Bundel - College BenW publicatie Wijchen van 10 december 2024

3.1 Principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik
- Dossier 6384 voorblad
- Beslisnota principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik

5.1 Beantwoording raadsvragen energiecompensatie Triwy BV
- Dossier 6380 voorblad
- Schriftelijke vragen GroenLinks - Finaciele tegemoeting energiekosten Triwy - vraag
- Informatienota schriftelijke vragen GL compensatie hoge energiekosten Triwy BV v041224

5.2 Intrekken oude regelgeving Wijchen
- Dossier 6411 voorblad
- Beslisnota college intrekken oude regelgeving
- Bijlage 1) Collegebesluit

5.3 Intrekken oude verordeningen Wijchen
- Dossier 6412 voorblad
- Beslisnota college verordeningen
- Bijlage 1: Beslisnota gemeenteraad verordeningen
- Bijlage 2: Raadsbesluit

5.4 Onderzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken
- Dossier 6429 voorblad
- Beslisnota college informatienota onzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken
- Informatienota raad Onderzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken

5.5 Tarieven Wmo en Jeugdwet 2025
- Dossier 6426 voorblad
- Beslisnota voor het college: Tarieven Wmo en Jeugdwet 2025
- Bijlage 1: Tarieventabel Wmo en Jeugdhulp 2025

5.6 Toekennen straatnaam Gildehofje in Niftrik
- Dossier 6405 voorblad
- Beslisnota BW Wijchen: straatnaamgeving Gildehofje
- Bijlage 1: Gildehofje situatietekening

5.7 Vaststellen herziene legesverordening + bijbehorende tarieventabel 2025
- Dossier 6410 voorblad
- Beslisnota Raad Wijchen Vaststellen legesverordening 2025
- Bijlage 1 Herziene verordening op de heffing en invordering van leges Wijchen 17-12
- Bijlage 1a Herziene tarieventabel behorende bij de herziene Verordening op de heffing en invordering van leges Wijchen

5.8 Verzoek Mook en Middelaar om voor het jaar 2025 gebruik te mogen maken van de diensten van de GR Instituut Bijzonder Onderzoek.
- Dossier 6432 voorblad
- beslisnota 1171679_1
- 20241119 DVO Mook en Middelaar en Wijchen IBO def
- 20241204 Verwerkersovereenkomst Momi - Wijchen - GR IBO JH def

5.9 W: Toestemming wijziging GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen naar aanleiding van uittreden Montferland
- Dossier 6228 voorblad
- 20241210W beslisnota vaststellen wijzigingsbesluit GR GMR ivm uittreden Montferland
- 20241210W Bijlage wijzigingsbesluit GR GMR ivm Montferland

5.10 Zienswijze en beslisnota Kaderbrief 2026 GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
- Dossier 6443 voorblad
- Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
- 2024.12.10 Beslisnota college zienswijze Kaderbrief 2026 VRGZ
- 2024.12.10 Beslisnota gemeenteraad zienswijze Kaderbrief 2026 VRGZ
- 2025.01.31 Zienswijzebrief Kaderbrief 2025 VRGZ

6.1 Beantwoording raadvraag fractie VVD: Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in?
- Dossier 6379 voorblad

Informatienota voor de gemeenteraad: Beantwoording raadsvraag fractie VVD: Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in?
Bijlage 1: Schriftelijke vragen VVD - Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in - vraag
Bijlage 2: Wijchen_Benchmark
Bijlage 3: factsheet IPSE Studies Kostendoelmatigheid Wmo

6.2 Beantwoording schriftelijke vragen CDA: Verkoop van kerkgebouwen?
Dossier 6377 voorblad
Beantwoording vragen CDA verkoop kerkgebouwen

6.3 Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen over het wandelroutenetwerk
Dossier 6398 voorblad
Beantwoording raadsvragen CDA wandelroutenetwerk
Bijlage_Schriftelijke vragen CDA Wijchen - Wandelroutenetwerk Wijchen - vraag

6.4 beslisnota kennisneming voortgang energiearmoede aanpak Wijchen
Dossier 6434 voorblad
beslisnota voortgang energiearmoede aanpak Wijchen
raadsinformatienota voortgang energiearmoede aanpak Wijchen

6.5 Inwoners en ondernemerspeiling 2024 gemeente Wijchen
Dossier 6445 voorblad
Informatienota Inwoner- en Ondernemerspeiling Wijchen_5 december 2024
Wijchen_Rapport_Burgerpeiling_2024_Definitief_2024.09.12
Wijchen_Rapport_Ondernemerspeiling_2024_Definitief_2024.09.12

6.6 Informatienota raad ODRN BRIKS ontvlechting Nijmegen
Dossier 6413 voorblad
Informatienota raad BRIKS ontvlechting Nijmegen
Bijlage 1 - Informatiebrief Raden Staten over bereikte ontvlechtingsovereenkomst tussen ODRN en Nijmegen (1)_geanonimiseerd
Bijlage 2 - informatiebrief stand van zaken ontvlechting BRIKS tbv leden regionale klankbordgroep (1)_geanonimiseerd

6.7 Tijdelijke verlenging ketenovereenkomst Verpact 2025 Wijchen
Dossier 6437 voorblad
Bijlage 2 brief procesbegeleider Benschop
beslisnota verlenging afspraken Verpact 2025 Wijchen

6.8 Verbinder Noorderlicht 2.0
Dossier 6409 voorblad
Beslisnota Noorderlicht 2.0 Z24 267690 - college december
Bijlage 1 Beslisnota 2023 - Z23145658

6.9 Subsidie Regionaal Bureau Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe
Dossier 6403 voorblad
beslisnota voor het college

6.10 Renovatie padelbanen
Dossier 6396 voorblad
Beslisnota Renovatie padelbanen

6.11 Zwembad De Meerval - Huur- en Exploitatiecontracten 2025
Dossier 6433 voorblad
2024-12-05 Collegenota De Meerval Contracten 2025 DEF
Bijlage 1: 2024-12-03 Dienstverleningsovereenkomst De Meerval 2025 Definitief

6.12 Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
Dossier 6402 voorblad
Beslisnota Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
Bijlage 1: Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
Bijlage 2: Kaderbrief MGR RvN 2026 def

6.13 zienswijze consultatieronde beleidslijn grote rivieren 2025
Dossier 6440 voorblad
beslisnota Zienswijze internetconsultatie Beleidslijn grote rivieren (Bgr) 2025
brief zienswijze internetconsultatie Bgr 2025

Bijlage 1 brief gemeente Wijchen aan Rijkswaterstaat (5 december 2017)
Bijlage 2 - beelden industrieterrein Loonse Waard

6.14 W: Zienswijze Kadernota ODRN 2025/2026
Dossier 6417 voorblad
Bijlage 2 - ODRN Kadernota 2025 - 2026
Beslisnota raad zienswijze kadernota Wijchen 2025

6.15 W: Deelname opgaven Groene Metropoolregio 2025-2028
Dossier 6253 voorblad
20241210 beslisnota college intekenen opgaven GMR 2025-2028
Bijlage 1 Opgavenovereenkomst 2025-2028 GMR - Wijchen
bijlage 2a regionale-agenda-2025-2028
bijlage 2b Algemene voorwaarden Opgaven
bijlage 2c Memo bezuinigingsopdracht 2026

6.16 Bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen
Dossier 6404 voorblad
Beslisnota
zienswijzennota BP Stedelijk Gebied Wijchen
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 1 Cultuurhistorische waardering gemeente Wijchen
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingenkaart
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 3 Cultuurhistorisch waardevolle panden
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 4 Beleidsnota cultuurhistorie
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 5 Staat van bedrijfsactiviteiten - 1
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 6 Staat van bedrijfsactiviteiten - 2
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 7 Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 8 Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen
Stedelijk Gebied Wijchen_Toelichting
Verbeeldingen Stedelijk Gebied

6.17 Budget Weet Wat Je Achterlaat 2025
Dossier 6312 voorblad
informatienota geen budget Weet Wat Je Achterlaat

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6384
Extern Zaak ID	Z/24/263285
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	3.1
Titel	Principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/263285

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik

Collegedatum: 3 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met het principeverzoek om de varkenshouderij aan de Lagestraat 20 te Niftrik te saneren en het akkerbouwbedrijf in stand te houden in combinatie met een woningbouwplan van maximaal 26 woningen met een woningbouwprogramma bestaande uit 39% sociale huurwoningen, 50% betaalbare koopwoningen en 11% vrije sectorwoningen aangrenzend aan het agrarisch bouwblok;
2. Als voorwaarde te stellen dat de stedenbouwkundige opzet wordt herzien.
3. Als voorwaarde te stellen dat de initiatiefnemer een omgevingsdialoog voert.
4. In te stemmen met de bijgevoegde conceptbrief richting de initiatiefnemer waar aanvullende aandachtspunten en voorwaarden in zijn opgenomen.

Aanleiding
De eigenaren van het perceel Lagestraat 20 Niftrik hebben een principeverzoek ingediend voor het saneren van de varkenshouderij en het behouden van het akkerbouwbedrijf in combinatie met het realiseren van woningen. De locatie ligt aan de rand van de kern van Niftrik, in het bebouwingslint.
Op deze plek is momenteel een gemengd agrarisch bedrijf aanwezig bestaande uit een (intensieve) varkenshouderij en akkerbouw. De initiatiefnemer wil stoppen met het houden van varkens en doorgaan met akkerbouw. De initiatiefnemer heeft zich aangemeld voor de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties (Lbv-regeling). Dit is niet voldoende om de transformatie te kunnen bekostigen. Daarom is er gekeken naar mogelijkheden voor woningbouw deels op, maar voornamelijk naast het agrarisch bouwblok. Het verzoek omvat sociale huurwoningen, betaalbare woningen en een klein aantal vrije sectorwoningen. Binnen de betaalbare woningen is ook sprake van differentiatie in deze klasse.

Er geldt echter een planstop in de gemeente Wijchen. Omdat het saneren van de intensieve varkenshouderij significante maatschappelijke waarde heeft voor Niftrik en de omgeving, en het voorgestelde woningbouwprogramma een hogere ambitie heeft ten aanzien van betaalbare woningen dan Woondeal 2.0, is er afgewogen of het doorbreken van de planstop voor dit initiatief, legitiem is.

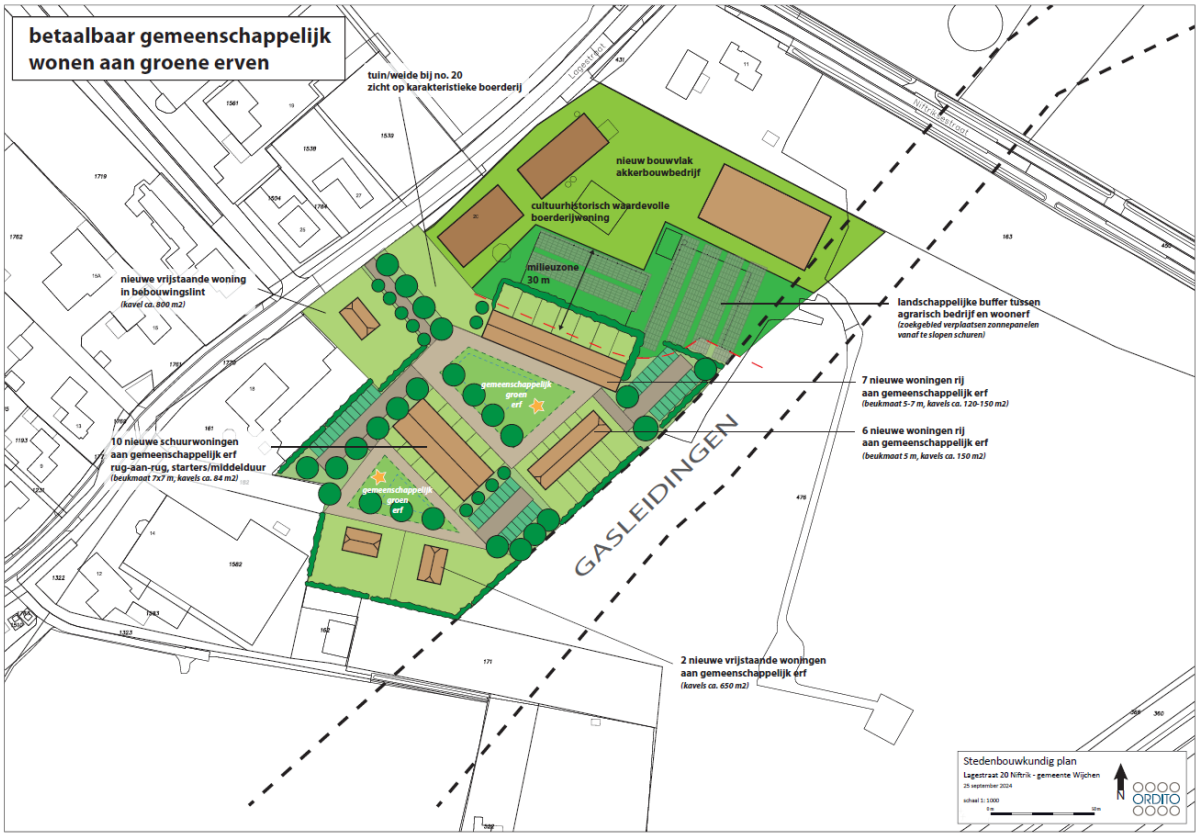

Figuur 1: situatieschets

Eerdere besluiten
N.v.t.

Gewenst resultaat
Het saneren van de varkenshouderij levert grote winst op voor de omgeving. Het woningbouwprogramma is gevarieerd met een plus op de huidige Woondeal. De locatie is gelegen aan de rand van de kern van Niftrik, en daarom een geschikte uitbreidingslocatie voor woningen. Het streven is om de transformatie van het bedrijf mogelijk te maken met dit initiatief en betaalbare koopwoningen zowel als sociale huurwoningen toe te voegen aan het woningaanbod in Niftrik op een locatie die goed aansluit bij de bebouwde kom van het dorp.

Argumenten
1.1 *Het plan voorziet in het saneren van een intensieve varkenshouderij nabij de bebouwde kom.*
Het varkensbedrijf ligt in het bebouwingslint van Niftrik, vlakbij de dorpskern. Dit bedrijf zorgt voor veel (geur)overlast, wat de leefbaarheid van de omliggende woongebieden negatief beïnvloedt. De huidige locatie is eigenlijk niet geschikt voor een veehouderij. Een dergelijk bedrijf past beter in het buitengebied, waar minder woningen in de directe omgeving zijn die overlast kunnen ervaren. Het bedrijf aan de Lagestraat ligt in een bebouwde omgeving. Door de varkenshouderij te saneren, zal de kwaliteit van de leefomgeving van Niftrik aanzienlijk verbeteren. Dit komt de gezondheid en het welzijn van de inwoners van Niftrik ten goede.

Ook zal het saneren van de varkenshouderij de stikstofuitstoot in de gemeente verminderen. Dit draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente en bevordert het de luchtkwaliteit in de omgeving.

1.2 *Het woningbouwprogramma heeft een hogere ambitie dan de Woondeal.*
Voor nieuwe projecten streeft de Woondeal naar 30% sociale huur, en in totaal 67% betaalbare woningen. Het voorgestelde woningbouwprogramma voor het project aan Lagestraat 20 in Niftrik ligt hoger dan deze ambitie. 39% van het programma zal bestaan uit sociale huur. Binnen de betaalbare klasse wordt er gedifferentieerd tussen woningen tot € 355.000 (27% van het totaal) en woningen tot € 390.000 (23% van het totaal). 11% van het woningbouwprogramma zal bestaan uit vrije sectorwoningen (> €390.000). In totaal is het aandeel aan betaalbare woningen 89% (sociale huur en betaalbare koop), in plaats van de 67% die is afgesproken in de Woondeal.

Type	**Hoeveelheid**
Sociale huurwoningen	**10** (39%)
Goedkope koopwoningen	**0** (0%)
Betaalbare koop tot € 355.000	**7** (27 %)
Betaalbare koop tot € 390.000	**6** (23 %)
Vrije sectorwoningen	**3** (11%)

Figuur 2: woningbouwprogramma

In Niftrik zijn de laatste jaren weinig woningbouwplannen gerealiseerd. Er is dus nog wel een inhaalslag te maken. Wel liggen er plannen voor een andere woningbouw ontwikkeling verderop aan de Lagestraat: CPO Bing. Dit project bestaat echter vooral uit duurdere koopwoningen. Het toevoegen van sociale huur en betaalbare koopwoningen is een mooie aanvulling voor Niftrik. Een divers woningbouwprogramma biedt namelijk kansen voor een brede doelgroep. Ook starters en jonge gezinnen dus, die in kleine kernen nodig zijn om voorzieningen en verenigingsleven in stand te houden. Dit plan biedt de mogelijkheid voor zowel woningzoekenden uit Niftrik zelf, maar ook voor nieuwe bewoners van buiten Niftrik.

1.3 De woningbouwlocatie ligt aan de rand van de kern van Niftrik, in het bebouwingslint.
De locatie ligt in het bebouwingslint van Niftrik. Omdat de locatie dicht bij de bebouwde kom ligt, is het voorstelbaar om op deze plek het woongebied uit te breiden. Woningbouw sluit beter aan bij de bestaande bebouwing van de dorpskern in tegenstelling tot het agrarische bedrijf wat nu op deze locatie zit. De huidige agrarische functie, met intensieve veehouderij, is eigenlijk niet passend op deze plek.

Figuur 3: situering plangebied

1.4 Het principeverzoek is breed getoetst bij verschillende beleidsvelden.
Het verzoek is beoordeeld door verschillende vakdisciplines binnen team Milieu en team Gebiedsinrichting. Het is niet gebleken dat het plan in strijd is met het geldende beleid. Wel zijn er verschillende aandachtspunten bij het uitwerken van het plan. Deze aandachtspunten worden in de brief richting de initiatiefnemer gecommuniceerd, zodat zij daar rekening mee kunnen houden bij de verdere uitwerking.

Ook is niet gebleken dat het plan in strijd is met de Omgevingsvisie en het Strategisch Kompas Wijchen 2035. Één van de speerpunten is het realiseren van voldoende betaalbare en goedkope woningen, waar nu een tekort aan is. Door het woningbouwprogramma vindt het plan aansluiting bij deze doelstelling. Ook zal er door het plan netto minder stikstof worden uitgestoten in de omgeving van Niftrik. Dat past bij de duurzaamheidsdoelstellingen in de visie.

1.5 Leefbaarheidsgroep (LBG) Niftrik is positief over het plan.
Er is contact geweest met LBG Niftrik. De eerste reactie is positief. Om de voorzieningen en saamhorigheid in Niftrik in stand te houden, zijn starters en jonge gezinnen nodig. De Leefbaarheidsgroep dringt er daarom op aan om hier in het woningbouwprogramma rekening mee te houden en het aanbod divers te houden. Met het huidige programma kan hierin worden voorzien. Ook ziet de Leefbaarheidsgroep de voordelen voor de leefbaarheid van het dorp als de varkenshouderij gesaneerd wordt.

2.1 Uit de eerst reacties op het plan is gebleken dat de voorgestelde stedenbouwkundige opzet onvoldoende ruimtelijke kwaliteit heeft.
Het plan is voorgelegd bij verschillende beleidsvelden. Voor meerdere beleidsvelden geldt dat er nog aanpassingen aan het plan gedaan moeten worden voordat er uiteindelijk een ruimtelijk en kwalitatief acceptabele situatie ontstaat. Uit reacties bleek dat er in de huidige opzet o.a. onvoldoende rekening gehouden is met de doorzichten in het lint. Ook is de waterhuishoudkundige

opgave complex, en kan mogelijk bij verdere uitwerking leiden tot aanpassingen in de stedenbouwkundige opzet. Tevens is er nog geen stedenbouwkundig advies uitgevraagd in dit stadium. Geadviseerd wordt om nader in gesprek te gaan over het stedenbouwkundig plan. Dit kan uiteindelijk leiden tot aanpassingen in de opzet, maar ook in het totaal aantal woningen.

3.1 Het voeren van een omgevingsdialoog resulteert in meer transparantie en duidelijkheid richting de buurt over het initiatief.
De initiatiefnemer moet de directe omgeving informeren over het woningbouwplan. Deze initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor het voeren van een omgevingsdialoog. Met de brief over het positieve besluit op het principeverzoek, ontvangt de initiatiefnemer de flyer met uitleg en tips over de te voeren omgevingsdialoog/bewonersparticipatie.

4.1 Middels deze brief wordt de initiatiefnemer op de hoogte gebracht van het besluit van uw college en welke voorwaarden er gelden voor de verdere uitwerking.
In de brief wordt het besluit van uw College toegelicht. Ook worden o.a. voorwaarden toegelicht zoals het sluiten van een anterieure overeenkomst met de gemeente, participatie en het kostenverhaal. De adviezen van vakcollega's zijn tevens verwerkt in de brief, zodat de initiatiefnemer bij nadere planvorming hier rekening mee houdt.

Tegenargumenten en risico's

1.1. Er geldt een planstop.
Omdat gemeente Wijchen voldoende woningen heeft geprogrammeerd (130%) tot 2030, is er in juli 2021 besloten tot een planstop. Er wordt in principe geen medewerking verleend aan nieuwe woningbouwinitiatieven. Omdat het initiatief voor de Lagestraat een significante verbetering van de leefomgeving teweeg brengt door het saneren van de varkenshouderij én het woningbouwprogramma een beduidend hogere ambitie heeft dan de Woondeal 2.0, kan er gemotiveerd afgeweken worden van de planstop.

1.2 Uit de nog aan te leveren Ruimtelijke Onderbouwing moet blijken dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.
Het plan is tot nu toe op de meest belangrijke beleidsterreinen getoetst. Bij particuliere initiatieven vragen wij de initiatiefnemer om aan te tonen dat het verzoek planologisch en ruimtelijk haalbaar en acceptabel is. Er moet sprake zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Hierbinnen vindt een brede afweging plaats en wordt gekeken naar kwaliteitseisen ten behoeve van gezondheid en veiligheid, milieueisen o.a. in verband met stank en geluid, maar ook naar waterbeheer, de ontwikkeling van natuur en/of recreatie en de bescherming van culturele en archeologische waarden. Deze afwegingen vinden plaats doordat voor verschillende beleidsterreinen kwaliteitsnormen zijn geformuleerd in diverse wet- en regelgeving. Initiatiefnemer dient in deze ruimtelijke onderbouwing aan te tonen dat kan worden voldaan aan de relevante wet- en regelgeving.

1.3 Er loopt al een ander woningbouwinitiatief in Niftrik.
In Niftrik is CPO Bing op dit moment het enige nieuwbouwplan. Het dorp heeft een bescheiden omvang en het toevoegen van 30 woningen in CPO Bing en +/- 26 woningen aan Lagestraat 20, is een relatief forse toevoeging van het aantal woningen in Niftrik. Mogelijk treedt er concurrentie tussen het voorliggende plan en CPO Bing.

Echter, is het woningbouwprogramma van het plan aan de Lagestraat 20 complementair aan CPO Bing. CPO Bing bestaat veelal uit duurdere woningen. Het voorgestelde plan voor de Lagestraat 20 bedient door het diverse woningbouwprogramma met veelal sociale huur en betaalbare koop, een andere doelgroep.

De CPO BING is geïnformeerd over het principeverzoek voor Lagestraat 20. De contactpersoon van de CPO heeft aangegeven niet blij te zijn met deze ontwikkeling en is bang voor concurrentie.

1.4 *Deelname van een woningcorporatie voor het afnemen van de sociale huurwoningen is nog niet zeker.*
Er is contact geweest met Talis over het plan. Zij hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn in het afnemen van +/- 10 woningen. De rug-aan-rugwoningen in de stedenbouwkundige schets zijn echter niet het soort woningen waar de woningcorporatie naar op zoek is. Dit type woningen is geschikt voor starters, maar niet voor alle doelgroepen. Een levensloopbestendig woningtype is waar zij aan denken. Hier zal het plan nog op aangepast moeten worden om medewerking van Talis te krijgen. Deelname aan het plan is onzeker.

Wel heeft de woningcorporatie aangegeven in principe positief tegenover het plan te staan. Door nader in gesprek te gaan met de initiatiefnemer en Talis kan het plan hierop aangescherpt worden.

Financiële gevolgen
Er worden leges van € 412,- in rekening gebracht voor het behandelen van het principeverzoek.

Communicatie
De initiatiefnemer wordt op de hoogte gebracht van uw besluit door de bijgevoegde brief die onderdeel is van het besluit. Ook informeert de initiatiefnemer de omwonenden voordat het besluit openbaar wordt. De Leefbaarheidsgroep Niftrik wordt ook op de hoogte gebracht.

Inwonersparticipatie
Als voorwaarde wordt gesteld dat de initiatiefnemer een omgevingsdialoog voert. Sinds de invoering van de Omgevingswet is het verplicht de omgeving te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Uitvoering en vervolgstappen
Op basis van het besluit van het College kan de initiatiefnemer verder met het uitwerken van het plan. Zij kunnen subsidie aanvragen conform de LBV-regeling en zo beginnen met het uitfaseren van het varkensbedrijf. Gelijktijdig zal er gewerkt worden aan een TAM-Omgevingsplan en een ruimtelijk acceptabel stedenbouwkundig plan, waar de aandachtspunten en voorwaarden in verwerkt worden.

Geheimhouding
Niet van toepassing

Advies
Er is advies gevraagd bij team gebiedsinrichting en team Milieu. Er zijn meerdere voorwaarden en aandachtspunten naar voren gekomen. Deze worden gedeeld met de

initiatiefnemers, zodat zij daar bij verdere uitwerking van het plan rekening mee kunnen houden.

Ook is er contact geweest met Leefbaarheidsgroep Niftrik. Hun eerste reactie op het plan is positief. Wel geven zij aan dat er rekening gehouden dient te worden met het neerzetten van een divers woningbouwprogramma.

Tevens is er contact geweest met Talis over het realiseren van sociale huurwoningen in het plan. Talis heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in het plan.

Bijlagen

1. Principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik
2. Schetstekeningen bij principeverzoek Lagestraat 20 Niftrik
3. Conceptbrief richting initiatiefnemer

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6380
Extern Zaak ID	Z/24/270170
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.1
Titel	Beantwoording raadsvragen energiecompensatie Triwy BV
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Schriftelijke vragen GroenLinks - Finaciele tegemoeting energiekosten Triwy - vraag
Informatienota schriftelijke vragen GL compensatie hoge energiekosten Triwy BV v041224

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

De Gemeenteraad van Wijchen

Compensatie hoge energiekosten Triwy

Schriftelijke vragen van de fractie van GroenLinks Wijchen

Ingediend: vrijdag 1 november 2024

Aanleiding:

Hier is een licht aangepaste versie van je tekst om de leesbaarheid en nauwkeurigheid te verbeteren:

In De Gelderlander van 19 oktober 2024 staat een artikel over de problemen rond sporthal Arcus en de betaling van de energierekening. De energiekosten van 2022 bleken €60.000 hoger te zijn dan het verwachte bedrag van €30.000.

De hoge kosten worden toegeschreven aan het contract dat exploitant Triwy heeft met Energiecoöperatie Leur. Volgens de krant is er hierbij sprake van een "addertje onder het gras." Vanwege deze onverwacht hoge kosten heeft de gemeente Triwy bijgesprongen en het tekort van €60.000 gecompenseerd.

Vragen:

1. In het artikel in De Gelderlander staat dat Triwy de afgelopen jaren een energiekostenvoordeel van €80.000 heeft gehad door de zonnepanelen op het dak van Arcus. Klopt dit? Zo nee, is er dan alsnog sprake van een financieel voordeel voor Triwy, en hoe hoog zou dit voordeel dan zijn geweest?
2. Verwacht de gemeente dat Triwy, nu het energiecrisisjaar 2022 achter de rug is, de komende jaren opnieuw een significant financieel voordeel zal behalen dankzij de zonnepanelen op het dak van Arcus?
3. Heeft dit mogelijke voordeel invloed op de financiële verhouding tussen de gemeente Wijchen en Triwy?

4. Is de compensatie van de gemeente Wijchen aan Triwy redelijk en uitlegbaar in vergelijking met andere (sport)verenigingen die eveneens zijn geconfronteerd met hoge energiekosten, en mogelijk ook zonnepanelen op hun daken hebben, al dan niet in samenwerking met Energiecoöperatie Leur (ECL)?
5. Hebben andere (sport)verenigingen, die eveneens te maken hebben gehad met hoge energiekosten en mogelijk zonnepanelen op hun daken hebben (al dan niet in samenwerking met ECL), bij de gemeente financiële ondersteuning gevraagd in de vorm van een gift of lening? Zo ja, is er in die gevallen op dezelfde wijze gehandeld als bij Triwy?

Namens de fractie van GroenLinks Wijchen,
Henry Tiemessen

Openbaar Zaaknummer: 270170

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: schriftelijke vragen Groen Links: Compensatie hoge energiekosten Triwy BV

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap
Als gevolg van de hoge en sterk variabele energieprijzen heeft Triwy BV een onvoorzien nadeel gehad in de exploitatie van sportcentrum Arcus. Het college van B&W heeft besloten Triwy BV een incidentele subsidie toe te kennen om dit nadeel (deels) te compenseren.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
1 oktober 2024	Energiecompensatie Triwy BV (Z/24/252485)

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

1. **In het artikel van de Gelderlander staat dat Triwy de afgelopen jaren een energiekostenvoordeel heeft gehad van € 80.000 door de zonnepanelen op het dak van Arcus? Klopt dit? En zo nee, is er dan sprake van een financieel voordeel voor Triwy, en hoe hoog zou dit voordeel dan zijn geweest?**

De zonnepanelen op het dak van sporthal Arcus (eigendom van de gemeente Wijchen) zijn eigendom van de Energie coöperatie Leur (ECL). Op basis van een overeenkomst tussen gemeente, ECL en Triwy BV heeft Triwy BV over de jaren 2018 t/m 2022 een energievoordeel gehad van ongeveer € 80.000. Dit voordeel werd veroorzaakt een aantal factoren:

- Vermeden transportkosten en energiebelasting door gebruik van opgewekte stroom van de zonnepanelen
- Vermeden inloopkosten door eigen gebruik groene stroom
- Inkomsten van teruglevering aan de energieleverancier

Enige nuance is geboden: het energievoordeel leidde niet tot extra ‘winst’ voor Triwy BV. Voor een kostendekkende exploitatie van het sportcentrum ontvangt Triwy BV een budgetsubsidie van de gemeente Wijchen. De hoogte van de budgetsubsidie is gebaseerd op een meerjarenbegroting waarin het energievoordeel is meegerekend.

2. Verwacht de gemeente dat Triwy, nu het energiecrisisjaar 2022 achter de rug is, de komende jaren opnieuw een significant voordeel zal behalen dankzij de zonnepanelen op het dak van Arcus?

Als de energieprijzen weer terugkeren naar 'normaal' niveau zal Triwy het sportcentrum opnieuw binnen haar begroting kostendekkend kunnen exploiteren. Wanneer dit niet zo is heeft Triwy op basis van de overeenkomst met de gemeente recht op een aanvulling van de budgetsubsidie. In die zin is het niet Triwy maar de gemeente Wijchen die een financieel voordeel zal hebben.

3. Heeft dit mogelijke voordeel invloed op de financiële verhouding tussen de gemeente Wijchen en Triwy?

Dit heeft geen invloed, omdat de hoogte van de budgetsubsidie is bepaald op basis van een meerjarenbegroting waarin rekening is gehouden met het energievoordeel.

4. Is de compensatie van de gemeente aan Triwy redelijk en uitlegbaar in vergelijking met andere (sport)verenigingen die eveneens zijn geconfronteerd met hoge energiekosten, en mogelijk ook zonnepanelen op hun daken hebben, al dan niet in samenwerking met Energie coöperatie Leur (ECL)?

Het college acht de compensatie redelijk en uitlegbaar. Het was Triwy BV onvoldoende duidelijk wat de consequenties waren van de ontwikkeling van de energieprijs op de energiekosten voor het sportcentrum. Daarom heeft men geen beroep gedaan op de diverse steunmaatregelen die, onder meer door de Rijksoverheid, Provincie Gelderland én de gemeente Wijchen, zijn ingevoerd. Op het moment dat Triwy een naheffing ontving over 2022 waren de steunmaatregelen gesloten/opgeheven en kon geen aanvraag meer worden ingediend. De reserve calamiteiten betreft een restant van een gemeentelijke energie steunmaatregel waar onderbesteding op plaatsvond en is na afloop van de regeling juist in het leven geroepen om aangewend te worden in voorkomend gevallen waarbij de effecten van de energiecrisis pas later zichtbaar zouden worden.

5. Hebben ander (sport)verenigingen, die eveneens te maken hebben gehad met hoge energiekosten en mogelijk zonnepanelen op hun daken hebben (al dan niet in samenwerking met ECL), bij de gemeente financiële ondersteuning gevraagd in de vorm van een gift of lening? Zo ja, is er in die gevallen op dezelfde wijze gehandeld als bij Triwy?

Op Sporthal 't Achterom en Sporthal Suikerberg liggen ook zonnepanelen van de ECL. Ook daar is een flinke naheffing ontvangen, die door de gemeente is gecompenseerd. Het was niet nodig deze compensatie te dekken uit de reserve, dit kon binnen bestaande budgetten. Het college is niet bekend met andere (sport)verenigingen die te maken hebben gehad met een dergelijk nadeel, er hebben zich geen organisaties gemeld.

Bijlagen:

- **Schriftelijke vragen Groen Links**

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6411
Extern Zaak ID	Z/24/266376
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.2
Titel	Intrekken oude regelgeving Wijchen
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota college intrekken oude regelgeving
Bijlage 1) Collegebesluit

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/266376

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Intrekken oude regelgeving college en burgemeester

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. De Tarieven zorg in natura en Pgb 2022 voor inkoop ambulante Wmo en Jeugdhulp Wmo Wijchen daags na bekendmaking in te trekken.
2. Het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Wijchen 2015 met terugwerkende kracht per 21 maart 2018 in te trekken.
3. Het Controlstatuut gemeente Wijchen 2009 met terugwerkende kracht per 1 mei 2018 in te trekken.
4. De Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Wijchen 2015 met terugwerkende kracht per 24 mei 2022 in te trekken.
5. De regelgeving in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving tweejaarlijks te bekijken en te actualiseren indien nodig.

De burgemeester van de gemeente Wijchen,

Besluit:

1. Het Mandaat- en aanwijzingsbesluit handhaven van de quarantaineplicht uit artikel 58nb lid 1 Wet publieke gezondheid in te trekken.

Aanleiding
Als gemeente zijn we verplicht om alle beleidsregels, besluiten en nadere regels bekend te maken en te publiceren op overheid.nl. In de centrale regelingenbank (Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving oftewel CVDR) zijn al deze regelingen terug te vinden. Deze verplichting geldt vanaf 2011, maar we hebben ook oudere regelingen later hier gepubliceerd. Zo zijn alle geldende regelingen te vinden op één plek. (https://www.overheid.nl/lokale_wet_en_regelgeving)
Verordeningen die worden vastgesteld door de raad worden hier ook gepubliceerd.

Door de jaren heen gaat het om veel regelingen. Het team Algemeen Juridische Zaken houdt in het kader van juridische kwaliteitszorg zicht op deze regelingen. We hebben de publicaties in de CVDR bekeken en hebben (in samenspraak met de verantwoordelijke teams) bepaald of de regelingen actueel en up to date zijn. We zullen deze zoek- en verbeterslag jaarlijks herhalen.

In de zoekslag van 2024 hebben wij geconstateerd dat de CVDR niet volledig up to date is. Soms is een oude regeling niet ingetrokken, terwijl het niet de bedoeling is dat deze nog geldt. Daarom stellen we het college voor om deze oude regelingen in te trekken. We leggen per regeling uit waarom deze kan worden ingetrokken.

Voor de verordeningen volgen we dezelfde route. Hiervoor is een aparte beslisnota voor het college en de raad opgesteld.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	Niet van toepassing.

Gewenst resultaat
Het opschonen van de gepubliceerde regelingen in de CVDR.

Argumenten
1. D*e Tarieven Zorg in natura en Pgb 2022 voor inkoop ambulante Wmo en Jeugdhulp Wmo Wijchen zijn verouderd.*
   De Tarieven Zorg in natura en Pgb 2022 voor inkoop ambulante Wmo en Jeugdhulp Wmo Wijchen bevat de tarieven voor verschillende soorten zorg op basis van de Wmo. De tarieven worden jaarlijks herzien. Op 1 januari 2023 zijn er nieuwe tarieven vastgesteld voor het jaar 2023. De Tarieven Zorg in natura en Pgb 2022 voor inkoop ambulante Wmo en Jeugdhulp Wmo Wijchen kunnen daarom per 1 januari 2023 worden ingetrokken.

2. *Het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Wijchen 2015 is overbodig geworden door de inwerkingtreding van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Wijchen 2018.*
   Het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Wijchen 2015 is gebaseerd op de Verordening maatschappelijke ondersteuning Wijchen 2015. Laatstgenoemde verordening is in 2018 vervallen. Op 21 maart 2018 is de nieuwe Verordening maatschappelijke ondersteuning jeugdhulp gemeente Wijchen 2018 in werking getreden. Het besluit is toen in de verordening verwerkt (als bijlage opgenomen). Het besluit kan daarom worden ingetrokken.

3. Het Controlstatuut gemeente Wijchen 2009 is sinds 1 mei 2018 niet meer in gebruik.
   Het Controlstatuut gemeente Wijchen 2009 bevat regels over de uitoefening van de functie van gemeentecontroller. Het statuut is gebaseerd op een oud systeem van Wijchense afdelingen. Per 1 mei 2018 zijn we binnen de WDW gaan werken met een systeem van domeinen. Het oude systeem van Wijchense afdelingen is vanaf dat moment opgeheven en het Controlstatuut is sinds die tijd niet meer in gebruik. De regeling kan dus per 1 mei 2018 worden ingetrokken.

4. *De Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Wijchen 2015 zijn op 24 mei 2022 achterhaald door de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Wijchen 2022*.
   Op 24 mei 2022 is de Verordening Leerlingenvervoer gemeente Wijchen 2022 in werking getreden. De Beleidsregels zijn met ingang van die datum geactualiseerd en opgenomen in de Verordening. De Beleidsregels zijn daarom overbodig en

kunnen worden ingetrokken per 24 mei 2022.

5. *Het up-to-date houden van de CVDR is een wettelijke taak van de gemeente.*
Het is wettelijk verplicht om een actueel regelingenbestand bij te houden als gemeente. Wij voldoen met deze opschoningsactie aan deze plicht.
Uit het oogpunt van juridische kwaliteitszorg heeft AJZ dit voor en in samenwerking met diverse teams opgepakt. Vanaf nu gaat AJZ tweejaarlijks de regelingen uit de CVDR bekijken. Als een regeling mogelijk verouderd is, nemen we contact op met de verantwoordelijke teams en stemmen we af of de regeling actueel is of dat deze moet worden ingetrokken of aangepast.

6. Het Mandaat- en aanwijzingsbesluit handhaven van de quarantaineplicht uit artikel 58nb lid 1 Wet publieke gezondheid is specifiek gericht op Covid-19 en dient geen doel meer.
Het Mandaat- en aanwijzingsbesluit handhaven van de quarantaineplicht uit artikel 58nb lid 1 Wet publieke gezondheid is door de burgemeester in 2021 vastgesteld. De regeling heeft specifiek betrekking op handhaving van de quarantaineplicht als gevolg van Covid-19. Inmiddels heeft Covid-19 geen speciale wettelijke status meer en is de quarantaineplicht niet meer van toepassing. Het besluit refereert specifiek aan Covid-19, waardoor het daarnaast ook niet gebruikt kan worden voor andere (toekomstige) ziektenuitbraken. Het besluit dient daarom geen doel meer en kan worden ingetrokken.

Tegenargumenten en risico's
Niet van toepassing.

Financiële gevolgen

Er zijn geen financiële gevolgen.

Communicatie
Het besluit tot intrekking wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.
De ingetrokken regelingen worden uit de CVDR op overheid.nl verwijderd.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het besluit tot intrekking wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.
De ingetrokken regelingen worden uit de CVDR op overheid.nl verwijderd.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Afgestemd met de betrokken teams

Openbaar Zaaknummer: Z/24/266376

Collegebesluit

Het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Wijchen,

Gelezen het voorstel van 10 december 2024,

Besluit:

1. De Tarieven zorg in natura en Pgb 2022 voor inkoop ambulante Wmo en Jeugdhulp Wmo Wijchen daags na bekendmaking in te trekken.
2. Het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Wijchen 2015 met terugwerkende kracht per 21 maart 2018 in te trekken.
3. Het Controlstatuut gemeente Wijchen 2009 met terugwerkende kracht per 1 mei 2018 in te trekken.
4. De Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Wijchen 2015 met terugwerkende kracht per 24 mei 2022 in te trekken.
5. De regelgeving in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving tweejaarlijks te bekijken en te actualiseren indien nodig.

De burgemeester van de gemeente Wijchen,

Besluit:

1. Het Mandaat- en aanwijzingsbesluit handhaven van de quarantaineplicht uit artikel 58nb lid 1 Wet publieke gezondheid in te trekken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 10 december 2024.

De burgemeester, de secretaris,

R.D. Helmer-Englebert J.M. Hendrix

De burgemeester,

R.D. Helmer-Englebert

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6412
Extern Zaak ID	Z/24/270853
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.3
Titel	Intrekken oude verordeningen Wijchen
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota college verordeningen
Bijlage 1: Beslisnota gemeenteraad verordeningen
Bijlage 2: Raadsbesluit

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270853

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Intrekken oude verordeningen

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1) De raad voor te stellen de Gedragscode Windenergie Wijchen met terugwerkende kracht per 2 juli 2024 in te trekken.
2) De raad voor te stellen de Beleidsnotitie kleine windmolens met terugwerkende kracht per 2 juli 2024 in te trekken.
3) De raad voor te stellen de Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 daags na bekendmaking in te trekken.
4) De raad voor te stellen de verordeningen in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving tweejaarlijks te bekijken en te actualiseren indien nodig.

Aanleiding
Als gemeente zijn we verplicht om alle verordeningen bekend te maken en te publiceren op overheid.nl. In de centrale regelingenbank (Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving oftewel CVDR) zijn al deze verordeningen terug te vinden. Deze verplichting geldt vanaf 2011, maar we hebben ook oudere verordeningen later hier gepubliceerd. Zo zijn alle geldende verordeningen te vinden op één plek.
(https://www.overheid.nl/lokale_wet_en_regelgeving)
Beleidsregels, aanwijzingsbesluiten en nadere regels die worden vastgesteld door het college worden hier ook gepubliceerd.

Door de jaren heen gaat het om veel regelingen. Het team Algemeen Juridische Zaken houdt in het kader van juridische kwaliteitszorg zicht op deze regelingen. We hebben de publicaties in de CVDR bekeken en hebben (in samenspraak met de verantwoordelijke teams) bepaald of de regelingen actueel en up to date zijn. We zullen deze zoek- en verbeterslag jaarlijks herhalen.

In de zoekslag van 2024 hebben wij geconstateerd dat de CVDR niet volledig up to date is. Soms is een oude verordening niet ingetrokken, terwijl het niet de bedoeling is dat deze nog geldt. Daarom stellen we de raad voor om deze oude verordeningen in te trekken. We leggen per verordening uit waarom deze kan worden ingetrokken.

Voor de beleidsregels, besluiten en nadere regels volgen we dezelfde route. Hiervoor is een aparte beslisnota voor het college opgesteld.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	Niet van toepassing

Gewenst resultaat
Het opschonen van gepubliceerde verordeningen in de CVDR.

Argumenten

1) *De Gedragscode Windenergie Wijchen is op 2 juli 2024 vervangen door inwerkingtreding van de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035*.
Op 19 maart 2016 is de Gedragscode Windenergie Wijchen in werking getreden. De Gedragscode bevat regels voor initiatieven voor windparken. Op 2 juli 2024 heeft de raad de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035 vastgesteld. Als bijlage bij deze regeling zit een nieuwe gedragscode voor windenergie (Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land). De nieuwe Gedragscode dient als vervanging van de oude gedragscode. De Gedragscode Windenergie Wijchen kan dus per 2 juli 2024 worden ingetrokken.

2) *De Beleidsnotitie kleine windmolens is op 2 juli 2024 vervangen door de inwerkingtreding van de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035*.
De Beleidsnotitie kleine windmolens uit 2009 geeft beleidskaders voor het plaatsen van kleine windmolens of kleine windturbines. Op 2 juli 2024 is de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035 in werking getreden. Deze visie bevat een Kader kleine windmolens bij agrarische bedrijven c.q. erfmolens. Dit nieuwe kader vervangt de Beleidsnotitie kleine windmolens. De Beleidsnotitie kleine windmolens wordt dus niet meer gebruikt en kan daarom per 2 juli 2024 worden ingetrokken.

3) *De Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 is verouderd en wordt niet meer gebruikt.*
De Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 is niet meer actueel. Zo verwijst de verordening naar reeds vervallen wetten, zoals de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet klachtrecht cliënten zorginstellingen. Daarnaast wordt de verordening niet meer gebruikt. Er wordt dus geen subsidie meer verleend op grond van deze verordening. De verordening kan daarom worden ingetrokken.

4) *Het up-to-date houden van de CVDR is een wettelijke taak van de gemeente.*
Het is wettelijk verplicht om een actueel regelingenbestand bij te houden als gemeente. Wij voldoen met deze opschoningsactie aan deze plicht.
Uit het oogpunt van juridische kwaliteitszorg heeft AJZ dit voor en in samenwerking met diverse teams opgepakt. Vanaf nu gaat AJZ tweejaarlijks de verordeningen uit de CVDR bekijken. Als een verordening mogelijk verouderd is, nemen we contact op met de verantwoordelijke teams en stemmen we af of de verordening actueel is of dat deze moet worden ingetrokken of aangepast.

Tegenargumenten en risico's
Niet van toepassing.

Financiële gevolgen
Er zijn geen financiële gevolgen.

Communicatie
Het besluit tot intrekking wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.
De ingetrokken verordeningen worden uit de CVDR op overheid.nl verwijderd.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het besluit tot intrekking wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.
De ingetrokken verordeningen worden uit de CVDR op overheid.nl verwijderd.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Afgestemd met de betrokken teams.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270853

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Intrekken oude verordeningen

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1) De Gedragscode Windenergie Wijchen met terugwerkende kracht per 2 juli 2024 in te trekken.
2) De Beleidsnotitie kleine windmolens met terugwerkende kracht per 2 juli 2024 in te trekken.
3) De Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 daags na bekendmaking in te trekken.
4) De verordeningen in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving tweejaarlijks te bekijken en te actualiseren indien nodig.

Aanleiding
Als gemeente zijn we verplicht om alle verordeningen bekend te maken en te publiceren op overheid.nl. In de centrale regelingenbank (Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving oftewel CVDR) zijn al deze verordeningen terug te vinden. Deze verplichting geldt vanaf 2011, maar we hebben ook oudere verordeningen later hier gepubliceerd. Zo zijn alle geldende verordeningen te vinden op één plek.
(https://www.overheid.nl/lokale_wet_en_regelgeving)
Beleidsregels, aanwijzingsbesluiten en nadere regels die worden vastgesteld door het college worden hier ook gepubliceerd.

Door de jaren heen gaat het om veel regelingen. Het team Algemeen Juridische Zaken houdt bij wijze van juridische kwaliteitszorg zicht op deze regelingen. We hebben de publicaties in de CVDR bekeken en hebben (in samenspraak met de verantwoordelijke teams) bepaald of de regelingen actueel en up to date zijn. We zullen deze zoek- en verbeterslag jaarlijks herhalen.

In de zoekslag van 2024 hebben wij geconstateerd dat de CVDR niet volledig up to date is. Soms is een oude verordening niet ingetrokken, terwijl het niet de bedoeling is dat deze nog geldt. Daarom stellen we uw raad voor om deze oude verordeningen in te trekken. We leggen per verordening uit waarom deze kan worden ingetrokken.

Voor de beleidsregels, besluiten en nadere regels volgen we dezelfde route. Hiervoor is een aparte beslisnota voor het college opgesteld.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
	Niet van toepassing

Gewenst resultaat
Het opschonen van gepubliceerde verordeningen in de CVDR.

Argumenten

1) *De Gedragscode Windenergie Wijchen is op 2 juli 2024 vervangen door inwerkingtreding van de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035*.
Op 19 maart 2016 is de Gedragscode Windenergie Wijchen in werking getreden. De Gedragscode bevat regels voor initiatieven voor windparken. Op 2 juli 2024 heeft de raad de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035 vastgesteld. Als bijlage bij deze regeling zit een nieuwe gedragscode voor windenergie (Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land). De nieuwe Gedragscode dient als vervanging van de oude gedragscode. De Gedragscode Windenergie Wijchen kan dus per 2 juli 2024 worden ingetrokken.

2) *De Beleidsnotitie kleine windmolens is op 2 juli 2024 vervangen door de inwerkingtreding van de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035*.
De Beleidsnotitie kleine windmolens uit 2009 geeft beleidskaders voor het plaatsen van kleine windmolens of kleine windturbines. Op 2 juli 2024 is de Visie op wind- en zonne-energie Gemeente Wijchen: Op weg naar 2035 in werking getreden. Deze visie bevat een Kader kleine windmolens bij agrarische bedrijven c.q. erfmolens. Dit nieuwe kader vervangt de Beleidsnotitie kleine windmolens. De beleidsnotitie kleine windmolens wordt dus niet meer gebruikt en kan daarom per 2 juli 2024 worden ingetrokken.

3) *De Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 is verouderd en wordt niet meer gebruikt.*
De Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 is niet meer actueel. Zo verwijst de verordening naar reeds vervallen wetten, zoals de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet klachtrecht cliënten zorginstellingen. Daarnaast wordt de verordening niet meer gebruikt. Er wordt dus geen subsidie meer verleend op grond van deze verordening. De verordening kan daarom worden ingetrokken.

4) *Het up-to-date houden van de CVDR is een wettelijke taak van de gemeente.*
Het is wettelijk verplicht om een actueel regelingenbestand bij te houden als gemeente. Wij voldoen met deze opschoningsactie aan deze plicht.
Uit het oogpunt van juridische kwaliteitszorg heeft AJZ dit voor en in samenwerking met diverse teams opgepakt. Vanaf nu gaat AJZ tweejaarlijks de verordeningen uit de CVDR bekijken. Als een verordening mogelijk verouderd is, nemen we contact op met de verantwoordelijke teams en stemmen we af of de verordening actueel is of dat deze moet worden ingetrokken of aangepast.

Tegenargumenten en risico's
Niet van toepassing

Financiële gevolgen
Er zijn geen financiële gevolgen.

Communicatie
Het besluit tot intrekking wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.
De ingetrokken verordeningen worden uit de CVDR op overheid.nl verwijderd.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.
Uitvoering of Vervolgstappen
Het besluit tot intrekking wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad.
De ingetrokken verordeningen worden uit de CVDR op overheid.nl verwijderd.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Afgestemd met de betrokken teams

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270853

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Wijchen,

Gelezen het voorstel van 10 december 2024,

Besluit:

1. De Gedragscode Windenergie Wijchen met terugwerkende kracht per 2 juli 2024 in te trekken.
2. De Beleidsnotitie kleine windmolens met terugwerkende kracht per 2 juli 2024 in te trekken.
3. De Verordening Subsidie Jeugdhulp 2016 daags na bekendmaking in te trekken.
4. De verordeningen in de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving tweejaarlijks te bekijken en te actualiseren indien nodig.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 30 januari 2025.

De voorzitter, de griffier

R.D. Helmer-Englebert A.B. Berendsen

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6429
Extern Zaak ID	Z/24/270499
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.4
Titel	Onderzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota college informatienota onzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken
Informatienota raad Onderzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270499

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Onderzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

De informatienota aan de raden te zenden over de onderzoeksopdracht belastingtaken te beleggen bij de BSR en Munitax op te heffen.

Aanleiding
De colleges van Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Druten en Wijchen hebben op 26 november 2024 de opdracht goedgekeurd voor het uitvoeren van een onderzoek om de belastingtaken bij de BSR te beleggen en Munitax op te heffen. Middels bijgaande informatienota informeren we de raad hierover. Deze informatie ligt gelijktijdig in de colleges van de deelnemende gemeenten aan Munitax.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
26-11-2024	Onderzoek overgang naar BSR en opheffing Munitax

Gewenst resultaat
De raad te informeren over het onderzoek naar een mogelijke overgang van de belastingtaken van Munitax naar de BSR en opheffing van Munitax.

Argumenten
1.1 We willen de raden informeren tijdens het proces, dat uiteindelijk zou kunnen leiden tot een besluit toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling BSR en Munitax op te heffen.

Tegenargumenten en risico's
N.v.t.

Financiële gevolgen

N.v.t.

Communicatie
De informatienota wordt verzonden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het onderzoek vindt plaats in het eerste kwartaal van 2025, waarna besluitvorming kan volgen.

Geheimhouding:
N.v.t.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270499

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoeksopdracht gemeentelijke belastingtaken

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap
De colleges van Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Druten en Wijchen hebben in november 2024 de opdracht goedgekeurd voor het uitvoeren van een onderzoek naar het beleggen van de gemeentelijke belastingtaken bij de BSR en het opheffen van Munitax.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit

Toelichting
In de regio Rijk van Nijmegen werken we op constructieve wijze samen aan verschillende uitvoeringstaken. Een van de gezamenlijke uitvoeringstaken betreft het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen (vanaf hier: Munitax). Munitax voert voor de vijf gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Druten en Wijchen de gemeentelijke belastingtaken uit. Een mogelijk alternatief is overgaan naar Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR). Er zijn contacten geweest met BSR en het portefeuillehoudersoverleg heeft gevraagd het overgaan tot een samenwerking met BSR te onderzoeken. De colleges van Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Druten en Wijchen hebben in november 2024 de opdracht goedgekeurd voor het uitvoeren van een onderzoek.

Gevolgen
Het onderzoek zal onafhankelijk worden uitgevoerd door een extern bureau. Het doel van dit onderzoek is om op korte termijn een gefundeerd objectief beeld te verkrijgen over de (mogelijke) gevolgen van de overgang naar BSR en de opheffing van de centrumregeling Munitax. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kunnen de gemeenten hun positie ten opzichte van dit vraagstuk (nader) bepalen. Het onderzoek betreft drie onderdelen: de kostenopgave van BSR, de ontvlechtings- en frictiekosten en het bestuurlijke en ambtelijke proces (inclusief termijnen) dat doorlopen moet worden om te komen tot een besluit. Bij het beoordelen van de uitkomsten zullen de ‘vier K’s’ worden meegenomen. Het gaat om kostenverlaging, kwaliteitsverhoging, reductie van kwetsbaarheid en de ontwikkeling van een krachtige regio.

Communicatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
In het eerste kwartaal van 2025 vindt het onderzoek plaats en wordt de rapportage opgeleverd. Als de resultaten van het onderzoek er liggen, delen wij de uitkomsten met u.

Geheimhouding:
N.v.t.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6426
Extern Zaak ID	Z/2#/0267447
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.5
Titel	Tarieven Wmo en Jeugdwet 2025
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota voor het college: Tarieven Wmo en Jeugdwet 2025
Bijlage 1: Tarieventabel Wmo en Jeugdhulp 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/267447

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Tarieven Wmo en Jeugd 2025

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. De tarieven (zorg in natura en PGB) voor de ambulante Wmo, Jeugdhulp en Beschermd Wonen voor 2025 vast te stellen volgens het Tarievenoverzicht in bijlage 1.

Aanleiding
De gemeente Wijchen vindt het belangrijk om reële tarieven te gebruiken voor de ambulante Wmo en Jeugdhulp. De tarieven voor deze diensten stellen we jaarlijks vast, bijvoorbeeld als gevolg van indexering, tariefonderhandeling en/of kostprijsonderzoeken. De tarieven zijn voor de regionale contracten regionaal bepaald en voor de lokale contracten lokaal.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
5-12-2023	Beslisnota voor het College van B&W: Tarieven Wmo en Jeugd 2024 (Z/23/146041)

Gewenst resultaat
We organiseren kwalitatief goede zorg voor onze inwoners. Dit bereiken we onder meer door reële tarieven te gebruiken.

Argumenten
1.1 In de regionale contracten met de zorgaanbieders staat dat wij de tarieven jaarlijks indexeren
Dit doen wij op basis van indexatie die de gemeente van de rijksoverheid ontvangt voor deze taken. Wij baseren ons daarbij op de indexatie van de budgetten die de rijksoverheid beschikbaar stelt aan de gemeenten. We hanteren de door de VNG voorgestelde methodiek voor indexatie van zorg in natura: 90% raming Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) + 10% raming Consumentenprijsindex (CPI).
Voor 2025 komt de indexatie neer op 4,91% voor lopende contracten en 3,94% voor nieuwe contracten volgend uit de regionale aanbesteding, met de tarieven in de bijlage tot gevolg. De indexatiepercentages zijn berekend door het Regionaal

Ondersteuningsbureau (ROB). Het voorstel is om deze indexering door te voeren op alle tarieven van regionaal gecontracteerde ambulante producten.

1.2 Lokale inkoop wordt geïndexeerd conform raamovereenkomsten
Een aantal vormen van ondersteuning is lokaal gecontracteerd. Voor deze tarieven geldt dat de indexering verloopt zoals vastgelegd in de overeenkomsten. Daar waar geen afspraken zijn vastgelegd hanteren wij het percentage van 4%.

1.3 Er zijn wettelijke voorschriften die bepalen dat wij reële tarieven moeten bieden
De AMvB op basis van de Wmo schrijft voor dat de tarieven reëel moeten zijn. Sinds 1 juli 2024 geldt voor jeugdhulp de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijzen Jeugdwet. De AMvB's helpen gemeenten en aanbieders om bij het opstellen van een contract tot een reële prijs te komen.
Door reële tarieven te betalen stellen we zorgaanbieders in staat goede zorg voor een redelijke prijs te leveren.

1.4 Voor de PGB tarieven sociaal netwerk voor huishoudelijke hulp en individuele begeleiding hebben wij afwijkende tarieven
Na een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) is er een richtlijn om de PGB sociaal netwerk tarieven voor huishoudelijke hulp en individuele begeleiding vast te stellen. De CRvB oordeelt dat voor deze producten het PGB-tarief sociaal netwerk minimaal gelijk moet zijn aan de hoogste periodiek volgens de geldende cao VVT. Om aan deze uitspraak te voldoen verhogen wij de PGB-tarieven voor deze twee vormen met meer dan 4%. Momenteel vinden er cao-onderhandelingen plaats die kunnen leiden tot hogere cao-lonen in 2025. Om de tarieven niet binnen het jaar te hoeven wijzigen wordt voor deze nieuwe tarieven 2025 uitgegaan van de cao-lonen op 1 oktober 2024 verhoogd met een indexering van 4%.

PGB	Tarief 2024	Tarief 2025	Verschil	Toelichting
Hulp bij het huishouden (HH1)	€ 20,45	€ 21,83	6,75%	Noodzakelijk als gevolg van de uitspraak van de CRvB.
Hulp bij het huishouden (HH2)	€ 20,94	€ 21,83	4,25%	Bij zorg in natura hebben wij één tarief voor HH1 en HH2. Om bij de PGB tarieven ook tot één tarief te komen, verhogen we het HH2 tarief met 4,25%.
Begeleiding	€ 23,85	€ 25,40	6,5%	We passen het nieuwe tarief zowel bij de Wmo als de Jeugdzorg toe.

1.5 Ook voor beschermd wonen hanteren we reële tarieven
Hiervoor gelden dezelfde argumenten als voor de overige Wmo zorgvormen en Jeugdhulp. De gemeente Nijmegen voert het beschermd wonen uit voor onze regio. Zij is centrumgemeente. De individuele gemeenten zijn inhoudelijk wel verantwoordelijk voor deze taak. Dit staat in de Wmo. Daarom stellen alle gemeenten de tarieven voor beschermd wonen vast.

Financiële gevolgen
In de vastgestelde begroting 2025 Wijchen is voor Jeugd en Wmo rekening gehouden met een indexering van 4% voor 2025.

Bij de Huishoudelijke Hulp (ZIN) is in onze begroting voor 2025 ev. jaren rekening gehouden met een tariefsverhoging van 5%. Het nieuwe tarief hulp bij het huishouden bedraagt per 1 januari 2025 € 38,51 per uur uitgaande van de cao lonen op 1 oktober 2024. De nieuwe voorlopige tarieven blijven binnen de meerjarige begroting. Na de voorlopige gunning brengen wij de exacte financiële effecten in beeld.

Bij de komende perspectiefnota (Nulmeting 2025) actualiseren we, naast deze definitieve tarieven, ook de hoeveelheden op de verschillende onderdelen.
Voorliggend besluit heeft nu dan ook *geen* begrotingswijziging tot gevolg.

Communicatie
Het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) communiceert de vastgestelde regionale tarieven voor 2025 via hun website. Wij communiceren zelf de vastgestelde lokale tarieven op onze website. PGB-houders ontvangen een brief met daarin de PGB-tarieven voor 2025.

Uitvoering of Vervolgstappen
De gemeentelijke backoffice verwerkt de tarieven in onze administratieve systemen. Zorgaanbieders en PGB-houders kunnen vervolgens met ingang van 2025 declareren op basis van de nieuwe tarieven.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Bijlagen
1. Overzicht tarieven ambulante Wmo en Jeugdhulp 2025

Bijlage 1: Tarieven gemeenten Wijchen en Druten 2025

Tarieven Zorg in natura 2025 voor inkoop ambulante Wmo en Jeugdhulp					
Soort zorg				**Tarief 2025**	**Eenheid**
Wmo ZIN	Persoonlijke verzorging	Persoonlijke verzorging	Wmo 03A03	€ 62,40	per uur
	Begeleiding	Begeleiding Wmo	Wmo 02A03	€ 73,80	per uur
		Begeleiding plus	Wmo 02A05	€ 90,00	per uur
		Begeleiding in een groep Wmo	Wmo 02A17	€ 88,20	per uur
		Begeleiding plus in een groep	Wmo 02A20	€ 108,00	per uur
		Casemanagement	Wmo 02A21	€ 79,80	per uur
	Dagbesteding	Dagbesteding	Wmo 07A03	€ 46,78	per dagdeel
		Dagbesteding basis ouderen		€ 41,65	per dagdeel
		Dag besteding spec. Ouderen		€ 47,04	per dagdeel
	Logeeropvang	Kortdurend verblijf	Wmo 04A04	€ 244,04	per etmaal
		Kortdurend verblijf ouderen		€ 115,96	per etmaal
	Vervoer	Vervoer dagbesteding en kortdurend verblijf	Wmo 08A03	€ 18,88	per etmaal
	Hulp bij Huishouden	Praktische begeleiding	01A06	€ 56,40	per uur
Jeugd ambu-lant ZIN	Persoonlijke verzorging	Verzorging en begeleiding	Jw 40A04	€ 79,80	per uur
	Begeleiding	Reguliere begeleiding	Jw 45A04	€ 75,00	per uur
		Specialistische begeleiding	Jw 45A05	€ 90,60	per uur
		Specialistische Begeleiding in een groep	Jw 45A49	€ 108,60	per uur
		Casemanagement	Jw 45A55	€ 79,80	per uur
		Reguliere begeleiding in een groep	Jw 45A71	€ 22,80	per uur
	Dagbesteding en dagbehandeling	Voorschoolse dagbehandeling	JW 41A11	€ 36,00	per uur
		Naschoolse dagbehandeling	JW 41A12	€ 33,60	per uur
		Naschoolse dagbehandeling LVB+	JW 41A13	€ 43,20	per uur
		BSO+	JW 41A20	€ 22,20	per uur

		Onderwijs-toeleidende dagbesteding	JW 41A21	€ 21,00	per uur
	Dyslexie	Dyslexie	Jw 45A74	€ 108,60	per uur
	Logeeropvang	Logeeropvang	Jw 44A09	€ 361,84	etmaal
	Vervoer	Vervoer	Jw 42A03	€ 37,25	etmaal
	GGZ	Vaktherapie	Jw 45A53	€ 90,60	per uur
		Groepsgerichte vaktherapie	Jw 45A52	€ 99,00	per uur
		Behandeling basis Jeugd GGZ	Jw 54001	€ 117,00	per uur
		Behandeling basis Jeugd GGZ groep	JW 54004	€ 140,40	per uur
		Specialistische Jeugd GGz	Jw 54002	€ 132,00	per uur
		Specialistische Jeugd GGz Groep	Jw 54005	€ 158,40	per uur

Arbeidsmatige Dagbesteding	Stabiel arrangement trede 3 van de participatieladder	€ 46,78	Dagdeel
	Stabiel arrangement trede 4 van de participatieladder	€ 46,78	Dagdeel
	Oriëntatiefase	€ 1282,17	Traject
	Ontwikkelarrangement gericht op ontwikkeling loonwaarde	€ 4103,18	Traject
	Ontwikkelarrangement gericht op ontwikkeling zelfredzaamheid	€ 4103,18	Traject
	Specialistische ondersteuning	€ 44,33	Dagdeel

Tarieven PGB ambulante Wmo en Jeugdzorg 2025

Wmo PGB					
Perceel	**Producten**	**Productcode**	**Eenheid**	**PGB professioneel**	**PGB informeel**
Persoonlijke verzorging	Persoonlijke verzorging	Wmo 03A03	Per uur	€ 36,97	€ 24,04
Begeleiding	Begeleiding Wmo	Wmo 02A03	Per uur	€ 48,18	€ 25,40
	Begeleiding plus	Wmo 02A05	Per uur	€ 48,18	€ 25,40
	Begeleiding in een groep Wmo	Wmo 02A17	Per uur: aantal deelnemers	€ 70,56	n.v.t.
	Begeleiding plus in een groep	Wmo 02A20	Per uur: aantal deelnemers	€ 86,40	n.v.t.
	Casemanagement	Wmo 02A21	Per uur	€ 48,18	n.v.t.
Dagbesteding	Dagbesteding volwassenen	Wmo 07A03	Per dagdeel	€ 41,53	€ 24,04
	Dagbesteding ouderen basis		Per dagdeel	€ 41,65	€ 24,04
	Dagbesteding ouderen specialistisch		Per dagdeel	€ 41,65	€ 24,04
Logeeropvang	Kortdurend verblijf volwassenen	Wmo 04A04	Per etmaal	€ 135,75	€ 36,08

	Kortdurend verblijf ouderen	Lokaal	Per etmaal	€ 118,25	€ 36,08
Vervoer	Vervoer dagbesteding en kortdurend verblijf	Wmo 08A03	Per etmaal	€ 18,88	n.v.t.
Huishoudelijke hulp PGB					
Perceel	**Producten**	**Productcode**	**Eenheid**	**PGB professioneel**	**PGB informeel**
	Huishoudelijke hulp 1		Per uur	€ 21,83	€ 21,83
	Huishoudelijke hulp 2		Per uur	€ 21,83	€ 21,83
	Praktische begeleiding	01A06	Per uur	€ 45,12	€ 25,40
Jeugd PGB					
Perceel	**Producten**	**Productcode**	**Eenheid**	**PGB professioneel**	**PGB informeel**
Begeleiding	Reguliere begeleiding	Jw 45A04	per uur	€ 48,18	€ 25,40
Dagbesteding en dagbehandeling	Specialistische begeleiding	Jw 45A05	per uur	€ 48,18	€ 25,40
	Specialistische Begeleiding in een groep	Jw 45A49	per uur	€ 16,30	n.v.t.
	Casemanagement	Jw 45A55	per uur	€ 48,18	n.v.t.
	Verzorging en begeleiding		Per uur	€ 63,84	€ 24,04
	Voorschoolse dagbehandeling	JW 41A11	Per uur	€ 28,80	€ 14,40
	Naschoolse dagbehandeling	JW 41A12	Per uur	€ 26,88	€ 13,44
	Naschoolse dagbehandeling LVB+	JW 41A13	Per uur	€ 34,56	€ 17,28
	BSO+	JW41A19	Per uur	€ 17,76	€ 8,88
	Onderwijs-toeleidende dagbesteding	JW41A20	Per uur	€ 16,80	€ 8,40
Logeeropvang	Logeeropvang	Jw 44A09	Per etmaal	€ 278,50	€ 144,74
Vervoer	Vervoer	Jw 42A03	Per etmaal	€ 29,80	n.v.t.
GGZ	Vaktherapie	Jw 45A53	Per uur	€ 75,91	€ 24,04
	Groepsgerichte vaktherapie	Jw 45A52	Per uur	€ 25,29	n.v.t.

Tarieven Beschermd wonen 2025

Producten Beschermd wonen/Beschermd Thuis vanaf 2025 Zorg in natura	Productcode	Eenheid	ZIN tarief 2025
Beschermd Thuis: Licht	15N02	Etmaal	€ 37,08
Beschermd Thuis: Middel	15N03	Etmaal	€ 70,63
Beschermd Thuis: Zwaar	15N04	Etmaal	€ 104,19
Beschermd wonen intramuraal: Licht	15N11	Etmaal	€ 145,18
Beschermd wonen intramuraal: Middel	15N12	Etmaal	€ 186,38
Beschermd wonen intramuraal: Zwaar	15N13	Etmaal	€ 227,58
Trainingshuis licht	15N14	Etmaal	€ 64,43
Trainingshuis middel	15N15	Etmaal	€ 94,00
Overige producten	**Productcode**	**Eenheid**	**ZIN**
Dagbesteding	15N21	Dagdeel	€ 46,78
Meerzorg	15N31	Uur	€ 80,40
Vervoer van en naar dagbesteding	15N51	Retourrit	€ 18,88
Afwezigheidsdag	15N41	Etmaal	€ 68,94
Wachtzorg	15N17	Etmaal	€ 37,08
Toeslag Wakende Wacht	15N16	Etmaal	€ 29,10

Product Beschermd Wonen PGB	Tarief PGB professioneel	Eenheid	Tarief PGB informeel
Beschermd Thuis: licht	€ 32,23	Etmaal	€ 10,65
Beschermd Thuis: middel	€ 61,41	Etmaal	€ 19,54
Beschermd Thuis: zwaar	€ 90,59	Etmaal	€ 28,43
Beschermd Wonen intramuraal licht	€ 78,73	Etmaal	nvt
Beschermd Wonen intramuraal middel	€114,55	Etmaal	nvt
Beschermd Wonen intramuraal zwaar	€150,36	Etmaal	nvt
Trainingshuis: licht	€ 32,23	Etmaal	nvt
Trainingshuis: middel	€ 61,41	Etmaal	nvt

Overige producten	PGB professioneel	Eenheid	PGB informeel
Dagbesteding	€ 41,53	Dagdeel	€ 26,56
Meerzorg	€ 69,52	Uur	€ 24,89
Vervoer van en naar dagbesteding	€ 13,40	Retourrit	n.v.t.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6405
Extern Zaak ID	Z/24/272487
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.6
Titel	Toekennen straatnaam Gildehofje in Niftrik
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota BW Wijchen: straatnaamgeving Gildehofje
Bijlage 1: Gildehofje situatietekening

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/272487

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Straatnaamgeving Gildehofje Niftrik

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. De straatnaam "Gildehofje" toe te kennen aan een nieuwe openbare ruimte binnen het CPO Bing in Niftrik.

Aanleiding
Binnenkort wordt er gestart met de bouw van drie nieuwe woningen binnen het CPO Bing in Niftrik. Binnen dit plan ontstaat een nieuwe openbare ruimte. Het is noodzakelijk om hier een straatnaam aan toe te kennen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	-

Gewenst resultaat
Op het moment dat de eerste omgevingsvergunning binnen het plan wordt verleend moet de nieuwe straatnaam zijn vastgesteld. Dit is onder andere noodzakelijk voor de juiste en tijdige registratie in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Argumenten
1.1 *De straatnaam is voorgesteld door de vereniging CPO Bing.*
De vereniging CPO Bing is trekker van de ontwikkeling en de realisatie van deze nieuwe buurt in Niftrik. De vereniging heeft namens de toekomstige bewoners het voorstel ingediend. Zij stellen voor de straatnaam "Gildehofje" of "Gildehof" toe te kennen.

1.2 *De nieuwe straatnaam voorkomt omnummering van twee bestaande woningen.*
Het toekennen van een aparte naam aan de nieuwe openbare ruimte voorkomt dat de woningen aan de Gildestraat 12A en 12B moeten worden omgenummerd. Een dergelijke 'administratieve verhuizing' zorgt voor de bewoners van deze adressen immers voor veel ongemak en administratieve beslommeringen.

Tegenargumenten en risico's
1.1 De situering van de nieuwe openbare ruimte is niet logisch.
De situering (zie bijlage) van de straatnaam Gildehofje, achter de thans doodlopende zijtak van de Gildestraat, is niet helemaal logisch. Het ligt meer voor de hand om de nummering van de Gildestraat door te zetten. Zoals hiervoor aangegeven wordt echter met deze opzet de omnummering van bestaande woningen voorkomen. Daarnaast is er in het terrein ook feitelijk sprake van een apart hofje waaraan de nieuwe woningen worden gebouwd. De vindbaarheid van het Gildehofje kan worden geborgd door aan de doorgaande Gildestraat een verwijsbordje te plaatsen.

Financiële gevolgen
Er zijn geen financiële gevolgen.

Communicatie
De vereniging CPO Bing wordt schriftelijk in kennis gesteld van het besluit.
De nieuwe straatnaam wordt gepubliceerd via het elektronische gemeenteblad van de gemeente Wijchen.

Inwonersparticipatie
De toekomstige bewoners zijn via de vereniging CPO Bing, gevraagd een voorstel te doen voor de straatnaam in hun nieuwe buurt.

Uitvoering of Vervolgstappen
De straatnaam wordt opgenomen in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en de Basisregistratie Grootschalige Topografie.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
Niet van toepassing

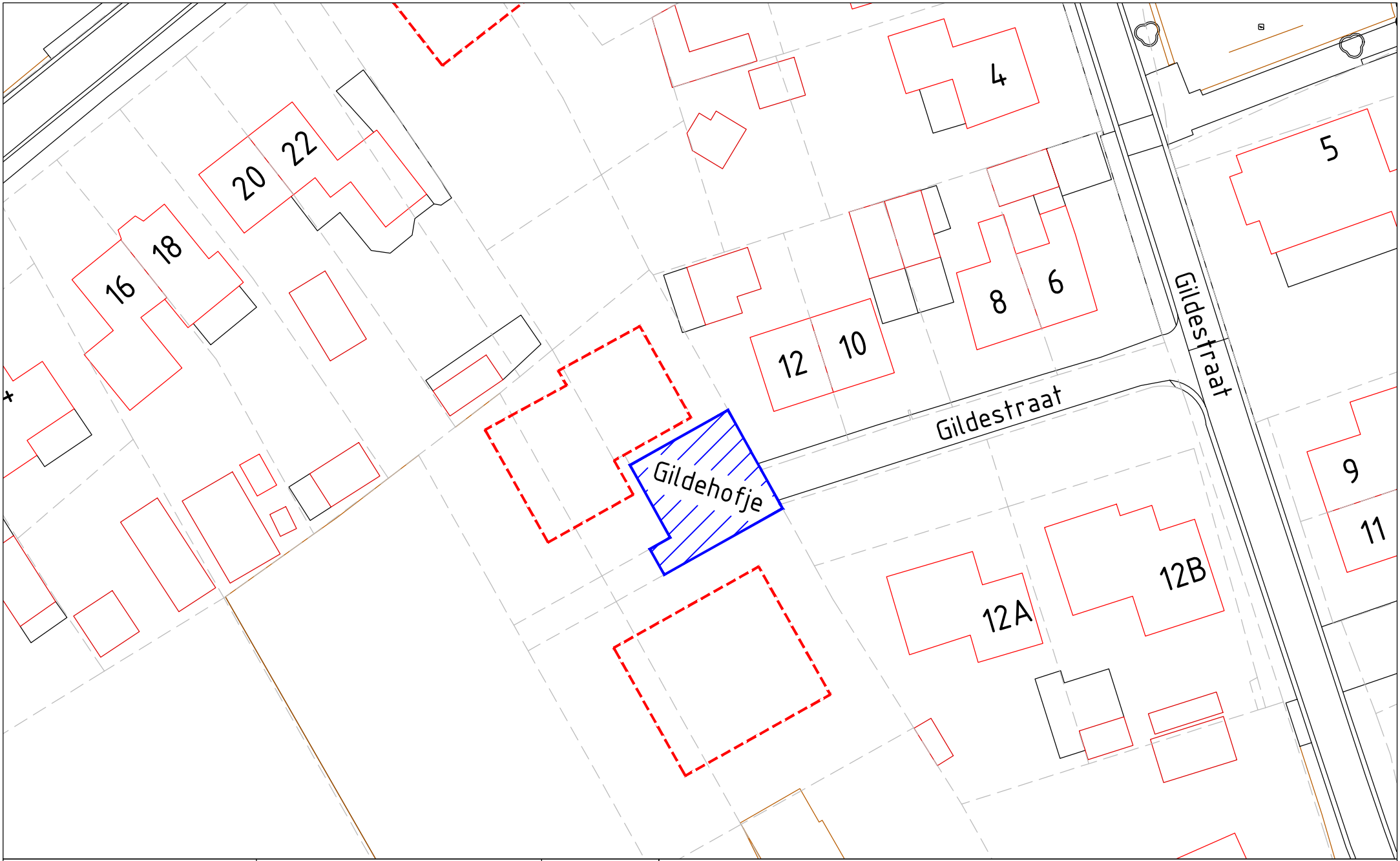

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen
Domein Fysieke leefomgeving
Team Geo-informatie

Gildehofje, Niftrik
Straatnaamgeving

Get. MMa
Gew.
Gew.

Datum	Formaat	Schaal	Domein	Rubriek	Groep	Tek. nr.
03.12.24	A4	1:500	FL	SNG	14	001

Afbakening openbare ruimte Gildehofje

Bouwvlak bestemmingsplan

Aan deze afbeelding kunnen geen rechten worden ontleend

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6410
Extern Zaak ID	Z/24/272902
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.7
Titel	Vaststellen herziene legesverordening + bijbehorende tarieventabel 2025
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota Raad Wijchen Vaststellen legesverordening 2025
Bijlage 1 Herziene verordening op de heffing en invordering van leges Wijchen 17-12
Bijlage 1a Herziene tarieventabel behorende bij de herziene Verordening op de heffing en invordering van leges Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/264204

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Vaststellen herziene Legesverordening Wijchen 2025

Collegedatum: 10-12-2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De door de raad op 28 november 2024 vastgestelde Legesverordening Wijchen 2025 met bijhorende tarieventabel in te trekken;
2. De herziene Legesverordening Wijchen 2025 met bijbehorende tarieventabel vast te stellen.

Aanleiding
Uw raad heeft op 28 november 2024 de Legesverordening Wijchen 2025 met bijbehorende tarieventabel vastgesteld. Echter, in de tussentijd zijn er enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd en zijn de nieuwe rijkstarieven voor rijbewijzen beschikbaar gekomen.
Middels dit voorstel worden deze aanpassingen in de herziene Legesverordening met bijbehorende tarieventabel verwerkt en ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
28-11-2024	Raad: Vaststellen leges- en belastingverordeningen 2025

Gewenst resultaat
Per 1 januari 2025 in werking laten treden van de Legesverordening Wijchen 2025. De gemeente Wijchen kan na het besluit van uw raad deze nieuwe tarieven heffen vanaf 1 januari 2025. Alleen op basis van een vastgestelde en tijdig bekendgemaakte verordening kunnen we leges heffen.

Argumenten

Op 28 november 2024 heeft uw raad alle leges- en belastingverordeningen voor 2025 vastgesteld. De Legesverordening Wijchen 2025 was echter nog niet gereed voor besluitvorming, omdat er nog enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd moesten worden. Daarnaast worden de nieuwe rijkstarieven voor rijbewijzen altijd pas eind november bekend gemaakt en die moesten dan ook nog verwerkt worden.
Inmiddels zijn de aanpassingen in de Legesverordening Wijchen met bijbehorende tarieventabel doorgevoerd en deze nu gereed voor besluitvorming. Middels dit voorstel

wordt de vaststelling van de Leges verordening Wijchen ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Tegenargumenten en risico's
Geen.

Financiële gevolgen

De hoogte van de leges zijn afgestemd op de vastgestelde Programmabegroting 2025

Communicatie
Na vaststelling volgt bekendmaking in het digitale gemeenteblad en een aankondiging in de Wegwijs. Pas met de digitale bekendmaking is de verordening rechtsgeldig in werking getreden en kunnen we leges heffen vanaf 1 januari 2025. De publicatie in de Wegwijs is een service naar de inwoners van Wijchen.

De in artikel 12, lid 3 van de Legesverordening Wijchen 2025 genoemde documenten worden bekendgemaakt door ter inzagelegging in het Huis van de gemeente, Kasteellaan 27, 6602 DB Wijchen.

Inwonersparticipatie
Geen.

Uitvoering of Vervolgstappen
De leges zullen in 2025 geheven worden volgens de bijgevoegde Legesverordening en tarieventabel

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Verordening op de heffing en invordering van leges Wijchen 2025

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	Gemeente Wijchen
Officiële naam regeling	Verordening op de heffing en invordering van leges Wijchen 2025
Citeertitel	Legesverordening Wijchen 2025
Besloten door	Gemeenteraad
Onderwerp	Belastingen: leges

Opmerkingen m.b.t. de regeling

Verordening voor het belastingjaar 2025.

Grondslagen

Artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet, de artikelen 2, tweede lid, en 7 van de Paspoortwet en artikel 13.1 a van de Omgevingswet.

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

n.v.t.

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen.

Datum inwerking-treding	Terug-werken de kracht	Betreft	Ontstaansbron: datum ondertekening;	Inwerkingtreding: bron bekendmaking;
Verordening treedt inwerking met ingang van eerste dag na die van de bekendmaking.	n.v.t.	Nieuwe regeling	Raad: 17 december 2024	Publicatie vindt plaats in het digitale Gemeenteblad.

De raad van de gemeente Wijchen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 12 november 2024,

en gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h, en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel b, van de Gemeentewet, de artikelen 2, tweede lid, en 7 van de Paspoortwet en artikel 13.1a van de Omgevingswet,

besluit vast te stellen de:

Verordening op de heffing en de invordering van leges Wijchen 2025

Artikel 1 Definities
Deze verordening verstaat onder:
a. ’dag’: de periode van 00.00 uur tot 24.00 uur, waarbij een gedeelte van een dag als een hele dag wordt aangemerkt;
b. ’week’: een aaneengesloten periode van zeven dagen;
c. ’maand’: het tijdvak dat loopt van n^e dag in een kalendermaand tot en met de $(n-1)^e$ dag in de volgende kalendermaand, met dien verstande dat als de n^e dag in een kalendermaand 30 of 31 januari is, de $(n-1)^e$ dag in de volgende kalendermaand altijd de laatste dag van de maand februari is;
d. ’jaar’: het tijdvak dat loopt van de n^e dag in een kalenderjaar tot en met de $(n-1)^e$ dag in het volgende kalenderjaar;
e. 'kalenderjaar': de periode van 1 januari tot en met 31 december.

Artikel 2 Belastbaar feit
Onder de naam ‘leges’ worden rechten geheven voor:
a. het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een dienst of het nemen van een besluit;
b. het verlenen van een dienst op aanvraag; of
c. het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een document ;
een en ander zoals genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 3 Belastingplicht
Belastingplichtig is de aanvrager of degene voor wie de aanvraag is gedaan.

Artikel 4 Vrijstellingen
Leges worden niet geheven voor:
a. het aanvragen van een vergunning voor het innemen van een niet-commerciële standplaats;
b. het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een tijdelijke doorgangsbrug ten behoeve van de doorkomst van de Nijmeegse vierdaagse door de gemeente Wijchen;
c. diensten waarvan de kosten krachtens afdeling 13.6 van de Omgevingswet zijn of worden verhaald;
d. Het in behandeling nemen van een aanvraag als bedoeld in de onderdelen 3.2.b, 3.6.a.2, 3.6.d, 3.10, 3.18, 3.20 en 3.21 van de bij deze verordening behorende tarieventabel, indien de activiteit overwegend door vrijwilligers wordt georganiseerd en die geen direct of indirect oogmerk hebben om hieruit voor eigen gewin inkomsten te verwerven;
e. Diensten die ingevolge wettelijk voorschrift zijn vrijgesteld van rechtenheffing of kosteloos moeten worden verleend.

Artikel 5 Maatstaven van heffing en tarieven
1. De leges worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 6 Wijze van heffing
De leges worden geheven door middel van een mondelinge kennisgeving, een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een

stempelafdruk, zegel, nota of andere schriftuur, of een kennisgeving langs elektronische weg. Het gevorderde bedrag wordt mondeling, door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving of langs elektronische weg aan de belastingschuldige bekendgemaakt.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving bedoeld in artikel 6:
   a. mondeling wordt gedaan, op het moment van het doen van de kennisgeving;
   b. schriftelijk wordt gedaan, op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen dertig dagen na de dagtekening van de kennisgeving;
   c. langs elektronische weg in het aanvraagproces wordt gedaan onverwijld, dan wel als die mogelijkheid wordt geboden binnen 30 dagen na het indienen van de aanvraag langs elektronische weg;
   d. langs elektronische weg na indiening van de aanvraag wordt gedaan, binnen 30 dagen na dagtekening van de kennisgeving.
2. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Vermindering of teruggaaf

Gehele of gedeeltelijke vermindering of teruggaaf van leges voor een in de bij deze verordening behorende tarieventabel omschreven dienst, besluit of handeling wordt verleend overeenkomstig een met betrekking tot die dienst, besluit of handeling in die tarieventabel opgenomen bepaling.

Artikel 10 Overdracht van bevoegdheden

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd tot het wijzigen van deze verordening, als de wijzigingen:

a. van zuiver redactionele aard zijn;
b. een gevolg zijn van nieuwe of gewijzigde rijksregelgeving die in werking treedt binnen drie maanden na de officiële bekendmaking van de inwerkingtreding ervan in het Staatsblad of de Staatscourant en het de volgende paragrafen of artikelen van hoofdstuk 1 van de tarieventabel betreft:
   1. Paragraaf 1.2 (reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart);
   2. Paragraaf 1.3 (rijbewijzen);
   3. Artikel 1.17 (schriftelijke verstrekking uit de basisregistratie personen)
   4. Artikel 1.25, onder a (verklaring omtrent het gedrag);
   5. Artikel 1.31 (Wet op de kansspelen),

een en ander voor zover met deze wijzigingen niet reeds bij het vaststellen of latere wijziging van deze verordening bij raadsbesluit rekening is gehouden.

Artikel 11 Overgangsrecht

1. De 'Legesverordening 2025', vastgesteld bij raadsbesluit van 28 november 2024, wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 12, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 12, tweede lid, opgenomen datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode

plaatsvindende belastbare feiten voor zover de heffing van de leges hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 12 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2025.
3. De in artikel 2.1 onderdeel d van de tarieventabel genoemde Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012) en het boekwerk 'Basisbedragen Gebouwleges GELDERLAND 2024_V4' worden bekendgemaakt door ter inzagelegging op het gemeentehuis.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als 'Legesverordening Wijchen 2025'.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 17 december 2024.

De griffier, de voorzitter,

A.B. Berendsen R.D. Helmer-Englebert

Bijlagen: - Tarieventabel

Wijchen

Tarieventabel, behorende bij legesverordening

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening
- Paragraaf 1.1 Burgerlijke stand
- Paragraaf 1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart
- Paragraaf 1.3 Rijbewijzen
- Paragraaf 1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens
- Paragraaf 1.5 Bestuursstukken
- Paragraaf 1.6 Vastgoedinformatie
- Paragraaf 1.7 Overige publiekszaken
- Paragraaf 1.8 Gemeentearchief
- Paragraaf 1.9 Bijzondere wetten
- Paragraaf 1.10 Diversen

Hoofdstuk 2 Omgevingswet
- Paragraaf 2.1 Algemene bepalingen
- Paragraaf 2.2 Voorfase
- Paragraaf 2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken
- Paragraaf 2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed
- Paragraaf 2.5 Milieubelastende activiteiten
- Paragraaf 2.6 Lozingsactiviteiten
- Paragraaf 2.7 Aanlegactiviteiten
- Paragraaf 2.8 Overige activiteiten
- Paragraaf 2.9 Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten
- Paragraaf 2.10 Gelijkwaardigheid
- Paragraaf 2.11 Overige tarieven
- Paragraaf 2.12 Modaliteiten
- Paragraaf 2.13 Vermindering
- Paragraaf 2.14 Teruggaaf

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn
- Paragraaf 3.1 Horeca
- Paragraaf 3.2 Seksbedrijven
- Paragraaf 3.3 Winkeltijdenwet
- Paragraaf 3.4 Organiseren evenement of markt
- Paragraaf 3.5 Standplaatsen
- Paragraaf 3.6 Huisvestingswet 2014 [en Wet goed verhuurderschap]
- Paragraaf 3.7 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening

Artikel	Omschrijving	Tarief
Paragraaf 1.1 Burgerlijke stand		
Artikel 1.1 Huwelijksvoltrekking of registratie partnerschap		
a.	Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk of registratie van een partnerschap op:	
1.	Maandag tot en met vrijdag tussen 8.30 uur en 17.00 uur	€ 502,10
2.	Woensdags om 08.30 uur en 08.45 uur	
3.	in de avonduren en op zaterdag	€ 627,40
4.	op een zon- of feestdag	€ 753,10
b.	Indien voltrekking van een huwelijk of de registratie van het partnerschap plaats vindt op een andere locatie dan het gemeentehuis of een bijzonder huis (art. 64, boek 1, van het Burgerlijk Wetboek), vindt er een toeslag op bovengenoemde tarieven plaats van:	€ 201,20
Artikel 1.2 Omzetten geregistreerd partnerschap in huwelijk		
	Het tarief bedraagt voor het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk als daarbij:	
	gebruik gemaakt wordt van de trouwzaal of een andere door de gemeente aangewezen ruimte, dan gelden de tarieven in artikel 1.1	
	geen gebruik gemaakt wordt van de trouwzaal of een andere door de gemeente aangewezen ruimte op:	€ 62,60
Artikel 1.3 Huwelijksvoltrekking of registratie partnerschap in bijzonder huis		
	Voor de voltrekking van een huwelijk of registratie van een partnerschap in een bijzonder huis op grond van artikel 64, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek worden de tarieven in artikel 1.1 ondereel a verhoogd met:	€ 201,20
Artikel 1.4 Omzetten geregistreerd partnerschap in huwelijk in bijzonder huis		
	Voor het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk in een bijzonder huis op grond van artikel 64, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek worden de tarieven in artikel 1.1 onderdeel a verhoogd met:	€ 201,20
Artikel 1.5 Aanwijzing buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand voor één dag		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om bij besluit een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand aan te wijzen voor één dag:	
a.	als beëdiging bij de rechtbank al heeft plaatsgevonden:	€ 125,45
b.	als beëdiging bij de rechtbank nog niet heeft plaatsgevonden:	€ 282,40
Artikel 1.6 Beschikbaar stellen getuige door gemeente		

	Het tarief bedraagt voor het door de gemeente beschikbaar stellen van een getuige voor de huwelijksvoltrekking of de registratie van een partnerschap, per getuige:	€ 16,35
Artikel 1.7 Annuleren of wijzigen datum		
	Gereserveerd	
Artikel 1.8 Trouwboekje of partnerschapsboekje		
	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van een trouwboekje of partnerschapboekje:	€ 21,25
Paragraaf 1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart		
Artikel 1.9 Paspoorten of andere reisdocumenten		
	Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van:	
a.	een nationaal paspoort:	
1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 86,85
2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 65,70
b.	een nationaal paspoort, een groter aantal bladzijden bevattende dan een nationaal paspoort als bedoeld in onderdeel a (zakenpaspoort):	
1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 86,85
2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 65,70
c.	een reisdocument ten behoeve van een persoon die op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander wordt behandeld (faciliteitenpaspoort):	
1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 86,85
2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 65,70
d.	een reisdocument voor vluchtelingen of een reisdocument voor vreemdelingen:	€ 65,70
Artikel 1.10 Nederlandse identiteitskaart		
	Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van:	
a.	een Nederlandse identiteitskaart:	
1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	€ 78,50
2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	€ 42,35
b.	een vervangende Nederlandse identiteitskaart voor een persoon met een uitreisverbod, ongeacht de leeftijd van de betrokken persoon:	€ 38,25
Artikel 1.11 Modaliteiten		

	Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:	
a.	voor de versnelde uitreiking van een in de artikelen 1.9 en 1.10, onder a, genoemde document, zijnde een toeslag op de in die artikelen genoemde bedragen:	€ 59,10
Paragraaf 1.3 Rijbewijzen		
Artikel 1.12 Rijbewijzen		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven, vernieuwen of omwisselen van een rijbewijs:	€ 52,10
Artikel 1.13 Modaliteiten		
	Het tarief genoemd in artikel 1.12 wordt bij een spoedlevering vermeerderd met:	€ 39,65
Paragraaf 1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens		
Artikel 1.14 Definities		
a.	Voor de toepassing van artikel 1.15 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon waarvoor de basisregistratie personen moet worden geraadpleegd.	
b.	Voor de toepassing van artikel 1.16 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon die niet zijn opgenomen in de basisregistratie personen.	
c.	Een abonnement voor het doen van verstrekkingen als bedoeld in deze rubriek heeft een geldigheidsduur van één jaar. Het wordt geacht te zijn ingegaan op de dag, waarop het verschuldigde recht is voldaan, tenzij een andere datum is overeengekomen. Het wordt gesteld op naam en is geheel noch gedeeltelijk voor overdracht vatbaar. Gehele of gedeeltelijke terugbetaling van een niet of niet ten volle gebruikt abonnement vindt niet plaats.	
Artikel 1.15 Verstrekking van gegevens uit de basisregistratie personen		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.	tot het verstrekken van gegevens, per verstrekking:	€ 17,10
b.	tot het afsluiten van een abonnement op het verstrekken van gegevens gedurende de periode van één jaar:	
1.	voor 100 verstrekkingen:	€ 344,90
2.	voor 500 verstrekkingen:	€ 1.605,30
3.	voor 1.000 verstrekkingen:	€ 1.906,25
4.	voor 5.000 verstrekkingen:	€ 5.984,95
c.	tot het verstrekken van een meertalig modelformulier woon- en/of verblijfplaats als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van verordening (EU) nr. 2016/1191 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016	€ 17,10

	betreffende de bevordering van het vrije verkeer van burgers door vereenvoudigde overlegging van bepaalde openbare documenten in de Europese Unie en tot wijziging van Verordening nr. 1024/2012 (PbEU 2016, L 200):	
Artikel 1.16 Verstrekking van aangehaakte gegevens		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.	tot het verstrekken van gegevens: per verstrekking	€ 156,95
b.	verhoogd met een bedrag per 1.000 inlichtingen van:	€ 2,35
Artikel 1.17 Schriftelijke verstrekking uit basisregistratie personen		
	Gereserveerd	
Artikel 1.18 Op aanvraag doornemen basisregistratie personen		
a.	Het tarief bedraagt voor het op aanvraag doornemen van de basisregistratie personen, voor ieder daaraan te besteden kwartier:	€ 32,90
b.	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	
Paragraaf 1.5 Bestuursstukken		
Artikel 1.19 Afschriften van bestuursstukken		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	
a.	een afschrift van de programmabegroting:	€ 26,50
b.	een afschrift van de jaarrekening:	€ 19,45
Artikel 1.20 Abonnement op bestuursstukken		
	Gereserveerd	
Paragraaf 1.6 Vastgoedinformatie		
Artikel 1.21 Plan- of kaartinformatie		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een kopie van een ruimtelijk plan of deel daarvan, zoals omgevingsvisie, omgevingsplan, wegenkaart behorende bij de legger bedoeld in artikel 1.22, onderdeel b:	
a.	een digitaal luchtfotobestand (voor zover de gemeente beschikt over auteursrechten), per hectare	€ 2,95
b.	in A3-formaat een afdruk van een kaart met luchtfoto	€ 6,25
c.	in A2-formaat een afdruk van een kaart met luchtfoto	€ 15,85
d.	in A1-formaat een afdruk van een kaart met luchtfoto	€ 31,30
Artikel 1.22 Informatie uit registers		

	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	
a.	informatie uit de Basisregistratie Kadaster via Kadaster Online, per perceel:	€ 4,15
b.	informatie uit de Basisregistratie Kadaster via Kadaster Online, over publiek rechtelijke beperkingen, voor ieder daaraan besteed kwartier of een gedeelte daarvan:	€ 18,85
Artikel 1.23 Informatie uit adressenbestanden		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van kopieën van een digitaal kaartbestand van een enkel kadastraal perceel of huisnummer, inclusief gegevens in een straal van maximaal 50m om dit perceel/huisnummer:	€ 31,30
b.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een adreswijziging:	€ 139,35
Paragraaf 1.7 Overige publiekszaken		
Artikel 1.24 Gemeentegarantie		
	Gereserveerd	
Artikel 1.25 Overige publiekszaken		
	het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:	
a.	tot het verstrekken van een verklaring omtrent het gedrag:	€ 41,35
b.	tot het legaliseren van een handtekening:	€ 10,20
c.	tot het verkrijgen van een bewijs van opneming in de BRP of van afvoering uit de BRP, daaronder begrepen alsmede voor de afgifte van een bewijs van Nederlandschap	€ 10,20
Paragraaf 1.8 Gemeentearchief		
Artikel 1.26 Naspeuringen in gemeentearchief		
	Het tarief bedraagt voor het op aanvraag doen van naspeuringen in de in het gemeentearchief berustende stukken, voor ieder daaraan te besteden kwartier:	€ 32,90
	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	
Artikel 1.27 Afschrift of uittreksel uit gemeentearchief		
	Gereserveerd	
Artikel 1.28 Uitlenen archiefbescheiden		
	Gereserveerd	

Paragraaf 1.9 Bijzondere wetten		
Artikel 1.29 Huisvestingswet 2014		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een urgentieverklaring als bedoeld in artikel 10, lid 2 van de Huisvestingsverordening gemeente Wijchen 2024:	€ 56,25
b.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een noodurgentieverklaring als bedoeld in artikel 10, lid 4 van de Huisvestingsverordening gemeente Wijchen 2024:	€ 56,25
Artikel 1.30 Leegstandwet		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:	
	een vergunning tot tijdelijke verhuur van leegstaande woonruimte als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Leegstandwet:	€ 207,00
Artikel 1.31 Wet op de kansspelen		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een aanwezigheidsvergunning als bedoeld in artikel 30b van de Wet op de kansspelen:	
1.	voor een periode van twaalf maanden voor één kansspelautomaat:	€ 56,00
2.	voor een periode van twaalf maanden voor twee of meer kansspelautomaten, voor de eerste kansspelautomaat:	€ 90,00
	en voor iedere volgende kansspelautomaat:	€ 34,00
3.	voor één kansspelautomaat, welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd:	€ 226,50
4.	voor twee of meer kansspelautomaten, welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd, voor de eerste kansspelautomaat:	€ 226,50
	en voor iedere volgende kansspelautomaat:	€ 136,00
b.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de kansspelen (loterijvergunning):	€ 39,15
Artikel 1.32 Telecommunicatiewet		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen een aanvraag tot:	
a.	een melding van werkzaamheden van niet ingrijpende aard, als bedoeld in de Algemene Verordening Kabels en leidingen, voor tracés tot 10 strekkende meter	€ 321,70
b.	instemmingsbesluit/vergunning voor het kruisen van wegen en watergangen en tracés van 10 - 500 meter	€ 725,15
c.	instemmingsbesluit/vergunning 500 - 1000 meter	€ 1.166,20
d.	instemmingsbesluit/vergunning > 1000 meter	€ 1.665,45

e.	voor een melding van werkzaamheden van niet ingrijpende aard, als bedoeld in de Algemene Verordening Kabels en leidingen, voor het maken van handboringen, per boring	€ 15,05
f.	instemming/vergunningaanvraag van één netbeheerder voor het plaatsen van een transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations, distributie- en/of mutatiepunten, ondersteuningswerken en beschermingswerken met een afmeting groter dan 0,60 x 0,30 x 0,80 m (lxbxh)	€ 631,25
g.	een toeslag voor een noodzakelijk (regulier) overleg tussen aanvrager/gemeente, waterschap/provincie/andere rijksoverheden/netbeheerder(s) en andere belanghebbende voor het verstrekken van een instemming of vergunning zal het in 1.32.a tot en met 1.32.f genoemde tarief per overleg worden verhoogd met een bedrag van	€ 242,80
h.	een toeslag voor een onderzoek met betrekking tot de status van een kabel en/of leiding, indien geen directe herkomst hiervan kan worden herleid of worden opgevraagd	€ 485,70
i.	een toeslag voor een onderzoek voor het achterhalen van de betrokken partij(en) van een illegale opbreking	€ 720,60
j.	een toeslag voor werkzaamheden met betrekking tot het herhaaldelijk melden van onvolledige/inaccurate/vervallen/voor niets komen en/of te late melding. Per handeling/keer	€ 125,30
k.	een toeslag voor een opbreking zonder melding (opbreek melding), als bedoeld in de Algemene Verordening Kabels en leidingen	€ 471,30
l.	een toeslag voor een opbreking zonder vergunning of instemmingsbesluit, als bedoeld in de Algemene Verordening Kabels en leidingen	€ 585,50
m.	een toeslag voor onterechte melding van een calamiteit die niet in overeenstemming is met het bepaalde in de Algemene Verordening Kabels en Leidingen	€ 353,80
n.	een toeslag voor het niet werken volgens de voorwaarden gesteld in een vergunning, instemmingsbesluit, Algemene Verordening Kabels en Leidingen en het Handboek kabels en leidingen	€ 617,55
o.	een toeslag voor extra controle (2e, 3e etc.) op de aangevraagde melding en/of instemming/vergunning. De toeslag is inclusief reistijd en per controle	€ 125,30
p.	De in 1.32.a t/m 1.32.o genoemde tarieven worden niet in rekening gebracht als de aanvraag betrekking heeft op de aanleg van meer dan 10.000 meter strekkende sleuflengte buiten de bebouwde komgrenzen van de gemeente Wijchen. Dan wordt een bedrag in rekening gebracht als opgenomen in een ter zake opgestelde en door het college van burgemeester en wethouders goedgekeurde projectbegroting	
Artikel 1.33 Wegenverkeerswetgeving		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:	

1.	een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Regelement verkeersregels en verkeerstekens 1990:	€ 38,35
2.	een ontheffing als bedoeld in artikel 9.1 van de Regeling voertuigen:	€ 38,35
3.	verstrekking van een gehandicaptenparkeerkaart als bedoeld in artikel 49 van het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW):	€ 66,20
4.	een afgifte van een duplicaat of vervanging van een gehandicaptenparkeerkaart	€ 33,05
5.	verkrijging van een gehandicaptenparkeerplaats op kenteken	€ 369,35
b.	Het tarief bedraagt voor het niet komen opdagen bij een afspraak met de medisch adviseur	€ 159,40
c.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 87 van het Regelement verkeersregels en verkeerstekens 1990 van het verbod voetgangersgebied te berijden ten behoeve van de bereikbaarheid van het afgeslote gedeelte van het centrum van Wijchen	
1.	voor een vaste ontheffing (5 jaar) voor bewoners	€ 111,15
2.	voor een vaste ontheffing (3 jaar) voor bedrijven	€ 148,35
3.	voor een vaste ontheffing voor een jaar voor één taxi	€ 148,35
4.	voor een vaste ontheffing voor een jaar voor een taxibedrijf met meer dan 2 taxi's	€ 296,75
5.	voor een ontheffing op maat voor bedrijven	€ 148,35
6.	voor een tijdelijke ontheffing	€ 37,15
7.	voor een wijziging van het kenteken of een andere ondergeschikte wijziging van de ontheffing	€ 37,15
8.	voor een wijziging van meer dan 2 kentekens of een andere ondergeschikte wijziging van de ontheffing bij meer dan 2 wijzigingen	€ 74,20
9.	Bewoners woonachtig voor 2012 een vaste ontheffing voor onbepaalde tijd	€ 139,65
Paragraaf 1.10 Diversen		
Artikel 1.34 Gewaarmerkte afschriften, kopieën, stukken of uittreksels		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	
a.	gewaarmerkte afschriften van stukken, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, per pagina:	€ 0,50
b.	een beschikking op aanvraag, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen:	€ 33,65
c.	stukken of uittreksels, welke op aanvraag van de aanvrager moeten worden opgemaakt, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, per pagina:	€ 33,65

d.	kopieën van stukken, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen:	
1.	in formaat A4 of kleiner, per bladzijde:	€ 0,50
2.	in formaat A3, per bladzijde:	€ 0,50
3.	in formaat A2 of groter, per bladzijde:	€ 22,05
Artikel 1.35 Diverse vergunningen of beschikkingen		
	Gereserveerd	
Artikel 1.36 Woo (wet open overheid) afschriften, kopieën, stukken of uittreksels		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	
a.	A4 formaat, zwart-wit, enkelzijdig:	€ 0,05
b.	A4 formaat, zwart-wit, dubbelzijdig:	€ 0,10
c.	A4 formaat, kleur, enkelzijdig:	€ 0,20
d.	A4 formaat, kleur, dubbelzijdig:	€ 0,40
e.	A3 formaat, zwart-wit, enkelzijdig:	€ 0,10
f.	A3 formaat, zwart-wit, dubbelzijdig:	€ 0,20
g.	A3 formaat, kleur, enkelzijdig:	€ 0,40
h.	A3 formaat, kleur, dubbelzijdig:	€ 0,80
	Leges worden pas in rekening gebracht bij een bedrag van €25,00	

Hoofdstuk 2 Omgevingswet

Artikel	Omschrijving	Vast tarief	Variabel tarief
Paragraaf 2.1 Algemene bepalingen			
Artikel 2.1 Definities			
	Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:		
a.	Begripsbepalingen die zijn opgenomen in de bijlage bij de Omgevingswet, in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving, bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, bijlage I bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, bijlage I bij het Omgevingsbesluit en bijlage I bij de Omgevingsregeling en in de bijlagen bij het gemeentelijke omgevingsplan, zijn van toepassing op dit hoofdstuk, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.		
b.	In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander dan een in het eerste lid bedoeld wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.		
c.	In dit hoofdstuk wordt verstaan onder: binnenplanse omgevingsplanactiviteit: een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan; binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht: een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, maar die niet in strijd is met regels voor de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid of het voldoen aan een uitwerkingsplicht in het tijdelijke deel van het omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, aanhef en onder a, van de Omgevingswet;		
d.	In aanvulling op de in bijlage I bij de Omgevingsregeling opgenomen omschrijving van het begrip ‘bouwkosten’ betreffen de in die omschrijving: - onder b bedoelde bouwkosten de kosten voor de fysieke realisatie (het		

	bouwen) van het bouwwerk conform 'Basisbedragen Gebouwleges GELDERLAND 2024_V4' of onder bijlage 1 'Leges - overig' behorende bij deze tarieventabel; - onder a, voor zover de bouwkosten niet kunnen worden bepaald, genoemde Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 de voorwaarden die bekendgemaakt zijn in Staatscourant 2012, 1567; - onder c bedoelde prijs de prijs exclusief omzetbelasting.		
Artikel 2.2 Dienstverlening en besluiten waarvoor leges worden geheven			
	Leges worden geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
a.	omgevingsoverleg;		
b.	een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.1 of artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit;		
c.	een of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet;		
d.	toestemming voor het treffen van een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet;		
e.	een wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning;		
f.	intrekking van een omgevingsvergunning;		
g.	wijziging van een besluit als bedoeld in de onderdelen b, c en d;		
h.	een besluit in het kader van de Omgevingswet, anders dan bedoeld in de onderdelen b tot en met g.		
Artikel 2.3 Bepalen tarief			
a.	De in artikel 2.2 bedoelde leges worden geheven naar de tarieven zoals opgenomen in de volgende paragrafen van dit hoofdstuk.		
b.	Als een aanvraag betrekking heeft op meerdere activiteiten, is het tarief opgebouwd uit de som van de verschuldigde leges behorend bij die activiteiten.		
c.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verhoogd met het tarief voor een of meer modaliteiten bedoeld in paragraaf 2.12.		

d.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verminderd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 2.13.		
e.	Het tarief behorend bij een aanvraag om een maatwerkvoorschrift of bij een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen is niet van toepassing als het onderwerp waarop het maatwerkvoorschrift betrekking heeft of de gelijkwaardige maatregel onderdeel is van een aanvraag om een omgevingsvergunning.		
f.	In afwijking van het tweede en derde lid kan ook per activiteit of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.		
Paragraaf 2.2 Voorfase			
Artikel 2.4 Omgevingsoverleg			
	Als de aanvraag betrekking heeft op het houden van omgevingsoverleg over een of meer activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving, bedraagt het tarief:		
a.	voor een vooroverleg:	€ 175,10	
b.	voor een principe verzoek	€ 421,50	
Paragraaf 2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken			
Artikel 2.5 Bouwactiviteit (bouwtechnische deel)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3.2 van het Besluit bouwwerken leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	van de bouwkosten:		0,700%
	met een minimum van:	€ 62,55	
Artikel 2.6 Omgevingsplanactiviteit: bouwactiviteit, in stand houden of gebruiken bouwwerk (ruimtelijke deel)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een bouwactiviteit, het in stand houden of gebruiken van het te bouwen bouwwerk, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de		

	andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit van de bouwkosten:		1,600%
	met een minimum van:	€ 142,95	
1.	als moet worden beoordeeld of het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand, als bedoeld in de gemeentelijke beleidsregels bedoeld in artikel 4.19 van de Omgevingsweten hiervoor geen advies van de gemeentelijke adviescommissie bedoeld in artikel 2.50, eerste lid, aanhef en onder b, nodig is, verhoogd met:	€ 360,40	
2.	als de bouwactiviteit plaatsvindt op een bodemgevoelige locatie en de toelaatbare kwaliteit van de bodem moet worden beoordeeld, verhoogd met de tarieven vermeld in artikel 2.49:		
3.	als moet worden beoordeeld of de activiteit niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde omgevingsplan respectievelijk het in voorbereiding zijnde omgevingsplan dat voorziet in de bescherming van het stads- en dorpsgezicht, verhoogd met:	€ 127,90	
b.	Als moet worden beoordeeld of de activiteit niet in strijd is met een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht, wordt het bedrag in artikel 2.6 lid a verhoogd met:	€ 767,25	
c.	voor een afwijking die in strijd is met het omgevingsplan:		
1.	Voor een binnenplanse afwijking zoals omschreven in artikel 22.280 van het omgevingsplan:	€ 360,40	
2.	zoals omschreven op bijlage 2 'Kleine afwijkingen BOPA' behorende bij deze tarieventabel:	€ 360,40	
3.	Voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten anders dan omschreven in artikel 2.6.c.1	€ 7.902,70	
4.	op grond van artikel 12.27a Bkl (tweede fase van gefaseerde BOPA) die niet in strijd is met een eerder verleende omgevingsvergunning (eerste fase van gefaseerde BOPA)	€ 360,40	
Artikel 2.7 Omgevingsplanactiviteit: slopen van een bouwwerk			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in	€ 368,80	

	artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit, niet zijnde een sloopactiviteit met betrekking tot een monument of beschermd stands- en dorpsgezicht, als bedoeld in paragraaf 2.4, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
Paragraaf 2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed			
Artikel 2.8 Omgevingsplanactiviteit: monumenten			
	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, met betrekking tot een gemeentelijk monument, provinciaal monument, rijksmonument, voorbeschermd gemeentelijk monument, voorbeschermd provinciaal monument of voorbeschermd rijksmonument bedraagt het tarief:	€ 127,90	
Artikel 2.9 Rijksmonumentenactiviteit			
	Gereserveerd		
Artikel 2.10 Omgevingsplanactiviteit: sloopactiviteit in beschermd stads- of dorpsgezicht			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit in een rijksbeschermd, provinciaal beschermd of gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 127,90	
Artikel 2.11 Omgevingsplanactiviteit: overig cultureel erfgoed en werelderfgoed			
	Gereserveerd		
Paragraaf 2.5 Milieubelastende activiteiten			
Artikel 2.12 Omgevingsplanactiviteit: milieubelastende activiteit			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een milieubelastende activiteit als bedoeld in paragraaf 22.3.26 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in	€ 2.120,50	

	artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
Artikel 2.13 Activiteiten die bedrijfstakken overstijgen (afdeling 3.2 Besluit activiteiten leefomgeving)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op één of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten die bedrijfstakken overstijgen als bedoeld in de paragrafen 3.2.1, 3.2.3 tot en met 3.2.15, 3.2.17 tot en met 3.2.19 en 3.2.24 van afdeling 3.2 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 2.120,50	
b.	voor twee tot vijf milieubelastende activiteiten, per activiteit, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid:	€ 1.571,55	
c.	voor vijf of meer milieubelastende activiteiten, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid per milieubelastende activiteit:	€ 1.257,20	
Artikel 2.14 Nutssector en industrie (afdeling 3.4 Besluit activiteiten leefomgeving)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op één of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de categorie nutssector en industrie als bedoeld in de paragrafen 3.4.2, 3.4.4 tot en met 3.4.9 en 3.4.11 van afdeling 3.4 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 2.120,50	
b.	voor twee tot vijf milieubelastende activiteiten, per activiteit, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid:	€ 1.571,55	
c.	voor vijf of meer milieubelastende activiteiten, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid per milieubelastende activiteit:	€ 1.257,20	
Artikel 2.15 Afvalbeheer (afdeling 3.5 Besluit activiteiten leefomgeving)			

	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op één of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de sector afvalbeheer als bedoeld in de paragrafen 3.5.1, 3.5.4, 3.5.7, 3.5.8 en 3.5.11 van afdeling 3.5 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 2.120,50	
b.	voor twee tot vijf milieubelastende activiteiten, per activiteit, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid:	€ 1.571,55	
c.	voor vijf of meer milieubelastende activiteiten, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid per milieubelastende activiteit:	€ 1.257,20	
Artikel 2.16 Agrarische sector (afdeling 3.6 Besluit activiteiten leefomgeving)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op één of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de agrarische sector als bedoeld in de paragrafen 3.6.1, 3.6.7 en 3.6.8 van afdeling 3.6 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 2.120,50	
b.	voor twee tot vijf milieubelastende activiteiten, per activiteit, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid:	€ 1.571,55	
c.	voor vijf of meer milieubelastende activiteiten, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid per milieubelastende activiteit:	€ 1.257,20	
Artikel 2.17 Dienstverlening, onderwijs en zorg (afdeling 3.7 Besluit activiteiten leefomgeving)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een activiteit in de sector dienstverlening, onderwijs en zorg als bedoeld in de		

	paragrafen 3.7.6 en 3.7.10 van afdeling 3.7 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief per activiteit, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 2.120,50	
b.	voor twee tot vijf milieubelastende activiteiten, per activiteit, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid:	€ 1.571,55	
c.	voor vijf of meer milieubelastende activiteiten, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid per milieubelastende activiteit:	€ 1.257,20	
Artikel 2.18 Transport, logistiek en ondersteuning daarvan (afdeling 3.8 Besluit actitiviteiten leefomgeving)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op één of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de sector transport, logistiek en ondersteuning daarvan als bedoeld in de paragrafen 3.8.2, 3.8.3, 3.8.5, 3.8.6, 3.8.8 tot en met 3.8.11 van afdeling 3.8 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor één milieubelastende activiteit:	€ 2.120,50	
b.	voor twee tot vijf milieubelastende activiteiten, per activiteit, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid:	€ 1.571,55	
c.	voor vijf of meer milieubelastende activiteiten, in afwijking van artikel 2.3, tweede lid per milieubelastende activiteit:	€ 1.257,20	
Artikel 2.19 Sport en recreatie (afdeling 3.9 Besluit activiteiten leefomgeving)			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een activiteit in de sector sport en recreatie als bedoeld in paragraaf 3.9.1 van afdeling 3.9 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief per activiteit, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten	€ 2.120,50	

Artikel 2.20 Samenloop van milieubelastende activiteiten			
a.	Als bij de toepassing van de artikelen 2.13 tot en met 2.19 dezelfde milieubelastende activiteit onder meer dan een categorie valt en de aanvraag om een omgevingsvergunning heeft op al deze categorieën betrekking, wordt die milieubelastende activiteit slechts eenmaal in de heffing betrokken, waarbij het voor de belastingplichtige meest gunstige van toepassing zijnde tarief wordt toegepast.		
b.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een kernactiviteit in een bedrijfstak gecombineerd met functioneel ondersteunende activiteiten uit andere bedrijfstakken, dan is, in afwijking van het bepaalde in deze paragraaf, op al deze activiteiten het artikel van toepassing waaronder de bedrijfstak die bepalend is voor de kernactiviteit valt.		
Paragraaf 2.6 Lozingsactiviteiten			
Artikel 2.21 Lozingsactiviteit niet afkomstig van milieubelastende activiteit			
	Gereserveerd		
Artikel 2.22 Lozingsactiviteit afkomstig van milieubelastende activiteit			
	Gereserveerd		
Paragraaf 2.7 Aanlegactiviteiten			
Artikel 2.23 Omgevingsplanactiviteit: opbreken en graven			
	Gereserveerd		
Artikel 2.24 Omgevingsplanactiviteit: overige activiteiten beperkingengebied leidingen, landschapselement en aardkundige waarde			
	Gereserveerd		
Artikel 2.25 Omgevingsplanactiviteit: geluid weg			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen of wijzigen van een weg als op grond van het omgevingsplan of bij omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit een geluidgevoelig gebouw is toegelaten binnen het aandachtsgebied van die weg, als bedoeld in artikel 22.272 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het		

	bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	indien het betreft een ontheffing voor 1-10 woningen.	€ 380,50	
b.	indien het betreft een ontheffing voor 11-20 woningen.	€ 727,45	
c.	indien het betreft een ontheffing voor 21 en meer woningen.	€ 1.432,40	
Artikel 2.26 Omgevingsplanactiviteit: aanleggen of veranderen weg			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen van een weg of verandering brengen in de wijze van aanleg van een weg, bedoeld in artikel 2:11 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 184,90	
Artikel 2.27 Omgevingsplanactiviteit: uitweg/uitrit			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg, bedoeld artikel 2:12 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 184,90	
Artikel 2.28 Omgevingsplanactiviteit: overige aanlegactiviteiten			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of een werkzaamheid (aanlegactiviteit), niet zijnde een activiteit die in de voorgaande artikelen van deze paragraaf is benoemd, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 453,10	

Paragraaf 2.8 Overige activiteiten			
Artikel 2.29 Omgevingsplanactiviteit: alarminstallatie			
	Gereserveerd		
Artikel 2.30 Omgevingsplanactiviteit: kappen van bomen of vellen van houtopstanden			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het vellen van een houtopstand, bedoeld in artikel 4:11 van de Algemene plaatselijke verordening, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor het kappen van maximaal 10 bomen	€ 124,20	
b.	voor het kappen van 11 bomen of meer	€ 154,50	
Artikel 2.31 Omgevingsplanactiviteit: reclame			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit handelsreclame met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook, die zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats, als bedoeld in artikel 4:15 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, en als niet tevens sprake is van een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	als de activiteit bestaat uit het op of aan een onroerende zaak maken of voeren van die handelsreclame:	€ 184,90	
b.	als de activiteit bestaat uit het als eigenaar, beperkt gerechtigde of gebruiker van een onroerende zaak toestaan of gedogen dat die handelsreclame op of aan die onroerende zaak wordt gemaakt of gevoerd:	€ 184,90	
c.	indien welstandstoezicht van toepassing is wordt het tarief van artikel 2.31a en 2.31b verhoogd met:	€ 184,90	
Artikel 2.32 Omgevingsplanactiviteit: [opslag van roerende zaken OF objecten plaatsen op de weg]			

	Gereserveerd		
Artikel 2.33 Omgevingsplanactiviteit: standplaatsen			
	Gereserveerd		
Artikel 2.34 Andere activiteiten			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het verrichten van een andere activiteit dan in deze paragraaf en voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk bedoeld en die activiteit:		
a.	betreft een bij of krachtens artikel 5.1 van de Omgevingswet aangewezen vergunningplichtige activiteit, uitgezonderd de activiteit bedoeld in onderdeel b, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 204,85	
b.	betreft een omgevingsplanactiviteit als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
1.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 360,40	
2.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 7.902,70	
3.	voor een in een gemeentelijke verordening als bedoeld in artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit aangewezen vergunningplichtige activiteit:	€ 360,40	
Paragraaf 2.9 Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten			
Artikel 2.35 Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten			
	Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een bouw- of sloopactiviteit, bedraagt het tarief:		
a.	voor een maatwerkvoorschrift dat betrekking heeft op: 1. het in stand houden van een bestaand bouwwerk, bedoeld in artikel 3.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; 2. bouwactiviteiten die het bouwen van nieuwe bouwwerken betreffen als bedoeld in artikel 4.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; 3. het gebruik van een bouwwerk, bedoeld in artikel 6.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; of 4. het verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden als bedoeld in artikel 7.1	€ 1.317,60	

	van het Besluit bouwwerken leefomgeving; per maatwerkvoorschrift:		
b.	in andere gevallen dan bedoeld in onderdeel a, per maatwerkvoorschrift:	€ 1.317,60	
Artikel 2.36 Maatwerkvoorschriften bij milieubelastende activiteiten			
a.	Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving betrekking heeft op:		
1.	één milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief:	€ 1.317,60	
2.	twee tot vijf milieubelastende activiteiten als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, [in afwijking van artikel 2.3, tweede lid OF per milieubelastende activiteit]:	€ 1.317,60	
Artikel 2.37 Maatwerkvoorschriften bij overige activiteiten			
	Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een andere activiteit dan genoemd in de artikelen 2.35 en 2.36, bedraagt het tarief per maatwerkvoorschrift:	€ 1.317,60	
Paragraaf 2.10 Gelijkwaardigheid			
Artikel 2.38 Gelijkwaardige maatregel			
a.	Als de aanvraag om toestemming voor een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet betrekking heeft op:		
1.	een bouwactiviteit, bedraagt het tarief, per uur:	€ 95,10	
2.	een activiteit met betrekking tot cultureel erfgoed, bedraagt het tarief per uur:	€ 95,10	
3.	een milieubelastende activiteit, bedraagt het tarief:	€ 1.317,60	
4.	een andere activiteit dan bedoeld in de onderdelen 1, 2, of 3, bedraagt het tarief:	€ 1.317,60	
b.	Het op grond van het onder a lid 1 en 2 verschuldigd bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan		

	de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		
Paragraaf 2.11 Overige tarieven			
Artikel 2.39 Verlengen tijdelijke omgevingsvergunning bouwactiviteit			
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om verlenging van de in een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit gestelde termijn, bedoeld in artikel 10.23, tweede lid, van het Omgevingsbesluit:	€ 224,10	
Artikel 2.40 Wijzigen omgevingsvergunning			
	Voor het in behandeling nemen van een revisie aanvraag van een omgevingsvergunning is hetzelfde tarief verschuldigd als op grond van dit hoofdstuk verschuldigd is voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit of activiteiten waarop de aanvraag tot wijziging betrekking heeft.		
a.	Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van een omgevingsvergunning is hetzelfde tarief verschuldigd als op grond van dit hoofdstuk verschuldigd is voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit of activiteiten waarop de aanvraag tot wijziging betrekking heeft		
b.	Voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot een ondergeschikte wijziging van een omgevingsvergunning is het volgende tarief verschuldigd:	€ 174,40	
Artikel 2.41 Wijzigen voorschriften omgevingsvergunning			
	Gereserveerd		
Artikel 2.42 Intrekken omgevingsvergunning			
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om gehele of gedeeltelijke intrekking van een omgevingsvergunning, tenzij artikel 2.58 van toepassing is:	€ 174,40	
Artikel 2.43 Beoordeling aanvullende gegevens			
	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief voor het in behandeling nemen van aanvullende gegevens die worden ingediend nadat de aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel b, in behandeling is genomen:	€ 174,40	
Artikel 2.44 Beoordeling onderzoeksrapporten			

	De in artikel 2.49 opgenomen tarieven zijn van overeenkomstige toepassing op het in behandeling nemen van een aanvraag tot het beoordelen van een onderzoeksrapport, zonder dat sprake is van een aanvraag om een omgevingsvergunning.		
Artikel 2.45 Wijzigen van het omgevingsplan			
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het wijzigen van het omgevingsplan:		
	voor een partiële wijzing van het omgevingsplan:	€ 10.386,95	
Artikel 2.46 Niet genoemd besluit op aanvraag			
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het nemen van een ander, in dit hoofdstuk niet benoemd besluit op grond van de Omgevingswet, de op die wet gebaseerde algemene maatregelen van bestuur of het omgevingsplan:	€ 190,00	
Paragraaf 2.12 Modaliteiten			
Artikel 2.47 Achteraf ingediende aanvraag			
	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit wordt ingediend na aanvang of gereedkomen van de activiteit, worden de op grond van de paragrafen 2.3 tot en met 2.8 verschuldigde leges verhoogd met 10% met een minimum van:	€ 142,95 per stuk	
Artikel 2.48 Uitgebreide voorbereidingsprocedure			
	Gereserveerd		
Artikel 2.49 Beoordeling onderzoeksrapporten			
	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als krachtens wettelijk voorschrift voor de betreffende aanvraag een rapport moet worden beoordeeld:		
a.	voor de beoordeling van een:		
1.	historisch bodemonderzoek:	€ 201,10	
2.	milieukundig bodemrapport:	€ 285,40	
b.	voor de beoordeling van een archeologisch bodemrapport:	€ 409,20	
c.	voor de beoordeling van een geluid- of luchtrapport betreffende de geluid- of luchtbelasting:	€ 285,40	
d.	voor de beoordeling van een akoestisch rapport betreffende de interne en externe geluidwering of nagalm van een bouwwerk:	€ 285,40	

e.	voor de beoordeling van een ecologisch onderzoeksrapport:	€ 285,40	
f.	voor de beoordeling van een milieueffectrapportage (MER):	€ 940,15	
g.	voor de beoordeling van een stikstofrapport:	€ 1.000,00	
h.	voor een beoordeling van een niet in de voorgaande onderdelen genoemde rapport:	€ 285,40	
Artikel 2.50 Advies			
a.	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als een daartoe aangewezen bestuursorgaan of andere instantie advies moet uitbrengen over de aanvraag om een omgevingsvergunning of een ander besluit op grond van de Omgevingswet:		
1.	voor een advies van de gemeenteraad:	€ 222,70	
2.	voor een advies van de gemeentelijke adviescommissie als bedoeld in de Verordening Adviescommissie Omgevingskwaliteit gemeente Wijchen in andere gevallen dan bedoeld in onderdeel 3:	€ 96,30	
3.	voor een advies van de gemeentelijke adviescommissie als bedoeld in de Verordening Adviescommissie Omgevingskwaliteit gemeente Wijchendat uitsluitend betrekking heeft op redelijke eisen van welstand, als bedoeld in de gemeentelijke beleidsregels bedoeld in artikel 4.19 van de Omgevingswet:		
3.a.	2,1‰ met een minimum van € 100,00 van de geraamde bouwkosten van € 0 tot en met € 500.000 vermeerderd met 1,3‰ over het gedeelte van de bouwsom van € 500.001 tot en met € 1.000.000 vermeerderd met 0,9‰ over het gedeelte van de bouwsom van € 1.000.001 tot en met € 2.500.000 vermeerderd met 0,6‰ over het gedeelte van de bouwsom van € 2.500.001 tot en met € 5.000.000 vermeerderd met 0,3‰ over het gedeelte van de bouwsom van € 5.000.001 en meer.		
3.b.	voor woningbouw van hetzelfde type welke in één complex worden uitgevoerd geldt bij de tariefberekening het volgende: bij complexen van 1 tot en met 5 gelijke woningen, wordt het tarief berekend zoals bepaald in artikel 2.50 lid 1 sub c onder 1; bij complexen van 6 tot en met 10 gelijke woningen, wordt het tarief over de		

	bouwsom van 5 woningen berekend zoals bepaald in artikel 2.50 lid 1 sub c onder 1; bij complexen van 11 tot en met 20 gelijke woningen, wordt het tarief over de bouwsom van 6 woningen berekend zoals bepaald in artikel 2.50 lid 1 sub c onder 1; bij complexen van 21 tot en met 30 gelijke woningen, wordt het tarief over de bouwsom van 8 woningen berekend zoals bepaald in artikel 2.50 lid 1 sub c onder 1; bij complexen van 31 tot en met 40 gelijke woningen, wordt het tarief over de bouwsom van 10 woningen berekend zoals bepaald in artikel 2.50 lid 1 sub c onder 1; bij complexen van 41 tot en met 50 gelijke woningen, wordt het tarief over de bouwsom van 12 woningen berekend zoals bepaald in artikel 2.50 lid 1 sub c onder 1. Hierbij geldt dat etage- en galerijwoningen e.d. als één bouwblok worden beschouwd. Het tarief wordt dan berekend over de totale bouwsom van het bouwblok. Hierbij geldt dat etage- en galerijwoningen e.d. als één bouwblok worden beschouwd. Het tarief wordt dan berekend over de totale bouwsom van het bouwblok.		
3.c.	voor integrale advisering welstand + 1 extra discipline: 1,8 x regulier tarief welstand + meerdere extra disciplines: 2,2 x regulier tarief welstand		
3.d.	voor illegale bouwwerken: 1,5 x regulier tarief welstand		
3.e.	voor reclameobjecten	€ 100,00	
3.f.	voor formele behandeling en verslaglegging adviezen vooroverleg (bedrag wordt verrekend bij de definitieve aanvraag)	€ 100,00	
3.g.	voor extern advies van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit worden de kosten aan de aanvrager meegedeeld, blijkend uit een begroting die door het college van burgemeester en wethouders is opgesteld. Indien een begroting als bedoeld in de eerste volzin is uitgebracht, wordt een aanvraag in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		
4.	voor een advies in andere gevallen dan bedoeld in de onderdelen a tot en met c is het tarief zoals vermeld in artikel 2.50, lid a sub 3a van toepassing.		

b.	Als een begroting als bedoeld in het onderdeel a lid 4, is uitgebracht, wordt een aanvraag in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		
Artikel 2.51 Instemming			
a.	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als een daartoe aangewezen bestuursorgaan of andere instantie advies moet uitbrengen over de aanvraag om een omgevingsvergunning of een ander besluit op grond van de Omgevingswet betrekking heeft op een activiteit waarvoor de beslissing op de aanvraag op grond van artikel 16.16 van de Omgevingswet instemming behoeft van een bestuursorgaan: als een ander bestuursorgaan moet besluiten over de instemming: het bedrag dat dit bestuursorgaan aan rechten zou heffen als het voor de activiteit waarvoor instemming wordt verzocht zelf bevoegd gezag zou zijn.		
b.	Het bedrag bedoeld in het onderdaal a wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		
Paragraaf 2.13 Vermindering			
Artikel 2.52 Vermindering na omgevingsoverleg			
a.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel b, en zoals nader omschreven in de paragrafen 2.3 tot en met 2.8, is voorafgegaan door een aanvraag om omgevingsoverleg als bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel a, en zoals nader omschreven in paragraaf 2.2, waarop de aanvraag om de omgevingsvergunning betrekking heeft, bestaat onder de in het in onderdeel b genoemde voorwaarden aanspraak op vermindering van de voor het in behandeling nemen van de aanvraag om de omgevingsvergunning verschuldigde leges.		

b.	De vermindering bedraagt 100% van de voor het omgevingsoverleg geheven leges wanneer binnen 6 maanden na het omgevingsoverleg een aanvraag wordt ingediend, conform de uitgangspunten van het omgevingsoverleg.		
Artikel 2.53 Vermindering bij meervoudige aanvraag			
	Gereserveerd		
Paragraaf 2.14 Teruggaaf			
Artikel 2.54 Teruggaaf bij aanvraag en oordeel geen omgevingsvergunning nodig			
	Als het college van burgemeester en wethouders op grond van een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning oordeelt dat voor de voorgenomen activiteit geen omgevingsvergunning is vereist, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt 50% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges:		
Artikel 2.55 Teruggaaf als aanvraag verder buiten behandeling wordt gelaten			
	Als na toepassing van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht een aanvraag buiten behandeling wordt gelaten, bestaat aanspraak op teruggaaf. De teruggaaf bedraagt 50% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges:.		
Artikel 2.56 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift bij reguliere procedure			
	Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:		
a.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking binnen vier weken na de indiening van de aanvraag 75% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;		
b.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf vier weken tot zes weken na de indiening van de aanvraag 50% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;		

c.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf zes weken na de indiening van de aanvraag 25% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;		
d.	100% als intrekking geschiedt op verzoek van de gemeente.		
Artikel 2.57 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift bij uitgebreide voorbereidingsprocedure			
	Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt:		
a.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking binnen vier weken na de indiening van de aanvraag 75% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;		
b.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf vier weken tot zes weken na de indiening van de aanvraag 50% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;		
c.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf zes weken na de indiening van de aanvraag 25% van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;		
d.	100% als intrekking geschiedt op verzoek van de gemeente.		
Artikel 2.58 Teruggaaf als gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning voor bouw- of milieubelastende activiteiten			
	Gereserveerd		
Artikel 2.59 Teruggaaf als gevolg van het weigeren van een omgevingsvergunning voor bouw- of milieubelastende activiteiten			
	Gereserveerd		
Artikel 2.60 Geen teruggaaf legesdeel modaliteiten			
	In afwijking van de voorgaande artikelen van deze paragraaf wordt geen teruggaaf verleend van het		

	legesdeel dat betrekking heeft op de modaliteiten genoemd in paragraaf 2.12.		
Artikel 2.61 Minimumbedrag voor teruggaaf			
	Een bedrag minder dan € 82,50 wordt niet teruggegeven.		

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn

Artikel	Omschrijving	Tarief
Paragraaf 3.1 Horeca		
Artikel 3.1 Exploitatie openbare inrichting		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:	
	een aanvraag om een vergunning tot het exploiteren van een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:28 van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 177,25
Artikel 3.2 Uitoefenen horeca- of slijtersbedrijf		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:	
a.	een aanvraag om een vergunning op grond van artikel 3 van de Alcoholwet voor een:	
1.	voor een commerciële inrichting	€ 536,60
2.	voor een para commerciële inrichting	€ 357,75
3.	voor een commerciële inrichting zijnde een slijtersbedrijf	€ 287,00
b.	een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 35 van de Alcoholwet	€ 78,65
c.	een verzoek tot wijziging (zogenaamde bijschrijving) van de vergunning als bedoeld in artikel 3.2.a	€ 78,65
Paragraaf 3.2 Seksbedrijven		
Artikel 3.3 Vergunning seksbedrijf		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen of verlengen van een vergunning als bedoeld in artikel 3:4 van de Algemene plaatselijke verordening:	
a.	voor een escortbedrijf:	€ 447,90
b.	voor een seksinrichting met niet meer dan één werkruimte	€ 961,50
c.	voor een seksinrichting met meer dan één werkruimte	€ 1.152,50
Artikel 3.4 Wijzigen vergunning seksbedrijf		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van een in artikel 3.3 bedoelde vergunning in verband met een wijziging van:	
	de exploitant aan wie de vergunning is verleend:	€ 191,15
b.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een geschiktheidsverklaring als bedoeld in artikel 2.1 van het Besluit nadere regels seksinrichting escortbedrijven:	€ 287,30
c.	vermeerderd met:	
1.	tot en met 100m2	€ 80,20
2.	van meer dan 100 m2 tot en met 300 m2	€ 152,10

3.	van meer dan 300 m2 tot en met 600 m2	€ 255,45
4.	van meer dan 600 m2	€ 255,45
5.	vermeerderd per 100 m2 boven de 600 m2	€ 29,15
Paragraaf 3.3 Winkeltijdenwet		
Artikel 3.5 Ontheffing winkeltijden		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een ontheffing in het kader van de Winkeltijdenwet:	€ 81,45
Paragraaf 3.4 Organiseren evenement of markt		
Artikel 3.6 Organiseren evenement		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het organiseren van een evenement als bedoeld in artikel 2:25, eerste lid, van de Algemene plaatselijke verordening (evenementenvergunning), als het betreft:	
1.	een commercieel festival met een verwacht aantal bezoekers van 5.000 of meer:	€ 9.412,90
2.	een evenement met een verwacht aantal bezoekers van 2.500 of meer	€ 803,15
b.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 2:25 van de Algemene plaatselijke verordening voor evenementen met minder dan 2.500 bezoekers	€ 81,45
c.	Indien voor de aanvraag meerdere vergunningen/ontheffingen verleend moeten worden, dan bedraagt het tarief:	€ 118,95
d.	Indien een ontheffing wordt aangevraagd in relatie tot een in artikel 3.6, onderdeel a, lid 1, op basis van een ontheffing op:	
1.	artikel 4:6 (geluid) van de Algemene plaatselijke verordening, dan bedraagt het tarief:	€ 40,80
2.	artikel 3 en 4 van de Zondagswet, dan bedraagt het tarief:	€ 40,80
3.	artikel 35 van de Alcoholwet, dan bedraagt het tarief:	€ 40,80
e.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag die minder dan drie weken vóór het tijdstip waarop de aanvrager de vergunning of ontheffing nodig heeft: 200% van de op grond van artikelen 3.6.b verschuldigde leges	
f.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot wijziging van de vergunning:	
1.	als bedoeld in artikel 3.6 lid a onderdeel 1.	€ 627,85
2.	als bedoeld in artikel 3.6, lid a onderdeel 2.	€ 118,00
g.	Indien voor een aanvraag als bedoeld in deze paragraaf advies van derden wordt ingewonnen, worden de verschuldigde leges verhoogd met aan de aanvrager meegedeelde kosten, blijkend uit een begroting die door het	

	college van burgemeester en wethouders is opgesteld. Indien een begroting als bedoeld in de eerste volzin is uitgebracht, wordt een aanvraag in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	
Artikel 3.7 Organiseren markt		
	Gereserveerd	
Paragraaf 3.5 Standplaatsen		
Artikel 3.8 Marktstandplaatsvergunningen en andere vergunningen op markt		
	Gereserveerd	
Artikel 3.9 Overige administratieve dienstverlening markt		
	Gereserveerd	
Artikel 3.10 Losse standplaatsen		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning voor een commerciële standplaats als bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene plaatselijke verordening.	€ 81,45
b.	Voor een niet-commerciële standplaats tijdens de Nijmeegse vierdaagse bedraagt het tarief.	€ 35,95
Paragraaf 3.6 Huisvestingswet2014 [en Wet goed verhuurderschap]		
Artikel 3.11 Vergunning [*of ontheffing*] onttrekken woonruimte		
	Gereserveerd	
Artikel 3.12 Vergunning [*of ontheffing*] samenvoegen woonruimte		
	Gereserveerd	
Artikel 3.13 Vergunning [*of ontheffing*] omzetten zelfstandige in onzelfstandige woonruimte		
	Gereserveerd	
Artikel 3.14 Vergunning [*of ontheffing*] verbouwen woonruimte tot meer woonruimten		
	Gereserveerd	
Artikel 3.15 Splitsingsvergunning [*of -ontheffing*]		
	Gereserveerd	
Artikel 3.16 Vergunning of ontheffing toeristische verhuur		
	Gereserveerd	
Artikel 3.17 Verhuurvergunning opkoopbescherming		
	Gereserveerd	
Paragraaf 3.7 In dithoofdstuk niet benoemd besluit		
Artikel 3.18 Niet benoemd besluit op aanvraag		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een andere, in dit hoofdstuk niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking:	€ 81,45

Artikel 3.19 Kinderopvang		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot:	
a.	het in exploitatie nemen van een kindercentrum of gastouderbureau, als bedoeld in artikel 1.45, eerste lid van de Wet kinderopvang	€ 1.175,40
b.	het in exploitatie nemen van een gastouderopvang, als bedoeld in artikel 1.45, tweede lid van de Wet kinderopvang	€ 616,45
c.	het in exploitatie nemen van een gastouderopvang, als bedoeld in artikel 1.45, tweede lid van de Wet kinderopvang, als gevolg van verhuizing	€ 504,65
Artikel 3.20 Vergunning verblijfsrecreatie		
	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning, als bedoeld in artikel 2:40b van de Algemene plaatselijke verordening bedraagt	€ 177,25
Artikel 3.21 Stookontheffing		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een stookontheffing als bedoeld in artikel 5:34 lid 3 van de Algemene plaatselijke verordening.	€ 44,65
Artikel 3.22 Diversen		
a.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning van het in artikel 2:29 van de Algemene plaatselijke verordening bepaalde sluitingsuur dan wel in afwijking daarvan op basis van artikel 2:30 van de Algemene plaatselijke verordening.	
1.	voor één uur of minder	€ 44,65
2.	voor meer dan een uur	€ 81,45
b.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om als inzamelaar te worden aangewezen als bedoeld in artikel 2 van de geldende afvalstoffenverordening	€ 81,45

Bijlage 1 Leges - Overig

Wat	Prijs	Eenheid
Gevelwijziging	€ 85,05	Per m2
Nieuw Dak	€ 193,35	Per m2
Uitbreiding monument	€ 552,40	Per m3
Restauratie monument	€ 110,50	Per m3
Houten schutting / pergola	€ 82,85	Per m1
Metselwerk penanten met houtvulling (tuinmuur)	€ 110,50	Per m1
Metselwerk halfsteens (tuinmuur)	€ 132,60	Per m1
Metselwerk steens (tuinmuur)	€ 187,80	Per m1
Gaashekwerk hoog tot 2,0m	€ 38,65	Per m1
Hekwerk (verzinkt 2,0m hoog, zonder puntdraden)	€ 20,95	Per m1
Looppoort (hoogte 2m, breedte 1m)	€ 550,20	Per stuk
Toegangspoort	€ 1673,85	Per stuk
Zwembad / vijver (steenachtig)	€ 303,85	Per m3
Vlonder / steigers	€ 165,70	Per m2
Damwand/ keerwanden/ beschoeiingen	€ 220,95	Per m1
Reclamebord	€ 198,85	Per m2
Lichtreclamebord	€ 441,95	Per m2
Vlaggenmast	€ 441,85	Per stuk
Zonnepanelen	€ 419,85	Per stuk
Magazijnstellingen (pallet)	€ 28,05	Per pallet
Sprinklerinstallatie (compleet)	€ 26,30	Per m2
Aanbrengen stalen ondersteuningsconstructie	€ 425,00	Per m1
Tijdelijke woonunit	€ 205,50	
Plaatsen van een airco-unit	€ 205,50	
Warmtepomp Lucht - Lucht	€ 5.500,00	Per stuk
Warmtepomp Lucht – Water	€ 11.000,00	Per stuk
Warmtepomp Water – Water	€ 15.000,00	Per stuk
Warmtepomp Bodem – Water	€ 20.000,00	
Brandwerende scheiding systeemwand	€ 83,00	Per m2
Brandwerende scheiding steenachtigewand	€ 108,50	Per m2
Prefab Balkons Nieuwbouw incl. afscheiding	€ 319,00	Per m2
Padelbaan inclusief lichtmasten	€ 92.500	Per padelbaan incl. lichtmast

Bijlage 2 Kleine afwijking BOPA

Voor verlening van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 8.0, tweede lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL) om af te wijken van het Omgevingsplan, vallen de volgende categorieën onder een kleine afwijking BOPA:

- **1.**een bijbehorend bouwwerk of uitbreiding daarvan, mits, voor zover gelegen buiten de bebouwde kom, wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.**niet hoger dan 6 m, tenzij sprake is van een kas of bedrijfsgebouw van lichte constructie ten dienste van een agrarisch bedrijf,
    - **b.**de oppervlakte niet meer dan 150 m^2;
- **2.** een gebouw ten behoeve van een infrastructurele of openbare voorziening als bedoeld in artikel 2.29, onder p, sub 1, Bbl, dat niet voldoet aan de in dat subonderdeel genoemd eisen, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.**niet hoger dan 5 m, en
    - **b.**de oppervlakte niet meer dan 50 m^2;
- **3.**een bouwwerk, geen gebouw zijnde, of een gedeelte van een dergelijk bouwwerk, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.**niet hoger dan 10 m, en
    - **b.**de oppervlakte niet meer dan 50 m^2;
- **4.**een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte aan of op een gebouw, een dakkapel, dakopbouw of gelijksoortige uitbreiding van een gebouw, de uitbreiding van een bouwwerk met een bouwdeel van ondergeschikte aard dan wel voorzieningen gericht op het isoleren van een gebouw;
- **5.**een antenne-installatie, mits niet hoger dan 40 m;
- **6.**een installatie bij een glastuinbouwbedrijf voor warmtekrachtkoppeling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder w, van de Elektriciteitswet 1998;
- **7.**een installatie bij een agrarisch bedrijf waarmee duurzame energie wordt geproduceerd door het bewerken van uitwerpselen van dieren tot krachtens artikel 5, tweede lid, van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet aangewezen eindproducten van een krachtens dat artikellid omschreven bewerkingsprocedé dat ziet op het vergisten van ten minste 50 gewichtsprocenten uitwerpselen van dieren met in de omschrijving van dat procedé genoemde nevenbestanddelen;
- **8.**het gebruiken van gronden voor een niet-ingrijpende herinrichting van openbaar gebied;
- **9.**het gebruiken van bouwwerken, eventueel in samenhang met bouwactiviteiten die de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet vergroten, en van bij die bouwwerken aansluitend terrein;
- **10.**het gebruiken van een recreatiewoning voor bewoning, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.**de recreatiewoning voldoet aan de bij of krachtens de Woningwet aan een bestaande woning gestelde eisen;
    - **b.**de bewoning niet in strijd is met de bij of krachtens de Wet milieubeheer, de Wet geluidhinder, de Wet ammoniak en veehouderij en de Wet geurhinder en veehouderij gestelde regels of de Reconstructiewet concentratiegebieden,
    - **c.**de bewoner op 31 oktober 2003 de recreatiewoning als woning in gebruik had en deze sedertdien onafgebroken bewoont, en
    - **d.**de bewoner op 31 oktober 2003 meerderjarig was;

11.ander gebruik van gronden of bouwwerken dan bedoeld in de onderdelen 1 tot en met 10, voor een termijn van ten hoogste tien jaar.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6432
Extern Zaak ID	Z/24/258816
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.8
Titel	Verzoek Mook en Middelaar om voor het jaar 2025 gebruik te mogen maken van de diensten van de GR Instituut Bijzonder Onderzoek.
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
beslisnota 1171679_1
20241119 DVO Mook en Middelaar en Wijchen IBO def
20241204 Verwerkersovereenkomst Momi - Wijchen - GR IBO JH def

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/258816

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Verzoek Mook en Middelaar om voor het jaar 2025 gebruik te mogen maken van de diensten van de GR Instituut Bijzonder Onderzoek.

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. tot het aangaan van de dienstverleningsovereenkomst voor het jaar 2025 tussen de (centrum)gemeente Wijchen en de gemeente Mook en Middelaar voor gebruikmaking van diensten van de GR Instituut Bijzonder Onderzoek;
2. tot het aangaan van de verwerkersovereenkomst tussen gemeente Wijchen en gemeente Mook en Middelaar;
3. In te stemmen met het 'deelnemersbedrag' ad € 37.039,- inclusief BTW voor Mook en Middelaar waarvoor het IBO drie bijzondere onderzoeken kan instellen;
4. in te stemmen met structurele urenuitbreiding sociaalrechercheur (0,22 fte) en recherchemedewerker (0,11 fte);
5. in te stemmen met het beschikbaar stellen van € 36.055,- inclusief BTW aan de WDW voor het structureel werven van menskracht voor het IBO zoals verwoord bij beslispunt 4;
6. Kennis te nemen dat de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025 voor het IBO van kracht blijft.

Aanleiding
De gemeente Mook en Middelaar heeft bij brief van 21 augustus 2024 het verzoek ingediend om per 1 januari 2026 deel te mogen nemen aan gemeenschappelijke regeling Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO). Deze gemeente wil tevens per 1 januari 2025 voor het jaar 2025 op basis van een dienstverleningsovereenkomst gebruik maken van de diensten van het IBO.
Vooruitlopend op de advisering en besluitvorming van de formele toetreding van de gemeente Mook en Middelaar tot de GR IBO gaat dit advies sec over de besluitvorming omtrent de dienstverleningsovereenkomst en wat hiervoor benodigd is.
Op het eind van deze beslisnota wordt middels een stappenplan aangegeven hoe het traject van formele toetreding van Mook en Middelaar tot GR IBO gaat plaatsvinden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
n.v.t.	n.v.t.

Gewenst resultaat

1. Sluiten van de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Mook en Middelaar per 1 januari 2025 voor het gehele jaar 2025 en de verwerkersovereenkomst;
2. De bedrijfsvoering van het IBO op orde te hebben om uitvoering te geven aan het verzoek van de gemeente Mook en Middelaar.

Argumenten

1. *De Commissie van Advies IBO adviseert positief*
   Op gebruikelijke wijze is de dienstverleningsovereenkomst besproken met de deelnemende gemeenten via het hoofdenoverleg en de wethouders van de deelnemende gemeenten. Deze wethouders vormen samen de zogenaamde Commissie van Advies. Deze commissie adviseert u als centrumgemeente over zaken die de Gemeenschappelijke Regeling Instituut Bijzonder Onderzoek aangaan.
   De commissie van Advies heeft schriftelijk te kennen gegeven in te kunnen stemmen met de dienstverleningsovereenkomst voor het jaar 2025 tussen de gemeente Wijchen als Centrumgemeente IBO en de gemeente Mook en Middelaar. Hierop gelet adviseren zij u dus positief.

2. *Er moet een verwerkersovereenkomst worden gesloten*
   Omdat de gemeente Mook en Middelaar (bijzondere) persoonsgegevens van inwoners gaat delen met het IBO en vice versa, moet er een verwerkersovereenkomst worden gesloten tussen partijen. In deze overeenkomst leggen partijen afspraken vast over het uitvoeren van de verwerking van deze persoonsgegevens. We maken hiervoor gebruik van de modelovereenkomst van de IBD-VNG.

3. *De bedrijfsvoering bij het IBO is met de uitbreiding van de werkzaamheden per 1 januari 2025 op orde gebracht*
   Met de komst van Mook en Middelaar is structurele formatie-uitbreiding noodzakelijk. Hierbij gaat het om 0,22 fte (8 uur) sociaal rechercheur en 0,11 fte (4 uur) recherchemedewerker. Met deze urenuitbreiding brengen we de bedrijfsvoering op orde waardoor het IBO in staat is de extra werkzaamheden te verrichten. De extra salariskosten ad € 36.055,- brengen we onder bij de WDW omdat het IBO personeel een aanstelling heeft via de WDW. Voornoemde kosten maken onderdeel uit van het deelnemersbedrag te betalen door Mook en Middelaar.
   Vanwege pensionering van een van de rechercheurs per 1 januari 2025 is de werving en selectie van een opvolger – na afstemming met de domeinmanager en PenO – reeds afgerond. Vooruitlopende op de besluitvorming is reeds rekening gehouden met de 8 uur uitbreiding van de capaciteit sociaal rechercheur. De extra formatie recherchemedewerker is vanaf 1 januari 2025 intern bij het IBO op te lossen.

4. *Mook en Middelaar maakt gebruik van veel diensten in deze regio*
   Ondanks het feit dat Mook en Middelaar een Noord-Limburgse gemeente is, ligt de focus van deze gemeente grotendeels op onze regio. Zo neemt deze gemeente bijvoorbeeld deel aan de MGR en het ROB. Bovendien zijn verschillende uitvoerende taken ondergebracht bij de gemeente Nijmegen.
   De gemeente Venlo stopt per 1 januari 2025 met het aanbieden van handhavingstaken in de sociale kolom voor de Noord-Limburgse gemeenten. En juist daarom richt Mook en Middelaar zich op de omliggende Gelderse gemeenten.

Voor handhaving in de sociale kolom doen zij een beroep op de mogelijkheden die het IBO te bieden heeft.

Tegenargumenten en risico's
Geen.

Financiële gevolgen

Het gebruik maken van de diensten van het IBO door de gemeente Mook en Middelaar is 'technisch' vertaald in de begroting 2025 van het IBO. Hiermee brengen we de meerkosten voor 2025 in beeld die het gevolg zijn van het verzoek van Mook en Middelaar. Door deze rekenmethodiek te hanteren beschouwen we Mook en Middelaar als deelnemer van de GR IBO terwijl zij dat nog niet is. Deze technisch aangepaste begroting stellen we om deze redenen niet op nieuw vast omdat de gemeente Mook en Middelaar formeel nog geen deelnemer is van de GR IBO.

Op basis van de verdeling van de kosten is het te betalen bedrag door Mook en Middelaar becijferd op € 37.039,- inclusief BTW. Hiervoor kan het IBO 3 onderzoeken draaien voor deze gemeente. Bij de opzet van de kostenberekening voor deelname van Mook en Middelaar is o.a. rekening gehouden met extra salariskosten en reiskosten voor een bedrag van € 36.055,- inclusief BTW. Dit bedrag dient beschikbaar gesteld te worden aan de WDW omdat het personeel van het IBO in dienst is van de WDW. Worden er meer diensten afgenomen dan stijgt de prijs voor de gemeente Mook en Middelaar.

Op afrondingsverschillen na blijven de kosten voor de overige deelnemende gemeenten (Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen en Wijchen) in 2025 nagenoeg gelijk. De oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025 blijft leidend.

Communicatie
Niet van toepassing

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
In onderstaand schema is het verzoek van Mook en Middelaar tot toetreding bij de GR IBO per 1-1-2026 en de DVO per 1-1-2025 verwerkt:

Stap	Omschrijving	Planning
1	Ondertekening dienstverleningsovereenkomst	December 2024
2	Commissie van Advies over voorwaarden tot toetreding van Mook en Middelaar tot de GR IBO	18 december 2024
3	Start van de uitvoerende werkzaamheden voor Mook en Middelaar middels de dienstverleningsovereenkomst	1 januari 2025
4	Onderhandeling met Mook en Middelaar over toetredingsvoorwaarden tot de GR IBO	Januari 2025
5	Hoofdenoverleg IBO inzake wijziging GR IBO	Januari 2025
6	Commissie van Advies inzake wijziging GR IBO	Januari 2025
7	Besluitvorming over toetredingsvoorwaarden in college centrumgemeente (Wijchen)	Januari 2025
8	Zienswijzen vragen aan raad inzake vaststelling wijziging regeling (college)	Maart 2025
9	Wel of geen zienswijzen geven aan college inzake vaststelling wijziging regeling (raad)	April 2025

10	Toestemming vragen aan raad inzake vaststellen wijziging regeling (college)	Mei-juni 2025
11	Toestemming geven aan college om wijziging van de GR regeling IBO vast te stellen (raad)	Mei-juni 2025
12	Wijziging GR IBO vaststellen door college	Juli 2025
13	Publicatie gewijzigde GR	Juli 2025

Dit tijdpad is een streven. De stappen 7-12 moeten door alle deelnemende gemeenten worden uitgevoerd. Deze planning is nog niet gecommuniceerd met de deelnemende gemeenten. Afhankelijk van de planning van hun raadsvergaderingen kan deze planning nog wijzigen. Daarnaast kan het ook zo zijn dat een bepaalde stap (bijvoorbeeld onderhandelen over toetreding) meer tijd kost dan voorzien. Ook dat kan gevolgen hebben voor de planning. In ieder geval is hiervoor voldoende ruimte, omdat de formele toetreding voor 1 januari 2026 geregeld moet zijn.
Begin 2025, wanneer de onderhandelingen over de toetreding zijn afgerond, kunnen wij een concretere planning geven.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
Adviseur AJZ
Adviseur Financiën
FG en CISO
Hoofden deelnemende gemeenten IBO
Commissie van Advies IBO

DIENSTVERLENINGSOVEREENKOMST

Gemeente Mook en Middelaar en de centrumgemeente Wijchen voor GR Instituut Bijzonder Onderzoek

Partijen:

Opdrachtgever: gemeente Mook en Middelaar

Te dezer zake krachtens artikel 171, eerste lid, van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester mw. I.M. van Dijk, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van 10 december 2024.
Hierna te noemen: 'de gemeente Mook en Middelaar' of 'Opdrachtgever'.

En

Opdrachtnemer: de centrumgemeente Wijchen voor de GR Instituut Bijzonder Onderzoek

Te dezer zake krachtens artikel 171, eerste lid, van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester mw. R.D. Helmer – Englebert, handelend ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van 10 december 2024.
Hierna te noemen: 'de gemeente Wijchen' of 'Opdrachtnemer'.

Hierna gezamenlijk te noemen: 'partijen',

Overwegende dat:

- de gemeenten een wettelijke taak hebben in het kader van de uitvoering van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz), de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet;
- De gemeente Mook en Middelaar in dit kader de zogenaamde bijzondere onderzoeken naar misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen, de Wmo en Jeugdwet door een externe partij liet uitvoeren;
- De gemeente Mook en Middelaar de samenwerking met deze partij gaat beëindigen en op zoek is gegaan naar een nieuwe partij;
- De gemeente Mook en Middelaar het Instituut Bijzonder Onderzoek bereid heeft gevonden om alle zogenaamde bijzondere onderzoeken naar misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen, de WMO en de Jeugdwet te laten uitvoeren;
- Gemeente Mook en Middelaar en gemeente Wijchen over de uitvoering van deze werkzaamheden afspraken wensen te maken;
- deze dienstverleningsovereenkomst de overeengekomen dienstverlening en de daarbij horende uitgangspunten en randvoorwaarden vastlegt. De overeenkomst schept een gezamenlijk overeengekomen verwachtings- en verantwoordingskader.

Verklaren het volgende overeen te zijn gekomen:

Artikel 1. Opdracht
De opdracht aan de Gemeenschappelijke Regeling IBO valt uiteen in de volgende onderdelen:

a. Op het verzoek van de Opdrachtgever het instellen van een bijzonder onderzoek naar misbruik en oneigenlijk gebruik van de Participatiewet, de Wet

inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz), de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet.

b. De werknemers van Opdrachtnemer en Opdrachtgever stemmen regelmatig de voortgang van de onder a. genoemde werkzaamheden af;
c. Opdrachtnemer verzorgt de deskundigheidsbevordering aan Opdrachtgever over handhaving in de sociale zekerheid.

Artikel 2. Verplichtingen Opdrachtnemer

a. Opdrachtnemer houdt zich bij de uitvoering van zijn taken en bevoegdheden aan de relevante wet- en regelgeving die van toepassing is.
b. Opdrachtnemer draagt zorg voor een adequate en tijdige uitvoering van de taken en bevoegdheden die zij in opdracht van Opdrachtgever uitvoert.
c. Het gebruik van materialen en uitrusting dienende ter uitvoering van de overeenkomst komt enkel voor eigen rekening en risico van Opdrachtnemer indien deze niet van Opdrachtgever afkomstig zijn.
d. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor afdoende verzekering omtrent wettelijke aansprakelijkheidsrisico's in verband met de uitvoering van deze overeenkomst en houdt deze verzekering gedurende de looptijd van de overeenkomst in stand. De aansprakelijkheid van Opdrachtnemer is beperkt tot hetgeen gedekt is door de hiervoor genoemde verzekering, tenzij sprake is van opzet of daarmee gelijk te stellen grove onzorgvuldigheid.

Artikel 3. Verplichtingen Opdrachtgever

a. Mandaten, volmachten en toezichthouderschap:
   Opdrachtgever draagt zorg voor mandaten en/of volmachten. Opdrachtgever draagt eveneens zorg voor het toezichthouderschap ten behoeve van de sociaal rechercheurs voor de relevante wetgeving zoals onder artikel 1a is omschreven, indien en voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze opdracht in een daarvoor correct opgestelde regeling.
b. Middelen:
   Opdrachtgever voorziet Opdrachtnemer gevraagd en ongevraagd van alle faciliteiten, benodigde informatie en medewerking die nodig is voor goede uitvoering van de opgedragen taken.

Artikel 4. Duur, wijziging, verlenging en beëindiging

a. Ingangs- en einddatum overeenkomst:
   Deze overeenkomst gaat in op 1 januari 2025 en eindigt op 31 december 2025. De overeenkomst komt tot stand door ondertekening door beide partijen.
b. Wijziging overeenkomst tussentijds:
   Tussentijdse wijziging van deze overeenkomst is alleen mogelijk binnen de grenzen van redelijkheid en billijkheid na schriftelijk akkoord van beide partijen.
c. Tussentijdse opzegging van deze overeenkomst is mogelijk met wederzijdse schriftelijke toestemming van beide partijen. Voor tussentijdse opzegging geldt een opzegtermijn van 3 maanden.
d. Ingebrekestelling, nakoming:
   Wanneer een van de partijen nalatig is of blijft in de nakoming, nadat er 30 dagen zijn verstreken sinds de nalatige partij daartoe behoorlijk in gebreke is gesteld, kan de wederpartij van de nalatige deze overeenkomst zonder rechterlijke

tussenkomst ontbinden door middel van een schriftelijke verklaring aan de nalatige.

Artikel 5. Financiering

a. De Opdrachtgever betaalt op voorschotbasis een bedrag van € 37.039,-. Dit bedrag is gebaseerd op de rekenkundig bijgestelde begroting 2025 van de GR IBO waarbij uitgegaan wordt dat Opdrachtgever fictief deelnemer is. De uitgangspunten van de begroting 2025 zijn leidend bij de berekening van de bijdrage van Opdrachtgever. Bij het opstellen van de jaarrekening van de GR IBO vindt de eindafrekening met de deelnemende gemeenten en Opdrachtgever plaats.
b. In het onder lid a genoemde bedrag zijn alle kosten (kosten urenuitbreiding formatie, reiskosten, overheadkosten en 21% BTW) begrepen.

Artikel 6. Aansprakelijkheid

a. De partij die toerekenbaar tekort schiet in de nakoming van haar verplichtingen, op basis van deze overeenkomst tegenover de andere partij, kan door de benadeelde partij aansprakelijk worden gesteld voor de geleden dan wel te lijden schade.
b. Indien een partij schade lijdt als gevolg van een toerekenbare tekortkoming van de andere partij in de nakoming, is de schadelijdende partij verplicht zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen één maand, na ontdekking van de schade hiervan schriftelijk melding te doen aan de wederpartij.
c. De in het eerste lid bedoelde aansprakelijkheid voor schade bedraagt voor Opdrachtnemer op jaarbasis in geen geval méér dan de aan de Opdrachtnemer toekomende jaarlijkse vergoeding betreffende dat kalenderjaar, tenzij sprake is van opzet of daarmee gelijk te stellen grove onzorgvuldigheid.
d. Is de niet-nakoming het gevolg van overmacht in de zin artikel 6:75 van het Burgerlijk Wetboek, dan nemen partijen onverwijld de benodigde maatregelen om de nadelige gevolgen zoveel mogelijk te beperken.
e. Indien er sprake is van schadeveroorzakend handelen door derden is degene die de opdracht aan deze derde heeft verstrekt aansprakelijk voor de geleden schade.

Artikel 7. Overleg

a. Uitvoeringsoverleg:
   Tussen partijen vindt periodiek overleg plaats over de inhoudelijke uitvoering van de opgedragen werkzaamheden.
b. Overleg over de overeenkomst
   Tussen partijen vindt tweemaal per jaar, op initiatief van de GR IBO, overleg plaats over alle met deze overeenkomst samenhangende zaken. Daarbij wordt ook de voortgang van de beoogde toetreding van Opdrachtgever bij de GR IBO vanaf 1-1-2026 besproken.
c. Opdrachtgever neemt ambtelijk deel aan het zogenaamde hoofdenoverleg GR IBO.
d. Opdrachtgever neemt bestuurlijk deel aan de vergaderingen van de Commissie van Advies van de GR IBO.
e. In de situatie zoals genoemd onder sub c en d van dit artikel heeft Opdrachtgever, zolang zij formeel nog niet is toegetreden tot de GR IBO, geen stemrecht, maar enkel adviesrecht.

Artikel 8. Archivering

a. Opdrachtnemer maakt gebruik bij de verwerking van gegevens van de applicatie Liaan. Digitale archivering van inhoudelijke informatie vindt in dit systeem plaats.
b. Opdrachtnemer draagt alle fysieke en digitale dossiers en andere relevante zaken na beëindiging van de opdracht over aan de Opdrachtgever.
c. Opdrachtnemer houdt zich bij de archivering aan het gestelde in de Archiefwet.

Artikel 9. Privacy

a. Voor de uitwisseling van persoonsgegevens in het kader van deze overeenkomst stellen Opdrachtgever en Opdrachtnemer een verwerkersovereenkomst op.
b. Deze verwerkersovereenkomst wordt als bijlage bij deze overeenkomst gevoegd.

Artikel 10. Aanvullende bepalingen

a. Geheimhouding
   Er geldt een geheimhoudingsplicht voor de partijen en hun medewerkers. Hieronder vallen alle gegevens en informatie die bij de uitvoering van deze overeenkomst bij hen bekend is geworden.
b. Het voorgaande is niet van toepassing indien:
   - openbaarmaking verplicht is op grond van wet- en regelgeving;
   - één van de partijen zich voor de rechter moet verdedigen of openbaarmaking berust op een bindende uitspraak van de rechter;
   - één van de partijen de andere partij heeft ontheven van de geheimhoudingsplicht;
   - de betreffende informatie via openbare bronnen is verkregen.
c. Geheimhouding na afloop van de overeenkomst:
   De geheimhoudingsplicht genoemd in het eerste lid van dit artikel blijft ook na afloop van deze overeenkomst voor beide partijen en hun medewerkers gelden.
d. Onvoorziene omstandigheden en geschillenregeling
   - Op deze overeenkomst is het Nederlands recht van toepassing;
   - Indien onvoorziene omstandigheden zich voordoen die buiten de invloedsfeer van partijen liggen, welke ertoe leiden dat partijen of een der partijen de afspraken uit deze overeenkomst niet (meer) kunnen c.q. kan nakomen, treden partijen terstond met elkaar in overleg met als doel om tot een oplossing te komen die voor beide partijen acceptabel is.
   - Indien partijen van inzicht verschillen over de uitleg of uitvoering van deze overeenkomst, of daarmee samenhangende afspraken, treden zij met elkaar in overleg met als doel om te komen tot een oplossing die voor beide partijen acceptabel is.
e. Ten behoeve van de uitvoering van deze overeenkomst hebben beide partijen een contactpersoon en vervanger. Dit zijn:
   Opdrachtgever: teamleider Sociaal Domein en/of afdelingshoofd Samenleving
   Opdrachtnemer: de manager/secretaris van de GR IBO.

Artikel 11. Slotbepalingen

Deze overeenkomst wordt aangehaald als "Dienstverleningsovereenkomst gemeente Mook en Middelaar—gemeente Wijchen als centrumgemeente van de GR IBO.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

Namens Opdrachtgever:	Namens Opdrachtnemer:
Gemeente Mook en Middelaar	Gemeente Wijchen
I.M. van Dijk	R.D. Helmer-Englebert
Mook, xxx december 2024	Wijchen, xxx december 2024

Verwerkersovereenkomst uitvoering dienstverleningsovereenkomst GR Instituut Bijzonder Onderzoek

Gemeente Mook en Middelaar, waarvan het college van burgemeester en wethouders de verwerkingsverantwoordelijke is, verder te noemen Verwerkingsverantwoordelijke, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw I.M. van Dijk, burgemeester,

en

Gemeente Wijchen, waarvan het college van burgemeester en wethouders de verwerker is, verder te noemen Verwerker, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw R.D. Helmer-Englebert, burgemeester,

hierna afzonderlijk te noemen “Partij”, of gezamenlijk “Partijen”

Overwegen het volgende:

a) Partijen hebben op 1 januari 2025 de dienstverleningsovereenkomst GR Instituut Bijzonder Onderzoek, hierna Hoofdovereenkomst, afgesloten, op grond waarvan Verwerker de volgende dienst(en) levert aan de Verwerkingsverantwoordelijke: het op verzoek van Opdrachtgever instellen van een bijzonder onderzoek naar misbruik en oneigenlijk gebruik van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz), de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet en daarmee samenhangende werkzaamheden;
b) Verwerker verwerkt voor de uitvoering van de Hoofdovereenkomst Persoonsgegevens en Politiegegevens voor Verwerkingsverantwoordelijke;
c) Op de verwerking van Persoonsgegevens door Verwerker zijn de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG (UAVG) van toepassing;
d) Op de verwerking van Politiegegevens door Verwerker zijn de Wet politiegegevens (Wpg) en het Besluit politiegegevens (Bpg) van toepassing;
e) Partijen willen in aanvulling op de AVG en de UAVG en de Wpg en het Bpg de volgende afspraken over de verwerking van Persoonsgegevens en Politiegegevens vastleggen in deze verwerkersovereenkomst (hierna: de Verwerkersovereenkomst);

En komen het volgende overeen:

Artikel 1 Definities

1.1 Begrippen uit de AVG en de UAVG die in deze Verwerkersovereenkomst worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis.
1.2 Begrippen uit de Wpg en het Bpg in deze Verwerkersovereenkomst worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis.
1.2 Bijlagen: aanhangsels bij deze Verwerkersovereenkomst, die onlosmakelijk deel uitmaken van deze Verwerkersovereenkomst.

Artikel 2 Ingangsdatum en duur

2.1 Deze Verwerkersovereenkomst gaat in op het moment dat de Hoofdovereenkomst tot stand is gekomen, tenzij Partijen anders overeenkomen.
2.2 Deze Verwerkersovereenkomst eindigt op het moment dat Verwerker de verwerking van Persoonsgegevens en Politiegegevens op grond van de Hoofdovereenkomst heeft beëindigd en de afspraken over het teruggeven en/of wissen van Persoonsgegevens en Politiegegevens zijn nagekomen.
2.3 Wanneer Partijen een (nieuwe) Verwerkersovereenkomst overeenkomen, betekent dat dat de oude Verwerkersovereenkomst komt te vervallen.

Artikel 3 Onderwerp van deze Verwerkersovereenkomst

3.1 Verwerker verwerkt de door of via Verwerkingsverantwoordelijke ter beschikking gestelde Persoonsgegevens en Politiegegevens uitsluitend in opdracht van Verwerkingsverantwoordelijke voor

de uitvoering van de Hoofdovereenkomst en uitsluitend overeenkomstig schriftelijke instructies van Verwerkingsverantwoordelijke, tenzij een op Verwerker van toepassing zijnde Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke wettelijke bepaling hem tot verwerking verplicht. In dat geval zal Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke, voorafgaand aan de verwerking, daarvan zonder onredelijke vertraging in kennis stellen, tenzij die wetgeving deze kennisgeving om gewichtige redenen van algemeen belang verbiedt.

3.2 De door Verwerker uit te voeren verwerkingen staan beschreven in tabel 1 van Bijlage 1.

Artikel 4 Inhoudelijke afspraken

4.1 **Beveiligingsmaatregelen**
Verwerker zorgt voor passende technische en organisatorische maatregelen om de Persoonsgegevens en Politiegegevens goed te beveiligen, zoals bedoeld in artikel 32 AVG en in artikel 4a Wpg. De wijze waarop Verwerker de passende technische en organisatorische maatregelen aantoont, staat in Bijlage 2.

4.2 **Audits**
Verwerker verleent alle benodigde medewerking aan audits uitgevoerd door een gecertificeerde auditor over de nakoming van de afspraken binnen deze Verwerkersovereenkomst en Bijlagen, tenzij Verwerker door middel van een geldige certificering, die periodiek door een geaccrediteerde instelling wordt getoetst, heeft aangetoond dat Verwerker de gemaakte afspraken nakomt. De kosten van deze audit worden gedragen door Verwerkingsverantwoordelijke (zowel eigen kosten als kosten van Verwerker), tenzij de auditor één of meer tekortkomingen van niet ondergeschikte aard van Verwerker constateert die ten nadele zijn van Verwerkingsverantwoordelijke.

4.3 **Verwerking buiten de EER**
Verwerker mag Persoonsgegevens buiten de Europese Economische Ruimte (laten) verwerken wanneer is voldaan aan de voorwaarden van artikel 45 of 46 AVG, en Politiegegevens wanneer is voldaan aan de voorwaarden van artikel 17a Wpg. Wanneer er sprake is van een verwerking buiten de EER, dan stelt Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke daarvan vooraf op de hoogte.

4.4 **Geheimhouding**
Personen die werken voor (sub)Verwerker en (sub)Verwerker zelf, moeten Persoonsgegevens en Politiegegevens waarmee zij werken geheimhouden. De personen die werken voor Verwerker en subverwerkers hebben daarom een geheimhoudingsverklaring getekend, of zich op een andere manier schriftelijk gebonden aan de geheimhouding.

4.5 **Subverwerkers**
De ten tijde van het afsluiten van deze Verwerkersovereenkomst bekende subverwerkers vermeldt Verwerker in tabel 3 van Bijlage 1. Verwerkingsverantwoordelijke verleent hierbij algemene toestemming voor de inschakeling van subverwerkers. Verwerker houdt na de start van de werkzaamheden Verwerkingsverantwoordelijke op de hoogte van de beoogde inschakeling van nieuwe subverwerkers. Bij de inschakeling van subverwerkers blijven de artikelen 28.2 en 28.4 AVG onverkort van kracht.

4.6 **Rechten van betrokkenen**
Als een betrokkene een beroep doet op zijn rechten zoals genoemd in artikel 12 t/m 22 AVG en in artikel 24a t/m 25 en 28 Wpg, helpt Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke om daarop binnen de wettelijke termijnen een beslissing te nemen.

4.7 **Gegevensbeschermingseffectbeoordeling en voorafgaande raadpleging**
Op verzoek van Verwerkingsverantwoordelijke werkt Verwerker altijd mee aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) en een voorafgaande raadpleging als bedoeld in artikel 35 en 36 AVG en in artikel 4c en 33b Wpg.

Artikel 5 Inbreuk in verband met Persoonsgegevens

5.1 Verwerker zal Verwerkingsverantwoordelijke zonder onredelijke vertraging, maar uiterlijk binnen 24 uur, informeren na vaststelling van een (vermoedelijke) Inbreuk in verband met Persoonsgegevens en Politiegegevens. Verwerker vermeldt hierbij voor zover bekend de vermeende oorzaak van de (vermoedelijke) Inbreuk, de categorie Persoonsgegevens en Politiegegevens, de categorie betrokkenen en het aantal betrokkenen.

5.2 In geval van een Inbreuk neemt Verwerker zonder onredelijke vertraging alle maatregelen om de Inbreuk te herstellen, de gevolgen daarvan te beperken en verdere Inbreuken te voorkomen en houdt

de Verwerkingsverantwoordelijke hiervan voortdurend op de hoogte.

5.3 Verwerker heeft een gedetailleerd logboek van de Inbreuken en de maatregelen die op Inbreuken zijn genomen. Verwerkingsverantwoordelijke mag dat inzien, wanneer deze daarom vraagt.

5.4 Verwerkingsverantwoordelijke beslist of de Inbreuk moet worden gemeld bij de toezichthoudende autoriteit en/of Betrokkene. Verwerker ondersteunt de Verwerkingsverantwoordelijke waar nodig bij de melding aan de toezichthoudende autoriteit en/of Betrokkene.

Artikel 6 Aansprakelijkheid

6.1 Eventuele in de Hoofdovereenkomst overeengekomen beperkingen van de aansprakelijkheid hebben ook betrekking op de Verwerkersovereenkomst.

Artikel 7 Beëindigen verwerkersovereenkomst

7.1 Partijen moeten in de Hoofdovereenkomst afspraken maken over de beëindiging van de Hoofdovereenkomst en de daaruit voortvloeiende teruggave en wissing van Persoonsgegevens en Politiegegevens.

7.2 De geheimhouding geldt ook nog na beëindiging van deze Verwerkersovereenkomst.

Artikel 8 Overige bepalingen

8.1 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing. Alle geschillen, ook als alleen één Partij vindt dat er een geschil is, zullen in eerste instantie worden voorgelegd aan dezelfde bevoegde rechter als genoemd in de Hoofdovereenkomst.

Ondertekening

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

Ingangsdatum: 1 januari 2025

Gemeente Mook en Middelaar
I.M. van Dijk
burgemeester

Datum:
plaats: Mook en Middelaar

Gemeente Wijchen
R.D. Helmer-Englebert
burgemeester

Datum:
plaats: Wijchen

Bijlage 1: Overzicht van te verwerken persoonsgegevens

1. Naam verwerking, doeleinden categorieën van betrokkenen, categorieën persoonsgegevens en eventuele doorgifte naar derde landen.

Naam verwerking	Verwerkings-doeleinden	Categorieën van Betrokkenen	Categorieën Persoons-gegevens en Politiegegevens (waaronder bijzondere persoonsgegevens en bijzondere categorieën van Politiegegevens)	Doorgifte naar derde landen	Doorgifte-instrument	Aanvullende maatregelen (indien van toepassing)
Sociale zekerheid sfraude (AVG)	Deze werkprocessen betreffen het uitvoeren van bijzonder onderzoeken naar sociale zekerheidsfraude. De gemeente kan dit bijzonder onderzoek starten naar aanleiding van een samenloopsignaal of een ander fraudesignaal Indien de fraude meer bedraagt dan € 50.000 gaat het om een strafrechtelijke zaak, wordt er door de Sociale Recherche een proces-verbaal opgesteld en aangifte gedaan bij het OM. Indien de fraude minder dan € 50.000 bedraagt, gaat het om een bestuursrechtelijke zaak. Er wordt eveneens aangifte gedaan bij de OM bij een fraude onder € 50.000, indien: de fraude gepaard is gegaan met andere strafbare feiten, de verdachte een bijzondere status en/of voorbeeldfunctie heeft, de verdachte opnieuw binnen 5 jaar heeft gefraudeerd, een boete niet kan worden opgelegd of geïncasseerd, de fraude is gepleegd met medewerking of medeweten van (een) werknemer(s) van de gemeente of de fraude is gepleegd in georganiseerd verband door meer dan twee personen	Inwoners	- Naam - BSN - Geboortedatum - Geboorteplaats - Volledig adres - Burgerlijke staat - Beroep - Nationaliteit - Kenteken voertuig - Casuïstische informatie	N.v.t.		
Sociale zekerheid sfraude (Wpg)		Verdachten	- Naam - BSN - Geboortedatum - Geboorteplaats - Volledig adres - Burgerlijke staat - Beroep - Nationaliteit - Kenteken voertuig - Strafrechtelijke informatie			

2. Contactgegevens

Contactpersoon Verwerkingsverantwoordelijke (NB: Ook buiten kantooruren)	Naam: Privacy officer Contactgegevens: privacy@mookenmiddelaar.nl
Contactpersoon Verwerker (NB: Ook buiten kantooruren)	Naam: Functionaris gegevensbescherming Contactgegevens: FG-drutenwijchen@drutenwijchen.nl
Contactgegevens IBD	telefoonnummer: 070-204 55 11 e-mailadres : privacy@vng.nl

NB: Eventuele wijzigingen in bovenstaande tabellen geven partijen op korte termijn aan elkaar door.

3. Ingeschakelde subverwerkers

Naam en contactgegevens subverwerker	**KvK-nummer**	**Uitbestede verwerkingen**	**Toepassing**

Bijlage 2: Aantonen passend niveau van beveiliging

Normenstelsel

√ De verwerker werkt volgens een algemeen erkende overheidsnorm zoals de BIO, of vergelijkbaar, te weten:
Baseline informatiebeveiliging overheid.

Toereikendheid
De toereikendheid van de informatiebeveiliging blijkt uit het volgende:

√Rapportages van periodieke externe controles zoals audits, pentesten of TPM's (bijv. ISAE3xxx SOC type II);

- Suwinet – DKD inlezen
- Wpg-audit

NB: Uit de certificering/periodieke externe controles/audits of uit de eigen controles/beschrijvingen blijkt of kan afgeleid worden dat de beveiliging passend is bij de verwerking(en) genoemd in Bijlage 1.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6228
Extern Zaak ID	Z/24/238773
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.9
Titel	W: Toestemming wijziging GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen naar aanleiding van uittreden Montferland
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
20241210W beslisnota vaststellen wijzigingsbesluit GR GMR ivm uittreden Montferland
20241210W Bijlage wijzigingsbesluit GR GMR ivm Montferland

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	8 oktober 2024
College BenW openbaar Wijchen	8 oktober 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/238773

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: vaststellen wijziging GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen naar aanleiding van uittreden Montferland

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

De gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen (Groene Metropoolregio) te wijzigen in verband met uittreden gemeente Montferland, conform bijgevoegd wijzigingsbesluit.

Aanleiding
In 2023 heeft de gemeente Montferland laten weten dat zij de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio (GMR) wenst te beëindigen. Dit heeft tot gevolg dat de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen gewijzigd dient te worden. De wijziging van de gemeenschappelijke regeling voorziet in het schrappen van de gemeente Montferland in de aanhef van de regeling. Voor het overige blijft de gemeenschappelijke regeling ongewijzigd (zie bijlage 1).

Het ontwerpbesluit tot wijziging is aan alle gemeenteraden voor zienswijze voorgelegd en is dus inhoudelijk besproken door de het college (op 18 juni 2024) en de gemeenteraad (op 2 juli 2024). Deze ronde van het opvragen van een zienswijze heeft niet geleid tot een aanpassing van het ontwerpbesluit tot wijziging (zie bijlage 3). De gemeente Wijchen besloot, vanwege het zorgvuldig gelopen proces, een positieve zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit tot wijziging. Vervolgens is aan de raad gevraagd om toestemming te geven aan het college om het definitieve wijzigingsbesluit te kunnen vaststellen. De raad van Wijchen heeft in zijn vergadering van 28 november jl. het college deze toestemming verleend. Nu de raad deze toestemming heeft verleend, kan uw college overgaan tot vaststelling van het genoemde wijzigingsbesluit.
De GMR koerst op wijziging van de regeling per 31 december 2024.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
2 juli 2024	Besluit gemeenteraad tot een positieve zienswijze op het ontwerpbesluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling.
28-11-2024	Verlenen toestemming aan het college voor vaststelling Wijzigingsbesluit door de raad.

Gewenst resultaat

Tegemoet te komen aan de wens van de gemeente Montferland om uit de gemeenschappelijke regeling te treden.

Argumenten

1. Wet gemeenschappelijke regelingen

Op grond van artikel 1, lid 4 en 5 Wgr kan uw college pas tot wijziging besluiten, nadat toestemming van de raad is verkregen. Deze toestemming heeft de raad in haar vergadering van 28 november 2024 gegeven.

Voor inhoudelijke toelichting m.b.t. de uittreding gemeente Montferland verwijzen wij naar de motivering die het college aan de raad van 28 november heeft voorgelegd bij het raadsbesluit.

Tegenargumenten en risico's

n.v.t.

Financiële gevolgen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Inwonersparticipatie

N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

Nu de raad toestemming aan het college heeft verleend, zal het college het wijzigingsbesluit, vaststellen en de Groene Metropoolregio hiervan in kennisstellen. Nadat alle colleges zijn overgegaan tot vaststelling van het besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling, volgt een bekendmaking hiervan door de aangewezen gemeente (Overbetuwe), waarmee de gewijzigde regeling in werking treedt.

Geheimhouding:

N.v.t.

Voorstel

Advies

Juridisch adviseur is akkoord met dit voorstel.

Bijlage:

1. Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Besluit tot wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 januari 2021 een Gemeenschappelijk regeling Regio Arnhem-Nijmegen hebben getroffen waarmee het openbaar lichaam de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is opgericht;
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland wenst uit te treden uit deze regeling;

gelet op:
de Wet gemeenschappelijke regelingen;
de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

Artikel 1

Uit de aanhef wordt Montferland geschrapt en komt te luiden:
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Artikel 2 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na bekendmaking.

Artikel 3 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als derde wijzigingsbesluit van de “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Arnhem

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem

Ondertekend op …… te ……

J.H. de Baas
Secretaris

A. Marcouch
Burgemeester

Berg en Dal

Het college van burgemeester en wethouders van Berg en Dal

Ondertekend op …… te ……

E. van der Velde
Secretaris

M. Slinkman
Burgemeester

Beuningen

Het college van burgemeester en wethouders van Beuningen

Ondertekend op …… te ……

D. Kocken
Secretaris

D. Bergman
Burgemeester

Doesburg

Het college van burgemeester en wethouders van Doesburg

Ondertekend op …… te ……

P. Werkman
Secretaris

L. van der Meijs - van de Laar
Burgemeester

Druten

Het college van burgemeester en wethouders van Druten

Ondertekend op …… te ……

B. Janssen
Secretaris

S. Sengers
Burgemeester

Duiven

Het college van burgemeester en wethouders van Duiven

Ondertekend op …… te ……

B. Brinkman
Secretaris

H. Hieltjes
Burgemeester

Heumen

Het college van burgemeester en wethouders van Heumen

Ondertekend op …… te ……

J. de Graaf
Secretaris

J. Minses
Burgemeester

Lingewaard

Het college van burgemeester en wethouders van Lingewaard

Ondertekend op …… te ……

drs. I.P. van der Valk
Secretaris

dr. P.T.A.M. Kalfs
Burgemeester

Mook en Middelaar

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar

Ondertekend op …… te ……

W. Mariman
Secretaris

mr. drs. W. Gradisen
Burgemeester

Nijmegen

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

Ondertekend op …… te ……

drs. A.P.W. van de Klift
Secretaris

drs. H.M.F. Bruls
Burgemeester

Overbetuwe

Het college van burgemeester en wethouders van Overbetuwe

Ondertekend op …… te ……

P.J.E. Breukers
Secretaris

R.P. Hoytink - Roubous
Burgemeester

Renkum

Het college van burgemeester en wethouders van Renkum

Ondertekend op …… te ……

M. Wagener
Secretaris

A. Schaap
Burgemeester

Rheden

Het college van burgemeester en wethouders van Rheden

Ondertekend op …… te ……

B. Drewes	C. van Eert
Secretaris	Burgemeester

Rozendaal

Het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal

Ondertekend op …… te ……

B. Pelgrum	drs. E. Weststeijn
Secretaris	Burgemeester

Westervoort

Het college van burgemeester en wethouders van Westervoort

Ondertekend op …… te ……

M. Sluiter	A. van Hout
Secretaris	Burgemeester

Wijchen

Het college van burgemeester en wethouders van Wijchen

Ondertekend op ..... te .....

J. Hendrix
Secretaris

R. Helmer-Englebert
Burgemeester

Zevenaar

Het college van burgemeester en wethouders van Zevenaar

Ondertekend op ..... te .....

D. Jansen
Secretaris

L. van Riswijk
Burgemeester

Toelichting bij het tweede wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland heeft besloten om uit te willen treden. Dit betekent dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland als deelnemer aan de regeling moet worden geschrapt. Hiervoor moet de regeling worden gewijzigd.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6443
Extern Zaak ID	Z/24/270565
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	5.10
Titel	Zienswijze en beslisnota Kaderbrief 2026 GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
2024.12.10 Beslisnota college zienswijze Kaderbrief 2026 VRGZ
2024.12.10 Beslisnota gemeenteraad zienswijze Kaderbrief 2026 VRGZ
2025.01.31 Zienswijzebrief Kaderbrief 2025 VRGZ

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Kaderbrief VRGZ 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding 1

2. Financiële ontwikkelingen 1

3. Ontwikkelingen met impact op de VRGZ 2

2.1 Wijziging wet Veiligheidsregio's 2

2.2 Versterking landelijke plannen en samenwerking 3

2.3 Weerbare samenleving 3

2.4 Effecten klimaatverandering en duurzaamheid 4

2.5 Toekomstbestendige en adaptieve brandweer 5

2.6 Effecten onderzoek duurzame inzetbaarheid medewerkers 5

2.7 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) 5

2.8 Informatievoorziening 6

3. Regionale ontwikkelingen 7

3.1 Regionaal huisvestingsonderzoek vastgoed 7

3.2 Bluswatervoorziening 7

3.3 Communicatie 7

4. Financiële ontwikkelingen en kaders 8

4.1 Omgaan met (financiële) onzekerheid 8

4.2 Onderzoek naar kostenverdeelmethodiek 8

4.3 Belangrijkste risico's 8

4.4 Indexering 9

5. Zienswijze 9

Bijlage I 10

1. Inleiding

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is verantwoordelijk voor de brandweer- en, ambulancezorg, meldkamer en rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Gelderland-Zuid. De wijze waarop wij dat doen en beleidsontwikkelingen die daarbij nodig zijn, beschrijven wij in onze beleidsstukken. Deze cyclus start met het regionaal beleidsplan (RBP) dat een periode van vier jaar bestrijkt. Het RBP voor de jaren 2024-2027 schetst de doelstellingen van de VRGZ aan de hand van drie speerpunten: een sterk netwerk, een weerbare organisatie en het versterken van Informatiemanagement. Het RBP is daarmee leidend voor onze meerjarige ontwikkeling.

De doelen uit het meerjarig beleidsplan met de afspraken over de operationele dienstverlening bepalen wat wij in een jaar aan activiteiten ondernemen en wat wij daar aan middelen voor nodig hebben. Daarbij moeten we meebewegen met en aanpassen aan juridische, beleidsmatige, vakinhoudelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit vraagt om periodieke bijstelling van bestaande of voorgenomen plannen of om nieuw beleid of activiteiten. Met de kaderbrief informeert het bestuur onze gemeenten op hoofdlijnen over dergelijke nieuwe ontwikkelingen, over bijstelling van plannen en over de financiële uitgangspunten en risico's voor het jaar 2026. De gemeenteraden wordt verzocht op de Kaderbrief te reageren met een zienswijze. Deze zienswijzen worden meegewogen bij het opstellen van de begroting in het voorjaar van 2025. De begroting wordt vóór 1 april 2025 door het dagelijks bestuur van de VRGZ aangeboden aan de gemeenteraden.

2. Financiële ontwikkelingen

De begroting van de VRGZ bestaat uit het programma Crisis- en Rampenbestrijding en het programma Regionale Ambulancevoorziening (RAV). Het programma RAV heeft betrekking op activiteiten ten behoeve van de ambulancezorg en wordt bekostigd door de zorgverzekeraars. De kosten van de RAV die gemaakt worden door de VRGZ, o.a. communicatie, HR, IV etc., worden met de RAV verrekend en daarmee ook door de zorgverzekeraars betaald. Het programma Crisis- en Rampenbestrijding betreft alle overige activiteiten van de VRGZ. Deze activiteiten worden deels (ong. 15 %) gedekt door een rechtstreeks bijdrage van de Rijksoverheid, via de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) en deels (ong. 85%) door gemeentelijke bijdragen.

Op de BDuR-uitkering is door de rijksoverheid in de miljoenennota een korting van 10% aangekondigd vanaf 2026. Dit geldt voor alle BDuR-middelen, ook de middelen bedoeld voor de versterking van crisisbeheersing en informatiemanagement. Het Veiligheidsberaad heeft zijn zorgen uitgesproken over deze voorgenomen bezuiniging en stelt dat een dergelijke bezuiniging op brandweer en crisisbeheersing niet te rijmen is met het benoemen van veiligheid als prioriteit. Of deze korting definitief is, is op dit moment nog niet duidelijk.

Bij het vaststellen van de begroting 2025 heeft het algemeen bestuur reeds besloten de VRGZ een structurele taakstelling op de leggen van € 150.000 vanaf 2025. Indien de voorgenomen korting van 10% op de BDuR wordt doorgevoerd, houdt dit, samen met de reeds door het bestuur opgelegd taakstelling (vanaf 2025), een bezuiniging in van €1,1 miljoen vanaf 2026 voor de VRGZ.

Wij realiseren ons dat ook bij gemeenten financiën onder druk staan, zeker vanaf het jaar 2026. Door onze gemeenten is in de zienswijzen op de ontwerpbegroting 2025 een dringend beroep op de VRGZ

gedaan om terughoudend te zijn met uitzettingen en maatregelen scherp af te wegen. In het opstellen van de kaderbrief hebben we deze oproep van onze gemeenten meegenomen en scherp naar noodzakelijk ontwikkelingen en activiteiten gekeken. De VRGZ werkt met een strakke begroting, waarin per beleidsdoel staat uitgewerkt waar budget voor wordt ingezet. De begroting wordt aan de voorkant zo goed mogelijk opgesteld met de kennis die beschikbaar is. Weliswaar kende de VRGZ afgelopen jaren overschotten, deze waren incidenteel waar de tekorten structureel zijn. De VRGZ heeft geen ruimte in de huidige begroting om bezuinigingen op te vangen zonder dat er structurele keuzes gemaakt worden. De bezuiniging zal ten laste komen van het programma Crisis- en Rampenbestrijding en zal effect hebben op de taakuitvoering van de crisisbeheersing en de brandweer en daarmee op de veiligheid van de samenleving. Dit betekent dat bezuinigingen direct effect zullen hebben op de dienstverlening door de VRGZ aan de inwoners van onze regio. Dit in een tijd waarbij er meer een beroep wordt gedaan op de Veiligheidsregio's op het gebied van weerbaarheid in relatie tot onder andere de geopolitiek driegingen.

Omdat de VRGZ op korte termijn haar begroting moet opstellen, zullen wij deze bezuiniging nu moeten inboeken. In afwachting van zekerheid over de financiën zal binnen de VRGZ de komende periode gewerkt gaan worden aan bezuinigingsvoorstellen, waarin ook rekening wordt gehouden met een eventuele verdere taakstelling vanuit de gemeenten. De voorstellen zullen neerkomen op het snijden in de dienstverlening van de VRGZ, met uitzondering van de ambulancezorg. De impact van de voorstellen zal zo concreet mogelijk worden uitgewerkt. Deze voorstellen zullen meegenomen worden in de ontwerpbegroting 2026 die voor 1 april 2025 aan de gemeenteraden wordt aangeboden.

3. Ontwikkelingen met impact op de VRGZ

We zien verschillende uitdagingen op de veiligheidsregio's afkomen. Voor een deel hiervan is op dit moment het effect nog niet of niet geheel duidelijk. Van enkele voorzien wij dat deze in de toekomst extra capaciteit en middelen zullen vragen. We spannen ons uiteraard in om aan de voorkant van uitdagingen en ontwikkelingen aan te sluiten bij landelijke gremia en de samenwerking met andere Veiligheidsregio's actief te zoeken. Dit kost inzet van mensen en middelen. Zonder voldoende middelen zullen we niet meer in staat zijn om mee te bewegen met deze ontwikkelingen, wat uiteindelijk ten koste zal gaan van dienstverlening en toekomstbestendigheid van de vrgz.

We lichten de belangrijkste ontwikkelingen hieronder uit.

2.1 Wijziging wet Veiligheidsregio's

In eerdere Kaderbrieven is reeds aangegeven dat Wet Veiligheidsregio herzien wordt. Het wetgevingsproces is nog altijd lopend. Per 1 januari 2026 zal naar verwachting de herziening van de Wet Veiligheidsregio's in werking treden. De eerste tranche richt zich met name op de inrichting van het stelsel als geheel en het versterken van de verbinding tussen het lokale, regionale, bovenregionale en nationale niveau, evenals tussen de algemene en functionele ketens. Momenteel loopt een advies (preconsultatie) van deze eerste tranche. Het Algemeen Bestuur VRGZ zal in november zijn advies over deze eerste tranche aan het Veiligheidsberaad geven.

2.2 Versterking landelijke plannen en samenwerking

Als gevolg van onder andere de evaluatie van de wet Veiligheidsregio's wordt sterker landelijk samengewerkt onder andere met het opstellen van landelijke crisisplannen, een landelijke agenda crisisbeheersing en een landelijk brandweerzorgplan. Zoals reeds aangegeven heeft iedere vorm van bezuiniging direct gevolgen voor onder andere crisisbeheersing en de brandweer. We zien een duidelijke spanning tussen de reeds aangekondigde korting (10 % BDuR) en de mogelijkheden raken om landelijk en regionaal te werken aan de ambities van de Rijksoverheid en veiligheidsregio's, zoals opgenomen in de Landelijke Agenda Crisisbeheersing (waaronder 'het versterken van weerbaarheid').

De Landelijke Agenda Crisisbeheersing zet de koers uit voor crisisbeheersing voor de jaren van 2024-2029, met daarbij als ambities: het versterken van voorbereiding en paraatheid; versterken van een weerbare samenleving en bevorderen van kwaliteit en professionaliteit. Op dit moment sluiten de ambities 'versterken voorbereiding en paraatheid' en 'bevorderen van kwaliteit en professionaliteit' al goed aan bij de speerpunten van de VRGZ zoals deze zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2024-2027.

Zowel Rijk als veiligheidsregio's moeten hun activiteiten richten op het realiseren van deze landelijk geformuleerde ambities door deze op te nemen in hun beleidsplannen. Bij de toekenning van de extra BDuR-middelen voor versterking crisisbeheersing en informatiemanagement is aangegeven dat deze ook zijn ter uitvoering van de ambities van de landelijke agenda. Aangezien de korting op de gelden ook de versterkingsgelden betreft, zal dit ook effect hebben op de uitvoerbaarheid van initiatieven die in gang zijn gezet om de landelijke aanpak te versterken.

2.3 Weerbare samenleving

De komende jaren is de kans op een hybride[1] en militair conflict dat de nationale veiligheid raakt relatief groot. Landelijk wordt daarom al intensief gewerkt aan de bescherming van de Nederlandse vitale infrastructuur, aan cyberveiligheid, economische veiligheid, crisispreparatie in het kader van militaire dreigingen en aan de uitwerking van de NAVO-doelstellingen. Alle ministeries brengen versneld in kaart wat nodig is om weerbaar te zijn in geval van een militair conflict. Hiervoor worden ook gesprekken gevoerd met bedrijven en maatschappelijke organisaties. De veiligheidsregio's zullen gezamenlijk en met hun besturen moeten verkennen welke rol zij hierin kunnen spelen ook met het oog op de belangrijke, nog niet verder gespecificeerde, rol die door de rijksoverheid wordt toebedeeld aan veiligheidsregio's in deze periode van geopolitieke dreigingen, cyberdreigingen en klimaatverandering.

Deze militaire dreiging onderstreept ook de noodzaak voor het versterken van de weerbaarheid van de samenleving onder andere in het voorbereiden op maatschappelijke ontwrichting. Dit richt zich ook op andere ontwikkelingen zoals netcongestie en bijvoorbeeld veilige energietransitie waarbij ook een beroep op onze inwoners wordt gegaan. Gekeken moet worden welke ontwikkelingen mogelijk zijn voor een landelijke aanpak om de weerbaarheid van de samenleving te versterken en welke rol gemeenten en veiligheidsregio's hierin kunnen pakken gezien de beschikbare middelen.

[1] Hybride oorlogsvoering wordt gezien als een nieuwe vorm van oorlogsvoering, waarbij traditionele militaire middelen worden gecombineerd met niet-militaire middelen, zoals propaganda, cyberaanvallen en desinformatie. Hierbij worden verschillende middelen ingezet om de tegenstander te verzwakken en te ontwrichten, zonder dat er direct militair geweld wordt gebruikt.

In november 2024 staat het onderwerp weerbaarheid van de samenleving gepland ter bespreking met het algemeen bestuur van de VRGZ. We verwachten daarnaast in het eerste kwartaal van 2025 meer helderheid over de visie van de Rijksoverheid met betrekking tot wat van zowel gemeenten als de veiligheidsregio's gevraagd gaat worden met oog op de militaire dreiging.

2.4 Effecten klimaatverandering en duurzaamheid

Klimaatverandering heeft een effect op ons werk door bijvoorbeeld extremere waterstanden en toegenomen risico's van natuurbranden. Daarnaast jaagt klimaatverandering ontwikkelingen aan zoals verduurzaming en ander gebruik van energiebronnen die enerzijds investeringen vragen en daarnaast op hun beurt weer nieuwe risico's met zich meebrengen.

2.4.1 Natuurbrandbeheersing en weersextremen

We zien een toenemend natuurbrandrisico, mede als gevolg van verdroging van natuurgebieden, met een grotere kans op gelijktijdigheid van (grote) natuurbranden met impact op de omgeving. Gezien deze risico's neemt de VRGZ deel aan het provinciale project voor de gebiedsgerichte aanpak van natuurbrandbeheersing. De benodigde extra capaciteit daarvoor is al geborgd in de begroting 2025. Ook inzet van de betreffende gemeenten is hiervoor noodzakelijk. Daarnaast is een landelijke Visie Natuurbrandbeheersing vastgesteld met een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Het Rijk bekostigt het grootste deel hiervan. Of dit tot kosten voor de veiligheidsregio's gaat leiden is nog een punt van bespreking tussen het Rijk en het Veiligheidsberaad. Het Veiligheidsberaad heeft de Rijksoverheid opgeroepen om landelijk structureel minimaal €5 miljoen bij te dragen aan de versterking van natuurbrandbestrijding.

2.4.2 Veilige energietransitie

Aangedreven door klimaatverandering is de overgang naar nieuwe technieken en vormen van energiegebruik in volle gang. Enerzijds is hierbij sprake van schaalvergroting, bijvoorbeeld het toenemend vervoer van gevaarlijke stoffen (zoals waterstof en ammoniak) via weg en spoor. Anderzijds is er sprake van fragmentatie, omdat zich meer risico's in woonwijk en woningen voordoen (buurtbatterijen, huisaccu's, zonnepanelen) indien opwekking en opslag ook lokaal plaatsvindt. De energietransitie heeft gevolgen voor de uitvoering van meerdere sectoren. Binnen de VRGZ wordt gewerkt aan het in kaart brengen van risico's en aan het uitdiepen van de problematiek. Voor de brandweer zien we naast effecten op incidentbestrijding ook effect op advisering en voorlichting op externe veiligheid en gevaarlijke stoffen. Ook andere disciplines raakt het, waar het gaat om vakbekwaam worden en blijven en bijvoorbeeld risicocommunicatie.

In 2025 wordt een bestuurlijk gesprek over de Veilige Energietransitie binnen VRGZ gestart. Doel van dit gesprek is om met elkaar de (bestuurlijke) risico's van de energietransitie te doorgronden en richting aan de aanpak te geven.

2.4.3 Verduurzaming

Als gevolg van de Klimaatwet zal de VRGZ aanpassingen moeten doen op het gebied van onder meer mobiliteit en het vastgoed. Dit betekent onder andere dat het wagenpark, met uitzondering van onze repressieve ambulance en brandweervoertuigen, in fasen, volledig geëlektrificeerd moet worden. De wetgeving schrijft hierin e.e.a. voor maar op verschillende vlakken zullen wij keuzes aan ons bestuur voorleggen, bijvoorbeeld over het tempo waarin het wagenpark vernieuwd moet worden. In de meerjarenbegroting is al deels rekening gehouden met de investeringen voor het wagenpark gezien

de hogere kosten van elektrische voertuigen. De keuzen voor tempo en richting zullen bepalend zijn of dit toereikend zal zijn of bijstelling behoeft. Beperkingen aan het landelijke elektriciteitsnetwerk kan de realiseerbaarheid van de elektrificatie van het wagenpark onder druk zetten.
Verduurzaming raakt ook onze panden. Met betrekking tot het vastgoed loopt er een traject om tot bestuurlijke richting te komen, onder andere gezien de stijgende kosten die onder andere met verduurzaming van panden te maken hebben.

2.5 Toekomstbestendige en adaptieve brandweer

Het organiseren van toekomstbestendige brandweerzorg is één van de vier landelijk afgesproken 'Grote Werken.' De Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) omarmt hierbij de term 'adaptieve brandweer'. Een adaptieve brandweer kan wendbaar inspelen op maatschappelijke behoeften en is volledig ingespeeld op aanpassing aan snel veranderende omstandigheden. In het najaar 2024 bespreekt de RCDV hoe dit vorm kan krijgen. Via de samenwerking met de 5 oostelijke veiligheidsregio's (Oost-5), geeft ook VRGZ-input voor de verdere ontwikkeling hiervan.

2.5.1 Innovatie brandweerzorg

Innovatie is een onderdeel van het komen tot een slagvaardige, snelle en wendbare brandweer die over de nodige kennis en materialen kan beschikken om goed en veilig incidenten te bestrijden. Hiertoe werkt de brandweer in opdracht van het bestuur aan een innovatieplan. Dit plan zal worden voorgelegd aan het algemeen bestuur VRGZ. Hiermee kan stapsgewijs beoordeeld worden welke innovatie noodzakelijk is om de operationele dienstverlening nu en in de toekomst op niveau te houden en de werkzaamheden van de medewerkers daarbij zo veilig mogelijk.

2.6 Effecten onderzoek duurzame inzetbaarheid medewerkers

De VRGZ heeft een verantwoordelijkheid om medewerkers veilig, verstandig en gezond hun loopbaan te laten vervullen. Om een gedegen beleid voor duurzame inzetbaarheid te kunnen ontwikkelen, is het van belang een onderbouwd inzicht te hebben hoe bezwarend het werk is. Dit geldt voor alle medewerkers bij de VRGZ. Specifiek voor brandweermedewerkers onderzoekt de Universiteit van Maastricht met een landelijk, meerjarig onderzoek de duurzame inzetbaarheid van brandweermedewerkers. De resultaten daarvan zijn in 2025 bekend Op basis van de resultaten verwachten wij passende maatregelen voor te kunnen stellen.

2.7 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)

Per 1 januari 2024 zijn zowel de Omgevingswet als de Wet kwaliteitsborging (Wkb) ingevoerd. Door de Wkb komt meer toezicht en controle op de kwaliteit van de bouw, uitgevoerd door onafhankelijke kwaliteitsborgers. De wet geldt eerst voor eenvoudige bouwwerken, zoals gezinswoningen en kleine bedrijfspanden en breidt stap voor stap uit.

Met de Omgevingswet zijn ook regels veranderd voor de activiteiten van bedrijven waarbij een risico ontstaat voor de leefomgeving, zoals geluid of gevaarlijke stoffen: de milieubelastende activiteiten (MBA's). De veiligheidsregio moet hierbij om advies gevraagd worden. Omdat de lijst van MBA's uitgebreider is dan voorheen, kan dit het werkaanbod van de Brandweer bij onderdeel Omgevingsveiligheid beïnvloeden. In de komende maanden en in 2025 zullen eventuele effecten van de Wkb en de

omgevingswet beter zichtbaar zijn. Wanneer er sprake zal zijn van grote effecten op het werkaanbod zullen we hierover met onze gemeenten in gesprek gaan. Vanaf 2025 heeft de brandweer meer capaciteit (1 fte) beschikbaar om het huidige volume aan aanvragen goed en tijdig af te handelen.

2.8 Informatievoorziening

Onze organisatie moet in rap tempo mee veranderen op het gebied van Informatievoorziening. Onze doelstelling, aansluitend bij de ambities binnen Oost-5 verband, is om informatiegestuurd te werken (IGW). Data moet te allen tijde actueel en beschikbaar zijn om risico's te identificeren, te beheren en te verminderen. Complexere incidenten vragen om slimmere oplossingen. Door het ontwikkelen van tools en technieken die data gedreven werken kunnen specialistische kennis en handelingsperspectieven beschikbaar gemaakt worden voor de veiligheidsprofessional op straat. Dat draagt bij aan snel en adequaat optreden om incidenten klein te houden. Daar zijn mensen en middelen voor nodig en we willen investeren in awareness op dit vlak. Ook vanuit de Rijksoverheid wordt via de Werkagenda Waardegedreven Digitaliseren stevig ingezet op het waarborgen van waarden als veiligheid, privacy en non-discriminatie.

2.8.1 Cybersecurity

In 2026 zal cybersecurity een hoge prioriteit blijven, omdat de cyberdreiging blijvend is en de impact van een cyberaanval groot kan zijn. Vanuit het landelijke versnellingsplan Informatieveiligheid wordt gewerkt aan het versterken van de cyberweerbaarheid van de veiligheidsregio’s. Daar sluit de VRGZ bij aan. Voor onze interne organisatie betekent dit dat er extra eisen worden gesteld aan security (= extra monitoring). Om te voldoen aan deze eisen en een kwaliteitsverbetering te realiseren, sluiten we in 2026 een nieuw contract af met een externe partij voor onze kantoorautomatisering. De kosten van dit nieuwe contract zijn naar verwachting hoger dan de huidige kosten.

2.8.2 Privacy

Het blijvend voldoen aan (nieuwe/herziene) wet- en regelgeving en normenkaders, stelt de VRGZ voor uitdagingen. Ondertussen blijven de huidige verplichtingen van kracht.
Het op de juiste manier voldoen aan de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming op een toegankelijke manier, zoals deze verwacht wordt van de overheid, zorgt in een dynamische organisatie voor behoorlijke dilemma's. En dit niet alleen voor ons als organisatie, maar voor alle partners, verwerkers, leveranciers e.d. die namens ons en met onze gegevens werken.

2.8.3 Vitaalverklaring

Een aantal processen van de veiligheidsregio`s zullen naar verwachting vitaal verklaard worden. Dit houdt in dat bij verstoring, uitval of manipulatie van een proces of dienst dermate ernstige gevolgen kunnen optreden dat deze de nationale veiligheid kunnen schaden. De NCTV in samenwerking met het NCSC maakten een hoofdlijnenschets aanpak vitaal 2023 – 2028. Deze maakt de aanpak ‘vitaal’ meer integraal en minder vrijblijvend. Dit zal ook voor de veiligheidsregio (die reeds gebruik maakt van enkele vitale processen in de vorm van 112 en C2000) een behoorlijke impact kennen, omdat zich dit verder vertaalt naar strakkere processen, meer controles, meer specifieke kennis en vaardigheden alsook IT-infrastructuur (hardware en software). De druk op het redundant uitvoeren van systemen en processen zal een nog grotere rol gaan spelen en ook dit zal een investering vereisen.

2.8.4 Nieuwe Archiefwet

De Rijksoverheid wil de Archiefwet 1995 moderniseren, zodat deze beter aansluit bij de praktijk van

het digitale informatiebeheer. De verwachting is dat deze wet ingaat op 1 januari 2026. Wij verwachten hiervoor andere en mogelijkerwijs duurdere software aan te moeten schaffen. Daarnaast moet de dienstverleningsovereenkomst met archiefbeheerder Regionaal Archief Nijmegen worden aangepast.

Bovenstaande ontwikkelingen laten zien dat we als organisatie op IV sterk aan het ontwikkelen zijn. We zien dat we hierop sneller moeten meebewegen om mee te kunnen in landelijke ontwikkelingen en tegelijk vraagstukken rondom data zoals privacy en datasecurity te adresseren. In de tweede helft van 2024 vindt dan ook een verkenning plaats naar de mogelijkheden om een programma IV in te richten om VRGZ-breed de onderwerpen rondom informatie, informatiemanagement en informatievoorzienig adequaat op te pakken en risico's te mitigeren.

3. Regionale ontwikkelingen

3.1 Regionaal huisvestingsonderzoek vastgoed

De komende jaren stijgen de kosten met betrekking tot ons vastgoed sterk. Oorzaken zijn: gestegen kosten van onderhoud van de panden; verplichte verduurzaming van vastgoed als gevolg van klimaatwetgeving en vernieuwing (nieuwbouw of levensverlengend onderhoud) vanwege de leeftijd van deze panden. Deze stijging van kosten wordt niet gedekt door de huidige begroting.

In 2024 is, op verzoek van de gemeenteraden en het Algemeen Bestuur, een onderzoek gestart waarin wordt onderzocht hoe de stijging gedeeltelijk gedempt kan worden. De uitkomsten hiervan worden verwacht in de eerste helft van 2025 en hebben daarmee invloed op de begroting van gemeenten voor 2026.

3.2 Bluswatervoorziening

Om effectieve brandbestrijding mogelijk te maken is beschikbaarheid van voldoende en bereikbaar bluswater een belangrijke voorwaarde. De gemeenten, Vitens en het waterschap zijn in de keten verantwoordelijk voor de waterhuishouding. De gemeente heeft de eindverantwoordelijkheid voor bluswater. VRGZ voorziet dat in de toekomst niet gegarandeerd kan worden dat de brandweer als vanzelfsprekendheid gebruik kan blijven maken van het drinkwaterleidingsysteem op het moment dat er schaarste aan drinkwater ontstaat. Bij een aantal regio's speelt dit al en dit maakt het noodzakelijk om als brandweer vanuit strategisch perspectief onderzoek te doen naar risico's en oplossingsrichtingen en hierover het gesprek aan te gaan met de gemeenten.

3.3 Communicatie

In het najaar van 2024 wordt onderzoek gedaan naar het verbeteren van de communicatie van de VRGZ. Het aantal medewerkers communicatie bij VRGZ is klein, terwijl er veel uitdagingen zijn in onder meer de arbeidsmarktcommunicatie, de bewustwording van (brand)veiligheid bij inwoners en het informeren van inwoners bij rampen en crises. Ook vragen veel ontwikkelingen die genoemd zijn in deze Kaderbrief om communicatie, zoals de veilige energietransitie. Daarnaast ligt er ook op het gebied van interne communicatie steeds meer werk in veranderingen in bedrijfsvoering en het zorgen voor meer interne verbinding en betrokkenheid. Tot slot moet ook VRGZ voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van digitale toegankelijkheid van de externe en interne online communicatiemid-

delen, wat een nieuwe expertise vraagt. Het team communicatie bij VRGZ staat door deze ontwikkelingen al een tijd onder druk, waardoor doelen niet gehaald worden. De resultaten van het onderzoek vragen mogelijk keuzen of een andere wijze van organiseren van communicatie.

4. Financiële ontwikkelingen en kaders

4.1 Omgaan met (financiële) onzekerheid

Zoals uit deze kaderbrief blijkt, spelen er meerdere landelijke en regionale ontwikkelingen die nog omkleed zijn met (financiële) onzekerheden. Tegelijk is ook nog niet helder in hoeverre gemeentelijke en overheidsbijdragen op hetzelfde niveau zullen blijven. Duidelijk is dat bezuinigingen zoals de korting op de BDuR de dienstverlening aan de inwoners van de veiligheidsregio zullen raken. Om op verschillende scenario's voorbereid te zijn en besluitvorming hierover te faciliteren, zullen bezuinigings- en besparingsvoorstellen worden opgesteld.

4.2 Onderzoek naar kostenverdeelmethodiek

Het Algemeen Bestuur heeft in 2024 opdracht gegeven tot een onderzoek naar verdeelmethodiek van kosten van de VRGZ over de gemeenten. Dit onderzoek richt zich op een analyse van de huidige verdeelmethodiek en de mogelijke aanpassingen daarvan. De financiële consequenties van keuzen van het bestuur hierin zullen geen impact hebben voor de begroting van de VRGZ maar wel voor de begrotingen van individuele gemeenten. Gezien het tijdspad zullen de financiële consequenties in de gemeentelijke begrotingen van 2026 hun effect kunnen hebben.

4.3 Belangrijkste risico's

De financiële onzekerheid en daaruit voortvloeiende keuzen voor bezuinigingen zullen risico's met zich meebrengen, deze zijn nu nog niet concreet in beeld. Daarnaast zien we risico's op onderstaande onderwerpen.

PFAS

De rijksoverheid wil inzicht krijgen in hoeverre er in Nederland PFAS-vervuiling is. Daarom is aan alle provincies gevraagd om onderzoek hiernaar te doen. De provincie Gelderland laat, als bevoegd gezag, onderzoek uitvoeren naar PFAS-locaties in Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. In 2022 is de provincie Gelderland op verzoek van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gestart met een inventarisatie naar plekken waar door activiteiten in het verleden PFAS in de bodem en het grondwater terecht zijn gekomen. Binnen VRGZ maken acht brandweerkazernes in vijf gemeenten onderdeel uit van het onderzoek. De bodemonderzoeken zijn in 2024 uitgevoerd, maar de resultaten zijn nog niet bekend. Wanneer een significante hoeveelheid PFAS in de bodem aangetroffen wordt, gaat de provincie met de GGD bepalen of, en zo ja, welke vervolgstappen nodig zijn. Mogelijk kunnen deze leiden tot maatregelen die kosten met zich meebrengen voor de VRGZ en/of de individuele gemeenten.

PTSS

Er is sprake van een toenemende assertiviteit en agressiviteit richting hulpverleners. Wij zullen ook in 2026 inzetten op ondersteuning van ons personeel. De aanpak van PTSS staat ook hoog op de landelijke agenda. Op dit moment wordt gewerkt aan een landelijke regeling PTSS in opdracht van de

RCDV. De VRGZ is aangesloten bij de diverse overleggen ter ontwikkeling hiervan. Welke financiële consequenties een landelijke regeling gaat hebben voor de VRGZ is op dit moment nog onduidelijk.

4.4 Indexering

Op het moment van schrijven heeft de Adviesfunctie de definitieve indexcijfers nog niet gepubliceerd. De VRGZ hanteert een door het Algemeen Bestuur vastgestelde methodiek (zie bijlage 1) die ook voor de begroting 2026 gehanteerd zal worden. Afhankelijk van de publicatie van de Adviesfunctie zal tijdens het begrotingsproces bezien worden of de diverse prijsstijgingen opgevangen kunnen worden. Mocht dit niet kunnen dan zal er een additionele uitzetting volgen conform hiervoor genoemde spelregels zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van de VRGZ.

5. Zienswijze

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid nodigt haar gemeenteraden uit haar zienswijzen over deze kaderbrief naar voren te brengen vóór 1 februari 2025 via bestuurvrgz@vrgz.nl. De zienswijzen van gemeenten op deze Kaderbrief worden meegewogen in het opstellen van de begroting. De ontwerpbegroting VRGZ 2026 wordt in het voorjaar 2025 opgesteld en vóór 1 april 2025 voor zienswijze aan onze gemeenteraden toegestuurd.

Bijlage I

Methodiek indexering (let op; voorbeeld)

1. Het centraal economisch plan (CEP) gepubliceerd in maart 2021 is gebruikt als basis voor indexering. Het gaat dan om het CEP 2021 bijlage Middelen en Bestedingen 2023.

2. Uit de onder 1 genoemde bijlage wordt genomen: “beloning werknemersoverheidssector, prijsmutatie uit de kolom bestedingen“ als indexering voor het loondeel.

3. Uit de onder 1 genoemde bijlage wordt het Bruto Binnenlands Product marktprijzen, prijsmutatie” als indexering voor de materiele lasten genomen.

4. Deze indexering wordt met een weging van 70% loon/30% materieel berekend tot één index voor de gemeentelijke bijdragen

5. Er wordt nagecalculeerd. Afwijkingen worden opgenomen in de eerstvolgende begrotingscyclus (t+2).

Beide indexen zijn met een weging van 70% loon/30% materieel berekend tot één index voor de gemeentelijke bijdragen.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270565

Beslisnota voor het college van B&W

Onderwerp: Zienswijze Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Datum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad te laten besluiten:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kaderbrief 2026 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (hierna VRGZ) (zie bijlage 2).
2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid kenbaar te maken.

Aanleiding
De Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit regionale samenwerkingsverband van inmiddels 14 gemeenten is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsregio's.

In de kaderbrief van 15 november 2024 geeft het dagelijks bestuur van de VRGZ de raden van de deelnemende gemeenten de gelegenheid om een zienswijze te geven op de kaderbrief 2026. Het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio verzoekt u om uw zienswijze voor 1 februari 2025 kenbaar te maken.

Gewenst resultaat
Met dit voorstel geeft de gemeenteraad van Wijchen haar zienswijze weer op de Kaderbrief 2026 en aandachtspunten voor de op te stellen begroting 2026.

Argumenten
1.1. In de zienswijzebrief benadrukken wij de financiële onzekerheid van gemeenten en veiligheidsregio's.
De Nederlandse gemeenten staan de komende jaren voor een grote financiële uitdaging. Het Rijk heeft eenzijdig besloten om de manier waarop gemeenten worden gefinancierd met ingang van 2024 te herzien. Ook worden veiligheidsregio's mogelijk gekort op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). Dit brengt financiële onzekerheid met zich mee. De VRGZ heeft aangegeven bij het opstellen van de kaderbrief rekening te houden met deze financiële druk. In de zienswijzebrief geven wij aan dit op prijs te stellen.

1.2. Zo weet het AB waarmee zij rekening moeten houden bij het opstellen van de bezuinigingsvoorstellen.
In de kaderbrief beschrijft de VRGZ dat zij genoodzaakt zijn om te gaan snijden in dienstverlening. Dit heeft gevolgen voor crisisbeheersing en de brandweer en daarmee voor de veiligheid van de samenleving. In de zienswijzebrief roepen wij daarom op om een scheiding aan te brengen tussen wettelijk verplichte taken en optionele taken. We vragen daarbij om de bijkomende consequenties en risico's van de bezuinigingsvoorstellen in kaart te brengen.

1.3. Met de brief maken we inzichtelijk dat de VRGZ onder druk staat.
Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de veiligheidsregio's vanwege onder andere de Landelijke Agenda Crisisbeheersing 2024-2029. De Landelijke Agenda is opgesteld door het Rijk en door veiligheidsregio's waar de koers voor crisisbeheersing tot 2029 is uitgezet. Tegelijkertijd worden veiligheidsregio's mogelijk gekort op de beschikbare middelen hiervoor. Dit is niet in balans. We vragen daarom in de zienswijzebrief aan de VRGZ om dit regionaal en landelijk te monitoren en onder de aandacht te blijven brengen.

1.4. Hierin benadrukken we ook het belang van (preventieve) ondersteuning aan personeel en het proces daaromheen.
De assertiviteit en agressiviteit richting hulpverleners neemt toe. Het is daarom belangrijk om preventief goede ondersteuning te bieden aan het personeel. Het is goed dat de VRGZ daarom betrokken is bij diverse ontwikkelingen over PTSS. In de zienswijzebrief vragen wij daarbij aandacht voor het efficiënter en effectiever inzetten en benutten van alle middelen rondom dit proces.

1.5. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om een zienswijze vast te stellen.
De gemeenteraad kan in haar zienswijze aangeven wat zij van de kaderbrief vindt en deze reactie kan de VRGZ verwerken in haar plannen. De VRGZ benoemt in haar kaderbrief dat de gemeenteraden de mogelijkheid krijgen om een zienswijze in te dienen en in de Gemeenschappelijke Regeling staat beschreven dat de gemeenteraad deze bevoegdheid heeft.

1.6 Door het versturen van de zienswijzebrief kan het DB door met de procedure.
De zienswijzebrief moet gericht zijn aan het DB van de VRGZ. Het DB geeft een reactie op de zienswijze. Dit wordt voorgelegd aan het AB die uiteindelijk de kaderbrief vaststelt, waarmee de procedure wordt afgerond.

Tegenargumenten en risico's

2.1 *Een zienswijzebrief biedt geen garantie dat het bestuur onze input opvolgt in de ontwerpbegroting 2026.*
Met een zienswijzebrief geven wij een reactie op de kaderbrief 2026. Het DB en het AB neemt deze input mee om te verwerken in de ontwerpbegroting 2026. Het is mogelijk dat de VRGZ door de huidige ontwikkelingen en activiteiten haar taken niet binnen de reguliere begroting kan opvangen. Een voorbeeld is het huidige onderzoek naar het vastgoed. Mogelijk leidt dit een hogere bijdrage in de ontwerpbegroting 2026. Deze bijdrage moet wel voldoen aan de kaders die het AB op 19 april 2018 heeft vastgesteld. Op dit moment is daar nog onvoldoende zicht op.
De gemeenteraad heeft bij de ontwerpbegroting 2026 ook de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

2.2 Het is nog niet duidelijk of de bezuinigingsvoorstellen in de ontwerpbegroting 2026 nodig zijn en wat zij gaan inhouden.
De bezuinigingsvoorstellen worden zo concreet mogelijk in de ontwerpbegroting 2026 opgenomen en financieel vertaald. Tegelijkertijd heeft het Rijk nog geen uitsluitsel gegeven of de korting op de BDuR definitief is. Verder wordt er beoogd om structurele keuzes te maken. Het is niet duidelijk wat deze keuzes dan gaan zijn. Wel geven wij in onze zienswijze richting aan deze keuzes waar het bestuur van de VRGZ mee aan de slag kan gaan.

Financiële gevolgen
De kaderbrief 2026 is de eerste aanzet van de VRGZ om tot een conceptbegroting te komen. De zienswijze op de kaderbrief geeft nog geen financiële vertaalslag van de plannen. In de kaderbrief wordt een aantal ontwikkelingen en risico's benoemd die in de conceptbegroting 2026 van de VRGZ mogelijk leiden tot kostenuitzettingen. De omvang daarvan alsmede de financiële dekking van deze kosten komen aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2026.

Communicatie
Er wordt een zienswijze gestuurd aan het bestuur van de VRGZ.

Vervolgstappen
Na behandeling van de zienswijzen op de kaderbrief in het Algemeen Bestuur van de VRGZ verwerkt de VRGZ de kaderbrief tot een conceptbegroting 2026. Deze wordt ook voor een zienswijze aan de gemeenteraden voorgelegd (voor 1 april 2025). Bij de conceptbegroting volgt altijd ook een advies vanuit de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen die bij de zienswijze op dat moment wordt betrokken.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Advies is om de bijgevoegde zienswijze toe te zenden aan het bestuur van de VRGZ. Er is advies gevraagd aan de financieel adviseur van de Werkorganisatie Druten Wijchen en de zienswijzebrief is afgestemd met de werkgroep van de 14 deelnemende gemeenten.

Bijlagen:
1. Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland Zuid
2. Zienswijze aan DB VRGZ – kaderbrief 2026 VRGZ

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270565

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Zienswijze Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Datum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De zienswijze vast te laten stellen over de kaderbrief 2026 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (hierna VRGZ) (zie bijlage 2).
2. De zienswijze middels bijgevoegde brief aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid kenbaar te maken.

Aanleiding
De Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit regionale samenwerkingsverband van inmiddels 14 gemeenten is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsregio's.

In de kaderbrief van 15 november 2024 geeft het dagelijks bestuur van de VRGZ de raden van de deelnemende gemeenten de gelegenheid om een zienswijze te geven op de kaderbrief 2026. Het dagelijks bestuur van de veiligheidsregio verzoekt u om uw zienswijze voor 1 februari 2025 kenbaar te maken.

Gewenst resultaat
Met dit voorstel geeft de gemeenteraad van Wijchen haar zienswijze weer op de Kaderbrief 2026 en aandachtspunten voor de op te stellen begroting 2026.

Argumenten
1.1. In de zienswijzebrief benadrukken wij de financiële onzekerheid van gemeenten en veiligheidsregio's.
De Nederlandse gemeenten staan de komende jaren voor een grote financiële uitdaging. Het Rijk heeft eenzijdig besloten om de manier waarop gemeenten worden gefinancierd met ingang van 2024 te herzien. Ook worden veiligheidsregio's mogelijk gekort op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). Dit brengt financiële onzekerheid met zich mee. De VRGZ heeft aangegeven bij het opstellen van de kaderbrief rekening te houden met deze financiële druk. In de zienswijzebrief geven wij aan dit op prijs te stellen.

1.2. Zo weet het AB waarmee zij rekening moeten houden bij het opstellen van de bezuinigingsvoorstellen.
In de kaderbrief beschrijft de VRGZ dat zij genoodzaakt zijn om te gaan snijden in dienstverlening. Dit heeft gevolgen voor crisisbeheersing en de brandweer en daarmee voor de veiligheid van de samenleving. In de zienswijzebrief roepen wij daarom op om een scheiding aan te brengen tussen wettelijk verplichte taken en optionele taken. We vragen daarbij om de bijkomende consequenties en risico's van de bezuinigingsvoorstellen in kaart te brengen.

1.3. Met de brief maken we inzichtelijk dat de VRGZ onder druk staat.
Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de veiligheidsregio's vanwege onder andere de Landelijke Agenda Crisisbeheersing 2024-2029. De Landelijke Agenda is opgesteld door het Rijk en door veiligheidsregio's waar de koers voor crisisbeheersing tot 2029 is uitgezet. Tegelijkertijd worden veiligheidsregio's mogelijk gekort op de beschikbare middelen hiervoor. Dit is niet in balans. We vragen daarom in de zienswijzebrief aan de VRGZ om dit regionaal en landelijk te monitoren en onder de aandacht te blijven brengen.

1.4. Hierin benadrukken we ook het belang van (preventieve) ondersteuning aan personeel en het proces daaromheen.
De assertiviteit en agressiviteit richting hulpverleners neemt toe. Het is daarom belangrijk om preventief goede ondersteuning te bieden aan het personeel. Het is goed dat de VRGZ daarom betrokken is bij diverse ontwikkelingen over PTSS. In de zienswijzebrief vragen wij daarbij aandacht voor het efficiënter en effectiever inzetten en benutten van alle middelen rondom dit proces.

1.5. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om een zienswijze vast te stellen.
De gemeenteraad kan in haar zienswijze aangeven wat zij van de kaderbrief vindt en deze reactie kan de VRGZ verwerken in haar plannen. De VRGZ benoemt in haar kaderbrief dat de gemeenteraden de mogelijkheid krijgen om een zienswijze in te dienen en in de Gemeenschappelijke Regeling staat beschreven dat de gemeenteraad deze bevoegdheid heeft.

1.6 Door het versturen van de zienswijzebrief kan het DB door met de procedure.
De zienswijzebrief moet gericht zijn aan het DB van de VRGZ. Het DB geeft een reactie op de zienswijze. Dit wordt voorgelegd aan het AB die uiteindelijk de kaderbrief vaststelt, waarmee de procedure wordt afgerond.

Tegenargumenten en risico's

2.1 *Een zienswijzebrief biedt geen garantie dat het bestuur onze input opvolgt in de ontwerpbegroting 2026.*
Met een zienswijzebrief geven wij een reactie op de kaderbrief 2026. Het DB en het AB neemt deze input mee om te verwerken in de ontwerpbegroting 2026. Het is mogelijk dat de VRGZ door de huidige ontwikkelingen en activiteiten haar taken niet binnen de reguliere begroting kan opvangen. Een voorbeeld is het huidige onderzoek naar het vastgoed. Mogelijk leidt dit een hogere bijdrage in de ontwerpbegroting 2026. Deze bijdrage moet wel voldoen aan de kaders die het AB op 19 april 2018 heeft vastgesteld. Op dit moment is daar nog onvoldoende zicht op.
De gemeenteraad heeft bij de ontwerpbegroting 2026 ook de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

2.2 Het is nog niet duidelijk of de bezuinigingsvoorstellen in de ontwerpbegroting 2026 nodig zijn en wat zij gaan inhouden.
De bezuinigingsvoorstellen worden zo concreet mogelijk in de ontwerpbegroting 2026 opgenomen en financieel vertaald. Tegelijkertijd heeft het Rijk nog geen uitsluitsel gegeven of de korting op de BDuR definitief is. Verder wordt er beoogd om structurele keuzes te maken. Het is niet duidelijk wat deze keuzes dan gaan zijn. Wel geven wij in onze zienswijze richting aan deze keuzes waar het bestuur van de VRGZ mee aan de slag kan gaan.

Financiële gevolgen
De kaderbrief 2026 is de eerste aanzet van de VRGZ om tot een conceptbegroting te komen. De zienswijze op de kaderbrief geeft nog geen financiële vertaalslag van de plannen. In de kaderbrief wordt een aantal ontwikkelingen en risico's benoemd die in de conceptbegroting 2026 van de VRGZ mogelijk leiden tot kostenuitzettingen. De omvang daarvan alsmede de financiële dekking van deze kosten komen aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2026.

Communicatie
Er wordt een zienswijze gestuurd aan het bestuur van de VRGZ.

Vervolgstappen
Na behandeling van de zienswijzen op de kaderbrief in het Algemeen Bestuur van de VRGZ verwerkt de VRGZ de kaderbrief tot een conceptbegroting 2026. Deze wordt ook voor een zienswijze aan de gemeenteraden voorgelegd (voor 1 april 2025). Bij de conceptbegroting volgt altijd ook een advies vanuit de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen die bij de zienswijze op dat moment wordt betrokken.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Advies is om de bijgevoegde zienswijze toe te zenden aan het bestuur van de VRGZ. Er is advies gevraagd aan de financieel adviseur van de Werkorganisatie Druten Wijchen en de zienswijzebrief is afgestemd met de werkgroep van de 14 deelnemende gemeenten.

Bijlagen:
1. Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland Zuid
2. Zienswijze aan DB VRGZ – kaderbrief 2026 VRGZ

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Esther Reijers
t 088 432 7414

ons kenmerk
Z/24/270565

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Dagelijks Bestuur
Postbus 1120
6501 BC NIJMEGEN

Datum 1 februari 2025
onderwerp zienswijze Kaderbrief 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
verzonden

Geacht Dagelijks Bestuur,

In uw brief van 15 november 2024 biedt u de raad van Wijchen de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de kaderbrief 2026.
De gemeenteraad heeft kennis genomen van de kaderbrief 2026 en heeft een bezwaar hierover:

Grote mate van onzekerheid inzichtelijk maken in begroting
Gemeenten en veiligheidsregio's staan een onzekere tijd te wachten. Mogelijk gaat het Rijk ook de veiligheidsregio's financieel korten. In de conceptbegroting 2026 verwachten we derhalve een concrete uitwerking van de risico's in een financieel sluitend stuk. Verder wil de gemeenteraad dat u ontwikkelingen die de VRGZ financieel raken blijft monitoren en in beginsel binnen de bestaande budgetsystematiek opvangt.

Financiële situatie gemeenten en veiligheidsregio's
In de zienswijze van de gemeente Wijchen op de conceptjaarrekening 2023 en ontwerpbegroting 2024 is de financiële situatie van gemeenten beschreven en wordt gevraagd om met ons mee te denken. Het is goed om te lezen dat u deze oproep heeft meegenomen en dat u scherp bent en blijft naar de noodzakelijkheid van ontwikkelingen en activiteiten.

Taken veiligheidsregio
U beschrijft dat de mogelijke tekorten invloed hebben op de taakuitvoering van de crisisbeheersing en brandweer en daarmee op de veiligheid van de samenleving. Met de huidige ontwikkelingen van geopolitieke dreigingen, cyberdreigingen en klimaatverandering baart dit ons zorgen. U geeft aan bezuinigingsvoorstellen uit te werken, waarbij u gaat snijden in de dienstverlening van de VRGZ. U neemt deze voorstellen mee in de ontwerpbegroting 2026. We willen aan u een oproep doen om een scheiding aan te brengen in wettelijk verplichte taken en optionele taken. U vraagt aan de deelnemende gemeenten een scherpe zienswijze aan te bieden, waarin zij kaders aangeven waar de VRGZ kan bezuinigen. De gemeente Wijchen is van mening dat de kaderbrief ons niet in staat stelt om aan dit verzoek te voldoen. Dit omdat de financiële risico's en de daaraan gerelateerde kaders onvoldoende inzichtelijk zijn gebracht. We

willen daarom nadrukkelijk aan u vragen om de bijkomende consequenties en risico's van de bezuinigingsvoorstellen in kaart te brengen.

We zien verder dat er enerzijds een groter beroep wordt gedaan op de veiligheidsregio's, vanwege onder andere de Landelijke Agenda Crisisbeheersing 2024-2029. Anderzijds worden de veiligheidsregio's mogelijk gekort. Dit is niet in balans. We willen u verzoeken om dit regionaal en landelijk te monitoren en daarvoor aandacht te blijven vragen.

Geweld tegen hulpverleners
We zijn tot slot geschrokken van het feit dat er sprake is van een toenemende assertiviteit en agressiviteit richting hulpverleners. We vinden het belangrijk dat u (preventief) ondersteuning biedt aan het personeel en het is goed dat u betrokken bent bij diverse ontwikkelingen over PTSS. Wij vragen daarbij aandacht voor het efficiënter en effectiever inzetten en benutten van alle middelen rondom dit proces.

We zien met belangstelling uit naar de concept begroting VRGZ voor 2026 waarin het bovenstaande verder is uitgewerkt.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R.D. Helmer - Englebert	drs A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6379
Extern Zaak ID	Z/2#/0279934
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.1
Titel	Beantwoording raadvraag fractie VVD: Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in?
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Bijlage 1: Schriftelijke vragen VVD - Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in - vraag
Informatienota voor de gemeenteraad: Beantwoording raadsvraag fractie VVD: Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in?
Bijlage 2: Wijchen_Benchmark
Bijlage 3: factsheet IPSE Studies Kostendoelmatigheid Wmo

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: 270034

Informatienota voor de Gemeenteraad

Collegedatum: 3 december 2024

Antwoord op schriftelijke vragen Fractie VVD Wijchen: Koopt Wijchen huishoudelijke hulp ook te duur in?

Kernboodschap
IPSE Studies heeft een analyse gemaakt van de kostendoelmatigheid van de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van de hulp bij het huishouden in de kader van de Wmo. Dit onderzoek geeft ons, wel met de nodige voorbehouden, enig inzicht in onze gemeentelijke doelmatigheid. Het rapport maakt het niet goed mogelijk om de doelmatigheid tussen twee gemeentes te vergelijken. Wijchen probeert voortdurend om zo efficiënt mogelijk goede kwaliteit van zorg te leveren.

Antwoord van het college

1. Is het college bekend met deze IPSE-studie?
Ja, het college is hiermee bekend. Het algemene rapport is ons meerdere malen door IPSE Studies toegezonden. Naar aanleiding van de VVD-vragen hebben wij tegen betaling het benchmarkrapport voor Wijchen opgevraagd.

2. Wat is de efficiëntiescore van Wijchen volgens dit onderzoek?
De score van de aan de inkoop gerelateerde kostendoelmatigheid is in Wijchen 80,4%. De score voor de overige, niet aan inkoop gerelateerde, kostendoelmatigheid is 94,5%. U treft het rapport voor Wijchen aan in de bijlage.

3. Wat is het college van plan te doen met de bevindingen van deze IPSE-studie?
Wijchen probeert voortdurend om zo efficiënt mogelijk goede kwaliteit van zorg te leveren. We zien de uitkomsten zoals IPSE verwoordt als een impuls voor een verdere zoektocht naar mogelijke verbeteringen.

4. Hoeveel kan er bespaard worden als Wijchen dezelfde efficiëntiescore behaalt als de "best in class" in onze categorie?

Het rapport maakt het niet goed mogelijk om de resultaten tussen de gemeente Wijchen en de gemeente Kampen (best in class) te vergelijken. Ook biedt het rapport geen panklare adviezen over wat je als gemeente moet doen om je doelmatigheid te verhogen. Het rapport biedt inzicht in de punten waarop je afwijkt van andere gemeenten, zonder een verdere analyse van de afwijkingen.
De overhead-ratio lijkt een belangrijke impact te hebben op de eindscore van een gemeente (meest significante kenmerk met een negatief effect). In Wijchen is dit 19,1%. Onduidelijk is waar deze uitkomst op gebaseerd is. Is het specifiek voor de HH uitgewerkt of is dit op een zeer algemene manier benaderd. Ter vergelijking: Kampen heeft 1% overhead ratio. Dit roept wel de vraag op in hoeverre deze ratio, ook in vergelijking met de scores van andere gemeenten, realistisch is.

Nadere toelichting op de scores:
Uit het overzicht met vergelijkbare gemeenten blijkt dat de gemeente Kampen de hoogste score heeft op inkoopdoelmatigheid (97,9%).
Op *overige* doelmatigheid scoort deze gemeente 93,1% en Wijchen 94,5%. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over inkoopmacht van gemeenten tegenover de marktmacht van zorgaanbieders of bestuurlijke verhoudingen binnen een samenwerking of gemeenschappelijke regeling. Een directe link met aspecten van bedrijfsvoering ontbreekt in dit onderzoek.
Bij kostendoelmatigheid worden de prestaties tussen organisaties onderling vergeleken. Wijchen heeft volgens de benchmark een inkoopdoelmatigheid van 80,4%. De "best in class" Kampen 97,9%. Volgens het onderzoek zouden wij (mogelijk) ten opzichte van Kampen nog 17,5% op onze kosten kunnen besparen. Hoe die kostenbesparing te realiseren is, wordt niet (meteen) duidelijk uit de vergelijking van Wijchen met Kampen en andere vergelijkbare gemeenten. In het rapport wordt meerdere malen aangegeven dat de onderzoekers statistisch gezien te maken hebben met onzekerheidsmarges. En dat cijfers vervuild kunnen zijn door registratiefouten of boekhoudkundige correcties.

Voor de benchmark is een econometrisch model gehanteerd dat de relatie aangeeft tussen de kosten van gemeenten voor de dienstverlening op het gebied van huishoudelijke hulp enerzijds en de geleverde prestaties, omgevingsfactoren (aandeel klanten met niet-westerse immigratieachtergrond, aandeel 60-plussers en aandeel huishoudens met een laag inkomen) en inkoopkenmerken anderzijds. De gemeentegrootte is hierbij ook van invloed. Al deze factoren tezamen, die deels niet beïnvloedbaar zijn, bepalen het resultaat. Zo worden we door de vergrijzing geconfronteerd met een steeds toenemend aantal klanten. De verplichting om reële tarieven te betalen bepaalt in hoge mate de omvang van onze programmakosten.

Hieronder treft u een tabel aan uit het Benchmark rapport dat de geschatte inkoopeffecten samenvat. In iedere cel staat of het betreffende kenmerk een positief of negatief effect heeft op de kostendoelmatigheid. De groene cel geeft aan dat het effect significant is (>10%).

Inkoopkenmerk	Grootteklasse I	Grootteklasse II	Grootteklasse III	Grootteklasse IV
Aantal samenwerkende gemeenten	-	+	+	+
Looptijd contract	-	+	+	+
Verstreken jaren in contract	+	+	-	-
Instrument: open house = 1	-	-	-	-
Procedure: dialoog = 1	-	-	+	+
Procedure: Zeeuws = 1	-	-	+	+
Contract: raamovereenkomst = 1	-	-	-	-
Bekostiging: productiegericht = 1	+	+	+	+
Integraliteit met jeugdzorg: ja = 1	+	+	-	+
Overhead ratio	-	-	-	-

Wijchen valt in grootteklasse III. De positieve kenmerken zijn van toepassing op onze huidige contracten.

- We kiezen voor een langere looptijd van contracten om partnerschap met aanbieders te bevorderen en nieuwe inkoopprocedures te voorkomen en werken hierbij samen met enkele gemeenten in de regio Nijmegen.
- De huidige contracten zijn tot stand gekomen via een Sas-procedure aangevuld met dialoogsessies met aanbieders.
- We sluiten raamovereenkomsten af met aanbieders.
- We hebben productiegerichte bekostiging (pxq).

5. Heeft de gemeente al contact opgenomen met IPSE om te achterhalen welke vergelijkbare gemeenten beter presteren dan Wijchen?
We hebben bij IPSE het benchmark rapport voor Wijchen opgevraagd. In dit rapport staan de gegevens van nog 19 vergelijkbare gemeenten.

6. Zo ja, zijn deze gemeenten al benaderd?
Nee, deze gemeenten hebben wij nog niet benaderd. Het is maar de vraag of deze gemeenten op de hoogte zijn van hun doelmatigheidsscores. De onderzoeksresultaten per gemeente zijn pas beschikbaar nadat het gemeentelijke rapport tegen betaling is opgevraagd. Wijchen heeft dat gedaan.

De Gemeenteraad van Wijchen

Koopt Wijchen ook de huishoudelijke hulp te duur in?

Schriftelijke vraag van de Wijchense VVD
Ingediend: 13-11-2024

Aanleiding:

- Het Instituut voor Publieke Sector Efficiëntie Studies (IPSE Studies) heeft onderzoek gedaan naar de kosten en prestaties van gemeenten bij het verstrekken van huishoudelijke hulp in het kader van de WMO.
- Van de 262 onderzochte gemeenten hebben 76 een efficiëntiescore van minder dan 80 procent, wat lager is dan de gemiddelde score van 84 procent, aldus IPSE Studies.
- Volgens het onderzoeksbureau kunnen deze gemeenten aanzienlijk besparen.
- De gemeente Wijchen heeft voor 2025 €4,7 miljoen begroot voor WMO-huishoudelijke hulp, een stijging van €230.000 ten opzichte van 2024.
- Voor de komende jaren is een verdere stijging van €1,2 miljoen in de WMO-uitgaven voor huishoudelijke hulp begroot.

Vragen:

- Is het college bekend met deze IPSE-studie?
- Wat is de efficiëntiescore van Wijchen volgens dit onderzoek?
- Wat is het college van plan te doen met de bevindingen van deze IPSE-studie?
- Hoeveel kan er bespaard worden als Wijchen dezelfde efficiëntiescore behaalt als de “best in class” in onze categorie?
- Heeft de gemeente al contact opgenomen met IPSE om te achterhalen welke vergelijkbare gemeenten beter presteren dan Wijchen?
- Zo ja, zijn deze gemeenten al benaderd?

Namens de fractie van de Wijchense VVD,

Twan Haerkens

Bijlage: IPSE_Factsheet-Hulp-bij-het-huishouden

IPSE Studies

Benchmark hulp bij het huishouden

Gemeente Wijchen

IPSE Studies |Delft, 11 november 2024

Introductie

Dit rapport geeft inzicht in de kostendoelmatigheid van de verstrekking van huishoudelijke hulp door de gemeente Wijchen in 2022 en hoe deze zich verhoudt tot die van andere gemeenten.

Voor een toelichting op de gegevens en resultaten van het onderzoek verwijzen wij graag naar het onderzoeksrapport *Kostendoelmatigheid Wmo. Factsheet 1 | Hulp bij het huishouden*. Daarin wordt ook aangegeven met welke onzekerheden de uitkomsten omgeven zijn. De gepresenteerde uitkomsten zijn indicatief voor de richting waarin verbeteringen mogelijk zijn.

De benchmarkrapportage over hulp bij het huishouden in Wijchen bevat gegevens over kosten, cliënten, kostendoelmatigheid en inkoop. Deze worden in twee tabellen weergegeven. De eerste tabel bevat de volgende gegevens:

- inkoopkosten, ook wel programmakosten genoemd (in € 1000);
- totale kosten: inkoopkosten en gemeentelijke uitvoeringskosten (in € 1000);
- aantal cliënten;
- aandeel cliënten met niet-westerse migratieachtergrond (%);
- aandeel cliënten van 60 jaar en ouder (%);
- aandeel cliënten met een inkomen lager dan 30.000 euro per jaar (%);
- score van de aan de inkoop gerelateerde kostendoelmatigheid (%);
- positie op de ranglijst van de scores van de aan de inkoop gerelateerde kostendoelmatigheid;
- score van de overige, niet aan inkoop gerelateerde, kostendoelmatigheid (%);
- positie op de ranglijst van de scores van niet aan de inkoop gerelateerde kostendoelmatigheid.

De tweede tabel bevat gegevens over inkoopkenmerken:

- aantal gemeenten in samenwerkingsverband;
- looptijd van contract (in jaren);
- verstreken jaren in contract;
- procedure: dialoog (1 = ja);
- procedure: Zeeuws (1 = ja);
- contract: raamovereenkomst (1 = ja);
- bekostiging: productiegericht (1 = ja);

- integraliteit met jeugdzorg: (1 = ja);
- overhead ratio: verhouding uitvoeringskosten en inkoopkosten (%).

De tabellen bevatten de gegevens van Wijchen en 19 andere gemeenten die qua inkoopkosten het meest op Wijchen lijken.

Kosten, cliënten en kostendoelmatigheid

Tabel 1 Kosten, cliënten en kostendoelmatigheid van Wijchen en vergelijkbare gemeenten

Gemeente	Inkoopkosten	Totale kosten	Cliënten	Aandeel niet-westerse cliënten	Aandeel cliënten 60-plus	Aandeel cliënten laag inkomen	Inkoop doelmatigheid	Positie op ranglijst*	Overige doelmatigheid	Positie op ranglijst*
Winterswijk	3480	3513	1130	3,5%	83,6%	71,7%	90,4%	65	78,5%	217
Tytsjerksteradiel	3493	4008	1060	0,5%	88,2%	68,9%	72,6%	234	77,0%	227
West Betuwe	3501	4376	1180	1,3%	87,3%	64,8%	70,3%	243	78,8%	213
Achtkarspelen	3512	3946	1020	0,5%	85,8%	76,5%	74,4%	226	76,6%	231
Gorinchem	3524	4399	1330	8,6%	84,2%	68,4%	71,2%	240	88,7%	103
Renkum	3540	4075	1175	1,3%	89,4%	57,0%	83,2%	145	69,7%	257
Kampen	3547	3583	1485	2,7%	82,5%	71,7%	97,9%	9	93,1%	68
Hollands Kroon	3549	3659	1350	1,1%	83,0%	63,3%	90,0%	70	91,9%	78
Overbetuwe	3584	4212	1295	2,3%	87,6%	61,4%	79,6%	191	78,4%	219
Wijchen	3596	4284	1545	1,9%	85,4%	67,6%	80,4%	180	94,5%	55
Meppel	3620	4129	1220	3,7%	79,9%	67,2%	79,2%	196	84,5%	146
Tiel	3630	4184	1180	8,5%	83,1%	68,6%	78,1%	207	77,0%	228
Schouwen-Duiveland	3639	3733	1395	0,7%	90,0%	63,8%	87,6%	99	88,6%	104
Horst aan de Maas	3643	3997	1355	0,7%	92,6%	70,1%	94,2%	32	67,6%	261
Bronckhorst	3704	4132	1405	0,5%	90,0%	61,9%	79,9%	188	85,3%	138
Schagen	3707	3781	1395	1,4%	89,2%	61,6%	84,3%	136	87,1%	119
Pijnacker-Nootdorp	3737	3938	505	11,9%	74,3%	51,5%	81,2%	173	40,6%	262
Krimpenerwaard	3742	4532	1445	3,5%	87,9%	69,2%	76,6%	220	82,7%	171
Veenendaal	3749	4034	1650	7,6%	85,8%	64,2%	91,9%	53	100,0%	23
Heusden	3751	3926	1620	3,7%	89,2%	63,3%	91,2%	57	88,5%	105

* Geordend van hoogste (positie =1) naar laagste kostendoelmatigheid (positie = 262).

Inkoopkenmerken

Tabel 2 Inkoopkenmerken van Wijchen en vergelijkbare gemeenten

Gemeente	Aantal samenwerkende gemeenten	Looptijd contract	Verstreken jaren in contract	Instrument =open house	Procedure = dialoog	Procedure = Zeeuws	Contract = Raamovereenkomst	Bekostiging = Productiegericht	Integraliteit = met jeugdzorg	Overhead ratio
Winterswijk	5	1	2	1		1	1	1	1	1,0%
Tytsjerksteradiel	2	3	5	1	1		1			14,8%
West Betuwe	6	8	10		1		1			25,0%
Achtkarspelen	2	3	5	1	1		1			12,4%
Gorinchem	2	4	1	1		1	1	1		24,8%
Renkum	11	4	3	1		1	1	1	1	15,1%
Kampen	1	8	5		1		1	1		1,0%
Hollands Kroon	1	2	7						1	3,1%
Overbetuwe	11	4	3	1		1	1	1	1	17,5%
Wijchen	4	2	4		1		1	1		19,1%
Meppel	4	2	1	1		1	1	1		14,1%
Tiel	6	8	10		1		1			15,3%
Schouwen-Duiveland	7	8	8		1		1			2,6%
Horst aan de Maas	7	4	1						1	9,7%
Bronckhorst	5	1	2	1		1	1	1	1	11,6%
Schagen	3	1	2	1			1	1		2,0%
Pijnacker-Nootdorp	2	1	5	1		1	1	1		5,4%
Krimpenerwaard	5	3	8		1		1	1	1	21,1%
Veenendaal	1	1	4			1	1	1		7,6%
Heusden	1	2	1			1	1	1		4,7%

Algemene effecten inkoopkenmerken

Uit de resultaten van de analyse van de kostendoelmatigheid van 262 gemeenten blijken vier van de tien onderzochte inkoopkenmerken een (overwegend) positief effect te hebben op de kostendoelmatigheid en drie een negatief effect. Het effect van de drie resterende kenmerken is ambivalent: in de helft van de gemeentegrootteklassen positief in de andere helft negatief.

Onderstaand kader groepeert de positieve, negatieve en ambivalente inkoopmerken. De vetgedrukte inkoopkenmerken zijn statistisch significant in alle gemeentegrootteklassen.

Positief effect

- Aantal samenwerkende gemeenten (m.u.v. gemeenten < 30.000 inwoners)
- Looptijd contract (m.u.v. gemeenten < 30.000 inwoners)
- **Productiegerichte bekostiging**
- Integraal aanbesteden met jeugdzorg (m.u.v. gemeenten met 25.001-70.000 inwoners)

Negatief effect

- Instrument open house
- Contract raamovereenkomst
- **(Hoge) overhead ratio**

Ambivalent effect

- Verstreken contractjaren
- Procedure dialoog
- Procedure Zeeuws

Disclaimer

De gegevens zijn afkomstig uit statistieken van het dataplatform Waarstaatjegemeente, het CBS, gemeentelijke jaarrekeningen en de Monitor Gemeentelijke Inkoop Sociaal Domein. De gegevens zijn met de grootst mogelijk zorg verzameld en op plausibiliteit gecheckt. Niettemin is het mogelijk dat er onnauwkeurigheden in de gegevens voorkomen. Bij een uitgebreide inspectie viel ons een aantal zaken op; zoals dat sommige gemeenten een extreem laag aantal cliënten of lage/hoge uitvoeringskosten rapporteren. Wij hebben bij een aantal gemeenten navraag gedaan. Slechts in een enkel geval kwam daar een bevredigend antwoord op terug. Daar waar de plausibiliteit in het geding is, hebben we de desbetreffende gemeente uit onze analyses verwijderd. Wij kunnen echter geen garantie geven dat de gegevens die in het analysebestand resteren helemaal correct zijn.

IPSE Studies

Kostendoelmatigheid Wmo

Factsheet 1 | Hulp bij het huishouden

Jos Blank en Alex van Heezik
Stichting Instituut Publieke Sector Efficiëntie Studies

Delft, oktober 2024

Inleiding

Dit factsheet presenteert de resultaten van een analyse van de kostendoelmatigheid van de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van hulp bij het huishouden in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo richt zich op het ondersteunen van mensen die niet genoeg zelfredzaam zijn of onvoldoende kunnen participeren. De ondersteuning bij hulp bij het huishouden bestaat uit het zorg dragen voor het uitvoeren van huishoudelijke (schoonmaak)werkzaamheden, zoals stofzuigen, dweilen en bedden verschonen.

De uitvoering van huishoudelijke hulp wordt niet door de gemeenten zelf verzorgd, maar ingekocht bij particuliere zorgaanbieders. De wijze waarop deze inkoop wordt georganiseerd, kan van invloed zijn op de kostendoelmatigheid. Daarom maakt een schatting van de effecten van verschillende inkoopkenmerken op de doelmatigheid deel uit van het onderzoek.

Het factsheet *Hulp bij het huishouden* is het eerste van een vierluik over de kostendoelmatigheid van de Wmo-dienstverlening door gemeenten. Na dit factsheet volgen nog factsheets over drie andere Wmo-categorieën:

- Ondersteuning thuis;
- Verblijf en opvang;
- Hulpmiddelen en diensten.

Wat is kostendoelmatigheid?

We spreken hier over (kosten)doelmatigheid, maar in feite gaat het over productiviteit: de verhouding tussen de geleverde prestaties en de inzet van middelen. Wanneer we prestaties tussen organisaties onderling vergelijken, spreken we van kostendoelmatigheid. Als de doelmatigheid van een organisatie – in dit geval een gemeente – 100 procent is, betekent dit dat er geen enkele andere gemeente is die dezelfde prestatie levert tegen een lagere inzet van middelen.

Stel dat gemeente X een doelmatigheid van 60 procent heeft, dan is er een andere gemeente die dezelfde prestatie levert tegen slechts 60 procent van de middelen die gemeente X inzet. Gemeente X kan dus nog 40 procent kostenbesparingen realiseren. Omdat we hier alleen een dwarsdoorsnedeanalyse uitvoeren, vallen de begrippen productiviteit en doelmatigheid samen.

Hoe bepalen we de kostendoelmatigheid?

Econometrisch model

De kostendoelmatigheid van de dienstverlening bepalen we aan de hand van een econometrisch model (zie bijlage). Dit model beschrijft de relatie tussen de kosten van gemeenten voor de dienstverlening op het gebied van huishoudelijke hulp enerzijds en de geleverde prestaties, omgevingsfactoren en inkoopkenmerken anderzijds. Omdat deze relatie mede wordt bepaald door de grootte van een gemeente, voeren we de analyses uit op vier verschillende grootteklassen van gemeenten; deze duiden we aan met grootteklasse I (kleine gemeenten) tot en met IV (grote gemeenten). De details zijn te vinden in de bijlage.

Inkoopkenmerken

Met het opnemen van inkoopkenmerken geeft dit model inzicht in de invloed van de wijze van inkoop van diensten van zorgaanbieders op de kostendoelmatigheid. Gemeenten kopen deze diensten in via diverse uitbestedingsvormen en procedures die variëren in contractvorm, bekostigingswijze, contractduur, samenwerkingsgraad, enzovoort. Deze verschillende inkoopkenmerken kunnen allemaal invloed hebben op de kostendoelmatigheid.

Welke gegevens gebruiken we?

De kosten van de dienstverlening meten we aan de hand van de beschikbare gegevens hierover bij het CBS en het dataplatform *Waarstaatjegemeente*. Als maat voor de geleverde prestaties hanteren we het aantal cliënten dat van de diensten of voorzieningen gebruikmaakt. Daarnaast maken we gebruik van persoonskenmerken van de cliënten, zoals het aandeel van cliënten met een niet-westerse migratieachtergrond, het aandeel 60-plus en het aandeel cliënten met een inkomen lager dan 30.000 euro per jaar. Ook deze gegevens zijn verzameld uit genoemde databronnen. Gegevens over de inkoop van maatschappelijke ondersteuning zijn afkomstig uit de *Monitor Gemeentelijke Inkoop Sociaal Domein* (Ketenbureau/PPRC).

Op deze gegevens is een grondige screening uitgevoerd op hun juistheid en volledigheid. Nadat gemeenten met ontbrekende waarden zijn uitgefilterd, blijven er van de 344 gemeenten uiteindelijk 262 over waarmee een verantwoorde analyse mogelijk is. Voor een overzicht van de kenmerken en een toelichting hierop verwijzen we naar de bijlage. Hierbij moet in acht worden genomen dat voor de afzonderlijke variabelen bijna altijd veel meer waarnemingen beschikbaar zijn. Bij de enkelvoudige beschrijvingen zijn in principe alle valide waarnemingen als uitgangspunt genomen.

Beschrijving inkoopkenmerken

We presenteren hier eerst een beeld van de inkoop aan de hand van acht taartdiagrammen, voor ieder inkoopkenmerk één. Figuur 1 toont, op basis van de gegevens in het bronbestand van het Ketenbureau/PPRC, de keuzes die gemeenten hebben gemaakt binnen zo'n inkoopkenmerk. Naast deze kenmerken hebben we in de analyses nog een kenmerk toegevoegd waarmee de inspanning van de gemeente om de inkoop te managen tot uitdrukking komt: de overhead ratio. Het betreft hier de verhouding tussen de uitvoeringskosten en de programmakosten (ook wel inkoopkosten genoemd). Deze varieert van enkele procenten tot tientallen procenten.

Figuur 1 Keuzes gemeenten bij het inkopen van huishoudelijke hulp per inkoopkenmerk in 2022

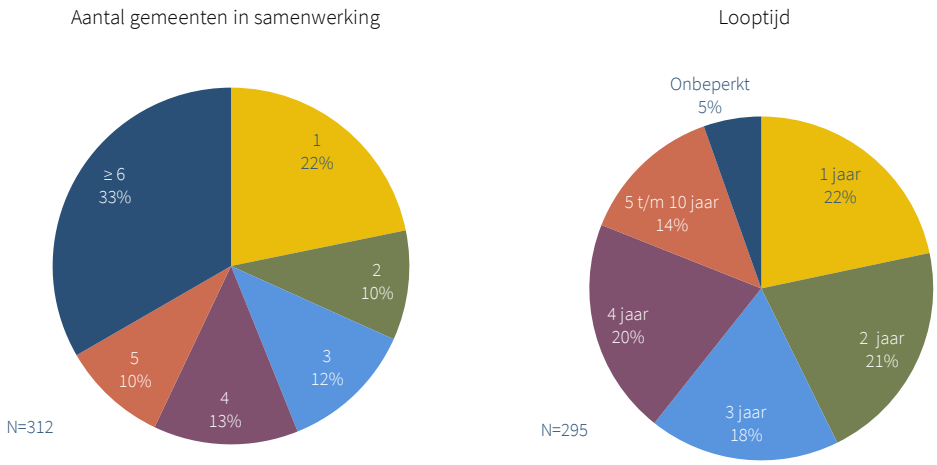

Startjaar

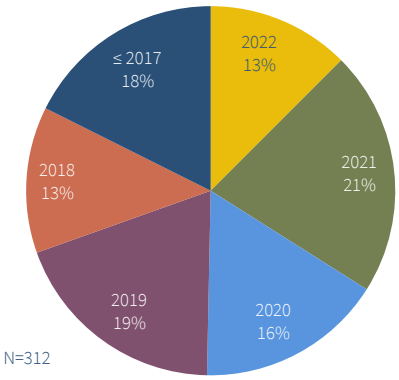

Integraliteit

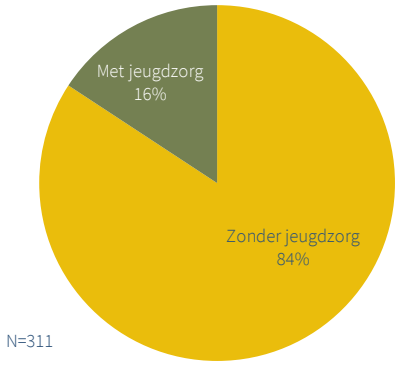

Uitbestedingsvormen

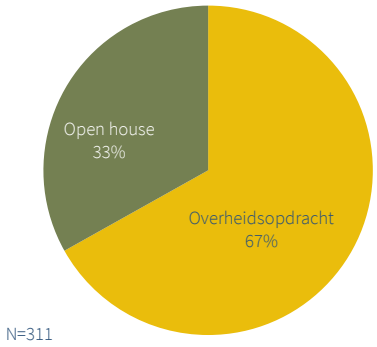

Inkoopprocedures

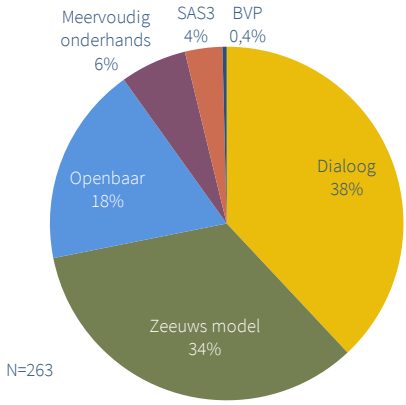

Contractvormen

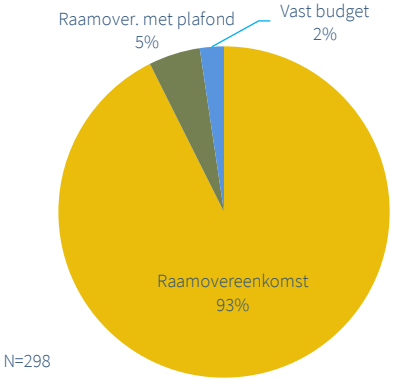

Bekostigingsvormen

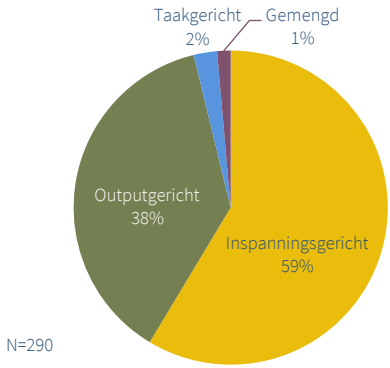

Resultaten kostendoelmatigheid

Schaaleffecten

Uit de analyse blijkt dat de kosten uiteraard voornamelijk samenhangen met het aantal cliënten. De kosten per cliënt blijken niet samen te hangen met de grootte van de gemeente. Naarmate gemeenten groter zijn, blijft de kostprijs per eenheid dienstverlening constant. Er is hier dus geen sprake van schaalvoordelen.

Kenmerken van cliënten

Verder blijkt dat de kosten negatief samenhangen met het aandeel cliënten met niet-westerse immigratieachtergrond en met het aandeel 60-plussers. Dat impliceert dat de kosten per eenheid dienstverlening voor deze groepen cliënten gemiddeld lager liggen.

Het effect van het aandeel huishoudens met een laag inkomen op de kosten per eenheid dienstverlening is tweeledig. Bij drie van de vier gemeentegrootteklassen is het effect positief, bij gemeentegrootteklasse III (25.000-70.000 inwoners) is het effect negatief.

Inkoopeffecten

Tabel 1 vat de geschatte inkoopeffecten samen. In iedere cel staat of het betreffende kenmerk een positief of negatief effect heeft op de kostendoelmatigheid. Als het effect in statistische zin significant is op het 10 procent-niveau is het plus- of minteken in een groene cel weergegeven.

Tabel 1 Effecten van inkoopkenmerken op de kostendoelmatigheid

Inkoopkenmerk	Grootteklasse I	Grootteklasse II	Grootteklasse III	Grootteklasse IV
Aantal samenwerkende gemeenten	-	+	+	+
Looptijd contract	-	+	+	+
Verstreken jaren in contract	+	+	-	-
Instrument: open house = 1	-	-	-	-
Procedure: dialoog = 1	-	-	+	+
Procedure: Zeeuws = 1	-	-	+	+
Contract: raamovereenkomst = 1	-	-	-	-
Bekostiging: productiegericht = 1	+	+	+	+
Integraliteit met jeugdzorg: ja = 1	+	+	-	+
Overhead ratio	-	-	-	-

Tabel 1 laat zien dat het effect van vier inkoopkenmerken voor iedere gemeentegrootteklasse dezelfde richting uitwijst. Voor twee daarvan geldt bovendien dat het effect voor elke grootteklasse significant is. Een hoge overhead ratio heeft bij alle vier gemeentegrootteklassen een significant negatief effect op de kostendoelmatigheid. Productiegerichte bekostiging laat bij alle klassen een significant positief effect op de kostendoelmatigheid zien. Bij drie inkoopkenmerken is in drie van de vier gemeentegrootteklassen sprake van een positief effect op de kostendoelmatigheid: het aantal samenwerkende gemeenten, de looptijd van het contract en het integraal aanbesteden met jeugdzorg. Het betreft hier wel effecten met een grote onzekerheidsmarge. De andere instrumenten geven een ambivalent beeld.

Omvang inkoopeffecten: kostendoelmatigheid gerelateerd aan inkoop

Figuur 2 brengt de doelmatigheidsscores van 262 gemeenten in beeld. Deze scores zijn op basis van de inkoopkenmerken berekend.

Figuur 2 Kostendoelmatigheid gemeenten gerelateerd aan inkoop, hulp bij het huishouden (N = 262)

Uit figuur 2 blijkt dat de doelmatigheid varieert van 48 tot 100 procent. Dit betekent dat er gemeenten zijn die dezelfde prestaties kunnen leveren met slechts 48 procent van de huidige middelen. Het gemiddelde van de doelmatigheidsscores is iets minder dan 84 procent. Dit impliceert dat een gemeente dezelfde prestaties kan leveren tegen gemiddeld 16 procent lagere kosten.

Figuur 3 toont de doelmatigheidsscores van de 262 gemeenten als histogram, waarmee beter inzicht is te krijgen in de verdeling van de scores.

Figuur 3 Histogram kostendoelmatigheid gemeenten gerelateerd aan inkoop, hulp bij het huishouden (N = 262)

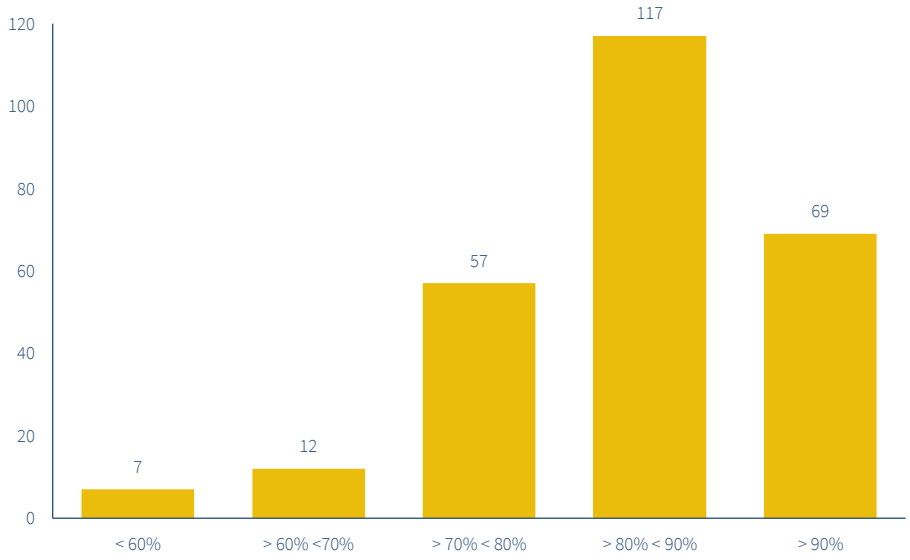

Uit figuur 3 blijkt dat veel gemeenten ruim onder het gemiddelde van 84 procent scoren. Van de 262 gemeenten zijn er 76 met een doelmatigheidsscore lager dan 80 procent. Voor deze gemeenten lijkt kostenbesparing mogelijk, vooral voor de 19 gemeenten die een score van minder dan 70 procent hebben.

Zoals eerder aangegeven, hebben we statistisch gezien te maken met onzekerheidsmarges. De voorgaande uitkomsten zijn daarom ook nog iets nauwkeuriger te formuleren. Voor 87 procent van de gemeenten geldt dat zij met een zekerheid van meer dan 90 procent hun kostendoelmatigheid in het inkoopproces kunnen verbeteren.

Het effect van onbekende factoren: kostendoelmatigheid niet gerelateerd aan inkoop

Daarnaast is er nog een schatting gemaakt van de kostendoelmatigheid die niet aan inkoopkenmerken te relateren is. Deze zogenoemde niet-waarneembare kostendoelmatigheid wordt getoond in figuur 4. Daaruit blijkt dat de scores variëren van 41 tot 100 procent. Het gemiddelde van deze doelmatigheidsscores is 86 procent.

Figuur 4 Niet-waarneembare kostendoelmatigheid gemeenten bij hulp bij het huishouden (N = 262)

Figuur 5 laat de scores zien als histogram.

Figuur 5 Histogram niet-waarneembare doelmatigheid gemeenten bij hulp bij het huishouden (N=262)

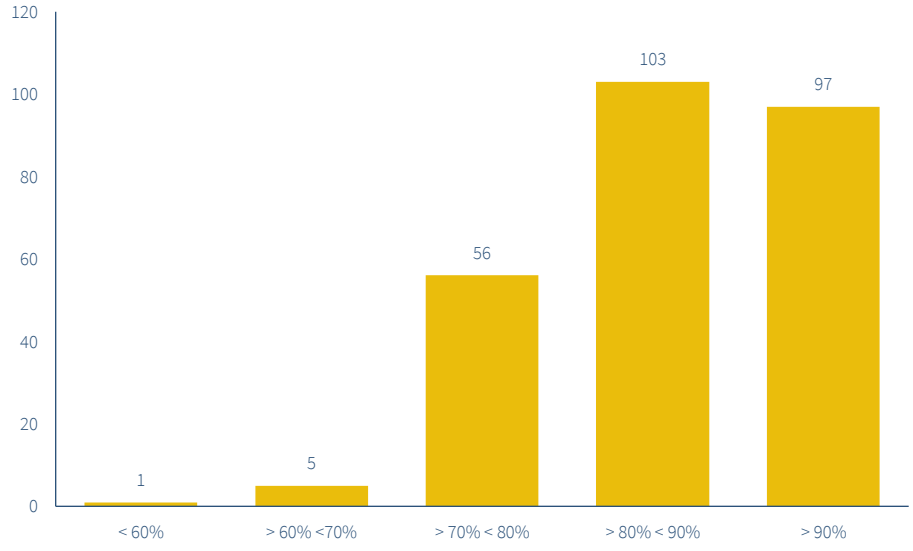

Uit de figuren blijkt dat er ook bij de niet-waarneembare kostendoelmatigheid nog vrij grote verschillen zijn. Waarschijnlijk gaat het hier vooral over inkoopmacht van gemeenten tegenover de marktmacht van zorgaanbieders of bestuurlijke verhoudingen binnen een samenwerking of gemeenschappelijke regeling. Een hypothese is dat op verschillende geografische markten wellicht toch sprake is van verschillende marktverhoudingen. Uit een aanvullende analyse, waarbij gekeken is naar de invloed van landsdelen, blijkt deze hypothese echter te worden verworpen. Het is ook goed denkbaar dat de ene individuele gemeente 'gewoon' beter is in het onderhandelingsproces dan de andere.

Belangrijk is om op te merken dat juist vanwege het ontbreken van een directe link met aspecten van de bedrijfsvoering, deze cijfers ook vervuild kunnen zijn door andere oorzaken, zoals registratiefouten of boekhoudkundige correcties en dergelijke. Niettemin is het zinvol deze cijfers te laten zien, omdat ze een impuls kunnen zijn voor een verdere zoektocht naar mogelijke verbeteringen.

Resultaten samengevat

Schaaleffecten en cliëntkenmerken

- De kosten per cliënt hangen niet samen met de grootte van een gemeente. Er is bij hulp in het huishouden dus geen sprake van schaalvoordelen.
- De kosten hangen negatief samen met het aandeel cliënten met niet-westerse immigratieachtergrond en met het aandeel 60-plussers. Dit betekent dat de kosten per eenheid huishoudelijke hulp voor deze groepen cliënten gemiddeld lager liggen.
- Het effect van het aandeel cliënten met een laag inkomen op de kosten is ambivalent: positief in de meeste gemeentegrootteklassen, negatief in gemeenten met tussen de 25.000 en 70.000 inwoners.

Inkoopeffecten

- Slechts een beperkt deel van de inkoopkenmerken heeft een significante invloed op de kostendoelmatigheid.
- Overhead ratio is het meest significante kenmerk met een negatief effect.
- Productiebekostiging heeft het meest significant positieve effect op de kostendoelmatigheid.
- Raamovereenkomsten en het instrument *open house* hebben in iedere gemeentegrootteklasse een negatief effect op de kostendoelmatigheid, maar in de helft van de grootteklassen niet significant.
- Het aantal samenwerkende gemeenten, de looptijd van het contract en het integraal aanbesteden met jeugdzorg heeft in drie van de vier gemeentegrootteklassen een positief effect op kostendoelmatigheid, maar niet significant.

Doelmatigheidsverschillen gerelateerd aan inkoop

- De kostendoelmatigheidsscores variëren van 48 tot 100 procent, met een gemiddelde van 84 procent.
- Een aanzienlijk deel van de gemeenten scoort onder het gemiddelde, wat wijst op mogelijkheden voor kostenbesparingen zonder negatief effect op de prestaties.
- 87 procent van de gemeenten kan, met een zekerheid van meer dan 90 procent, de kostendoelmatigheid verbeteren door het inkoopproces te optimaliseren.

Doelmatigheidsverschillen niet gerelateerd aan inkoop

- Niet aan inkoop gerelateerde kostendoelmatigheid varieert tussen 41 procent en 100 procent, met een gemiddelde van 86 procent.

- Verschillen in niet-waarneembare doelmatigheid tussen gemeenten hangen mogelijk samen met verschillen in onderhandelingsvaardigheid en marktmacht tussen zorgaanbieders en gemeenten.

Intervisie

De resultaten van dit onderzoek zouden gemeenten kunnen helpen bij goed vergelijkbare gemeenten (*peers*) hun licht op te steken en via intervisie zicht te krijgen op mogelijkheden om de doelmatigheid te verhogen. Welke *peers* dat zijn, hoe zij scoren op kostendoelmatigheid en hoe dat is beïnvloed door verschillende inkoopkenmerken is op basis van de onderzoeksresultaten voor een groot aantal gemeenten vast te stellen. De uitkomsten daarvan kunnen op aanvraag beschikbaar worden gesteld.

Bijlage

Achtergrond

De gemeentelijke taken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning zijn op hoofdlijnen geregeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Staatsblad, 2014), die in 2015 in werking is getreden. Het hoofddoel van de Wmo 2015 is (nieuwe) regels te stellen aan de gemeentelijke ondersteuning aan mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren, met name mensen met een beperking of chronisch psychische problemen. Het doel is hen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen. Gemeenten moeten ook voorzieningen bieden voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang regelen voor mensen die hun thuissituatie hebben verlaten, bijvoorbeeld vanwege huiselijk geweld.

De Wmo laat gemeenten relatief vrij in de wijze waarop zij hun maatschappelijke ondersteuning vormgeven (Ter Haar, 2024). Deze beleidsvrijheid wordt echter beperkt door budgettaire restricties. Veel gemeenten kampen met tekorten door ontoereikende rijksbudgetten (SCP, 2022). Mede naar aanleiding van deze tekorten zijn het Ministerie van VWS en de VNG een gezamenlijk onderzoekstraject gestart naar de houdbaarheid van de Wmo 2015 op de lange termijn (Tweede Kamer, 2024).

De financiële problemen variëren per gemeente. Dit kan verband houden met specifiek sociaaleconomische en demografische omstandigheden, maar ook met verschillen in doelmatigheid. Sommige gemeenten voeren hun taken efficiënter uit en houden zo de kosten beter onder controle. Onderzoek naar de jeugdzorg toont aan dat er grote kostendoelmatigheidsverschillen tussen gemeenten bestaan (Blank, Heezik & Valdmanis, 2023). Dit suggereert dat het voor een deel van de gemeenten mogelijk is de doelmatigheid substantieel te verhogen, waardoor ruimte ontstaat om de financiële tekorten terug te dringen.

Omdat mogelijk hetzelfde geldt voor de Wmo-taken van de gemeenten is besloten om, als vervolg op het jeugdzorgonderzoek, de kostendoelmatigheid van de gemeentelijke uitvoering van de Wmo te analyseren. De gehanteerde methode sluit aan bij de aanpak van het jeugdzorgonderzoek, maar is op enkele onderdelen aangepast. Dit beschrijven we hierna.

Methodologie

Voor de berekening van de kostendoelmatigheid maken we gebruik van een kostenmodel. Een kostenmodel geeft de wiskundige relatie weer tussen de kosten enerzijds en de geleverde diensten en omgevingsfactoren anderzijds (Blank & Valdmanis, 2019; Fried et al., 2008). Daarnaast bevat het model een component die de kostendoelmatigheid weerspiegelt. Hierbij gaat het om het verschil in kosten tussen beste-praktijkgemeenten en andere gemeenten. Deze aanpak treffen we ook aan in een aantal andere studies (Alvarez et al., 2006; Blank, Heezik & Blank, 2023; Niaounakis & Blank, 2017). Aan de wiskundige vergelijking, waarin de verschillende componenten zijn verwerkt, voegen we ook een stochastische term toe voor specificatie- en meetfouten. De gebruikelijke prijzen voor de ingezette middelen zijn hier weggelaten, omdat we uitsluitend beschikken over dwarsdoorsnedegegevens en veronderstellen dat gemeenten te maken hebben met dezelfde lonen en prijzen. De te schatten relatie ziet er als volgt uit:

$$\ln(c) = a_0 + \sum_m b_m \ln(y_m) + \sum_k d_k \ln(z_k) + eff + err \quad (1)$$

Waarbij:

c = kosten;

y_m = productie van dienst m;

z_k = percentage afwijkende kosten door omgevingsfactoren;

eff = percentage extra kosten door ondoelmatigheid;

err = specificatie- en meetfout.

a_0, b_m, d_k zijn de te schatten parameters van het model. De parameter a_0 is de constante. De parameters zijn elasticiteiten en geven het effect weer van productiegroei op de groei van de kosten.

$$eff = \exp[-\sum_l \theta_l \ln(u_l)] \quad (2)$$

Waarbij:

u_l = inkoopkenmerk van een gemeente;

θ_l = te schatten parameters.

We maken gebruik van een methode die per cluster van vergelijkbare gemeenten een aparte schatting maakt. Grote steden als Amsterdam en Utrecht spelen dus bijvoorbeeld geen rol in de schatting voor een kleine gemeente als Roozendaal (Gld). We onderscheiden een beperkt aantal clusters op basis van gemeentegrootte.

Voordelen van deze methode zijn:

- We kunnen volstaan met een eenvoudige specificatie.
- Resultaten zijn veel nauwkeuriger dan die van één analyse van alle gemeenten tegelijkertijd.

Testen op betrouwbaarheid van het model:

- gangbare toetsen, zoals R^2, t-toetsen et cetera;
- een scheefheidstest beantwoordt de vraag of er nog meer (niet-waargenomen) ondoelmatigheid is;
- verschillende sets van output, omgevings- en doelmatigheidsindicatoren zijn toegepast.

We wijken hiermee af van eerder uitgevoerde studies (Blank & Heezik, 2023; Blank, Heezik & Valdmanis, 2023), waarbij we gebruikmaakten van *locally weighted least squares*. In die studies namen we de mate van vergelijkbaarheid mee in de weging van de schattingen. Nadeel van deze methode is dat er een baaierd van uitkomsten ontstaat, die eigenlijk vragen om een vervolganalyse. De transparantie van de hier gepresenteerde uitkomsten is veel groter.

Inkoopkenmerken

Met vergelijking 2 berekenen we de kostendoelmatigheid van de hulp bij het huishouden die gerelateerd is aan de inkoopkenmerken. Een groot deel van de gemeentelijke kosten voor de Wmo-uitvoering bestaat uit de uitgaven aan (particuliere) aanbieders van maatschappelijke ondersteuning. Bij de inkoop van deze diensten maken gemeenten allerlei keuzes die mogelijk van invloed zijn op de kosten en doelmatigheid. Zo kunnen gemeenten verschillende uitbestedingsvormen toepassen (Wind & Uenk, 2020). De drie meest voorkomende uitbestedingstypen zijn, uitbesteding door middel van:

- subsidieverlening: gemeenten verstrekken op basis van vooraf vastgestelde (maar beperkt afdwingbare) subsidievoorwaarden financiële middelen aan een zorgaanbieder.
- *open house*: gemeenten sluiten (afdwingbare) overeenkomsten met alle zorgaanbieders die aan hun voorwaarden voldoen. Burgers kiezen zelf hun zorgaanbieder en er is pas levering wanneer een burger zich aanmeldt.
- overheidsopdracht/aanbesteding: gemeenten selecteren een beperkt aantal zorgaanbieders op basis van vooraf vastgestelde (afdwingbare) voorwaarden.

Bij de uitbesteding kunnen verschillende procedures worden gevolgd (Wind & Uenk, 2020), zoals:
- klassieke, wettelijk geregelde openbare aanbestedingsprocedure: openbare aankondiging en selectie op basis van prijs-kwaliteitverhouding.
- Zeeuws model: gemeente stelt eisen op en cliënten kiezen zelf hun aanbieder uit gecontracteerde partijen.
- dialooggerichte procedure: gemeente en aanbieders bespreken voorwaarden in dialoogsessies.

Naast deze keuzes, zijn er bij de uitbesteding van maatschappelijke ondersteuning ook keuzes te maken ten aanzien van de contractvormen en de wijze van bekostiging. Bij contractvormen kunnen gemeenten kiezen voor vaste budgetten (lumpsum), budgetplafonds en raamovereenkomsten met of zonder tussentijdse toetreding van nieuwe aanbieders. Bij de bekostiging kunnen gemeenten kiezen voor inspannings-, output- of taakgerichte bekostiging of voor mengvormen. Andere inkoopkeuzes van gemeenten zijn: maatschappelijke ondersteuning wel/niet integraal inkopen met jeugdzorgdiensten, wel/niet samenwerken met andere gemeenten en duur van de contracten (Wind & Uenk, 2020).

De verschillende inkoopkeuzes zorgen voor verschillen in inkoopkenmerken tussen gemeenten. Daaraan is het kenmerk ‘overhead ratio’ toegevoegd waarmee we de inspanning van de gemeente om de inkoop te managen meten. De overhead ratio is de verhouding tussen de (gesaldeerde) uitvoeringskosten en de programmakosten (inkoopkosten).

Onderstaand kader presenteert de tien inkoopkenmerken die in het analysemodel zijn opgenomen.

Inkoopkenmerken in analyse

1. **Samenwerking**: aantal gemeenten in samenwerkingsverband;
2. **Looptijd**: aantal jaren waarvoor de overeenkomst geldt;
3. **Verstreken contractjaren**: op basis van startjaar overeenkomst;
4. **Uitbestedingsvorm** (type uitvoeringsinstrument):
   - *Open house*;
   - Overig (overheidsopdracht of subsidie);
5. **Type inkoopprocedure (A)**:
   - ‘Dialoog’;
   - Overige procedures (voornamelijk openbare procedures);
6. **Type inkoopprocedure (B)**:
   - ‘Zeeuws’;
   - Overige procedures (voornamelijk openbare procedures);

7. **Contractvorm**:
   - Raamovereenkomst;
   - Raamovereenkomst met budgetplafond of met vast budget;
8. **Bekostigingsvorm**:
   - Inspanningsgericht;
   - Overig (productie- of taakgericht of gemengd);
9. **Integraliteit**:
   - Overeenkomsten aanbesteed met jeugdzorg;
   - Overeenkomsten niet aanbesteed met jeugdzorg.
10. **Overhead:**
   - Verhouding tussen uitvoeringskosten en programmakosten

Statistische beschrijving

Tabel B1 bevat een statistische beschrijving van de originele gegevens zoals gebruikt in de statistische analyse. Hierbij is nog geen selectie gemaakt van gemeenten die uiteindelijk in de analyse zijn meegenomen. Voor de analyse worden alleen de gegevens van die gemeenten gebruikt waarvoor geen van de variabelen ontbreken. In het geval van de overhead ratio zijn extreme waarden afgetopt. Het betreft hier een beperkt aantal gemeenten.

Tabel B1 Statistische beschrijving van alle gehanteerde variabelen in het model

Variabele	Observaties	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Minimum	Maximum
Kosten	318	5044,910	8268,932	45,762	86057,090
Aantal cliënten	311	1610,289	2160,322	25,000	22970,000
Aandeel niet-westerse immigranten	322	0,037	0,052	0,005	0,393
Aandeel 60-plussers	322	0,865	0,072	0,005	0,942
Aandeel laag-inkomen huishoudens	322	0,635	0,102	0,005	0,826
Aantal samenwerkende gemeenten	312	4,413	3,058	1,000	13,000
Looptijd contract	344	3,331	2,075	1,000	8,000
Verstreken jaren in contract	312	3,801	2,196	1,000	10,000
Instrument (*open house*=1)	344	0,299	0,459	0,000	1,000
Procedure (dialoog=1)	344	0,291	0,455	0,000	1,000
Procedure (Zeeuws=1)	344	0,259	0,439	0,000	1,000
Contract (raamovereenkomst=1)	344	0,802	0,399	0,000	1,000
Bekostiging (productiegericht=1)	344	0,494	0,501	0,000	1,000
Integraliteit met jeugdzorg (ja=1)	344	0,142	0,350	0,000	1,000
Overhead ratio	344	0,156	0,146	0,010	0,500

Schattingsresultaten

De analyses worden uitgevoerd op vier verschillende databestanden, onderscheiden naar vier grootteklassen van gemeenten:

- tot 20.000 inwoners (N = 51);
- 20.001-35.000 inwoners (N = 90);
- 35.001-60.000 inwoners (N = 68);
- Vanaf 60.001 inwoners (N = 53).

Om ervoor te zorgen dat de doelmatigheidsmetingen van de individuele gemeenten die zich in de staarten van de clusters bevinden (bijvoorbeeld een gemeente met 19.950 inwoners) ook wordt gebaseerd op grotere gemeenten, hanteren we grotere (overlappende) grootteklassen voor de regressieanalyses:

- tot 30.000 inwoners (N = 116);
- 15.001-40.000 inwoners (N = 130);
- 25.001-70.000 inwoners (N = 137);
- vanaf 35.000 inwoners (N = 121).

Tabel B2 bevat de schattingsresultaten van de analyses per grootteklasse van gemeenten. De waarden met een statistische significantie van 5% en 10% zijn aangegeven met respectievelijk ** en *.

Tabel B2 Resultaten samengevat: parameterschattingen per grootteklasse gemeenten

	< 30.000	15.001-40.000	25.001-70.000	> 35.000
Constante	-1,193 **	-1,180 **	-1,210 **	-1,142 **
Aantal cliënten	1,053 **	1,059 **	1,011 **	0,986 **
Aandeel niet-westerse immigranten	-0,018	-0,005	-0,019	-0,011
Aandeel 60-plussers	-1,116 **	-0,771 **	-1,586 **	-1,441 **
Aandeel laag-inkomen huishoudens	0,055	0,212 *	-0,091	0,084
Aantal samenwerkende gemeenten	0,005	-0,004	-0,005	-0,005
Looptijd contract	0,002	-0,004	-0,009	-0,011
Verstreken jaren in contract	-0,004	-0,002	0,009	0,009
Instrument (*open house*=1)	0,031	0,016	0,061 **	0,075 **
Procedure (dialoog=1)	0,048	0,018	-0,048	-0,040
Procedure (Zeeuws=1)	0,075 **	0,004	-0,027	-0,025
Contract (raamovereenkomst=1)	0,033	0,123 **	0,123 **	0,050
Bekostiging (productiegericht=1)	-0,050 **	-0,055 **	-0,068 **	-0,072 **
Integraliteit met jeugdzorg (ja=1)	-0,034	-0,010	0,003	-0,010
Overhead ratio	0,731 **	0,807 **	0,859 **	0,812 **
Aantal observaties	116	130	137	121
R-kwadraat	0,96	0,95	0,92	0,97
Log likelihood	87,51	117,13	89,90	76,75

** $p < 0,05$; * $p < 0,1$

Namen 262 gemeenten in uiteindelijke analyse

Aalten	Brunssum	Gennep	Laarbeek
Achtkarspelen	Bunnik	Gilze en Rijen	Land van Cuijk
Alblasserdam	Bunschoten	Goes	Landgraaf
Albrandswaard	Buren	Goirle	Lansingerland
Alkmaar	Capelle aan den IJssel	Gorinchem	Laren
Alphen-Chaam	Castricum	Gouda	Leeuwarden
Altena	Coevorden	Groningen	Leiden
Ameland	Cranendonck	Gulpen-Wittem	Leiderdorp
Amersfoort	Dalfsen	Haaksbergen	Lelystad
Amsterdam	Dantumadiel	Haarlem	Leudal
Apeldoorn	De Bilt	Haarlemmermeer	Leusden
Arnhem	De Fryske Marren	Halderberge	Lingewaard
Assen	De Ronde Venen	Harderwijk	Lisse
Asten	De Wolden	Hardinxveld-Giessendam	Lochem
Baarle-Nassau	Delft	Hattem	Loon op Zand
Barendrecht	Den Helder	Heemskerk	Lopik
Barneveld	Deurne	Heerenveen	Losser
Beekdaelen	Deventer	Heeze-Leende	Maasdriel
Beesel	Diemen	Heiloo	Maassluis
Berg en Dal	Dijk en Waard	Hellendoorn	Maastricht
Bergeijk	Dinkelland	Hellevoetsluis	Meerssen
Bergen L	Doesburg	Helmond	Meierijstad
Bergen NH	Doetinchem	Hendrik-Ido-Ambacht	Meppel
Bergen op Zoom	Dongen	Hengelo	Midden-Drenthe
Berkelland	Drimmelen	Heusden	Midden-Groningen
Bernheze	Dronten	Hillegom	Molenlanden
Beuningen	Druten	Hilvarenbeek	Montferland
Beverwijk	Ede	Hilversum	Mook en Middelaar
Bladel	Eemnes	Hoeksche Waard	Neder-Betuwe
Blaricum	Eersel	Hof van Twente	Nederweert
Bloemendaal	Eijsden-Margraten	Hollands Kroon	Nieuwegein
Boekel	Eindhoven	Hoogeveen	Nieuwkoop
Borger-Odoorn	Elburg	Horst aan de Maas	Nijkerk
Borne	Enschede	Houten	Nijmegen
Borsele	Epe	Huizen	Nissewaard
Boxtel	Ermelo	Hulst	Noord-Beveland
Breda	Etten-Leur	Kampen	Noordenveld
Brielle	Geertruidenberg	Kapelle	Nunspeet
Bronckhorst	Geldrop-Mierlo	Katwijk	Oegstgeest
Brummen	Gemert-Bakel	Krimpenerwaard	Oirschot

Oldambt	Someren	Westerwolde
Oldebroek	Son en Breugel	Weststellingwerf
Oldenzaal	Staphorst	Westvoorne
Olst-Wijhe	Steenbergen	Wijchen
Oost Gelre	Súdwest-Fryslân	Wijdemeren
Oosterhout	Terneuzen	Wijk bij Duurstede
Ooststellingwerf	Texel	Winterswijk
Opsterland	Teylingen	Woensdrecht
Oss	Tholen	Woerden
Oude IJsselstreek	Tiel	Woudenberg
Ouder-Amstel	Tilburg	Zaltbommel
Oudewater	Tubbergen	Zandvoort
Overbetuwe	Tynaarlo	Zeewolde
Papendrecht	Tytsjerksteradiel	Zeist
Peel en Maas	Uitgeest	Zevenaar
Pijnacker-Nootdorp	Uithoorn	Zoetermeer
Purmerend	Utrecht	Zoeterwoude
Putten	Utrechtse Heuvelrug	Zuidplas
Raalte	Vaals	Zundert
Reimerswaal	Valkenburg aan de Geul	Zutphen
Renkum	Valkenswaard	Zwartewaterland
Reusel-De Mierden	Veenendaal	Zwijndrecht
Rheden	Veere	
Ridderkerk	Veldhoven	
Rijssen-Holten	Velsen	
Roosendaal	Venlo	
Rotterdam	Venray	
Rozendaal	Vijfheerenlanden	
Rucphen	Vlaardingen	
Schagen	Vlissingen	
Scherpenzeel	Voerendaal	
Schiedam	Vught	
Schouwen-Duiveland	Waalwijk	
's-Gravenhage	Waddinxveen	
Simpelveld	Wageningen	
Sint-Michielsgestel	Weert	
Sittard-Geleen	West Betuwe	
Sliedrecht	West Maas en Waal	
Sluis	Westerkwartier	
Smallingerland	Westerveld	

Literatuur

Alvarez, A., Amsler, C., Orea, L., & Schmidt, P. (2006). Interpreting and testing the scaling property in models where inefficiency depends on firm characteristics. *Journal of Productivity Analysis*, *25*(3), 201–212.

Blank, J. L. T., & Heezik, A. A. S. van. (2023). *Doelmatig personeelsbeleid | Factsheet*. Delft: IPSE Studies.

Blank, J. L. T., Heezik, A. A. S. van, & Blank, B. (2023). Productivity and efficiency of central government departments : a mixed-effect model applied to Dutch data in the period 2012-2019. *Journal of Public Sector Economics*, *47*(3), 17. http://doi.org/10.3326/pse.47.3.2

Blank, J. L. T., Heezik, A. A. S. van, & Valdmanis, V. G. (2023). *Jongleren in de jeugdzorg. Empirisch onderzoek naar de relatie tussen inkoop en kostendoelmatigheid van de jeugdzorg in Nederlandse gemeenten.* Delft: IPSE Studies.

Blank, J. L. T., & Valdmanis, V. G. (2019). *Principles of productivity measurement; an elementary introduction to quantitative research on the productivity, efficiency, effectiveness and quality of the public sector* (third edition). Delft: IPSE Studies.

Fried, H. O., Lovell, C. A. K., & Schmidt, S. S. (2008). *The measurement of productive efficiency and productivity growth*. New York: Oxford University Press.

Niaounakis, T. K., & Blank, J. L. T. (2017). Inter-municipal cooperation, economies of scale and cost efficiency: an application of stochastic frontier analysis to Dutch municipal tax departments. *Local Government Studies*. http://doi.org/10.1080/03003930.2017.1322958

SCP. (2022). *Uitdagingen in het sociaal domein. Nieuwe gemeentebesturen aan zet*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Staatsblad. (2014). *Jaargang 2014, nr. 280, Wet van 9 juli 2014, houdende regels inzake de gemeentelijke ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015)*. Den Haag: Kennis- en exploitatiecentrum officiële overheidspublicaties.

Ter Haar, B. (2024). *Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015). Onderdeel van het houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Tweede Kamer. (2024). *Vergaderjaar 2023–2024, 29538, Zorg en maatschappelijke ondersteuning, nr. 357: brief van de staatssecretaris van VWS over de stand van zaken omtrent het houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015 van 5 februari 2024*. Den Haag: Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wind, M., & Uenk, N. (2020). *Monitor Gemeentelijke zorginkoop 2020. Stand van zaken inkoop diensten in het kader van Wmo 2015 en Jeugdwet*. Lunteren: Public Procurement Research Centre.

Colofon

Over het onderzoek
Dit factsheet presenteert resultaten van onderzoek dat deel uitmaakt van het IPSE Studies onderzoeksprogramma 2024-2026 (*Publieke productiviteit gemeten: uitvoeringsorganisaties, gemeenten en sectoren*). Het onderzoeksprogramma wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in het kader van het programma Kennis van de Overheid.

Uitgave
Stichting IPSE Studies
Delft, oktober 2024

ISBN
9789083266183

IPSE Studies
E: info@ipsestudies.nl
W: www.ipsestudies.nl

© 2024 Stichting Instituut Publieke Sector Efficiëntie Studies. Alle rechten voorbehouden. Citeren uit deze publicatie is toegestaan onder vermelding van de bron. Bestanden mogen op een server geplaatst worden mits het digitale bestand (rapport) intact blijft en de bron wordt vermeld.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6377
Extern Zaak ID	Z/24/270318
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.2
Titel	Beantwoording schriftelijke vragen CDA: Verkoop van kerkgebouwen?
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beantwoording vragen CDA verkoop kerkgebouwen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/270318

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen CDA: Verkoop van kerkgebouwen?

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap
De parochie heeft in 2022 aangegeven dat de Heilige Annakerk binnen 2 tot 3 jaar een waardige herbestemming moet krijgen. Volgens de parochie is woningbouw voor senioren en starters hier het meest kansrijk. Uit de gesprekken die zijn gevoerd met de parochie komt naar voren dat er geen behoefte is aan ondersteuning bij het herbestemmingstraject.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
22-09-2020	College besluit aan Spectrum opdracht te verstrekken voor het opstellen van een kerkenvisie (Z/19/028504)

Toelichting
De St. Annakerk in Bergharen samen met de naastgelegen pastorie staan te koop. Al langer is bekend dat de parochie de Twaalf Apostelen verscheidene kerkgebouwen wil afstoten. De St. Annakerk is een Rijksmonument. De St. Annakerk vormt het hart van het dorp Bergharen. Velen hechten, ondanks teruglopend kerkbezoek, waarde aan deze prachtige kerk met de naastgelegen begraafplaats, zowel maatschappelijk als bepalend monumentaal beeld in de kern van het dorp en met een grote historie.
Soms worden kerken omgebouwd naar appartementen, zoals nu ook gebeurt met de St. Victorkerk in Batenburg. In sommige plaatsen doen dorpsbewoners met succes een beroep op de gemeente om de kerk met een gewijzigde functie voor de gemeenschap te kunnen behouden. Hierover zijn door CDA vragen gesteld. In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

Antwoord van het college

1.
Op welke wijze onderhoud de gemeente contact met het Parochiebestuur over de kerken die te koop komen?
Spectrum, een adviesorganisatie voor maatschappelijke vraagstukken heeft in opdracht van de gemeente in 2022 contact gehad met het kerkbestuur over de kerken die de religieuze functie verliezen en welke in religieus gebruik blijven. De gemeente heeft hierin verder geen proactieve rol op zich genomen omdat de parochie heeft aangegeven dat er geen behoefte is aan ondersteuning.

2.
In hoeverre heeft de gemeente een visie op de herontwikkeling of herbestemming van vrijkomende kerkgebouwen mede gelet op de historische, maatschappelijke en monumentale waarde van kerkgebouwen?
In opdracht van de gemeente heeft Spectrum een kerkenvisie opgesteld (juli 2022). De visie is nog niet door het college aan de gemeenteraad gepresenteerd. We hopen u in het eerste kwartaal van 2025 deze visie met daarbij de mogelijke financiële consequenties aan te bieden.

3.
Welke rol ziet de gemeente voor zich, in het geval hier initiatieven toe zouden komen, om de St. Annakerk een functie te laten behouden ten gunste van het dorp?
De gemeente kan hier in die situatie breed naar kijken. Zo zou de gemeente voor deze kerk een actief bestemmingsbeleid kunnen voeren. Verruimen van de bestemming met het oog op meer exploitatiemogelijkheden. Of met het oog op een herbestemming die eventueel aanstaande is.

4.
De St. Annakerk heeft een maatschappelijke bestemming. Wat betekent dit voor de verkoopbaarheid mede in het licht van de Omgevingswet?
De St. Annakerk heeft een maatschappelijke bestemming. Binnen deze bestemming is een aantal gebruiksmogelijkheden aanwezig, zoals voorzieningen ten behoeve van openbaar bestuur, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke voorzieningen, verenigingsleven, onderwijs, sport- en gymnastieklokalen, (kinder)dagopvang, opvoeding, lichamelijke en/of geestelijke volksgezondheid, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen.
Onder maatschappelijk valt nadrukkelijk niet: alle mogelijke vormen van zelfstandig en/of nagenoeg zelfstandig wonen in combinatie met zorg.

In het vastgoedperspectief kunnen gebouwen van functie veranderen. Voor een particuliere koper zal de St. Annakerk als maatschappelijk vastgoed niet interessant zijn, maar er is wel toenemende belangstelling voor herbestemming van gebouwen. De marktomstandigheden (regelgeving, fiscaliteit, verduurzaming, bouwkosten e.d.) worden hierbij wel als uitdagend ervaren (*info KPMG onderzoek*).

Als er andere gebruikswensen zich voordoen die niet passen binnen de maatschappelijke bestemming heeft de gemeente hierin de regie en kan hier sturing aan worden gegeven. Onder de Omgevingswet zit in het omgevingsplan geen bestemmingen meer, zoals we die voorheen kende. Bepalend is straks of de betreffende functie of activiteit op basis van de algemene regels/beleid passend is in zijn omgeving of via gebiedsgericht maatwerk passend kan worden gemaakt.

5.
De St. Annakerk is een Rijksmonument. Wat betekent dit voor het wel of niet kunnen wijzigen van de bestemming?
In nauw overleg met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) kunnen rijksmonumenten met respect voor historie en architectuur worden her bestemd. Dit vraagt wel om de juiste kennis en een goede voorbereiding. Een vastomlijnd recept daarvoor bestaat niet; in de monumentenzorg staat maatwerk voorop.

6.
Hoe staat het met de St. Victorkerk in Batenburg, wat is de status van de geplande appartementen?
Het ontwerpbesluit Omgevingsvergunning voor de transformatie van de St. Victorkerk in Batenburg heeft 6 weken ter inzage gelegen. Tijdens de terinzagelegging zijn zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen worden beoordeeld.
Op dit moment is de architect bezig met een tekening / voorstel voor het buitenterrein (parkeren / speelvoorzieningen). De Leefbaarheidsgroep Batenburg en buurtbewoners zullen hierbij betrokken worden. Zodra er consensus is kan de definitieve beschikking worden opgesteld.

Gevolgen
Niet van toepassing

Communicatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
De Raad beslist zelf hoe zij deze nota verder behandelen binnen haar besluitvormingsprocedures

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6398
Extern Zaak ID	Z/24/270533
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.3
Titel	Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen over het wandelroutenetwerk
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beantwoording raadsvragen CDA wandelroutenetwerk
Bijlage_Schriftelijke vragen CDA Wijchen - Wandelroutenetwerk Wijchen - vraag

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: 270533

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen over het wandelroutenetwerk.

Kernboodschap
In Wijchen worden de werkzaamheden voor het nieuwe wandelroutenetwerk eind 2024 afgerond. Ons wandelroutenetwerk maakt deel uit van het wandelroutenetwerk in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Dit GMR project is voor de helft betaald door de provincie Gelderland. Op 17 maart 2025 wordt het regionale wandelroutenetwerk officieel geopend in kasteel Wijchen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
30 september 2021	Informatienota voor de raad beantwoording schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen en VVD over wandelnetwerk.
23 augustus 2022	Collegebesluit vaststelling concept kaartbeeld voor het wandelroutenetwerk. En besluit om voor de realisatie van het wandelroutenetwerk € 72.000 beschikbaar te stellen, waarvan € 19.000 uit bestemmingsreserve toerisme voor te stellen aan de raad.
19 september 2022	Besluit raad voor de realisatie van het wandelroutenetwerk € 19.000 uit de bestemmingsreserve toerisme te dekken.
26 maart 2024	Collegebesluit vaststelling definitief kaartbeeld voor het wandelroutenetwerk en besluit over te gaan tot plaatsing van de bewegwijzering.
	In de proraps brengen we de stand van zaken van de beleidsvoornemens. Hierin hebben we ook gerapporteerd over het wandelroutenetwerk.

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. **Kunnen we concluderen dat de werkzaamheden voor dit project zijn afgerond?**
   Ja voor wat betreft het Wijchense deel zijn de werkzaamheden zo goed als afgerond. De informatiepanelen worden voor het eind van dit jaar geplaatst en dan is het werk

in de gemeente Wijchen klaar. In verschillende media hebben nog artikelen gestaan over het wandelnetwerk.

2. Wanneer wordt het wandelroutenetwerk in Wijchen opgeleverd?

Eind 2024.

3. Wat zijn de totale kosten geweest voor dit project?

Het wandelnetwerk in de gemeente Wijchen maakt deel uit van het GMR project. In 10 gemeenten binnen de GMR wordt het nieuwe wandelnetwerk ingevoerd. Voor Wijchen zijn de kosten € 144.000,--. Hiervan is 50% door provinciale subsidie gedekt.

4. Waar kunnen wandelaars informatie vinden over dit routenetwerk?

Informatie is op dit moment nog niet beschikbaar. De verwachting is dat begin volgend jaar de laatste paaltjes elders in de regio in de grond staan. Pas dan is het gehele netwerk definitief en kan het officieel ingeladen en gelanceerd worden. Visit Arnhem Nijmegen werkt op het moment achter de schermen al wel heel hard aan de routeplanner die straks op de website te zien is. Daarop zien wandelaars ook alle uitgestippelde routes in terugkomen. Eind maart 2025 zijn de routekaarten gedrukt en beschikbaar. De officiële opening van het regionale wandelroutenetwerk is op 17 maart 2025 in Wijchen.

5. Is er een overzicht beschikbaar met alle routes?

Zie antwoord vraag 4.

6. Waarom is er gekozen voor een geheel nieuw systeem met gekleurde pijltjes in plaats van een uitbreiding van het al bestaande knooppuntensysteem?

Dit is de keuze van de provincie Gelderland - in deze de subsidieverstrekker - in overleg met de samenwerkende gemeenten vanuit de GMR.

7. Wat zijn de voordelen van het nieuwe systeem ten opzichte van het knooppuntensysteem?

Dankzij dit keuzesysteem heeft de wandelaar de keuze om zelf een route samen te stellen op basis van de knooppunten of om een reeds uitgepijlde route te volgen. De gekleurde routes kunnen we thematisch laden. Voor wandelaars biedt dit meer gemak.

8. Zijn de routes gecontroleerd op juistheid en duidelijkheid?

Ja.

9. Hoe wordt er omgegaan met meldingen van wandelaars over verwarrende of ontbrekende pijltjes?

Over de band van de GMR werken we in de regio toe naar een regionaal routebureau dat meldingen in behandeling neemt, vergelijkbaar bij het fietsroutenetwerk.

10. Zijn er plannen om het netwerk in de toekomst uit te breiden?

In Wijchen hebben we die plannen niet. Wel is in het huidige ontwerp rekening gehouden met inpassing van nieuwbouwwijk Wijchen-West in het wandelroutenetwerk.

11. Hoe wordt het onderhoud van de wandelroutes geregeld?

Onderhoud en beheer van het wandelroutenetwerk gaan we regionaal regelen via een regionaal routebureau. De verwachting is dat we dat in de loop van 2025 hebben staan.

12. Worden lokale gemeenschappen betrokken bij het beheer en de promotie van het wandel-routenetwerk?

Ja, dat is wel onze bedoeling. De (leefbaarheids)groepen die betrokken zijn geweest bij de realisatie van het netwerk houden we graag betrokken bij het beheer van het netwerk.

13. Zijn er samenwerkingen met andere gemeenten of organisaties om het netwerk uit te breiden of te verbeteren?

Zoals eerder aangegeven, is het Wijchense wandelroutenetwerk een onderdeel van het regionaal wandelroutenetwerk in de GMR. Dit netwerk sluit aan op de netwerken in de omliggende regio's (in ons geval Rivierenland en Noord-Oost Brabant).

De Gemeenteraad van Wijchen

Wandelroutenetwerk Wijchen

Schriftelijke vraag van CDA

Ingediend: 15 november 2024

Aanleiding:

In 2022 werd aangekondigd dat er in Wijchen een wandelroutenetwerk wordt aangelegd. We zien inmiddels op veel plekken paaltjes met daarop pijltjes in verschillende kleuren. Zie bijgevoegde foto's.

Vragen:

- Kunnen we concluderen dat de werkzaamheden voor dit project zijn afgerond?
- Wanneer wordt het wandelroutenetwerk in Wijchen opgeleverd?
- Wat zijn de totale kosten geweest voor dit project?
- Waar kunnen wandelaars informatie vinden over dit routenetwerk?
- Is er een overzicht beschikbaar met alle routes?
- Waarom is er gekozen voor een geheel nieuw systeem met gekleurde pijltjes in plaats van een uitbreiding van het al bestaande knooppuntensysteem?
- Wat zijn de voordelen van het nieuwe systeem ten opzichte van het knooppuntensysteem?
- Zijn de routes gecontroleerd op juistheid en duidelijkheid?
- Hoe wordt er omgegaan met meldingen van wandelaars over verwarrende of ontbrekende pijltjes?
- Zijn er plannen om het netwerk in de toekomst uit te breiden?
- Hoe wordt het onderhoud van de wandelroutes geregeld?
- Worden lokale gemeenschappen betrokken bij het beheer en de promotie van het wandelroutenetwerk?
- Zijn er samenwerkingen met andere gemeenten of organisaties om het netwerk uit te breiden of te verbeteren?

Namens de fractie CDA Wijchen,

Karin Hoogteijling

KEUZEPUNT
W47
KEUZEPUNT
W47

W19
W19

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6434
Extern Zaak ID	Z/24/259576
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.4
Titel	beslisnota kennisneming voortgang energiearmoede aanpak Wijchen
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
beslisnota voortgang energiearmoede aanpak Wijchen
raadsinformatienota voortgang energiearmoede aanpak Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/259576

Beslisnota voor het college van B&W

Onderwerp: informatienota 'voortgang energiearmoede aanpak'

Datum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
Het College van B&W besluit:

1. Kennis te nemen van de inhoud van de bijgevoegde raadsinformatienota.
2. De raad met de bijgevoegde raadsinformatienota te informeren over de voortgang van de energiearmoede aanpak.

Aanleiding
Gemeente Wijchen heeft in 2022 en 2023 een financiële bijdrage ontvangen van het Rijk om energiearmoede te bestrijden (SPUK aanpak energiearmoede). Deze uitkering is bedoeld om fysieke maatregelen te nemen die bijdragen aan het verlagen van de energierekening bij huishoudens (huurders en eigenaar-bewoners) die kampen met energiearmoede. Via deze informatienota willen wij de raad informeren over de besteding van deze gelden.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
30-08-2022	Z/22/081534 Het college besluit: Sobolt de opdracht te verlenen om de aanpak energiearmoede uit te voeren conform hun offerte.
29-11-2022	Z/22/094705 Het college van B&W besluit: De beleidsregel Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten Gemeente Wijchen vast te stellen.
12-01-2023	Z/22/094705 De raad neem de informatienota, waarin de aanpak energiearmoede beschreven wordt, ter kennisname aan.
09-07-2024	Z/24/245990 De gemeenteraad neemt de informatienota, waarin de verduurzaming voor de 'regeling duurzame gebruiksgoederen' beschreven wordt, ter kennisname aan.

Gewenst resultaat
De gemeenteraad wordt voor 1 januari 2025 geïnformeerd over de voortgang van de energiearmoede aanpak.

Argumenten

1.1 De samenwerking met de energieklussers loopt ten einde.
De resultaten van de energiearmoede aanpak van 2024 zijn bekend.

1.2 Binnenkort komen we met een voorstel voor een vervolg voor de besteding van de middelen.
Om een goed besluit te nemen over een vervolgaanpak is informatie nodig wat al is gebeurd en welke alternatieven er zijn overwogen.

2.1 De bezoeken van het energieklusteam zijn afgerond en we werken toe naar een beëindiging van de samenwerking.
Alle geselecteerde adressen zijn benaderd en hebben de mogelijkheid gehad om een bezoek in te plannen. Alle huishoudens die dit gedaan hebben zijn inmiddels bezocht en de resultaten van deze bezoeken zijn bekend.

Tegenargumenten en risico's

2.1 *De aanpak voor energiearmoede is nog niet afgerond*
Er zijn nog *SPUK* gelden over die we aan het tegengaan van energiearmoede uit kunnen geven. Op dit moment is nog geen besluit genomen over hoe dit geld in te zetten.

Financiële gevolgen

Aan de te nemen besluiten zijn geen financiële consequenties verbonden.

In 2022 en 2023 hebben we van het Rijk een specifieke uitkering (SPUK) voor fysieke maatregelen om energiearmoede tegen te gaan ontvangen. Hiervoor hebben we in totaal €961.405 ontvangen. Hiervan zijn nog middelen beschikbaar. Binnenkort volgt een voorstel om deze middelen in te zetten als aanvulling op de wijkisolatie aanpak.

De SPUK gelden die we niet voor december 2025 kunnen alloceren zullen we terug moeten geven aan het rijk.

Communicatie

Behalve de Raadsinformatiebrief zal er nu geen actieve communicatie plaatsvinden van de resultaten van de energiearmoede aanpak.

Inwonersparticipatie

Er heeft voor dit besluit geen inwonersparticipatie plaatsgevonden.

Uitvoering of Vervolgstappen

Er volgt een beslisnota naar het college met een voorstel hoe we de SPUK gelden verder in kunnen zetten voor gerichte isolatiesubsidie.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Team communicatie
Team werk en inkomen

Openbaar Zaaknummer: Z/24/259576

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota voortgang energiearmoede aanpak

Collegedatum: 10 december 2024

Aanleiding
Gemeente Wijchen heeft in 2022 en 2023 een financiële bijdrage van het Rijk om energiearmoede te tegen te gaan ontvangen. Dit was de SPUK aanpak energiearmoede. Deze uitkering is bedoeld om fysieke maatregelen te nemen die bijdragen aan het verlagen van de energierekening bij huishoudens die kampen met energiearmoede. Dit voor zowel huurders als eigenaar-bewoners. Via deze informatienota willen wij u informeren over de besteding van deze gelden.

Kernboodschap
In 2023 en 2024 hebben we de aanpak met energieklussers voortgezet. Daarnaast zijn andere manieren om de gelden te besteden onderzocht.

Nog niet alle het geld is besteed. De overgebleven gelden willen we gebruiken om woningeigenaren met onder modaal inkomen een isolatiemaatregel aan te bieden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
30-08-2022	Z/22/081534 Het college besluit: Sobolt de opdracht te verlenen om de aanpak energiearmoede uit te voeren conform hun offerte.
29-11-2022	Z/22/094705 Het college van B&W besluit: De beleidsregel Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten Gemeente Wijchen vast te stellen.
12-01-2023	Z/22/094705 De raad neem de informatienota, waarin de aanpak energiearmoede beschreven wordt, ter kennisname aan.
09-07-2024	Z/24/245990 De gemeenteraad neemt de informatienota, waarin de verduurzaming voor de 'regeling duurzame gebruiksgoederen' beschreven wordt, ter kennisname aan.

Toelichting
In totaal heeft gemeente Wijchen €961.405 aan Specifieke Uitkeringen (SPUK) voor energiearmoede ontvangen[1]. Er zaten voorwaarde verbonden aan hoe we dit geld in konden zetten. We moesten het geld uitgegeven aan (fysieke) maatregelen die inwoners met energiearmoede op korte termijn konden helpen met het verlagen van hun energierekening.
Deze maatregeling kwamen boven op de energietoeslag, een financiële uitkering voor huishoudens met een laag inkomen. Voor 'laag inkomen' hebben we gekozen voor een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm.

[1] Wijzigingsbeschikking middelen aanpak energiearmoede (Beschikking Wijchen 2023)

Van dit bedrag is nog afgerond €560.000 beschikbaar. We hebben tot december 2025 om dit geld uit te geven.

Voortzetting Energieklusteams
In 2022 zijn we gestart met de inzet van energieklusteams die kleine energiebesparende maatregelen plaatsen bij inwoners thuis. In 2024 hebben alle huishoudens die nog niet van het aanbod gebruik hadden gemaakt opnieuw een uitnodiging ontvangen. Tussen februari en augustus zijn er naar 2270 adressen een uitnodiging verzonden. Bij de brief kregen inwoners een 'voucher' van €120 om hen extra te prikkelen door bij hen de waarde van de maatregelen onder de aandacht te brengen.

Er hebben in Wijchen 320 huishoudens gebruik gemaakt van de regeling, een respons van 14%. Deze valt hiermee lager uit dan bij de eerdere ronde (26% in 2023). Redenen hiervoor zijn mogelijk:
- Daling van de energieprijzen t.o.v. 2022
- Geen interesse. Bijna alle personen die in 2024 een uitnodiging hebben ontvangen hebben die een jaar eerder ook ontvangen
- De timing. Een deel van de brieven zijn in de zomer en het voorjaar verzonden wanneer hoge energiekosten minder actueel zijn

De energieklussers maken van elk huis een overzicht van energiegebruik. Zij plaatsen gemiddeld 6,5 maatregelen bij elk klusbezoek. Welke maatregelen de klussers plaatsen hangt af van de wensen van de bewoner, en het inzicht van de energieklusser die expertise heeft wat er past bij de situatie.
Tochtstrips, Ledverlichting en radiatorfolie blijven veruit de meest populaire maatregelen. De waarde van de maatregelen konden oplopen tot €120 per bezoek. Volgens berekeningen van het energieklusteam besparen deelnemende huishoudens jaarlijks gemiddeld €150 aan energiekosten, en wordt de uitstoot van 130 kg CO_2 vermeden.

Geen verlenging witgoedregeling
In 2023 had Wijchen naast de aanpak met de klusteams een witgoedregeling. Onder voorwaarden konden inwoners een koelkast krijgen, betaald door de gemeente. Dit was een tijdelijke regeling welke na december 2023 afliep. Omdat gemeente Wijchen met een aanpassing kwam om de (vaste) regeling voor huishoudelijk apparaten op te plussen zodat er ook duurzame apparaten aan te aan te schaffen waren, is ervoor gekozen geen nieuwe witgoedregeling op te zetten.

Samenwerking met gemeentelijke partners
Er heeft in november 2023 een brainstormavond plaatsgevonden waarbij woningcorporaties, huurdersbelangenorganisaties, welzijnsinstanties en de energiecoaches aanwezig waren. Het doel was om te onderzoeken op welke manieren we het geld voor energiearmoede nog meer konden inzetten, naast de energieklusteams en de witgoedregeling. Een tweede doel was onderzoeken hoe we de doelgroep beter konden bereiken. Mede vanwege de beperkingen die het Rijk heeft opgelegd aan de besteding van de gelden zijn daar zijn vooral ideeën op het gebied van communicatie uitgekomen.

Besteding overige middelen
Er is nog een behoorlijk bedrag over van de SPUK energiearmoede gelden. Het geld wat we niet niet voor december 2025 uitgegeven, zullen we terug moeten we geven aan het rijk. Het is niet toegestaan om gelden van een Specifieke uitkering anders in te zetten dan waarvoor deze verleend zijn.
Uit onderzoek van TNO en rondvraag bij gemeenten in de regio blijkt dat veel gemeenten een soortgelijke aanpak als Wijchen hebben opgezet met een klusteam en een

witgoedregeling. Dit onderzoek van TNO laat ook zien dat ook veel andere gemeenten nog middelen over hebben en dat minder dan de helft van gemeenten denkt haar middelen voor 2026 uitgegeven te hebben. Mocht het niet lukken om deze middelen voor de deadline te besteden dan is de verwachting dat we deze terug aan het Rijk zullen moeten betalen.

Er zijn verschillende opties onderzocht om het geld binnen de regels op een zinvolle manier uit te geven. Waaronder:

- De inzet van een activatieteam dat bij de mensen langs de deur gaat om ze alsnog aan te melden voor een klusbezoek.
- Een fornuizenregeling in samenwerking met Talis, waarbij het gasfornuis vervangen zou worden door een inductiekookplaat.
- Het verstrekken van energiedisplays.

Een proef met de inzet van het activatieteam in Afferden (gemeente Druten) leverde na een bezoek aan 72 woningen slechts 1 nieuwe aanmelding op. Het vervangen van fornuizen bleek lastig, en een inductiefornuis weinig besparing opleveren zowel in gas als in kosten. Bij energiedisplays was er na overleg met de energiecoaches te weinig vertrouwen dat dit tot werkelijke besparingen zou leiden.

Nu kijken we naar een aanpak om woningeigenaren met een onder-modaal inkomen (tot 160% van de bijstandsnorm) gratis isolatiemaatregelen aan te bieden. De aanpak is gebaseerd op een succesvolle aanpak in de gemeente Lingewaard. Mensen met een onder modaal inkomen wonen vaker in een slecht geïsoleerde woning, omdat deze vaak goedkoper zijn. Het gaat om een doelgroep die vaak tussen wal en schip valt. Ze hebben te veel inkomen voor veel ondersteunende regelingen, maar ook niet de middelen om bijvoorbeeld hun eigen woning te verduurzamen.
Een nadere definitie van de doelgroep volgt in een beslisnota over het inzetten van de energiearmoede gelden voor de isolatieaanpak, welke we nog aan het college aan zullen bieden.

Gevolgen
Inwoners die van de aanpak gebruik hebben gemaakt, besparen op CO_2 uitstoot en op financieel vlak.

Uitvoering of Vervolgstappen
De aanpak met de klusteams ronden we af voor het einde van het jaar. Alle inwoners waarvan de wasmachine of de koelkast is afgekeurd en die nog geen aanvraag hebben ingediend hebben een brief ontvangen om hen eraan te herinneren om nog voor het einde van het jaar een aanvraag in te dienen.
We verwachten op korte termijn bij u terug te komen over de vervolgaanpak van isolatiemaatregelen bij woningeigenaren met een onder-modaal inkomen.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6445
Extern Zaak ID	Z/24/229026
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.5
Titel	Inwoners en ondernemerspeiling 2024 gemeente Wijchen
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Informatienota Inwoner- en Ondernemerspeiling Wijchen_5 december 2024
Wijchen_Rapport_Burgerpeiling_2024_Definitief_2024.09.12
Wijchen_Rapport_Ondernemerspeiling_2024_Definitief_2024.09.12

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/229026

Informatienota voor de gemeenteraad

Onderwerp: Resultaten Inwoner- en Ondernemerspeiling 2024

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap
Vanuit de vastgestelde Agenda 'Dienstverlening Dichtbij' heeft gemeente Wijchen de ambitie om de dienstverlening verder te verbeteren, nog dichterbij brengen en onze professionaliteit verder vergroten, zodat we kunnen doen wat nodig is. Het tweejaarlijks meten van de ervaringen van inwoners en ondernemers is daar een belangrijk onderdeel van. Dit doet de gemeente Wijchen vanaf 2018 met het benchmarkonderzoek 'de inwoners-en ondernemerspeiling van de VNG Waar staat je gemeente?'. De gemeente voerden dit onderzoek in maart en april 2024 uit. De uitkomsten worden gebruikt om de dienstverlening te verbeteren, om de huidige Agenda Dienstverlening te evalueren en een nieuwe Agenda Dienstverlening op te stellen.

In de peiling komt naar voren dat inwoners de algehele dienstverlening van de gemeente Wijchen beoordelen met een 7,1 en ondernemers met een 6,8. Met het inwoners waarderingscijfer behoort de gemeente Wijchen tot de top 3 beste dienstverlenende gemeentes van Nederland. In totaal hebben 37 gemeentes in de afgelopen twee jaar meegedaan met de inwonerspeiling.

Voor de ondernemerspeiling heeft de gemeente helaas een te lage respons gekregen, waardoor de resultaten niet representatief zijn voor alle ondernemers binnen gemeente Wijchen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
11-04-2017	Z/16/001635 Gemeenschappelijke regeling – Bedrijfsplan WDW
07-12-2017	17 7 11377b Notitie prestatie-indicatoren nulmeting en rapportage
21-09-2021	Z/21/064991 Agenda Dienstverlening 'Dienstverlening dichterbij'
04-06-2024	Z/24/229026 Monitoren klantsignalen

Algemene conclusie
Het doel zoals benoemd in de Agenda Dienstverlening is een 7,1 als algemene cijfer voor de dienstverlening. Dit betekent dat de gemeente het doel voor haar inwoners heeft behaald. Het beoordelingscijfer van ondernemers ligt 0,3 lager dan de doelstelling. Het is door de lage response van ondernemers lastig om een conclusies te verbinden aan dit cijfer.

De gemeente wordt door haar inwoners beoordeeld als een van de top 3 beste dienstverlenende gemeentes van Nederland. Het algehele dienstverlenende cijfer is in der loop der jaren gestegen. Een minder goed punt is dat de digitale dienstverlening aan ondernemers nog steeds extra aandacht nodig heeft. Het cijfer is gedaald van een 6,9 in 2020 naar een 6,7 in 2024.

	Wijchen 2018	NL 2018	Wijchen 2020	NL 2020	Wijchen 2022	NL 2021	Wijchen 2024	NL 2023	De Bilt 2023	Zevenaar 2023
Waardering										
Waarderingscijfer inwoners algemene dienstverlening	6,8	6,5	6,9	6,8	6,9	6,8	7,1	6,7	6.8	6.3
Waarderingscijfer ondernemers algemene dienstverlening	6.7	6.6	6.9	6.5	6.9	6.5	6.8	N.B.	N.B.	N.B.

Gemeente Wijchen scoort ook hoger dan vergelijkbare gemeenten in de dienstverlening aan inwoners die de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de gemeente. Maar er zijn ook punten die lager beoordeeld worden dan voorgaande jaren en vergelijkbare gemeentes, zoals participatie en woon- en leefomgeving.

Ondanks de lage respons en met de nodige voorzichtigheid, lijken de resultaten te laten zien dat ondernemers waarderen hoe de gemeente zich inzet om het ondernemersklimaat te verbeteren. Ook lijkt het dat dat meer ondernemers vinden dat de gemeente niet de juiste prioriteiten stelt in haar economisch beleid. De verkorte uitkomsten leest u op de volgende pagina's. In de bijlagen vindt u de uitgebreide rapporten.

Respons

Inwoners

In totaal zijn er 2514 inwoners uitgenodigd waarvan 33% de vragenlijst hebben ingevuld. Er was extra aandacht voor de representativiteit. Zo is er bijvoorbeeld extra aandacht geweest voor het actief ophalen van respondenten onder laaggeletterden.

De groep 18-29 jarigen is niet meegenomen in de resultaten van de inwonerspeiling, omdat de respons niet goed overeenkomt met de leeftijdsverdeling van de hele gemeente (gebaseerd op CBS-data van 2024). Door de lage respons is de door de VNG voorgeschreven wegingsfactor te hoog voor deze leeftijdscategorie. Daarom is besloten deze groep niet mee te nemen in de weging. Zonder deze groep is de wegingsfactor wel toereikend, waardoor de data representatief is voor alle inwoners van 30 jaar en ouder.

Ondernemers

Voor de ondernemerspeiling zijn er 2000 ondernemers benaderd waarvan 15% de vragenlijst heeft ingevuld.

Onderzoeksmethode

De onderzoeksresultaten laten zien op welke punten de respondenten de dienstverlening voldoende of goed ervaren en waar verbeterpunten liggen. Het cijfer voor de ervaren tevredenheid over de algemene dienstverlening van de gemeente gebruiken we als prestatie-indicator voor de WDW. Om een goede vergelijking te maken is ervoor gekozen om de gemeente Wijchen te benchmarken met het landelijke gemiddelde en vergelijkbare gemeentes op het gebied van bevolkingsdichtheid.

De onderzochte thema’s zijn:

Inwoners	Ondernemers
Woon en Leefomgeving	Bedrijfsomgeving
Relatie inwoner – gemeente	Relatie ondernemer-gemeente

Gemeentelijke dienstverlening	Gemeentelijke dienstverlening
Welzijn en zorg	Gemeentelijke heffingen en regeldruk
Dienstverlening dichterbij (Extra vragen Agenda Dienstverlening)	Dienstverlening dichterbij (Extra vragen Agenda Dienstverlening)

Wat verder opvalt bij de inwonerspeiling?

1. Inwoners van de gemeente Wijchen die contact hadden met de gemeente scoren de dienstverlening beter dan het Nederlands gemiddelde. Het contact met de gemeente werd op de volgende onderwerpen positief beoordeeld:
   - De informatie was makkelijk vindbaar en ik kwam makkelijk bij de juiste persoon terecht.
   - De duur van de afhandeling was acceptabel.
   - Ik werd goed op de hoogte gehouden van de afhandeling aanvraag.
   - Ik kreeg wat ik wilde.
   - Online-dienstverlening.
   - Algehele dienstverlening.
2. Ten aanzien van de vorige jaren zien we stabiel waarderingscijfer voor:
   - Gezondheidsvoorzieningen.
   - Sportvoorzieningen.
3. De resultaten tonen een dalende trend aan bij:
   - Participatie en flexibiliteit.
   - Onderhoud leefomgeving
   - Communicatie en voorlichting.

Inwoners	Wijchen 2018	NL 2018	Wijchen 2020	NL 2020	Wijchen 2022	NL 2021	Wijchen 2024	NL 2023	De Bilt 2023	Zevenaar 2023
Waardering										
Waarderingscijfer algemene dienstverlening	6,8	6,5	6,9	6,8	6,9	6,8	7,1	6,7	6,8	6,3
Waarderingscijfer communicatie en voorlichting	6,9	6,5	6,9	6,7	6,8	6,6	6,7	6,4	N.B.	6,1
Waarderingscijfer digitale dienstverlening	6,8	6,7	7,0	6,9	6,9	7,0	7,1	6,7	6,8	6,8
Waarderingscijfer participatie	6,3	6,1	6,3	6,0	6,2	6,1	6,4	6,1	5.9	5.9
Onderdeel										
Onderhoud leefomgeving • % (helemaal) eens: in mijn buurt zijn (bijna) geen dingen kapot • % (helemaal) eens: mijn buurt is netjes en schoon	79%	71%	78%	69%	78%	69%	69%	66%	67%	73%
Onderhoud groen en wegen • % (helemaal) eens: het groen in mijn buurt is goed onderhouden • % (helemaal) eens: straten en stoepen zijn goed begaanbaar	64%	59%	68%	60%	67%	60%	64%	56%	45%	48%.
Voorzieningen • % (helemaal) tevreden: er zijn voldoende gezondheidsvoorzieningen • % (helemaal) tevreden: er zijn voldoende sportvoorzieningen	78%	78%	80%	77%	80%	75%	75%	75%	79%	68%

Tijdigheid • % (helemaal) eens: duur van de afhandeling was acceptabel	81%	70%	76%	73%	67%	70%	67%	65%	66%	56%
Terugkoppeling • % (helemaal) eens: ik kreeg wat ik wilde • % (helemaal) eens: ik werd op de hoogte gehouden van de afhandeling	77%	69%	74%	71%	67%	66%	65%	61%	64%	52%
Participatie • % (helemaal) eens: De gemeente helpt inwoners bij het uitvoeren van hun ideeën en plannen • % (helemaal) eens: De gemeente werkt samen met de buurt aan plannen, activiteiten en voorzieningen	44%	30%	42%	27%	34%	28%	23%	24%	N.B.	18%
Communicatie • % (helemaal) eens: ik kan de informatie die ik nodig heb van de gemeente makkelijk vinden • % (helemaal) eens: ik vond het makkelijk om mijn vraag te stellen of mijn aanvraag te regelen	78%	76%	79%	73%	74%	73%	71%	69%	64%	76%

Wat bij de ondernemerspeiling opvalt?
Met gepaste voorzichtigheid lijken de respondenten gezamenlijk in ieder geval de hieronder opgesomde indruk te wekken. De representativiteit ten aanzien van deze gegevens is niet gegarandeerd en de interpretatie vraagt dus om gepaste voorzichtigheid.

1. De resultaten lijken te wijzen op een stijging in tevredenheid bij o.a.:
   - De professionaliteit van de organisatie.
   - De bedrijfsomgeving.
   - Ondernemersklimaat.
   - Inspanning gemeente verbeteren ondernemersklimaat.
2. De resultaten laten mogelijk een afname zien in de tevredenheid bij:
   - Participatie
   - Communicatie van de gemeente
   - Flexibiliteit
   - Digitale dienstverlening

Ondernemers	Wijchen 2018	NL 2018	Wijchen 2020	NL 2020	Wijchen 2022	NL 2021	Wijchen 2024	NL 2023
Waardering								
Waarderingscijfer algemene dienstverlening	6,7	6,6	6,9	6,8	6,9	6,8	6,8	N.B.
Waarderingscijfer communicatie en voorlichting	6,3	6,2	6,5	5,9	6,6	5,8	6,4	N.B.
Waarderingscijfer digitale dienstverlening	6,7	6,3	6,9	6,2	6,9	6,2	6,7	N.B.
Waarderingscijfer professionaliteit	6,7	6,6	6,7	6,2	6,7	6,1	6,8	N.B.
Onderdeel								
Flexibiliteit • % (helemaal) eens: de gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is	29%	44%	36%	28%	31%	26%	22%	N.B.
Gebruiksgemak • % (helemaal) eens: het aanvragen of voorleggen is gemakkelijk • % (helemaal) eens: informatie op de website is makkelijk vindbaar	56%	52%	61%	49%	50%	48%	50%	N.B.
Tijdigheid • % (helemaal) eens: duur van de afhandeling was acceptabel	47%	46%	43%	40%	43%	41%	35%	N.B.
Participatie • % (helemaal) eens: de gemeente is voldoende betrokken bij ondernemers	44%	33%	47%	35%	42%	30%	37%	N.B.
Communicatie • % (helemaal) eens: de bedrijfsvestiging werd voldoende op de hoogte gesteld of gehouden van het verloop van de afhandeling • % (helemaal) eens: de informatie en/of beschikbare informatie was juist en volledig	46%	49%	50%	42%	46%	42%	40%	N.B.

Vervolg
De komende periode werkt de gemeente Wijchen aan een goed vervolg hierop. Wat de gemeente alvast kan doen, pakt de gemeente op en een aantal punten moet nog verder worden onderzocht. Dit om meer duidelijkheid te krijgen wat de gemeente hier precies in kan of moeten doen. De maatregelen die meer tijd, inzet en investering vragen, nemen we mee in de nieuwe Agenda Dienstverlening die in 2025 wordt vormgegeven.

De gemeente heeft sinds de vorige peiling in 2022 ingezet op:
- Vergroten van dienstverlenende vaardigheden bij medewerkers.
- Digitaliseren van aanvraagformulieren.
- Verbeteren van toegankelijkheid van de website.
- Een chatbot op de website waar inwoners 24/7 terecht kunnen met vragen.
- Meer informatie over alle (bouw)projecten.
- Hybride newsroom om beter in te spelen op informatie uit samenleving en deze. informatie te analyseren en breed in de organisatie te delen.

Naar aanleiding van deze peiling (2024) wil de gemeente vooral inzetten op:
1. De uitkomsten breed in de organisatie en met verantwoordelijke vakteams delen en samen te kijken hoe we de dienstverlening kunnen verbeteren.
2. Informatie op de website verbeteren en de volgende stap in onze online-dienstverlening zetten. Onder andere door onze E-formulieren, chatbot en live-chat te blijven door ontwikkelen.
3. De gemeente onderzoekt de effectiviteit van communicatiemiddelen en zet in op proactieve communicatie over het onderhoud van de fysieke leefomgeving richting de inwoners, ondernemers en partners.
4. Extra aandacht voor online informatievoorziening aan ondernemers.
5. De gemeente onderzoekt hoe de gemeente haar ondernemers proactieve kan benaderen.
6. De gemeente onderzoekt hoe ze de ondernemers beter kunnen benaderen, bijvoorbeeld door in te zetten op nieuwe communicatiekanalen.
7. De gemeente onderzoekt hoe ze in de toekomst de waardering van dienstverlening aan ondernemers beter in kaart kunnen brengen.
8. De gemeente heeft eerder al geïnvesteerd in het digitaal participatieplatform. Dit platform is sinds oktober 2024 live en dit helpt ons om de participatiemogelijkheden meer zichtbaar te maken en onze inzet op participatie te verbeteren.

Communicatie
De gemeente informeert de raad doormiddel van een informatienota en informeert actief richting haar inwoners en ondernemers via:
- Lokale en regionale media informeren (persbericht)
- Nieuwsbericht op de gemeentelijke website.
- Nieuwsbericht op de gemeentepagina in de Wegwijs.
- Medewerkers worden geïnformeerd via het intranet van de WDW.

Daarnaast worden de resultaten met de werkgroep laaggeletterden besproken en leggen we uit wat de vervolgstappen zijn.

Geheimhouding: Niet van toepassing.

Enneüs
onderzoekt en adviseert

september 2024

RAPPORT

Burgerpeiling 2024

Gemeente Wijchen

Managementsamenvatting

Gemeente Wijchen staat voor de uitdaging om haar beleid en dienstverlening zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de wensen van haar inwoners. Daarvoor is het van belang dat de gemeente weet wat er speelt bij deze inwoners. Om hier inzicht in te krijgen is er in 2018 voor het eerst een burgerpeiling uitgevoerd. In 2020, 2022 en nu 2024 hebben vervolgmetingen plaatsgevonden. In deze samenvatting worden uitkomsten van het huidige meetjaar vergeleken met vorige meetjaren en met het Nederlands gemiddelde. Alleen de meest opvallende uitkomsten per thema worden besproken (zoals de significante verschillen[1] in scores tussen 2022 en 2024). De volledige uitkomsten zijn te vinden in het rapport zelf.

Woon- en leefomgeving

Respondenten zijn relatief tevreden over hun woonomgeving. Wel hebben significant minder respondenten in 2024 (75%) het idee dat buurtbewoners op een prettige manier met elkaar omgaan dan in 2022 (83%). Het gevoel van veiligheid in de buurt is relatief gezien ook minder positief beoordeeld in 2024 (91%) dan in 2022 (92%); het gemiddelde valt in 2024 (4,3) echter toch iets hoger uit dan in 2022 (4,2) en deze verschillen zijn significant[2].

Kijkend naar de leefomgeving zijn uitkomsten op een aantal punten minder positief ten opzichte van het vorige meetjaar. Respondenten in 2024 geven significant minder vaak aan dat er geen dingen kapot zijn dan in 2022 (73% versus 81%); dat de buurt netjes en schoon is (65% versus 75%); en dat straten en stoepen begaanbaar zijn (66% versus 72%). In alle gevallen liggen de percentages hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Het valt op dat het verschil in sores van de begaanbaarheid van straten en stoepen relatief groot is ten opzichte van Nederland (66% versus 56%). Dit geldt ook voor de tevredenheid met het openbaar vervoer (68% versus 58%).

Respondenten zijn ten opzichte van het vorige meetjaar relatief minder tevreden over de mate waarin de gemeente samenwerkt met de buurt aan plannen, activiteiten en voorzieningen (27% versus 35%). Ditzelfde geldt voor de ruimte die de gemeente geeft om ideeën en plannen uit te voeren (24% versus 40%) en voor de mate waarin de gemeente haar inwoners helpt met het uitvoeren hiervan (19% versus 33%). De gemiddelde cijfers uit 2024 zijn wel vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde. Kijkend naar de samenwerking scoort de gemeente hoger dan vergelijkbare gemeenten en behoort de gemeente tot de grote middengroep kijkend naar de top drie hoogste scores en de top drie laagste scores. Voor de mate waarin de gemeente helpt bij het uitvoeren van ideeën en plannen geldt dat de gemeente relatief iets hoger scoort dan vergelijkbare gemeenten, maar relatief laag scoort ten opzichte van de gemeenten met de hoogste en laagste scores in Nederland.

Relatie inwoner-gemeente

Resultaten op het gebied van de relatie inwoner-gemeente zijn wisselend ten opzichte van het vorige meetjaar en vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde. Respondenten in 2024 (41%) lijken relatief gezien meer vertrouwen te hebben in de manier waarop de gemeente bestuurd wordt dan in 2022 (36%). Het valt op dat het percentage hoger ligt dan het Nederlandse gemiddelde (29%). Relatief minder respondenten in 2024 (28%) geven aan dat de gemeente ervoor zorgt dat inwoners zich aan de regels houden dan in 2022 (37%). Ook hebben minder respondenten in 2024 (22%) het idee dat de gemeente zich flexibel opstelt als dat nodig is dan respondenten in 2022 (31%). De genoemde verschillen blijken echter niet significant te zijn. Het rapportcijfer voor de manier waarop de gemeente inwoners en belangenorganisaties betrekt en samenwerking zoekt wordt door respondenten in 2024 (6,4) significant positiever beoordeeld dan in 2022 (6,2) en ligt relatief gezien hoger dan het Nederlands gemiddelde (6,1).

[1] Verschillen zijn relevant; niet op toeval gebaseerd.
[2] De groep respondenten dat zich (bijna) nooit veilig voelt in 2024 is naar verhouding kleiner dan in 2022, daardoor ligt het gemiddelde hoger.

Gemeentelijke dienstverlening

Respondenten in 2024 zijn significant meer tevreden over de dienstverlening van de gemeente. De gemiddelde cijfers voor zowel de algemene dienstverlening (7,1) als de digitale dienstverlening (7,1) liggen significant hoger dan in 2022 (6,9 en 6,9) en liggen ook enkele tienden hoger dan het Nederlandse gemiddelde (6,7 en 6,9) en dan vergelijkbare gemeenten. Ten opzichte van alle andere gemeenten behoort de gemeente Wijchen voor de algemene dienstverlening tot de groep die bovengemiddeld scoort; voor de digitale dienstverlening behoort de gemeente tot de grote middengroep.

Respondenten hebben in 2024 (61%) significant vaker contact opgenomen met de gemeente dan in 2022 (54%). Er is een relatief groot verschil te zien in de manier waarop respondenten contact hebben gezocht. In 2024 heeft 22% van de respondenten contact via de website of app van de gemeente gezocht; 13% via de (publieks-)balie en 10% via de telefoon. In 2022 waren de percentages respectievelijk 38%, 36% en 33%. Verder laten respondenten in 2024 (67%) significant minder vaak weten de informatie die ze nodig hebben makkelijk te kunnen vinden dan in 2022 (75%). Wel ligt het gemiddelde in 2024 (67%) iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde (64%).

De communicatie en voorlichting vanuit de gemeente beoordelen respondenten met een 6,7 wat vergelijkbaar is met het vorige meetjaar (6,8) en hoger dan het gemiddelde cijfer in Nederland (6,4). Het cijfer ligt ook hoger dan vergelijkbare gemeenten; de gemeente scoort ten opzichte van alle andere gemeenten bovengemiddeld.

Welzijn en zorg

De ervaren gezondheid is door respondenten de afgelopen jaren vrijwel gelijk beoordeeld. Kijkend naar de belemmeringen om deel te nemen aan de maatschappij valt op dat significant meer respondenten in 2024 (3%) belemmerd werden door onvoldoende beheersing in het lezen, schrijven of spreken van de taal dan in 2022 (1%). Aan de andere kant hebben significant minder respondenten in 2024 (4%) een belemmering ervaren in het financieel rondkomen dan in 2022 (7%).

Uit de analyse is eveneens een significant verschil te zien in de mate waarin respondenten sporten; in 2024 (75%) sporten respondenten significant vaker in een week dan in 2022 (73%). Respondenten zijn relatief gezien ook vaker lid van een sportvereniging (47%) ten opzichte van Nederland (38%). Verder geven meer respondenten in 2024 (69%) aan af en toe of vaak mantelzorg te verlenen dan in 2022 (41%). De gemiddelde score ligt iets hoger dan het Nederlands gemiddelde (66%). Daarnaast bieden relatief meer respondenten in 2024 hulp aan buren dan in 2022 (70% versus 63%); deze gemiddelde score is relatief gezien hoger dan in Nederland (63%). Verder hebben respondenten in 2024 meer aandacht voor buren in een moeilijke situatie (46% versus 38%) en doen ze vaker aan vrijwilligerswerk (41% versus 33%). De wil om vrijwilligerswerk te (blijven) doen is in 2024 (68%) relatief hoger dan in 2022 (60%), maar iets lager dan het Nederlandse gemiddelde (71%).

Kijkend naar de weerbaarheid van respondenten blijkt dat meer respondenten in 2024 (82%) de draad makkelijk weer oppakken als het even tegen heeft gezet dan respondenten in 2022 (80%). Deze score ligt iets hoger dan in Nederland (78%). Respondenten zijn in 2024 meer tevreden over de moeite die de gemeente neemt om inwoners mee te laten doen en mee te laten tellen (6,9) dan in 2022 (6,6). Dit cijfer ligt relatief gezien iets hoger dan in Nederland (6,4).

Dienstverlening dichtbij

Volgens respondenten kan de gemeente het beste aandacht geven aan de volgende drie onderwerpen: andere openingstijden (zoals avond- en/of weekendopenstelling); meer persoonlijk contact/persoonlijke gesprekken; en ruimere openingstijden van het gemeentehuis en/of loketten (bijvoorbeeld eerder of langer open).

Inhoudsopgave

1 | Inleiding 5

1.1 Aanleiding en doel 5

1.2 Onderzoeksmethode 5

1.2.1 Doelgroep en steekproef 5

1.2.2 Methode 5

1.2.3 Respons 6

1.3 Leeswijzer 7

2 | Resultaten 8

2.1 Woon- en leefomgeving 8

2.2 Relatie inwoner en gemeente 20

2.3 Gemeentelijke dienstverlening 23

2.4 Welzijn en zorg 30

2.5 Dienstverlening dichtbij 43

2.6 Achtergrond 45

3 | Vergelijking 2024 | 2022 47

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Wijchen staat voor de uitdaging om haar beleid en dienstverlening zo goed mogelijk af te stemmen op de wensen van haar inwoners. Daarvoor is het van belang dat de gemeente weet wat er speelt bij haar inwoners. Om hier inzicht in te krijgen wordt gebruik gemaakt van de Burgerpeiling.

In 2018 is er een 0-meting uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente Wijchen. In 2020 vond de 1-meting plaats en in 2022 de 2-meting. De huidige meting in 2024 is een vervolgmeting waarbij benchmarks met 2018, 2020 en 2022 zijn opgenomen.

De Burgerpeiling is een initiatief van VNG Realisatie en bestaat uit een gevalideerde modelvragenlijst en onderzoeksmethodiek voor inwoners. Met de Burgerpeiling kan de gemeente eenvoudig het welzijn en de betrokkenheid van wijkbewoners en doelgroepen inzichtelijk maken. De vragen in de Burgerpeiling hebben betrekking op vier maatschappelijke thema's: woon- en leefomgeving, relatie inwoner-gemeente, gemeentelijke dienstverlening, en zorg en welzijn.[3]

1.2 Onderzoeksmethode

1.2.1 Doelgroep en steekproef

De doelgroep van dit onderzoek bestaat inwoners van de gemeente Wijchen. Er is een steekproef van 2.500 inwoners getrokken waarnaar een uitnodiging is verzonden voor deelname aan de Burgerpeiling. Deze steekproef is getrokken door de gemeente Wijchen en bestaat uit inwoners in de leeftijd van 18 tot en met 85 jaar die minimaal 12 maanden woonachtig zijn in de gemeente Wijchen. Per huishouden is slechts één persoon geselecteerd. Inwoners mochten niet zijn ingeschreven in een verpleeg-/verzorgingstehuis, een asielzoekerscentrum, vluchtelingenopvang of andersoortige gesloten faciliteit.

1.2.2 Methode

De gemeente heeft in samenwerking met onderzoeksbureau Enneüs de Burgerpeiling uitgevoerd. In maart 2024 hebben 2.500 inwoners van de gemeente Wijchen een brief ontvangen met het verzoek tot deelname aan de Burgerpeiling. Na drie weken hebben de inwoners een herinneringsbrief ontvangen. Inwoners die de vragenlijst al hadden ingevuld of zich hadden afgemeld voor het onderzoek, hebben geen herinnering ontvangen. Inwoners konden de vragenlijst digitaal via een link (of QR-code) uit de brief invullen. Door middel van een unieke code konden zij de online vragenlijst slechts éénmaal invullen. Daarnaast heeft de gemeente zelf ook nog een groep met laaggeletterde inwoners uitgenodigd; zij kregen een papieren versie van de vragenlijst.

Gedurende het onderzoek was de helpdesk van Enneüs per telefoon en e-mail beschikbaar. Hier konden inwoners terecht om zich af te melden, voor het stellen van inhoudelijke vragen over het onderzoek en voor eventuele technische problemen. Ook was het mogelijk om via de helpdesk met de unieke code een papieren vragenlijst aan te vragen. Deze werd samen met een retourenvelop naar de inwoner gestuurd.

[3] Bron: https://www.vngrealisatie.nl/

Vragenlijst

De modelvragenlijst van de VNG is gebruikt. In overleg met de gemeente is hier het thema 'Dienstverlening dichtbij' aan toegevoegd. De vragenlijst[4] is opgedeeld in de volgende thema's:

- Woon- en leefomgeving
- Relatie inwoner en gemeente
- Gemeentelijke dienstverlening
- Welzijn en zorg
- Dienstverlening dichtbij
- Achtergrond

1.2.3 Respons

De netto respons omvat alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld. Daarbij is gecontroleerd op dubbelingen (de vragenlijst bevat een unieke inlogcode, wanneer een persoon zowel digitaal als schriftelijk de vragenlijst heeft ingevuld, is de respons van één van beide vragenlijsten meegenomen). In onderstaande tabel staat het aantal uitgenodigde respondenten met de bijbehorende respons en nauwkeurigheidsmarge.

	Aantal (n)
Aantal verstuurde uitnodigingen	2.515
Respons (ingevulde vragenlijsten)	817
Responspercentage	33%

De respons op dit onderzoek is geen juiste afspiegeling van de verdeling naar leeftijd van de gehele populatie. Dit is geconcludeerd na een vergelijking van de verdeling naar leeftijd van de respons met de verdeling naar leeftijd van de huidige populatie van de gemeente Wijchen. Dit is gebaseerd op de beschikbare data van het CBS over 2024. De VNG schrijft in deze situatie voor dat er een weging wordt toegepast op de data. De wegingsfactor wordt berekend op basis van de daadwerkelijke leeftijdsverdeling in de gemeente Wijchen. Volgens de richtlijnen mag de wegingsfactor niet hoger uitkomen dan factor 5. Echter, vanwege het zeer lage aantal respondenten in de leeftijdsgroep 18 tot en met 29 jaar is de wegingsfactor in dit onderzoek hoger dan 5. Er is daarom gekozen om *data cleaning* toe te passen. In dit geval betekent dit dat de ondervertegenwoordigde leeftijdsgroep (18 jaar tot en met 29 jaar; n=14) wordt uitgesloten van de weging. De weging zonder deze leeftijdsgroep heeft een wegingsfactor lager dan 5 en toont aan dat de data in dit rapport representatief is voor de populatie 30 jaar tot en met 75 jaar en ouder binnen de gemeente Wijchen.

Na data cleaning en weging	Aantal (n)
Nauwkeurigheidsmarge	2,8%

Onderzoeksresultaten van vragenlijstonderzoek wijken altijd in enige mate af van de werkelijkheid. Dit komt onder andere doordat niet de gehele populatie deelneemt aan het onderzoek, en er dus gebruik wordt gemaakt van een steekproef. Op basis van het resultaat in de steekproef wil men vaak wel graag uitspraken doen over eigenschappen van de gehele populatie. Het betrouwbaarheidsinterval maakt dit mogelijk. Het betrouwbaarheidsinterval geeft het gebied van waarden aan waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie met een zekere graad van waarschijnlijkheid ligt.

- **Het betrouwbaarheidsinterval** wordt bepaald door de **nauwkeurigheidsmarge**, deze geeft aan wat de onder- en bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval is. Hoe kleiner het interval, dus hoe dichter die grenzen bij elkaar liggen, des te nauwkeuriger is de schatting van de werkelijke waarde. De nauwkeurigheidsmarge is afhankelijk van de grootte van de steekproef. Hoe groter de steekproef (ook in verhouding tot de totale doelpopulatie), des te smaller is het interval.

[4] De vragenlijst is opgenomen in het bijlagerapport.

- Voor **de graad van waarschijnlijkheid** wordt meestal (vanuit statistische overwegingen) **95%** gebruikt. Dit betekent dat, wanneer we het onderzoek 100 keer in dezelfde populatie met verschillende steekproeven zouden herhalen, 95 van de herhalingen een resultaat geven dat binnen het interval ligt.

Voor dit onderzoek is de nauwkeurigheidsmarge 2,8% en het betrouwbaarheidsniveau is vooraf vastgesteld op 95%. Idealiter ligt de nauwkeurigheidsmarge onder de 5% om heel nauwkeurig uitspraken te kunnen doen . De nauwkeurigheidsmarge van 2,8% betekent dat met 95% zekerheid de mening van de gehele onderzoekspopulatie maximaal 2,8% onder of boven de uitkomst van dit onderzoek ligt. Als voorbeeld: als 50% van de respondenten uit de steekproef het helemaal eens is met een stelling, dan zal dit in de gehele onderzoekspopulatie, met 95% zekerheid, tussen de 47,2% en 52,8% zijn.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van de Burgerpeiling 2024. Voor het presenteren van de resultaten is gebruik gemaakt van zowel frequentietabellen als grafieken. In de grafieken wordt altijd vermeld hoe vaak een vraag is beantwoord (bijvoorbeeld n=808). Waar mogelijk zijn de resultaten van 2024 in de grafiek vergeleken met de resultaten van 2022, 2020 en 2018. Bij rapportcijfervragen geldt dat deze gemiddelden in een tabel onder de grafiek zijn weergegeven. Ook zijn de resultaten, waar mogelijk, vergeleken met het landelijk gemiddelde uit 2023 (op het moment van rapporteren was er nog geen gemiddelde van 2024 beschikbaar). Op verzoek van de gemeenten is daarnaast bij enkele vragen een vergelijking gemaakt met de top drie best presterende gemeenten en de top drie minst goed presterende gemeenten. Verder is op deze vragen een vergelijking gemaakt ten opzichte van twee vergelijkbare gemeenten, namelijk De Bilt en Zevenaar.[5] De VNG heeft in 2023 enkele aanpassingen in de vragenlijst gedaan. Niet alle vragen kunnen daarom nog zuiver vergeleken worden; als dat zo is wordt dit vermeld in de tabel onder de betreffende grafiek. In hoofdstuk 3 wordt gekeken of de resultaten van 2024 significant afwijken van 2022.

De antwoordcategorieën ‘Weet niet/geen mening’ zijn – tenzij anders aangegeven – buiten de analyse gehouden. Het aantal respondenten dat deze antwoordoptie in 2024 heeft gekozen is steeds onder de grafiek weergegeven. Elk thema wordt in een aparte paragraaf behandeld. De antwoorden op de open vragen zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

[5] Het gaat om vragen 12a, 12c, 19, 20 en 26. Een vergelijking met v8d en 12b is niet mogelijk aangezien de data hiervan niet gepubliceerd is.

2 | Resultaten

2.1 Woon- en leefomgeving

Onderstaande resultaten laten zien hoe inwoners hun woon- en leefomgeving ervaren. Hieronder vallen onder andere de omgang tussen buurtbewoners, de veiligheid, en de kwaliteit en staat van de openbare ruimte.

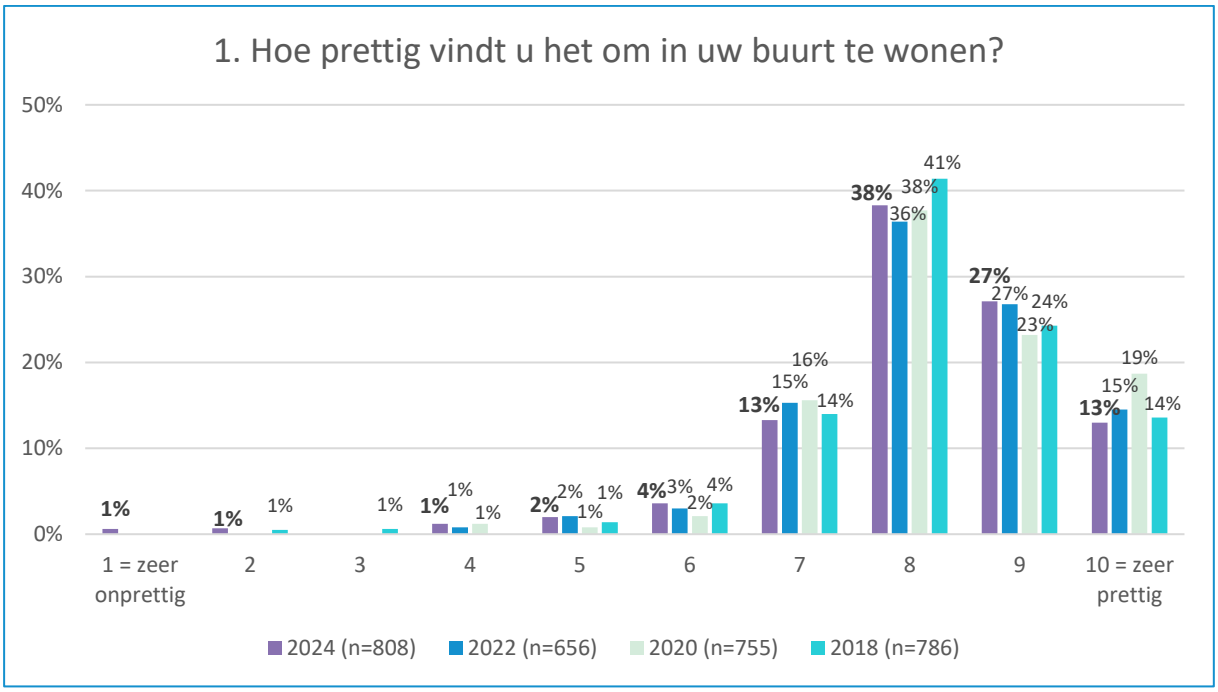

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=4).

Gemiddelden Wijchen				Nederland
2024	2022	2020	2018	2023
8,1	**8,2**	**8,3**	**8,2**	**8,0**

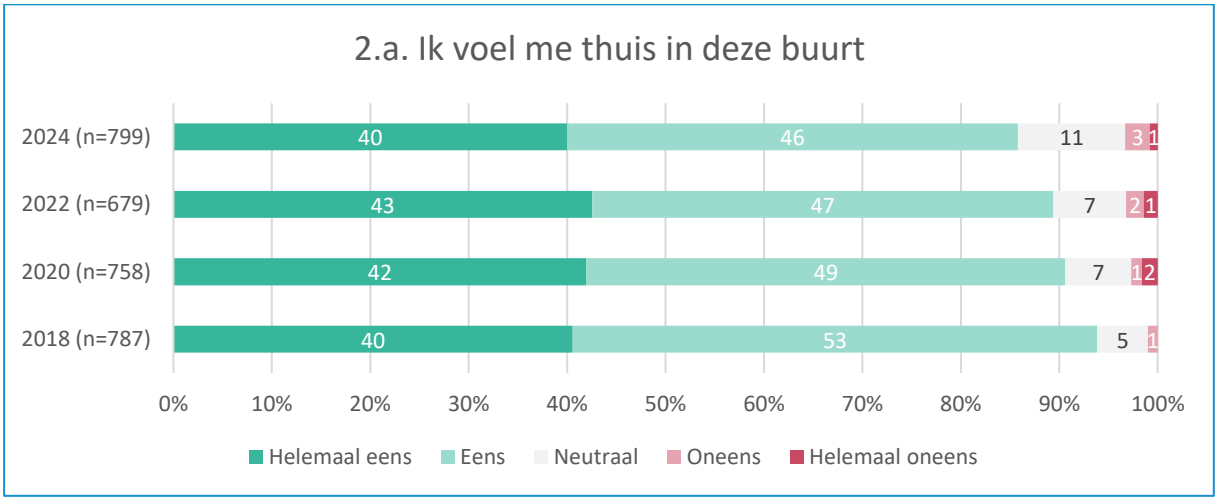

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=4).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	86%	86%

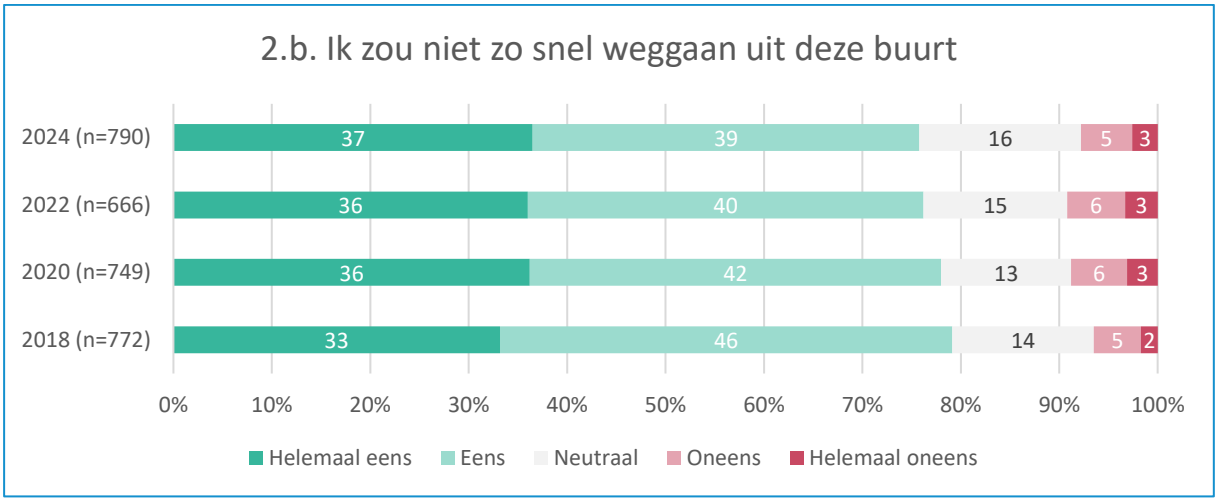

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=7).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	76%	72%

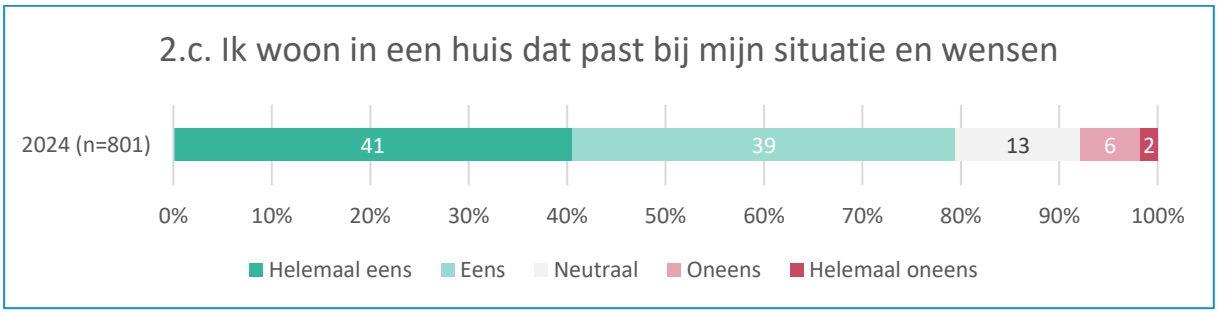

Deze vraag was in 2022, 2020 en 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=2).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	80%	78%

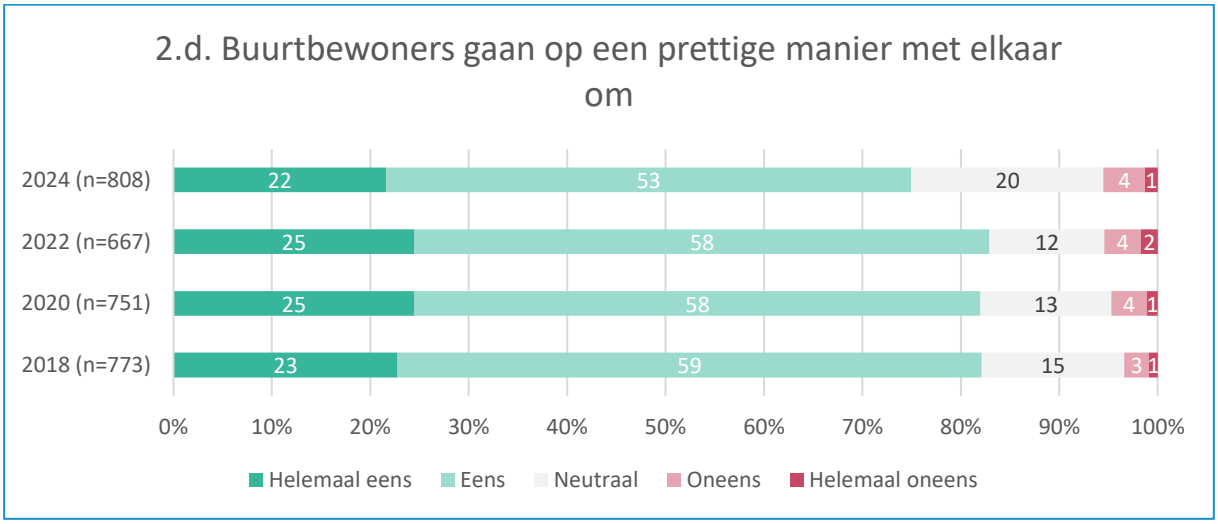

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=5).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	75%	77%

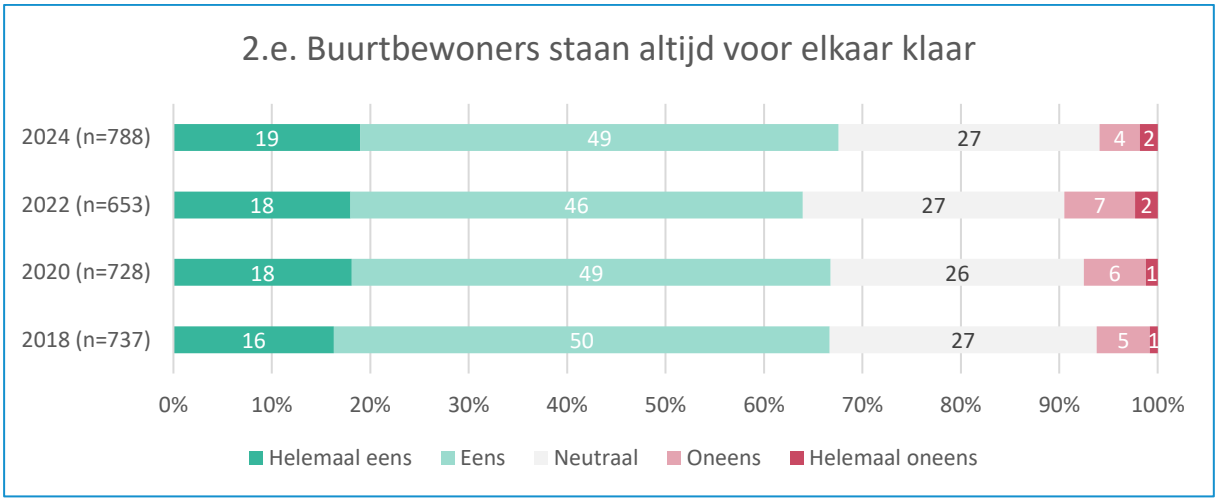

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=13).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	68%	66%

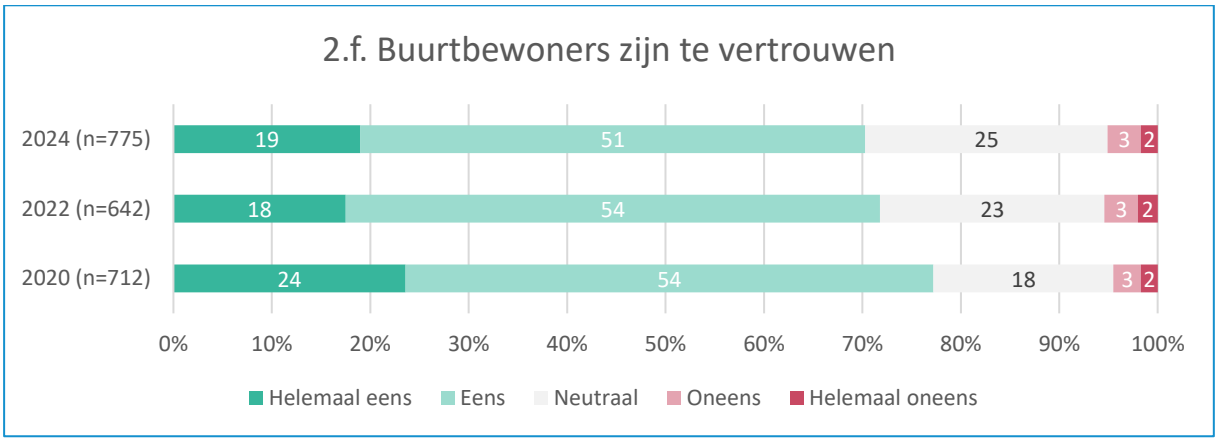

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=25).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	70%	71%

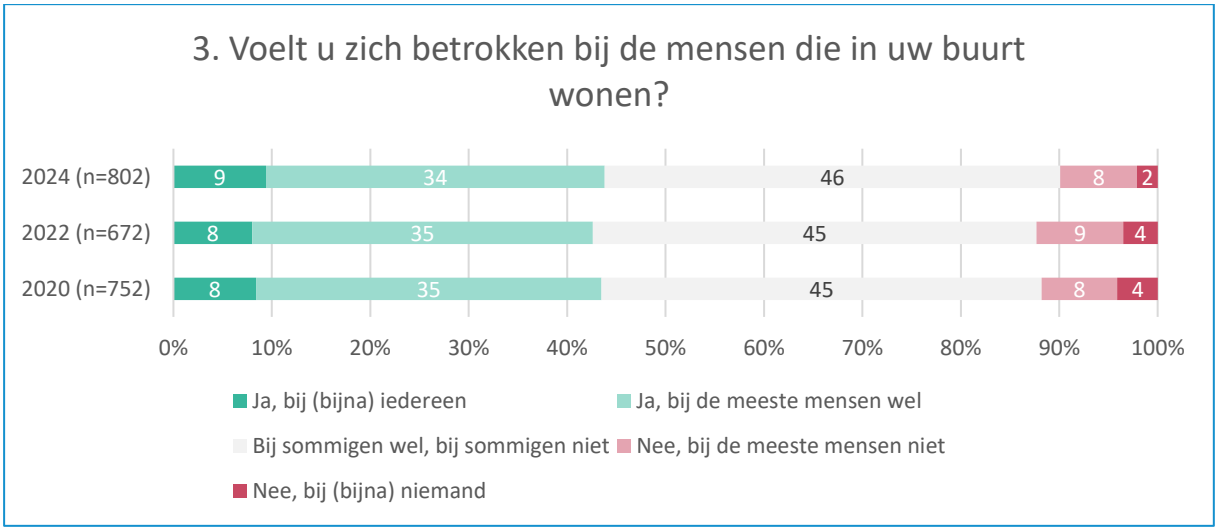

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling .Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=11).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2022*
Afgerond percentage ja, bij (bijna) iedereen/ja, bij de meeste mensen wel	43%	40%

*Het meest actuele gemiddelde cijfer van Nederland dateert uit 2022.

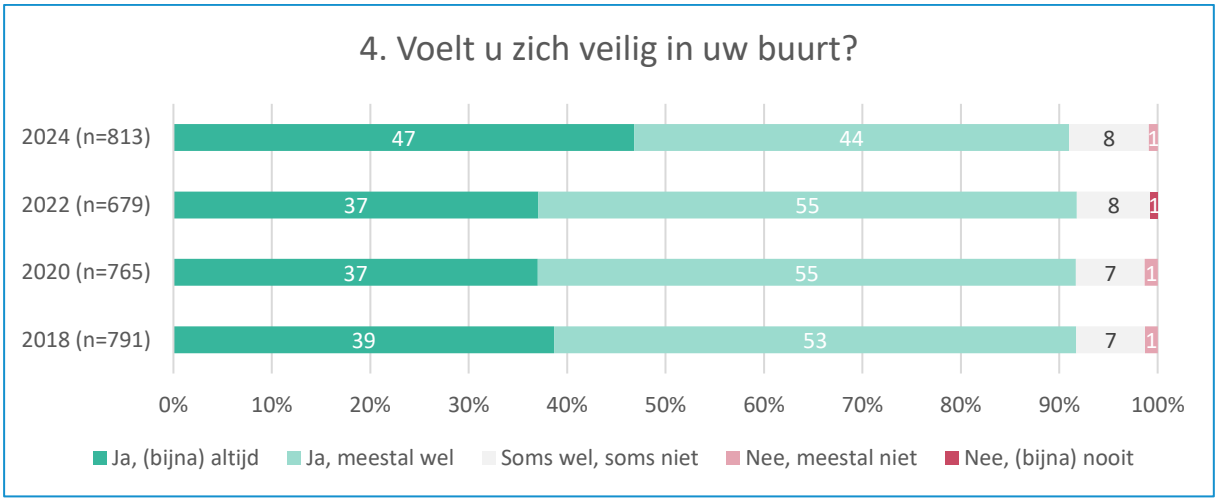

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=1).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage Ja, (bijna) altijd/meestal wel	91%	89%

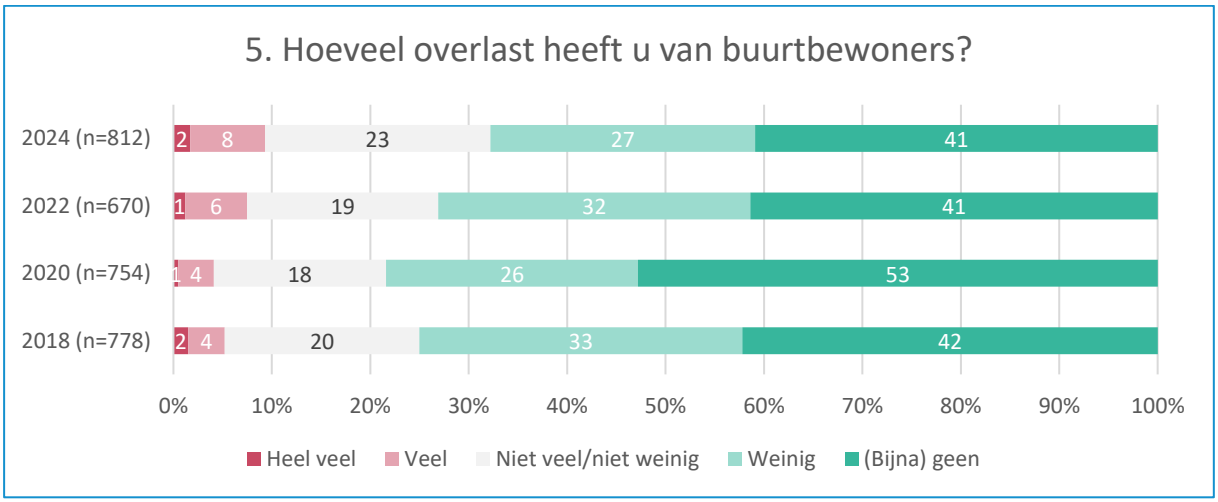

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=3).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (heel) veel	10%	8%

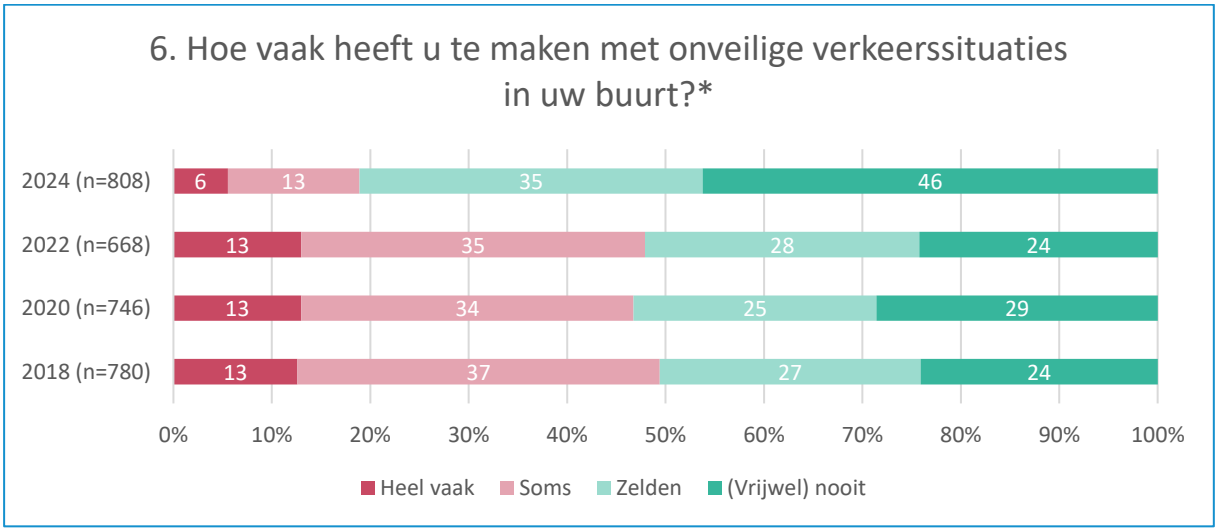

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=4).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat heel vaak/vaak te maken heeft met onveilige verkeerssituaties	19%	27%

*De antwoordopties van deze vraag zijn zodanig veranderd dat dit invloed heeft op de resultaten. De vergelijking tussen jaren kan niet zuiver gemaakt worden. Antwoord opties in 2018, 2020 en 2022 waren: Vaak/Soms/Zelden/Vrijwel nooit.

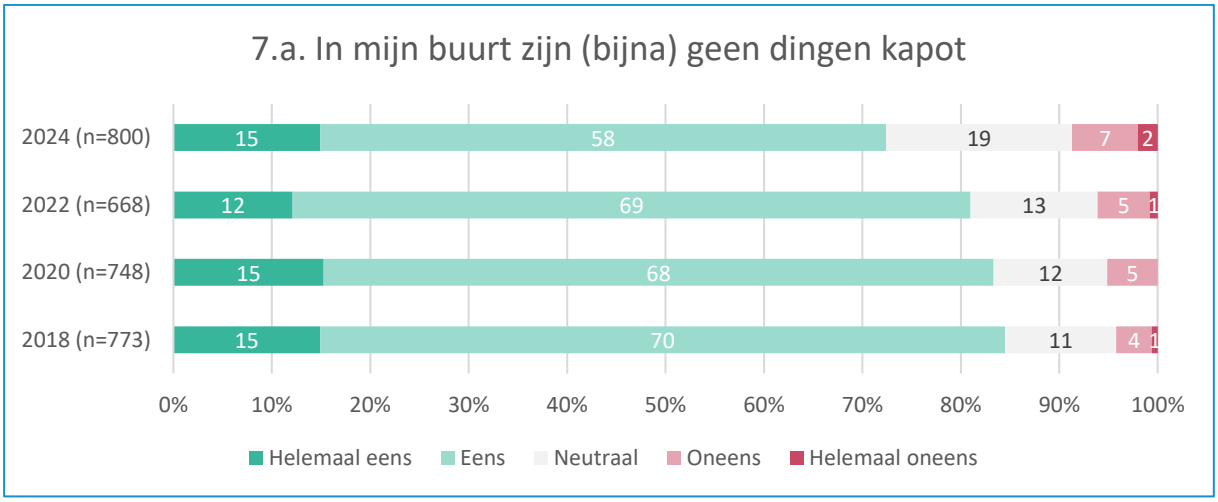

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=8).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	73%	70%

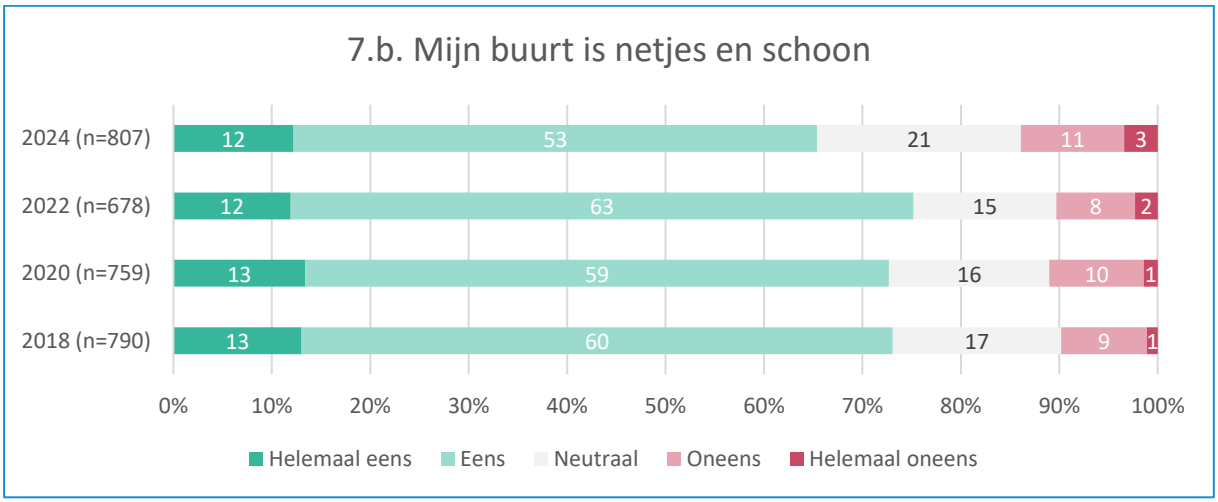

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=1).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	65%	61%

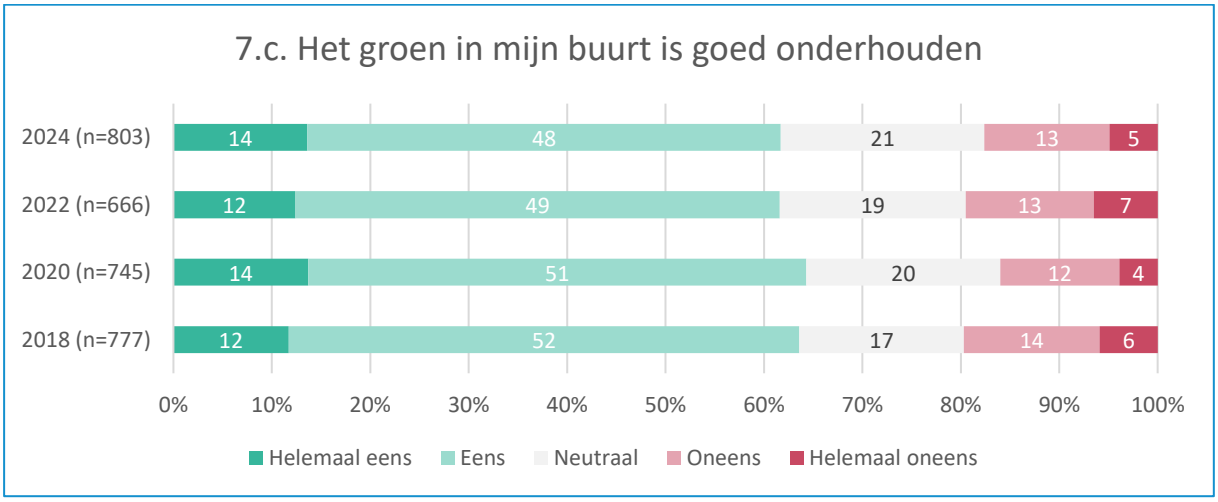

Antwoordoptie 'n.v.t./weet niet': (n=9).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	62%	55%

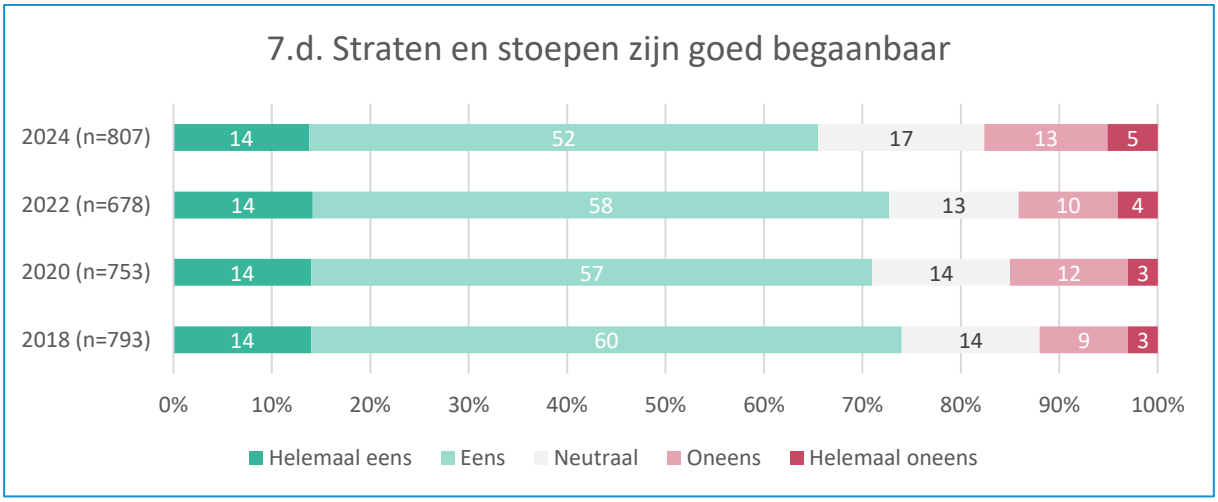

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=2).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	66%	56%

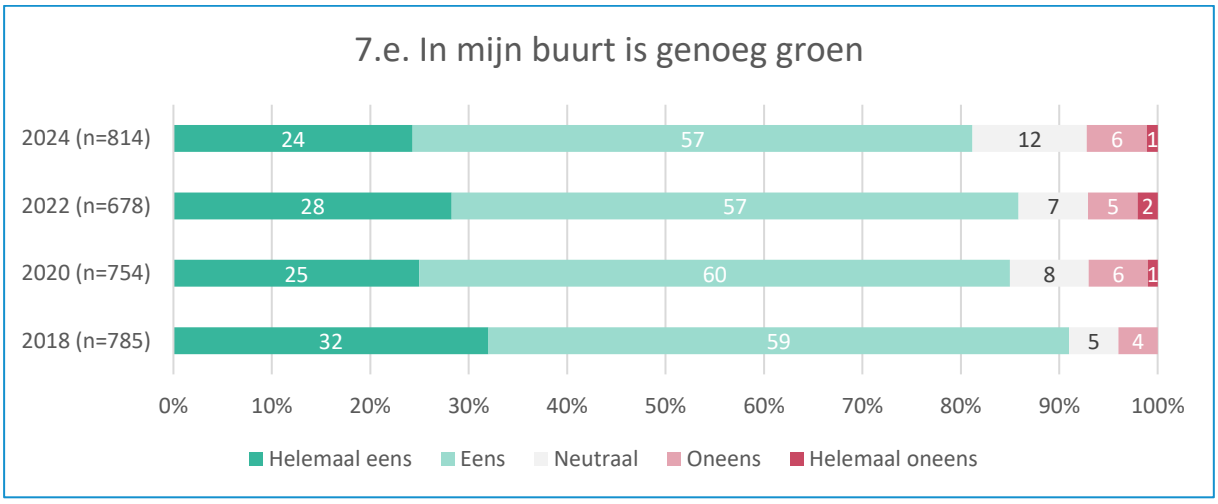

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=0).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	81%	75%

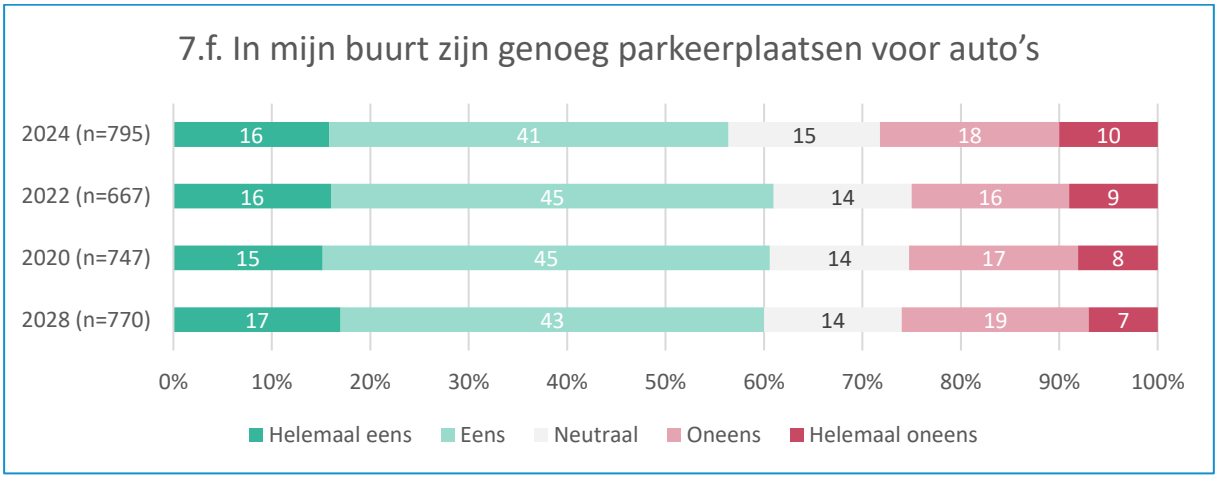

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=17).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	57%	52%

Onderstaande acht grafieken geven per voorziening antwoord op vraag 8 **'In hoeverre bent u tevreden over de volgende voorzieningen in uw buurt?'**.

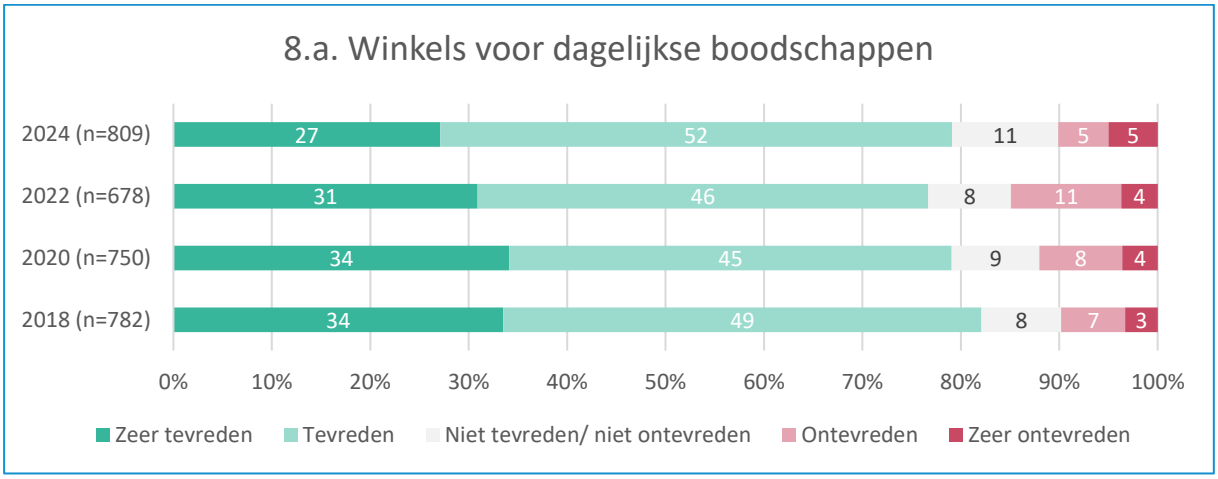

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=6).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2022*
Afgerond percentage (zeer) tevreden	79%	80%

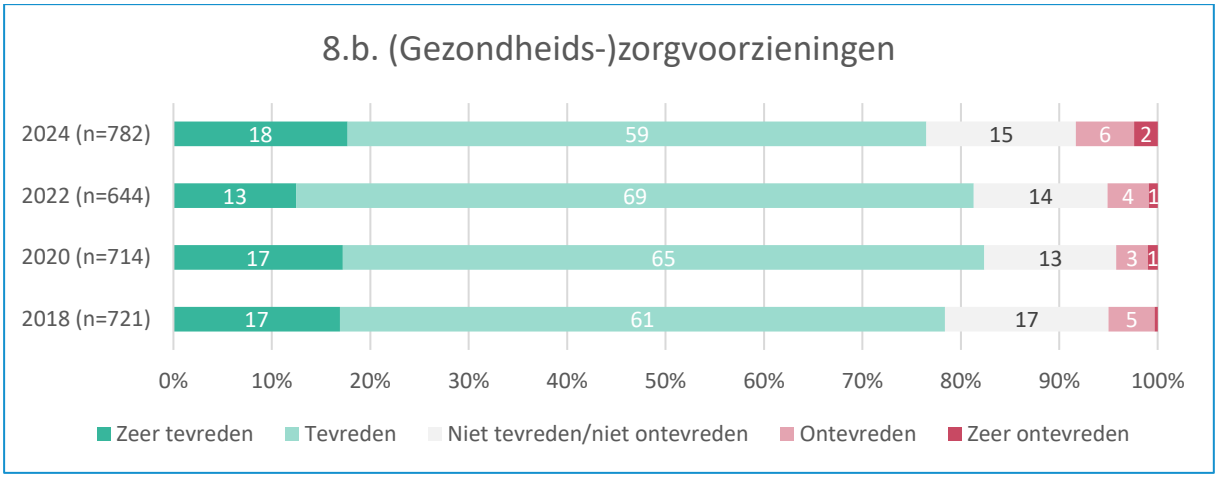

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=30).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (zeer) tevreden	77%	79%

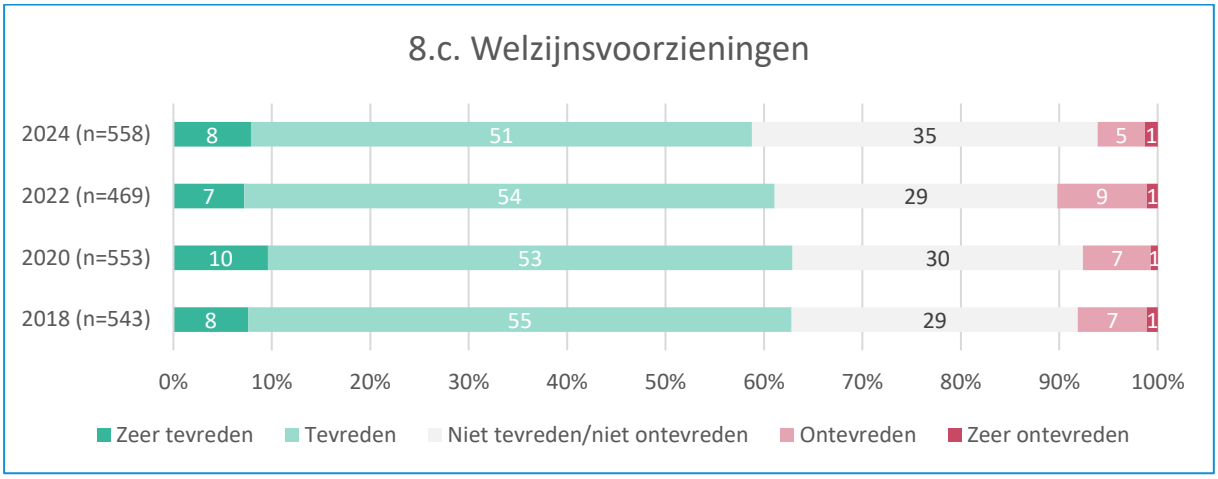

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=255).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (zeer) tevreden	59%	55%

* Het meest actuele gemiddelde cijfer van Nederland dateert uit 2022.

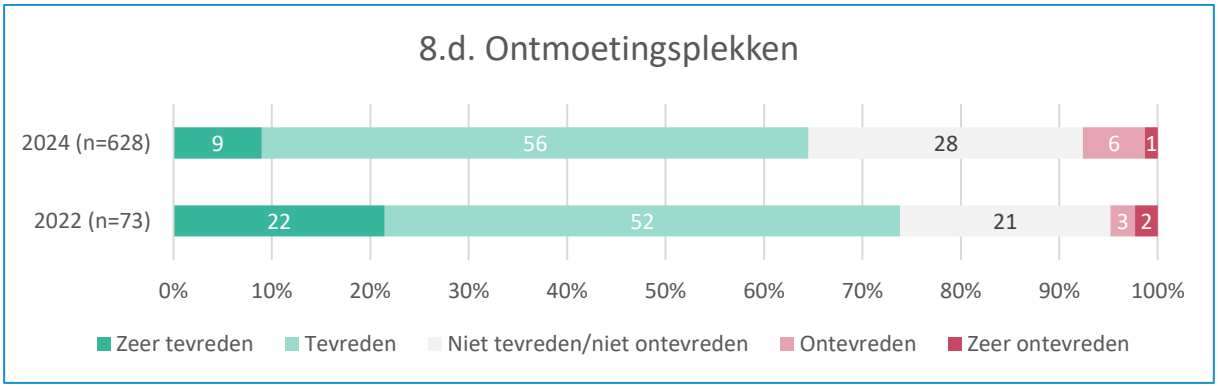

Deze vraag was in 2020 en 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=185).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023*
Afgerond percentage (zeer) tevreden	65%	-

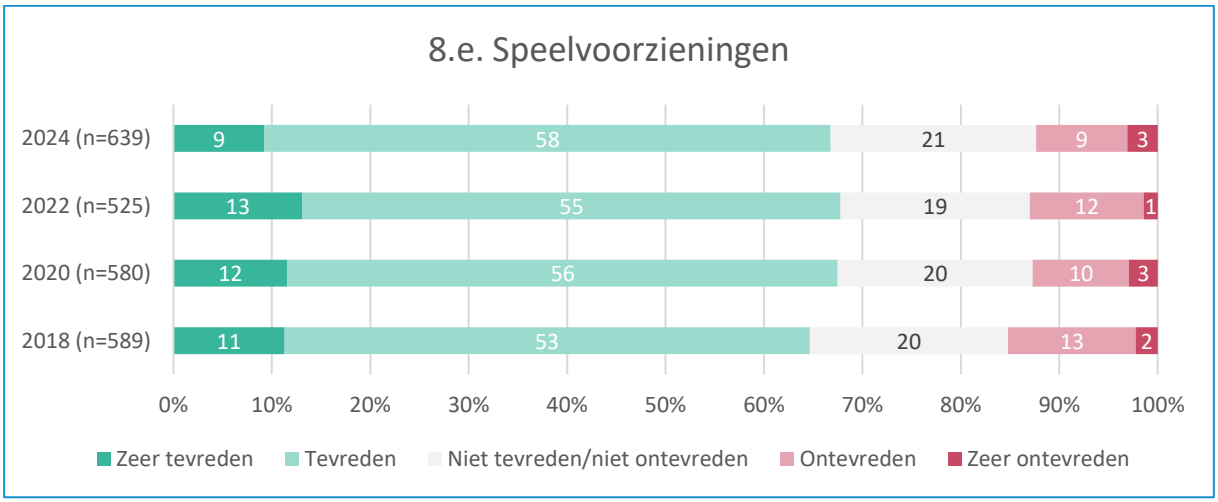

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=168).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (zeer) tevreden	67%	62%

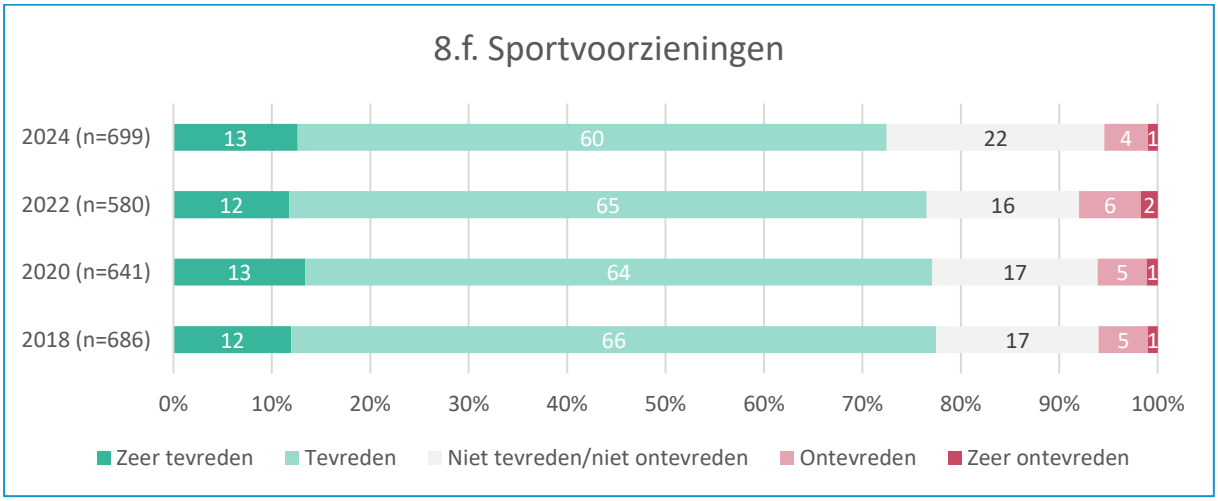

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=102).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (zeer) tevreden	73%	70%

*Resultaten van deze (nieuwe) vraag zijn tot op heden nog niet gepubliceerd; een benchmark met de gemeenten die het beste en het slechtste scoren en met vergelijkbare gemeenten is dan ook niet mogelijk.

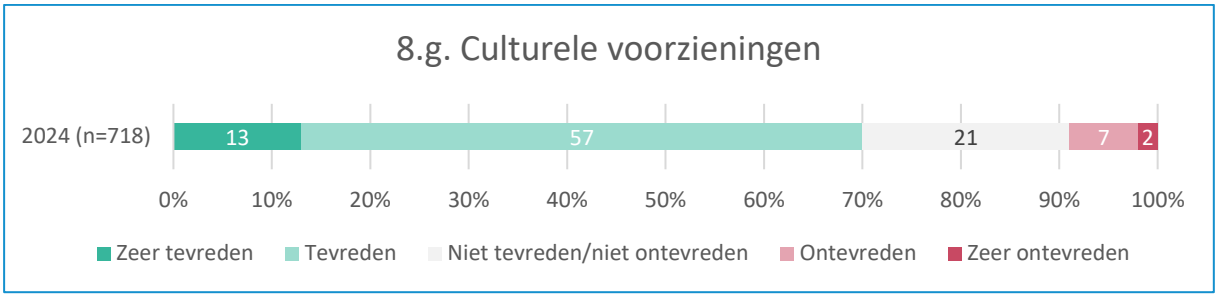

Deze vraag was in 2022, 2020 en 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=91).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023*
Afgerond percentage (zeer) tevreden	70%	-

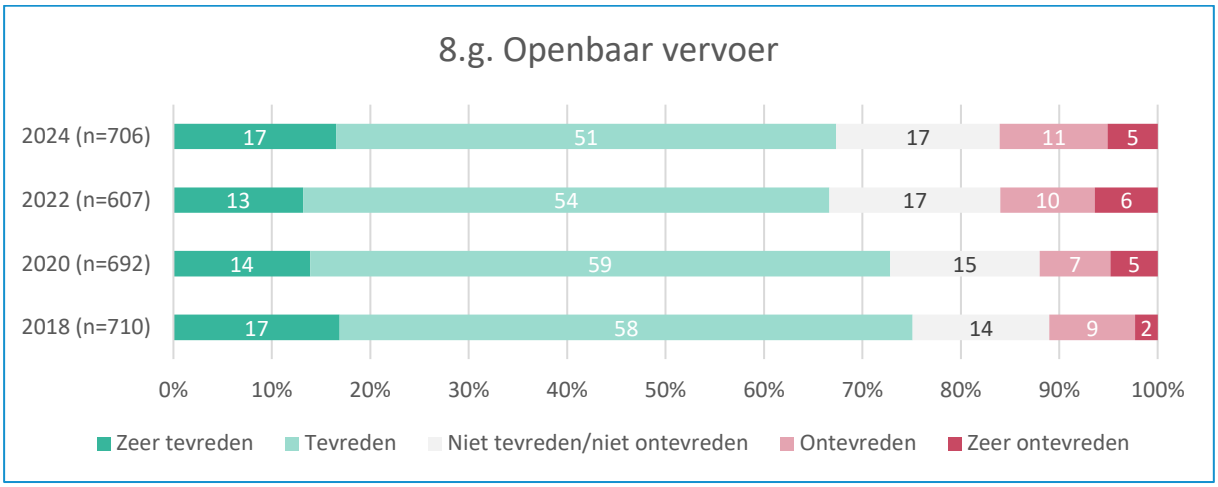

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=106).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (zeer) tevreden	68%	58%

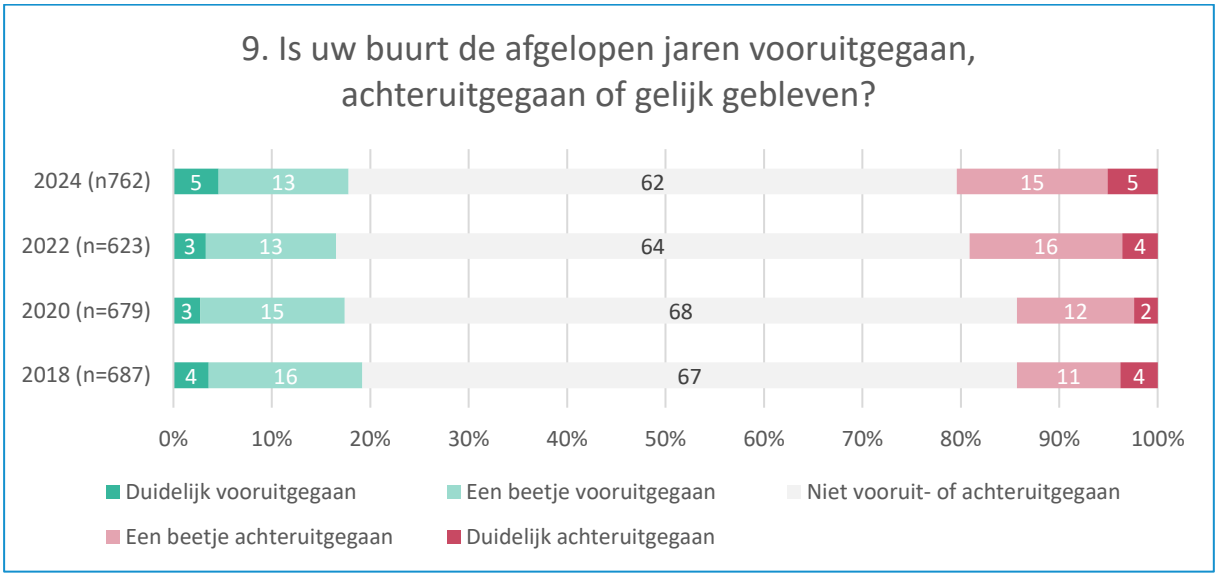

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=51).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat vindt dat de leefbaarheid duidelijk of een beetje is vooruitgegaan	18%	18%

Vraag 10

De antwoorden op vraag 10 **'Welke ideeën heeft u om uw buurt te verbeteren?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

*Resultaten van deze (nieuwe) vraag zijn tot op heden nog niet gepubliceerd.

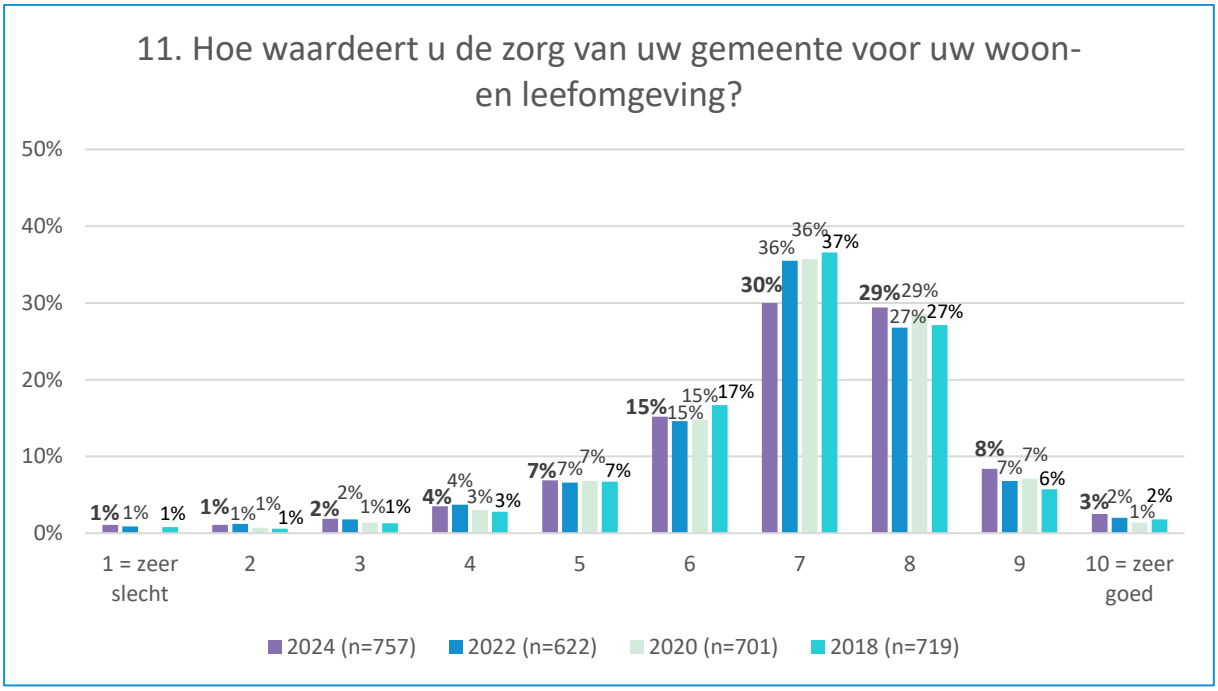

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=50).

Gemiddelden Wijchen				Nederland
2024	2022	2020	2018	2023
6,9	**6,9**	**7,0**	**6,9**	**6,6**

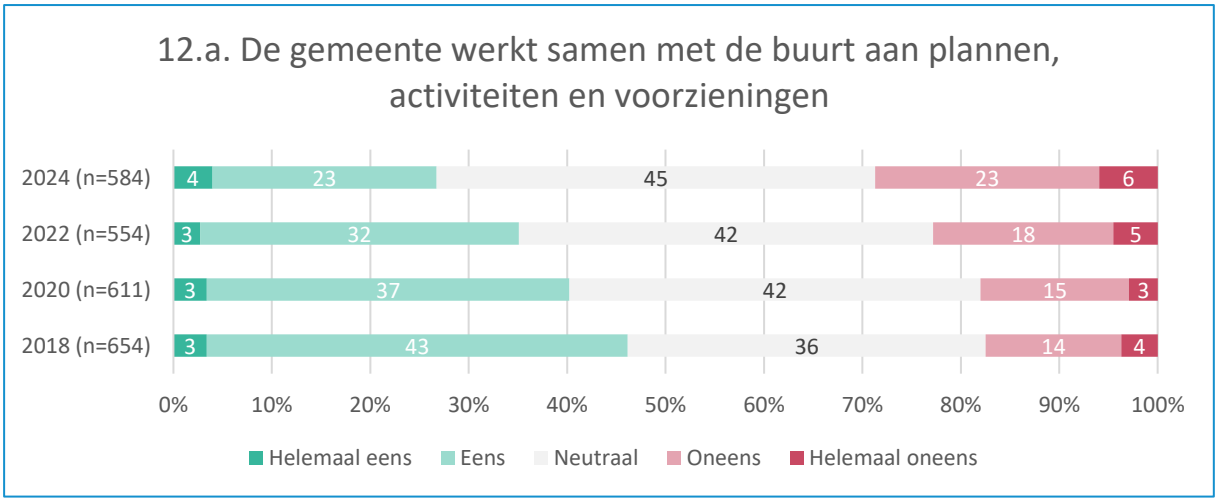

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=229).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023	Vergelijkbare gemeenten De Bilt	Zevenaar
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	27%	27%	19%	-

Hoogste scores	2023		2022		2021
Houten	39%	Hilversum	40%	Zoeterwoude	39%
Nieuwkoop	37%	Best	39%	Rijswijk	37%
IJsselstein	35%	Noordoostpolder	35%	Bunschoten	36%
Laagste scores	**2023**		**2022**		**2021**
De Fryske Marren	13%	Twenterand	10%	Epe	16%
Brummen	14%	Eijsden-Margraten	12%	Haaksbergen	16%
Geertruidenberg	14%	Hollands Kroon	16%	Velsen	16%

12.b. De gemeente geeft de buurt de ruimte om hun ideeën en plannen uit te voeren

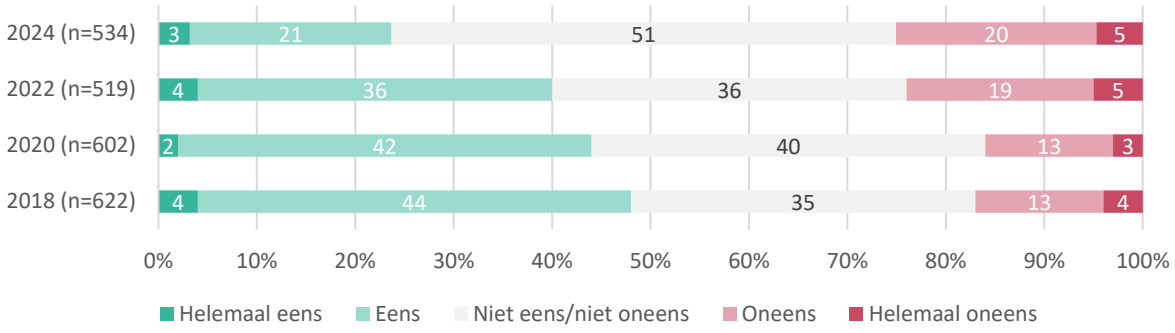

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=279).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023*
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	24%	-

12.c. De gemeente helpt inwoners bij het uitvoeren van hun ideeën en plannen

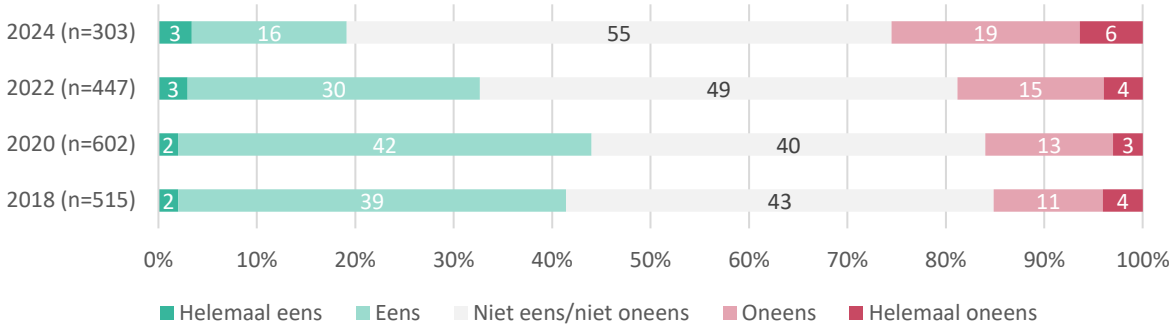

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=299).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023	Vergelijkbare gemeenten De Bilt	Vergelijkbare gemeenten Zevenaar
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	19%	21%	17%	16%

Hoogste scores	2023		2022		2021
Houten	35%	Best	28%	Houten	56%
Enschede	29%	Vijfheerenlanden	28%	Hilversum	48%
Raalte	28%	Molenlanden	28%	Groningen	42%
Laagste scores	**2023**		**2022**		**2021**
Brummen	11%	Krimpenerwaard	10%	Epe	14%
Epe	11%	Twenterand	10%	Baarn	15%
De Fryske Marren	12%	Losser	12%	Haaksbergen	17%

*Resultaten van deze (nieuwe) vraag zijn tot op heden nog niet gepubliceerd; een benchmark met de gemeenten die het beste en het slechtste scoren en met vergelijkbare gemeenten is dan ook niet mogelijk.

13. Hoe vaak heeft u zich de afgelopen 12 maanden ingezet voor uw buurt?

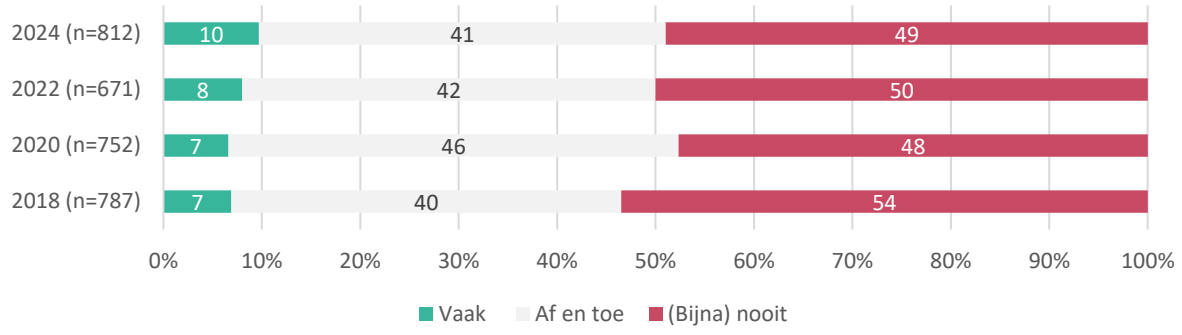

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage afgelopen 12 maanden vaak ingezet voor de buurt	10%	9%

14. Zou u zich actief willen (blijven) inzetten voor uw buurt?

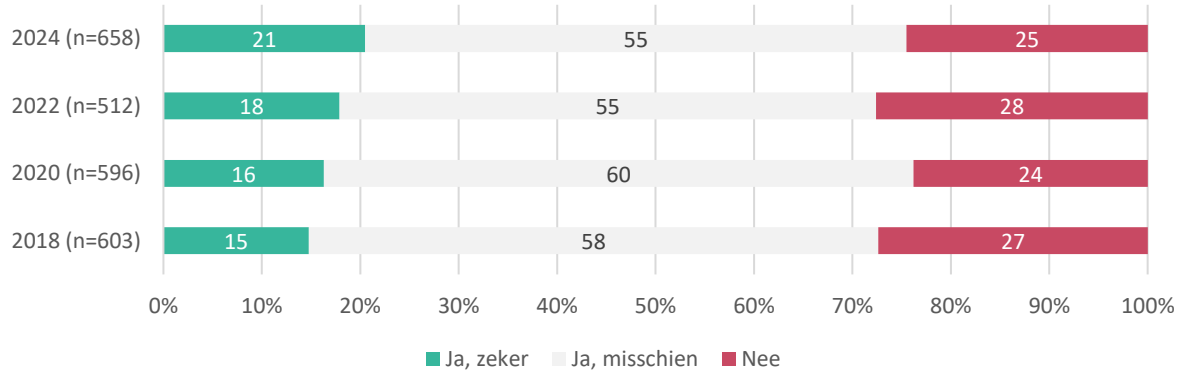

Antwoordoptie 'Weet niet': (n=157).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat zich zeker actief wil (blijven) inzetten voor de buurt	21%	22%

2.2 Relatie inwoner en gemeente

Onderstaande resultaten laten zien hoe inwoners hun relatie met de gemeente ervaren. Respondenten zijn gevraagd naar hun ervaringen met de communicatie vanuit de gemeente, de samenwerking met de gemeente en de mate waarin men zich betrokken voelt bij ontwikkelingen.

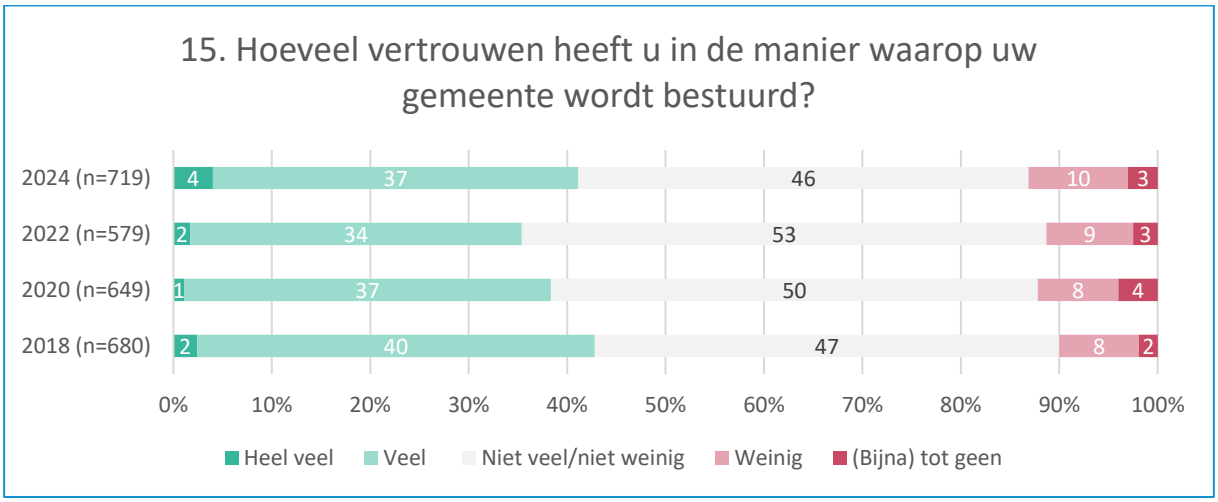

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=92).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (heel) veel	41%	29%

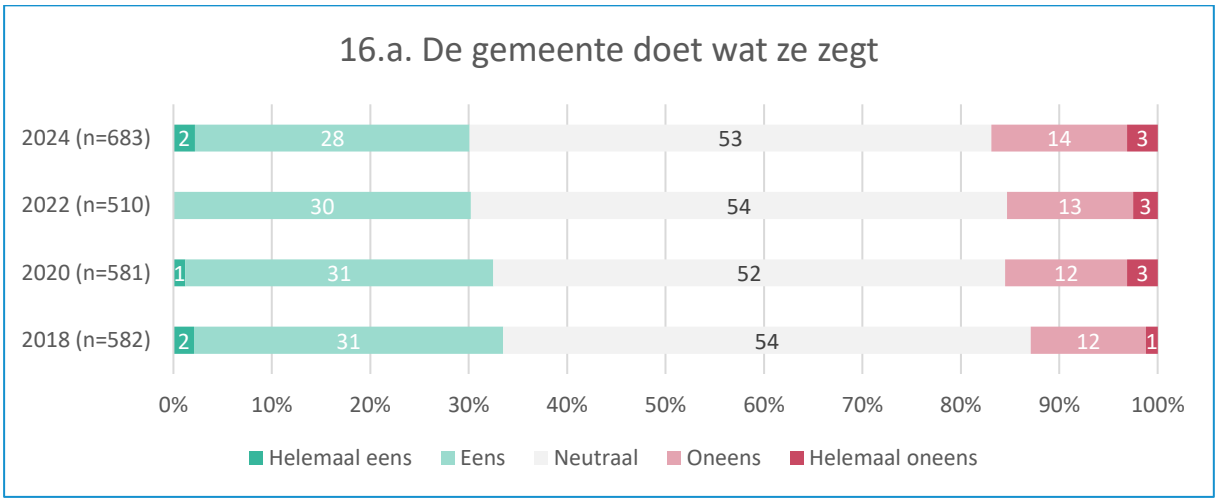

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=131).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	30%	25%

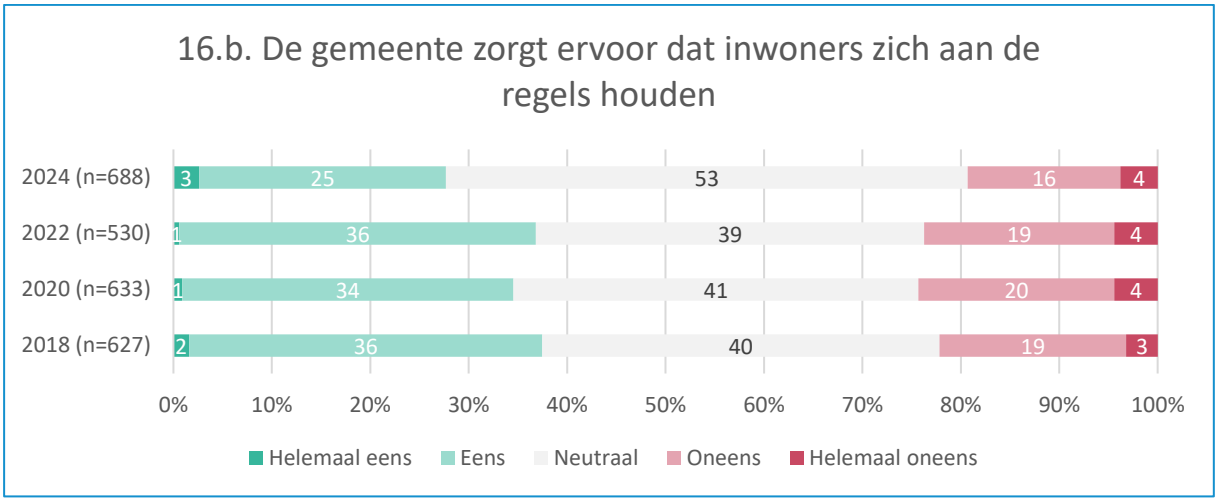

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=124).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	28%	26%

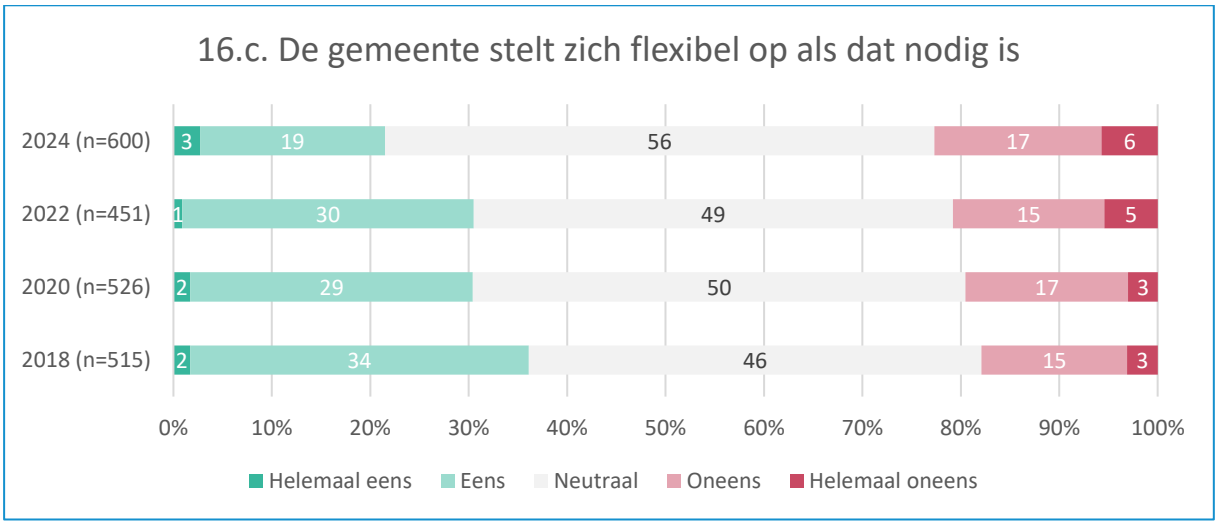

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=216).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	22%	21%

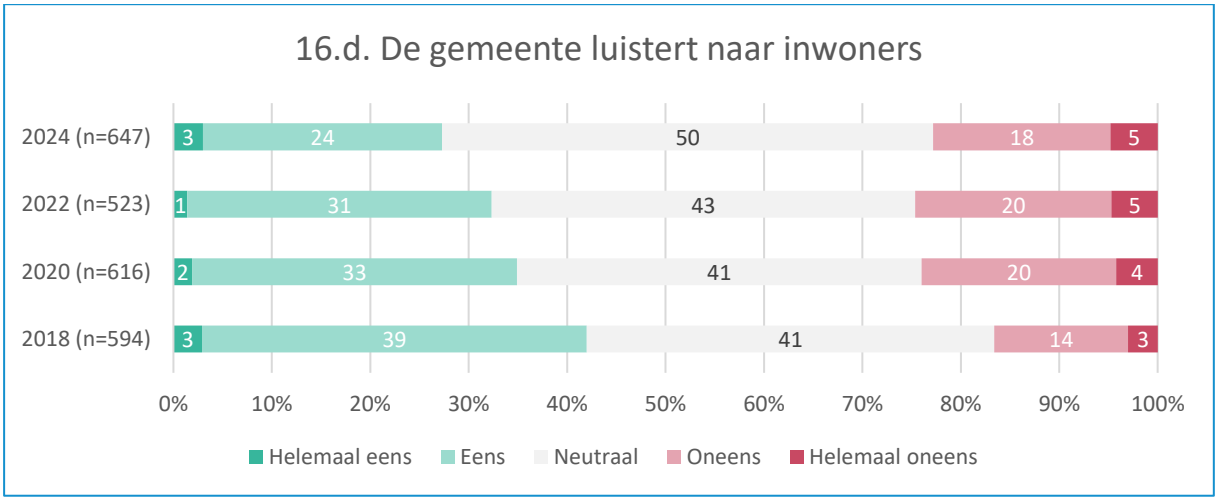

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=164).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	27%	27%

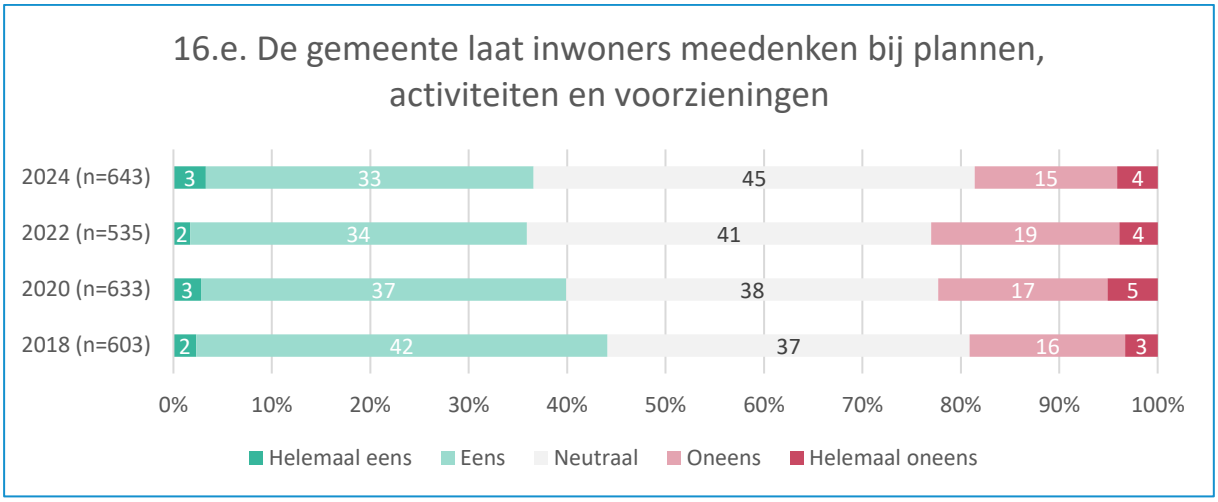

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=171).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	36%	37%

Vraag 17

De antwoorden op vraag 17 **'Welke ideeën of plannen, waarbij u zelf betrokken bent of wilt worden, wilt u de gemeente meegeven?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

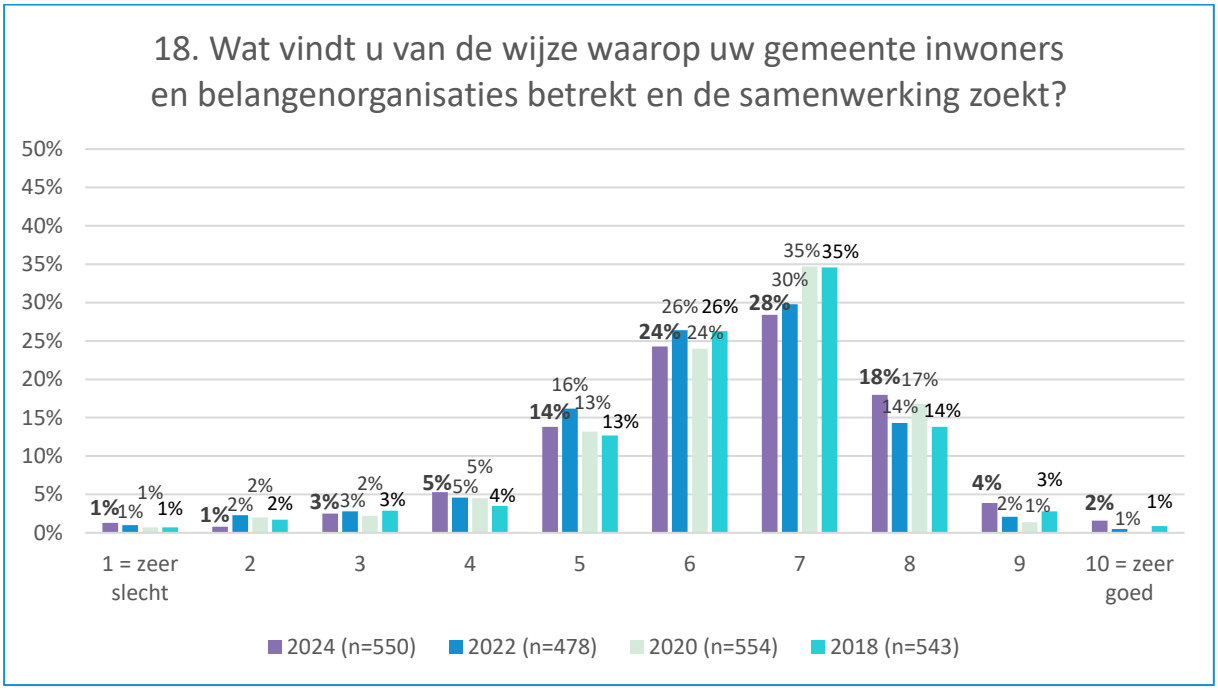

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=194).

Gemiddelden Wijchen				Nederland
2024	2022	2020	2018	2023
6,4	**6,2**	**6,3**	**6,3**	**6,1**

2.3 Gemeentelijke dienstverlening

Onderstaande resultaten laten zien hoe respondenten de dienstverlening van de gemeente ervaren. Zo wordt er onder ander ingegaan op de samenwerking met de gemeente bij het aanvragen van dienstverlening.

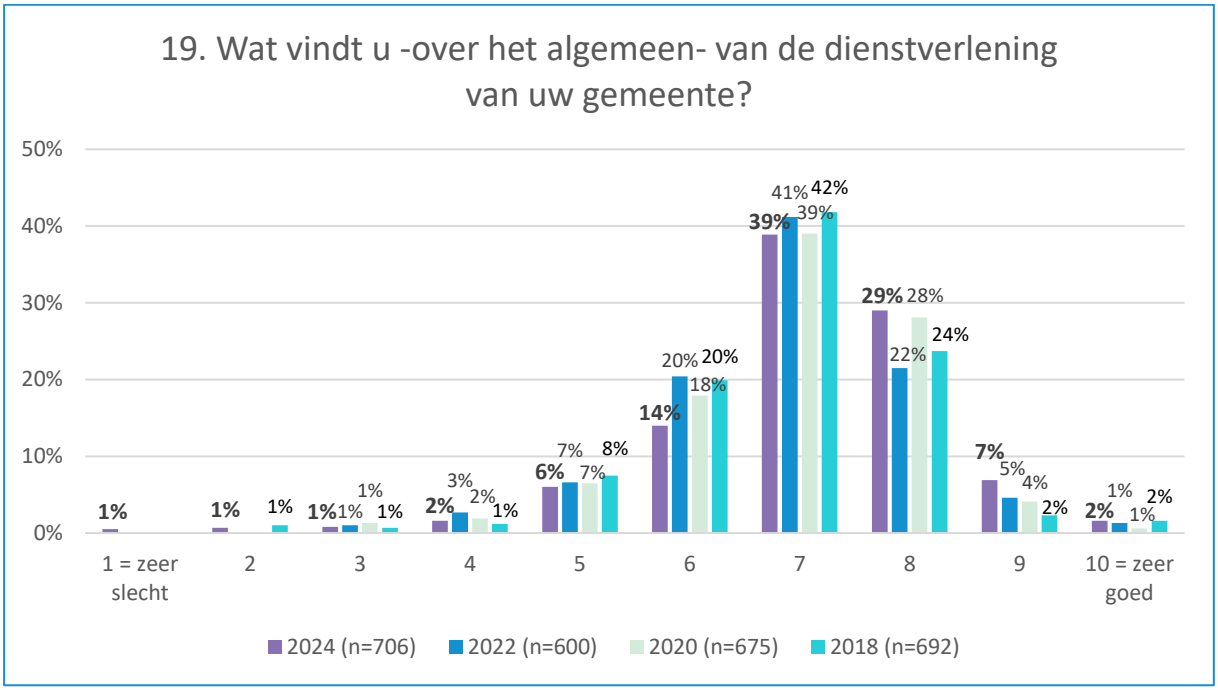

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=104).

Gemiddelden Wijchen				Nederland	Vergelijkbare gemeenten	
2024	2022	2020	2018	2023	De Bilt	Zevenaar
7,1	**6,9**	**6,9**	**6,8**	**6,7**	**6,8**	**6,3**

Hoogste scores	2023		2022		2021
Bunschoten	7,2	Best	7,0	Bunschoten	7,2
Bloemendaal	7,1	Diemen	6,9	Bloemendaal	7,1
Raalte	7,1	Hilversum	6,9	Raalte	7,1
Laagste scores	**2023**		**2022**		**2021**
Epe	6,2	Den Helder	5,9	Epe	5,9
Brummen	6,3	Waadhoeke	6,0	Haaksbergen	6,3
West Betuwe	6,3	Sittard-Geleen	6,1	Tholen	6,4

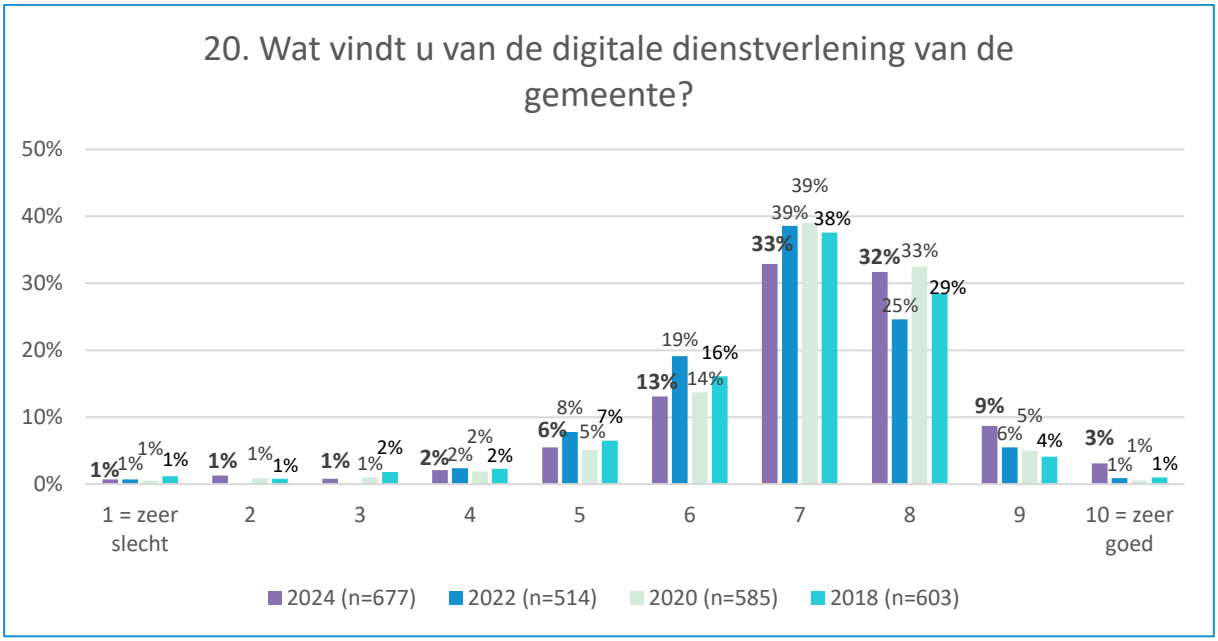

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=132).

Gemiddelden Wijchen				Nederland	Vergelijkbare gemeenten	
2024	2022	2020	2018	2023	De Bilt	Zevenaar
7,1	**6,9**	**7,0**	**6,8**	**6,9**	**6,8**	**6,8**

Hoogste scores	2021		2022		2023
Heemstede	7,4	Oss	7,1	Houten	7,3
Houten	7,3	Best	7,1	Raalte	7,2
Oss	7,3	Valkenswaard	7,1	Bunschoten	7,1
Laagste scores	**2021**		**2022**		**2023**
Epe	6,2	Waadhoeke	6,2	Etten-Leur	6,5
Tholen	6,4	Den Helder	6,3	Brummen	6,5
Haaksbergen	6,6	Baarle-Nassau	6,4	Epe	6,5

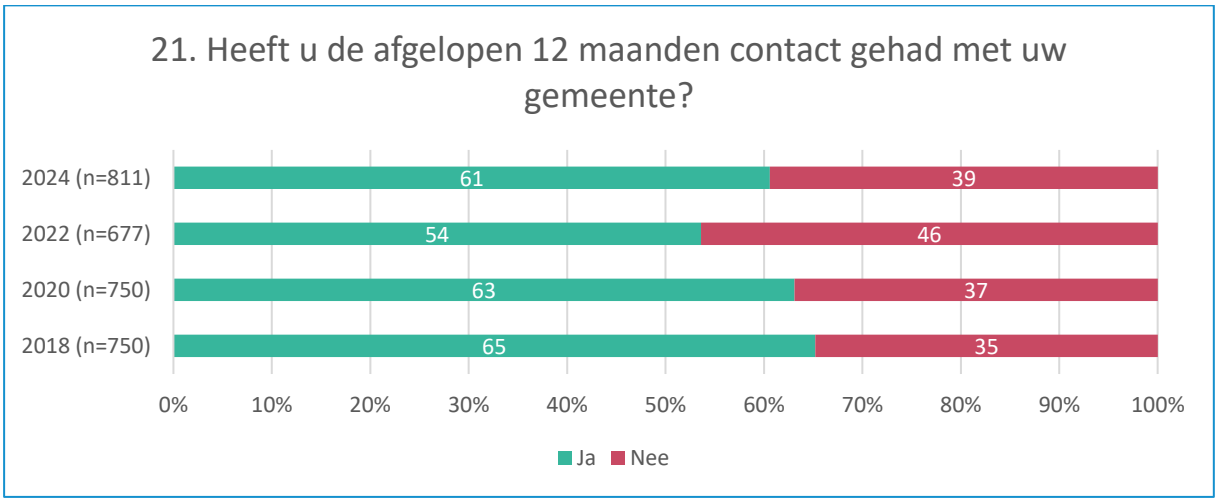

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage afgelopen 12 maanden contact gehad met de gemeente	61%	57%

Vragen 22 tot en met 27 zijn alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven dat ze de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de gemeente.

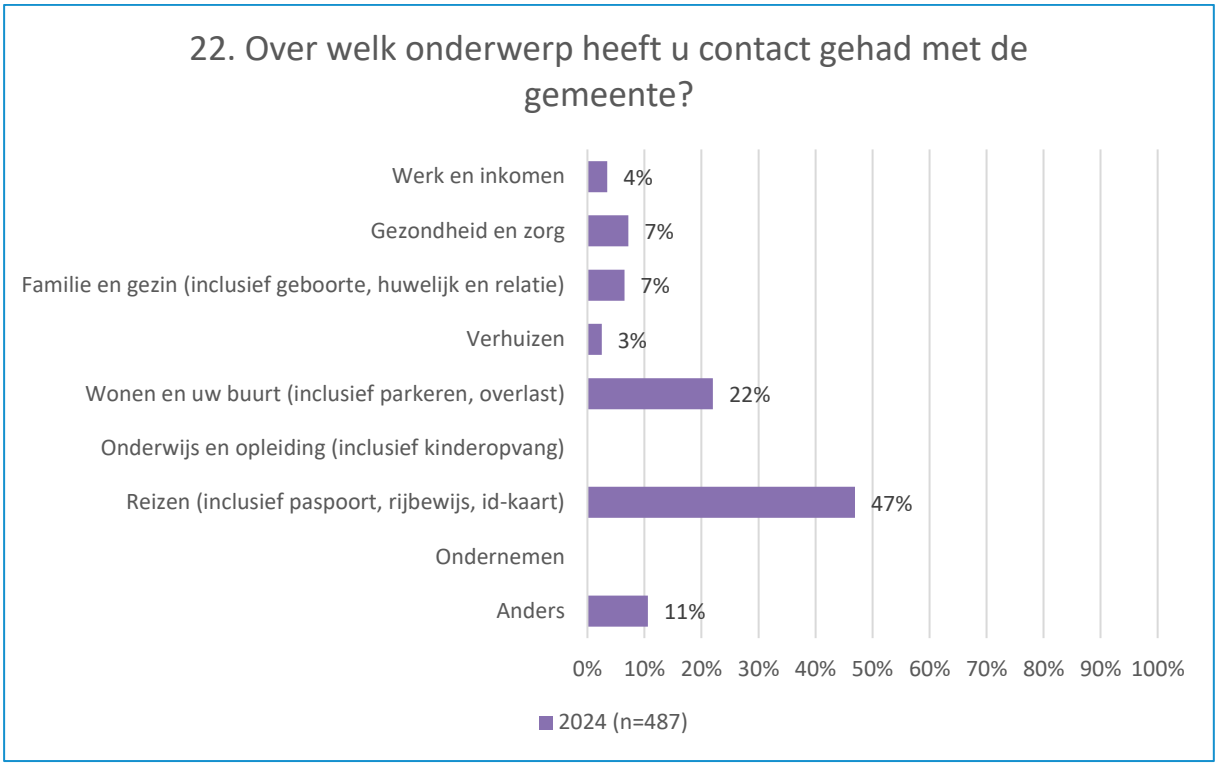

Deze vraag was in 2022, 2020 en 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. De antwoorden die zijn gegeven bij de antwoordoptie 'Anders, namelijk' zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

Onderstaande vragen zijn alleen gesteld aan inwoners die hebben aangegeven dat ze de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de gemeente.

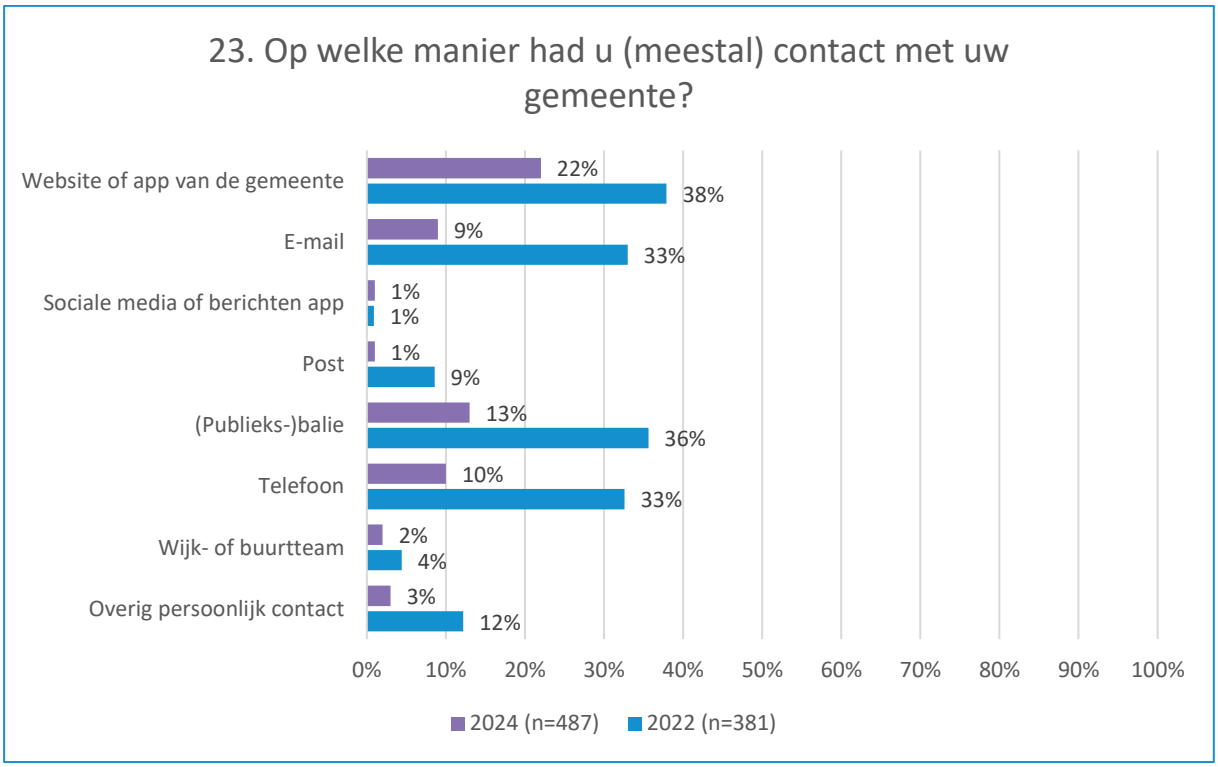

Deze vraag was in 2020 en 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling.

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2022*
Website of app van de gemeente	22%	25%
E-mail	9%	19%
Sociale media of berichten app	1%	2%
Post	1%	6%
(Publieks-)balie	13%	18%
Telefoon	10%	23%
Wijk- of buurtteam	2%	-
Overig persoonlijk contact	3%	7%

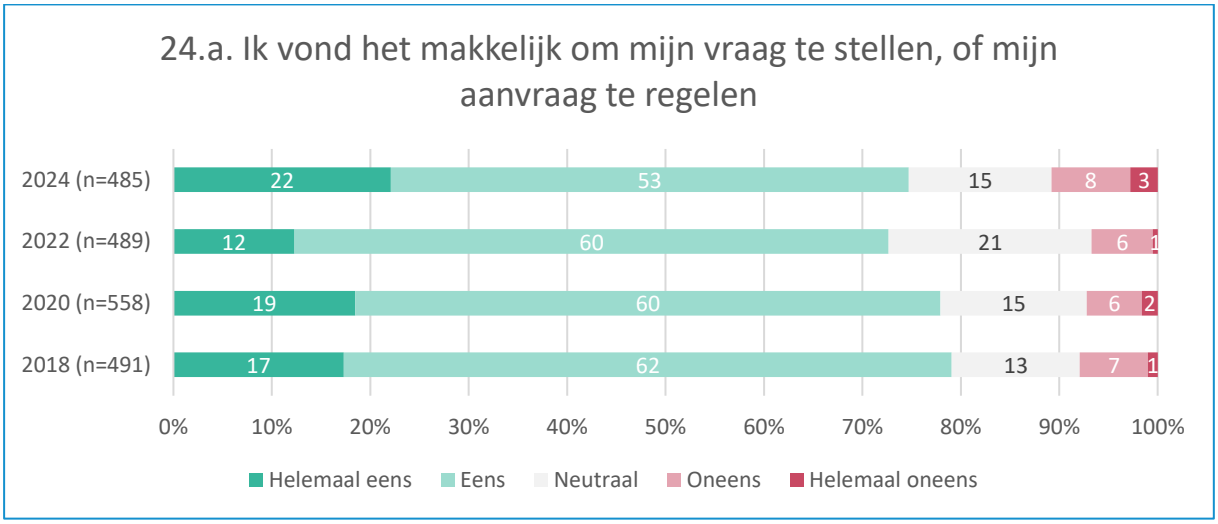

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=4).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	75%	73%

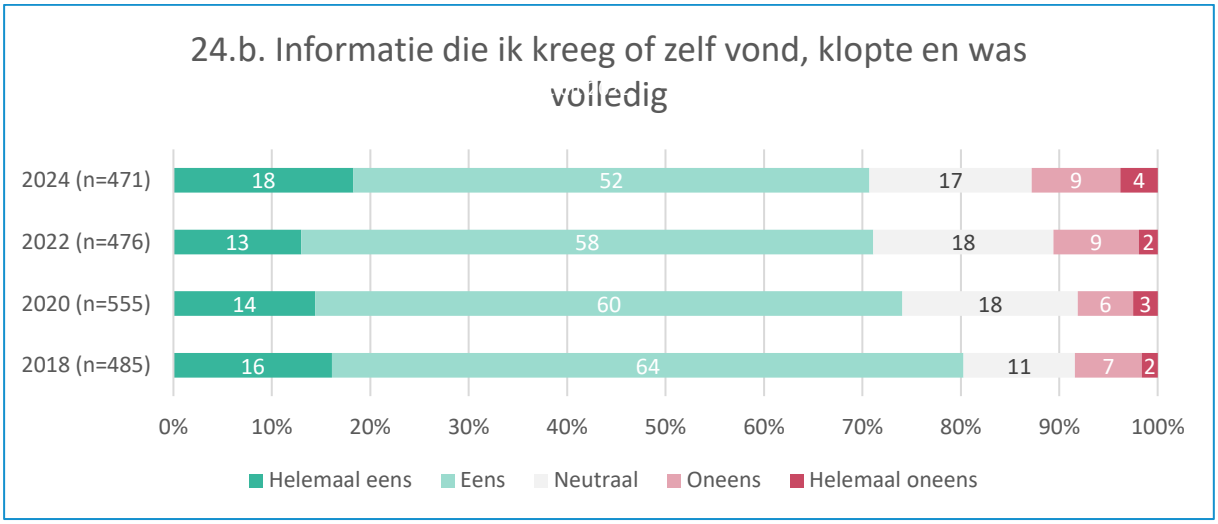

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=14).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	70%	67%

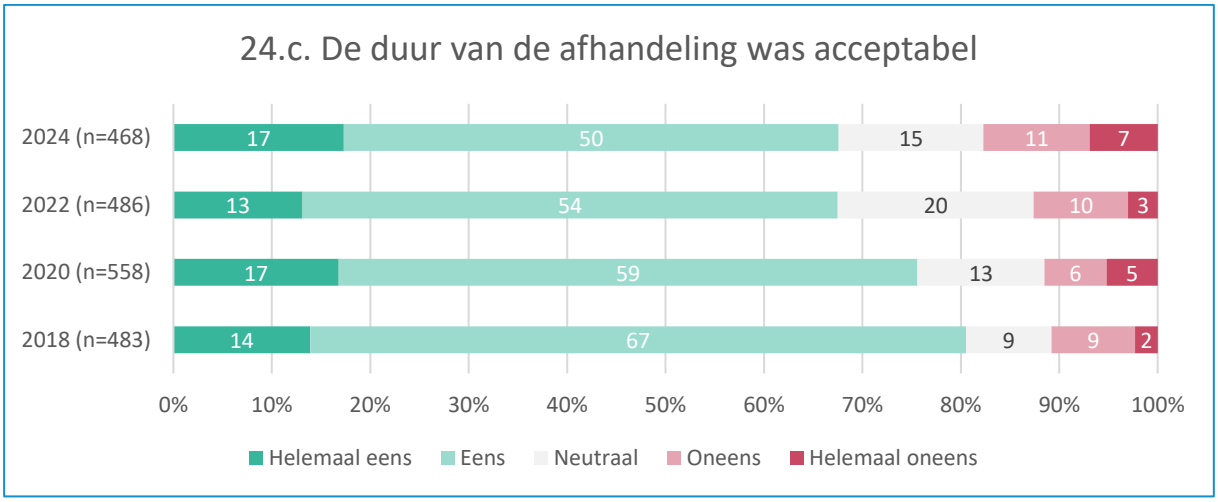

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=14).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling) (in 2022 stond er 'redelijk')	67%	65%

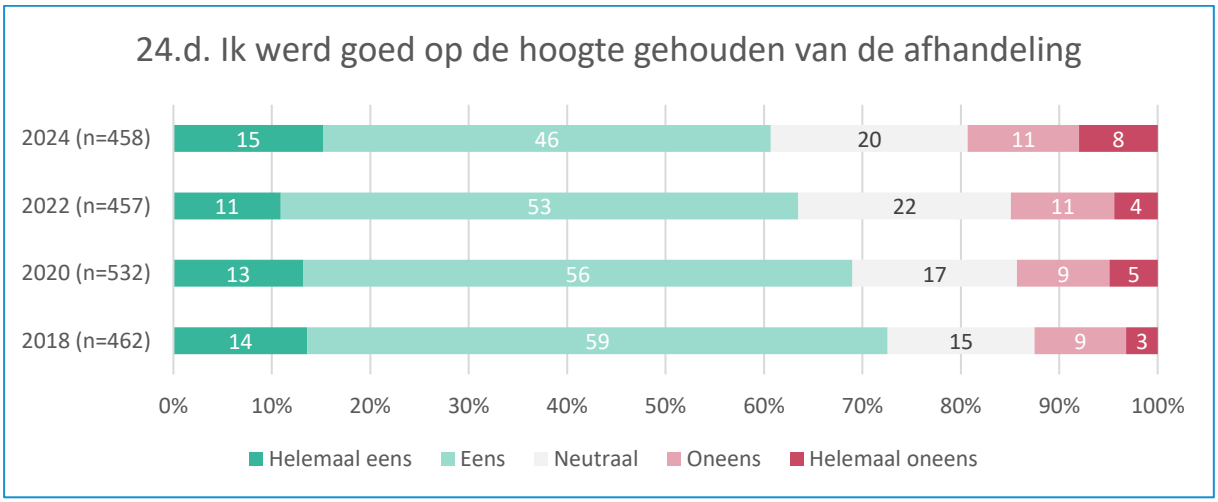

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=26).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling)	61%	56%

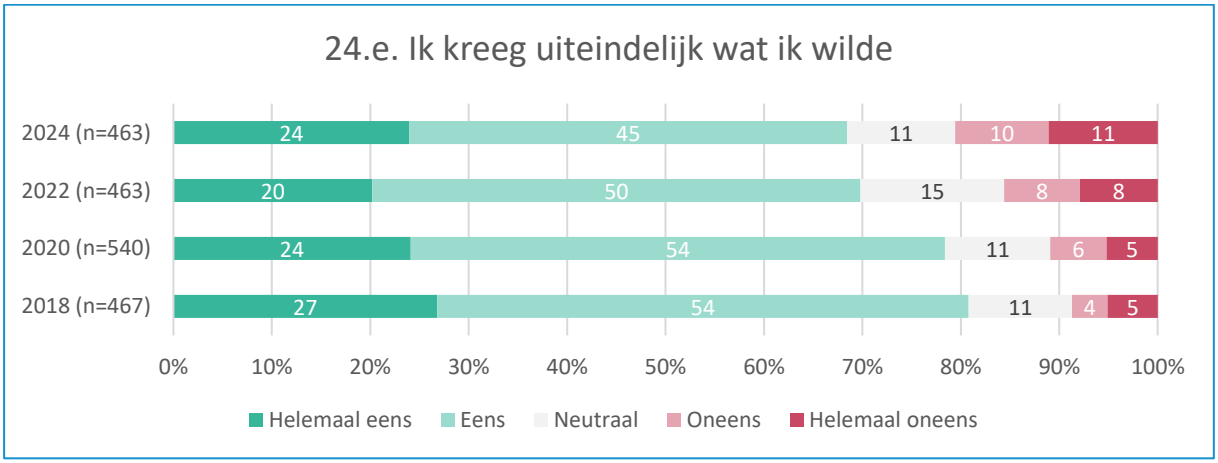

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=20).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	69%	66%

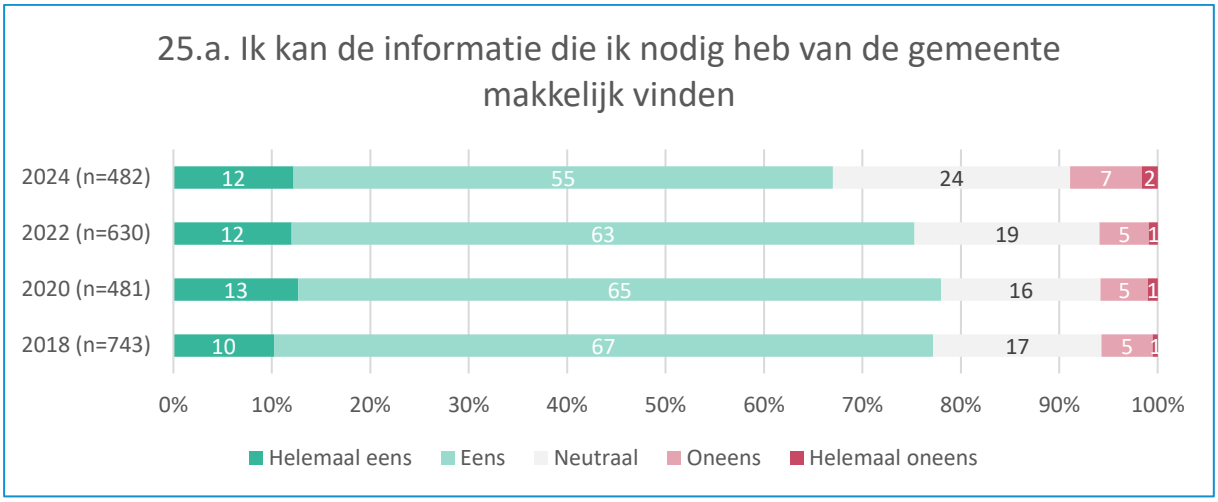

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=7).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling)	67%	64%

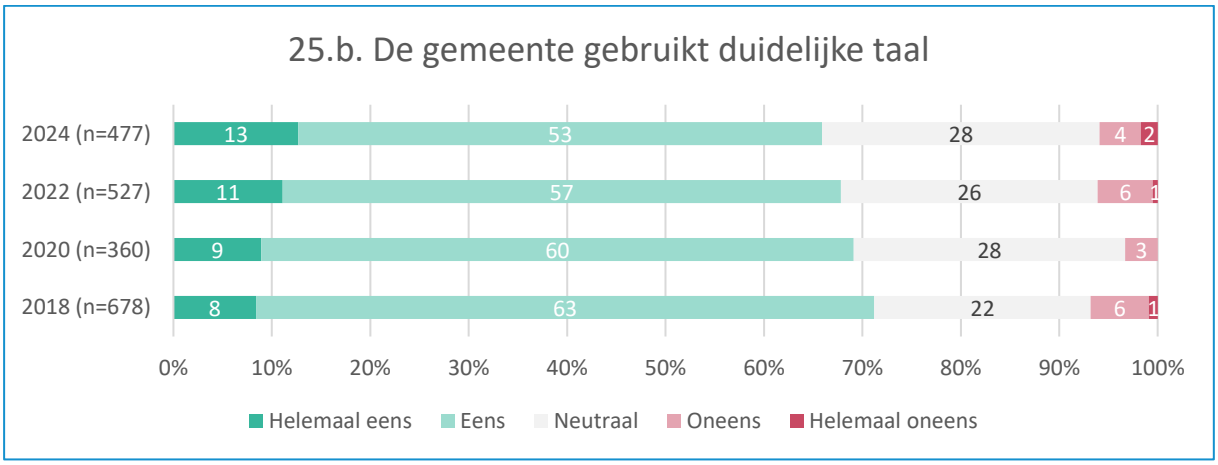

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=12).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	66%	64%

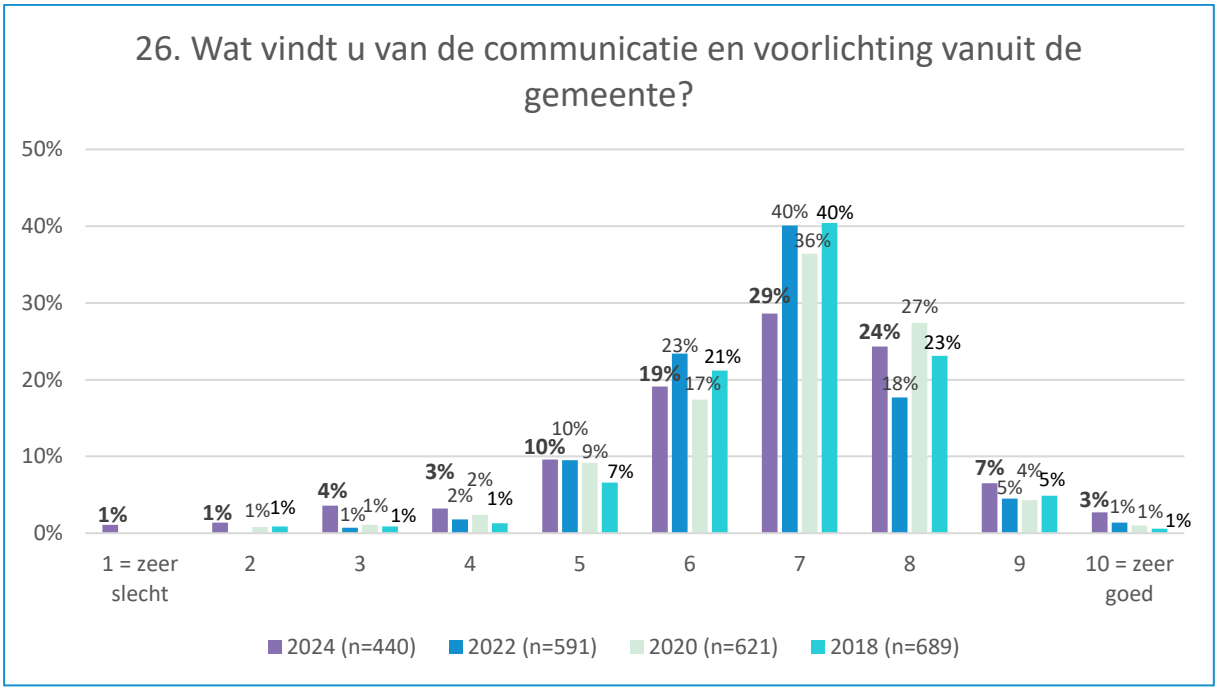

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=46).

Gemiddelden Wijchen				Nederland	Vergelijkbare gemeenten	
2024	2022	2020	2018	2023	De Bilt	Zevenaar
6,7	**6,8**	**6,9**	**6,9**	**6,4**	**-**	**6,1**

Hoogste scores	2023		2022		2021
Bunschoten	6,9	Diemen	7,0	Heemstede	7,2
Raalte	6,9	Blaricum	6,9	Bunschoten	7,0
Houten	6,7	Valkenswaard	6,8	Heiloo	7,0
Laagste scores	**2023**		**2022**		**2021**
Epe	5,8	Waadhoeke	5,9	Epe	5,9
West Betuwe	6,0	Den Helder	6,0	Haaksbergen	6,2
Etten-Leur	6,0	Molenlanden	6,0	Bergen (NH)	6,3

Vraag 27

De antwoorden op vraag 27 **'Welke ideeën heeft u voor de verbetering van de dienstverlening?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

2.4 Welzijn en zorg

Onderstaande resultaten laten zien hoe inwoners het welzijn en zorg ervaren binnen de gemeente. Zo zijn er vragen gesteld over de gezondheid en de mogelijkheden van inwoners om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Ook zijn deelnemers gevraagd naar vrijwilligerswerk, zorg aan een hulpbehoevende naaste, en zorgvoorzieningen.

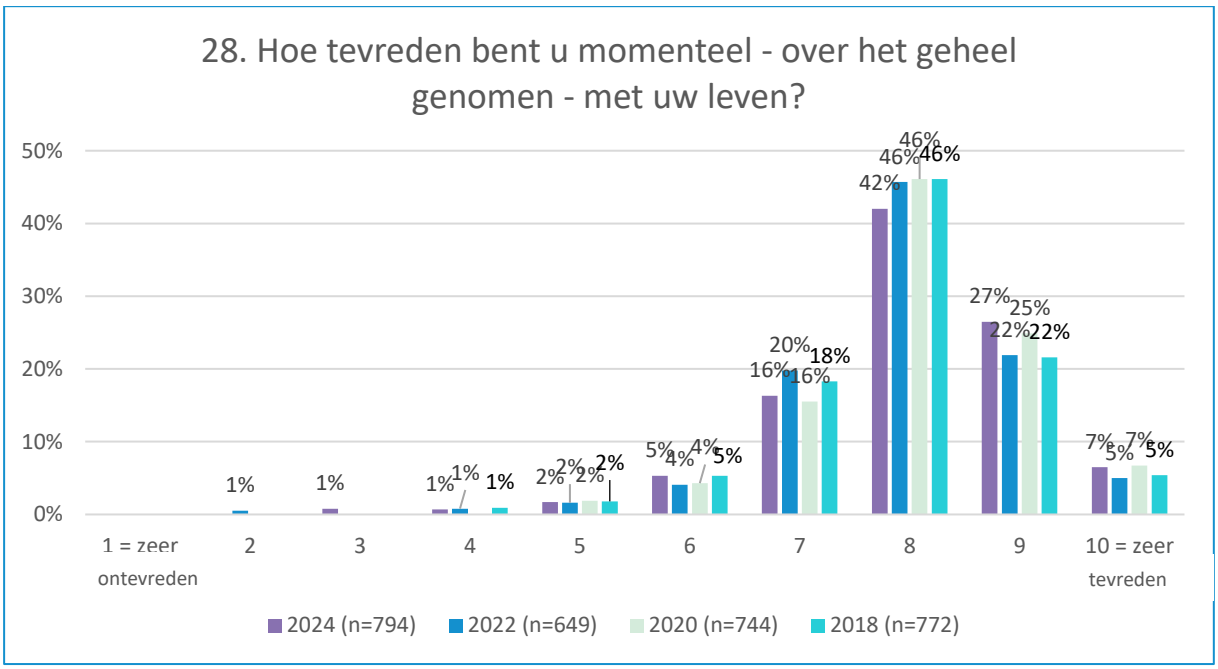

Antwoordoptie 'Wil ik niet zeggen/weet niet': (n=20).

Gemiddelden Wijchen				Nederland
2024	2022	2020	2018	2023
8,0	**7,9**	**8,0**	**7,9**	**8,0**

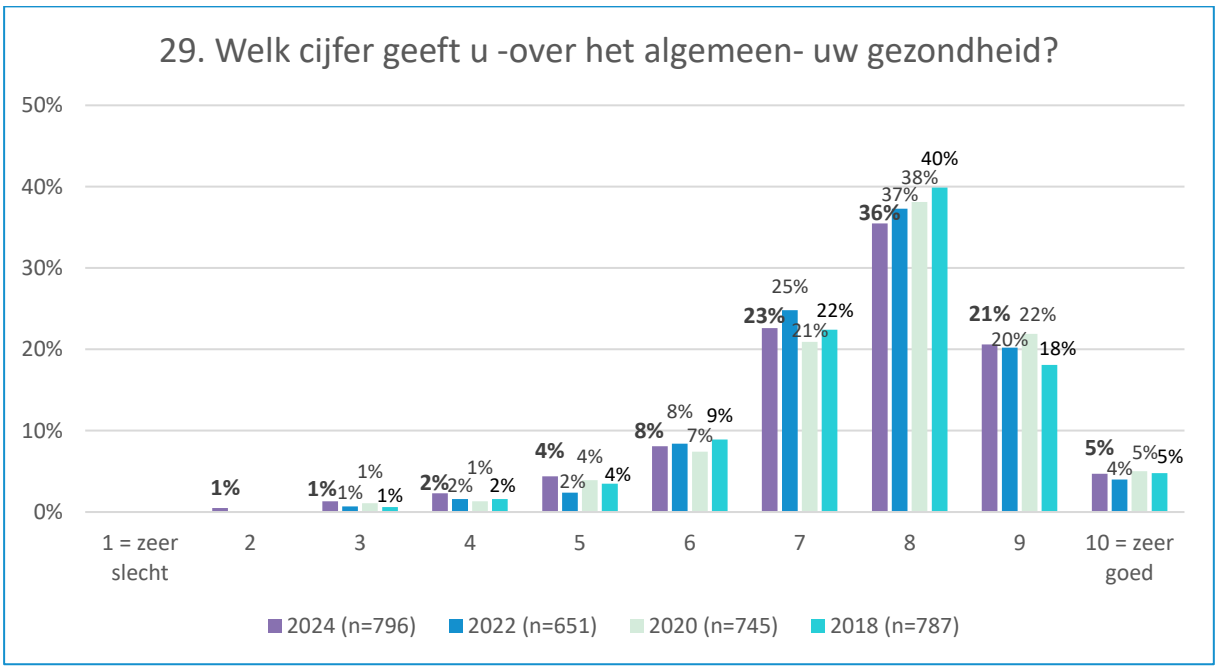

Antwoordoptie 'Wil ik niet zeggen/weet niet': (n=15).

Gemiddelden Wijchen				Nederland
2024	2022	2020	2018	2023
7,6	**7,7**	**7,7**	**7,9**	**7,6**

Onderstaande zeven grafieken geven per onderwerp antwoord op vraag 30 **'Heeft u het gevoel dat de zaken hieronder een negatieve invloed hebben op uw leven of u in de weg staan in uw leven? Zo ja, in welke mate?'**.

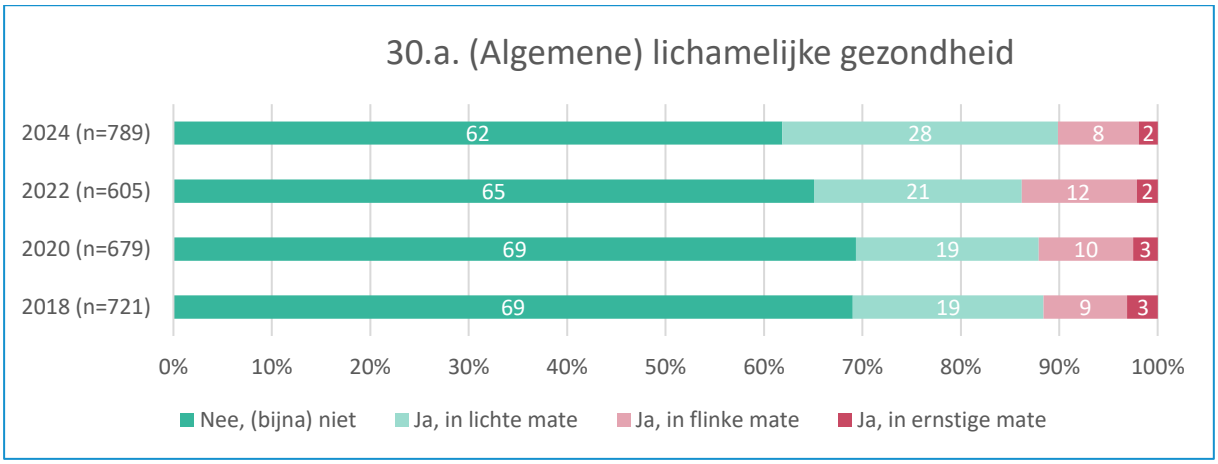

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=24).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	10%	10%

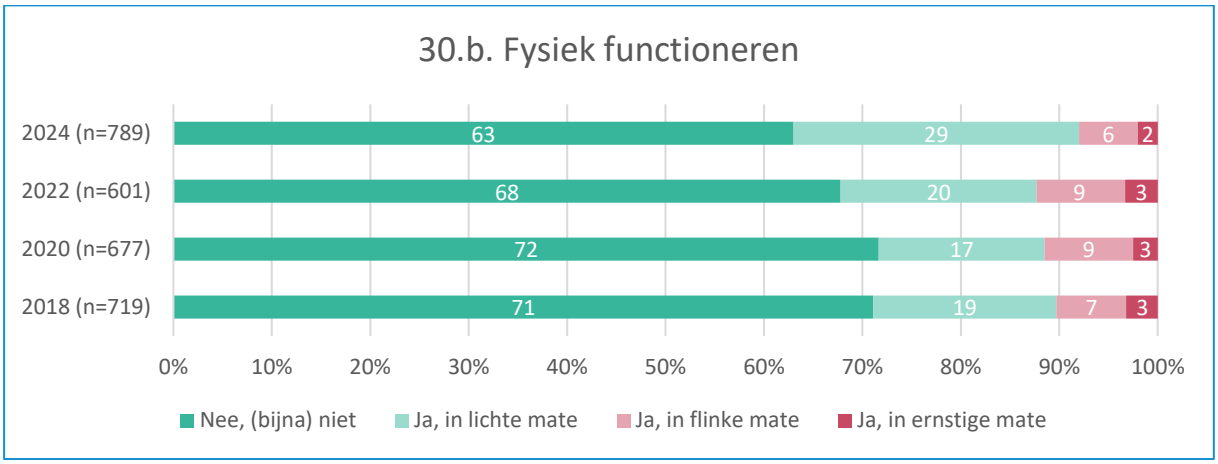

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=22).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	8%	9%

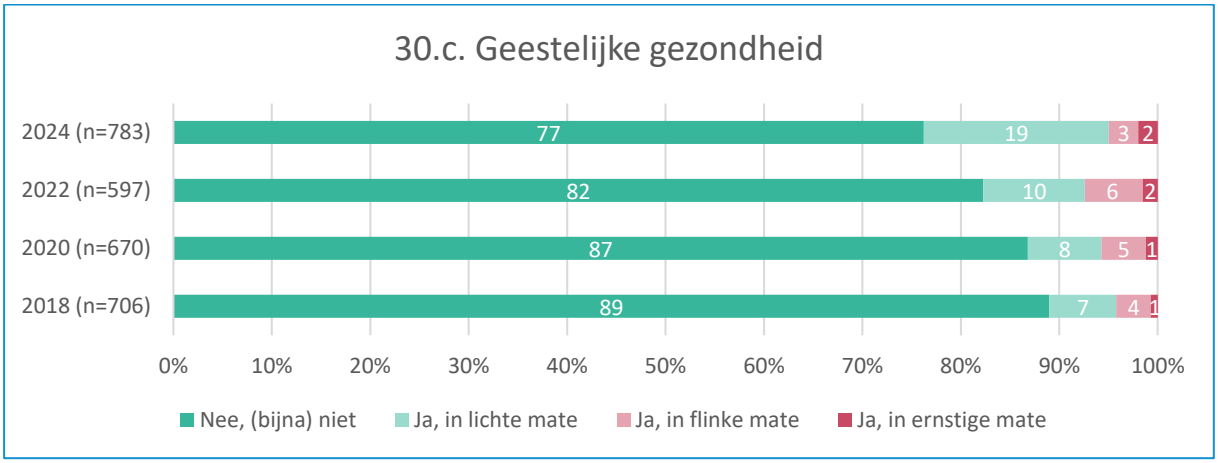

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=28).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	5%	6%

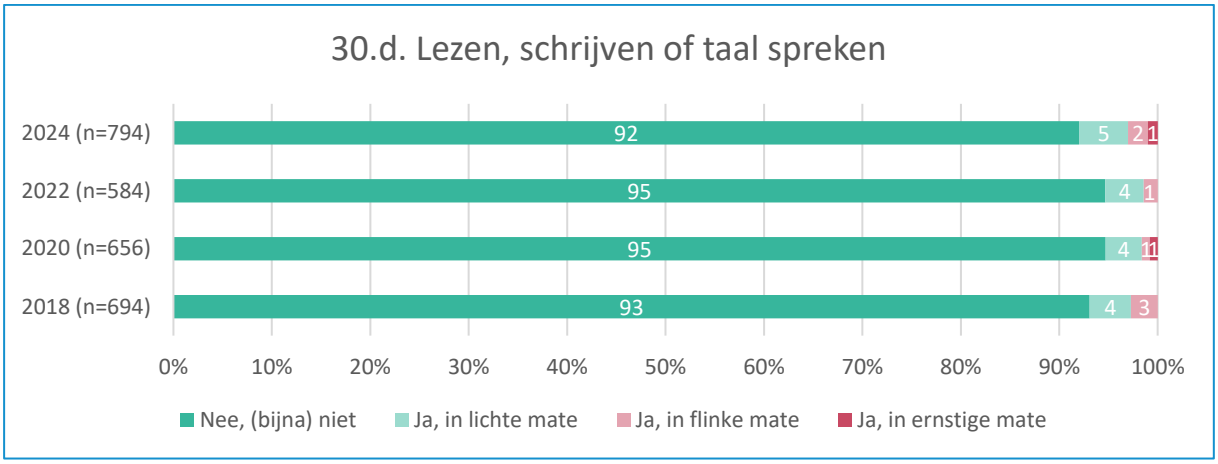

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=19).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	3%	3%

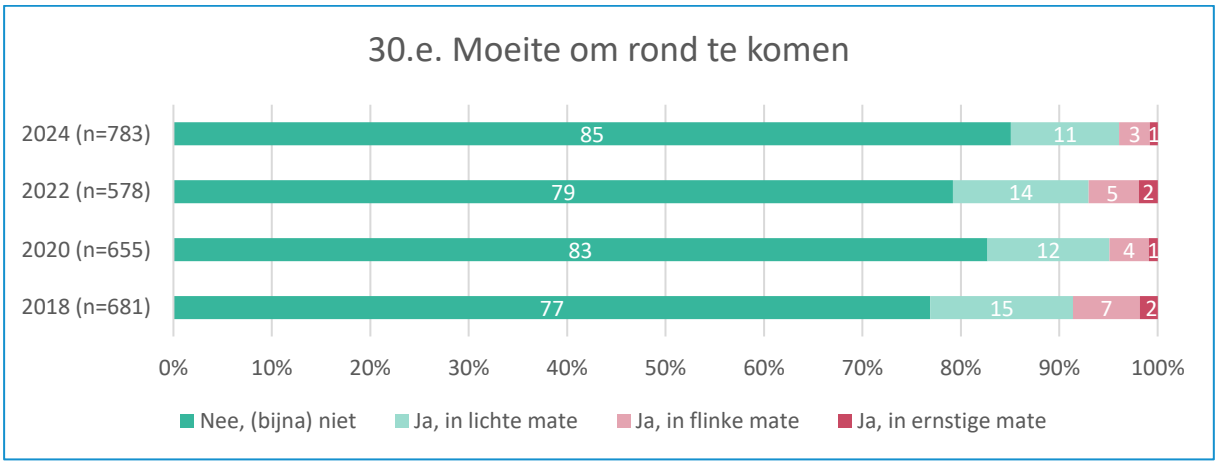

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=28).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	4%	5%

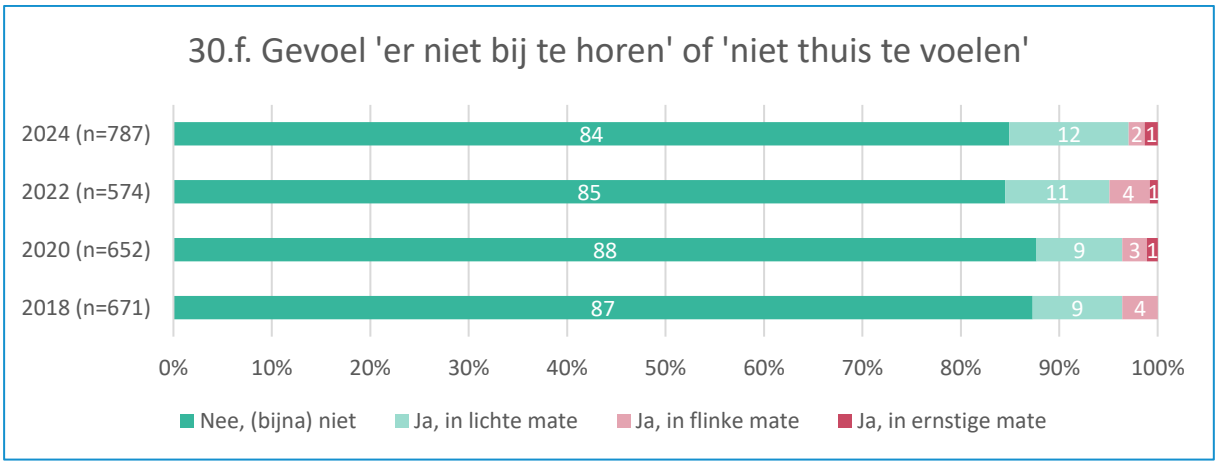

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=22).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	3%	4%

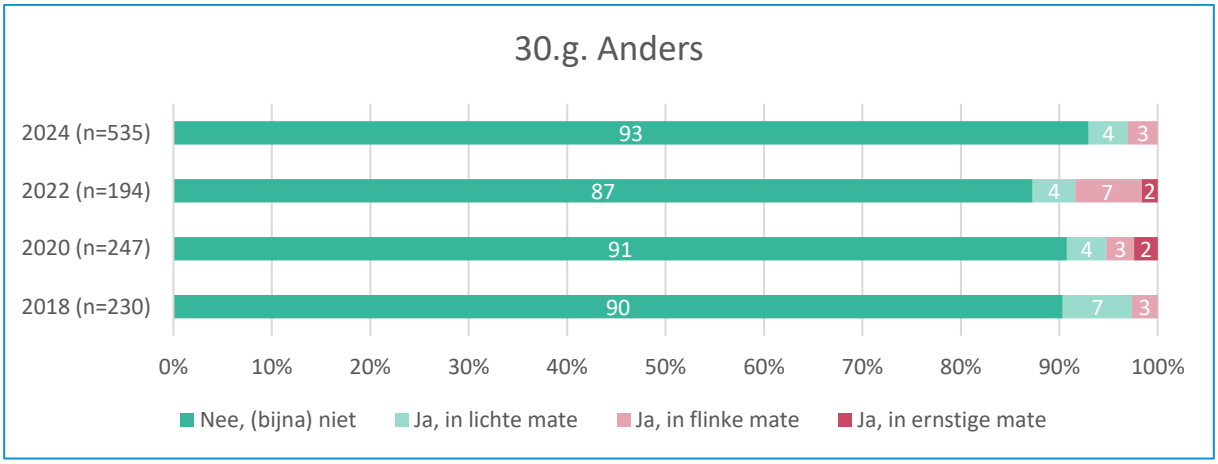

Antwoordoptie 'Zeg ik liever niet': (n=56).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage flinke/ernstige belemmering	3%	3%

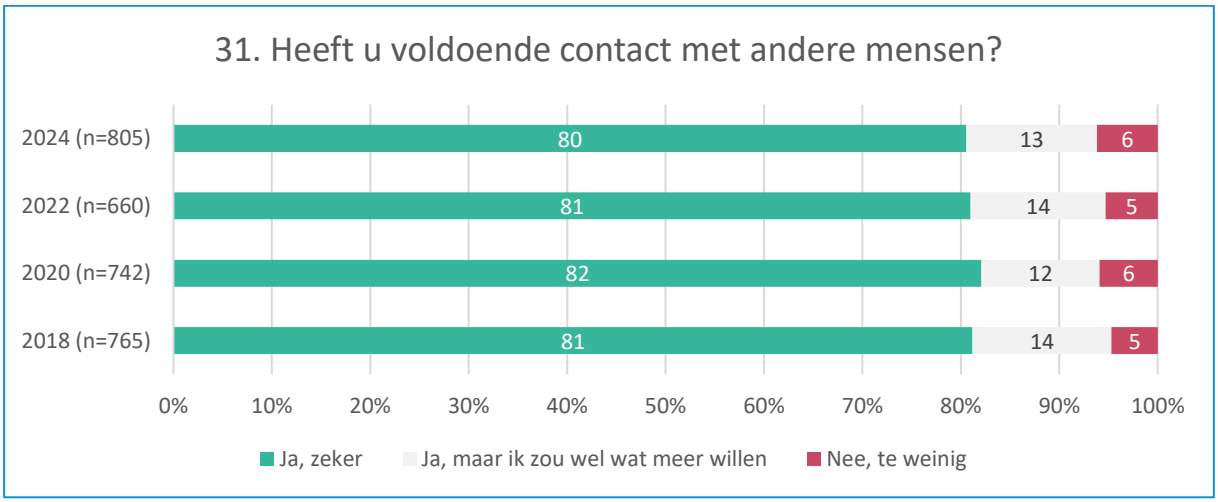

Antwoordoptie 'Wil ik niet zeggen/weet niet': (n=9).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat meer contact zou willen of te weinig contact heeft	19%	20%

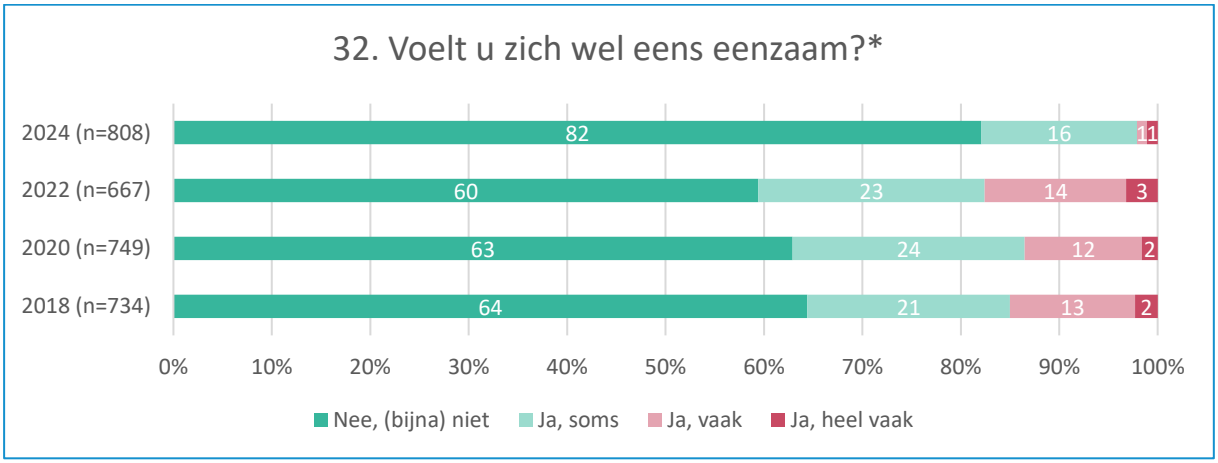

Antwoordoptie 'Wil ik niet zeggen/weet niet': (n=6).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat dat zich (heel) vaak eenzaam voelt	2%	3%

*De antwoordopties van deze vraag zijn zodanig veranderd dat dit invloed heeft op de resultaten. De vergelijking tussen jaren kan niet zuiver gemaakt worden. Antwoord opties in 2018, 2020 en 2022 waren: (Vrijwel) nooit/Zelden/Soms/Vaak.

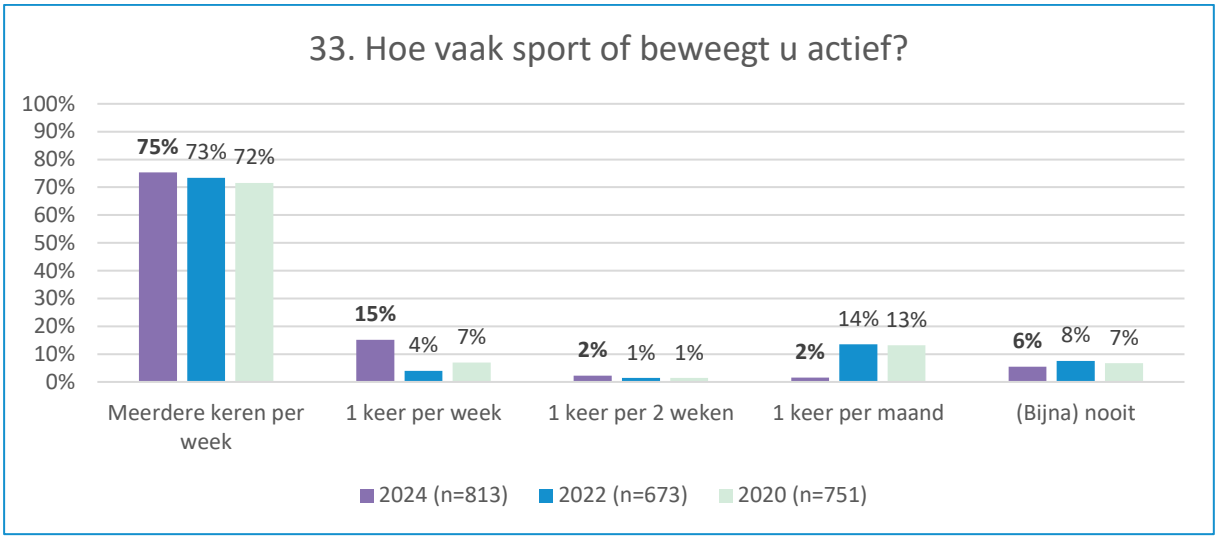

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling.

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat meerdere keren per week sport	75%	71%

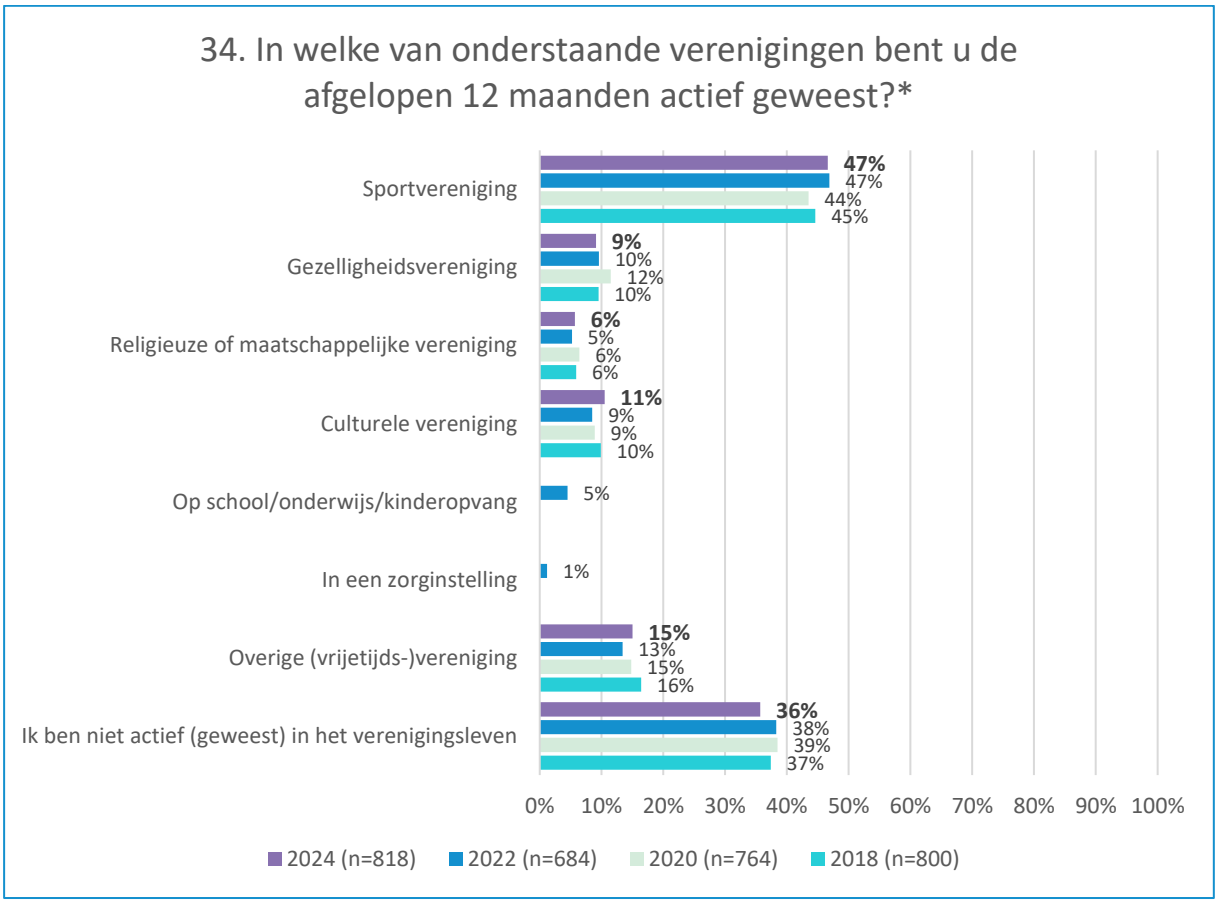

. *Dit is een meerkeuzevraag.

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Sportvereniging	47%	38%
Gezelligheidsvereniging	9%	9%
Religieuze of maatschappelijke vereniging	6%	13%
Culturele vereniging (o.m. toneel, muziek)	11%	9%
Overige (vrijetijds-)vereniging	15%	17%
Niet actief (geweest) in verenigingsleven	36%	37%

Afgerond percentage actief per type vereniging

Onderstaande vier grafieken geven per onderwerp antwoord op vraag 35 **'Hoe vaak heeft u zich de afgelopen 12 maanden ingezet voor anderen en/of maatschappelijke doelen?'**.

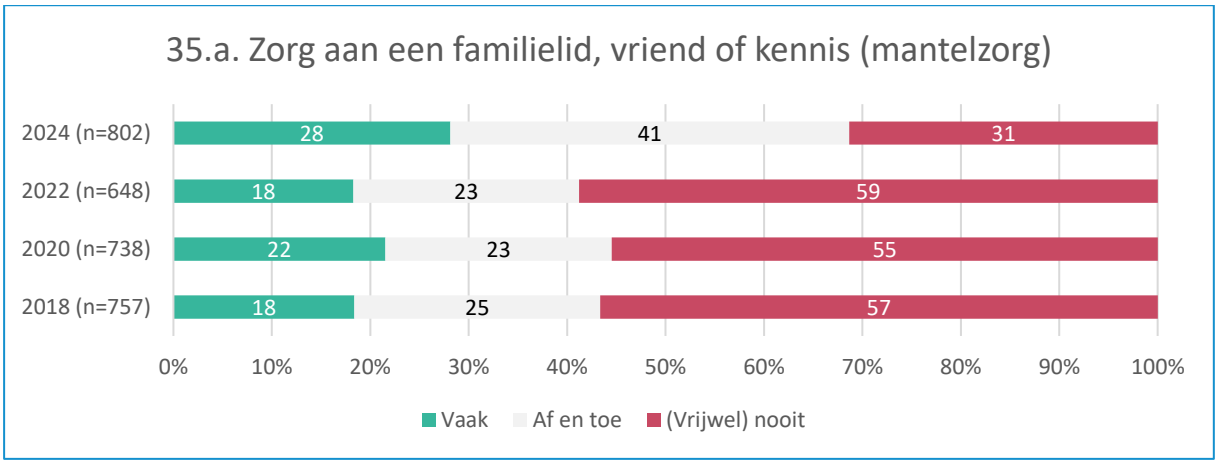

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage vaak/af en toe	69%	66%

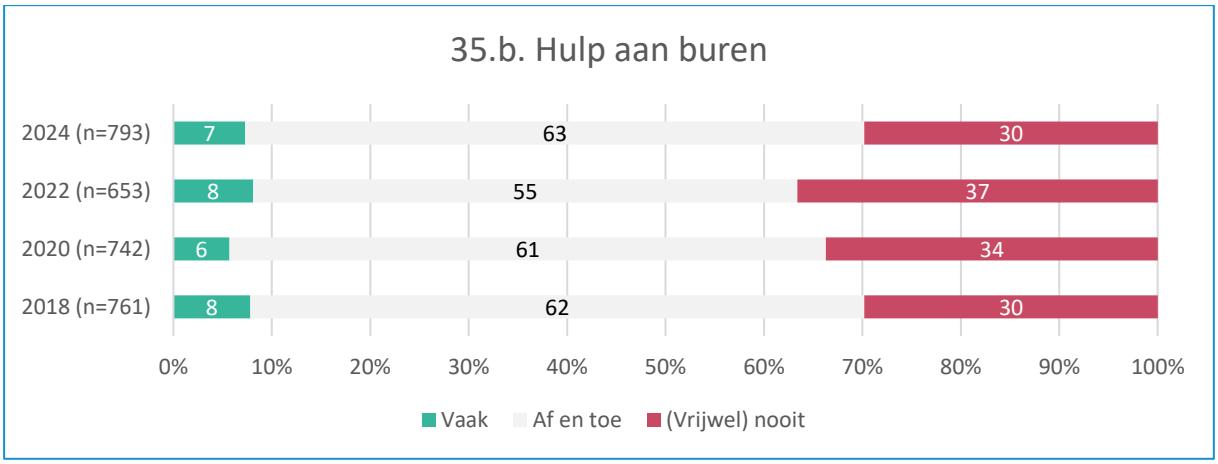

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage vaak/af en toe	70%	63%

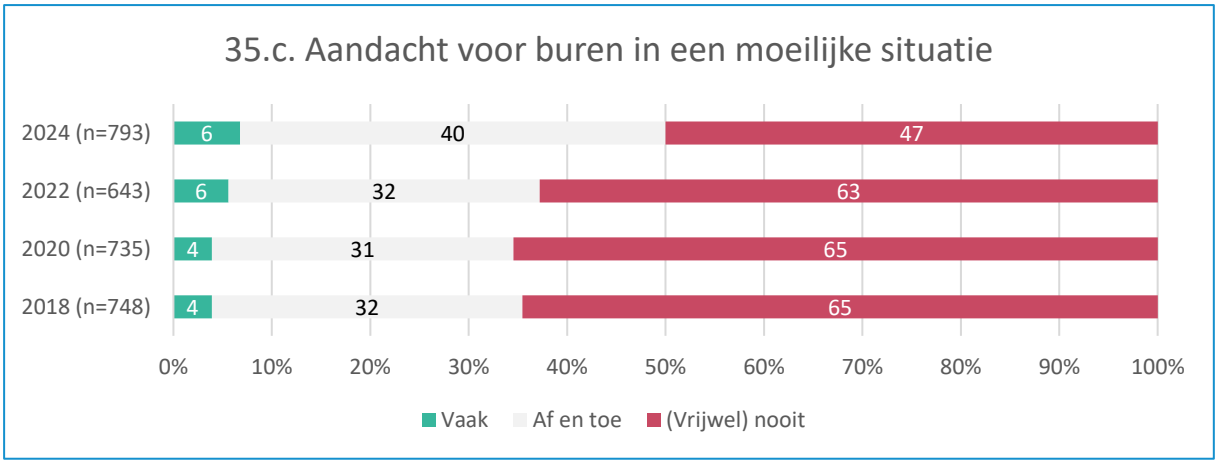

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage vaak/af en toe	46%	44%

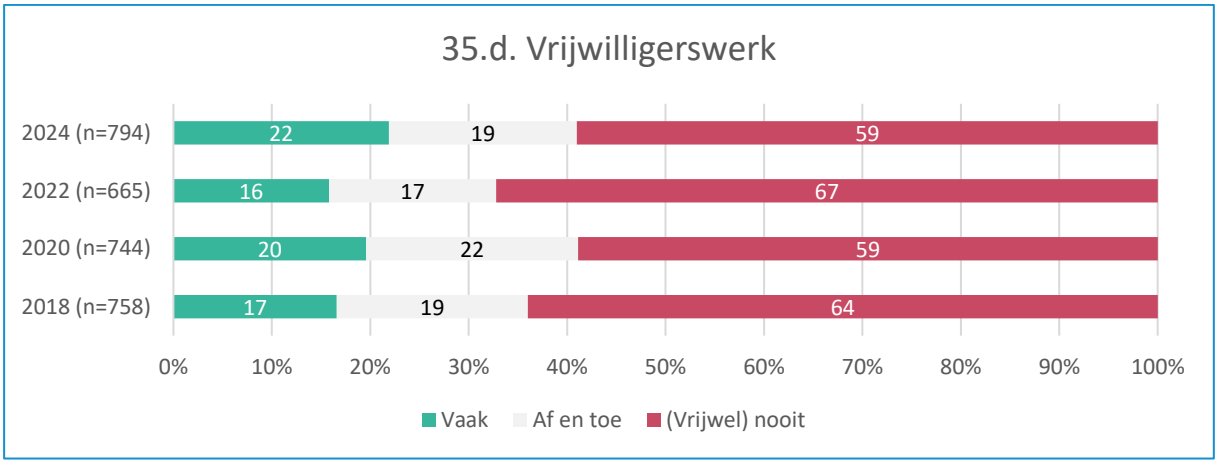

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage vaak/af en toe	41%	43%

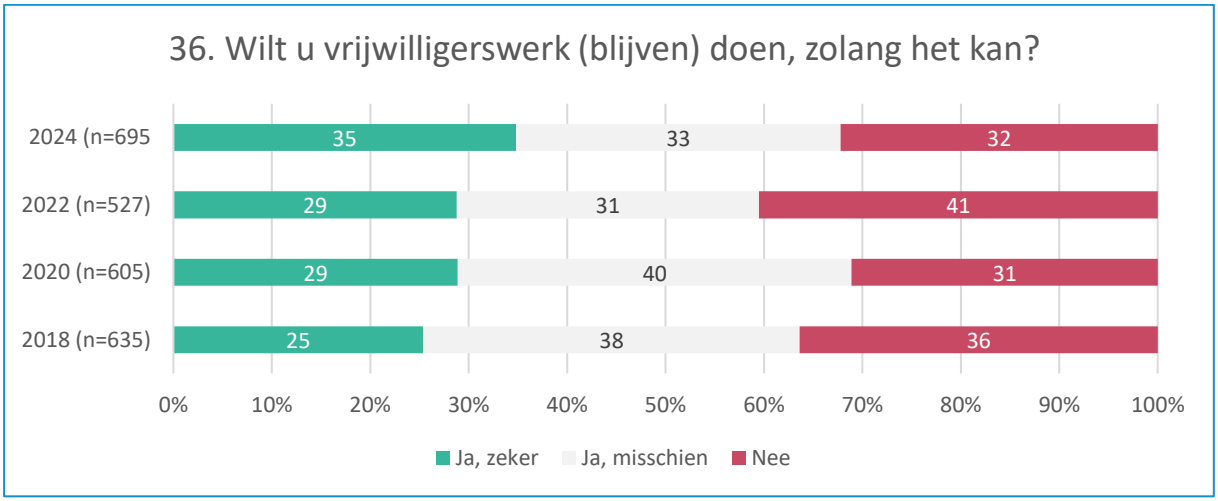

Antwoordoptie 'Weet niet': (n=117).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat (misschien) vrijwilligerswerk wil (blijven) doen	68%	71%

Vraag 37 is alleen gesteld aan respondenten die hebben aangegeven geen vrijwilligerswerk te doen.

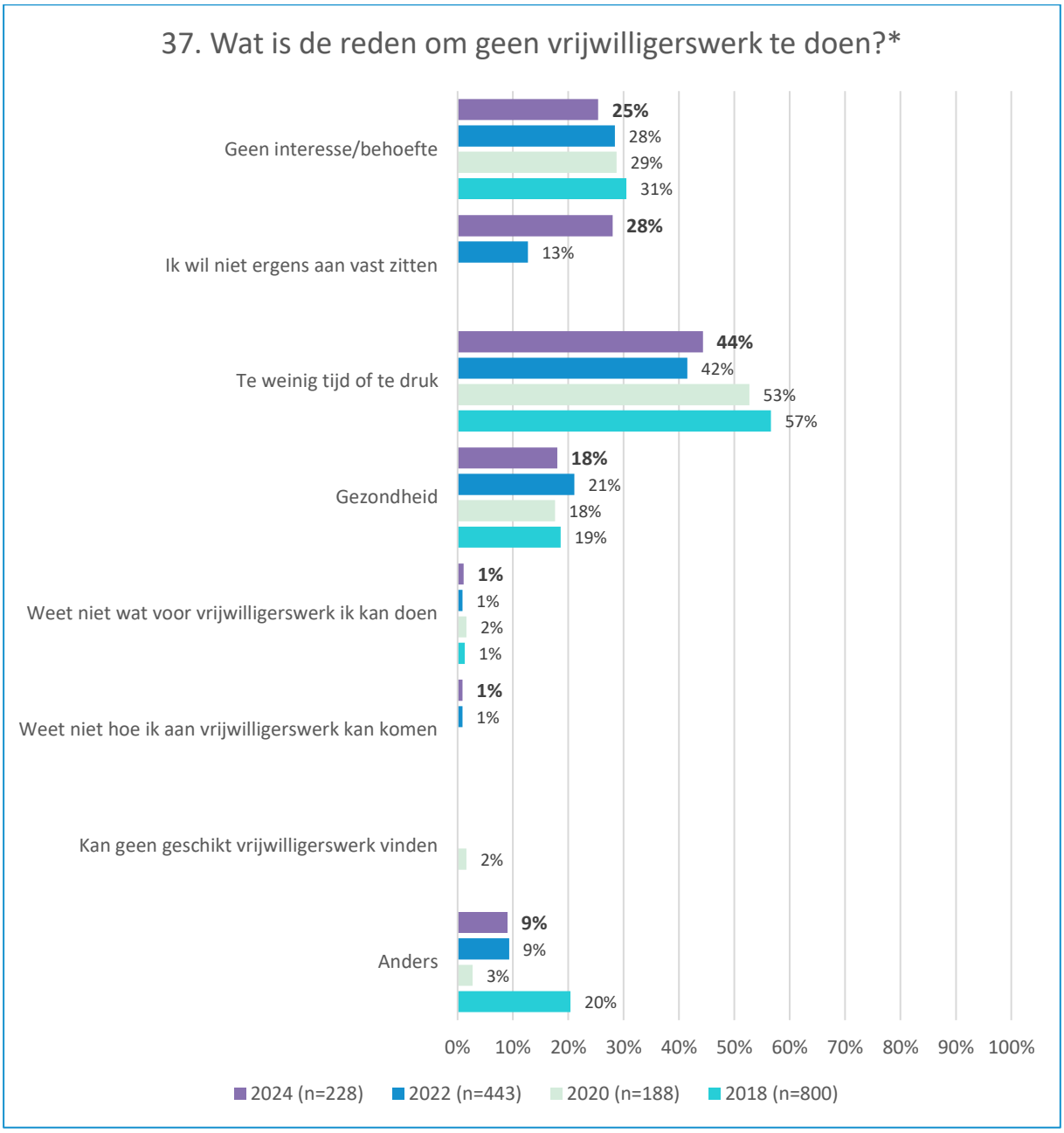

*Dit is een meerkeuzevraag. De antwoorden die zijn gegeven bij de antwoordoptie 'Anders, namelijk' zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Geen interesse/behoefte	25%	21%
Ik wil niet ergens aan vast zitten	28%	29%
Te weinig tijd of te druk	44%	55%
Gezondheid	18%	16%
Weet niet wat voor vrijwilligerswerk	1%	6%
Weet niet hoe aan vrijwilligerswerk te komen	1%	2%
Kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden	0%	2%
Anders	9%	11%

Afgerond percentage redenen geen vrijwilligerswerk.

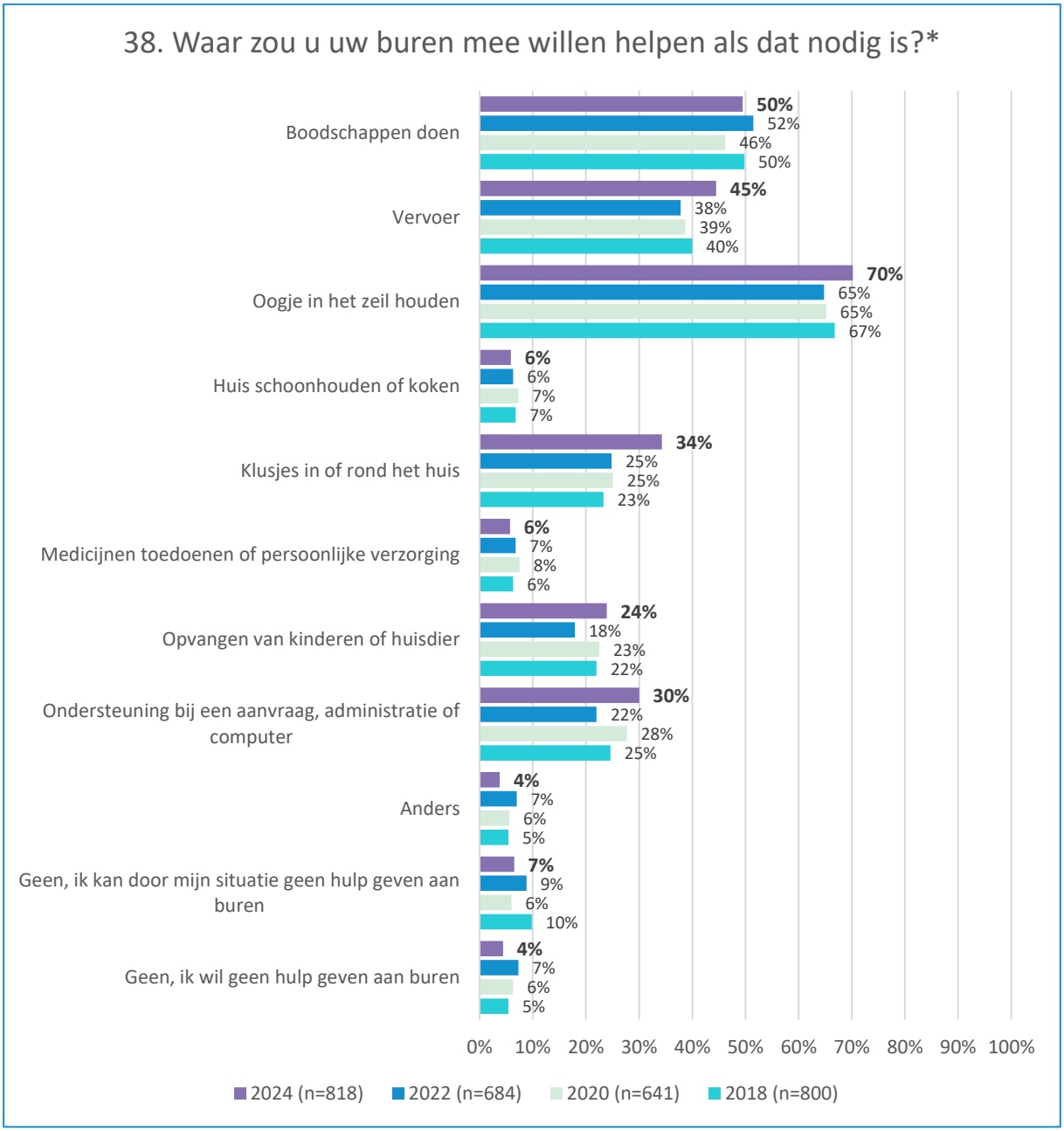

*Dit is een meerkeuzevraag. De antwoorden die zijn gegeven bij de antwoordoptie 'Anders, namelijk' zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Hulp bij boodschappen	50%	55%
Helpen bij vervoer	45%	43%
Oogje in het zeil houden	70%	69%
Huis schoonhouden of koken	6%	7%
Klusjes in of rond het huis	34%	31%
Medicijnen toedienen of persoonlijke verzorging	6%	8%
Opvangen van kinderen	24%	26%
Ondersteuning bij een aanvraag, administratie of computer	30%	28%
Geen, kan geen burenhulp geven wegens omstandigheden	4%	8%
Geen, wil geen burenhulp geven	7%	5%
Anders	4%	5%

Afgerond percentage vormen van burenhulp.

Vraag 39 is alleen gesteld aan respondenten die zorg geven aan een familielid, vriend of kennis die hulp nodig heeft.

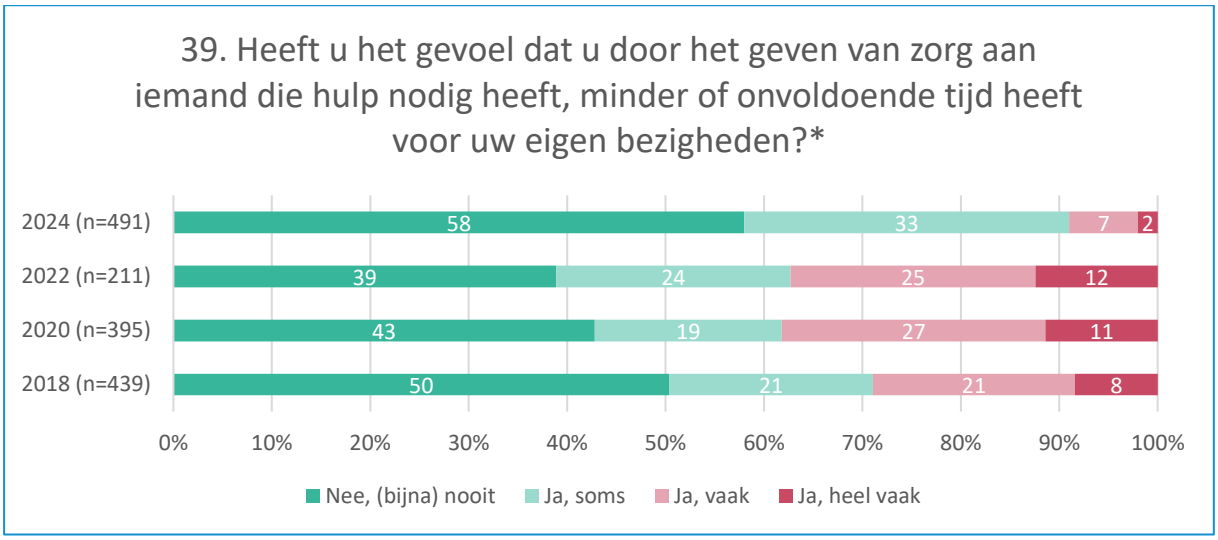

Antwoordoptie 'Wil ik niet zeggen/weet niet': (n=48).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage dat (heel) vaak voelt door het geven van mantelzorg minder of onvoldoende tijd heeft voor eigen bezigheden	9%	13%

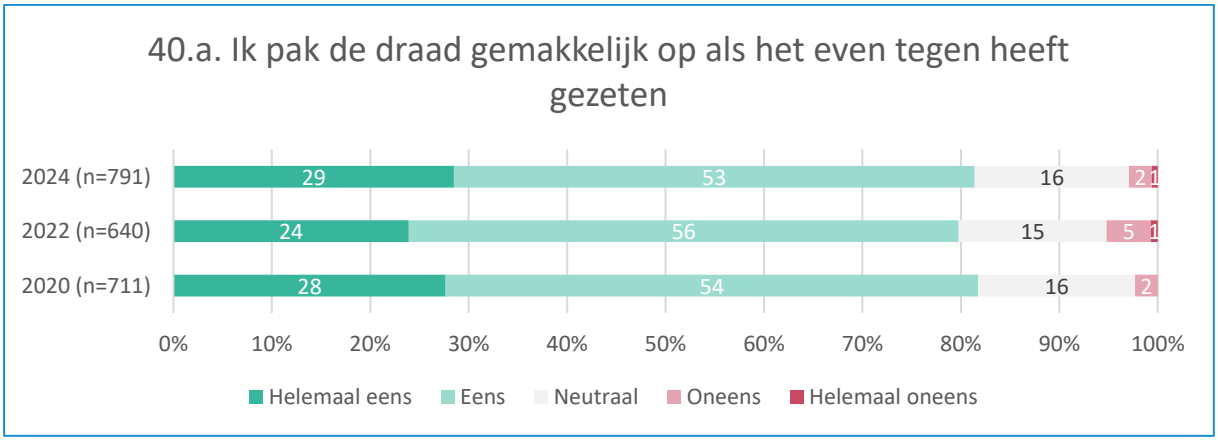

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=17).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal)eens met de stelling	82%	78%

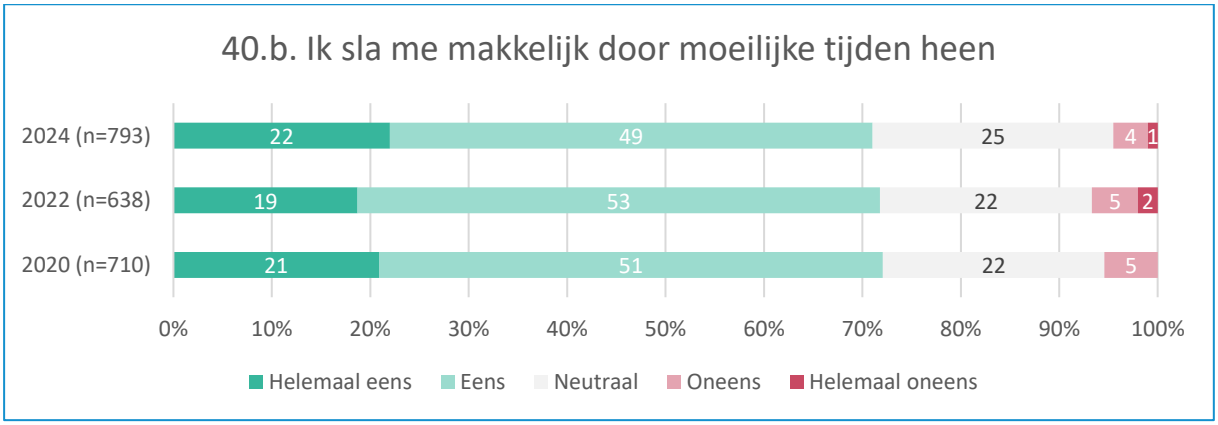

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=14).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	71%	69%

*De antwoordopties van deze vraag zijn zodanig veranderd dat dit invloed heeft op de resultaten. De vergelijking tussen jaren kan niet zuiver gemaakt worden. Antwoord opties in 2018, 2020 en 2022 waren: (Vrijwel) nooit/Zelden/Soms/Vaak.

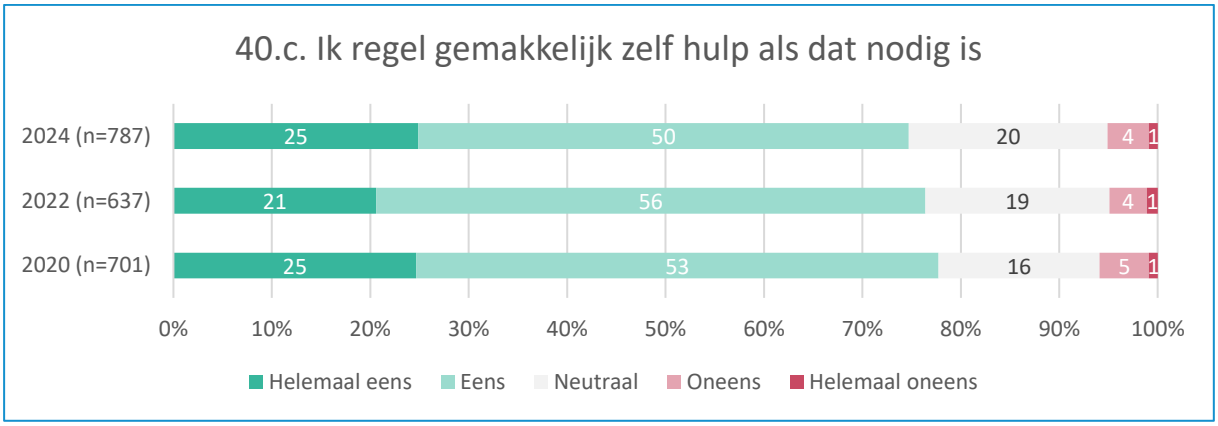

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=21).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	75%	74%

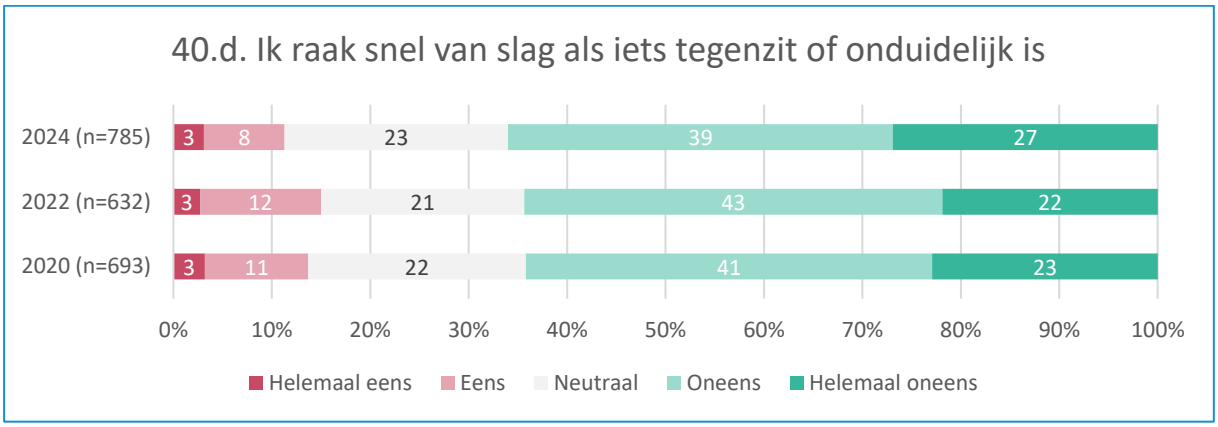

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=18).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	11%	16%

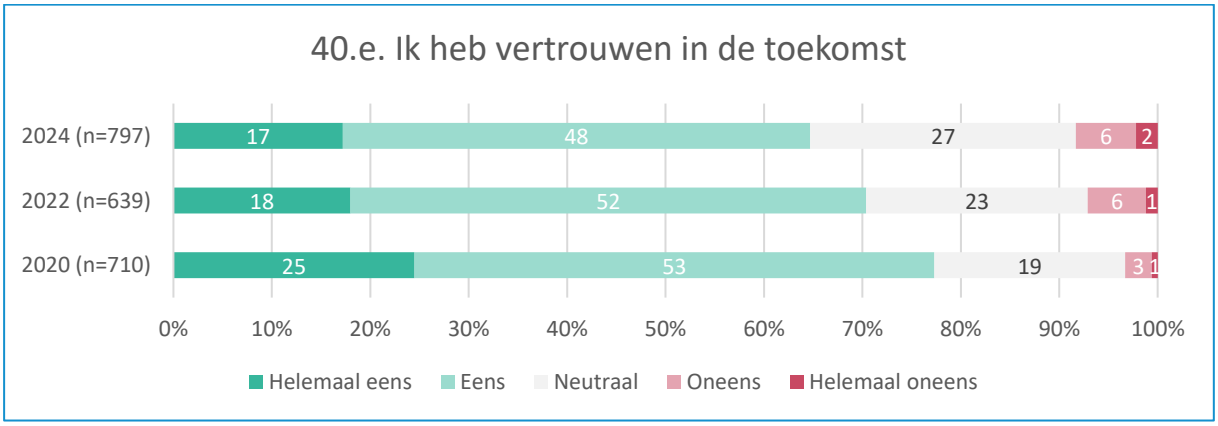

Deze vraag was in 2018 geen onderdeel van de Burgerpeiling. Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=13).

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage (helemaal) eens met de stelling	65%	65%

Onderstaande drie grafieken geven per onderwerp antwoord op vraag 41 **'Wanneer u zelf hulp of zorg nodig heeft, wie kunt u dan vragen?'**.

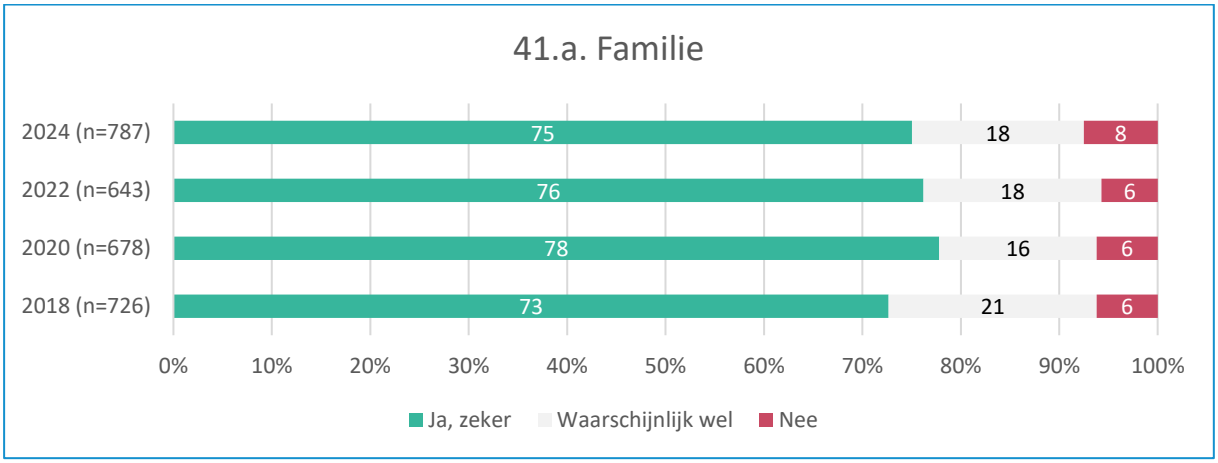

Antwoordoptie 'Weet niet': (n=18)

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage ja zeker	75%	75%

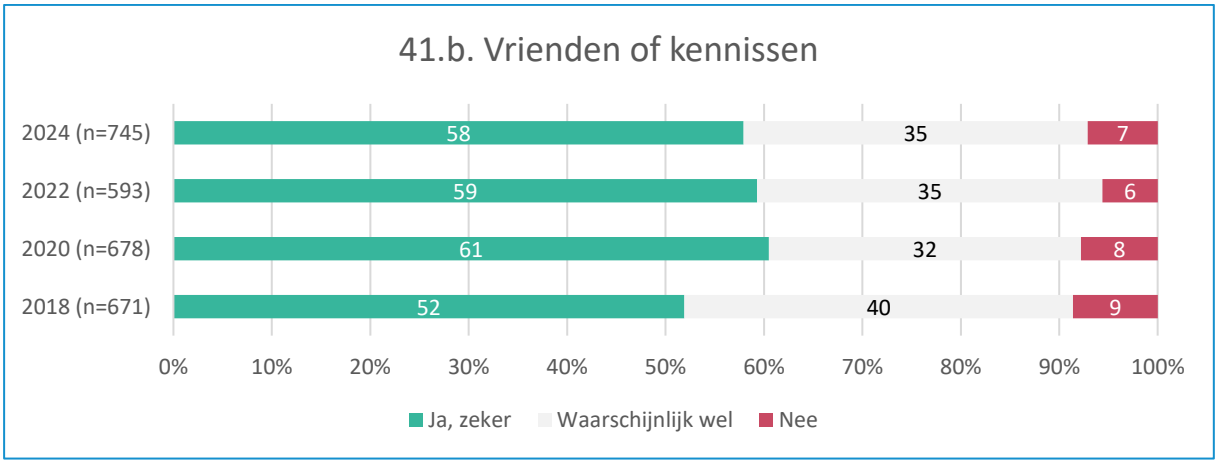

Antwoordoptie 'Weet niet': (n=39)

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage ja zeker	58%	55%

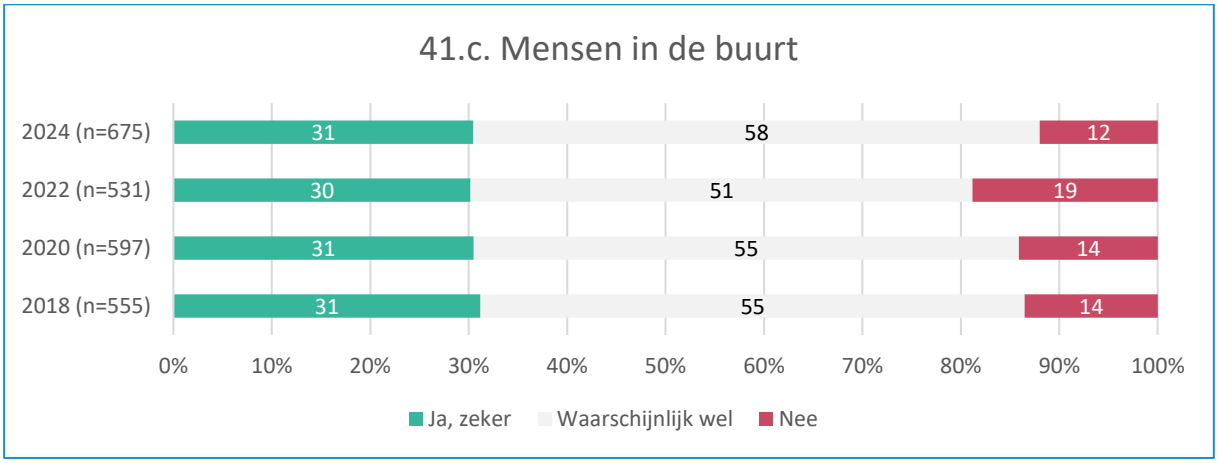

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=39)

Benchmark	Wijchen 2024	Nederland 2023
Afgerond percentage ja zeker	31%	32%

* Deze vraag is door de gemeente zelf toegevoegd aan de vragenlijst; er is dan ook geen gemiddelde score van Nederland beschikbaar.

Vraag 42

De antwoorden op vraag 42 **'Welke ideeën wilt u de gemeente meegeven om mensen te helpen, te laten meedoen of te laten meetellen?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

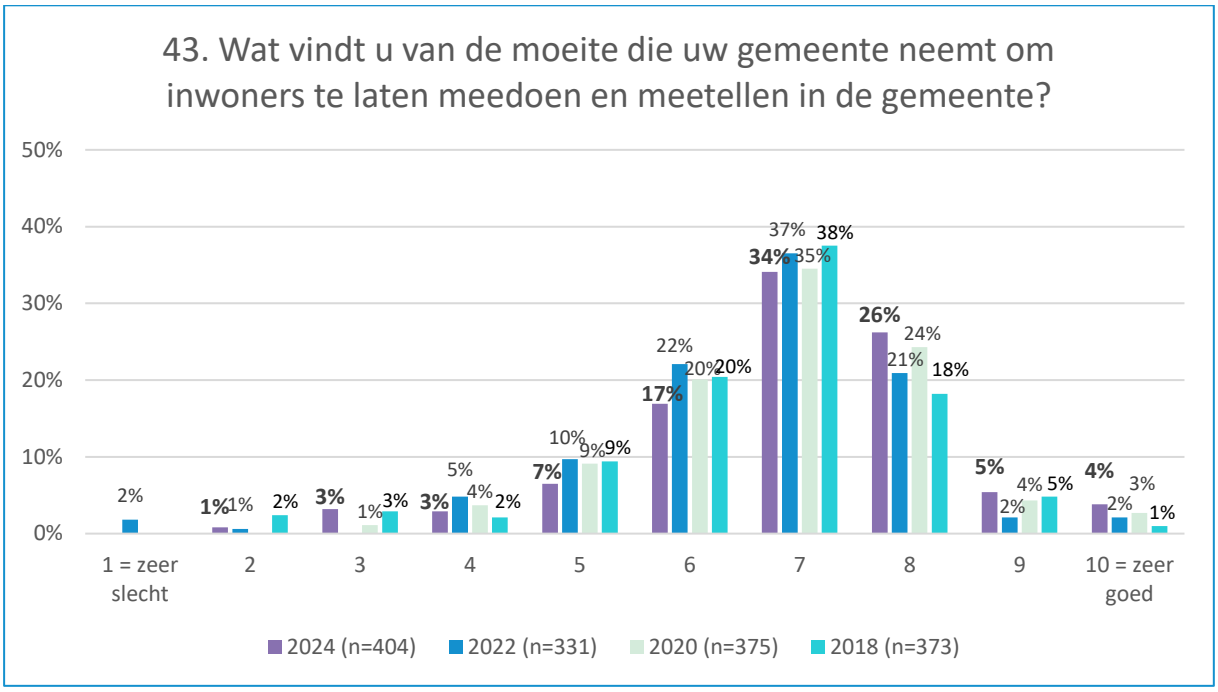

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=407).

Gemiddelden Wijchen				Nederland
2024	2022	2020	2018	2023
6,9	**6,6**	**6,8**	**6,6**	**6,4**

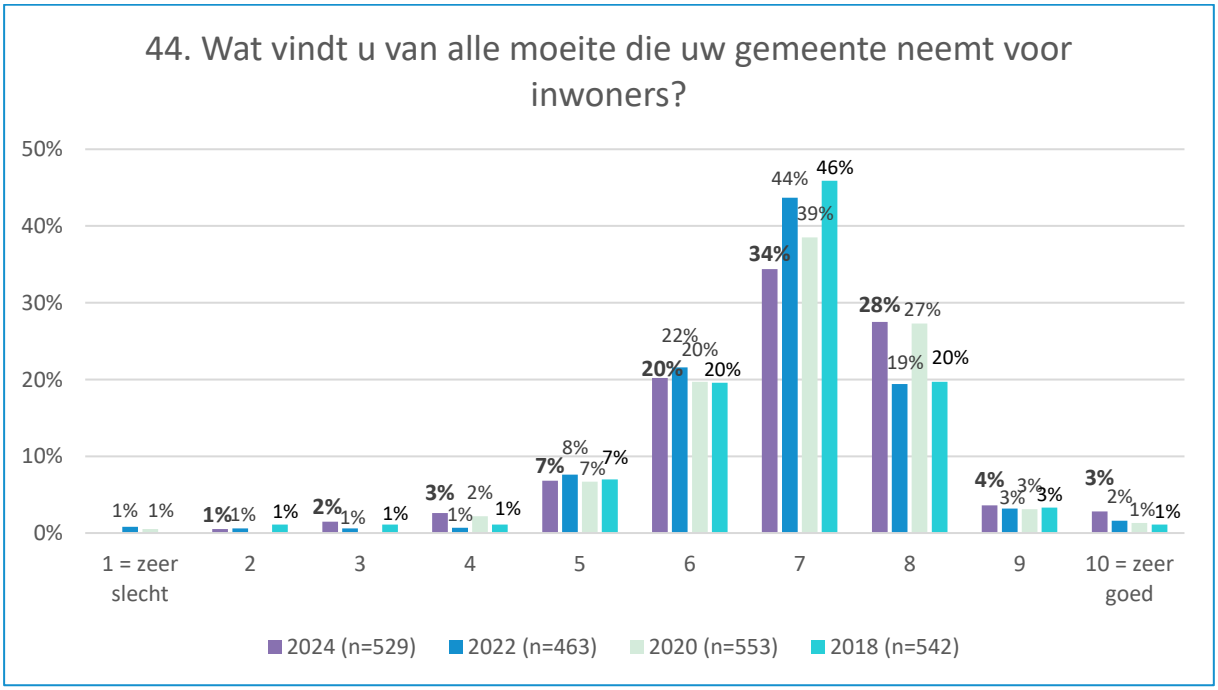

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=282).

Gemiddelden Wijchen				Nederland*
2024	2022	2020	2018	2023
6,9	**6,8**	**6,9**	**6,8**	**-**

*Resultaten van deze vraag zijn tot op heden nog niet gepubliceerd.

2.5 Dienstverlening dichtbij

Een belangrijk punt van aandacht voor de gemeente is de dienstverlening dicht bij haar inwoners te brengen. Om die reden zijn respondenten gevraagd naar hun prioriteiten binnen dit doel van de gemeente. Respondenten konden middels een top drie aangeven welke aspecten hiervan voor hen de prioriteit hebben.

De rangorde is tot stand gekomen door punten toe te kennen aan de gegeven antwoorden. Voorkeur één heeft drie punten gekregen, voorkeur twee kreeg twee punten en voorkeur drie kreeg één punt. In onderstaande tabel staat weergegeven hoeveel respondenten de drie waardes hebben ingevuld. Ook staat het totaal aantal respondenten dat dat onderwerp heeft aangevinkt vermeld (n). Tot slot staat de som van deze puntenaantallen weergegeven. Op basis van dit puntentotaal zijn de onderwerpen van hoog naar laag weergegeven. Niet alle respondenten hebben bij drie onderwerpen een rang aangegeven, de onderwerpen die zijn aangevinkt maar waarbij geen rang is aangegeven, hebben allemaal de score 1 gekregen. Hierdoor is het aantal respondenten dat 1 heeft gekozen hoger dan bij de waardes 2 en 3.

45.a. Wat kan de gemeente verbeteren in 'dienstverlening dichtbij'?					
	1	2	3	n	Puntentotaal
Andere openingstijden zoals avond- en/of weekendopenstelling	74	48	38	160	284
Meer persoonlijk contact / gesprek	83	40	36	159	271
Ruimere openingstijden van het gemeentehuis en/of loketten (bijv. eerder of langer open)	76	45	31	152	259
Thuisbezorgen van documenten zoals paspoort, identiteitskaart en rijbewijs	33	38	47	118	250
Een service loket in de wijk-(bijvoorbeeld een vast of tijdelijk loket in een bibliotheek of ontmoetingsvoorziening voor een aantal diensten)	47	39	32	118	221
Beeldbellen (dat houdt in dat u online met een medewerker en uw DigiD ook persoonlijke zaken digitaal kan regelen, zo hoeft u niet naar het gemeentehuis te komen)	38	41	31	110	213
Nieuwe digitale instrumenten zoals: apps, livechat en / of een virtuele assistent op de website van de gemeente	31	29	33	93	188
Meer bezoeken aan huis	12	22	14	48	98
Meer gebruik van sociale media (bijv. nog actiever zijn op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn en het toevoegen van een kanaal als Snapchat)	13	17	10	40	77
Iets ander, namelijk:	13	3	3	19	28

De antwoorden die zijn gegeven bij de antwoordoptie 'Iets anders, namelijk' zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

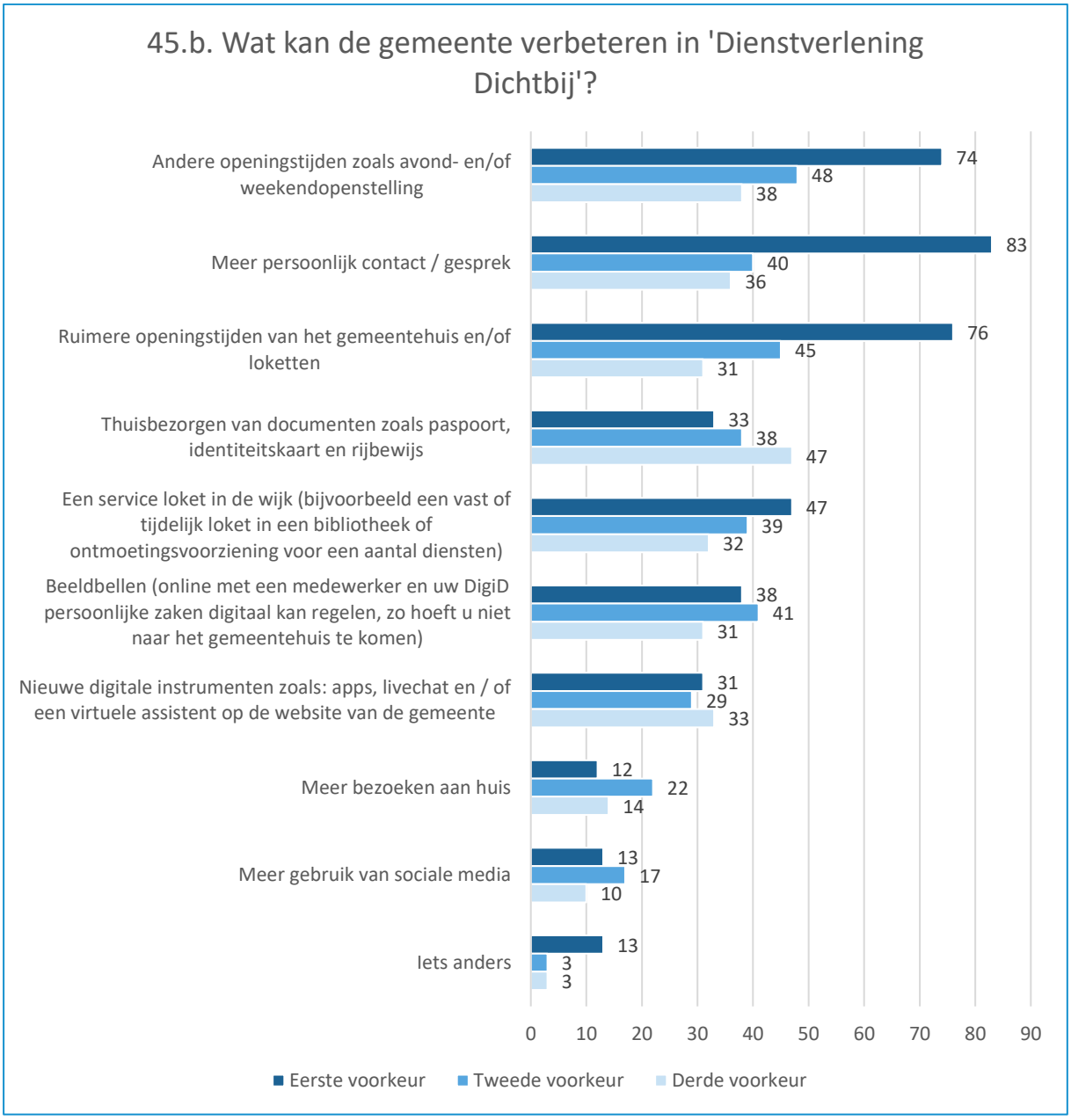

In deze grafiek wordt de informatie uit tabel 45.a. weergegeven.

Vraag 46

De antwoorden op vraag 46 **'Kunt u bovenstaand antwoord toelichten?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

2.6 Achtergrond

Op onderstaande resultaten is de weging niet toegepast.

47. Wat is uw geslacht?		
	n	*%*
Man	532	65,8
Vrouw	265	32,8
Anders	2	0,2
Wil ik liever niet zeggen	9	1,1
Totaal	**808**	**100,0**

48. Wat is uw leeftijd?		
	n	*%*
18 t/m 29 jaar	14	1,7
30 t/m 39 jaar	58	7,2
40 t/m 54 jaar	174	21,5
55 t/m 64 jaar	194	24,0
65 t/m 74 jaar	216	26,7
75 jaar of ouder	152	18,8
Totaal	**808**	**100,0**

49. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?		
	n	*%*
Lagere school / basisonderwijs / geen onderwijs	37	4,6
Vmbo/mavo	105	13,2
Vwo/havo	29	3,6
Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)	230	28,8
Hoger beroepsonderwijs (hbo)	289	36,2
Wetenschappelijk onderwijs (universiteit)	108	13,5
Totaal	**798**	**100,0**

50. Welke situatie is het meest op u van toepassing? Ik ben…		
	n	*%*
In loondienst	338	41,9
Zelfstandige zonder personeel	33	4,1
Ondernemer met personeel	29	3,6
Werkloos of werkzoekend	12	1,5
(Voor een deel) arbeidsongeschikt	27	3,3
Gepensioneerd	335	41,6
Huisvrouw/-man	16	2,0
Scholier of student	3	0,4
Anders	13	1,6
Totaal	**806**	**100,0**

51. Hoe ziet uw huishouden eruit?		
	n	*%*
Ik woon alleen	193	23,9
Ik woon met één andere volwassene samen (zonder kinderen)	368	45,5
Ik woon met een andere volwassene samen en (mijn) kind(eren)	200	24,8
Ik woon samen met (mijn) kind(eren) (eenoudergezin)	36	4,5
Anders	11	1,4
Totaal	**808**	**100,0**

52. Wat is het totale netto maandinkomen van u en uw mogelijke partner?		
	n	*%*
Minder dan €900	7	0,9
€900 tot €1300	27	3,4
€1300 tot €1800	51	6,4
€1800 tot €2700	108	13,5
€2700 tot €3200	106	13,3
Meer dan €3200	329	41,2
Wil ik niet zeggen/weet niet	171	21,4
Totaal	**799**	**100,0**

53. Hoelang woont u in deze buurt?		
	n	*%*
Korter dan 2 jaar	32	3,9
2 tot 5 jaar	100	12,3
5 tot 10 jaar	129	15,9
10 tot 15 jaar	92	11,3
15 jaar of langer	458	56,5
Totaal	**811**	**100,0**

3 | Vergelijking 2024 | 2022

In de volgende tabel zijn de gemiddelde scores van meetjaar 2024 vergeleken met de gemiddelde scores van meetjaren 2022. Als scores significant van elkaar afwijken, wordt dit aangegeven door middel van een **kleur**. Een significante score betekent dat met 95% zekerheid gezegd kan worden dat het waargenomen verschil echt is en niet op toeval berust. Met andere woorden, er is slechts een kans van 5% dat het resultaat per toeval is ontstaan. Theoretisch gezien, als hetzelfde onderzoek meerdere keren zou worden herhaald, zou in 95% van de gevallen een significant verschil worden gevonden, indien het onderliggende effect echt is. Significantie geeft geen informatie over hoe groot het verschil is tussen jaren, maar wel over de statistische relevantie van het verschil.

		2024	2022
Woon- en leefomgeving			
1	Hoe prettig vindt u het om in uw buurt te wonen? (1 = zeer onprettig; 10 = zeer prettig)	8,1	8,2
	(1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	-	-
2a	Ik voel me thuis in deze buurt	4,2	4,3
2b	Ik zou niet zo snel weggaan uit deze buurt	4,0	4,0
2d	Buurtbewoners gaan op een prettige manier met elkaar om	**3,9**	4,0
2e	Buurtbewoners staan altijd voor elkaar klaar	3,8	3,7
2f	Buurtbewoners zijn te vertrouwen	3,8	3,8
3	Voelt u zich betrokken bij de mensen die in uw buurt wonen? (1 = nee, bij (bijna) niemand; 5 = ja, bij (bijna) iedereen)	3,4	3,4
4	Voelt u zich veilig in uw buurt? (1 = nee, (bijna) nooit; 5 = ja, (bijna) altijd)	**3,4**	3,3
5	Hoeveel overlast heeft u van buurtbewoners? (1 = heel veel; 5 = nauwelijks tot geen)	4,0	4,1
	(1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	-	-
7a	In mijn buurt zijn (bijna) geen dingen kapot	**3,8**	3,9
7b	Mijn buurt is netjes en schoon	**3,6**	3,8
7c	Het groen in mijn buurt is goed onderhouden	3,5	3,5
7d	Straten en stoepen zijn goed begaanbaar	**3,6**	3,7
7e	In mijn buurt is genoeg groen	4,0	4,1
7f	In mijn buurt zijn genoeg parkeerplaatsen voor auto's	3,3	3,5
	In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over de volgende voorzieningen in de buurt: (1 = zeer ontevreden; 5 = zeer tevreden)	-	-
8a	Winkels voor dagelijkse boodschappen	3,9	3,9
8b	(Gezondheids-)zorgvoorzieningen	3,8	3,9
8c	Welzijnsvoorzieningen	3,6	3,6
8e	Speelvoorzieningen (kinderen tot 12 jaar)	3,6	3,7
8f	Sportvoorzieningen	3,8	3,8
8h	Openbaar vervoer	3,6	3,6
9	Is uw buurt de afgelopen jaren vooruitgegaan, achteruitgegaan of gelijk gebleven? (1 = duidelijk achteruitgegaan; 5 = duidelijk vooruitgegaan)	3,0	3,0
11	Wat vindt u van de zorg van uw gemeente voor uw woon- en leefomgeving? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,9	6,9

		2024	2022
	(1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	-	-
12a	De gemeente werkt samen met de buurt aan plannen, activiteiten en voorzieningen	3,0	3,1
12b	De gemeente geeft de buurt de ruimte om hun ideeën en plannen uit te voeren	3,0	3,1
12c	De gemeente helpt inwoners bij het uitvoeren van hun ideeën en plannen	2,9	3,1
13	Hoe vaak heeft u zich de afgelopen 12 maanden ingezet voor uw buurt? (1 = (bijna) nooit; 3 = vaak)	1,6	1,6
14	Zou u zich actief willen (blijven) inzetten voor uw buurt? (1 = nee; 2 = ja, zeker)	2,0	1,9
Relatie inwoner-gemeente			
15	Hoeveel vertrouwen heeft u in de manier waarop uw gemeente wordt bestuurd? (1 = nauwelijks tot geen; 5 = heel veel)	3,3	3,2
	(1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	-	-
16a	De gemeente doet wat ze zegt	3,1	3,1
16b	De gemeente zorgt ervoor dat inwoners zich aan de regels houden	3,1	3,1
16c	De gemeente stelt zich flexibel op, als dat nodig is	3,0	3,1
16d	De gemeente luistert naar inwoners	3,0	3,0
16e	De gemeente laat inwoners meedenken bij plannen, activiteiten en voorzieningen	3,2	3,1
18	Wat vindt u van de wijze waarop uw gemeente inwoners en belangenorganisaties betrekt en de samenwerking zoekt? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	**6,4**	6,2
Gemeentelijke dienstverlening			
19	Wat vindt u - over het algemeen - van de dienstverlening van uw gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	**7,1**	6,9
20	Wat vindt u van de digitale dienstverlening van uw gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	**7,1**	6,9
21	Heeft u de afgelopen 12 maanden contact gehad met uw gemeente? (1 = ja; 2 = nee)	**1,6**	1,5
	(1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	-	-
24a	Ik vond het makkelijk om mijn vraag te stellen, of mijn aanvraag te regelen	3,8	3,8
24b	Informatie die ik kreeg of zelf vond, klopte en was volledig	3,7	3,7
24c	De duur van de afhandeling was acceptabel	3,6	3,7
24d	Ik werd goed op de hoogte gehouden van de afhandeling	3,5	3,6
24e	Ik kreeg uiteindelijk wat ik wilde	3,6	3,7
25a	Ik kan de informatie die ik nodig heb van de gemeente makkelijk vinden (via lokale krant, website etc.)	**3,7**	3,8
25b	De gemeente gebruikt heldere taal	3,7	3,7
26	Wat vindt u van de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,7	6,8
Welzijn en zorg			
28	Hoe tevreden bent u over het algemeen met uw leven? (1 = helemaal niet; 10 = helemaal)	8,0	7,9
29	Welk cijfer geeft u - over het algemeen - uw gezondheid? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	7,6	7,7

		2024	2022
	Heeft u het gevoel dat de zaken hieronder een negatieve invloed hebben op uw leven of u in de weg staan in uw leven? Zo ja, in welke mate? (1 = ja, in ernstige mate; 4 = nee, (bijna) niet)	-	-
30a	(Algemene) lichamelijke gezondheid	3,5	3,5
30b	Fysiek functioneren (bewegen)	3,5	3,5
30c	Geestelijke gezondheid (w.o. angst en depressie)	3,7	3,7
30d	Beheersing taal / cultuur	**3,9**	3,9
30e	Financiën ('moeite om rond te komen')	**3,8**	3,7
30f	Gevoel 'er niet bij te horen'/'niet thuis te voelen'	3,8	3,8
30g	Anders	**3,9**	3,8
31	Heeft u voldoende contacten met andere mensen? (1 = nee, te weinig; 3 = ja, zeker)	2,7	2,8
33	Hoe vaak sport of beweegt u actief (1 = (bijna) nooit, 5 = meerdere keren per week)	**4,5**	4,2
40a	Ik pak de draad gemakkelijk op als het even tegen heeft gezeten (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	**4,1**	4,0
40b	Ik sla me makkelijk door moeilijke tijden heen (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,9	3,8
40c	Ik regel gemakkelijk zelf hulp als dat nodig is (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,9	3,9
40d	Ik raak snel van slag als iets tegenzit of onduidelijk is (1 = helemaal eens; 5 = helemaal oneens)	3,8	3,7
40e	Ik heb vertrouwen in de toekomst (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,7	3,8
	Wanneer u hulp of zorg nodig heeft, wie kunt u dan vragen? (1 = nee; 3 = ja, zeker)	-	-
41a	Familie	2,7	2,7
41b	Vrienden of kennissen	2,5	2,5
41c	Mensen in de buurt	2,2	2,1
43	Wat vindt u van de moeite die uw gemeente neemt om inwoners te laten meedoen en meetellen in de gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	**6,9**	6,6
44	Wat vindt u van alle moeite die uw gemeente neemt voor inwoners (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,9	6,8

Uw contactpersonen
Savanne Grotenhuis - s.grotenhuis@enneus.nl

Jet van der Meer – j.vandermeer@enneus.nl

Martin Bloem - m.bloem@enneus.nl

Hoofdkantoor Groningen
Schweitzerlaan 4
9728 NP Groningen

Postbus 473
9700 AL Groningen

Kantoor Utrecht
Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

T. 050 – 711 52 55
info@enneus.nl
www.enneus.nl

Enneüs
onderzoekt en adviseert

september 2024

RAPPORT

Ondernemerspeiling 2024

Gemeente Wijchen

Managementsamenvatting

De gemeente Wijchen staat voor de uitdaging om haar beleid en dienstverlening zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de wensen van haar ondernemers. Daarvoor is het van belang dat de gemeente weet wat er speelt bij deze ondernemers. Om hier inzicht in te krijgen is er in 2018 voor het eerst een ondernemerspeiling uitgevoerd. In 2020, 2022 en nu 2024 hebben vervolgmetingen plaatsgevonden. In deze samenvatting worden uitkomsten van het huidige meetjaar vergeleken met vorige meetjaren. Een vergelijking met het Nederlandse gemiddelde is niet meer mogelijk, aangezien de resultaten niet meer worden gepubliceerd. Alleen de meest opvallende uitkomsten per thema worden besproken (zoals de significante verschillen[1] in scores tussen 2022 en 2024). De volledige uitkomsten zijn te vinden in het rapport zelf.

Bedrijfsomgeving

De voornaamste locaties waar bedrijfsactiviteiten plaatsvinden in de gemeente Wijchen zijn op een bedrijventerrein (33%), in de binnenstad/centrumlocatie (18%) en aan huis (in een woonwijk) (15%). De kwaliteit van de openbare ruimte van de bedrijfsomgeving in de gemeente krijgt een 7,3 (vergelijkbaar met 2022 toen het een 7,4 was). De veiligheid van de bedrijfsomgeving wordt beoordeeld met een 7,3 en is daarmee relatief lager dan in 2022 (7,6). De meeste respondenten geven aan dat ze, net als bij voorgaande meetjaren, vrijwel geen overlast en criminaliteit ervaren op de bedrijfslocatie (78%).

De bereikbaarheid van de bedrijfslocatie wordt wisselend beoordeeld. Respondenten zijn significant minder tevreden over de bereikbaarheid per auto ten opzichte van 2022 (8,2 versus 8,5). De tevredenheid over de bereikbaarheid met het openbaar vervoer en over de parkeermogelijkheden zijn relatief gezien ook gedaan (van een 6,7 naar een 6,4 respectievelijk van een 7,6 naar een 7,3). Het gemiddelde cijfer voor de bereikbaarheid voor bevoorrading en transport is licht gestegen van een 7,6 naar een 7,8.

Gemeentelijke dienstverlening

Respondenten beoordelen de algehele dienstverlening van de gemeente met een 6,8 en dat is vergelijkbaar met 2022 (6,9). 20% geeft aan geen vast aanspreekpunt te hebben binnen de gemeente maar hier wel behoefte aan te hebben, in 2022 was dit nog 16%.

Contact met de gemeente

De voornaamste redenen voor respondenten om contact met de gemeente op te nemen zijn het aanvragen van een vergunning (33%) en het voorleggen van een vraag of probleem (32%). Respondenten hebben in 2024 significant minder contact gehad met de gemeente. Ten opzichte van vorig meetjaar hebben meer respondenten telefonisch contact gehad (66% versus 28%) en daarnaast ook per e-mail in (66% versus 38%).

Digitale dienstverlening

Respondenten beoordelen de dienstverlening via digitale faciliteiten met een 6,7. Dit cijfer is iets lager dan in 2022 (6,9). 36% geeft aan de gewenste zaken digitaal te kunnen afhandelen. Dit is significant lager dan in 2022 (55%). Ook vinden significant minder respondenten (31%) de afhandeling van de digitale communicatie voldoende snel dan in 2022 (49%).

Professionaliteit van de gemeentelijke organisatie

Respondenten beoordelen de professionaliteit van de gemeentelijke organisatie en haar medewerkers met een 6,8 en is daarmee vergelijkbaar met 2022 (6,7). 46% geeft aan dat het aanvragen of voorleggen van een vraag of probleem bij de gemeente gemakkelijk gaat. 35% vond de tijd die de afhandeling in beslag nam acceptabel. Meer respondenten geven aan dat zij de tijd die de afhandeling in beslag nam niet acceptabel vonden (33%) vergeleken met 2022 (27%).

[1] Verschillen zijn relevant; zijn niet op toeval gebaseerd.

Verder geeft 45% aan dat de ontvangen en/of beschikbare informatie juist en volledig was. 34% gaf aan dat ze voldoende op de hoogte gesteld of gehouden werden over het verloop van de afhandeling. 37% vond het voldoende eenvoudig om de juiste persoon te spreken te krijgen over een specifieke vraag of probleem. De afhandeling van de vergunningsaanvraag door de gemeente wordt beoordeeld met het rapportcijfer 5,6 en dat is significant lager dan in 2022 (6,6).

Relatie ondernemer-gemeente

De wijze waarop de gemeente ondernemers betrekt en de samenwerking zoekt wordt beoordeeld met een 6,2. 71% heeft zich de afgelopen 12 maanden niet ingezet voor (beleids)initiatieven (in 2022 was dat 71%).

22% zegt dat zij zich zeker in wil (blijven) zetten voor (beleids)initiatieven, dit is significant hoger dan in 2022 (15%). 37% is van mening dat de gemeente voldoende betrokken is bij ondernemers. 27% geeft aan dat de gemeente doet wat ze zegt. 22% vindt dat de gemeente zich flexibel opstelt als dat nodig is.

De communicatie en voorlichting vanuit de gemeente wordt door ondernemers met een 6,4 beoordeeld. Dit ligt iets lager dan bij de eerdere meetjaren. 53% vindt dat informatie makkelijk vindbaar is op de website en 44% geeft aan dat de informatie op de website actueel en correct is.

Gemeentelijke heffingen en regeldruk

57% ervaart de hoogte van de lokale heffingen als (heel) hoog. Dit is significant meer dan in 2022 (43%). Ook ervaart 27% de regeldruk als (heel) hoog. Dit is wel wat gedaald ten opzichte van 2022 (31%).

74% vindt dat de gemeente de gemeentelijke regels in het algemeen (vrij) goed handhaaft. 27% geeft echter aan dat de gemeente dit juist als matig tot onvoldoende doet. Dit is wel significant minder dan in 2022. Toen gaf 36% aan te vinden dat de gemeente dit matig tot onvoldoende handhaafde. De inspanningen van de gemeente om de regelgeving te vereenvoudigen en te versoepelen worden met een 5,5 beoordeeld. In 2022 kreeg de gemeente voor dit onderwerp een 5,7.

Ondernemingsklimaat

Respondenten in 2024 beoordelen het ondernemingsklimaat in de gemeente net zoals in 2024 (6,9). Voor het ondernemingsklimaat zijn leefbaarheid en veiligheid (35%); bereikbaarheid (35%); en samenwerking of inzet voor ondernemers (31%) van belang. 65% is van mening dat de gemeente zich (vrij) goed inspant voor de verbetering van het ondernemingsklimaat. Het vestigingsklimaat krijgt van respondenten een gemiddelde van 7,1; het woon- en leefklimaat wordt met een 7,3 beoordeeld. Dit is in beide gevallen iets hoger dan in 2022 (6,9 en 7,2). Tot slot geeft 19% dat de gemeente de juiste prioriteiten stelt in het economische beleid tegenover 17% die dit niet vindt. Het overgrote gedeelte is hier neutraal over (64%).

Dienstverlening van de gemeente (Dienstverlening dichtbij)

Respondenten geven aan dat zij de volgende drie onderwerpen het belangrijkste vinden voor de gemeente om aandacht aan te besteden: meer persoonlijk contact/gesprek, andere openingstijden zoals avond- en/of weekendopenstelling; en ruimere openingstijden van het gemeentehuis en/of loketten.

Inhoudsopgave

1 | Inleiding 5

1.1 Aanleiding en doel 5

1.2 Onderzoeksmethode 5

1.2.1 Doelgroep en steekproef 5

1.2.2 Methode 5

1.2.3 Respons 6

1.3 Leeswijzer 7

2 | Resultaten 8

2.1 Bedrijfsomgeving 8

2.2 Gemeentelijke dienstverlening 11

2.3 Contact met de gemeente 12

2.4 Digitale dienstverlening 15

2.5 Professionaliteit van de gemeentelijke organisatie 17

2.6 Relatie ondernemer-gemeente 20

2.7 Gemeentelijke heffingen en regeldruk 24

2.8 Ondernemingsklimaat 26

2.9 Dienstverlening dichtbij 30

2.10 Achtergrond 32

3 | Vergelijking 2024 | 2022 33

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Wijchen staat voor de uitdaging om haar beleid en dienstverlening zo goed mogelijk af te stemmen op de wensen van ondernemers. Daarvoor is het van belang dat de gemeente weet wat er speelt bij deze ondernemers. Om hier inzicht in te krijgen wordt gebruik gemaakt van de Ondernemerspeiling.

In 2018 is er een 0-meting uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente Wijchen. In 2020 vond de 1-meting plaats en in 2022 de 2-meting. De huidige meting is dan ook een vervolgmeting waarbij benchmarks met 2018, 2020 en 2022 zijn opgenomen.

De Ondernemerspeiling is een initiatief van VNG Realisatie en bestaat uit een gevalideerde modelvragenlijst en onderzoeksmethodiek voor onderzoek onder ondernemers[2]. De vragen in de ondernemerspeiling hebben betrekking op vier thema's: gemeentelijke dienstverlening, relatie ondernemer-gemeente, gemeentelijke heffingen en regeldruk en het ondernemingsklimaat. Daarnaast worden vragen gesteld over de bedrijfsomgeving[3].

1.2 Onderzoeksmethode

1.2.1 Doelgroep en steekproef

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit ondernemers in de gemeente Wijchen. De gemeente heeft een steekproef van 2.000 ondernemers getrokken en deze zijn uitgenodigd voor deelname.

1.2.2 Methode

De gemeente heeft in samenwerking met onderzoeksbureau Enneüs de Ondernemerspeiling uitgevoerd. In maart 2024 hebben de 2.000 organisaties in de gemeente Wijchen uit de steekproef een uitnodigingsbrief ontvangen. Na drie weken hebben de ondernemers een herinneringsbrief ontvangen. Ondernemers die de vragenlijst al hadden ingevuld of zich hadden afgemeld voor het onderzoek, hebben geen herinnering ontvangen. Ondernemers konden de vragenlijst digitaal via een link (of QR-code) uit de brief invullen. Door middel van een unieke code konden zij de online vragenlijst invullen.

Gedurende het onderzoek was de helpdesk van Enneüs per telefoon en e-mail beschikbaar. Hier konden organisaties terecht om zich af te melden, voor het stellen van inhoudelijke vragen over het onderzoek en voor eventuele technische problemen. Ook was het mogelijk om via de helpdesk met de unieke code een papieren vragenlijst aan te vragen. Deze werd samen met een retourenvelop naar de ondernemer gestuurd.

[2] Sinds juli 2022 is de VNG gestopt met de Ondernemerspeiling. Dit omdat deze volgens hen over het algemeen niet meer goed aansluit bij de behoeften van de gemeenten.
[3] https://www.vngrealisatie.nl/.

Vragenlijst

De modelvragenlijst van de VNG is gebruikt. In overleg met de gemeente is hier het thema 'Dienstverlening van de gemeente' aan toegevoegd. De vragenlijst is opgedeeld in de volgende thema's:

- Bedrijfsomgeving
- Gemeentelijke dienstverlening
- Contact met de gemeente
- Digitale dienstverlening
- Professionaliteit van de gemeentelijke organisatie
- Relatie ondernemer-gemeente
- Gemeentelijke heffingen en regeldruk
- Ondernemingsklimaat
- Dienstverlening van de gemeente
- Achtergrond

1.2.3 Respons

De netto respons omvat alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld. Daarbij is gecontroleerd op dubbelingen (de vragenlijst bevat een unieke inlogcode, wanneer een persoon zowel digitaal als schriftelijk de vragenlijst heeft ingevuld, is de respons van één van beide vragenlijsten meegenomen). In onderstaande tabel staat het aantal uitgenodigde respondenten met de bijbehorende respons en nauwkeurigheidsmarge.

	Aantal (n)
Aantal verstuurde uitnodigingen	2000
Netto respons	300
Responspercentage	15%
Nauwkeurigheidsmarge	5,2%

Onderzoeksresultaten van vragenlijstonderzoek wijken altijd in enige mate af van de werkelijkheid. Dit komt onder andere doordat niet de gehele populatie deelneemt aan het onderzoek, en er dus gebruik wordt gemaakt van een steekproef. Op basis van het resultaat in de steekproef wil men vaak wel graag uitspraken doen over eigenschappen van de gehele populatie. Het betrouwbaarheidsinterval maakt dit mogelijk. Het betrouwbaarheidsinterval geeft het gebied van waarden aan waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie met een zekere graad van waarschijnlijkheid ligt.

- **Het betrouwbaarheidsinterval** wordt bepaald door de **nauwkeurigheidsmarge**, deze geeft aan wat de onder- en bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval is. Hoe kleiner het interval, dus hoe dichter die grenzen bij elkaar liggen, des te nauwkeuriger is de schatting van de werkelijke waarde. De nauwkeurigheidsmarge is afhankelijk van de grootte van de steekproef. Hoe groter de steekproef (ook in verhouding tot de totale doelpopulatie), des te smaller is het interval.
- Voor **de graad van waarschijnlijkheid** wordt meestal (vanuit statistische overwegingen) **95%** gebruikt. Dit betekent dat, wanneer we het onderzoek 100 keer in dezelfde populatie met verschillende steekproeven zouden herhalen, 95 van de herhalingen een resultaat geven dat binnen het interval ligt.

Voor dit onderzoek is de nauwkeurigheidsmarge 5,2% en het betrouwbaarheidsniveau is vooraf vastgesteld op 95%. Idealiter ligt de nauwkeurigheidsmarge onder de 5% om heel nauwkeurig uitspraken te kunnen doen . De nauwkeurigheidsmarge van 5,2% betekent dat met 95% zekerheid de mening van de gehele onderzoekspopulatie maximaal 5,2% onder of boven de uitkomst van dit onderzoek ligt. Als voorbeeld: als 50% van de respondenten uit de steekproef het helemaal eens is met een stelling, dan zal dit in de gehele onderzoekspopulatie, met 95% zekerheid, tussen de 44,8% en 55,2% zijn.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bevat de resultaten van de Ondernemerspeiling 2024. Voor het presenteren van de resultaten is gebruik gemaakt van zowel frequentietabellen als grafieken. In de grafieken wordt altijd vermeld hoe vaak een vraag is beantwoord (bijvoorbeeld n=189). Waar mogelijk zijn de resultaten van 2024 in de grafiek vergeleken met de resultaten van 2022, 2020 en 2018. Bij rapportcijfervragen geldt dat deze gemiddelden in een tabel onder de grafiek zijn weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt gekeken of de resultaten van 2024 significant afwijken van de resultaten van 2022.

De antwoordcategorieën ‘weet niet/n.v.t’ zijn – tenzij anders aangegeven – buiten de analyse gehouden. Het aantal respondenten dat deze antwoordoptie in 2024 heeft gekozen is steeds onder de grafiek weergegeven. Elk thema wordt in een aparte paragraaf behandeld. De antwoorden op de open vragen zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagerapport.

2 | Resultaten

2.1 Bedrijfsomgeving

Onderstaande resultaten laten zien hoe respondenten de bedrijfslocatie en de gemeenschappelijke ruimte of openbare ruimte in de nabijheid van hun vestiging (bedrijfsomgeving) ervaren.

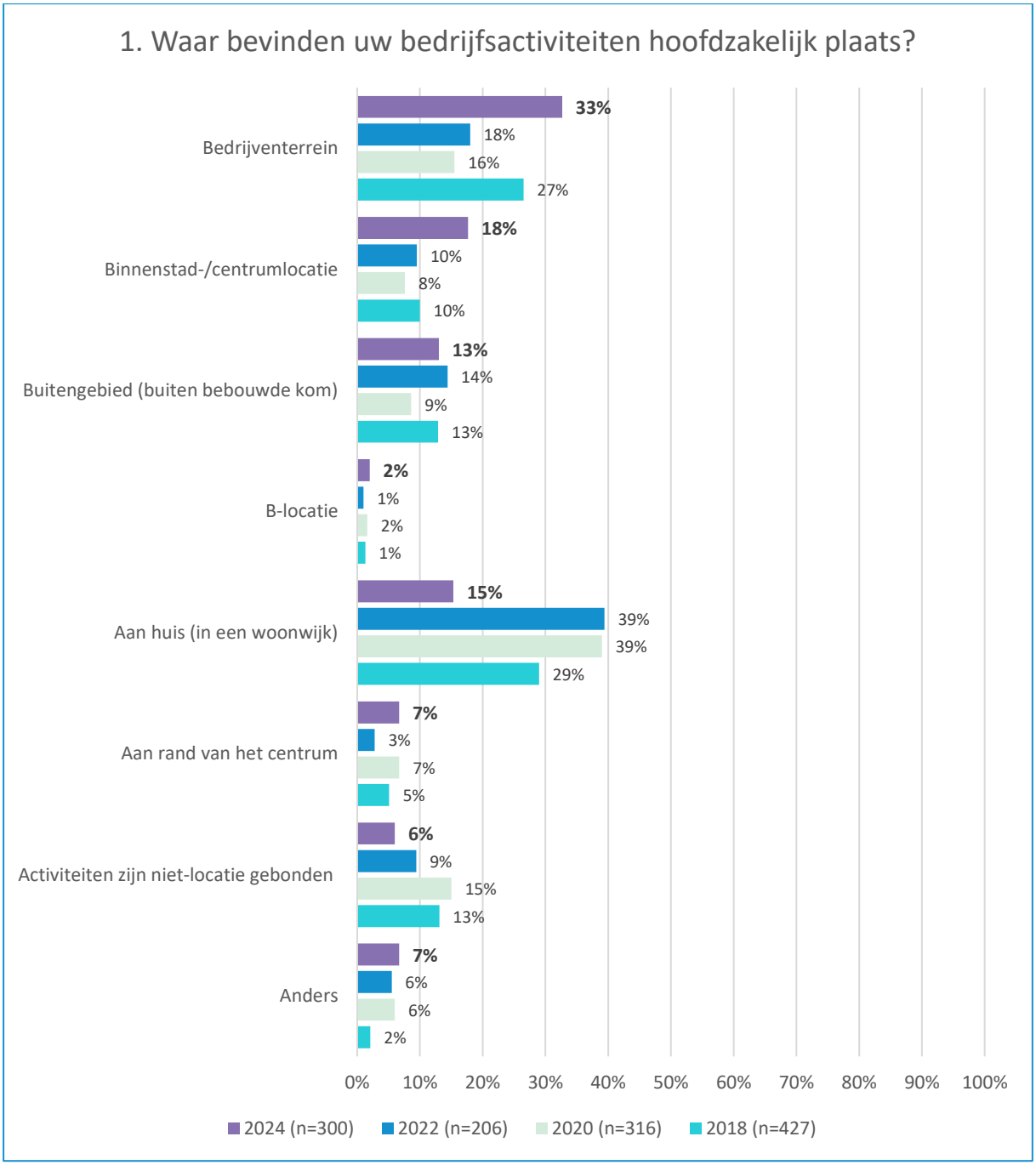

Bij antwoordoptie 'Anders, namelijk' geven de respondenten de volgende antwoorden: Op diverse locaties binnen en buiten de regio (12x), in de wijk aan huis (1x), buiten bebouwde kom aan huis (1x), multifunctioneel centrum in woonwijk (2x), crematoria en afscheidshuizen (1x), school (1x).

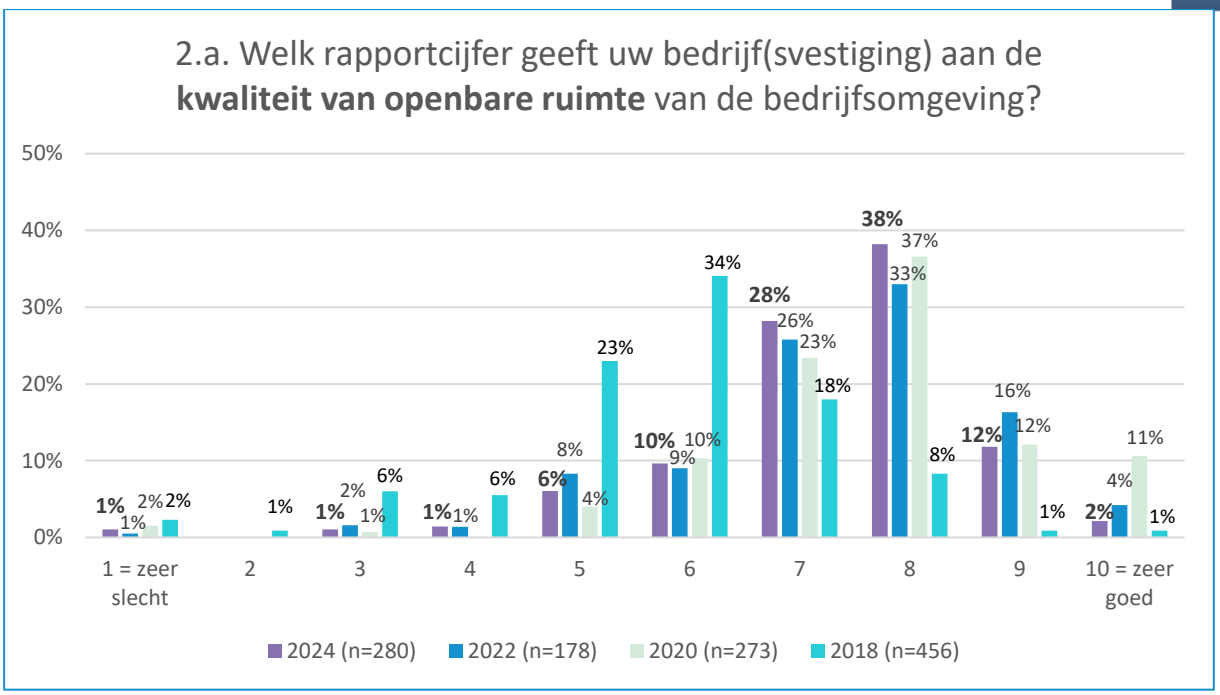

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=14).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
7,3	**7,4**	**7,4**	**7,4**

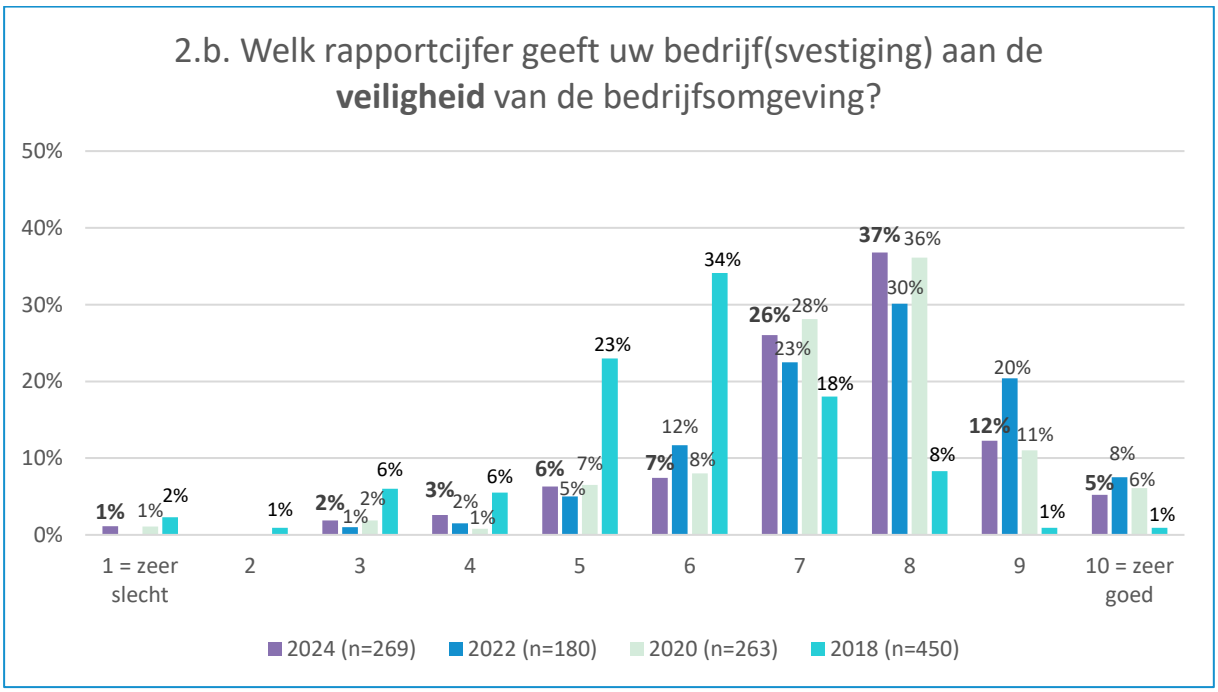

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=14).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
7,3	**7,6**	**7,6**	**7,5**

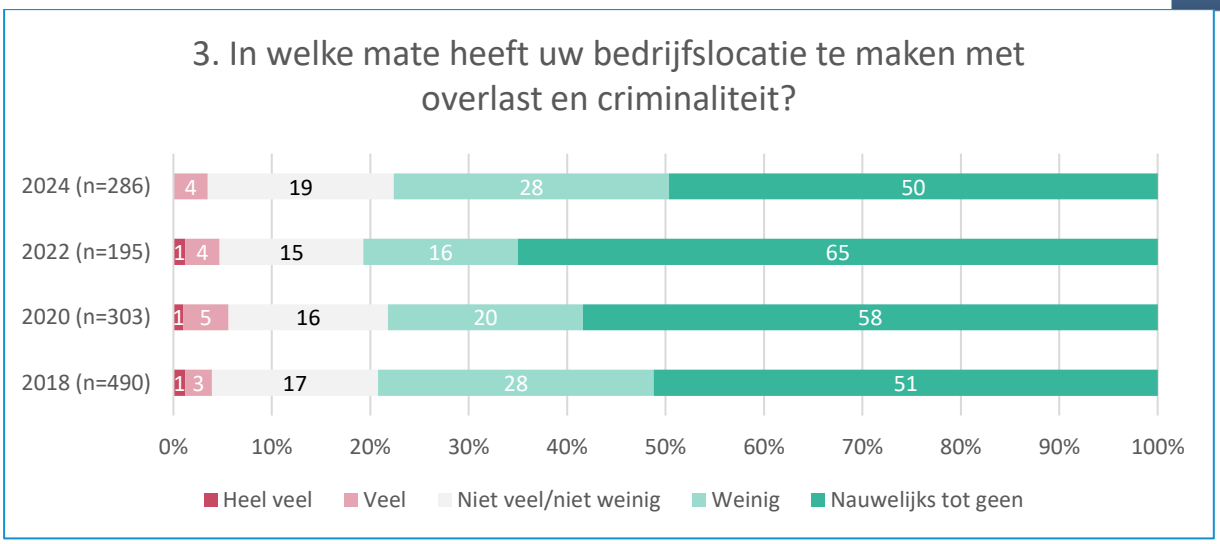

Antwoordopties 'Weet niet': (n=11).

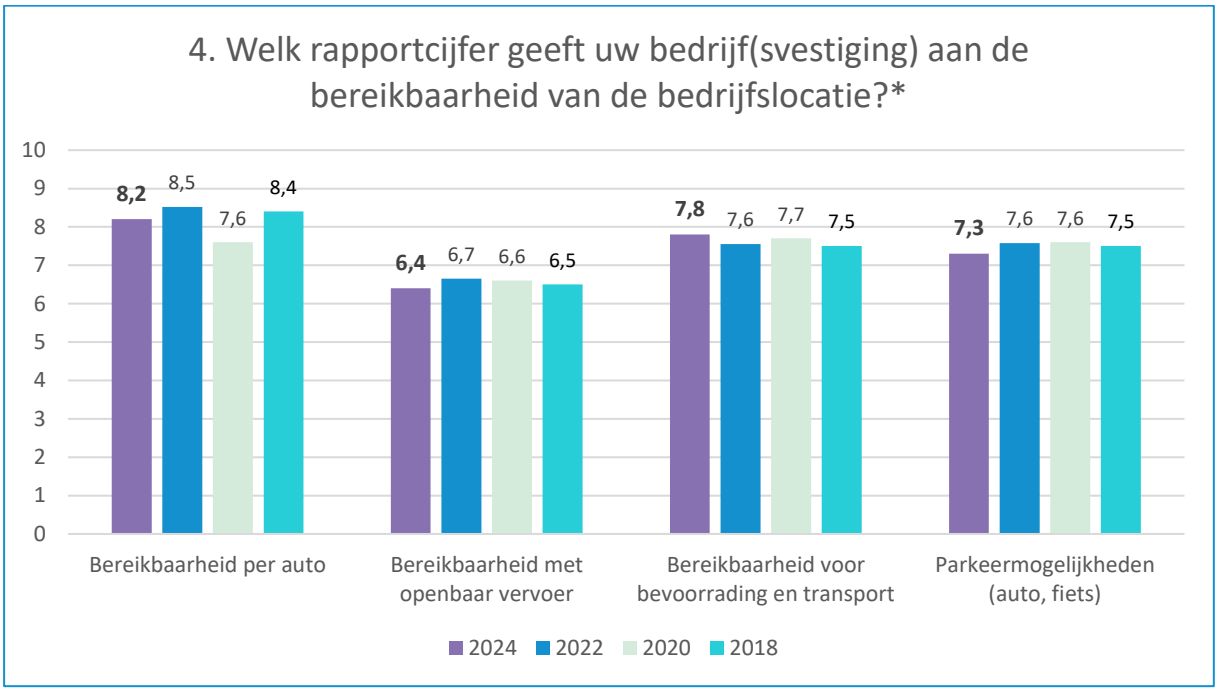

*Betekenis schaal: 1 = zeer slecht; 10 = zeer goed. Antwoordoptie 'weet niet/geen mening': 'bereikbaarheid per auto' (n=8); bereikbaarheid met openbaar vervoer (n=29); bereikbaarheid voor bevoorrading en transport (n=40); parkeermogelijkheden (n=10).

2.2 Gemeentelijke dienstverlening

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers de dienstverlening van de gemeente ervaren. Zo wordt er onder ander ingegaan op de samenwerking met de gemeente bij het aanvragen van dienstverlening.

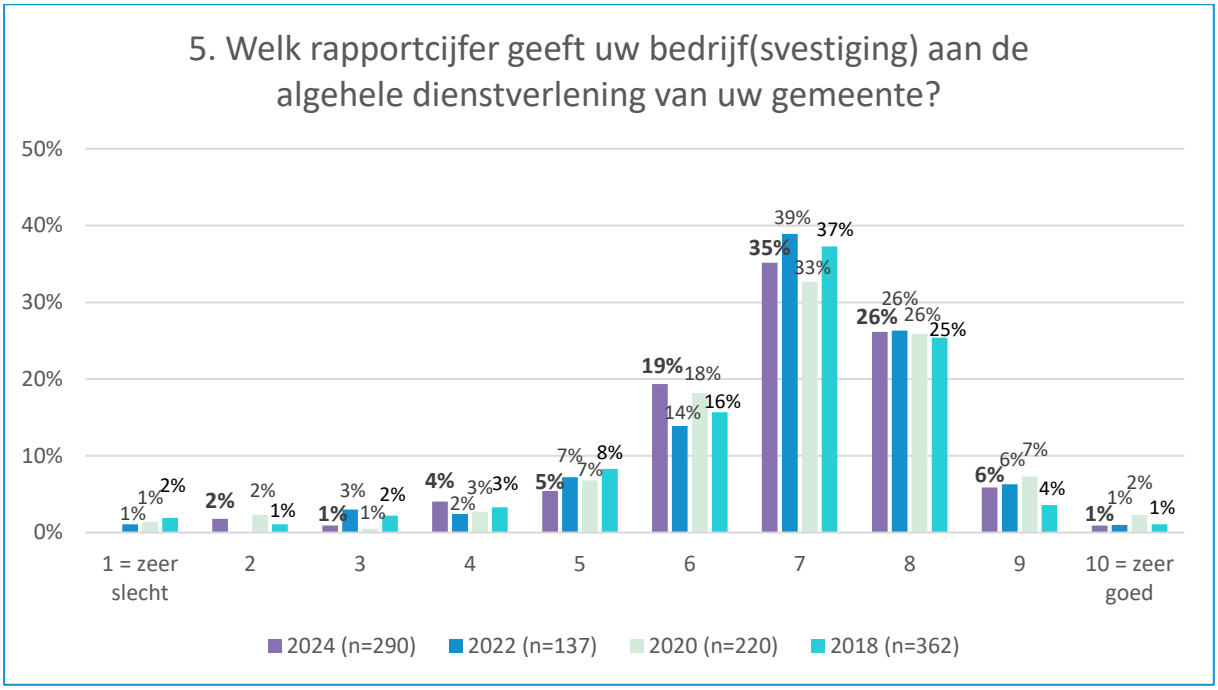

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=73).

Gemiddelden			
2024	2022	2020	2018
6,8	**6,9**	**6,9**	**6,7**

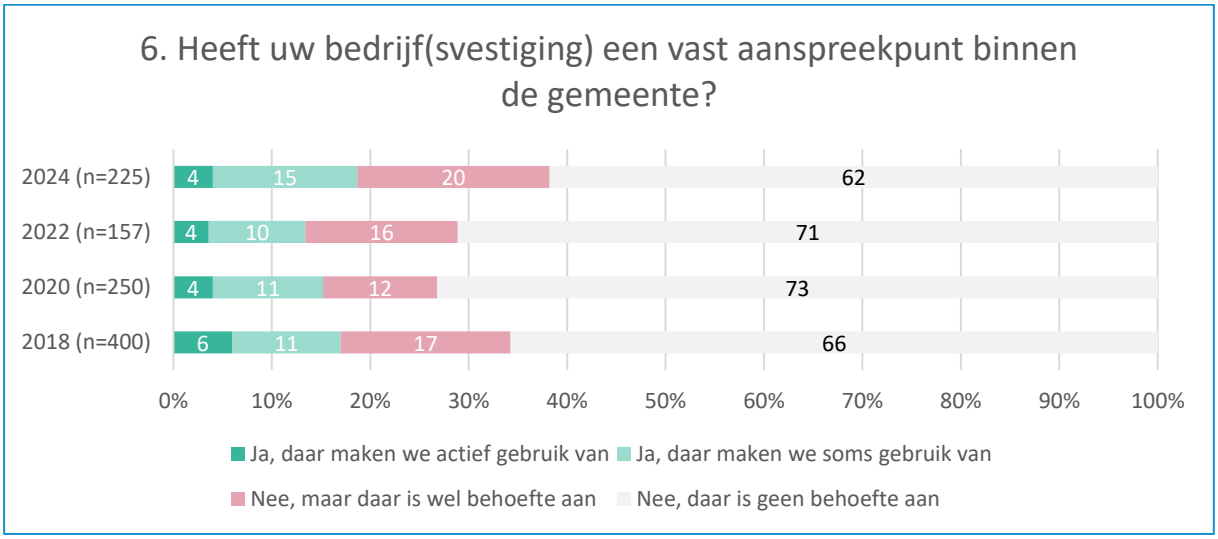

Antwoordoptie 'Weet niet': (n=71).

2.3 Contact met de gemeente

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers het contact met de gemeente ervaren. Denk hierbij aan het aanvragen van een vergunning of het voorleggen van een vraag of probleem.

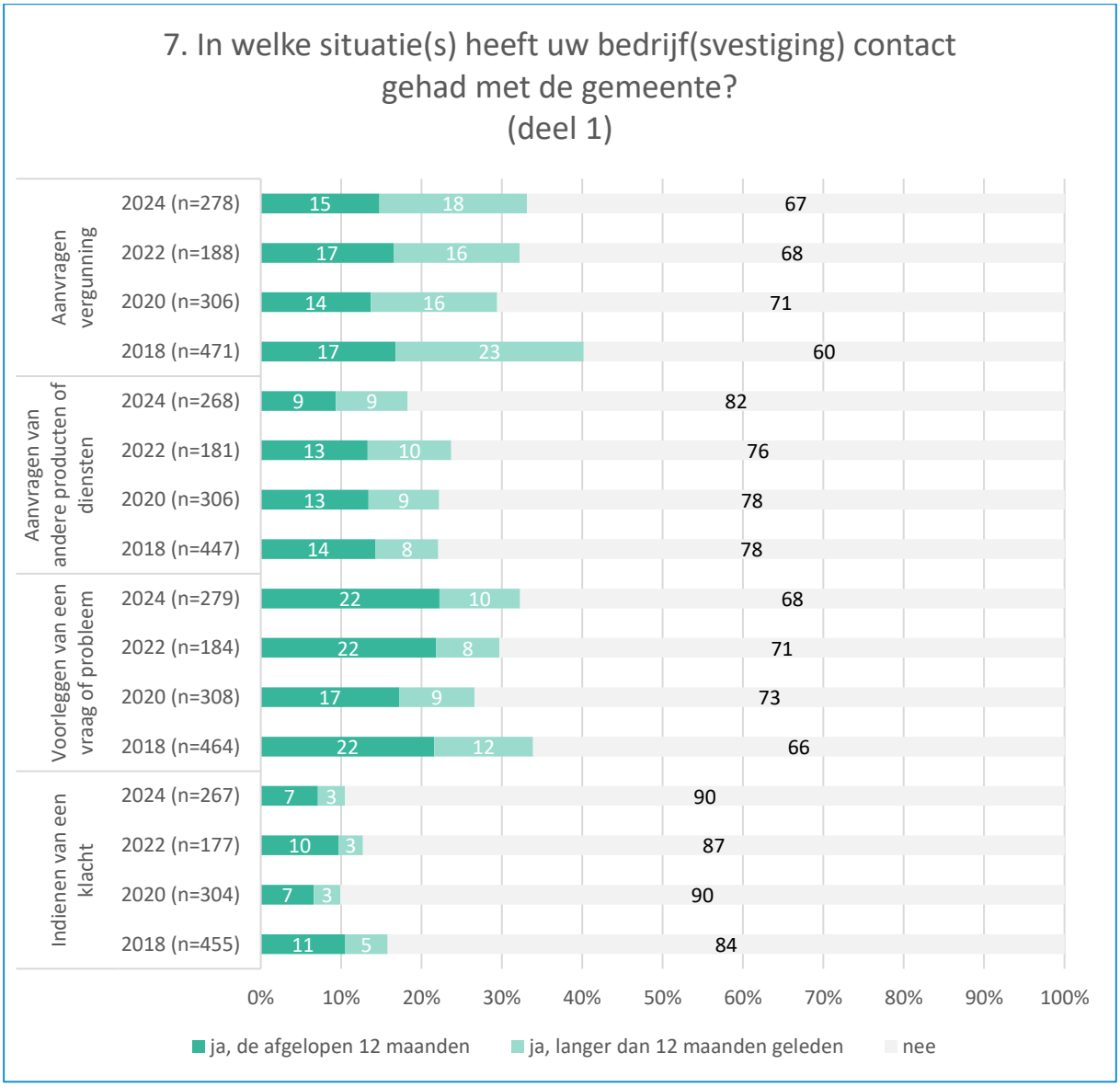

Antwoordoptie 'Weet niet': aanvragen vergunning (n=8); aanvragen van andere producten of diensten (n=10); voorleggen van een vraag of probleem (n=8); indienen van een klacht (n=11);

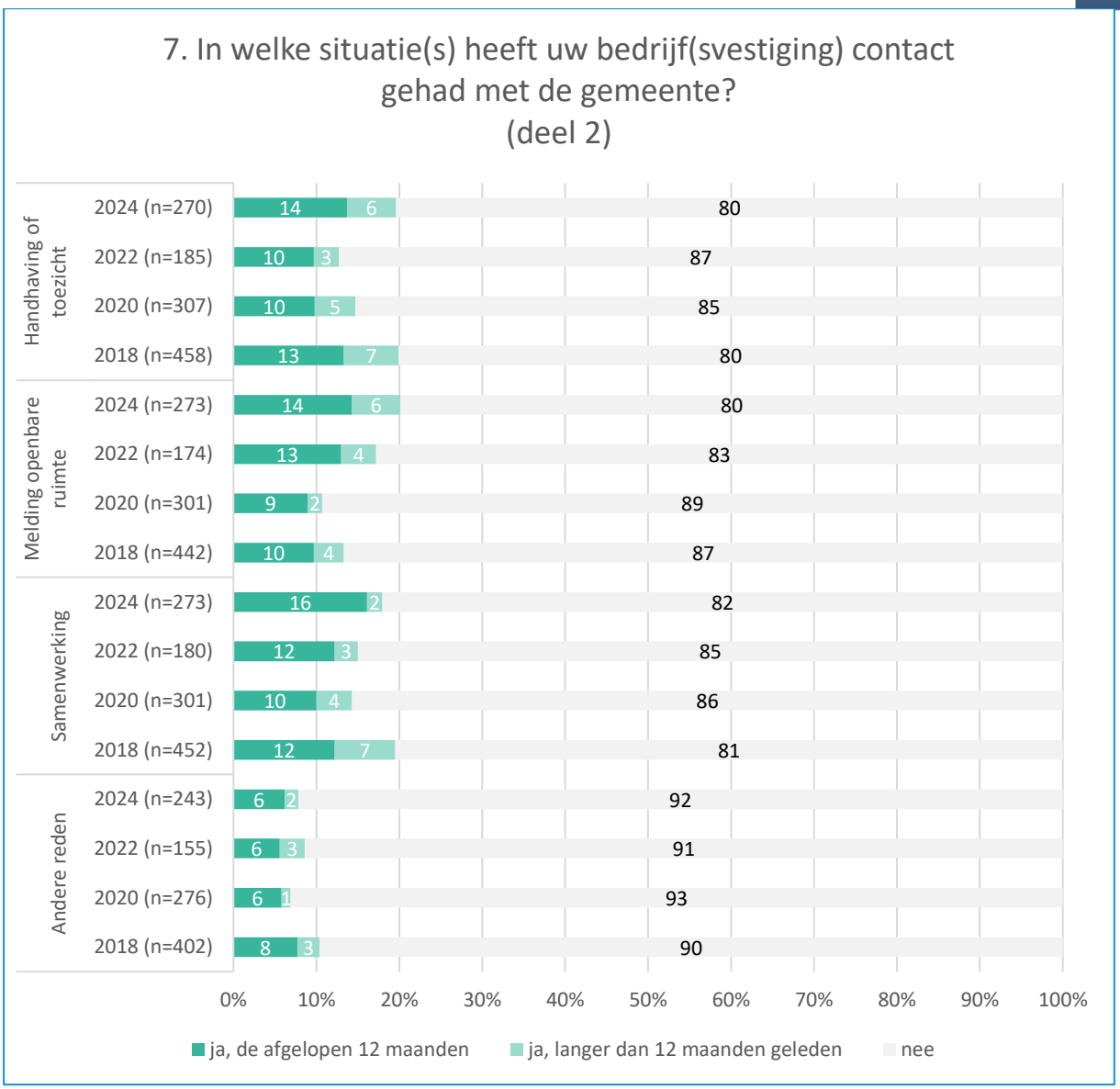

Antwoordoptie 'Weet niet': handhaving of toezicht (n=11); melding openbare ruimte (n=10); samenwerking (n=12); andere reden (n=21).

Vraag 8 en 9 zijn alleen beantwoord door respondenten die in de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de gemeente.

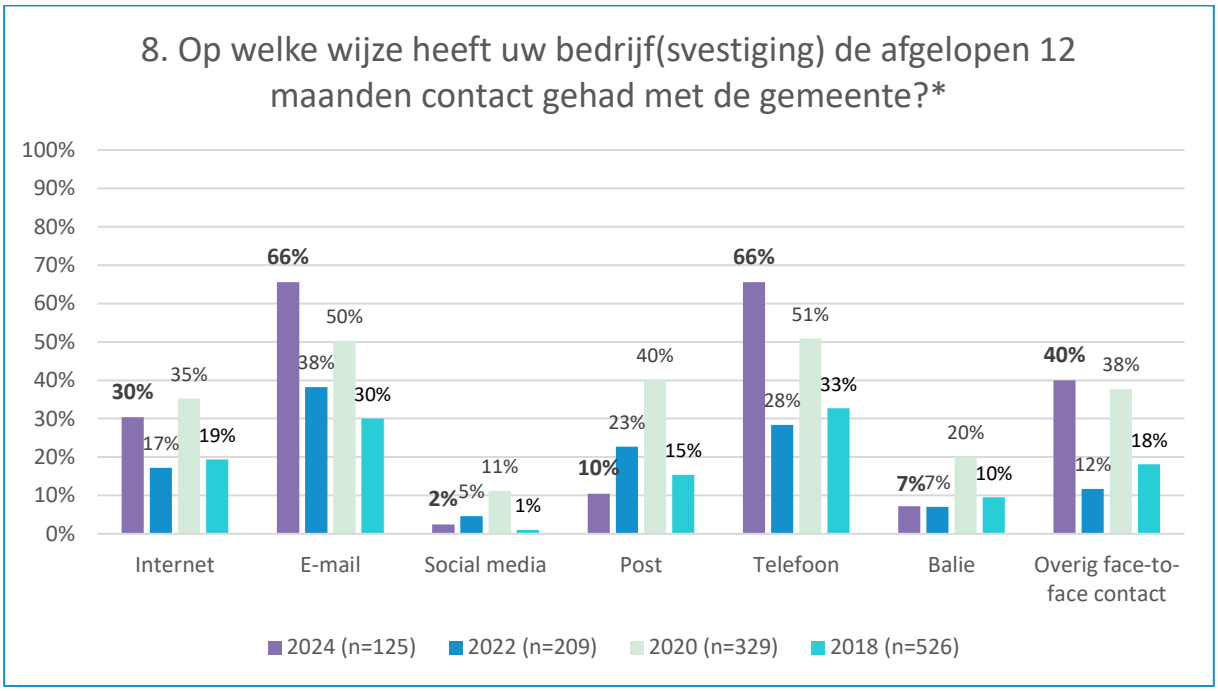

*Dit is een meerkeuzevraag. De n is in 2024 aanzienlijk lager dan bij de eerdere jaren, hierdoor geven de percentages mogelijk een vertekend beeld. Het lagere aantal respondenten die dit jaar deze vraag heeft beantwoord is mogelijk te verklaren doordat zij online alleen te zien kregen wanneer zij bij vraag 7 een of meerdere keren het antwoord 'ja, in de afgelopen 12 maanden' hebben ingevuld.

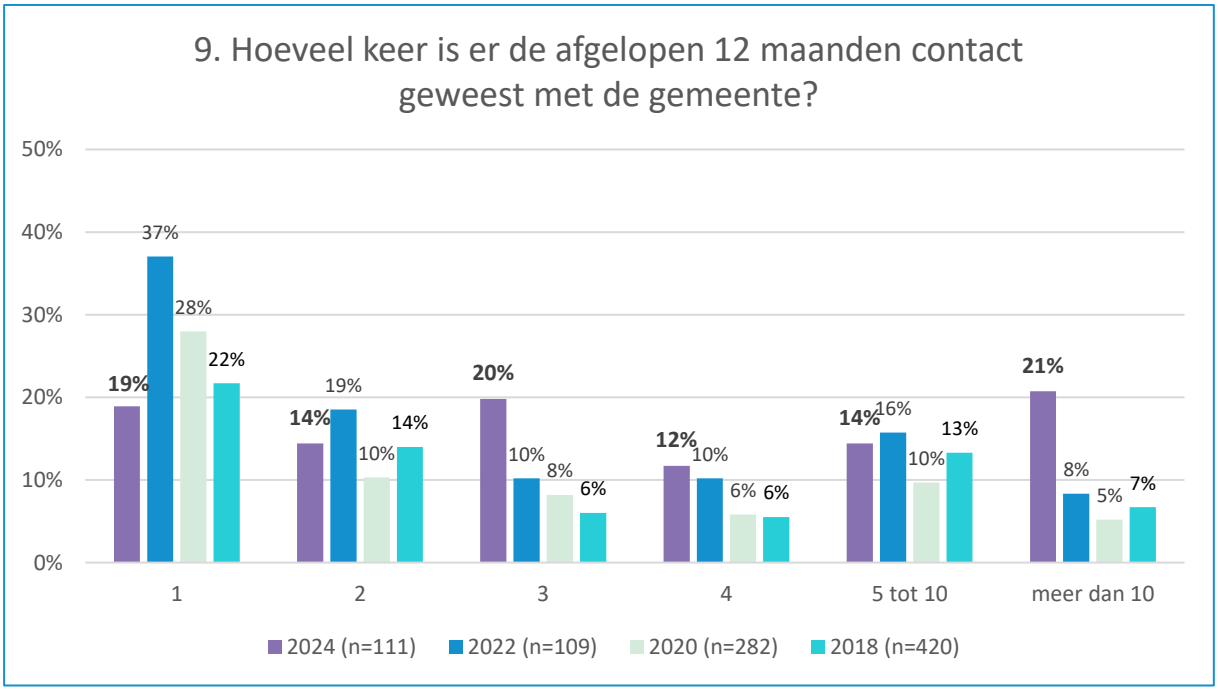

Antwoordopties 'Weet niet': (n=11).

2.4 Digitale dienstverlening

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers de digitale dienstverlening van de gemeente ervaren.

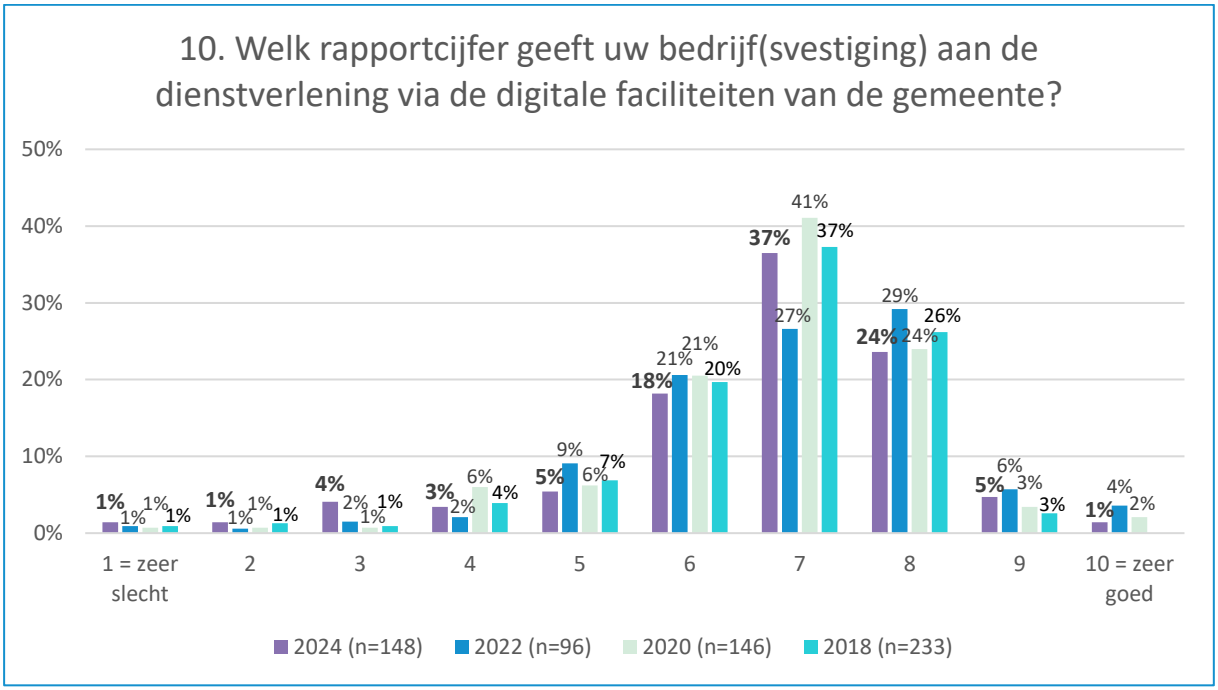

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=149).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
6,7	**6,9**	**6,9**	**6,7**

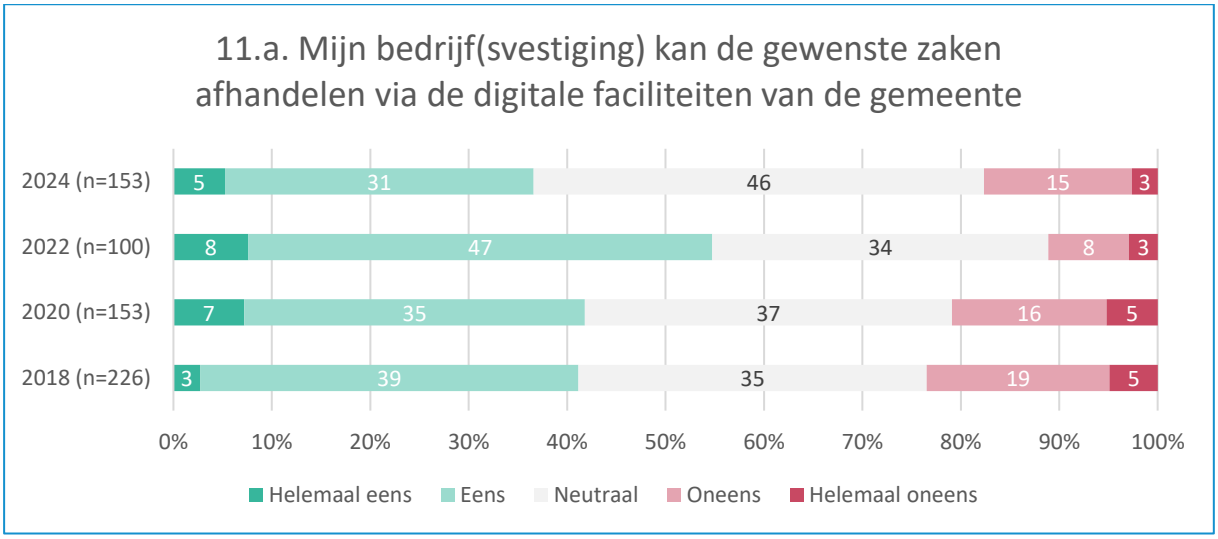

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=141).

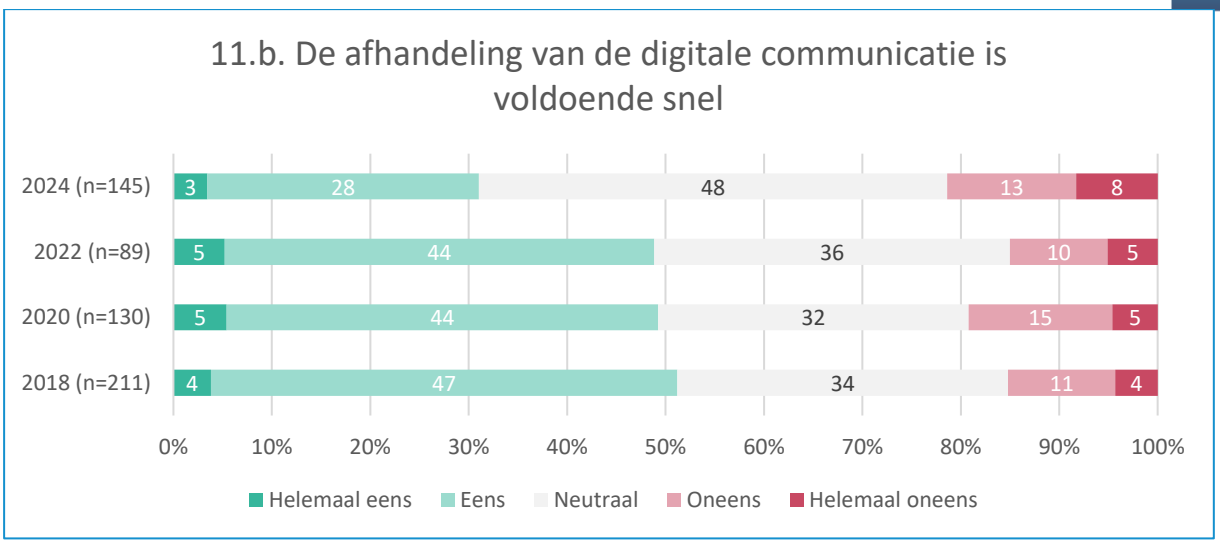

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=153).

2.5 Professionaliteit van de gemeentelijke organisatie

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers de professionaliteit van de gemeentelijke organisatie ervaren.

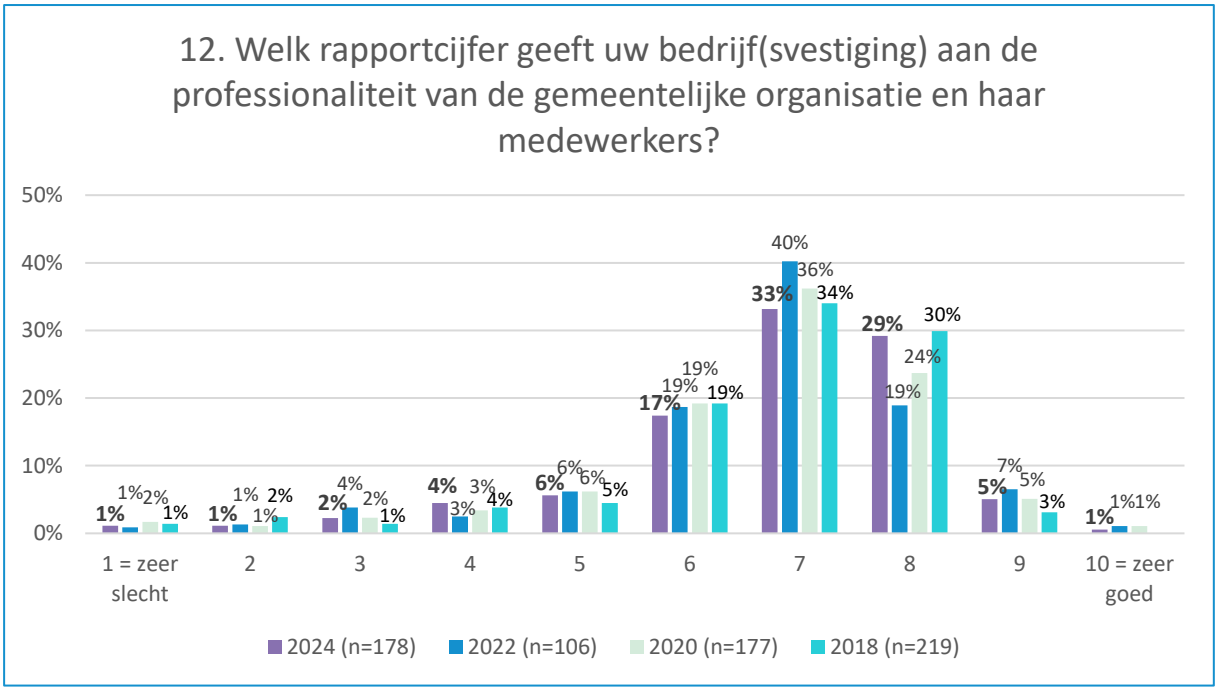

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=114).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
6,8	**6,7**	**6,7**	**6,7**

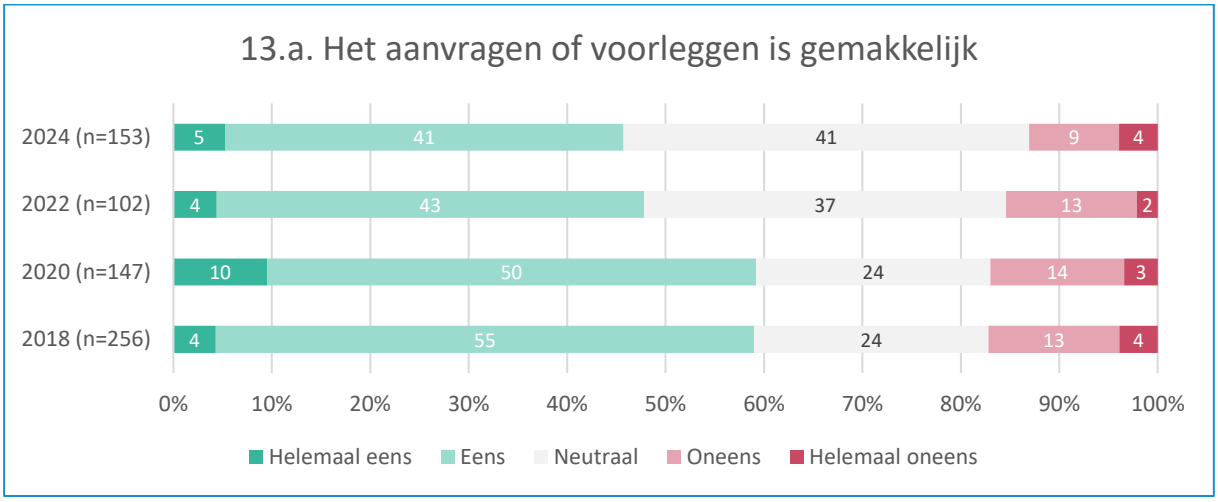

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=147).

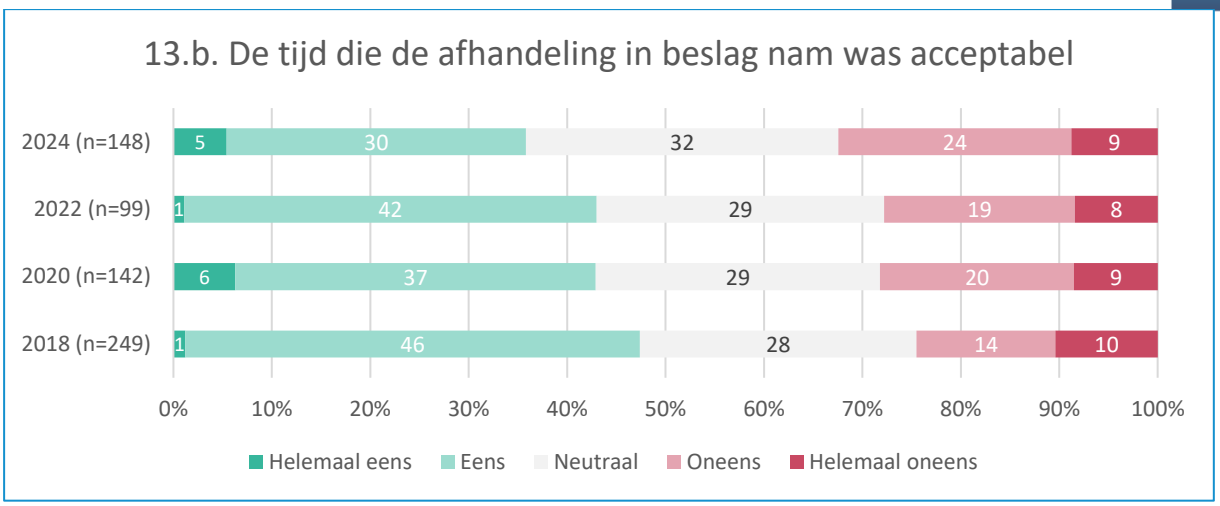

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=150).

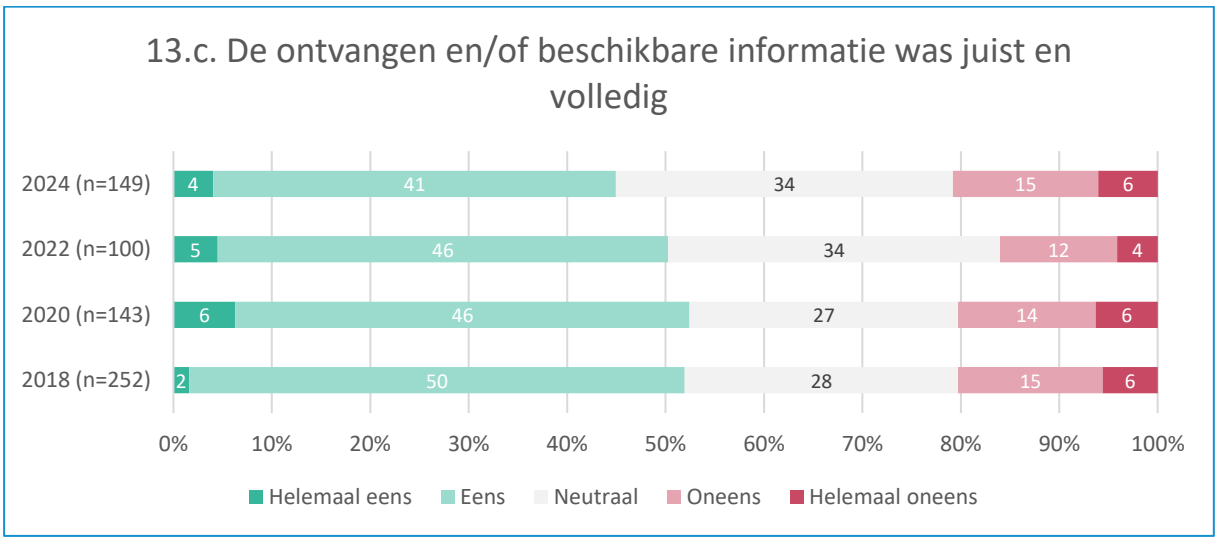

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=149).

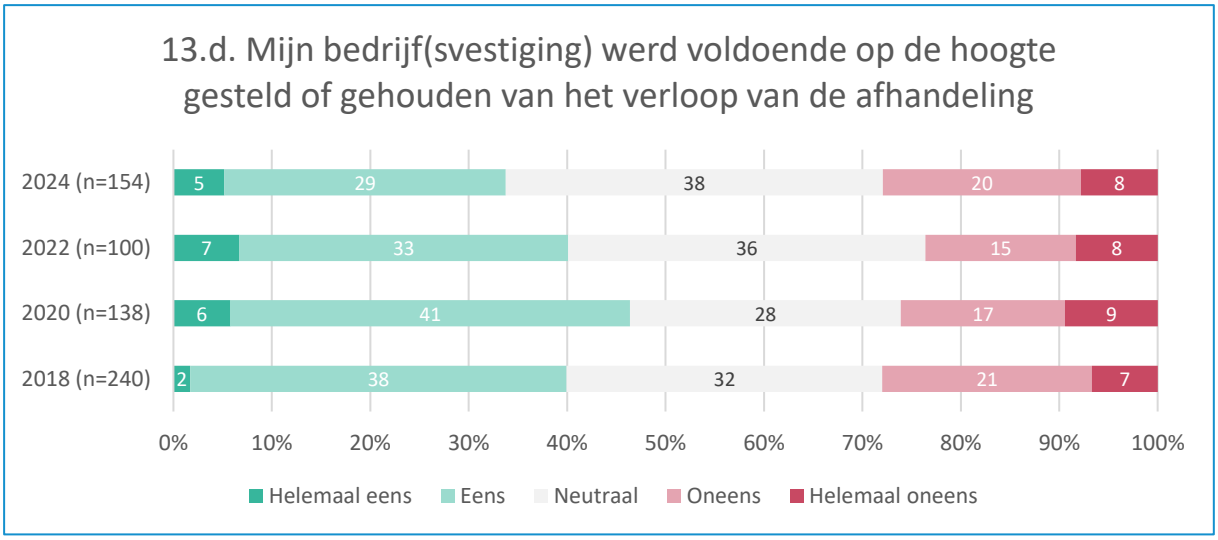

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=145).

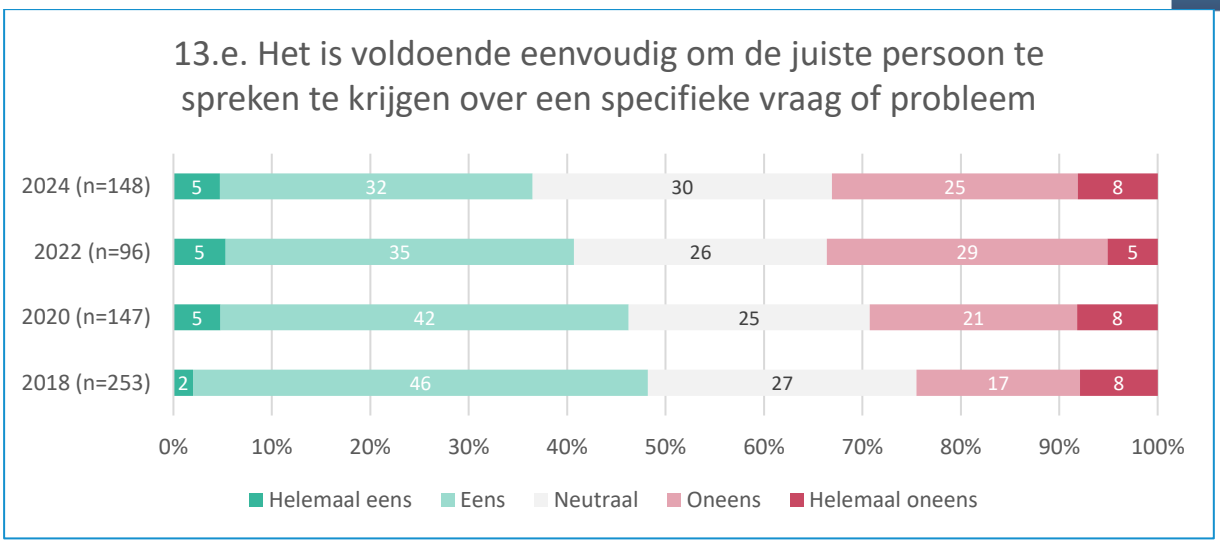

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=150).

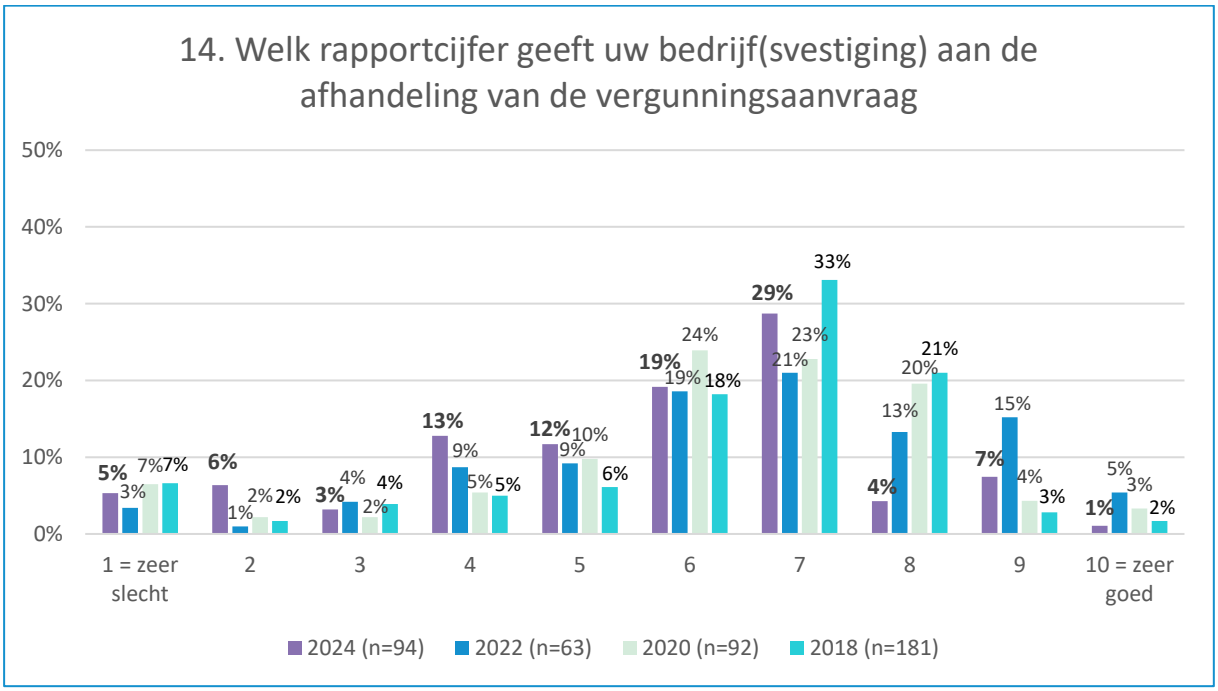

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=206).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
5,6	**6,6**	**6,2**	**6,2**

2.6 Relatie ondernemer-gemeente

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers de samenwerking en de relatie met de gemeente ervaren.

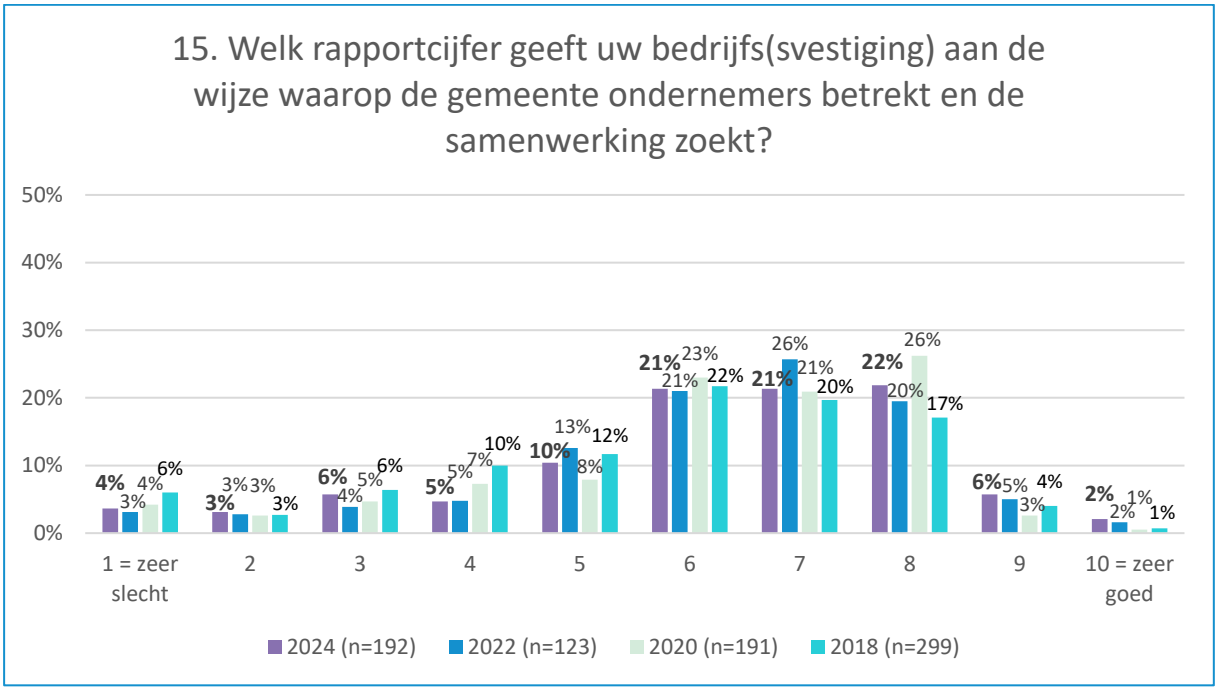

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=103).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
6,2	**6,3**	**6,2**	**5,8**

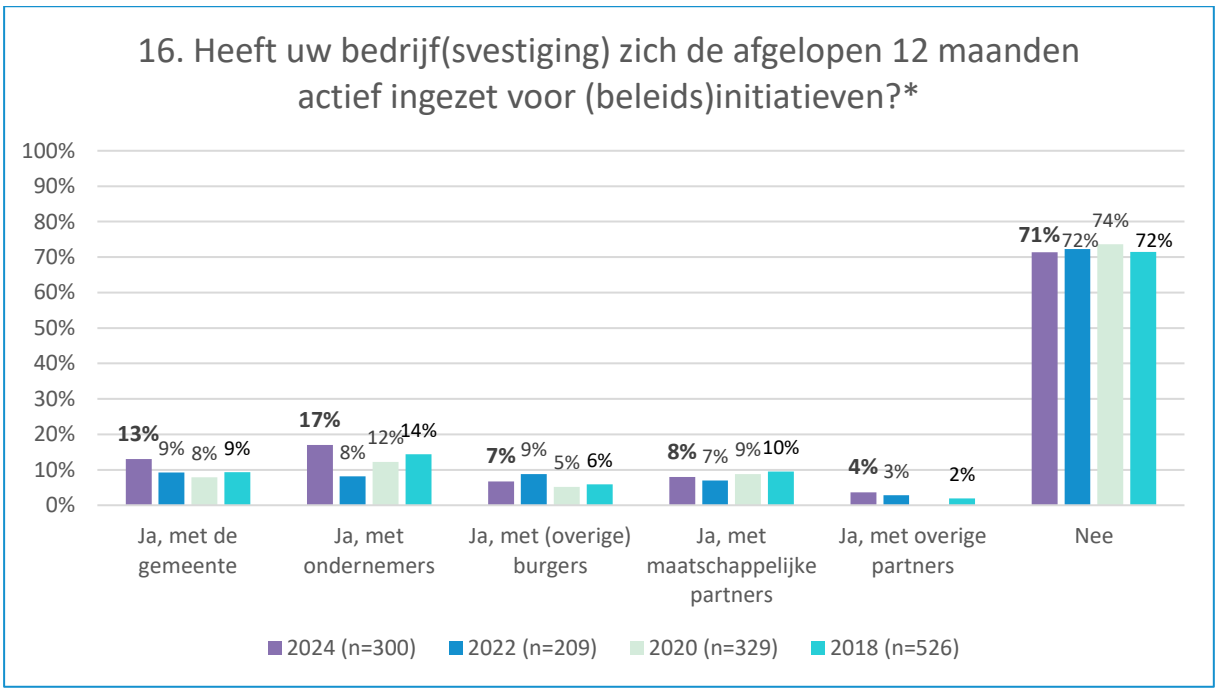

*Dit is een meerkeuzevraag. Respondenten geven de volgende antwoorden bij antwoordoptie 'Ja, met overige partners': bedrijfsvereniging (1x), Delta netwerk t.b.v. glasvezel (1x), collega's (1x).

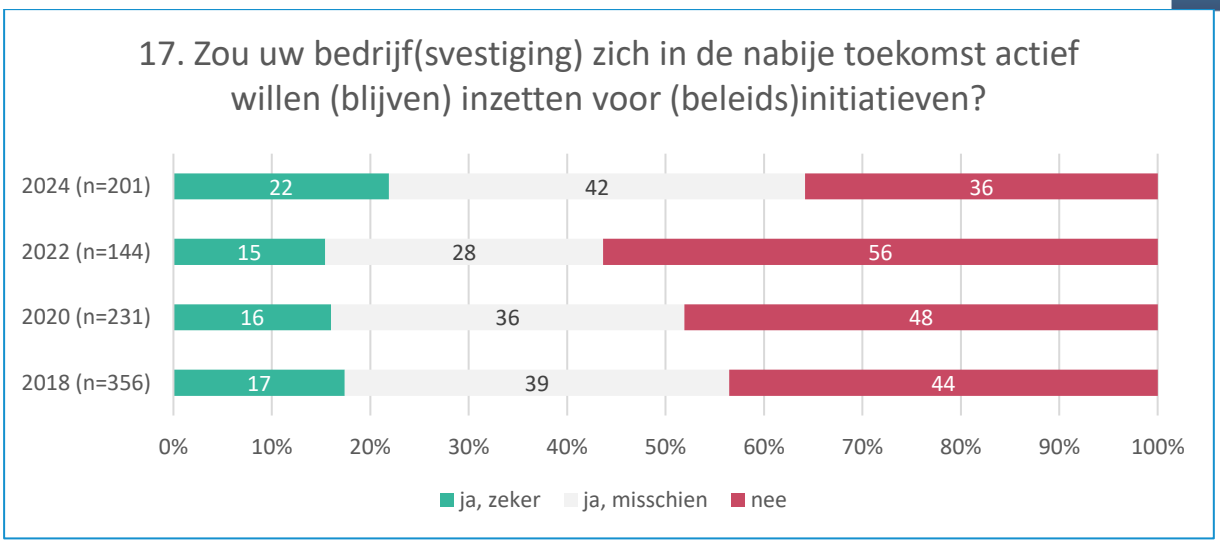

Antwoordoptie 'Weet niet': (n=96).

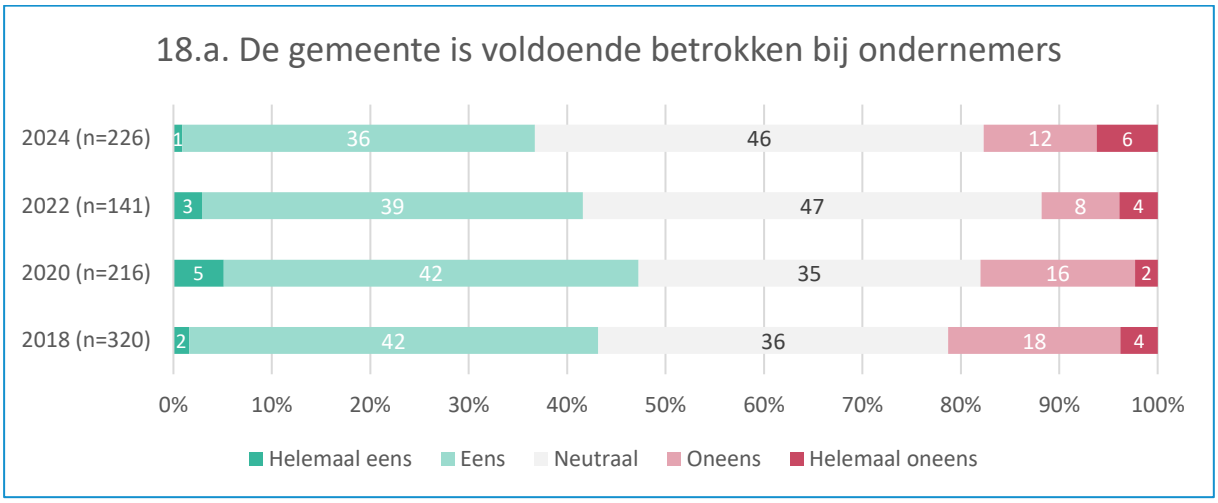

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=73).

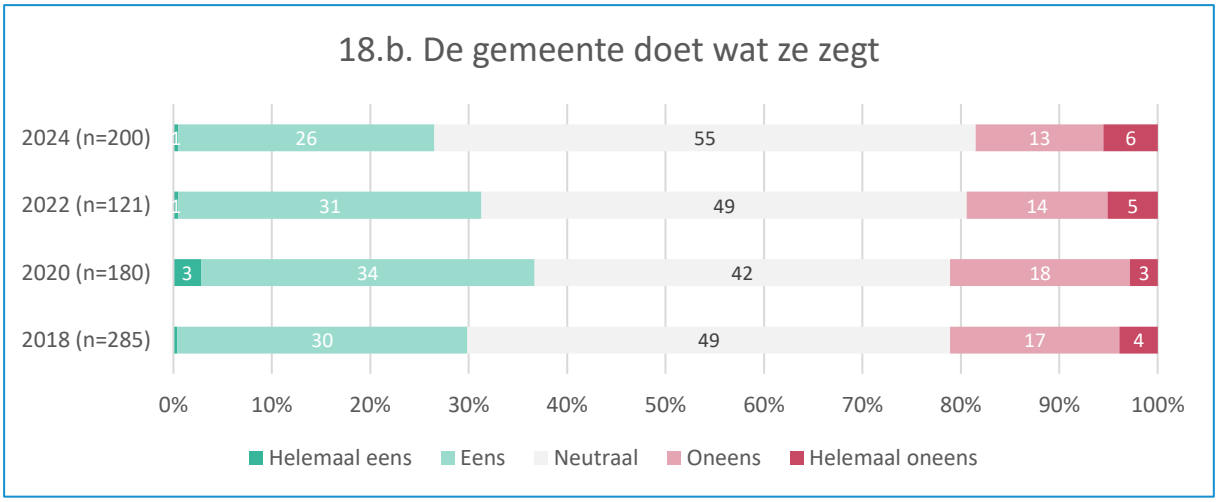

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=100).

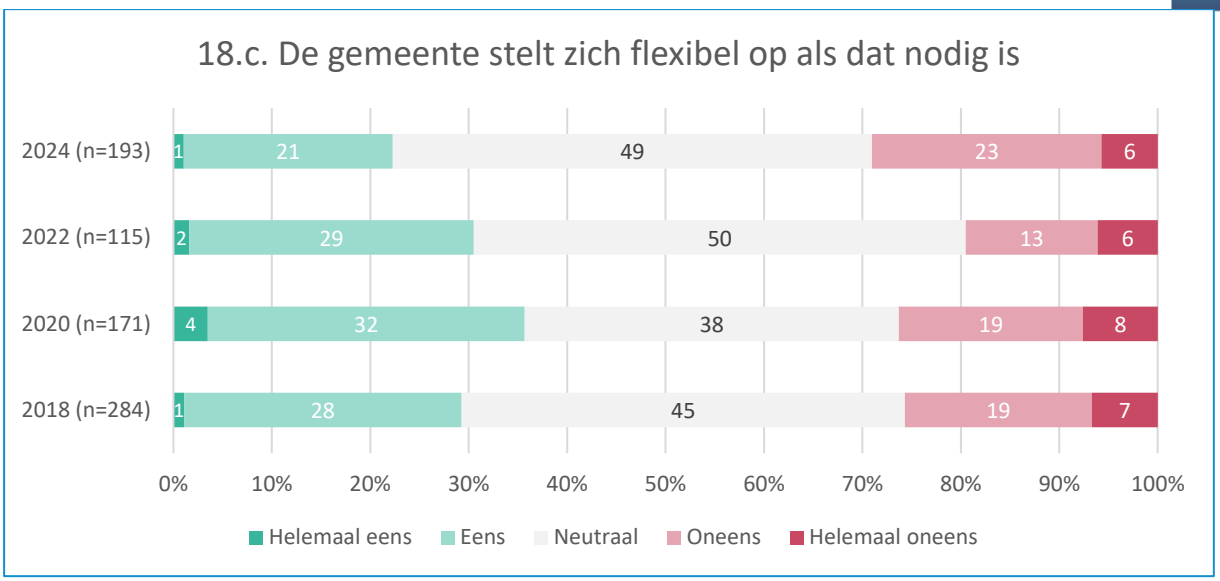

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=106).

Vraag 19

De antwoorden op vraag 19 **'Wilt u nog een toelichting geven op een van de vorige vragen en stellingen?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

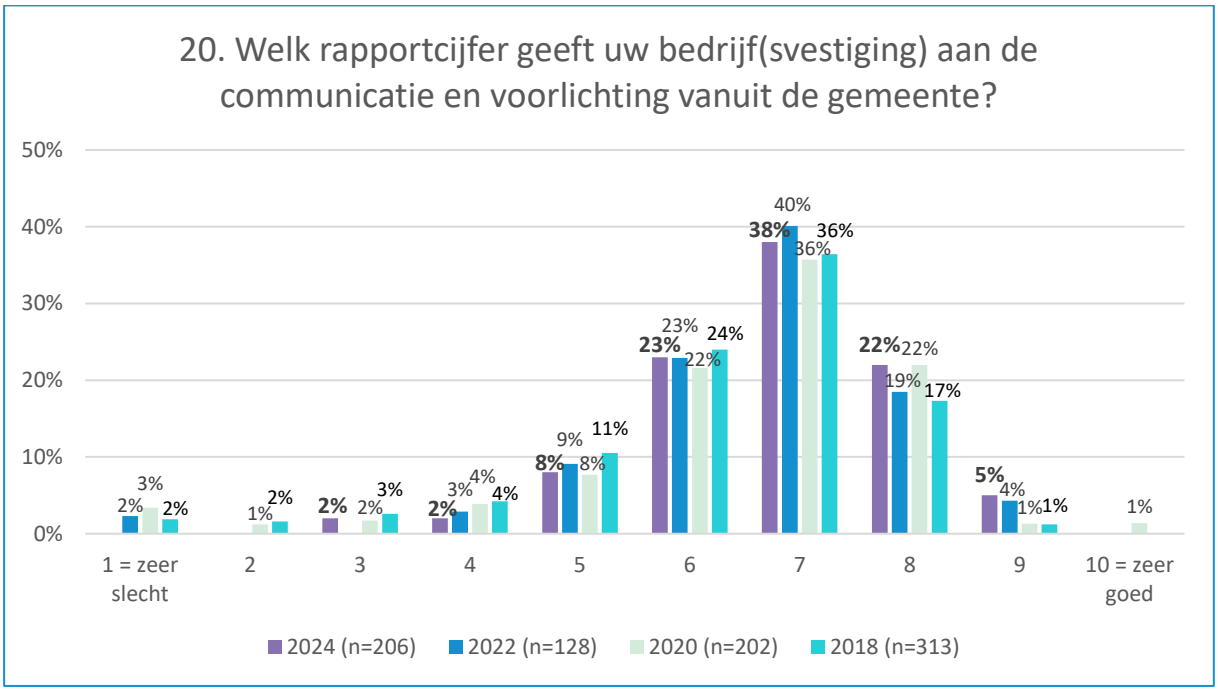

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=91).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
6,4	**6,6**	**6,5**	**6,3**

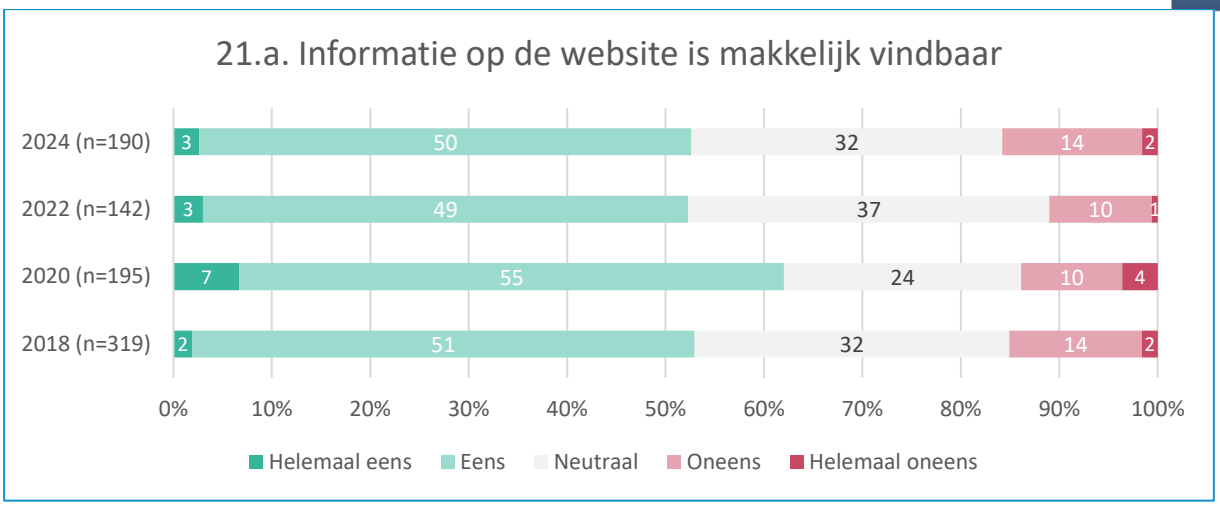

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=108).

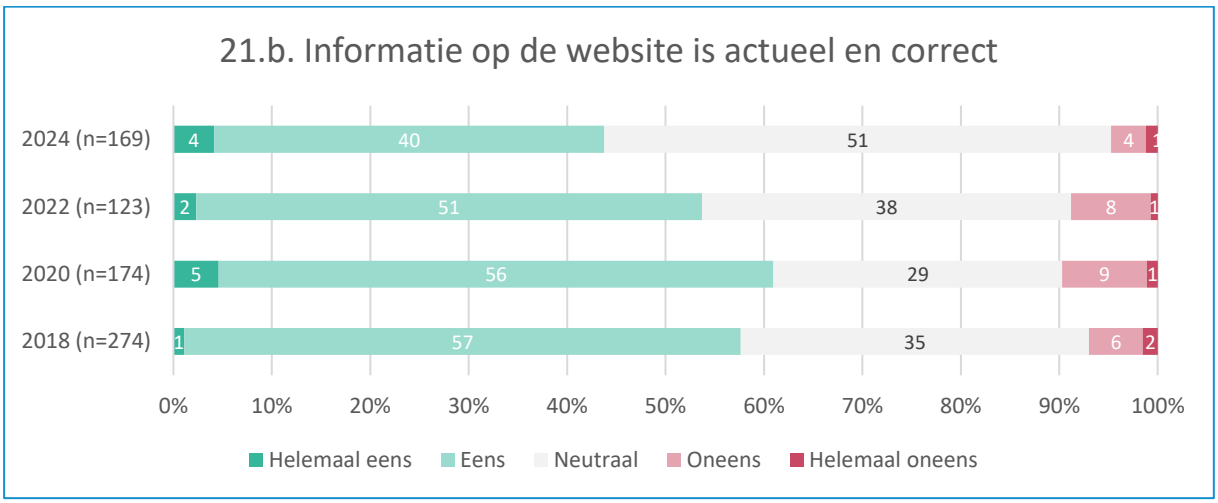

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=130).

2.7 Gemeentelijke heffingen en regeldruk

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers de gemeentelijke heffingen en regeldruk ervaren.

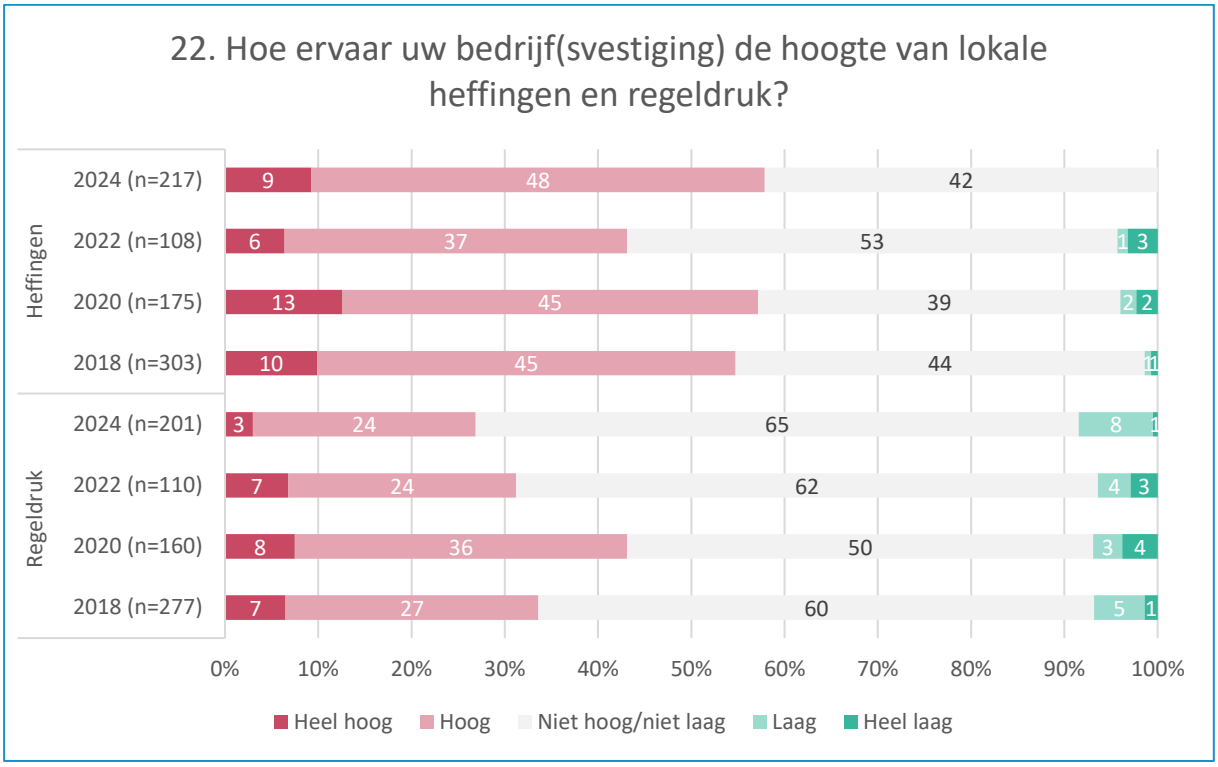

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': heffingen (n=81); regeldruk (n=96).

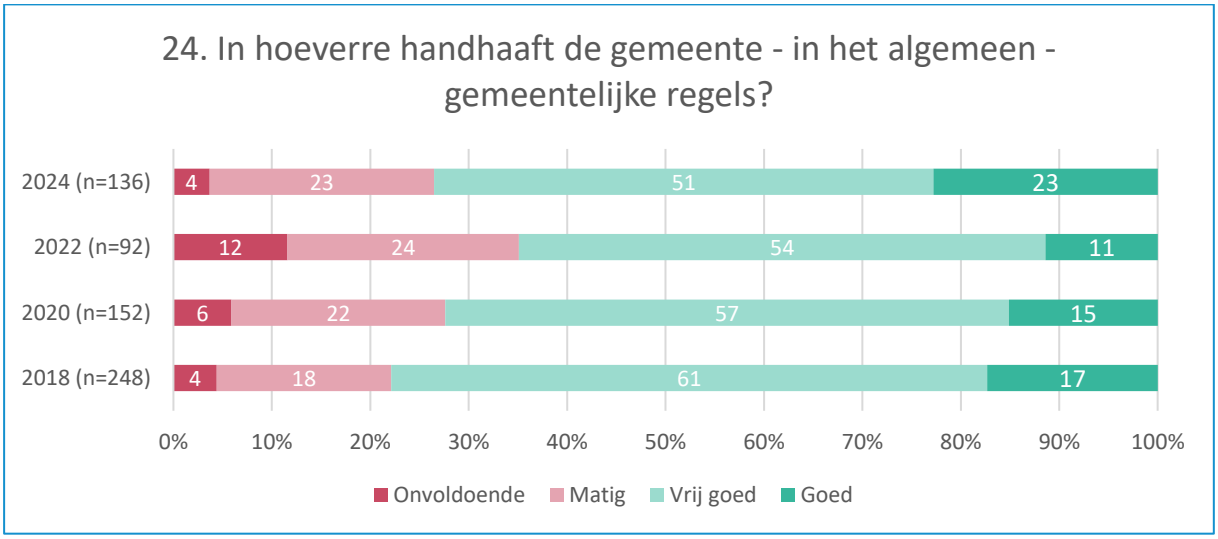

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=162).

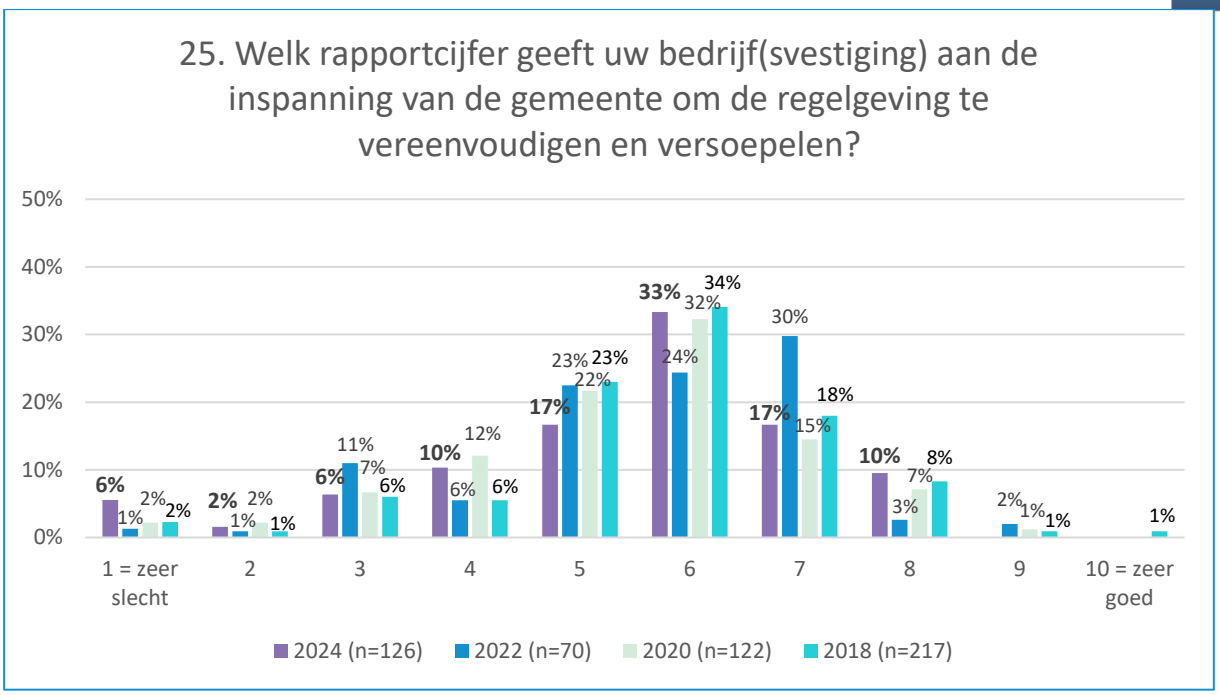

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=173).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
5,5	**5,7**	**5,4**	**5,7**

2.8 Ondernemingsklimaat

Onderstaande resultaten laten zien hoe ondernemers het ondernemingsklimaat in de gemeente Wijchen ervaren.

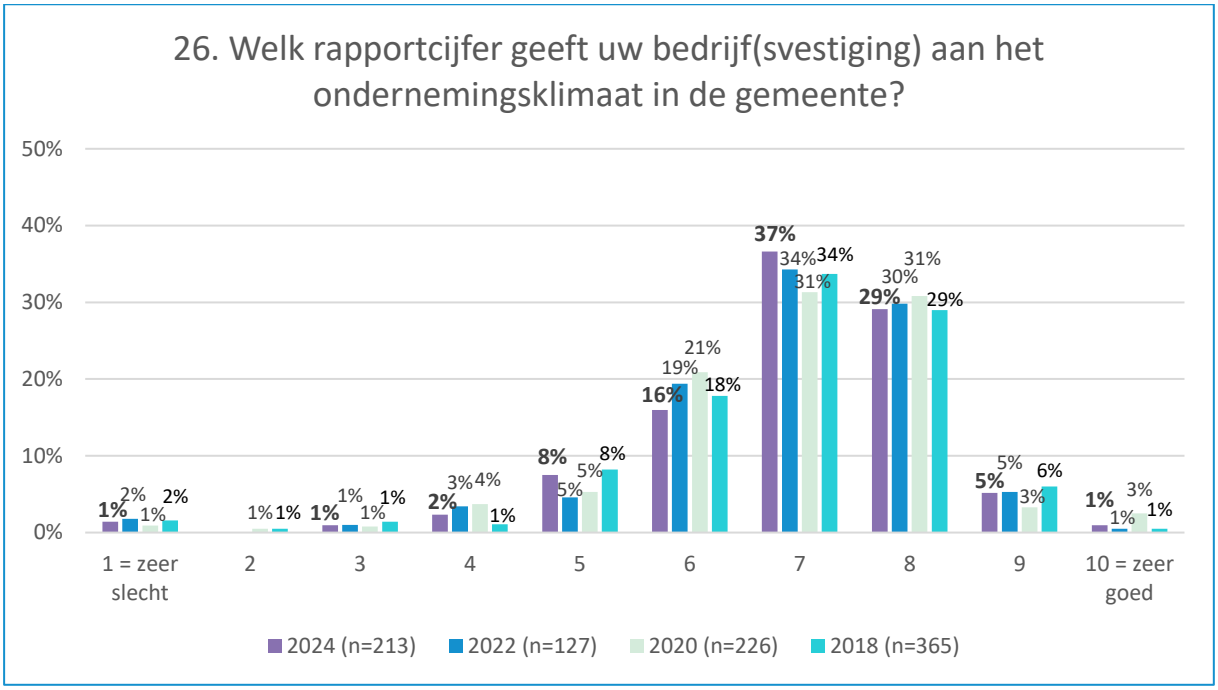

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=83).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
6,9	**6,9**	**6,9**	**6,9**

27. Welke aspecten wegen voor uw bedrijf(svestiging) het zwaarst bij de waardering van het ondernemingsklimaat?*

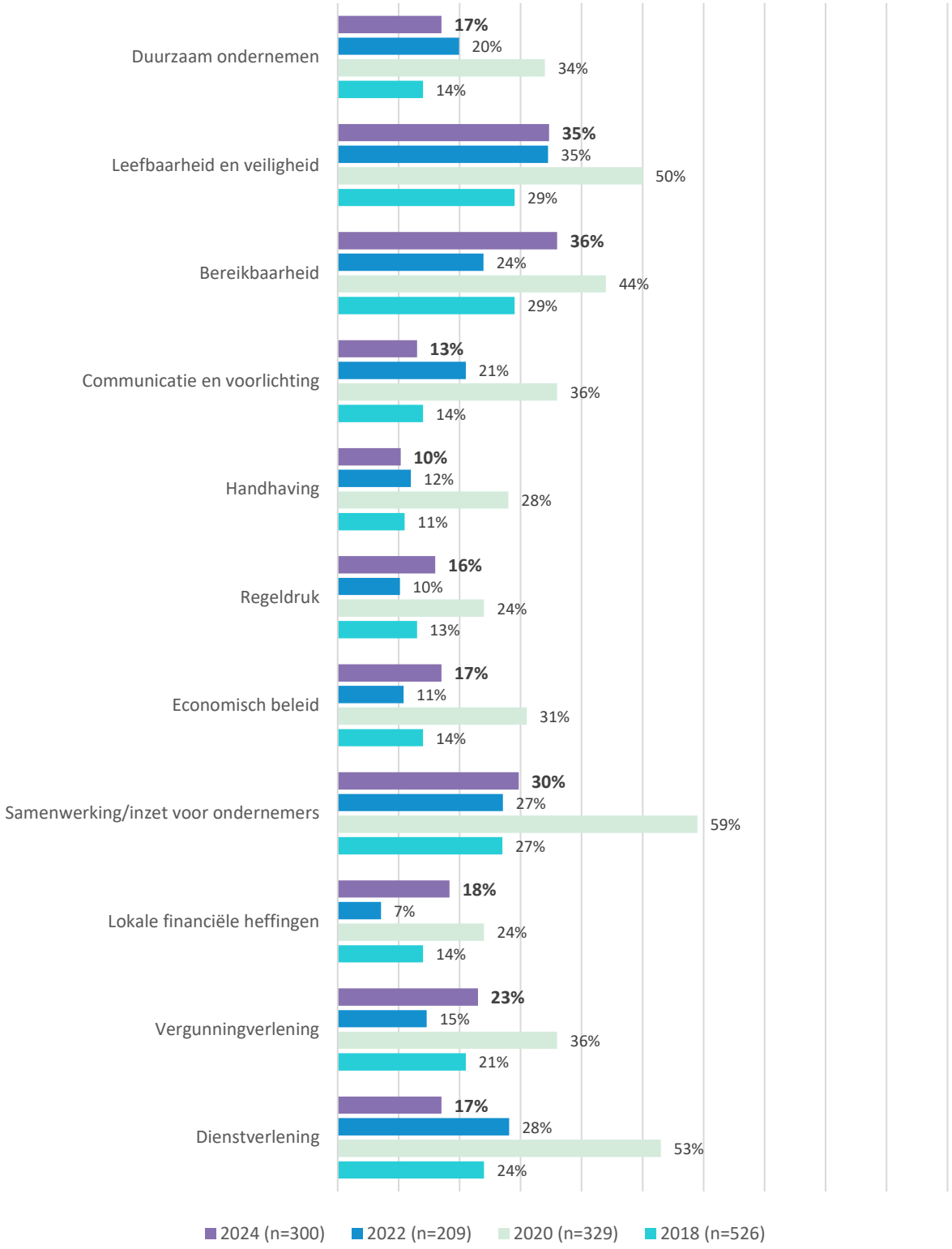

*Dit is een meerkeuzevraag. Respondenten konden maximaal drie mogelijkheden aankruisen.

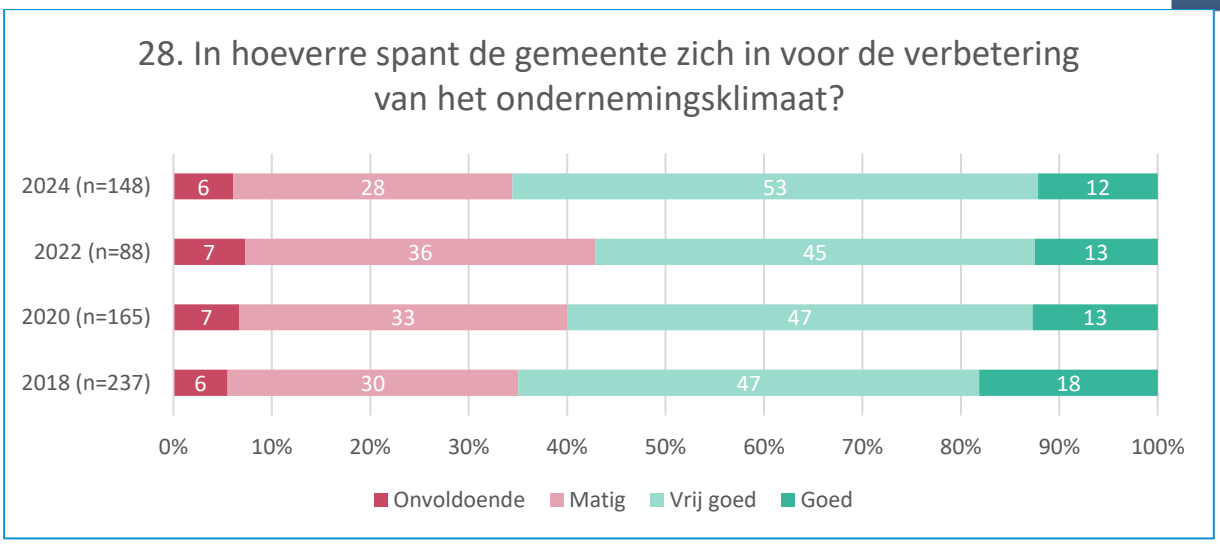

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=149).

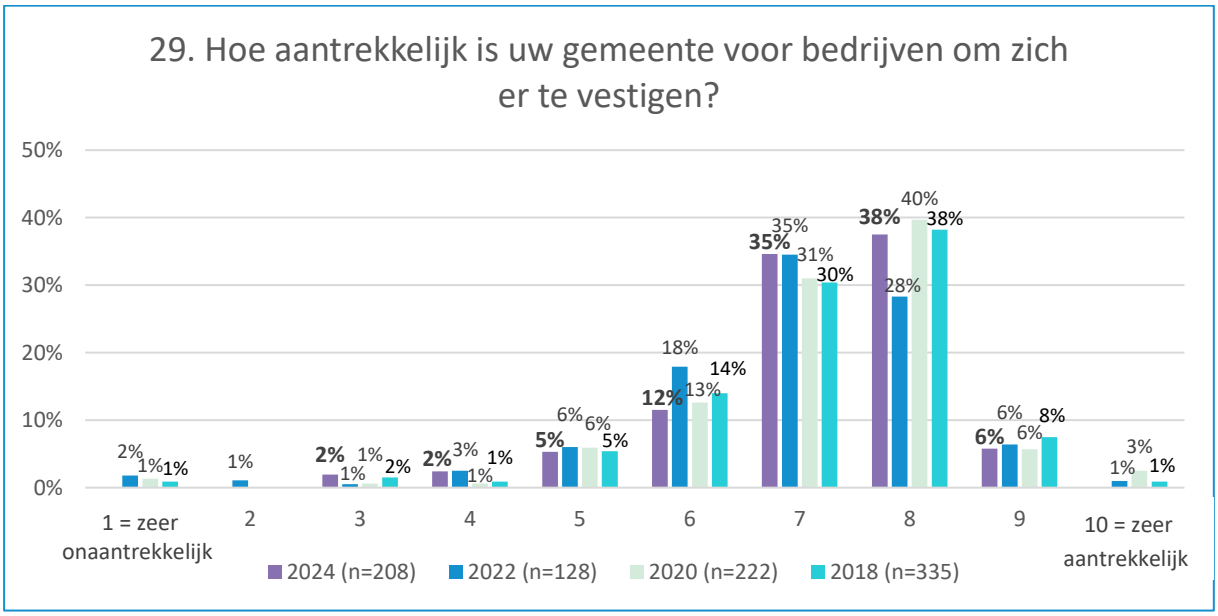

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=92).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
7,1	**6,9**	**7,2**	**7,2**

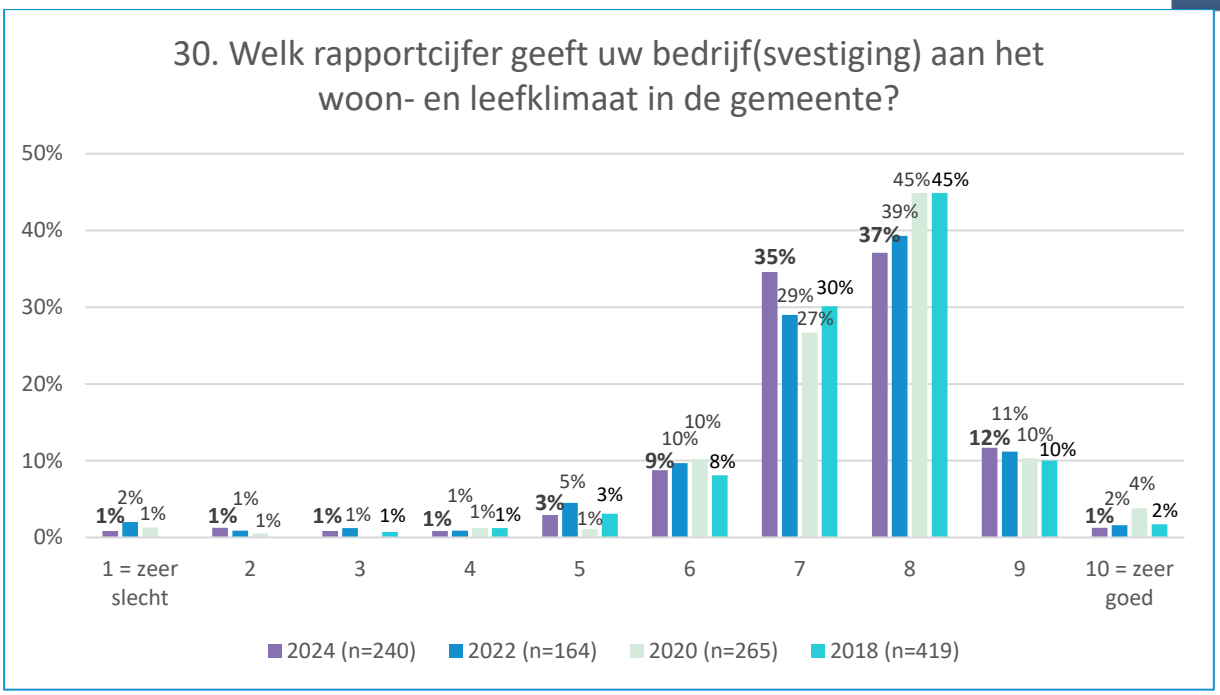

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=59).

Gemiddelden Wijchen			
2024	2022	2020	2018
7,3	**7,2**	**7,5**	**7,5**

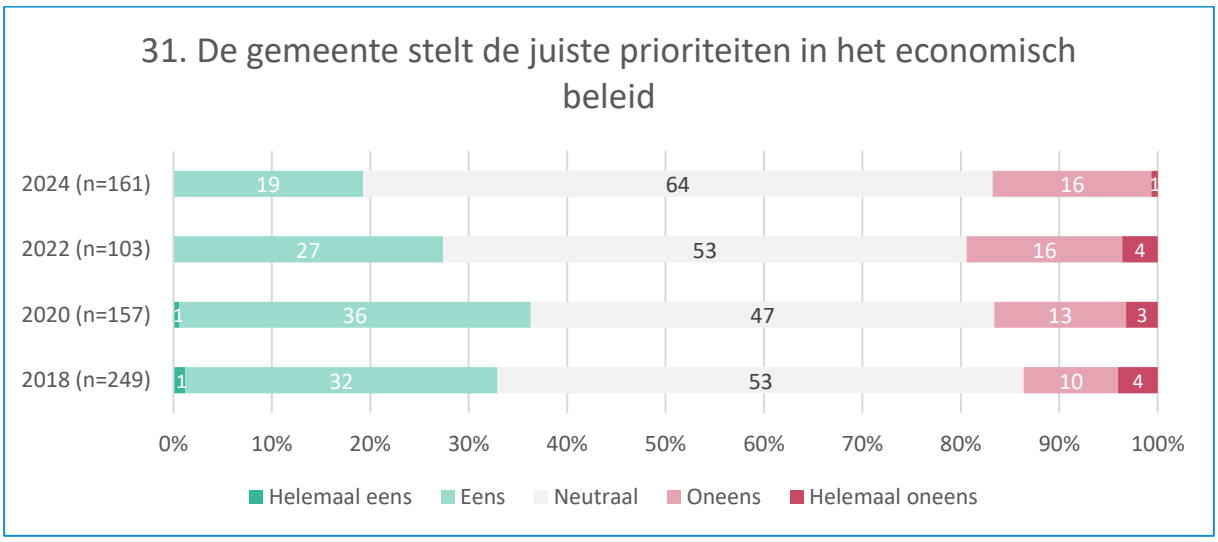

Antwoordoptie 'Weet niet/geen mening': (n=139).

Vraag 32

De antwoorden op vraag 32 '**Waar moet de gemeente zich aankomende periode met name op focussen?**' zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

2.9 Dienstverlening dichtbij

Een belangrijk punt van aandacht voor de gemeente is de dienstverlening dicht bij haar ondernemers en inwoners te brengen. Om die reden zijn deelnemers gevraagd naar hun prioriteiten binnen dit doel van de gemeente. Deelnemers konden middels een top drie aangeven welke aspecten hiervan voor hen de prioriteit hebben.

De rangorde is tot stand gekomen door punten toe te kennen aan de gegeven antwoorden. Voorkeur één heeft drie punten gekregen, voorkeur twee kreeg twee punten en voorkeur drie kreeg één punt. In onderstaande tabel staat weergegeven hoeveel respondenten de drie waardes hebben ingevuld. Ook staat het totaal aantal respondenten dat dat onderwerp heeft aangevinkt vermeld (n). Tot slot staat de som van deze puntenaantallen weergegeven. Op basis van dit puntentotaal zijn de onderwerpen van hoog naar laag weergegeven. Niet alle respondenten hebben bij drie onderwerpen een rang aangegeven, de onderwerpen die zijn aangevinkt maar waarbij geen rang is aangegeven, hebben allemaal de score 1 gekregen. Hierdoor is het aantal respondenten dat 1 heeft gekozen hoger dan bij de waardes 2 en 3.

33.a. Wat kan de gemeente verbeteren in 'dienstverlening dichtbij'?					
	1	2	3	n	Puntentotaal
Meer persoonlijk contact / gesprek	37	11	8	56	83
Andere openingstijden zoals avond- en/of weekendopenstelling	15	14	10	39	73
Ruimere openingstijden van het gemeentehuis en/of loketten (bijv. eerder of langer open)	16	14	9	39	71
Beeldbellen (dat houdt in dat u online met een medewerker en uw DigiD ook persoonlijke zaken digitaal kan regelen, zo hoeft u niet naar het gemeentehuis te komen)	15	13	8	36	65
Nieuwe digitale instrumenten zoals: apps, livechat en / of een virtuele assistent op de website van de gemeente	10	13	9	32	63
Service loket in de wijk-(bijvoorbeeld een vast of tijdelijk loket in een bibliotheek of ontmoetingsvoorziening voor een aantal diensten)	3	6	9	18	42
Thuisbezorgen van documenten zoals paspoort, identiteitskaart en rijbewijs	2	8	7	17	39
Meer gebruik van social media (bijv. nog actiever zijn op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn en het toevoegen van een kanaal als Snapchat)	7	3	5	15	28
Meer bezoeken aan huis	1	4	3	8	18
Iets anders	8	2	2	12	18

De antwoorden die zijn gegeven bij de antwoordoptie 'iets anders, namelijk' zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

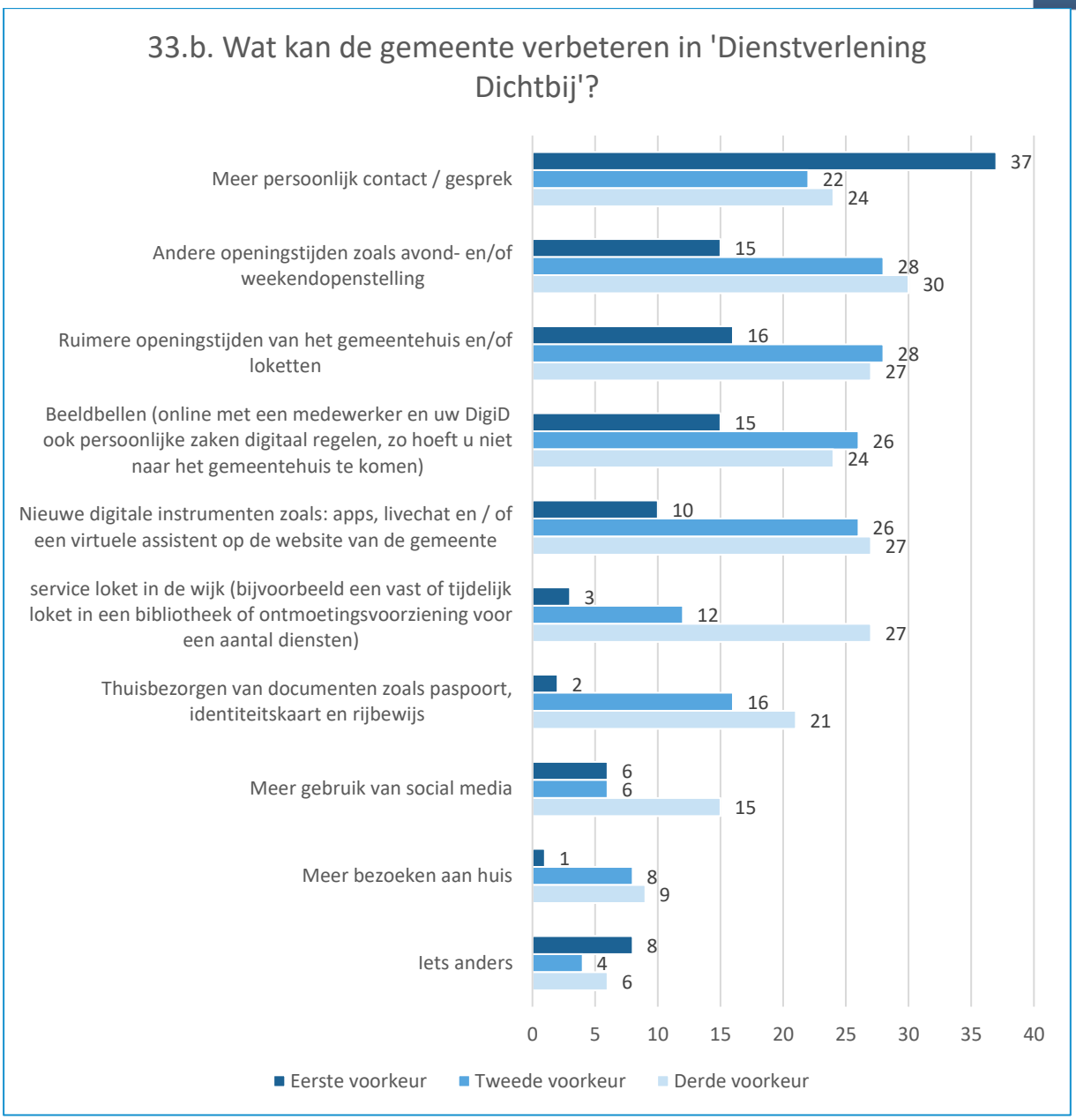

In deze grafiek wordt de informatie uit tabel 33.a. weergegeven.

Vraag 34

De antwoorden op vraag 34 **'Kunt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten?'** zijn integraal en geanonimiseerd opgenomen in het bijlagenrapport.

2.10 Achtergrond

35. In welke sector is uw bedrijf(svestiging) hoofdzakelijk actief?		
	n	*%*
Financiële dienstverlening	10	3,4
Zakelijke dienstverlening (business-to-business)	43	14,6
(Beheer/bemiddeling van) onroerend goed	2	0,7
Vervoer en opslag	11	3,7
(Tele)communicatie en ict	10	3,4
Groothandel	16	5,4
Detailhandel	41	13,9
Welzijnszorg en educatie	21	7,1
Horeca en toerisme	16	5,4
Bouw(nijverheid) (incl, installatie)	33	11,2
Industrie en nutsvoorziening	18	6,1
Land tuinbouw visserij	15	5,1
Overig	59	20,0
Totaal	**295**	**100,0**

36. Hoeveel arbeidsplaatsen omvat uw bedrijf op dit moment (in FTE)?		
	n	*%*
1, of minder	79	26,6
2 tot 9	139	46,8
10 tot 49	65	21,9
50 tot 99	8	2,7
100 tot 199	5	1,7
200 of meer	1	0,3
Totaal	**297**	**100,0**

37. Uw bedrijfspand valt hoofdzakelijk te typeren als:		
	n	*%*
Winkelruimte	39	13,8
Bedrijfsverzamelgebouw	20	7,1
Kantoorruimte	29	10,3
Bedrijfsruimte (evt. i.c.m. kantoor)	86	30,5
Onderwijsruimte	4	1,4
Praktijkruimte	22	7,8
Horecapand	15	5,3
Woonlocatie gebonden (aan huis)	48	17,0
Anders	19	6,7
Totaal	**282**	**100,0**

Bij antwoordoptie 'Niet van toepassing': (n=6). Bij 'Anders, namelijk' geven respondenten de volgende antwoorden: 'boerderij' (3x), 'autobedrijf met werkplaats en showroom' (1x), 'kapperszaak' (1x), 'kantoor met buitenterrein' (1x), 'kantoor en stalling' (1x), 'tandartspraktijk' (1x), 'bedrijfspand met loods en terrein' (1x), 'woonlocatie en een opslagruimte' (1x), 'groentetuin' (1x), 'overnachtingsverblijf' (1x), 'werkplaats en loods' (1x), 'verpleeghuis' (1x), 'kwekerij' (1x), 'magazijn en winkel' (1x), 'vervoer' (1x).

3 | Vergelijking 2024 | 2022

In de volgende tabel zijn de gemiddelde scores van meetjaar 2024 vergeleken met de gemiddelde scores van meetjaar 2022. Als scores significant van elkaar afwijken, wordt dit aangegeven door middel van een kleur. Een significante score betekent dat met 95% zekerheid gezegd kan worden dat er hoger of lager gescoord wordt binnen de gehele populatie (met andere woorden: de kans op een toevalsbevinding is kleiner dan of gelijk aan 5%). Alleen de vragen die op dezelfde wijze gesteld zijn, worden vergeleken.

		2024	2022
Bedrijfsomgeving			
2a	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de kwaliteit van de openbare ruimte? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	7,3	7,4
2b	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de veiligheid in de bedrijfsomgeving? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	7,3	7,6
3	In welke mate heeft uw bedrijfslocatie te maken met overlast en criminaliteit? (1 = heel veel; 5 = weinig tot geen)	4,2	4,4
4	***Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de bereikbaarheid van bedrijfsomgeving per:*** **(1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)**	-	-
4a	Auto	**8,2**	8,5
4b	Openbaar Vervoer	6,4	6,7
4c	Bevoorrading en transport	7,8	7,6
4d	Parkeermogelijkheden	7,3	7,6
Gemeentelijke dienstverlening			
5	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de algehele dienstverlening van uw gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,8	6,9
Contact met de gemeente			
7	***Heeft uw bedrijf(svestiging) contact gehad met de gemeente voor:*** **(1 = ja, de afgelopen 12 maanden; 2 = ja, langer dan 12 maanden geleden; 3 = nee)**	-	-
7a	Het aanvragen vergunning	2,5	2,5
7b	Het aanvragen van andere producten of diensten	2,7	2,6
7c	Het voorleggen van een vraag of probleem	2,5	2,5
7d	Het indienen van een klacht	2,8	2,8
7e	Handhaving of toezicht	2,7	2,7
7f	Melding openbare ruimte	2,7	2,7
7g	Samenwerking (beleid en uitvoering)	2,7	2,7
7h	Andere reden	2,9	2,9
9	Hoeveel keer is er de afgelopen 12 maanden contact geweest met de gemeente? (1 = 1 keer; 6 = meer dan 10 keer)	**3,8**	4,6
Digitale dienstverlening			
10	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de dienstverlening via de digitale faciliteiten van de gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,7	6,9
11a	Mijn bedrijf(svestiging) kan de gewenste zaken afhandelen via de digitale faciliteiten van de gemeente (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	**3,2**	3,5
11b	De afhandeling van de digitale communicatie is voldoende snel (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	**3,1**	3,3

		2024	2022
Professionaliteit van de gemeentelijke organisatie			
12	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de professionaliteit van de gemeentelijke organisatie en haar medewerkers? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,8	6,7
13a	Het aanvragen of voorleggen is gemakkelijk	3,3	3,4
13b	De tijd die de afhandeling in beslag nam was acceptabel	3,0	3,1
13c	De ontvangen en/of beschikbare informatie was juist en volledig	3,2	3,4
13d	Mijn bedrijf(svestiging) werd voldoende op de hoogte gesteld of gehouden van het verloop van de afhandeling	3,0	3,2
13e	Het is voldoende eenvoudig om de juiste persoon te spreken te krijgen over een specifieke vraag of probleem	3,0	3,1
14	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de afhandeling van de vergunningsaanvraag (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	**5,6**	6,6
Relatie ondernemer-gemeente			
15	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de wijze waarop de gemeente ondernemers betrekt en de samenwerking zoekt? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,2	6,3
17	Zou uw bedrijf(svestiging) zich in de nabije toekomst actief willen (blijven) inzetten voor (beleids)initiatieven? (1 = nee; 3 = ja, zeker)	**1,9**	1,6
18a	De gemeente is voldoende betrokken bij ondernemers (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,1	3,3
18b	De gemeente doet wat ze zegt (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,0	3,1
18c	De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is (denk aan ruimte bieden binnen de geldende regels) (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	2,9	3,1
20	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,4	6,6
21a	Informatie op de website is makkelijk vindbaar (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,4	3,4
21b	Informatie op de website is actueel en correct (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,4	3,5
Gemeentelijke heffingen en regeldruk			
22	Hoe ervaart uw bedrijf(svestiging) de hoogte van de financiële heffingen in de gemeente? (1 = heel hoog; 5 = heel laag)	**2,3**	2,6
23	Hoe ervaart uw bedrijf(svestiging) de regeldruk in de gemeente? (1 = heel hoog; 5 = heel laag)	3,2	3,3
24	In hoeverre handhaaft de gemeente -in het algemeen- gemeentelijke regels? (1 = onvoldoende; 4 = goed)	**2,1**	2,4
25	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de inspanning van de gemeente om regelgeving te vereenvoudigen en te versoepelen? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	5,5	5,7
Ondernemingsklimaat			
26	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan het ondernemingsklimaat in de gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	6,9	6,9
28	In hoeverre spant de gemeente zich in voor de verbetering van het ondernemingsklimaat? (1 = onvoldoende; 5 = goed)	2,3	2,4
29	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan de aantrekkelijkheid van de gemeente om zich te vestigen (vestigingsklimaat)? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	7,1	6,9
30	Welk rapportcijfer geeft uw bedrijf(svestiging) aan het woon- en leefklimaat in de gemeente? (1 = zeer slecht; 10 = zeer goed)	7,3	7,2
31	De gemeente stelt de juiste prioriteiten in het economisch beleid (1 = helemaal oneens; 5 = helemaal eens)	3,0	3,0

Uw contactpersonen
Savanne Grotenhuis - s.grotenhuis@enneus.nl

Jet van der Meer – j.vandermeer@enneus.nl

Martin Bloem - m.bloem@enneus.nl

Hoofdkantoor Groningen
Schweitzerlaan 4
9728 MP Groningen

Postbus 473
9700 AL Groningen

Kantoor Utrecht
Arthur van Schenkelstraat 650
3531 MJ Utrecht

T. 050 – 711 52 55
info@enneus.nl
www.enneus.nl

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6413
Extern Zaak ID	Z/24/257583
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.6
Titel	Informatienota raad ODRN BRIKS ontvlechting Nijmegen
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Informatienota raad BRIKS ontvlechting Nijmegen
Bijlage 1 - Informatiebrief Raden Staten over bereikte ontvlechtingsovereenkomst tussen ODRN en Nijmegen (1)_geanonimiseerd
Bijlage 2 - informatiebrief stand van zaken ontvlechting BRIKS tbv leden regionale klankbordgroep (1)_geanonimiseerd

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/257583

Informatienota voor de gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota BRIKS ontvlechting

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap
De Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna: ODRN) heeft op 13 juni 2024 een informatiebrief richting de raad gestuurd met een stand van zaken van het proces van de ontvlechting van de Bouwen, Reclame, Inritten, Kappen en Sloop (hierna: BRIKS) taken door de gemeente Nijmegen. De ODRN heeft op 3 oktober 2024 een brief gestuurd richting de raad over de Ontvlechtingsovereenkomst tussen ODRN en de gemeente Nijmegen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
Niet van toepassing	Niet van toepassing

Toelichting
De informatiebrieven gestuurd vanuit de ODRN geven een stand van zaken en zijn bedoeld voor de gemeenteraden in het Rijk van Nijmegen.
Door de raad te informeren over de brieven van de ODRN en een laatste stand van zaken te geven, komt er meer duidelijkheid over de afspraken tussen de ODRN en de gemeente Nijmegen. De verwachting is dat deze duidelijkheid eventuele zorgen kan wegnemen over de robuustheid van de ODRN en de financiële impact op de gemeente Wijchen.
De informatiebrieven kunnen nog geen stand van zaken geven over alle onderdelen. Sommige scenario's en bedragen zijn de aankomende tijd nog aan verandering onderhevig.

Gevolgen
De BRIKS-ontvlechting heeft waarschijnlijk geen gevolgen voor de kwaliteit van de dienstverlening van de ODRN voor de gemeente Wijchen. De verwachting is dat de effecten van de BRIKS-ontvlechting door Nijmegen voor de gemeente Wijchen zullen meevallen. Dit omdat de gemeente Wijchen ervoor heeft gekozen de BRIKS-taken niet te beleggen bij de ODRN. Met betrekking tot BRIKS voert de ODRN alleen de wettelijk verplichte asbesttaken voor de gemeente Wijchen uit. Dit zijn bijvoorbeeld het behandelen van asbestsloopvergunningen en het behandelen van zogeheten enkelvoudige sloopmeldingen vanaf een bepaalde grootte. De impact op de asbestafdeling zal volgens de ODRN niet direct worden geraakt door de ontvlechting en deze afdeling blijft dus robuust.
De BRIKS-ontvlechting kan financiële gevolgen hebben voor de gemeente Wijchen. Hieronder een terugblik en voorzichtige vooruitblik over de informatie in de loop van de tijd.

Zomer 2024
Zoals te lezen valt in de informatiebrief, vallen de kosten die gemoeid gaan met de ontvlechting in een aantal groepen uiteen. Voor een goede uitleg wordt naar de brief verwezen.
Voor wat betreft de omvang van de frictiekosten was de ODRN gedurende 2024 in overleg met de gemeente Nijmegen. Op basis van rapporten van door partijen ingeschakelde deskundige bureaus lag het bedrag aan te vergoeden frictiekosten tussen de € 1,5 en € 2,6 miljoen.
Voor wat betreft de kosten extra inhuur waren de ODRN en gemeente Nijmegen in zomer 2024 nog in overleg. De omvang van deze mogelijke kosten extra inhuur kon in juni 2024 nog niet worden gespecificeerd.

Najaar 2024
De gemeente Nijmegen en de ODRN zijn vervolgens in het najaar 2024 overeengekomen dat de frictiekosten en de projectkosten voor de jaren 2022 tot en met 2024 aan de ODRN worden vergoed. Ook zijn er afspraken gemaakt over de overgang van personeel, het delen van de kosten voor extra inhuur van personeel en de mogelijke boventalligheid binnen het primaire proces van de ODRN.

2024
Vanwege een tegenvallend financieel jaar 2024 verwacht de ODRN op een tekort uit te komen. Het kan het zijn dat een gedeelte van het bedrag niet volledig kan worden opgevangen door het eigen vermogen van de ODRN. Dit mede door het feit dat de opdrachtgevers de afgelopen tijd ervoor gekozen hebben het eigen vermogen van de Gemeenschappelijke Regelingen (zoals de ODRN) laag te houden. Volgens de meest recente prognoses is het, zelfs na een eenmalige bijdrage, aannemelijk dat de ODRN niet het afgesproken budget volledig benut en dus het geld dat niet is besteed, terugstort. Dit met name omdat de werkplannen 2024 niet geheel zijn gerealiseerd. Pas tijdens het sluiten van het boekjaar 2024 zal hier zekerheid over gegeven kunnen worden.

2024-2027
De ODRN is bezig met het afwegen van mogelijkheden om het financiële vraagstuk op te lossen, naar aanleiding van de communicaties vanuit de gemeenten over de verwachte ravijnjaren. Mogelijkheden bestaan uit (combinaties van) majeure bezuinigingen, omzetverhoging om de overhead te dekken en een eventuele fusie met de ODRA. De ODRN reduceert stapsgewijs de overhead van € 8,4 miljoen naar € 7 miljoen vanaf 2028, een daling van uiteindelijk € 1,4 miljoen. De gemeente Nijmegen levert voor 2025 tot en met 2027 een met bijdrage voor frictie overhead, een bijdrage waarmee de ODRN van 2025 tot en met 2027 een reële maar wel sobere begroting kan stellen. De ODRN probeert de overhead in deze jaren terug te dringen, deels doordat sommige van deze kosten variabel zijn en dus automatisch dalen en deels met bijsturingsmaatregelen.

Vanaf 2028
Vanaf 2028 moet de ODRN de kosten van de overhead volledig zelfstandig dragen. Dit kan mogelijke gevolgen hebben voor de financiële bijdrage van de gemeente Wijchen aan de ODRN. De dekking van de overhead in 2028 en volgende jaren kan op verschillende manieren tot stand komen. De ODRN informeert de raden hierover in de kadernota 2025/2026. De kadernota 2025/2026 is vrijgegeven voor zienswijzen. Een voorstel voor de zienswijze wordt aangeboden richting de raad middels een aparte nota.

Communicatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen

Niet van toepassing.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Retouradres: Postbus 1603, 6501 BP Nijmegen

Aan:
- Provinciale Staten van Gelderland
- De raden van de gemeenten Beuningen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Nijmegen en Wijchen

In afschrift aan: het college van GS en de colleges van B&W

Onderwerp
Ontvlechtingsovereenkomst tussen ODRN en gemeente Nijmegen

Datum
3 oktober 2024

Pagina
1 van 2

Zaaknummer

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Behandeld door
[redacted]@odrn.nl

Geachte Statenleden, leden van de raad,

Wij zijn verheugd u te informeren over de overeenkomst die tussen de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en gemeente Nijmegen is bereikt voor een zorgvuldige en verantwoorde ontvlechting van de BRIKS-taken. Met de ontvlechtingsovereenkomst en de aanpassing van de huidige dienstverleningsovereenkomst, is er ook overeenstemming bereikt over de overgang van personeel en de kosten. Hiermee is een solide basis gelegd voor de verdere uitvoering van de ontvlechting.

Overeenstemming over BRIKS-ontvlechting
De wens tot terughalen van deze taken is opgenomen in het coalitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Nijmegen. Het college van Nijmegen en daaropvolgend het algemeen bestuur van de ODRN stemden op resp. 27 augustus en 29 augustus jl. in met het ontvlechtingsvoorstel en de bijbehorende aanvulling op de dienstverleningsovereenkomst. Op 1 januari 2025 gaan de VTH-taken voor BRIKS over van de ODRN naar Nijmegen.

Afspraken Nijmegen - ODRN
De gemeente Nijmegen en de ODRN zijn overeengekomen dat de frictiekosten en de projectkosten voor de jaren 2022 tot en met 2024 aan de ODRN worden vergoed. Ook zijn er afspraken gemaakt over de overgang van personeel, het delen van de kosten voor extra inhuur van personeel en de mogelijke boventalligheid binnen het primaire proces van de ODRN.

Kwalitatieve dienstverlening
De ODRN blijft de wettelijke milieutaken en een aantal plustaken voor gemeente Nijmegen uitvoeren. Ook blijft de ODRN naast de milieutaken voor alle deelnemende gemeenten de BRIKS-taken voor Berg en Dal, Beuningen en Heumen uitvoeren op een kwalitatief hoogwaardig niveau. De ODRN en gemeente Nijmegen richten beide een nieuwe BRIKS-afdeling in en zetten in op een goede dienstverlening van de bouwtaken richting inwoners en ondernemers.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen
Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen

Postbus 1603
6501 BP Nijmegen

T 024 - 751 7700
E info@odrn.nl
W www.odregionijmegen.nl

KvK 56645813

Vragen
Heeft u vragen over dit bericht? Dan kunt u contact opnemen met de ODRN: [redacted] (projectmanager ODRN), telefonisch bereikbaar op [redacted] en per e-mail via [redacted]@odrn.nl of met gemeente Nijmegen: [redacted] (projectmanager Nijmegen), telefonisch bereikbaar op [redacted] en per e-mail via [redacted]@nijmegen.nl.

Met vriendelijke groet,

Het Algemeen Bestuur ODRN

[redacted]
Voorzitter

[redacted]
S. Kuils
Directeur

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Mariënburg 75
6511 PS Nijmegen
Telefoon (024) 751 7700
E-mail info@odrn.nl

Postbus 1603
6501 BP Nijmegen

CONCEPT

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
13-06-2024		
Onderwerp	Datum uw brief	Direct telefoonnummer
Raadsinformatiebrief/stateninformatiebrief Stand van zaken proces ontvlechting BRIKS taken.		

Deze brief wordt u ter informatie aangeboden.

Aanleiding
De gemeente Nijmegen heeft besloten haar bij de ODRN ingebrachte BRIKS takenpakket terug te nemen per 01-01-2025. Het algemeen bestuur van de ODRN heeft op 13 juli 2023 naar aanleiding daarvan een aantal randvoorwaarden vastgesteld, waaronder de uit dit besluit voortvloeiende ontvlechting van de BRIKS taken tussen Nijmegen en de ODRN kan plaatsvinden.

Deze randvoorwaarden zijn de volgende:
1. De ontvlechting mag de ODRN geen financieel nadeel opleveren;
2. De ODRN moet als een sterke organisatie uit de ontvlechting komen, in staat om haar taken volledig te vervullen, ook met het oog op de toekomst;
3. De ODRN ontslaat als gevolg van de ontvlechting geen medewerkers; eventuele boventalligheid verdwijnt in de loop der tijd door herplaatsing, uitbreiding van werk, of natuurlijk verloop;
4. De ODRN richt zich in dit proces op haar eigen organisatie en personeel, en heeft geen taak bij het implementeren/organiseren van het BRIKS-takenpakket door/bij de gemeente Nijmegen. Uiteraard vindt gedurende het gehele traject het nodige overleg en afstemming plaats.

Hieronder schets ik puntsgewijs aan de hand van deze randvoorwaarden de stand van zaken.

Ad 1. De ontvlechting mag de ODRN geen financieel nadeel opleveren

De kosten voor de ODRN vallen in een aantal groepen uiteen:
1) De kosten die de ODRN moet maken om het proces van de ontvlechting te doorlopen(projectkosten).

2) De kosten die ontstaan c.q. overblijven voor de ODRN nadat de BRIKS taken van Nijmegen uit de organisatie zijn verdwenen. Dit betreft de zogenaamde frictiekosten van de overhead.
3) De kosten voor extra inhuur
4) De kosten die mogelijk ontstaan bij overtalligheid van personeel in het primaire proces (dus niet de overhead).

Projectkosten
Voor wat betreft de gemaakte projectkosten over 2022, 2023 en 2024 heeft Nijmegen op basis van de door de ODRN gegeven onderbouwingen besloten hiervoor een vergoeding te verstrekken van 575.000€. In dit bedrag zijn zowel de kosten begrepen voor externe inhuur die de ODRN heeft moeten inschakelen om dit proces te begeleiden als de vergoeding voor de uren die medewerkers van de ODRN hieraan besteden.

Frictiekosten
Voor wat betreft de omvang van deze frictiekosten is de ODRN nog in overleg met de gemeente Nijmegen. Onder frictiekosten worden verstaan de incidentele personele- (boventalligheid overhead) en desintegratiekosten (doorlopende lasten) als gevolg van de ontvlechting. Er is nog geen definitieve overeenstemming over te vergoeden frictiekosten, maar de ODRN is hierover met Nijmegen in gesprek. Op basis van rapporten van door partijen ingeschakelde deskundige bureaus zal het bedrag aan te vergoeden frictiekosten tussen de 1,5 en 2,6 miljoen liggen. Indien partijen er niet uit zouden komen is de afspraak gemaakt om een externe partij hierover een bindend advies uit te laten brengen.

Kosten extra inhuur
Bij de start van de ontvlechting is tussen de deelnemers ODRN afgesproken geen vast personeel te werven voor functies die door de ontvlechting bij ODNR zouden komen te vervallen. Dit werd verstandig geacht in verband met het mogelijk van toepassing zijn van de Wet Overgang van Onderneming bij het terughalen van de BRIKS-taken. Intussen is na juridisch adviezen tussen partijen en vakbonden overeengekomen deze wet niet toe te passen en te kiezen voor maatwerk, vastgelegd in een sociaal plan. De ODRN is van mening dat de meerkosten als gevolg van de (extra) inhuur ook door Nijmegen vergoed zouden moeten worden. De ODRN en gemeente Nijmegen zijn hierover nog in overleg. Nijmegen stelt de vraag daarbij of de oorzaak van de inhuur niet veel meer gelegen is in de situatie op de arbeidsmarkt en dus niet of in beperkte mate aan de ontvlechting is toe te rekenen.

Kosten vanwege overtalligheid personeel primair proces
Op dit moment is niet in te schatten of er overtalligheid van personeel in het primaire proces binnen de ODRN zal ontstaan. Dat kan pas vastgesteld worden als duidelijk is welk personeel overgaat naar de gemeente Nijmegen en welk personeel achter blijft bij de ODRN. De ODRN verwacht dat dit niet of nauwelijks het geval zal zijn.

Ad 2. De ODRN moet als een sterke organisatie uit deze ontvlechting komen, in staat om haar taken volledig te vervullen, ook met het oog op de toekomst;

Momenteel is de ODRN druk bezig met het vormgeven van een toekomstige BRIKS afdeling die recht doet aan deze randvoorwaarde en past binnen de uitgangspunten van het lopende ODRN-

brede organisatieontwikkelingstraject. De ODRN is er daarbij van overtuigd dat zij ook na de ontvlechting van de BRIKS taken sterk en robuust genoeg blijft om de werkzaamheden op een kwalitatief goed niveau te kunnen verrichten voor de deelnemende partners. Zo is inmiddels in beeld gebracht op welke onderdelen van de werkzaamheden er aandachtspunten ontstaan en welke aanvullende acties daarvoor ondernomen kunnen worden. Deze aandachtpunten liggen bijvoorbeeld op het terrein van de constructieve beoordeling van bouwplannen, de monumentenadvisering, de invulling van het bouwpiket en de controles bij evenementen. Daarbij zijn ook de gevolgen van de Wet kwaliteitsborging bouwen en de Omgevingswet in ogenschouw genomen. Deze aanvullende acties zullen vooral bestaan uit het zoeken van de samenwerking met andere partijen op die onderdelen zoals bijvoorbeeld de Omgevingsdienst Regio Arnhem.

Ad 3. De ODRN ontslaat als gevolg van de ontvlechting geen medewerkers; eventuele boventalligheid verdwijnt in de loop der tijd door herplaatsing, uitbreiding van werk, of natuurlijk verloop

Voor zover nu in te schatten op basis van de cijfers over het jaar 2023, de werkplannen 2024 en de inschatting over 2025 vormt de overdracht van de BRIKS-taken naar de gemeente Nijmegen geen probleem voor de zittende (vaste) medewerkers die bij de ODRN willen blijven. In het derde kwartaal van dit jaar zullen de implicaties van de overdracht voor individuele medewerkers bekend zijn. Om de belangen van de werknemers goed te borgen hebben de ODRN en de gemeente Nijmegen besloten over te gaan tot het opstellen van één gezamenlijk sociaal plan. Dit sociaal plan regelt de wijze van overgang van medewerkers van de ODRN naar de gemeente Nijmegen en arbeidsvoorwaarden en garanties. De gemeente Nijmegen en de ODRN bepalen in dit sociaal plan gezamenlijk de werkgeversinzet. Bij de overgang zal voldoende aandacht zijn voor de voorkeuren van de betrokken medewerkers en de belangen van beide organisaties om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. De vakbonden hebben hun waardering uitgesproken voor de inhoud van het sociaal plan en hebben dit inmiddels voorgelegd aan hun achterban. De ODRN verwacht dat het sociaal plan in juni vastgesteld kan worden.

Ad 4. De ODRN richt zich in dit proces op haar eigen organisatie en personeel, en heeft geen taak bij het implementeren/organiseren van het BRIKS-takenpakket door/bij de gemeente Nijmegen. Uiteraard vindt gedurende het gehele traject het nodige overleg en afstemming plaats.

Vanzelfsprekend richt de ODRN zich in dit proces vooral op het eigen personeel en organisatie. In dit verband heeft de ODRN met de gemeente Nijmegen afgesproken dat ze elkaar informeren over de stappen die genomen worden om te komen tot de vorming van de nieuwe BRIKS afdelingen binnen beide organisaties. Dit vanuit de gedachte dat beide organisaties de medewerkers hierover dan ook van de juiste informatie kunnen voorzien. In het licht dat beide organisaties er baat bij hebben wanneer de werkprocessen waar mogelijk op elkaar afgestemd worden, leveren wij desgevraagd bijdragen aan de inrichting en vormgeving van de werkprocessen binnen de gemeente Nijmegen. Met de gemeente Nijmegen is de afspraak gemaakt dat de daarmee samenhangende kosten bij Nijmegen in rekening worden gebracht.

Andere punten: dienstverleningsovereenkomst en communicatie.
Hierboven is aangegeven hoe de ODRN invulling geeft aan de randvoorwaarden die door ons Algemeen Bestuur zijn gesteld. Ander punt dat in het kader van het ontvlechtingsproces speelt,

zijn de afspraken over het precieze takenpakket dat de ODRN voor Nijmegen blijft uitvoeren. Deze afspraken zijn in een addendum op de huidige dienstverlening overeenkomst (DVO) met Nijmegen vastgelegd. Deze aanvulling op de dienstverleningsovereenkomst vormt daarmee het kader voor het werkpakket dat de ODRN na 1 januari 2025 voor Nijmegen zal blijven uitvoeren. Tenslotte heeft de ODRN in overleg met Nijmegen een gezamenlijk communicatieplan opgesteld dat invulling geeft aan de wijze waarop beide partijen intern en extern over dit ontvlechtingstraject communiceren.

Wij gaan ervan uit u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd over de huidige stand van zaken met betrekking tot de ontvlechting van de Briks taken. En vanzelfsprekend is de ODRN bereid u over dit proces op de door u gewenste wijze verder te informeren.

Met vriendelijke groet,

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6437
Extern Zaak ID	Z/24/271677
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.7
Titel	Tijdelijke verlenging ketenovereenkomst Verpact 2025 Wijchen
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Bijlage 2 brief procesbegeleider Benschop
beslisnota verlenging afspraken Verpact 2025 Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Den Haag, 26/11/2024

Geachte mevrouw Klein Lankhorst en de heer Hofman,

Beste Hester en Paul,

Op 9 oktober heb ik jullie geschreven over de voortgang in het overleg tussen Verpact, VNG en NVRD om tot herziene afspraken over de Ketenovereenkomst Verpakkingen te komen. Er vindt intensief overleg plaats en er is vooruitgang geboekt, maar enkele belangrijke keuzes moeten nog worden gemaakt. Partijen hebben de wens uitgesproken om binnen afzienbare tijd tot een akkoord op hoofdlijnen te komen.

Dit betekent dat de nieuwe Ketenovereenkomst niet per 1 januari van kracht zal zijn. De huidige Ketenovereenkomst is opgezegd per 1 januari en een aantal gemeenten heeft eveneens de deelnemersovereenkomst tussen deze gemeenten en Verpact opgezegd per die datum. Om continuïteit in de het inzamelen en verwerken van het PMD-afval te waarborgen zijn partijen overeengekomen om de bestaande Ketenovereenkomst te verlengen. Voor de zekerheid is de verlenging met een heel jaar – tot 1 januari 2026.

In bijgaande brieven wordt aan gemeenten uitgelegd dat de Ketenovereenkomst met een jaar wordt verlengd en wat de betreffende gemeente moet doen met de al dan niet opgezegde deelnemersovereenkomst.

Partijen hebben een afspraak gemaakt over de inzamelvergoedingen voor 2025. Voor het bronscheidings- en nascheidingsmodel wordt de vergoeding per ton met 4% verhoogd. Tegelijk is er een extra investeringsimpuls vormgegeven om gemeenten te ondersteunen bij de verbetering van de inzameling. Hiertoe was 1 miljoen euro beschikbaar voor gemeenten - met een medefinanciering van gelijke omvang door de betreffende gemeenten. Dit bedrag wordt door Verpact verhoogd tot 2 miljoen in 2025 met een medefinanciering van nog steeds 1 miljoen door de betreffende gemeenten. Dat brengt de verhouding op 2/3 door Verpact en 1/3 door de betreffende gemeente bij de financiering van zulke initiatieven. Deze impuls moet helpen gemeenten in staat te stellen een sterke uitgangspositie te bereiken voor het nieuwe vergoedingenstelsel dat naar verwachting in 2026 van kracht zal zijn.

Er wordt hard gewerkt aan een nieuwe overeenkomst op basis van hernieuwde samenwerking tussen partijen. Deze overeenkomst zal zo spoedig mogelijk van kracht moeten worden. In de tussentijd is het van het grootste belang dat alle partijen blijven werken aan het vergroten van de hoeveelheid ingezameld PMD-afval en aan het verbeteren van de kwaliteit van de inzameling. Verpact, VNG, NVRD en het ministerie van I&W hebben daarvoor lopende en nieuwe trajecten, bijvoorbeeld in de VANG Academy. Het jaar 2025 zal, ook met de extra investeringsimpuls, een jaar moeten en kunnen zijn van meer inspanningen van alle partijen - in betere samenwerking - om aan het gezamenlijke doel te werken: het realiseren van de wettelijke recyclingverplichting voor 2025 op weg naar een circulaire economie.

Met vriendelijke groet,

Dick Benschop
procesbegeleider

Openbaar Zaaknummer: Z/24/271677

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Tijdelijke verlenging afspraken Verpact 2025

Collegedatum: 10-12-2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. Het verlengen van de deelnemersovereenkomst met een jaar door ondertekening en verzending van bijgevoegde brief.

Aanleiding
Medio 2024 heeft de VNG (de Vereniging Nederlandse Gemeenten) kenbaar gemaakt de landelijke ketenovereenkomst met Verpact (de landelijke vertegenwoordiger van bedrijven die verpakkingsafval produceren) niet te gaan verlengen. Dit betekent dat deze overeenkomst van rechtswege eindigt op 1 januari 2025. Redenen voor het niet verlengen van deze overeenkomst waren onder andere het gebrek aan transparantie in de afkeur van afvalstromen en het ontbreken van transparantie over de kostenonderzoeken. Ook is niet goed geregeld wat er moet gebeuren als gemeenten en Verpact er samen niet uitkomen. Deze ontwikkelingen pakten steeds nadeliger uit voor gemeenten. In het verlengde van het bovenstaande is de individuele deelnemersovereenkomst tussen gemeenten en Verpact opgezegd. Op 24 september 2024 is hierover een collegebesluit genomen. Deze opzegging heeft plaatsgevonden op advies van de VNG.

Op dit moment zijn de VNG en de NVRD (de Nederlandse Vereniging voor Afval- en Reinigingsdiensten) in gesprek met Verpact om tot nieuwe afspraken te komen. Er is zicht op nieuwe afspraken, maar deze kunnen nog niet per 1 januari 2025 worden geïmplementeerd. Daarom is door Verpact, de VNG en de NVRD besloten om de ketenovereenkomst met 1 jaar te verlengen tot 1 januari 2026. Zie voor een uitgebreide toelichting ook de brief van de procesbegeleider (de heer Benschop) in bijlage 2. In het verlengde hiervan wordt geadviseerd om de deelnemersovereenkomst alsnog van kracht te verklaren en te verlengen, zodat deze overeenkomstig de ketenovereenkomst van kracht is voor heel 2025.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
24-9-2024	Besluit tot opzeggen deelnemersovereenkmst Verpact Wijchen (Z/24/251787)

Gewenst resultaat
Een goede samenwerking tussen gemeenten en Verpact is essentieel voor een juiste afvalscheiding en een goede kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen. Hiervoor is rechtszekerheid belangrijk, waardoor een nieuwe overeenkomst noodzakelijk is. Een

nieuwe overeenkomst zal bijdragen aan een verbeterde afvalscheiding en een betere transparantie over hoe dit samen gerealiseerd kan worden.

Argumenten
1.1 Verlenging met behulp van de brief draagt bij aan de rechtszekerheid
Om zekerheid te scheppen over de rechtsverhouding tussen de gemeente en Verpact wordt de deelnemersovereenkomst (gebaseerd op de landelijke ketenovereenkomst met Verpact) verlengd en wordt daarvoor de brief verstuurd. Deze brief is opgesteld door Verpact. Deze verlenging is een opstap naar continuïteit in de samenwerking en vormt eveneens de basis voor de vergoedingen in 2025.

1.2 Er wordt op dit moment gewerkt aan nieuwe afspraken
De verlenging van de ketenovereenkomst en de deelnemersovereenkomst is een stap in de goede richting. Zo is er duidelijkheid omtrent de te ontvangen vergoedingen en de werkwijze rondom de declaraties. Ook is er zicht op nieuwe structurele afspraken. Voor een praktische aanpak wordt geadviseerd om nu een akkoord te geven op de verlenging van 1 jaar van de deelnemersovereenkomst. Partijen zijn het hier over eens.

Tegenargumenten en risico's
Indien de gemeente de verlenging van de overeenkomst niet ondertekend heeft zij geen recht op vergoedingen voor de inzamelactiviteiten van Plastic+. Gezien de wettelijke verplichting vanuit de producentenverantwoordelijkheid was de verwachting al er een (tijdelijke) compensatiemaatregel zou komen. De (afval)begroting is dan ook niet aangepast

Financiële gevolgen
Door ondertekening van deze overeenkomst worden de gemaakte inzamelkosten vergoed. Indien de overeenkomst niet verlengd wordt zal er sprake zijn van een tekort van enkele tonnen op de afvalbegroting.

Communicatie
N.v.t.

Inwonersparticipatie
n.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
De getekende brief zal worden toegezonden aan Verpact. In de tussentijd zullen alle ontwikkelingen rondom de gesprekken tussen de VNG, de NVRD en Verpact worden gevolgd. De verwachting is dat er op termijn weer een langdurige landelijke overeenkomst zal komen en dat er dus ook weer een langdurige deelnemersovereenkomst zal komen.

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel
Advies
n.v.t.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6409
Extern Zaak ID	Z/24/267690
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.8
Titel	Verbinder Noorderlicht 2.0
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota Noorderlicht 2.0 Z24 267690 - college december
Bijlage 1 Beslisnota 2023 - Z23145658

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/267690

Beslisnota voor

Onderwerp: Verbinder MFA Noorderlicht 2.0

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:
1. Een incidentele subsidie van € 45.000,- te verlenen aan Stichting MeervoorMekaar voor de inzet van de 'verbinder' voor Wijchen Noord en het Noorderlicht voor de jaren 2024 en 2025.

Aanleiding

In 2023 is met het besluit Z/23/145658 een incidentele subsidie verleend voor de jaren 2023 en 2024 voor de inzet van een verbinder voor de MFA[1] Noorderlicht. Het versterken van de samenwerking tussen de partners, te weten de Paulusschool, BSO De Eerste Stap en wijkvereniging Noorderlicht is succesvol gebleken. Dit maakt een betere afstemming op de thema's en behoeften van de wijk mogelijk.

Vanwege het succes van de aanpak van de verbinder voor MFA Noorderlicht en de kansen die er liggen voor de inzet van de juiste voorzieningen en activiteiten voor de wijk, is er de wens van de stuurgroep dit proces in 2024 en 2025 te continueren.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
21-11-2023	Beslisnota Verbinder MFA Noorderlicht – Z/23/145658

[1] MFA: Multifunctionele Accommodatie

Gewenst resultaat

Met de extra gelden van de SPUK GALA-regeling[2] voor het versterken van de sociale basis en de mentale gezondheid en mentale weerbaarheid in de wijk en de gelden van de incidentele subsidie voor de inzet van een verbinder voor MFA Noorderlicht, wordt beoogd:

- Versterking van sociale samenhang en veerkracht in 'Noord' met het Noorderlicht als centrum, waarbij inwoners worden uitgedaagd aan hun mentale gezondheid en weerbaarheid te werken.
- Continuering van de succesvolle inzet van de verbinder voor de MFA Noorderlicht en Wijchen Noord.
- Doelmatige afstemming tussen behoeften thema's van de wijk en de reeds bestaande voorzieningen binnen de MFA Noorderlicht en het voorzieningenaanbod in Wijchen (Noord).

Argumenten

1.1 Uit de evaluatie blijkt dat de inzet van de verbinder voor MFA Noorderlicht succesvol is gebleken.

Volgens de evaluatie van september 2024 (zie bijlage 2) is de inzet van de verbinder voor Noorderlicht succesvol gebleken. Tussen de zittende partijen in Noorderlicht is een vruchtbare samenwerking ontstaan en is focus aangebracht in de thema's en behoeften van de inwoners in de wijk.

Onderstaande thema's zijn door de verbinder in de wijk opgehaald, met extra aandacht voor het bevorderen van lees- en taalvaardigheid, jeugd- en opvoedproblematiek:

- Bevordering lees- en taalvaardigheid.
- Nieuwe doelgroepen in het Noorderlicht.
- Een doorlopende pedagogische lijn.
- Aan de slag met jeugd- en opvoedproblematiek.
- Uitbreiden loketfunctie voor vragen over financiën, taal, opvoeding et cetera.
- Het Noorderlicht als ontmoetingsplek voor iedereen.
- Meer vrijwilligers betrokken bij de activiteiten.
- In het Noorderlicht dragen alle huurders bij aan de doelstellingen.

Gelezen de succesvolle evaluatie adviseren we de opdracht te vervolgen met een doelmatige inzet van voorzieningen op wijk- en gemeentelijk niveau.

1.2 Continuïteit in de versterking van de samenwerkende partijen in MFA Noorderlicht is gewenst.

Voor de aanpak van de thema's in de wijk is organisatorisch een sterke basis gewenst. Een verbinder voor MFA Noorderlicht draagt bij aan de versterking en continuering van de samenwerking tussen de zittende partijen. Inbedding hiervan vraagt tijd. De juiste samenwerking draagt bij aan een passend aanbod, heeft een aantrekkende werking voor andere partijen en draagt zodoende bij aan de maatschappelijke doelstellingen in de wijk.

[2] SPUK GALA-regeling: Specifieke Uitkering (SPUK) Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)

1.3 De SPUK GALA-regeling maakt het mogelijk de sociale basis en de mentale weerbaarheid en de mentale gezondheid in Wijchen Noord te versterken.

Bij het versterken van de sociale basis gaat het over het omzien naar elkaar in wijken, buurten en dorpen en dat mensen in diverse sociale verbanden kunnen samenleven en participeren in de maatschappij. Versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid gaat over gezond leven en gezond opgroeien.

Een laagdrempelig voorzieningen aanbod geeft inwoners de kans meer regie te ervaren over hun leven. Daarnaast zullen activiteiten of interventies vanuit brede maatschappelijke thema's of behoeften vanuit de wijk bijdragen aan laagdrempelig ontmoeten. De verbinder voor het MFA Noorderlicht kan dit faciliteren.

1.4 We maken gebruik van bestaande voorzieningen op wijk- en gemeentelijk niveau.

De inzet van een verbinder draagt bij aan een doelmatige inzet van het voorzieningenaanbod in MFA Noorderlicht voor de thema's en behoeften in de wijk. Het biedt tegelijkertijd kansen voor versterking van het voorzieningenaanbod op wijk- en gemeentelijk niveau.

Dit kan breder zijn dan alleen de aanwezige voorzieningen binnen MFA Noorderlicht. Een inventarisatie van de aanwezige voorzieningen op wijk- en gemeentelijk niveau kan betekenen dat uitbreiding van bepaald aanbod binnen MFA Noorderlicht niet nodig is en dat er op thematisch niveau een samenwerking ontstaat tussen het aanbod ergens anders binnen de gemeente Wijchen.

2.1 We de SPUK GALA-subsidie en incidentele subsidie verlenen aan Stichting MeervoorMekaar voor de inzet van de huidige verbinder.

We verlenen de subsidie aan MeervoorMekaar om de gelden in te zetten voor de huidige verbinder voor 16 uur per week. Aansluitend aan de lopende opdracht voor de verbinder (zie bijlage 1) en zo ver als mogelijk voor de duur van 1 jaar.

3.1 De SPUK GALA-subsidie van 2024 de uitvoering van een verbinder mogelijk maakt.

SPUK GALA-gelden die niet in 2024 worden besteed, moeten we terug betalen aan de Rijksoverheid. Volgens het SPUK GALA-akkoord moeten we gelden bedoeld voor 2024 ook in 2024 besteden. Wanneer de gelden zijn beschikt aan Stichting MeervoorMekaar en de middelen zijn overgemaakt in 2024, voldoen we aan de voorwaarde.

3.2 De incidentele subsidie voor een verbinder de uitvoering mogelijk maakt.

In de begroting van de Raad is in 2025 een bedrag van € 25.000 opgenomen voor de voorzetting van de lopende opdracht. Samen met de SPUK GALA-subsidie van € 20.000 is het mogelijk om met de inzet van de huidige verbinder de opdracht verder te brengen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Zonder vervolg van dit project zijn we de verbinder kwijt.

Het succes van de resultaten uit de evaluatie (bijlage 2) valt of staat met de huidige verbinder die de partijen kent en kennis heeft van de wijk. Er bestaat een kans op afbreukrisico als het project niet wordt voortgezet of als de gelden worden ingezet voor een andere verbinder.

Om die reden is het is belangrijk dit soort processen niet in tijdelijkheid op te starten, maar ruimte te geven om te evalueren, bij te sturen, zodat inbedding kan plaatsvinden en de MFA Noorderlicht en de wijk een sterke identiteit krijgen. Bij bewezen effectiviteit is het wenselijk dit proces weer te verlengen.

Zonder vervolg van de verbinder voor de MFA Noorderlicht 2.0, worden de kansen die er liggen teniet gedaan.

Financiële gevolgen

- De incidentele bijdrage van € 20.000 komt ten laste van de SPUK GALA-regeling 2024.
- Genoemde kosten worden gedekt vanuit bestaand budget. Voorliggend besluit heeft dan ook *geen* begrotingswijziging tot gevolg.
- De incidentele bijdrage van € 25.000 komt ten laste van het budget voor de verbinder MFA Noorderlicht 2025.
- Genoemde bijdrage is een reservering voor de verbinder vanuit het budget voor 2025. Voorliggend besluit heeft *geen* begrotingswijziging tot gevolg.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na goedkeuring van deze beslisnota versturen wij een beschikking aan Stichting MeervoorMekaar.

Voorstel / advies
Deze nota is afgestemd met Team WOS en WMO/Jeugd, Team Financieel, Team SPUK-GALA en Team Algemeen juridische zaken.

Bijlagen
1. Beslisnota: Verbinder MFA Noorderlicht - Z/23/145658 - 1167939
2. Evaluatie: MeervoorMekaar – 26 september 2024 - 1167942
3. Beschikking MeervoorMekaar - 1167292

Openbaar Zaaknummer: Z/23/145658

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Verbinder voor MFA Noorderlicht

Datum: 28-11-2023

Voorgesteld besluit
Het College van B&W besluit:
1. Een projectsubsidie van € 25.000 te verlenen voor 2024 aan stichting Brede school Noorderlicht voor het inzetten van een verbinder voor het verder ontwikkelen van de samenwerking tussen partijen en het actief betrekken van inwoners bij het aanbod.
2. Een incidentele subsidie van € 24.000 verlenen voor 2023 voor het inzetten van de verbinder uit het budget van de SPUK GALA-regeling voor versterking van de sociale basis.
3. Akkoord te gaan met bijgevoegde subsidiebeschikking.

Aanleiding
In het voorjaar van 2022 heeft het bestuur van het Noorderlicht bij de gemeente aangekaart dat het concept brede school aan herijking toe is. Dit heeft geresulteerd in een conceptplan Noorderlicht 2.0 dat op 6 juli 2023 is besproken en gericht aan het college. In dit plan vraagt het bestuur en de stuurgroep van het Noorderlicht onder andere om een verbinder om zo meer en beter gebruik te maken van de samenwerkingsmogelijkheden van de partners. Daarnaast willen de samenwerkende organisaties hun doelgroepen beter bereiken met hun aanbod. De samenwerkende organisaties zijn de Paulusschool voor basisonderwijs, de BSO van De Eerste Stap en wijkvereniging Noorderlicht.

Eerdere besluiten
N.v.t.

Gewenst resultaat
Het versterken van de sociale basis in de wijk met laagdrempelige toegankelijke voorzieningen waar inwoners op terug kunnen vallen en meedoen in de samenleving. Dit resultaat komt overeen met het resultaat van de SPUK GALA-gelden voor het versterken van de sociale basis (zie argument 2.4).

Argumenten
1.1 en 2.1 Zo is er meer aandacht voor de inwoners in Wijchen Noord.
Het Noorderlicht heeft als missie zich te ontwikkelen tot 'het' centrum van ontmoeting, ontwikkeling, onderwijs en opvang in Wijchen Noord, steeds geïnitieerd en gerealiseerd vanuit het belang van het opgroeiende kind en zijn omgeving om zo bij te dragen aan het verbeteren van de sociale structuur in Wijchen Noord en daarmee de ontwikkelingskansen van alle wijkbewoners en kinderen in het bijzonder. In een gesprek op 3 oktober 2023 lichtten partijen toe waarom het vergroten van hun bereik zo belangrijk is. De organisaties merken dat de problematiek achter de voordeur toeneemt. Dan gaat het om armoede, schulden, opvoedingsvraagstukken en taalachterstanden. De huisvesting van vluchtelingen vindt onder andere in deze wijk plaats, omdat hier betaalbare woningen staan. Hierdoor wordt de draaglast van de wijk groter, zonder dat de draagkracht toeneemt. De sociale structuur waar

ouders en kinderen vroeger op terug konden vallen ontbreekt steeds meer. Het werkt positief als het aanbod van de samenwerkende organisaties eerder en beter bij de doelgroep komt. Zo helpen we deze inwoners beter en creëren we nieuwe sociale structuren.

1.2 en 2.2 De samenwerkende partners zien kansen om meer te halen uit hun gezamenlijke aanwezigheid in de MFA.
Er liggen zowel op preventief en curatief gebied vele uitdagingen. Dit vraagt om een verbinder voor de MFA Noorderlicht en de wijk, een initiator en motivator die nieuwe verbanden legt en aangaat en nieuwe activiteiten weet te ontwikkelen en organiseren.

1.3 en 2.3 Er is draagvlak voor een verbinder bij de samenwerkende organisaties.
De samenwerkende organisaties zij het eens over een verbinder en wat zijn/haar opdracht is. De verbinder gaat met beide onderdelen aan de slag, dus doelgroepen eerder en beter bereiken en meer halen uit de samenwerking. Momenteel zijn we in gesprek met Welzijnsstichting MeerVoormekaar over de vraag of zij de werkgeversrol op zich wil nemen. De welzijnsstichting is hiervoor de meest aangewezen organisatie, omdat daar ervaring en expertise is. Dit bevordert de inzet.

2.4 Met deze inzet voldoen we aan de doelstelling "versterken sociale basis" van de SPUK GALA-regeling.
De SPUK GALA-regeling kent meerdere onderdelen. Eén daarvan is het versterken van de sociale basis. Met sociale basis wordt bedoelt "het geheel vrij toegankelijke formele en informele diensten, voorzieningen, netwerken, burgerinitiatieven en betekenisvolle relaties tussen burgers, professionals en de overheid die het mogelijk maken dat mensen in diverse sociale verbanden kunnen samenleven en participeren in de maatschappij."

Binnen de sociale basis worden drie, deels overlappende en met elkaar verbonden lagen onderscheiden:
1. Persoonlijke sociale basis: een inwoner en diens netwerk.
2. Gemeenschappelijke sociale basis: formele en informele netwerken van inwoners in de wijk.
3. Institutionele sociale basis: accommodaties, collectieve voorzieningen en andere laagdrempelige voorzieningen waar iedere inwoner gebruik van kan maken zoals buurthuizen, het Centrum Jeugd & Gezin, bibliotheken, de buurtsportcoach en scholen. Daarnaast bestaat dit uit betaalde krachten (sociaal werkers zoals het welzijnswerk en het jeugd- en jongerenwerk).

De opdracht van de verbinder geeft uitvoering aan deze drie lagen.

3.1 Beide subsidies zijn bedoeld voor de verbinder.
De samenwerkende organisaties geven aan dat er 32 uur per week nodig is. Voor 2024 starten we met een pilot van 16 uur per week. Dit om eerst in kaart te brengen hoe passend de opdracht is. In september 2024 evalueren we het eerste half jaar. We kijken dan naar de behaalde kwantitatieve en kwalitatieve resultaten. Bij de kwantitatieve resultaten gaat het om ingezette productieve uren, aantal extra bereikte inwoners en extra/nieuwe activiteiten. Bij kwalitatieve resultaten gaat het om de bereikte extra maatschappelijke meerwaarde en verbeteringen in de onderlinge samenwerking. Indien nodig stellen we de opdracht bij.
De raad is akkoord gegaan met een bijdrage van € 25.000 in de begrotingsvergadering van 9 november 2023. Samen met de SPUK GALA-subsidie zijn er voldoende middelen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 en 2.1 Het is een nieuwe functie. Als gemeente werken we hier nog niet mee. De effectiviteit moet nog bewezen worden.

Ondersteuning van samenwerkende organisaties in een MFA is eerder nog niet vorm gegeven op deze manier in Wijchen. Ervaringen elders in Nederland zijn positief. De doelgroep wordt beter bereikt en de samenwerking levert meer op met een verbinder-aanjager. Voorlopig is de aanstelling voor een jaar en evalueren we de bevindingen in september 2024, om vast te stellen of we op de goede weg zitten.

2.2 De SPUK GALA-gelden zijn bedoeld voor 2023.

Wanneer de beschikking bij de stichting ligt en de middelen zijn overgemaakt in 2023 voldoen we aan deze voorwaarde.

Financiële gevolgen

De incidentele bijdrage van € 25.000 van de gemeente komt ten laste van de begroting.
De incidentele bijdrage van € 24.000 komt ten laste van de SPUK GALA-regeling.

Communicatie, uitvoering of vervolgstappen

Na uw besluit versturen we bijgevoegde beschikking naar stichting Brede school Noorderlicht.

Inwonersparticipatie

Het gaat hier om een initiatief van organisaties. In samenwerking met hen is dit besluit tot stand gekomen.

Geheimhouding

N.v.t.

Advies

Bijlage

1. Conceptplan Noorderlicht 2.0
2. Functieomschrijving coördinator

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6403
Extern Zaak ID	Z/24/271500
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.9
Titel	Subsidie Regionaal Bureau Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
beslisnota voor het college

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/271500

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Subsidie RBT ANV 2025

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. Het 'Jaarplan Marketingcommunicatie Rijk van Nijmegen 2025' en de bijgevoegde begroting vast te stellen, met als belangrijkste punten:
    - Betere afspraken over de aansluiting op de lokale online marketing.
    - Betere online zichtbaarheid: regio versus stad en dorpen.
    - Transparante begroting.
2. Een incidentele subsidie te verlenen van € 61.985 voor het 'Jaarplan Marketingcommunicatie Rijk van Nijmegen 2025' aan Stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe conform bijgevoegde subsidiebeschikking.

Aanleiding
Op 2 juli 2024 hebben de colleges van het Rijk van Nijmegen besloten om vanaf 2025 door middel van een subsidiebeschikking aan stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe (TVAN is de uitvoeringsorganisatie) nieuwe werkafspraken en voorwaarden aan de financiering vanuit het Rijk van Nijmegen te verbinden. Zo hebben we meer mogelijkheden om te sturen en afspraken te maken dan louter via de Gemeenschappelijke Regeling (GR). De GR regelt alleen een grondslag om een jaarlijkse bijdrage te betalen samen met de andere Rijk van Nijmegen gemeenten.

We hebben 14 oktober 2024 de subsidieaanvraag voor het 'Jaarplan Marketingcommunicatie Rijk van Nijmegen 2025' met gevraagde begroting ontvangen van Visit Arnhem Nijmegen.

Wij verlenen de bijdrage aan de stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe, waar de Holding Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) onder valt, waar Visit Arnhem Nijmegen (evenals Visit Veluwe) onderdeel van is.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
2 juli 2024	Z/24/241178 Besluit: Vanaf 2025 door middel van een subsidiebeschikking aan stichting RBT Arnhem Nijmegen Veluwe nieuwe werkafspraken en voorwaarden aan de financiering van het Rijk van Nijmegen te verbinden.

Gewenst resultaat
Visit Arnhem Nijmegen zet met deze subsidie Wijchen en het Rijk van Nijmegen met een duidelijk en krachtig profiel in de markt. Het Rijk van Nijmegen is een sterk merk dat we samen met de andere Rijk van Nijmegen gemeenten inzetten.

Argumenten
1.1 Het jaarplan voldoet aan hetgeen is uitgevraagd.
Op 2 juli 2024 heeft uw college besloten om een uitvraag te doen bij TVAN om meer inzicht te krijgen in een aantal producten en de bijbehorende begroting. Het voorliggende jaarplan is in overleg met de Rijk van Nijmegen gemeenten, lokale marketingplatforms en Visit Arnhem Nijmegen tot stand gekomen.

1.2 De begroting geeft meer inzicht in de producten en diensten die we voor onze bijdrage krijgen dan in vorige jaren.
We zijn het afgelopen jaar samen met TVAN bezig geweest om de begroting meer inzichtelijk te krijgen zodat TVAN beter kan verantwoorden wat er met de publieke middelen in het Rijk van Nijmegen op het vlak van toerisme promotie is geleverd. TVAN heeft een activiteitenbegroting voor 2025 op niveau van Rijk van Nijmegen samengesteld. De direct toe te rekenen kosten van marketing en gastheerschap voor het Rijk van Nijmegen zijn opgenomen in de begroting. De personele kosten zijn op basis van een verdeelsleutel tussen de regio Rijk van Nijmegen en Regio Arnhem verwerkt in de begroting. Dat laatste geldt ook voor de overheadkosten.

2.1 Een subsidieovereenkomst biedt de mogelijkheid een aantal voorwaarden te verbinden aan de bijdrage.
De hoogte van de bijdrage is geregeld via de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigt niet. Dit jaar geven we de bijdrage in de vorm van een incidentele subsidie om extra afspraken over de inhoud te maken. De Rijk van Nijmegen gemeenten hebben in overleg met Visit Arnhem Nijmegen een aantal KPI’s geformuleerd en werkafspraken gemaakt die bij het jaarplan horen. Deze zijn opgenomen in de bijgevoegde beschikking.

Tegenargumenten en risico’s
2.1 We werken nu met een incidentele subsidieverlening als tussenoplossing
Dit is een tussenoplossing omdat we ook met de gemeenten in de Groene Metropool Regio parallel aan dit traject aan het kijken zijn hoe we tot betere afspraken kunnen komen met Visit Arnhem Nijmegen. Volgend jaar moet hier meer duidelijkheid in komen. Vervolgens zal er een alternatief komen voor de huidige GR en daarom stellen we nu deze tussenoplossing voor.

2.2 Alle Rijk van Nijmegen gemeenten dienen bij deze incidentele subsidie dezelfde voorwaarden te stellen.

Omdat het een tussenoplossing is wordt op dit moment nog niet met een gezamenlijke subsidie gewerkt. Dit kan ook nog niet omdat Kranenburg en Druten bijvoorbeeld niet aangesloten zijn bij de GR. Goede afstemming is daarom noodzakelijk.
Voor Kranenburg en Mook en Middelaar is het daarnaast ook van belang om goed aangesloten te blijven, want zij maken geen onderdeel uit van de GMR en de afspraken die daar op dit moment worden voorbereid met TVAN. Deze werkwijze is conform hetgeen besproken is door de portefeuillehouders Toerisme Rijk van Nijmegen 27 november 2024.

Financiële gevolgen
De bijdrage van € 61.985 aan Stichting RBT ANV staat in de gemeentebegroting en is door middel van de Gemeenschappelijke Regeling ook gegarandeerd. Deze bijdrage wordt jaarlijkse geïndexeerd. We dekken het bedrag uit GBK 625017 Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen. De hoogte is gebaseerd op het aantal inwoners peildatum 1/1/2024. Dit wordt nog aangepast conform gemaakte afspraken in de GR, naar peildatum 1/1/2025.

Communicatie
Communicatie en participatie zullen we in nauw overleg doen met betrokken gemeenten en TVAN. Deze communicatie verloopt via de gemeente Nijmegen.

Inwonersparticipatie
Het voorliggende jaarplan is in overleg met de Rijk van Nijmegen gemeenten, lokale marketingplatforms en Visit Arnhem Nijmegen tot stand gekomen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Stichting RBT ANV zal van alle gemeenten in het Rijk van Nijmegen een incidentele subsidie beschikking ontvangen waarin we dezelfde voorwaarden zullen stellen en kpi’s afspreken

Geheimhouding:
NVT

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6396
Extern Zaak ID	Z/24/225979
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.10
Titel	Renovatie padelbanen
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota Renovatie padelbanen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/225979

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Renovatie padelbanen

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. Aan LTP Vormer een incidentele subsidie van € 12.736,00 toe te kennen voor de renovatie van 3 padelbanen
2. Aan LTP Grootven een incidentele subsidie van € 8.590,00 toe te kennen voor de renovatie van 2 padelbanen
3. Aan LTP Haanenbergh een incidentele subsidie van € 8.590,00 toe te kennen voor de renovatie van 2 padelbanen
4. De subsidies van in totaal € 29.917 te dekken uit de RSA-reserve tennisbanen

Aanleiding
In 2021 legden de drie Wijchense tennisverenigingen in totaal 7 padelbanen aan. De gemeente Wijchen heeft hiervoor een investeringssubsidie beschikbaar gesteld, waarmee een deel van de kosten kon worden gedekt. Onderhoud en renovatie van d padelbanen werd opgenomen in de afspraken van het Renovatieplan Sportaccommodaties (RSA).

Helaas bleken de banen al snel niet te voldoen aan de gewenste kwaliteit, al snel bleek de betonlaag onder de kunstgrasmat te verbrokkelen. Daardoor was het niet langer mogelijk op een goede manier te padellen. In overleg met de leverancier zijn de clubs gekomen tot een oplossing: de leverancier legt een nieuwe betonlaag, de verenigingen betalen een nieuwe kunstgrasmat.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
8 juli 2021	Perspectiefnota 2021 – investeringssubsidie padelbanen (Z/21/061958)

Gewenst resultaat
Na deze werkzaamheden, die in de periode december 2024 – april 2025 worden uitgevoerd, beschikken de verenigingen weer over kwalitatief goede padelbanen waarvan de toplaag weer 7 jaar mee kan.

Argumenten
1.1 De bijdrage is een incidentele subsidie
De gemeentelijke bijdrage is afgesproken binnen de RSA (Renovatieplan Sportaccommodaties), maar binnen de Algemene Subsidieverordening Wijchen (ASV) is geen grondslag voor de bijdrage in de renovatie van de banen. De gemeente verleent daarom een incidentele subsidie op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht, artikel 4.23, lid 3 sub d.

1.2 Afspraken over renovaties staan in het RSA
Renovatie van (kunst-)grasvelden en tennisbanen in de gemeente Wijchen doen we volgens de bepalingen uit het Renovatieplan Sportaccommodaties (RSA). In het RSA staat onder meer een onderhoudsplanning, afschrijftermijnen en een verdeling van de kosten van de renovaties: zowel gemeente (66,6%) als gebruikers (33,4%) 'sparen' voor de renovaties door een jaarlijkse storting in de reserve RSA.
Voor padelbanen is overeengekomen dat de gemeente alléén bijdraagt aan de vervanging van de kunstgrasmat.

1.3 De banen zijn eigendom van de vereniging
De tennisbanen zijn, net als alle andere banen in de gemeente, eigendom van de vereniging. In de RSA zijn slechts afspraken opgenomen over het gezamenlijk 'sparen' voor vervanging van de toplaag. De verenigingen zullen, als eigenaar van de baan, de werkzaamheden in eigen beheer (laten) uitvoeren.

4.1 Afspraken over renovaties staan in het RSA
Renovatie van tennisbanen in de gemeente Wijchen doen we volgens de bepalingen uit het Renovatieplan Sportaccommodaties (RSA). In het RSA staat onder meer een onderhoudsplanning, afschrijftermijnen en een verdeling van de kosten van de renovaties: zowel gemeente (66,6%) als gebruikers (33,4%) 'sparen' voor de renovaties door een jaarlijkse storting in de RSA reserve tennisbanen.

Tegenargumenten en risico's
4.1 De renovatie vindt eerder plaats dan gepland
In de RSA is opgenomen dat de kunstgrasmat van een padelbaan eens per 7 jaar vervangen dient te worden. Er is nu pas 3 jaar 'gespaard' voor de renovatie. Na deze werkzaamheden, die feitelijk een renovatie inhouden, beschikken de clubs echter over nieuwe kunstgrasmatten die weer de afgesproken 7 jaar mee zullen gaan. Het is daarom reëel het tot nu toe gespaarde bedrag beschikbaar te stellen voor deze 'tussen-renovatie'.

Financiële gevolgen
De totale kosten bedragen € 29.917,00 en kunnen worden gedekt uit de RSA-reserve tennisbanen.

Communicatie

Inwonersparticipatie
Het voorstel is tot stand gekomen na overleg met de besturen van de tennis- en padel verenigingen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na positief besluit van het college over het krediet en de incidentele subsidie zal aan de verenigingen een beschikking worden toegestuurd.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel

De renovatie van de banen past binnen de afspraken die we hierover in het RSA hebben opgenomen. In de reserve zijn voldoende middelen beschikbaar om de subsidie te dekken.

Wij stellen dan ook voor om een incidentele subsidie van € 29.917,00 beschikbaar te stellen voor de vervanging van de toplaag van zeven padelbanen.

Advies

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6433
Extern Zaak ID	Z/24/266305
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.11
Titel	Zwembad De Meerval - Huur- en Exploitatiecontracten 2025
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
2024-12-05 Collegenota De Meerval Contracten 2025 DEF
Bijlage 1: 2024-12-03 Dienstverleningsovereenkomst De Meerval 2025 Definitief

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/266305

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Zwembad De Meerval - contracten 2025

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:
1. Aan De Meerval Wijchen BV met ingang van 1 januari 2025 de exploitatie en het beheer van het zwembad uit te besteden tegen een exploitatievergoeding van € 1.286.962,- per jaar exclusief btw.
2. daartoe met De Meerval BV bijgevoegde dienstverleningsovereenkomst (DVO) aan te gaan, voor de periode van 1 januari 2025 tot en met 30 juni 2029.
3. met De Meerval Wijchen BV bijgevoegde huurovereenkomst aan te gaan, met ingang van 1 januari 2025 tegen een huursom van € 517.396,- per jaar exclusief btw voor de periode van 1 januari 2025 tot en met 30 juni 2029.

De burgemeester besluit:
1. Wethouder B. Schouten te machtigen om namens de gemeente beide overeenkomsten te ondertekenen.

Aanleiding
Gelezen het raadsbesluit tot nieuwbouw van het zwembad, wenst u voor de exploitatie van het zwembad op 1 januari 2025 verder te gaan met de huidige onderneming "De Meerval Wijchen BV", waarbij wel vermeld moet worden dat er een aantal wijzigingen in de governance is door gevoerd. Zo besteedt u de exploitatie van het zwembad btw-belast uit aan een winst beogende BV. U heeft daartoe op 29 oktober diverse besluiten genomen. U houdt het zwembad tijdelijk in stand en zorgt dat de exploitant recreatieve en sportieve activiteiten aanbiedt en zwemles voor doelgroepen mogelijk maakt.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
29-10-2024	Beslisnota college wijziging statuten en governance De Meerval Wijchen BV (Z/24/266305)
20-06-2024	Beslisnota raad nieuwbouw zwembad (voorbereidingskrediet) (Z/24/242549)
20-05-2024	Meningsvormende raadsnota renovatie of nieuwbouw (Z/22/073005)
24-10-2023	Beslisnota college (Z/22/073005) Dossiernummer 5149
17-07-2023	Meningsvormende nota college (Z/22/073005)
24-01-2023	Informatienota college (Z/22/073005) Aangehouden
24-05-2022	Beslisnota college en raad 1e krediet voorkeursvariant (Z/22/073005–3571)
16-12-2021	Beslisnota raad meningsvormende nota (Z/21/057217)
26-01-2021	Besluit Onderzoek toekomstvisie zwembad De Meerval (Z/21/05217-2232)

Gewenst resultaat
Als eigenaar het zwembad De Meerval vanaf 1 januari 2025 gedurende 4 jaren en zes maanden risicodragend en btw-belast te laten exploiteren door een marktpartij, waarbij contractueel de huidige recreatieve en sportieve activiteiten en zwemlessen voor doelgroepen geborgd zijn.

Argumenten
1.1 De juridische structuur is aangepast op de gewenste nieuwe bestuurlijke werkwijze

Inmiddels heeft de vereniging van aandeelhouders (=gemeente Wijchen als enig aandeelhouder) van De Meerval Wijchen BV de statuten via de notaris laten wijzigen en een Raad van Commissarissen ingesteld. Er zijn drie leden benoemd voor deze Raad. Dhr. S. Moors is per 1 november benoemd als bestuurder en tevens directeur van De Meerval Wijchen BV. Wethouder mw. B. Schouten is op 1 december eervol ontslag verleend als bestuurder en directeur van de Meerval Wijchen BV.
Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen is ontbonden en levert op 31 december 2024 het zwembad in eigendom aan de gemeente. Daarna zal de Stichting worden opgeheven.

1.2 In de DVO[1] en de huurovereenkomst regelen we onze afspraken
In de beide overeenkomsten legt u de onderlinge afspraken zodanig vast dat de Meerval Wijchen BV het zwembad btw-belast met winstoogmerk kan exploiteren. In de DVO met De Meerval Wijchen BV borgen we de continuïteit van het zwembad tot aan de opening van het nieuwe zwembad. We behouden een kwalitatief goed, veilig en toegankelijk zwembad voor onze inwoners, verenigingen en andere gebruikersgroepen.

1.3 We betalen volgens artikel 6 een reële exploitatievergoeding per jaar
We hebben voor de bijdrage in 2025 gekeken naar de exploitatiecijfers over de afgelopen jaren en de exploitatiebegroting 2025, die we van De Meerval Wijchen BV ontvingen. De bijdrage houdt rekening met de door De Meerval Wijchen BV aan de gebouweigenaar te betalen kostprijs dekkende huursom én het onderhoud. Voor 2025 is de vergoeding van de gemeente aan De Meerval Wijchen BV € 1.286.962,-. Uit het periodiek bestuurlijk overleg zal blijken of de vergoeding ook in 2026 voldoende is.
Uitgangspunt is echter dat De Meerval Wijchen BV risicodragend het zwembad exploiteert.

1.4 Onze prijsindexatie houdt rekening met ontwikkelingen in de markt
We hanteren volgens artikel 6.6 in de DVO een samengesteld prijsindexcijfer. Naast de "Consumenten Prijs Index-Alle bestedingen", telt voor de personele kosten de CBS-index voor de "Cao-sector particuliere bedrijven".

2.1 We gaan verplichtingen aan tot de verwachte opening van het nieuwe zwembad in 2029
Naar verwachting openen we in 2029 een nieuw zwembad. U gaat nu verplichtingen met De Meerval Wijchen BV aan voor het huidige zwembad; tot aan de verwachte opening van het nieuwe zwembad in juli 2029. Zo heeft u strategisch de handen vrij om dan te beoordelen hoe u het nieuwe zwembad wenst te laten exploiteren.

2.2 De DVO regelt het ambtelijk en bestuurlijk overleg
Volgens de overeenkomst heeft de beleidsadviseur sport frequent overleg met de directeur van het zwembad over beleidsinhoudelijke zaken. Ten minste twee maal per jaar vindt bestuurlijk overleg plaats tussen de directeur van het zwembad en de

- wethouder sportbeleid[2] over inhoudelijke zaken én
- gevolmachtigde van de vereniging van aandeelhouders[3] over strategisch beleid aan de hand van de begroting en jaarrekening.

2.3 De DVO regelt de tarieven en het gebruik
Volgens artikel 2.4, lid a en b van de DVO borgen we de huidige tarieven en gebruikstijden van de vaste gebruikers van het zwembad. Dit zijn voor De Meerval Wijchen BV de minimale eisen die we aan hun dienstverlening stellen. In bijgevoegde overeenkomst staan onder artikel 2.4 lid c en d de voorwaarden die we stellen aan de horeca en het personeel.

[1] DVO : dienstverleningsovereenkomst
[2] Dat is wethouder B. Schouten
[3] Dat is wethouder G. Gerrits

2.4 De Meerval Wijchen BV voldoet aan het keurmerk Veilig en Schoon
Hiermee sluit de exploitant aan op de eisen uit het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL).

3.1 We rekenen een kostprijs dekkende huursom aan De Meerval Wijchen BV
Op advies van onze fiscalist rekenen we een kostprijs dekkende huur van € 517.396,- per jaar exclusief btw. De indexatie van de huursom is gelijk aan die in de DVO. De huurperiode eindigt van rechtswege op 1 juli 2029 met de optie van verlenging met zes maanden.

3.2 Huur- en dienstverleningsovereenkomst zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden
In beide overeenkomsten ligt vast dat de ene overeenkomst niet rechtsgeldig kan bestaan zonder de andere overeenkomst.

3.3 De Meerval Wijchen BV stemt in met het resultaat van de vele gesprekken
We hebben de overeenkomsten op 28 november met de nieuwe directeur van De Meerval Wijchen BV, in het bijzijn van de Raad van Commissarissen naar tevredenheid besproken.

Tegenargumenten en risico's
2.1 Andere geïnteresseerde exploitanten kunnen zich ook melden
We hebben ons voornemen om de exploitatie een-op-een aan De Meerval Wijchen BV te gunnen / voort te zetten, gepubliceerd. Dit conform het "Didam-arrest". In theorie kan een andere exploitant zich melden en in verweer komen tegen de voorgenomen gunning. De termijn om te reageren loopt af op 14 december 2024. Pas daarna kunnen de overeenkomsten worden getekend.

2.2 Bezuinigingen, lees: verhoging van tarieven bij De Meerval BV zijn niet mogelijk
De raad heeft u bij de begrotingsvergadering in overweging gegeven om bij de komende bezuinigingen te kijken naar de verhoging van tarieven. Met het sluiten van de DVO valt die optie weg. Mogelijk dat u als aandeelhouder samen met de raad van Commissarissen van de Meerval Wijchen BV kan bekijken of de managementkosten, die de BV aan het zwembad Oss betaalt, omlaag kan.

Financiële gevolgen
We dekken de kosten á € 1.286.962,- exclusief btw per jaar en de te innen huursom á € 517.396,-.

Communicatie:
We informeren de vaste huurders van het zwembad over de in de dienstverlenings-overeenkomst bedongen garanties voor hun activiteiten.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
- ondertekening van de overeenkomsten

Geheimhouding
Niet van toepassing

Advies:
- De overeenkomsten zijn fiscaal en juridisch getoetst door onze externe adviseurs.
- Dit advies is besproken met de Teams: Beheer gemeentelijk vastgoed, Financieel beleid en Algemeen juridische zaken.

Bijlagen:

1. Dienstverleningsovereenkomst met set bijlagen, versie 3 december 2024
2. Huurovereenkomst met set bijlagen, versie 3 december 2024

Dienstverleningsovereenkomst
Exploitatie en beheer Zwembad De Meerval B.V. Wijchen

Ondergetekenden:

De publiekrechtelijke rechtspersoon **gemeente Wijchen**, gevestigd aan de Kasteellaan 27, 6602 DB in Wijchen, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw B. Schouten, wethouder, ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders van 10 december 2024,
hierna te noemen "de Gemeente"

en

de besloten vennootschap **De Meerval Wijchen B.V.**, gevestigd Meerdreef 6, 6602 HN in Wijchen, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 10144052, vertegenwoordigd door haar directeur de heer S. Moors, hierna te noemen "de Exploitant",

De Gemeente en de Exploitant worden gezamenlijk genoemd "Partijen".

Hebben in aanmerking genomen dat

A. De Gemeente eigenaresse is van zwembad De Meerval, gelegen aan Meerdreef 6, 6602 HN in Wijchen, hierna genoemd "Zwembad De Meerval".

B. De Gemeente bezig is met het ontwikkelen van een nieuw zwembad in Wijchen (hierna "het Nieuwe Zwembad"). Naar verwachting zal de Gemeente het Nieuwe Zwembad in 2029 in gebruik nemen. Op het moment dat het Nieuwe Zwembad in gebruik wordt genomen, zal het gebruik van Zwembad De Meerval als zwembad eindigen.

C. De Gemeente wenst, volgens het besluit van het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen van 10 december 2024 (nummer 24/266305), de exploitatie en het beheer van Zwembad De Meerval tot en met 30 juni 2029 in handen te leggen van de Exploitant.

D. De Exploitant is bereid om de exploitatie (inclusief het beheer) van Zwembad De Meerval op zich te nemen.

E. Uitvoering van de exploitatie (inclusief het beheer) van Zwembad De Meerval geeft de Exploitant geen enkel recht, ongeacht de benaming, op exploitatie van het Nieuwe Zwembad.

F. De Gemeente geeft Zwembad De Meerval gedurende de duur van deze dienstverleningsovereenkomst aan de Exploitant in gebruik op basis van een huurovereenkomst (hierna "de Huurovereenkomst") die als **bijlage 1** aan deze dienstverleningsovereenkomst is gehecht. Partijen sluiten de Huurovereenkomst gelijktijdig met deze dienstverleningsovereenkomst. De Huurovereenkomst en deze dienstverleningsovereenkomst zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

G. Partijen zijn bekend met het arrest van de Hoge Raad van 26 november 2021(ECLI:NL:HR:2021:1778, het Didam-arrest). Het is Exploitant bekend dat de Gemeente haar voornemen tot het aangaan van de corresponderende Huurovereenkomst dient te publiceren. Partijen realiseren zich dat het betreffende arrest en de publicatie gevolgen kan hebben voor (het aangaan van) de Huurovereenkomst en daarmee ook voor (het aangaan) van deze dienstverleningsovereenkomst. Het bepaalde in artikel 10 (Totstandkomingsvoorbehoud) en artikel 11 (Didamarrest en Huurovereenkomst) van deze dienstverleningsovereenkomst is leidend.

H. Partijen leggen de voorwaarden en bedingen vast in deze dienstverleningsovereenkomst.

VERKLAREN HET VOLGENDE TE ZIJN OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1 Overwegingen

1.1 De overwegingen maken onlosmakelijk onderdeel van deze dienstverleningsovereenkomst

Artikel 2 Doelstelling van de dienstverlening

2.1 Partijen beogen om in deze dienstverleningsovereenkomst vast te leggen op welke wijze de Exploitant Zwembad De Meerval ter beschikking stelt aan doelgroepen en verenigingen én onder welke voorwaarden de Gemeente hiervoor een vergoeding betaalt.

2.2 Partijen leggen vast onder welke voorwaarden de Gemeente aan de Exploitant een vergoeding betaalt voor de uitvoering van prestaties van Zwembad De Meerval voor maatschappelijk gebruik. Onder maatschappelijk gebruik wordt verstaan het gebruik door de doelgroepen en verenigingen volgens de met deze partijen gemaakte afspraken over de huur of het gebruik van Zwembad De Meerval.

2.3 De dienstverlening heeft betrekking op Zwembad De Meerval. De Exploitant exploiteert en beheert Zwembad De Meerval en bijbehorende inventaris geheel voor eigen rekening en risico met inachtneming van de daarvoor geldende wet- en regelgeving en het gestelde in onderhavige dienstverleningsovereenkomst.

2.4 De exploitatie en het beheer vinden minimaal plaats conform de hieronder geformuleerde uitgangspunten:

a. <u>Tarieven:</u>
   - De door de Exploitant te hanteren tarieven en vergoedingen voor de ingebruikgeving van Zwembad De Meerval zijn weergegeven in het "Overzicht gebruikstijden en tarieven", dat als **bijlage 2** aan deze dienstverleningsovereenkomst is toegevoegd.

   - De tarieven mogen gedurende de contractperiode jaarlijks per 1 januari maximaal worden aangepast aan de hand van de door het consumentenprijsindexcijfer (CPI) van het centraal Bureau voor de Statistiek, reeks Alle huishoudens, categorie

000000 Alle bestedingen (2015 = 100).
De formule is als volgt: De aangepaste tarieven/vergoedingen zijn gelijk aan de geldende tarieven/vergoedingen op de wijzigingsdatum (1 januari), vermenigvuldigd met het indexcijfer van de kalendermaand die ligt vier kalendermaanden voor de kalendermaand waarin de tarieven/vergoedingen wordt aangepast, gedeeld door het indexcijfer van de kalendermaand die ligt zestien kalendermaanden voor de kalendermaand waarin de tarieven/vergoedingen worden aangepast.
Hierbij geldt dat de vergoeding nimmer zal dalen beneden het laatstelijk verschuldigde bedrag. Tarieven mogen naar boven worden afgerond op tien eurocent. Indien de index mocht komen te vervallen wordt aansluiting gezocht bij de vervangende of de meest vergelijkbare index.

- Indien de Exploitant de tarieven en vergoedingen meer dan de hierboven beschreven indexatie wenst te verhogen, dan treedt de Exploitant vóór 1 september van het voorafgaand boekjaar in overleg met de Gemeente voor het verkrijgen van de benodigde schriftelijke toestemming van de Gemeente.

- Voor klanten die op het moment van aanvang van de contractperiode zwemlessen genieten, geldt dat deze tot het eerstvolgende diploma de lessen kunnen volgen tegen het tarief dat op het moment van exploitatieovername van toepassing is. De rechten van houders van abonnementen en meerbadenkaarten worden gedurende de geldigheidsperiode door de Exploitant gerespecteerd.

b. <u>Programmering en algemeen gebruik:</u>
   - De Exploitant is gehouden Zwembad De Meerval te exploiteren en ingericht te houden als publieke voorziening. Dit houdt in dat Zwembad De Meerval op een evenwichtige wijze beschikbaar en opengesteld wordt voor particulieren en verenigingen en groepen en voldoende is verwarmd en verlicht.

   - Zwembad De Meerval is minimaal 50 weken per jaar opengesteld voor publiek uitgezonderd sluitingsperiodes voor onderhoudswerkzaamheden.

   - Verenigingen en scholen dienen gelegenheid te krijgen gebruik te maken van Zwembad De Meerval in de bassins en op de tijdstippen zoals opgenomen in het "overzicht gebruikstijden en tarieven" (**bijlage 2**). Toekomstige aanpassingen van de gebruikstijden van deze gebruikers geschieden in overleg tussen de Exploitant en de gebruikers. Aanpassing van de hiervoor genoemde uitgangspunten kan echter uitsluitend in overleg met de betreffende gebruikers én na schriftelijke goedkeuring van de Gemeente plaats vinden.

   - De Exploitant zorgt ervoor dat Zwembad De Meerval voor alle relevante groeperingen beschikbaar is. Daarbij zoekt de Exploitant aansluiting bij het beleid van de Gemeente en treedt hierover minimaal vier maal per jaar in overleg met de beleidsadviseur Sport van de Gemeente.

   - Indien verenigingen meer uren willen afnemen en het reguliere openstellingsrooster hier ruimte voor laat, dan dient dit verzoek door de Exploitant te worden gehonoreerd. Het is de Exploitant toegestaan om met

verenigingen en andere groepen afspraken te maken omtrent sleutelverhuur.

- De Exploitant is vrij in het vaststellen van de programmering van de particuliere zwemlessen. Daarbij geldt een uitzondering voor klanten die op het moment van ingebruikname van Zwembad De Meerval door de Exploitant al particuliere zwemles genieten. Deze klanten dienen de mogelijkheid te krijgen op dezelfde tijden de lessen tot het volgende diploma te continueren.

- Op voorwaarden dat deze niet strijdig zijn met de voorwaarden uit deze dienstverleningsovereenkomst en de hierbij behorende Huurovereenkomst, het vigerende bestemmingsplan, de alsdan van toepassing zijnde Algemene Plaatselijke Verordening en de overige wet- en regelgeving krijgt de Exploitant de vrijheid om incidentele commerciële activiteiten of evenementen in Zwembad De Meerval te organiseren. De Exploitant is zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van alle vergunningen en ontheffingen die benodigd zijn voor de door hem te organiseren activiteiten of evenementen.

- Afwijking van het openstellings- en activiteitenrooster door de Exploitant ten behoeve van incidentele activiteiten vindt plaats onder de voorwaarde dat de Exploitant tijdig, dat wil zeggen in beginsel voorafgaand aan het betreffende seizoen, maar ten minste drie maanden voor een activiteit of evenement, de vereniging, scholen en andere georganiseerde gebruikers hierover informeert. Een vaste gebruiker mag maximaal drie keer per jaar impact ondervinden van incidentele activiteiten.

- De Exploitant verplicht zich om minimaal twee maal per kalenderjaar periodiek overleg te voeren met de vaste georganiseerde gebruikers, waaronder de verenigingen en scholen. (lees: verenigingen en scholen) . Hierin worden in ieder geval de ontwikkelingen in de wensen en behoeften besproken en de (mogelijke) gevolgen die dit heeft voor het gebruiksrooster van Zwembad De Meerval. De door de gebruikers geaccordeerde verslagen van deze overleggen met gebruikers worden door de Exploitant voorgelegd aan en besproken met de Gemeente.

- De Exploitant verplicht zich tot het eenmaal per twee kalenderjaren houden van een representatief klantentevredenheidsonderzoek onder de gebruikers van Zwembad De Meerval. Daar waar de klantentevredenheid op onderdelen een onvoldoende scoort, wordt door de Exploitant een plan van aanpak met verbeteringsmaatregelen opgesteld. De uitkomsten van het onderzoek, het plan van aanpak met verbeteringsmaatregelen en de consequenties van deze voorstellen worden door de Exploitant voorgelegd aan en besproken met de Gemeente.

c. Horeca:

- De Exploitant is vrij in het invullen van de exploitatie en de inrichting van de horecavoorziening van Zwembad De Meerval met als voorwaarde dat deze voorziening ondersteunend is aan de exploitatie van het zwembad en haar maatschappelijke functie.

- De Exploitant is vrij in het bepalen van de openstelling van de horeca voor bezoekers van Zwembad De Meerval. De Exploitant zorgt ervoor dat bezoekers

aan begeleide (doelgroep-)activiteiten, senioren en ouders van leskinderen koffie of thee kunnen drinken en elkaar kunnen ontmoeten.

d. Personeel:

- De Exploitant is altijd verantwoordelijk voor voldoende, en in overeenstemming met de activiteit, voldoende gekwalificeerd personeel, in verband met de hygiëne en veiligheid in Zwembad De Meerval.

- Alle nieuw aan te nemen medewerkers dienen in het bezit te zijn van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

- De Exploitant zal vanaf 1 januari 2028 niet zonder schriftelijke toestemming van de Gemeente nieuwe vaste contracten afsluiten met medewerkers van Zwembad De Meerval of tijdelijke contracten en/of financiële verplichting aangaan die de looptijd van deze dienstverleningsovereenkomst overschrijden.
  Dat geldt ook voor investeringen, die de Exploitant zal gaan activeren en noodzakelijk acht voor haar bedrijfsvoering.

e. Tussentijdse evaluatie:

- Minimaal tweemaal per jaar vindt een bestuurlijk overleg plaats tussen de Gemeente en de Exploitant over alle voor de Gemeente relevante aspecten van de exploitatie. Hiertoe wordt door de Exploitant aan de Gemeente uiterlijk twee weken voor het overleg een notitie met de volgende informatie verstrekt:
  - De ontwikkeling van het bezoek en het gebruik van Zwembad De Meerval (gespecificeerd naar de verschillende bezoekerscategorieën: recreatief, banen, doelgroepen, instructie, scholen en verenigingen).
  - Het verloop van de inkomsten en de uitgaven op alle baten- en lastenposten van de exploitatiebegroting zoals opgenomen in **bijlage 3**.
  - Eventuele personele wijzigingen.
  - Het actuele verloop van het personeel, de activa(lijst) en de door de Exploitant financiële verplichtingen, die zijn aangegaan voor Zwembad De Meerval.

- De Gemeente neemt het initiatief voor deze gesprekken en maakt er een schriftelijk verslag van.

- De Exploitant wordt geacht relevante ontwikkelingen met betrekking tot de exploitatie direct te melden aan de Gemeente.

2.4 De Exploitant is niet gerechtigd de exploitatie van Zwembad De Meerval geheel of gedeeltelijk aan een derde partij uit te besteden en/of op te dragen, behoudens met de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Gemeente.

2.5 De Exploitant geeft de exploitatie van Zwembad De Meerval op slagvaardige en marktgerichte wijze gestalte. De Exploitant houdt hierbij rekening met de maatschappelijke functies van Zwembad De Meerval, in termen van een klant- en servicegerichte aanpak, aantrekkelijk aanbod, marktconforme tarieven, beschikbaarheid voor de verschillende gebruikersgroepen en doelmatige besteding van maatschappelijke middelen.

2.6 De Exploitant zorgt dat vakbekwaam en bevoegd personeel aanwezig is tijdens openstellings- en gebruikstijden van Zwembad De Meerval en dat het personeel in de Nederlandse taal communiceert en correspondeert. De Exploitant is gerechtigd met georganiseerde gebruikers (lees: verenigingen en scholen) van Zwembad De Meerval afspraken te maken over vormen van sleutelverhuur[1]. Indien de Exploitant een vorm van sleutelverhuur aangaat dan dient de Exploitant de verhuurafspraken vast te leggen in een schriftelijke huurovereenkomst. De gebruiker van de sleutel dient te voldoen aan alle wettelijke vereisten en ter plaatse gekwalificeerd toezicht te regelen.

2.7 De Exploitant stelt Zwembad De Meerval schoon en hygiënisch beschikbaar aan haar gebruikers. Bepalend hierin is de aanwezigheid van het Keurmerk Veilig & Schoon. De Exploitant verstrekt jaarlijks na het behalen van het Keurmerk een bewijs van het behoud daarvan aan de Gemeente.

Artikel 3 Algemene voorwaarden

3.1 Op deze dienstverleningsovereenkomst zijn de Algemene Inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten van de gemeente Wijchen, hierna "Algemene Voorwaarden", van toepassing voor zover hiervan niet uitdrukkelijk in deze dienstverleningsovereenkomst van wordt afgeweken. De Algemene Voorwaarden zijn aangehecht als **bijlage 4.** Door ondertekening van deze dienstverleningsovereenkomst verklaart de Exploitant de Algemene Voorwaarden te hebben ontvangen.

Artikel 4 Duur, opzegging, verlenging, eindigen Huurovereenkomst

4.1 De dienstverleningsovereenkomst wordt aangegaan voor de duur van 4 (vier) jaren en 6 (zes) maanden, ingaande op 1 januari 2025 en eindigende op 30 juni 2029.

4.2 Partijen kunnen na het aangaan van deze dienstverleningsovereenkomst schriftelijk overeenkomen dat de ingangsdatum komt te liggen op een datum na 1 januari 2025. In dat geval verschuift de einddatum navenant naar achteren in de tijd zodat de duur van deze dienstverleningsovereenkomst alsnog wordt gesteld op 4 (vier) jaren en 6 (zes) maanden na de ingangsdatum. Indien de ingangsdatum van deze dienstverleningsovereenkomst wijzigt, zal ook de ingangsdatum van de corresponderende Huurovereenkomst wijzigen, zodat de ingangsdata en daaraan verbonden looptijden en einddata van beide overeenkomsten met elkaar overeenstemmen.

4.3 Na het verstrijken van de exploitatieperiode zoals bedoeld in artikel 4.1 dan wel in artikel 4.2, eindigt deze dienstverleningsovereenkomst van rechtswege op de einddatum zonder dat daartoe een opzegging is vereist.

4.4 Deze dienstverleningsovereenkomst kan in alle gevallen alleen door de Gemeente (telkens) met 6 (zes) maanden worden verlengd. Ook in het geval van verlenging eindigt deze dienstverleningsovereenkomst van rechtswege op de einddatum zonder dat daartoe een opzegging is vereist.

[1] Sleutelverhuur: kortdurende onderverhuur zonder dat personeel van het Zwembad aanwezig is

4.5 Een verlenging van deze dienstverleningsovereenkomst houdt tevens een verlenging in met een zelfde termijn van de daaraan verbonden Huurovereenkomst.

4.6 De Gemeente kan te allen tijde deze dienstverleningsovereenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van 6 (zes) maanden tussentijds opzeggen.

4.7 De opzegging geschiedt schriftelijk bij aangetekend schrijven of deurwaardersexploot.

4.8 De Huurovereenkomst en deze dienstverleningsovereenkomst zijn onlosmakelijk aan elkaar gekoppeld. Indien om welke reden dan ook deze dienstverleningsovereenkomst eindigt, eindigt gelijktijdig daarmee ook de daaraan verbonden Huurovereenkomst en vice versa.

Artikel 5 Ontbinding

5.1 Onverminderd alle rechten van Partijen is de Gemeente gerechtigd deze dienstverleningsovereenkomst zonder rechterlijke tussenkomst te ontbinden door middel van een aangetekende brief of deurwaardersexploot:

a. indien de Exploitant ondanks schriftelijke ingebrekestelling en verloop van de daarin gestelde termijn tekortschiet in de nakoming van een of meer van zijn verplichtingen uit hoofde van deze dienstverleningsovereenkomst of uit hoofde van de Huurovereenkomst.

b. met onmiddellijke ingang, indien:

- er sprake is van een tekortkoming van de Exploitant die niet ongedaan gemaakt kan worden;
- een staking van gedurende 4 weken van de activiteiten tot exploitatie van Zwembad De Meerval heeft plaatsgevonden;
- de Exploitant een besluit tot ontbinding van de rechtspersoon heeft genomen;
- de Exploitant in staat van faillissement wordt verklaard;
- aan de Exploitant, al dan niet voorlopig, surseance van betaling is verleend;
- de Exploitant fuseert met een andere rechtspersoon;
- de Exploitant door een andere rechtspersoon wordt overgenomen;
- de statutaire doelstellingen van de Exploitant wijzigen.

Indien een van bovenstaande gevallen zich voordoet, heeft de Exploitant de plicht om direct hiervan schriftelijk melding te doen bij de Gemeente.

5.2. In het geval van (tussentijdse) beëindiging van de dienstverleningsovereenkomst, waaronder in de gevallen zoals genoemd in artikel 4 en artikel 5 lid 1, is de Gemeente niet gehouden tot welke vorm van (schade)vergoeding dan ook.

Artikel 6 Vergoeding

6.1 De Exploitant is alleen gehouden de exploitatie van Zwembad De Meerval te verzorgen, indien en voor zover de Gemeente een vaste jaarlijkse vergoeding voor dienstverlening aan de Exploitant verstrekt. Dit conform de voorwaarden zoals hierna in deze dienstverleningsovereenkomst is bepaald.

6.2 Bij aanvang van deze dienstverleningsovereenkomst biedt de Gemeente een vergoeding voor dienstverlening van jaarlijks € 1.286.962,- (exclusief btw op prijspeil 2025), gedurende een periode van 4 (vier) jaren en 6 (zes) maanden. De Gemeente indexeert deze vergoeding jaarlijks conform artikel 6 lid 6. Bij verlenging van de dienstverleningsovereenkomst zoals bedoeld in artikel 4.2 of artikel 4.4 zal de vergoeding naar rato aan de Exploitant worden voldaan.

6.3 De kosten voor energie, water en chemicaliën komen, conform artikel 4 lid 12 van de Huurovereenkomst, voor rekening van de Exploitant.

6.4 De vergoeding wordt voor het eerst uitgekeerd in januari 2025 of zoveel later als de exploitatie van Zwembad De Meerval aanvangt. Partijen gaan ervan uit dat over de vergoeding wel BTW verschuldigd is. Conform de afspraak van de Exploitant met de Belastingdienst treedt de Exploitant op als Btw-ondernemer en is derhalve omzetbelasting verschuldigd over de vergoeding.

6.5 Uitbetaling van de vergoeding door de Gemeente aan de Exploitant vindt in 4 (vier) gelijke termijnen (4 kwartalen per jaar) plaats op rekeningnummer NL12RABO0135466547 op naam van Zwembad De Meerval Wijchen B.V. De Gemeente betaalt iedere termijn in de eerste week van elk kwartaal. Indien de exploitatie van Zwembad De Meerval tijdens een kwartaal aanvangt, dan zal Gemeente de vergoeding voor het resterende gedeelte van het kwartaal naar rato uitbetalen.

6.6 Jaarlijks per 1 januari en voor het eerst per 1 januari in 2026 indexeert de Gemeente de vergoeding voor beheer en exploitatiediensten op basis van de volgende samengestelde indexering:

- De kosten van personeel van de Exploitant hebben een aandeel van dan 42,94% in de vaste vergoeding en worden geïndexeerd op basis van het CBS-indexcijfer Cao-sector particuliere bedrijven (2010 = 100);
- Alle overige kosten van de Exploitant hebben een aandeel van 57,06% in de vaste vergoeding en worden geïndexeerd op basis van de Consumenten Prijs Index-Alle bestedingen, code 000000 (2015 = 100).
- De kostenverhouding is bepaald op basis van de verhouding in jaar 1 van de door de Exploitant opgestelde meerjaren exploitatiebegroting.
- De indexering wordt bepaald volgens deze formule: De aangepaste tarieven/vergoedingen zijn gelijk aan de geldende tarieven/vergoedingen op de wijzigingsdatum (1 januari), vermenigvuldigd met het indexcijfer van de kalendermaand die ligt vier kalendermaanden voor de kalendermaand waarin de tarieven/vergoedingen wordt aangepast, gedeeld door het indexcijfer van de kalendermaand die ligt zestien kalendermaanden voor de kalendermaand waarin de tarieven/vergoedingen worden aangepast.
- Tarieven mogen naar boven worden afgerond op tien eurocent. Indien één van de indexen mocht komen te vervallen, wordt aansluiting gezocht bij de vervangende of de meest vergelijkbare index.
- Indien in enig jaar door het CBS een nieuw basisgetal zal worden vastgesteld, zal de berekening in het vervolg plaatshebben aan de hand van de nieuwe reeks indexcijfers, zo nodig na koppeling aan de cijfers van de voorafgaande reeks. De koppeling geschiedt zoals door het CBS zal worden geadviseerd. Indien

bovenbedoelde gegevens van het CBS geheel of gedeeltelijk komen te ontbreken, zal de aanpassing volgens andere soortgelijke maatstaven worden berekend.

6.7 Indien de Exploitant naar het oordeel van de Gemeente haar verplichtingen uit deze dienstverleningsovereenkomst niet naar behoren nakomt, stelt de Gemeente de Exploitant in gebreke en geeft de Exploitant een redelijke termijn haar verplichtingen alsnog na te komen. Indien de Exploitant na gestelde termijn in gebreke blijft haar verplichtingen na te komen, geeft dit de Gemeente de bevoegdheid om de vergoeding voor exploitatie en beheer voor de duur van de periode dat de Exploitant haar verplichtingen niet nakomt te verlagen. Het bedrag van de verlaging dient in redelijke verhouding te staan tot de aard, ernst en omvang van de geconstateerde tekortkoming van de Exploitant.

6.8 In het geval van tussentijdse beëindiging van deze dienstverleningsovereenkomst kan de Exploitant niet langer aanspraak maken op de vergoeding zoals bedoeld in de bovenstaande artikelen. Indien de dienstverleningsovereenkomst wordt beëindigd tegen een andere datum dan tegen de laatste dag van het einde van een kwartaal, dient de Exploitant het gedeelte van de ontvangen vergoeding over het resterende gedeelte van het kwartaal (naar rato) binnen een week na het eindigen van de dienstverleningsovereenkomst terug te betalen aan de Gemeente.

Artikel 7 Verzuim

7.1 Een partij is in verzuim jegens de wederpartij als hij, na in gebreke te zijn gesteld, nalatig is of blijft aan zijn verplichtingen uit hoofde van deze dienstverleningsovereenkomst te voldoen.

7.2 Wanneer de partij in verzuim is, is deze verplicht de schade die de wederpartij dientengevolge lijdt te vergoeden en kan de wederpartij de dienstverleningsovereenkomst zonder rechterlijke tussenkomst ontbinden.

Artikel 8 Overige bepalingen

8.1 Vanaf de aanvangsdatum van de dienstverleningsovereenkomst worden alle mededelingen van de Gemeente aan de Exploitant in verband met de uitvoering van deze dienstverleningsovereenkomst gericht aan het adres van de Exploitant.

8.2 De Exploitant vrijwaart de Gemeente voor alle aansprakelijkheden, in welke vorm en onder welke benaming ook gedaan, die de Exploitant zelf of derden zouden kunnen doen gelden als gevolg van het hebben, het gebruiken of het doen gebruiken van Zwembad De Meerval.

8.3 De Exploitant verleent bij het beëindigen van deze dienstverleningsovereenkomst door de Gemeente op basis van het bepaalde in deze dienstverleningsovereenkomst of de wet zonder voorbehoud haar volledige medewerking aan de overdracht van de exploitatie van Zwembad De Meerval aan de Gemeente of aan een door de Gemeente aan te wijzen derde. De Exploitant verschaft de Gemeente of de door de Gemeente aan te wijzen derde in dat geval onder meer alle exploitatiegegevens die betrekking hebben op de looptijd van deze dienstverleningsovereenkomst.

8.4 De Exploitant is niet gerechtigd de rechten en verplichtingen uit deze dienstverleningsovereenkomst, respectievelijk de directe of de indirecte zeggenschap in haar onderneming aan een derde over te dragen, zonder schriftelijke toestemming van de Gemeente.

8.5 Op de in deze dienstverleningsovereenkomst gemelde termijnen is de Algemene Termijnenwet van toepassing.

8.6 Het boekjaar van de Exploitant loopt van 1 januari tot en met 31 december.

8.7 Jaarlijks zal door de Exploitant over het voorafgaande boekjaar een jaarverslag met jaarrekening van Zwembad De Meerval worden opgemaakt. Dit is inclusief een controleverklaring van een door de Exploitant te benoemen registeraccountant conform de verplichte uitvoeringsstandaarden, de "Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden", die door de beroepsorganisatie van accountants (NBA) is vastgesteld. In de jaarrekening vindt uitsplitsing van baten en lasten plaats naar alle relevante posten vergelijkbaar met de opbouw van de exploitatiebegroting zoals opgenomen in **bijlage 3.**

8.8 Het jaarverslag met jaarrekening wordt binnen 6 maanden na afloop van het exploitatiejaar waarop het verslag en de rekening betrekking heeft door de Exploitant aan de Gemeente verstrekt.

Artikel 9. Recht, forumkeuze

9.1 Op deze dienstverleningsovereenkomst is Nederlands recht van toepassing.

9.2 In het geval het onmogelijk blijkt een geschil tussen Partijen minnelijk op te lossen, dan zal het geschil worden voorgelegd aan de bevoegde rechter van de Rechtbank Gelderland, locatie Arnhem.

Artikel 10 Totstandkomingsvoorbehoud

10.1 Deze dienstverleningsovereenkomst en de Huurovereenkomst komen pas tot stand (artikel 6:217 BW) nadat:

a. het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen overeenkomstig artikel 160, eerste lid onder d van de Gemeentewet een besluit tot het aangaan van deze dienstverleningsovereenkomst en de Huurovereenkomst heeft genomen;
b. het voornemen tot het aangaan van de Huurovereenkomst is gepubliceerd;
c. binnen 20 kalenderdagen na de datum van de onder b genoemde publicatie geen andere serieuze gegadigde(n) een kort geding tegen de Gemeente heeft gestart met als doel de voorgenomen verhuur aan de Exploitant te voorkomen; en
d. deze dienstverleningsovereenkomst en de Huurovereenkomst beide door de tekenbevoegde personen vanuit de Gemeente en de Exploitant zijn ondertekend.

Artikel 11 Didam-arrest en de Huurovereenkomst

11.1 Mededingingsruimte door middel van een selectieprocedure hoeft niet te worden geboden indien bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de aankoop (de uitzonderingsregel). In dat geval moet de Gemeente haar voornemen tot het verrichten van de privaatrechtelijke rechtshandeling tijdig voorafgaand aan een verkoop of verhuur op zodanige wijze bekend maken dat eenieder daarvan kennis kan nemen. Daarbij moet de Gemeente motiveren waarom naar haar oordeel op grond van bedoelde criteria bij voorbaat vaststaat, of redelijkerwijze mag worden aangenomen, dat slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt.

Partijen stellen zich op het standpunt dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria bij voorbaat vaststaat, of redelijkerwijze mag worden aangenomen, dat slechts de Exploitant als enige serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de corresponderende Huurovereenkomst.
De Gemeente heeft dan ook vóór de totstandkoming van de Huurovereenkomst haar voornemen tot het sluiten van de Huurovereenkomst op passende wijze gepubliceerd.
Partijen stellen zich op het standpunt dat, indien de Gemeente binnen de in de publicatie vermelde termijn geen reactie ontvangt van andere gegadigden, de Exploitant als de enige serieuze gegadigde kan worden aangemerkt voor de te sluiten Huurovereenkomst en dat het de Gemeente is toegestaan over te gaan tot het sluiten van de Huurovereenkomst.

11.2 De Gemeente is niet aansprakelijk voor schade die de Exploitant lijdt indien als gevolg van een onherroepelijke rechterlijke uitspraak komt vast te staan dat de Gemeente, ondanks de daaraan ten grondslag gelegde motivering, ten onrechte toepassing heeft gegeven aan de uitzonderingsregel. De Exploitant vrijwaart de Gemeente, zowel in als buiten rechte, tegen alle aansprakelijkheid van de Gemeente voor schade indien als gevolg van een onherroepelijke rechterlijke uitspraak komt vast te staan dat de Gemeente, ondanks de daaraan ten grondslag gelegde motivering, ten onrechte toepassing heeft gegeven aan de uitzonderingsregeling. Het bepaalde in dit artikel geldt te allen tijde en geldt als een Partijen bindende afspraak.

Artikel 12. Bijlagen

12.1 De volgende bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze dienstverleningsovereenkomst:

1 de Huurovereenkomst;
2 het overzicht gebruikstijden en tarieven Zwembad De Meerval;
3 de Exploitatiebegroting Zwembad De Meerval 2025, van 25 november 2024
4 de Algemene Voorwaarden Gemeente Wijchen.

Aldus overeengekomen en in tweevoud opgemaakt te Nijmegen.

datum:	datum:
de Gemeente	de Exploitant

wethouder B. Schouten

Directeur Zwembad De Meerval B.V.
De heer S. Moors

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6402
Extern Zaak ID	Z/24/272651
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.12
Titel	Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
Bijlage 1: Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
Bijlage 2: Kaderbrief MGR RvN 2026 def

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/272651

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Zienswijze op de kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de zienswijze op de kaderbrief 2026-2029 (bijlage 1) van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen

Aanleiding
De gemeente Wijchen is deelnemer van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Regio Rijk van Nijmegen (hierna MGR). De MGR bestaat uit de modules WerkBedrijf, ICT Rijk van Nijmegen (IRvN) en het samenwerkingsplatform. De MGR behartigt voor Wijchen de belangen voor de inwoners op het gebied werk, participatie, sociale werkvoorziening en arbeidsmatige dagbesteding.
Het Algemeen Bestuur van de MGR heeft op 28 november 2024 de voorliggende kaderbrief 2026-2029 vastgesteld en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten verzocht hun zienswijze op de kaderbrief voor 1 februari kenbaar te maken. Met de zienswijze oefenen wij invloed uit op het te voeren beleid, ambities en leveren wij input voor de begroting 2026-2029 van de MGR.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
13 juni 2024	Ontwerp jaarrekening 2023 en de ontwerpbegroting 2025 MGR Rijk van Nijmegen (Z/24/237713)
1 februari 2024	Arbeidsmarktbeleid “Klaar voor nieuwe kansen” (Z/23/144439)

Gewenst resultaat
Het Algemeen Bestuur van de MGR te informeren over uw zienswijze op de kaders voor de begroting 2026-2029

Argumenten

1. *De MGR geeft in de kaderbrief slechts op beperkte wijze invulling aan de oproep van de wethouders Financiën uit onze regio om 'structurele vermindering van gemeentelijke middelen als uitgangspunt' te hanteren.*
   De kaderbrief is op 4 november in het DB vastgesteld. De MGR geeft aan eerst op 5 november ambtelijk kennis genomen te hebben van de brief van de wethouders financiën "Gemeenschappelijke regelingen in relatie tot gemeentelijke financiën". Om deze reden is het verzoek niet verwerkt in de kaderbrief. Wij verwachten dat het WerkBedrijf in de begroting 2026 scenario's voorstelt en aan gemeenten voorlegt ten aanzien van de bezuinigingsopdrachten. Dit laat onverlet dat ook in de gewijzigde begroting voor 2025 die met de jaarstukken verwacht wordt in het tweede kwartaal al rekening gehouden zou moeten worden met deze bezuinigingsopdracht.

2. *De eerder afgesproken taakstellende bezuiniging op het WerkBedrijf van €1,2 miljoen kan gezien worden als onderdeel van de gevraagde bezuinigingsscenario's bij gemeenschappelijke regelingen*
   Bij de invoering van de nieuwe financieringssytematiek van WerkBedrijf en het beleidskader Arbeidsmarkt en Re-integratie 2024-2027 legden wij WerkBedrijf regionaal een taakstellende bezuiniging op van € 1,2 miljoen vanaf 2025. Deze bezuiniging kon het WerkBedrijf verrekenen met een geplande korting van het Rijk op middelen voor begeleiding van inwoners op beschutte werkplekken. Deze bezuiniging gaat niet door waardoor verrekening niet mogelijk is. De taakstellende bezuiniging van €1,2 miljoen blijft staan. Hierbij komt het verzoek uit de brief "Gemeenschappelijke regelingen in relatie tot gemeentelijke financiën".
   De MGR merkt op dat de financiering voor het WerkBedrijf, het werkbudget, loopt via het gemeentefonds. De korting op het gemeentefonds beïnvloed via die route het werkbudget.
   In de aan te leveren scenario's kan het WerkBedrijf rekening houden met de al eerder opgelegde taakstellende bezuinigingsopdracht, wat onverlet laat dat waar aanvullende besparingen mogelijk zijn, deze hun plek zouden moeten vinden in de bezuinigingsscenario's.

3. *Het 'eenmalig impulsbudget' die aan de afzonderlijke gemeenten met de meicirculaire 2024 zijn toegekend, juist vanwege het specifieke doel waarmee ze zijn toegekend, bij de MGR middelen kunnen vrijspelen ten behoeve van de gemeenten.*
   WerkBedrijf vraagt gemeenten het 'eenmalig impulsbudget' dat met de meicirculaire door het Rijk is uitbetaald, regionaal € 1,2 miljoen, naar WerkBedrijf over te hevelen ten behoeve van een gezamenlijk plan. Aan dit plan is nog geen concrete invulling gegeven. De kaderbrief was hiervoor wel de aangewezen plaats geweest.
   Gemeenten ontvangen deze middelen ter versterking van de infrastructuur van hun 'sociaal ontwikkelbedrijven', c.q. werkontwikkelbedrijf. Tegelijkertijd vraagt WerkBedrijf de van 2023 naar 2024 overgehevelde middelen voor Sociale Ondernemingen te mogen spreiden over de jaren tot en met 2027. Het door WerkBedrijf beoogde eco-systeem van sociale ondernemingen ten behoeve van plaatsingen van mensen die niet (direct) bij reguliere ondernemingen terecht kunnen sluit naadloos bij het doel van dit eenmalig impulsbudget.

4. *WerkBedrijf kan ook zonder de middelen die van 2023 voor het jaar 2024 zijn overgeheveld zijn plannen financieren*
   Het 'eenmalig impulsbudget' is slechts één geldstroom in het kader de extra Rijksmiddelen voor het meer toekomstbestendig maken van ons werkontwikkelbedrijf. Door de dekking van het (mogelijk) meerjarige project Sociale

ondernemingen te wijzigen, kan de oorspronkelijke € 7,5 ton naar rato terugvloeien naar gemeenten. Dit wijzigt niets aan de financiële ruimte voor activiteiten die voor 2025 vanuit WerkBedrijf op stapel staan; sterker nog, er blijft nog aanzienlijke ruimte om andere (lopende) initiatieven in dit kader uit te breiden en/of te versterken.

5. *Het versterken van lopende initiatieven kan te behalen resultaten bespoedigen*
   Door lopende, en reeds met gemeenten doorgesproken, initiatieven in te bedden in de beoogde visie en planvorming kan WerkBedrijf op deze initiatieven aan slagkracht winnen. Dit geldt voor het versterken van sociale ondernemingen maar bijvoorbeeld ook voor versterking en uitbreiding van het lopende initiatief voor detacheringsbanen. Hierdoor kan het aantal plaatsingen op beschutte werkplekken worden uitgebreid. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de door gemeenten uitgesproken urgentie op dit onderwerp. Daar bovenop passen dergelijke initiatieven in de door WerkBedrijf voorgestelde vier ontwikkelsporen.

6. *Wij benadrukken dat er geen middelen gedoteerd of onttrokken worden aan de ingestelde risico-reserve zonder dat de raad daarbij betrokken wordt*
   De MGR merkt op pagina 6 op een 'Bestemmingsreserve risico's participatiebudget' te hebben ingesteld. Deze reserve dient om, waar noodzakelijk, grote schommelingen in het 'werkbudget' (deels) op te vangen. Met een dergelijke reserve zetten gemeenten middelen in financieel zware tijden meer op afstand. Wij benadrukken dat dotaties of onttrekkingen aan deze reserve altijd plaats vinden met de betrokkenheid van de gemeenteraden.

7. *Nieuwe vormen van dienstverlening vanuit IRvN zouden niet in alle gevallen vertaald moeten worden naar een kostenverhoging voor de deelnemers.*
   Nieuwe vormen van dienstverlening komen soms ook (deels) in de plaats van bestaande dienstverlening. Bijvoorbeeld bij de beoogde nieuwe manier van werken met Microsoft 365 in onze bedrijfsvoering. Nieuwe ontwikkelingen als deze kunnen bovendien ook tot kostenbesparingen leiden. Doordat taken efficiënter uitgevoerd kunnen worden als gevolg van deze innovaties, of omdat bepaalde taken niet meer uitgevoerd hoeven te worden.

8. *De balans tussen beheer- en ontwikkeltaken moet binnen de uit te werken scenario's behouden blijven*
   De bezuinigingsopgave kan effecten hebben op de reguliere ICT dienstverlening. Maar ook op de regionale strategische i-agenda waarin de deelnemers en iRvN op regionale schaal aan nieuwe ontwikkelingen en projecten werken. De MGR zal een gezonde balans moeten aanhouden tussen deze verschillende taken bij het uitwerken van scenario's voor de bezuinigingsopgave.

Financiële gevolgen

De kaderbrief biedt nog onvoldoende concrete financiële informatie om financiële gevolgen in beeld te brengen.

Communicatie
Niet van toepassing

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
Bijgevoegde zienswijze sturen wij na besluitvorming naar de MGR.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Voorstel
Advies
SLO Team Werk en Inkomen
Team Financieel Beleid

Gemeente Wijchen

Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen
t.a.v. Dagelijks Bestuur
Nieuwe Dukenburgseweg 21A
6534 AD Nijmegen

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Francine Thijssen
ons kenmerk
Z/24/272651

datum 30 januari 2025
onderwerp Zienswijze kaderbrief MGR Rijk van Nijmegen 2026-2029
verzonden

Geacht bestuur,

Wij hebben uw brief van 28 november 2024 met betrekking tot de te hanteren kaders voor de conceptbegroting 2026-2029 ontvangen. In deze brief vraagt u ons voor 1 februari 2025 onze zienswijze kenbaar te maken. In onze vergadering van 30 januari 2025 hebben wij onze zienswijze op de kaders voor de op te stellen conceptbegroting 2026-2029 vastgesteld.

Wij zouden u het volgende overwegingen mee willen geven:

Ook de gemeente Wijchen staat de komende jaren voor aanzienlijke financiële uitdagingen. Wij ondersteunen dan ook het verzoek dat middels de brief "Gemeenschappelijke regelingen in relatie tot gemeentelijke financiën" aan de gezamenlijke regelingen gedaan is.
Wij realiseren ons dat dit een uitdagende opdracht voor uw regeling is, vooral aangezien vanaf 2025 de taakstellende bezuiniging zoals vastgesteld in het beleidskader "Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027" ook in gaat voor uw activiteiten in het WerkBedrijf. Daarmee levert u al een bijdrage in de gevraagde bezuiniging. Desalniettemin vragen wij u te kijken waar ruimte is voor aanvullende besparingen om deze taakstellende bezuiniging te verruimen. Wij hebben er vertrouwen in dat u met de concept begroting voor 2026 – 2029 ons goede scenario's kan voorleggen waarmee u de bezuinigingsopdracht vorm kan gaan geven, en dat wij de eerste aanzet om aan dit verzoek gehoor te geven ook terug zullen zien in de aangepaste begroting voor 2025.

U vraagt gemeenten het 'eenmalig impulsbudget' dat met de meicirculaire door het Rijk is uitbetaald over te hevelen naar het WerkBedrijf ten behoeve van een nog op te stellen gezamenlijk plan. De door u voorgestelde sporen, hoewel relevant, zijn naar onze mening onvoldoende concreet. Deze kaderbrief zou hiervoor wel de aangewezen plaats geweest zijn. Om deze reden kunnen wij hier nu niet zonder meer positief over adviseren.

Wel zien wij in het bestedingsdoel van dit impulsbudget, het versterken van de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven, een aansluiting met uw project ten aanzien van het versterken van het ecosysteem van sociale ondernemingen in het project sociale ondernemingen en andere lopende initiatieven. Wij stellen u dan ook voor om het impulsbudget in te zetten voor het financieren en versterken van bestaande initiatieven, zoals bijvoorbeeld project sociale ondernemingen en detacheringsbanen, die passen binnen het bestedingsdoel van het impulsbudget. Het versterken van deze initiatieven in plaats het starten van nieuwe initiatieven zal naar onze mening de resultaten van bestaande initiatieven verbeteren. Wij zullen eventuele voorstellen voor nieuwe initiatieven waarvoor middelen gevraagd worden, zeker bezien vanuit het bezuinigingsverzoek, dan ook kritisch beoordelen.
Parallel hieraan stellen wij voor dat u het restant van de van 2023 naar 2024 overgehevelde middelen terug laat vloeien naar de gemeenten.

Gezien de financieel zware tijden die wij als gemeente tegemoet gaan, kijken wij kritisch naar reserves die op afstand van onze budgettaire invloed geplaatst zijn. Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat wij als gemeenteraad verwachten betrokken te worden bij eventuele besluiten tot dotatie en onttrekkingen aan de opgerichte risicoreserve middels een zienswijze.

Wij vragen u om bij de uitwerking van de scenario's voor de bezuinigingsopdracht voor IRvN er aandacht voor te hebben dat nieuwe vormen van dienstverlening soms ook (deels) in de plaats komen van bestaande dienstverlening. Nieuwe ontwikkelingen kunnen ook tot kostenbesparingen leiden doordat taken efficiënter uitgevoerd kunnen worden als gevolg van deze innovaties. Of omdat bepaalde taken niet meer uitgevoerd hoeven te worden.

Daarnaast zijn wij benieuwd naar uw visie op de impact van de bezuinigingsopdracht op de reguliere ICT dienstverlening van IRvN. Maar ook op de impact van bezuinigingen op de lopende vijf projecten die samen de regionale strategische i-agenda vormen en waarin wij gezamenlijk aan nieuwe ontwikkelingen werken. We vragen u in de uitwerking van de scenario's aandacht te besteden aan deze onderdelen en onderscheid te maken tussen beheertaken en ontwikkeltaken.

Wij wensen u succes en wijsheid toe met de werkzaamheden rondom het opstellen van de begroting 2026 – 2029 en de jaarrekening 2024.

Met vriendelijke groet,
gemeenteraad van Wijchen

R. Helmer-Englebert	drs A.B. Berendsen
voorzitter	griffier

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Aan de colleges en raden in de regio
Rijk van Nijmegen

Datum
28 november 2024

Contactpersoon
Ina Hol

Onderwerp
Beleidsmatige en financiële kaders voor meerjarenbegroting 2026 – 2029

Direct telefoonnummer
06 5423 4003

Beste leden van het college en de raad,

In deze brief schetsen we de hoofdlijnen voor de begroting van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor het jaar 2026. De ontwerpbegroting die we gaan opstellen betreft een bijstelling op de begroting van 2025 en een meerjarenbegroting 2026 – 2029. Net als voorgaande jaren heeft u de mogelijkheid om op deze kaderbrief een zienswijze te geven, nog voordat de ontwerpbegroting wordt opgesteld. In deze zienswijze kunt u onder andere aangeven welke accenten de MGR zou moeten leggen bij het opstellen van de begroting. Zo bent u betrokken en kunt u sturen op de inhoud van de ontwerpbegroting. De zienswijze op de kaderbrief 2026 kan tot uiterlijk 1 februari 2025 bij ons bestuur worden ingediend.

De ontwerpbegroting ontvangt u vóór 1 april 2025. Uiteraard krijgt u daarna ook de mogelijkheid een zienswijze te geven op dat ontwerp.

De MGR heeft een platformfunctie voor samenwerking in de regio. Daarnaast hebben we twee modules waarin werkzaamheden worden uitgevoerd: WerkBedrijf en iRvN. Onderstaand gaan we in op de (financiële) kaders voor de MGR als geheel en benoemen we relevante inhoudelijke en financiële ontwikkelingen voor beide modules.

Algemeen

Budgettaire uitdagingen

Als MGR zijn we ons terdege bewust dat de deelnemende gemeenten de komende jaren te maken krijgen met budgettaire uitdagingen en onzekerheden. Daarom richten we ons op een scherpe begroting. We voeren de bij ons belegde taken zo kostenefficiënt mogelijk uit. Met de iRvN-module kunnen we, onder andere door schaalvoordelen, efficiënte en professionele ICT-dienstverlening aanbieden. De module WerkBedrijf richt zich op activering en re-integreren van mensen naar werk. Dit helpt de uitkeringskosten voor gemeenten te beperken. Bij de uitvoering van de Wet sociale

werkvoorziening sturen we erop dit te doen binnen de door de Rijksoverheid beschikbaar gestelde budgetten.

In 2025 wordt binnen de module WerkBedrijf een taakstellende bezuiniging van 5% (vastgezet op 1,2 miljoen euro) op het *werkbudget* doorgevoerd. De deelnemende gemeenten en de MGR hebben geanticipeerd op de budgettaire uitdagingen waar gemeenten de komende jaren mee te maken hebben. Daarom is gekomen tot deze afspraak. We benoemen daarnaast het feit dat het werkbudget gekoppeld is aan het Gemeentefonds. De korting die wordt doorgevoerd op het Gemeentefonds heeft op die manier ook zijn weerslag op het werkbudget. We zetten ons graag blijvend met u in voor een goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven.

Indexeringen en inflatie
We hanteren bij het opstellen van de begroting de indexeringsafspraken, zoals gemaakt met uw regionale adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen. Deze indexeringsafspraken en de effecten van de inflatie hebben effect op beide modules: WerkBedrijf en ICT Rijk van Nijmegen (iRvN).

Loonontwikkeling cao
De kosten voor onze formatie zijn een belangrijk onderdeel van onze begroting. De huidige cao Gemeenten/SGO loopt af op 1 april 2025. We kunnen nog niets zeggen over de impact van een nieuw af te sluiten cao. Zodra we hier een betere inschatting van kunnen maken verwerken we dit in de ontwerpbegroting.

WerkBedrijf
WerkBedrijf bemiddelt, ontwikkelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt naar werk. Iedereen verdient namelijk een (werk)plek in onze maatschappij. Wij zetten ons in voor duurzame plaatsingen.

Voor een inclusieve samenleving
WerkBedrijf voert de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), het werkdeel van de Participatiewet, de arbeidsmatige dagbesteding (WMO) en de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP, Wet inburgering) uit. Dit doen we voor de inwoners en ondernemers van de deelnemende gemeenten. Sinds 1 juli 2024 voeren we binnen de Participatiewet ook taken uit op het gebied van niet-loonvormende activering. We doen dit door inzet van participatiecoaches. Dit doen we voor verschillende gemeenten, als onderdeel van de lokale keuzekaart van de dienstverleningsovereenkomst.

Al onze inspanningen dragen bij aan een inclusieve samenleving. Een samenleving waarin iedereen naar vermogen, volwaardig en gelijkwaardig mee kan doen. Als het even kan door middel van betaalde arbeid. We definiëren onszelf als een *werkontwikkelbedrijf.* We richten ons, in hoofdlijnen, op drie taakgebieden:

1. Voorkomen van instroom in de uitkering
   Dit doen we bijvoorbeeld door onze inzet voor niet-uitkeringsgerechtigden en jongeren in hun zoekperiode.
2. Beëindigen van afhankelijkheid van de uitkering
   Dit doen we door mensen te bemiddelen naar duurzaam werk, het liefst op fulltime basis. Dit leidt ertoe dat zij uit de uitkering stromen.

3. Minimaliseren van publieke afhankelijkheid
   Een deel van onze kandidaten heeft een arbeidsbeperking. We helpen hen aan het werk met inzet van loonkostensubsidie en jobcoaching. De inzet is erop gericht hen zo duurzaam mogelijk aan het werk te hebben en hun loonwaarde te laten stijgen. Op die manier minimaliseren we de afhankelijkheid van publieke middelen.

We zien dat de ondersteuningsbehoefte bij kandidaten de afgelopen jaren onverminderd hoog is. Dit vraagt van WerkBedrijf dat er geïntensiveerde dienstverlening geboden wordt. We geven dit vorm met de inzet van ons instrumentarium. Zo zetten we bijvoorbeeld leerwerktrajecten in, in kansrijke branches, als techniek en zorg. Vergeleken met een aantal jaar geleden vergt het momenteel extra inzet om kandidaten werkfit te krijgen. Als kandidaten geplaatst zijn op een werkplek bieden we begeleiding om de plaatsing duurzaam te maken. De resultaten op het gebied van uitstroom naar werk laten momenteel een stijgende lijn ten opzichte van 2023. Ten opzichte van een aantal jaar geleden zijn ze wat lager. Dit hangt nauw samen met de ontwikkelingen die we zien in het kandidatenbestand.

Toekomstbestendigheid werkontwikkelbedrijven
Sinds het (grotendeels) sluiten van de instroom in de Wajong en de Wet sociale werkvoorziening (in 2015) is de doelgroep van de Participatiewet veranderd. We zien dat er meer mensen onder de Participatiewet vallen, en dat zij vaker een arbeidsbeperking hebben. Landelijk zien we dat werkontwikkelbedrijven nog stappen kunnen zetten in het ondersteunen van kandidaten met een arbeidsbeperking. Dit blijkt onder andere uit een groot Berenschot-onderzoek naar deze thematiek. Het ministerie van SZW heeft verschillende maatregelen en Rijksbudgetten aangekondigd om de (ondersteunings)infrastructuur van werkontwikkelbedrijven toekomstbestendig te maken. Deze (ondersteunings)infrastructuur heeft als doel het volgende te bieden:

- Een opstap naar regulier werk, voor kwetsbare kandidaten;
- Een vangnet voor als regulier werk (tijdelijk) niet lukt;
- Beschutte werkplekken.

Er zijn verschillende Rijksbudgetten aangekondigd voor de impuls voor de werkontwikkelbedrijven:

- Een eenmalig impulsbudget, deze is toegevoegd aan de integratie uitkering SW en verstrekt voor een specifiek doel, uitgekeerd aan de gemeenten met de meicirculaire van 2024, à 1,2 miljoen euro voor onze regio;
- Een a-structureel Rijksbudget voor 10 jaar, waarschijnlijk als decentralisatie uitkering, waarschijnlijk jaarlijks uitgekeerd aan de centrumgemeente;
- Een structureel Rijksbudget, waarschijnlijk als decentralisatie uitkering, waarschijnlijk uitgekeerd aan de centrumgemeente;
- Een budget voor een landelijk ondersteuningsprogramma. Deze wordt niet uitgekeerd aan gemeenten.

In onze regio is bij oprichting van WerkBedrijf het uitgangspunt gehanteerd om kandidaten zo regulier mogelijk naar werk te bemiddelen. Indien mogelijk zijn zij direct in dienst bij een ondernemer. Dit verkleint het financiële risico voor gemeenten. Maar nog belangrijker, dit is hoe we in onze regio een inclusieve arbeidsmarkt zien. In een daadwerkelijk inclusieve arbeidsmarkt zijn ook (en juist) kandidaten met een arbeidsbeperking direct in dienst bij een ondernemer. Daarvoor organiseren we, in tegenstelling tot veel andere werkontwikkelbedrijven, geen productiefaciliteit. Dit

heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat al onze SW-medewerkers gedetacheerd zijn bij inleners in de regio.

We zien dat dit uitgangspunt op veel vlakken succesvol is. Werkfitte kandidaten en het zelfredzamere deel van de kandidaten met een arbeidsbeperking bemiddelen we succesvol duurzaam naar werk. We zien echter ook punten voor verbetering. Bijvoorbeeld op het gebied van beschutte werkplekken. Om die verbetering de komende jaren concreet vorm te geven ontwikkelen we de komende tijd visie en planvorming. We willen dit doen in nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten, en in lijn met het vastgestelde beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie. We hebben de gemeenten gevraagd het met de meicirculaire 2024 uitbetaalde budget, uitbetaald met de SW-middelen, hiervoor over te hevelen. We zetten het budget pas in nadat we gezamenlijk een plan hebben vastgesteld. We zijn ook voornemens de overige aangekondigde Rijksmiddelen ten behoeve van de toekomstbestendigheid van ons werkontwikkelbedrijf in te zetten. We voorzien een langjarige, gezamenlijke, inspanning op dit vlak.

We zetten in op de volgende ontwikkelsporen:

1. Aantal beschutte werkplekken vergroten
   WerkBedrijf heeft de ambitie om de komende jaren fors meer beschutte werkplekken te realiseren. Als het kan doen we dit direct bij reguliere werkgevers. Als het nodig is zetten we hiervoor de detacheringsbaan in. Bij een detacheringsbaan worden kandidaten in dienst genomen bij de MGR en bij inleners gedetacheerd. We verkennen op welke manieren we, zowel kwalitatief als kwantitatief, optimaal invulling kunnen geven aan beschut werk.
2. 'Tussengroep' aan het werk helpen
   Binnen de kwetsbare werkzoekenden zien we ook een groep die geen aanspraak kan maken op een beschutte werkomgeving, maar het met de huidige ondersteuningsmogelijkheden niet volhoudt bij een reguliere ondernemer. Deze 'tussengroep' heeft meer nodig. Ook landelijk wordt dit erkend, door het ministerie van SZW en in het eerder genoemde onderzoek van Berenschot. Zo zijn er plannen om 10.000 banen te realiseren voor werkzoekenden die niet regulier aan het werk kunnen.
3. Kandidaten met arbeidsbeperking duurzaam aan het werk
   We zien in de uitvoering dat het voor een deel van de kandidaten met arbeidsbeperking lastig is duurzaam aan het werk te blijven. We onderzoeken wat nodig is om deze groep beter structureel te helpen werk *te behouden*.
4. Doorontwikkelen ontwikkelcentrum
   We verkennen wat nodig is om kwetsbare kandidaten in alle relevante stadia van arbeidsinschakeling dienstverlening te bieden die hen helpt duurzaam aan het werk te komen en te blijven.

We willen benadrukken dat de (beleids)ontwikkelingen rondom de genoemde extra middelen nog gaande zijn. Het kan dan ook zo zijn dat we op bovengenoemde ontwikkelsporen moeten bij sturen. Dit zal uiteraard in nauw overleg met de deelnemende gemeenten gedaan worden.

Project ondersteuning sociaal ondernemers

Van het positief resultaat van 2023 is 750.000 euro overgeheveld naar 2024 ten behoeve van een project voor de ondersteuning van sociaal ondernemers in de regio. Het project richt zich op drie sporen:

1. Aanjagen van sociale inkoop via een collectief van sociaal ondernemers

2. Vergroten van het aantal plekken voor arbeidsmatige dagbesteding
3. Vergroten van het aantal plekken voor kandidaten uit de Participatiewet

Op het eerste spoor zijn inmiddels grote stappen gezet. Er wordt gewerkt aan een duurzaam collectief van sociaal ondernemers, die financieel-economisch weerbaar zijn. Hierbij wordt ingezet op een regionaal dekkend netwerk. Er zijn diverse succesvolle pilots geweest t.b.v. schaalvergroting voor sociaal ondernemers. De coöperatie is inmiddels klaar voor oprichting en er ligt een actiegericht bedrijfsplan in de laatste fase.

Het collectief wordt ingezet om meer en duurzame werkgelegenheid te creëren voor de doelgroepen van het WerkBedrijf. Het bouwen van een netwerk heeft een meerjarig karakter. We zien nu de eerste resultaten, en verwachten de komende jaren meer te kunnen verzilveren. Dat zit concreet in een goed en gedifferentieerd aanbod van arbeidsmatige dagbesteding en een toename van het aantal werkplekken voor kandidaten met een arbeidsbeperking. Het gaat dan om kandidaten met een indicatie beschut werk of banenafspraak. We stellen voor de overgehevelde middelen in te zetten in de jaren 2024 tot en met 2027. Tijdens de geijkte momenten rapporteren we over de voortgang.

Module arbeidsmarkt en participatie (MAP)
WerkBedrijf voert voor de deelnemende gemeenten de MAP uit. Dit is onderdeel van de Wet inburgering. Statushouders maken door middel van de MAP kennis met de Nederlandse arbeidsmarkt. De MAP is een training van meerdere bijeenkomsten en een praktijkstage. Momenteel wordt de MAP geëvalueerd. Uit de evaluatie moet blijken hoe we de MAP langjarig willen vormgeven. We maken vervolgens met de deelnemende gemeenten afspraken over hoe we de bekostiging hiervan vormgeven. Gemeenten ontvangen van het Rijk middelen voor de uitvoering van (o.a.) de MAP. We realiseren ons dat deze middelen onvoldoende zijn om de huidige opzet van de MAP te handhaven. In de evaluatie wordt nader ingegaan op dit budgettaire vraagstuk.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur
Het Rijk heeft eind april 2024 in een Tweede Kamerbrief een aantal maatregelen aangekondigd om de gezamenlijke publieke en private dienstverlening voor werk en scholing aan werkzoekenden, werkenden en werkgevers te verbeteren. Met als doel grotere vindbaarheid en toegankelijkheid, evenals meer samenwerking tussen partijen die op dit vlak diensten verlenen. De focus ligt primair bij de knelpunten in de samenwerking van regionale arbeidsmarktpartners. De maatregelen hiervoor zijn gericht op vier sporen:

- het creëren van één regionaal loket per arbeidsmarktregio: het Werkcentrum;
- het versterken van het van-werk-naar-werk-stelsel;
- het meer centraal zetten van de ondersteuningsbehoefte;
- het structureel borgen van een gezamenlijke publiek-private governance: Regionaal Beraad Arbeidsmarkt.

De voorbereidingen om de maatregelen in te voeren zijn in volle gang, zowel op landelijk als regionaal niveau. In onze regio vindt dit plaats in het netwerk Regionale Tafel Arbeidsmarkt Rijk van Nijmegen (hierna: RTA) waar publieke en private partners samen komen. In een brief van oktober 2024 heeft de RTA uw colleges geïnformeerd over de hervorming en de financiële rijksbijdragen aan diverse arbeidsmarktpartners. Onze verwachting is dat in het eerste kwartaal 2025 meer duidelijkheid komt over de gezamenlijke gewenste situatie in onze arbeidsmarktregio. Op basis

daarvan zullen de partners verdere stappen moeten zetten om de maatregelen gezamenlijk in te voeren. De focus van WerkBedrijf zal liggen op:

- de gidsfunctie in het Werkcentrum met UWV verder vormgeven om te zorgen dat mensen met vragen over werk en scholing goed geholpen worden en werkgevers met vragen over personeelsvraagstukken van een goed antwoord worden voorzien;
- de mogelijkheden om (reguliere) dienstverlening van UWV en WerkBedrijf ten behoeve van mensen beter op elkaar aan te laten sluiten en te verbeteren. Dit geldt ook voor de werkgeversdienstverlening;
- ontwikkelen van gezamenlijke dienstverlening met partners om effectiviteit en efficiency te verhogen.

Uitgangspunten voor financieel kader

Binnen WerkBedrijf hebben we verschillende onderdelen, waarvoor de budgetten op verschillende manieren tot stand komen. We beschrijven onderstaand per onderdeel welke uitgangspunten we hanteren bij het opstellen van de komende begroting.

- **voor onderdeel WERK**

Voor dit onderdeel zetten we de begeleidingsmiddelen beschut werk en het *werkbudget* in. Deze middelen halen we op bij de deelnemende gemeenten. Voor het jaar 2024 hanteren we voor het *werkbudget* het laatst bekende, geïndexeerde, participatiebudget. Sinds 2023 is dit budget niet meer herkenbaar in de uitkering van het gemeentefonds. Vanaf 2025 gebruiken we voor dit onderdeel de objectieve rekentool die door Berenschot is ontwikkeld, om de hoogte van het *werkbudget* te bepalen. Dit is conform de financiële paragraaf in door de deelnemende gemeenten vastgestelde beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie.

In de financiële paragraaf van het beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie is een taakstellende korting op het *werkbudget* van 1,2 miljoen euro afgesproken. In de jaren 2025 en 2026 kan deze korting verrekend worden met een eventuele korting op de budgetten beschut werk. Volgens de laatste informatie wordt de korting op de budgetten beschut werk in 2025 niet geëffectueerd door het Rijk. We werken daarom in 2025 met de taakstellende 1,2 miljoen euro korting op het *werkbudget*.

Het algemeen bestuur heeft 3 oktober 2024 de *bestemmingsreserve risico's participatiebudget* vastgesteld. Hierbij zijn de instellingscriteria uit de *nota reserves en voorzieningen 2024* gehanteerd. Vanaf 2024 wordt begonnen met doteren (of onttrekken), conform de kaders gesteld in het instellingsverzoek en de nota reserves en voorzieningen.

We hebben middelen ontvangen uit het Europees Sociaal Fonds. We programmeren deze middelen ten behoeve van de dienstverlening. Via de geijkte planning en control documenten, nemen we de gemeenten hierin mee.

- **voor onderdeel loonkostensubsidie**

Gemeenten krijgen via de BUIG-uitkering budget beschikbaar voor de verstrekking van loonkostensubsidies. We zien dat de realisatie van loonkostensubsidies de afgelopen jaren gestaag groeit. De budgetten worden door het Rijk beschikbaar gesteld op basis van de realisatie in het voorgaande jaar. Het kan door deze systematiek voorkomen dat de MGR in een begrotingsjaar meer LKS-middelen bij gemeenten moet ophalen, dan zij dat jaar vanuit de BUIG ter beschikking hebben.

De MGR begroot de bijdrage loonkostensubsidie op basis van de voorlopige BUIG-budgetten en prognoses gebaseerd op monitoring in de uitvoering. Per gemeente wordt ingeschat welk bedrag aan loonkostensubsidie verstrekt gaat worden in een jaar. Na afloop van het jaar zal op basis van de realisatie per gemeente een afrekening volgen.

- **voor onderdeel SW**

De financiële uitgangspunten voor het onderdeel SW wijzigen niet. Net als in eerdere jaren houden we rekening met een kostendekkende bijdrage per gemeente voor het onderdeel SW. Er wordt een kostprijs per SE berekend. Deze prijs vormt de basis voor de bijdrage van iedere gemeente. Gemeenten blijven zicht houden op de omvang van de middelen die zij van het Rijk krijgen in de integratie-uitkering WSW.

Een significant deel van de begroting voor het onderdeel SW betreft loonkosten voor onze SW-medewerkers. Deze kosten zijn niet te beïnvloeden en tevens afhankelijk van cao-ontwikkelingen.

- **voor onderdeel Op Weg Naar Werk (arbeidsmatige dagbesteding)**

De financiële uitgangspunten voor dit onderdeel wijzigen niet. Net als in eerdere jaren houden we rekening met een regionaal maximaal budget. Op basis van realisatie en prognose stellen we in onze begroting per gemeente de bijdrage voor. Afrekening vindt plaats op basis van de realisatie per gemeente afgezet tegen de gemeentelijke bijdrage.

ICT Rijk van Nijmegen (iRvN)

ICT Rijk van Nijmegen (iRvN) beheert, exploiteert en ontwikkelt de technische ICT-infrastructuur van en voor de gemeenten in de Regio Rijk van Nijmegen en voor de MGR. Voor WerkBedrijf en de Omgevingsdienst in het Rijk van Nijmegen verzorgt iRvN tevens het functioneel Informatie- en Applicatiebeheer. Dat laatste gebeurt ook voor het overgrote deel van het applicatielandschap van Gemeente Nijmegen en daarnaast verzorgt iRvN daar waar gewenst ook het functioneel Informatie- en Applicatiebeheer voor andere gemeenten in de regio. iRvN participeert in projecten van de deelnemers voor de ICT-aspecten van hun projecten, leidt in voorkomende gevallen regionale ICT-projecten en adviseert daar waar zij kan over ICT-gerelateerde onderwerpen.

Organisatie-ontwikkeling

iRvN richt zich op de verdere ontwikkeling van iRvN als professionele ICT-dienstverlener. Dit doen we proactief ten behoeve van de digitale transformatie van de deelnemende organisaties.
De iRvN-medewerkers zijn verdeeld over een drietal afdelingen: Beheer en Beveiliging, Dienstverlening en Samenwerken en Innoveren. Een directieteam van drie personen en een managementteam van vijf personen sturen de iRvN-medewerkers aan. Het maken van keuzen en invullingen beleggen we bewust in termen van eigenaarschap dichter bij het proces en dichter bij de medewerkers. Dit met het doel om de betrokkenheid en daarmee de kwaliteit van de beslissingen te bevorderen.

We werken verder om te kunnen voldoen aan objectieve kwaliteitsnormen en aan het kunnen afgeven van audit-verklaringen over de processen en diensten van iRvN als professionele ICT-dienstverlening. Wij werken verder aan een hoger volwassenheidsniveau dat past bij de toename van IT-vraagstukken in zowel complexiteit als kwantiteit, en dus bij de grootte en impact van onze diensten. Dat doen we door, naast het leveren van een veilige en betrouwbare infrastructuur,

nadrukkelijk en niet-vrijblijvend aandacht te hebben voor de wijze waaróp we het integrale iRvN-product leveren.

Ons product is niet enkel een server die goed werkt, niet enkel een telefoongesprek dat op tijd is afgehandeld en niet enkel een applicatie die netjes beheerd wordt: ons product is het ondersteunen van de gemeentelijke organisaties met degelijke ICT-voorzieningen zodat zíj in staat zijn om hún dienstverlening naar de burgers in te richten en uit te voeren. Van iRvN mag daarbij oplossingsgerichtheid, betrokkenheid, professionaleit en betrouwbaarheid verwacht worden en een integrale benadering van het begrip dienstverlening.

We investeren daarbij in onze organisatie door verder te werken aan een integrale project- en procesmatige uitvoering van de werkzaamheden. Ons traject om verantwoording af te leggen over de kwaliteit van onze dienstverlening door middel van auditverklaringen zal volgens planning eind 2025, begin 2026 afgerond worden. We investeren in de managementlaag met ondersteuning, opleiding en leiderschapsprogramma en we investeren in onze medewerkers om continuïteit in personeel en competenties te kunnen blijven leveren. Intern werken we met afdelings- en teamplannen en we monitoren waar we onze middelen (geld en tijd) aan besteden.

Ons digitaal leerplatform LEO is het platform om gericht opleidingen en deskundigheidsbevordering aan te bieden en daarop te sturen. De technologische ontwikkelingen, de verSaasing van het applicatielandschap en de inzet van o.a. AI vragen om een voortdurende scholing en toenemende ontwikkelbereidheid van onze medewerkers op basis van het continuleren-principe.

Samenwerking en governance

Door technologische ontwikkelingen, de intrede van kunstmatige intelligentie, de toename van cybercriminaliteit en de overgang van een traditioneel applicatielandschap naar het gebruikmaken van clouddiensten neemt het strategisch en bestuurlijk belang voor ICT toe.

Gemeenten moeten keuzen maken op gebieden waar het voorheen niet nodig was, voor iRvN geldt hetzelfde. Het is voor iRvN ondoenlijk om voor iedere deelnemer aparte en specifieke dienstverlening te leveren. Tegelijkertijd zien we dat de vraagstukken en ambities per deelnemer verschillen. Samenwerken betekent gezamenlijk bepalen waar de tijd aan besteed wordt, waar inzet nodig is en welke trajecten opgepakt worden. De set met basisafspraken en de producten- en dienstencatalogus worden jaarlijks regionaal herijkt. We stemmen onze plannen en roadmap verder af met die in de regio en komen tot een gezamenlijk portfolio. We maken daarover afspraken in het regionaal strategisch overleg en in het regionaal tactisch overleg. We bepalen met de regio de gezamenlijke strategische agenda en voeren daarin ons aandeel uit. MS365, Mobile Device Management, Cloudstrategie en datagericht werken zijn voorbeelden van regionale trajecten die in 2025 en 2026 verder geïmplementeerd worden en waar consequenties op personeel gebied, bij informatisering en automatisering en op organisatorisch en financieel vlak aan de orde zullen zijn.

De regionale samenwerking zal meer en meer de gemeentelijke informatievoorziening centraal stellen, iRvN faciliteert dat met adequate en actuele ICT, adviseert vanuit haar deskundigheid en ervaring en ondersteunt projecten van de deelnemers met projectparticipatie en -management. We verwachten dat de vraag naar projectmanagement, functionele inrichting (dat is 'nieuw werk' en niet te verwarren met functioneel beheer) en Product Ownership (zoals in het geval van MS365) zal toenemen. Zonder maatregelen zou die gevraagde inzet ten koste gaan van de inzet voor 'het

beheer' en projectparticipatie. Dat is uiteraard niet acceptabel en we zullen daar financiële afspraken over maken die we vastleggen in de set met basisafspraken en in de producten- en dienstencatalogus.

De afstemming en samenwerking tussen de gemeenten en iRvN zullen in de komende jaren belangrijker worden wanneer de informatievoorziening (waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn) en de ICT-voorzieningen (waar iRvN verantwoordelijk voor is) steeds onlosmakelijker met elkaar verbonden zullen zijn. Dat vraagt een goede governance, iets waar zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau aandacht aan zal blijven worden gegeven.

Werkplek- en gebruikersondersteuning

Met name ten aanzien van de werkplek- en gebruikersondersteuning en de telefonie zien wij nog steeds dat de vervanging van vaste werkplekken met een standaardinrichting door een standaard-laptop én mobiele telefoon voor iedere medewerker onverminderd doorgaat. Het aantal werkplekken (laptop en telefoon én zowel thuis als op kantoor kunnen werken) en de daarvoor benodigde licenties neemt nog steeds toe. Leveranciers passen de licentiestructuur aan naar 'pay per use', hetgeen hen geen windeieren legt. Dat is reden temeer om goed te blijven kijken naar wie welke licenties nodig heeft en hoe we, gemeenten en iRvN, daar handiger, bewuster en zuiniger mee om kunnen gaan. Interne doorbelasting op basis van datzelfde 'pay per use'-principe waar dat kan lijkt logisch. Opschonen en rapportages moeten er daarnaast voor zorgen dat we greep houden op de gegevensverzamelingen en de daarmee samenhangende kosten voor werkplekken en licenties.

Een degelijk en sluitend autorisatiebeheer, zo mogelijk gebaseerd op rollen, is en blijft noodzakelijk. We gebruiken daarvoor HelloID als een modern een veilige Identity- en Access management-oplossing voor de vertaalslag tussen gemeentelijke P-systemen en iRvNs Active Directory. Voor zowel HelloID als TopDesk (iRvNs ticketsysteem dat regionaal gebruikt wordt) loopt begin 2025 een marktoriëntatie om te bepalen op welke wijze onze aanbestedingsplicht kan worden ingevuld. M365 als samenwerkingsplatform heeft grote impact op de gemeentelijke informatievoorziening en op de regionale infrastructuur. De functionele en technische ontwikkelingen binnen het platform volgen elkaar snel op en de verwachting is dat het platform steeds meer technische en inrichtingsinzet zal blijven vragen.

De inzet van de iRvN-selfservice brengt iRvN dichter bij de gebruikers die daarmee toegang krijgen tot resources om, zonder dat zij hulp nodig hebben van een servicemedewerker en op het tijdstip dat zij zelf wensen, zelf oplossingen kunnen vinden voor de zaken waar zij tegenaan lopen. Wij ontwikkelen onze dienstverlening door naar het niveau van kennisplatvorm en beoordelen daarbij de inzet van AI.

Informatieveiligheid

De stappen die we ons voorgenomen hebben om de infrastructuur veilig te maken en te houden, zijn en worden conform afspraak uitgevoerd. We hebben een veilige (maar geen 'waterdichte') infrastructuur en ons CSIRT (Computer Security Incident Response Team) is continu alert op aanvallen van buitenaf.

Bij de start van iRvN was het uitgangspunt om te komen tot één gezamenlijke infrastructuur die bestaat uit één Active Directory domein, één MS365-omgeving (MS365-tenant) en een datacenter-netwerk dat minimaal gesegmenteerd is. Security en privacy-eisen zijn steeds strikter geworden en het gebruik en afhankelijkheid van de MS365-diensten nemen toe. Het wordt steeds moeilijker om

aan alle vereisten van deze tijd te voldoen én de verregaande integratie van de gemeenten in één omgeving in stand te houden. Dit maakt dat we de keuzen die we eerder gemaakt hebben in een ander licht hebben geplaatst. Inmiddels heeft de helft van de deelnemers een eigen omgeving en volgt de rest in 2025. In dat jaar zullen we ook, volgens planning, alle mobiele devices 'managed' hebben.

De veiligheid van iRvNs infrastructuur wordt ook bepaald door de medewerkers in de regio. Het daarvan bewust zijn vraagt blijvende aandacht van de gemeenten, van de Ciso's en van iRvN. Dit is werk dat niet stopt. Het gebruik van o.a. (langere) wachtwoorden en andere vormen van authenticatie hoort daar bij, en ook de mogelijkheden cq de rechten die een medewerker heeft op laptop en smartphones zijn bepalend. Op het gebied van rechten zullen we meer en meer invullingen geven om kwaadwillenden buiten onze infrastructuur te houden.

Duurzaamheid

Om de impact van ICT binnen het Rijk van Nijmegen op het milieu zo veel mogelijk te reduceren wordt de hardware zoveel mogelijk (deels) hergebruikt of gerecycleerd. Functionaliteit en degelijkheid, beheeraspecten en financiën spelen bij die afweging een rol. iRvN werkt als verstrekker en beheerder van hardware in 2025 en verder met een Actieplan Duurzaamheid dat verder op MGR-niveau wordt uitgewerkt en uitgevoerd. Met als doel om onze CO2-uitstoot te reduceren en te compenseren.

Wij werken op basis van het Strategisch Personeelsbeleid om, ook op langere termijn, nieuw personeel te kunnen werven en vervolgens te kunnen behouden én te investeren in het zittend personeel.

In grote lijnen zien we, naast het leveren van de ICT-ondersteuning ten behoeve van de gemeentelijke dienstverlening, nog steeds de actualiteit van de drie onderwerpen die ook in 2025 en 2026 aandacht blijven vragen:

- Personeel, het werven en behouden
- Stijgende prijzen, we zien dat leveranciers hun prijzen gaan verhogen tot aan 30%, en een grotere regionale vraag naar laptops en devices
- Cybersecurity en het op peil houden van het beveiligingsniveau

Tot besluit

Wij hopen u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd en zien uit naar uw zienswijzen.
Met vriendelijke groet,

Algemeen Bestuur modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen,

De Voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

De Secretaris,

J. Hol

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6440
Extern Zaak ID	Z/24/271630
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.13
Titel	zienswijze consultatieronde beleidslijn grote rivieren 2025
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
beslisnota Zienswijze internetconsultatie Beleidslijn grote rivieren (Bgr) 2025
brief zienswijze internetconsultatie Bgr 2025
Bijlage 1 brief gemeente Wijchen aan Rijkswaterstaat (5 december 2017)
Bijlage 2 - beelden industrieterrein Loonse Waard

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/271630

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Zienswijze internetconsultatie Beleidslijn grote rivieren (Bgr) 2025

Collegedatum: 11 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met het indienen van een zienswijze op de internetconsultatie Beleidslijn grote rivieren (Bgr) 2025;
2. Bijgevoegde brief te verzenden als zienswijze aan het ministerie van I&W.

Aanleiding

Van 11 oktober 2024 t/m 11 december 2024 ligt de Beleidslijn grote rivieren 2025 ter inzage. Aanpassing van de beleidslijn leidt ook tot aanpassing van het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit activiteiten leefomgeving en de Omgevingsregeling. Gemeenten worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit**
31 mei 2018	Raadsbesluit: vaststelling bestemmingsplan Industrieterrein Loonse Waard (Z/17/003351)

Gewenst resultaat:

De zienswijze is bedoeld om het ministerie de opvattingen van de gemeente Wijchen in overweging te laten nemen bij de aanstaande beleidswijziging.

Argumenten

1.1. Het in de Bgr 2025 beoogde beperkingengebied raakt het gemeentelijk belang

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een wijziging voor van de Beleidslijn grote rivieren. Hierbij wordt de manier waarop de toelaatbaarheid van nieuwe of gewijzigde activiteiten in het rivierbed van de grote rivieren wordt beoordeeld, aangepast. Dit moet ervoor zorgen dat er voldoende ruimte blijft voor waterberging en rivierafvoer, terwijl nieuwe activiteiten of objecten de verruiming van de rivieren niet belemmeren of duurder maken.

In de Beleidslijn grote rivieren 2025 is voor Loonse Waard een beperkingengebied aangewezen. Dit beperkingengebied zal het momenteel aangewezen bergend rivierbed in het bestemmingsplan Industrieterrein Loonse Waard vervangen. Dit raakt het belang van de gemeente omdat lokaal en regionaal gehecht wordt aan rivier gebonden industrie. Deze – onnodig – beperken kan botsen met andere overheidsdoelstellingen zoals een vitale economie, klimaat en duurzaamheid.

Tijdens de bestemmingsplan procedure voor Loonse Waard heeft de gemeente bij Rijkswaterstaat eerder ook al gepleit voor verwijdering van de status van 'bergend rivierbed'. Een reactie heeft de gemeente niet ontvangen.

2.1. College is bevoegd om zienswijzen in te dienen

Het college kan besluiten om namens gemeente rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten. Het indienen van een zienswijze is een voorbereidingshandeling en gemandateerd aan de functionaris.

Op grond van het Mandaatbesluit Wijchen is in onderdeel A. Niet-gemandateerde bevoegdheden van Burgemeester en college, onder nummer 21 het "indienen van een zienswijze, ... in een bestuursrechtelijke procedure" een bevoegdheid van het college die niet is gemandateerd.

Op grond van artikel 5 van het Mandaatbesluit geldt "Voorbereidings- en uitvoeringshandelingen van besluiten die zijn voorbehouden aan het college, de burgemeester of waarbij mandaat is verleend aan de portefeuillehouder, directie of domeinmanager, zijn gemandateerd aan de functionaris".

Tegenargumenten

1.1 het effect van de zienswijze is beperkt

In het grote geheel van de Beleidslijn grote rivieren is een zienswijze voor deze specifieke locatie wellicht klein. Dat kunnen we op lokaal niveau niet direct overzien, dat is aan het ministerie. Toch grijpen wij deze kans aan om onze visie op de beperkte invloed van het bergend vermogen van dit Industrieterrein onder de aandacht te brengen.

Financiële gevolgen

nvt

Communicatie
Verzending zienswijze aan ministerie per mail conform haar brief "Aankondiging start internetconsultatie met betrekking tot de actualisatie Beleidslijn grote rivieren".

Inwonersparticipatie
Het feit dat vanuit het ministerie I&W een internetconsultatie Bgr 2025 werd gehouden met mogelijkheid tot zienswijze indienen is door gemeente Wijchen gedeeld met het bestuur van industrieterrein Loonse Waard. Het indienen van een zienswijze vanuit het bedrijventerrein en vanuit gemeente is onderling afgestemd. Beiden maken daar gebruik van.

Vervolgstappen
Bijgevoegde brief met zienswijze wordt namens de gemeente Wijchen toegezonden aan het ministerie van I&W.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlagen
- Zienswijze internetconsultatie Beleidslijn grote rivieren (Bgr) 2025

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

t 088 432 70 00
e gemeente@wijchen.nl

contactpersoon
Job-Joris van Hal
t +088 432 7161
ons kenmerk
Z/24/271630

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v.: Directoraat Generaal Water en Bodem
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
E-MAIL: actualisatiebgr@minienw.nl

datum 11 december 2024
onderwerp Zienswijze internetconsultatie Bgr 2025
Verzonden

Geachte heer Geurts van Kessel,

Aanleiding
Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) bereidt een wijziging voor van de Beleidslijn grote rivieren. In onze gemeente heeft dat invloed op industrieterrein Loonse Waard. Met deze zienswijze vragen wij u te onderzoeken of de huidige status van "Waterbergend rivierbed" voor industrieterrein Loonse Waard in Wijchen niet terug hoeft te komen in het beperkingengebied van de Maas. In deze brief gaan wij daarop in.

Waarom vragen wij de status waterbergende rivierbed op te heffen?
De gemeente Wijchen heeft eerder in dit verband op 5 december 2017 (bijlage 1) schriftelijk verzocht bij RWS om het industrieterrein Loonse Waard uit het bergend rivierbed te halen. Hier is door RWS niet op gereageerd. Sindsdien is de situatie voor het bedrijventerrein Loonse Waard niet gewijzigd evenals de argumentatie van de gemeente.

Het industrieterrein van 13,70 hectare is voor een aanzienlijk deel bebouwd en in gebruik voor opslag van afval- en grondstoffen en af product (zie de luchtfoto in de bijlage 2). Het industrieterrein blijft gelijk in oppervlakte. Daarnaast is het maaiveld van industrieterrein Loonse Waard begin jaren '70 minimaal 2.00m opgehoogd. De gemiddelde hoogte van het industrieterrein is 9,80+NAP. De hoogste gemiddelde waterstand hier is momenteel 10,93+NAP. Het gegeven dat het industrieterrein lager ligt dan deze hoogste gemiddelde waterstand hoeft naar onze mening geen belemmering te zijn. Een aantal stedelijke woongebieden die ook lager liggen hebben de status van bergend rivierbed al verloren. Dit is vanwege de aanwezige dichtheid van bebouwing. Op de toepassingsgebiedskaart Bgr 2025 weergegeven met gele arceringen. De waterbergende functie van dit deel van het rivierbed op deze locatie is ons inziens niet of nauwelijks effectief voor de beleidsdoelen Bgr 2025.

Het mag ook duidelijk zijn dat het functioneren van dit riviergebonden industrieterrein en behalen van parallelle overheidsdoelen zoals die zijn gericht op economie, klimaat, en

duurzaamheid makkelijker is zonder beperking. Vervalt de beperking dan leven nog altijd de bouwregels in het tijdelijk omgevingsplan (voormalig bestemmingsplan) Loonse Waard op.

Voorwaarde bij verzoek:
Wij verzoeken u om het industrieterrein Loonse Waard uit het beperkingengebied te halen. Indien u daartoe over kan gaan is dit onder de voorwaarde dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) geen compensatie vraagt op een andere locatie binnen de gemeente Wijchen.

Wat is het vervolg?
Indien uit uw onderzoek volgt dat u kunt instemmen met het opheffen van de status waterbergend rivierbed bij Industrieterrein Loonse Waard, verwerkt de gemeente Wijchen dat in haar omgevingsplan. In het tijdelijk omgevingsplan (vigerend bestemmingsplan) is voorzien in een maximum bebouwingspercentage van 70%. Dit als achtervang in geval de het industrie terrein niet in het beperkingen gebied wordt opgenomen. Het loslaten van deze beperking biedt ook meer ruimte om nieuwe bebouwing zo te positioneren dat bedrijfsgeluiden binnen de vastgelegde geluidszone blijven.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

J.M. Hendrix
gemeentesecretaris

R.D. Helmer - Englebert
burgemeester

Gemeente
Wijchen

Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Bezoekadres:
Kasteellaan 27
6602 DB Wijchen

t 024 751 71 11
e gemeente@wijchen.nl

Rijkswaterstaat
mevrouw K. Giesbers en de heer P. Beenen
Avenue Ceramique 125
6221 KV MAASTRICHT

Wijchen : 5 december 2017
Kenmerk : Z/17/003351
Betreft : Status waterbergend rivierbed Loonse Waard
Informatie : Job-Joris van Hal **t** 024 751 71 61 **e** jj.v.hal@wijchen.nl
Verzonden :

7 DEC. 2017

Geachte leden van de werkgroep Rivierbeheer,

Wij hebben vernomen dat u in de werkgroep Rivierbeheer onder meer de status van delen van het rivierbed bespreekt, zo ook dat van het industrieterrein Loonse Waard. Langs deze weg vragen wij u te onderzoeken of de juridische status "Waterbergend rivierbed" van het industrieterrein Loonse Waard te Wijchen kan worden opgeheven. In deze brief gaan wij daarop in.

Aanleiding
Wij werken aan een nieuw bestemmingsplan voor het geluidsgezoneerd industrieterrein Loonse Waard. Dit bestemmingsplan vervangt het vigerende bestemmingsplan uit 1976. Het industrieterrein is in de jaren '70 ontstaan en is binnen gemeente Wijchen hèt industrieterrein voor de zwaardere categorie bedrijvigheid. Dat gebruik is al die tijd ongewijzigd. Op dit moment hebben wij in het nieuw in ontwikkeling zijnde bestemmingsplan de status waterbergend rivierbed toegekend aan dit industrieterrein. Dit op basis van de beleidslijn grote rivieren.
Echter, deze status zorgt ervoor dat de gebruikers van dit industrieterrein sterk beperkt worden in de bebouwingsmogelijkheden. Bedrijven mogen immers tot 10% van het tot 1997 vergund oppervlak aan gebouwen bijbouwen. In onze optiek is deze regel voor specifiek dit terrein onnodig beperkend.

Waarom vragen wij de status waterbergende rivierbed op te heffen?
Het industrieterrein van 13,70 hectare is voor een aanzienlijk deel bebouwd (zie de luchtfoto in de bijlage). Een medewerker van Rijkswaterstaat – de heer J.M. van den Boorn – heeft dat bij een bezoek ook geconstateerd. De waterbergende functie van dit deel van het rivierbed is ons inziens daardoor niet effectief. Daarnaast is het maaiveld van industrieterrein Loonse Waard begin jaren '70 minimaal 2.00m opgehoogd. De gemiddelde hoogte van het industrieterrein is 9,80+NAP. De hoogste gemiddelde waterstand hier is momenteel 10,93+NAP. Het gegeven dat het industrieterrein iets lager ligt dan deze hoogste gemiddelde waterstand hoeft naar onze mening geen belemmering te zijn. Een aantal stedelijke – woongebieden – die ook lager liggen hebben de status van bergend rivierbed al verloren ook vanwege de dichtheid van bebouwing.

Wat is het vervolg?
Wanneer u alles overziend kunt instemmen met het opheffen van de status waterbergend rivierbed bij industrieterrein Loonse Waard, willen wij dat gegeven graag verwerken in het definitieve bestemmingsplan. In het bestemmingsplan is reeds voorzien in een maximum bebouwingspercentage van 70%. Dit als achtervang in geval de 10% bouwregel vanuit de handreiking bij de beleidslijn grote rivieren vervalt. Het loslaten van deze beperking biedt ook meer ruimte om nieuwe bebouwing zo te positioneren dat bedrijfsgeluiden binnen de vastgelegde geluidszone blijven.

Volgens planning komt het ontwerp-bestemmingsplan woensdag 31 januari 2018 uit de ter inzage legging. In de weken daarna verwerken wij mogelijke zienswijzen en passen dan ook waar nodig het plan aan. Het aangepast plan en de zienswijzen bieden wij de gemeenteraad aan ter besluitvorming. In verband met de eventuele aanpassing van de status bergend rivierbed vragen wij u daarom ons uiterlijk 14 februari 2018 uw standpunt te laten weten.

Heeft u nog vragen of wilt u nadere informatie dan kunt u contact opnemen met de heer Job-Joris van Hal, 024-717161.

Wij horen graag van u.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders,

drs. R. Boer
secretaris

mr J.Th.C.M. Verheijen,
burgemeester

Gemeente Wijchen

Bijlage – luchtfoto industrieterrein Loonse Waard

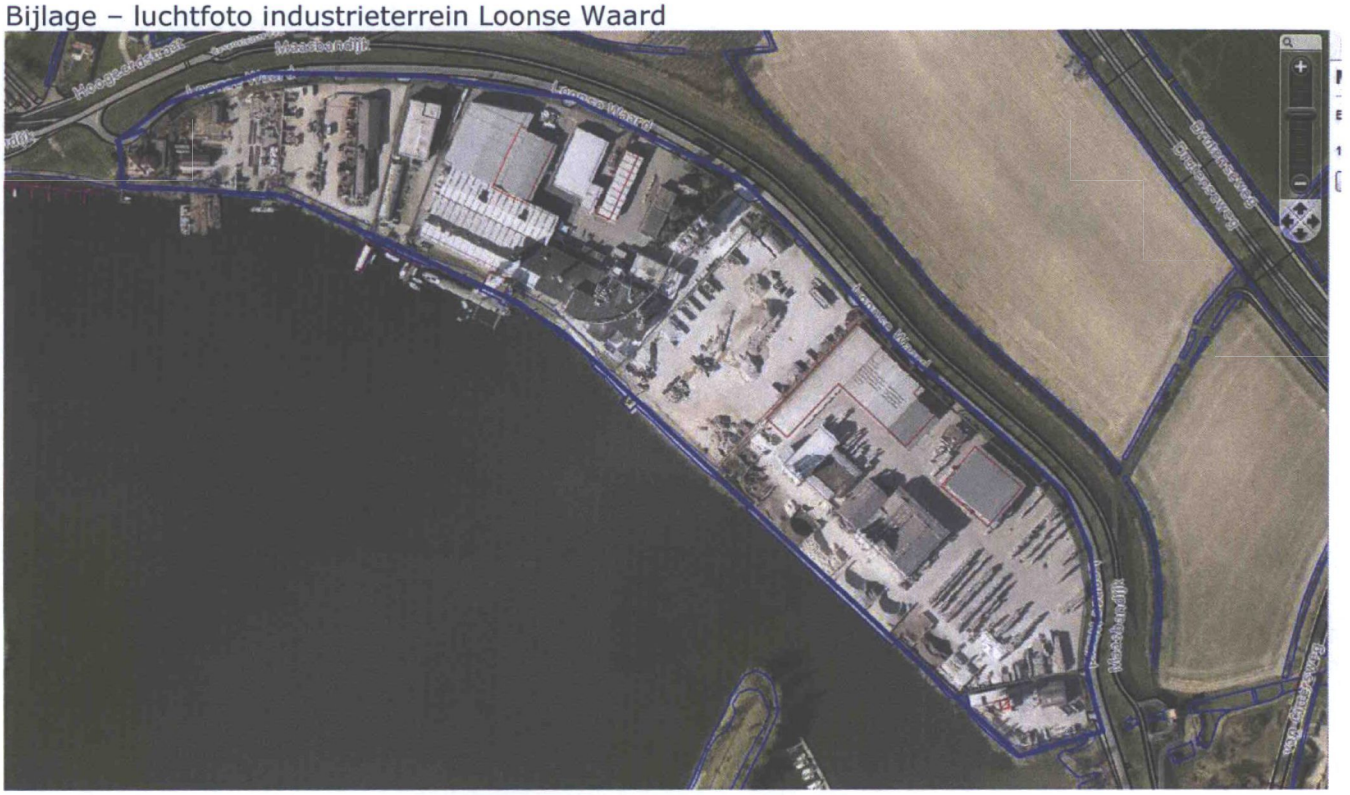

Bijlage 2 – luchtfoto 2021 Industrieterrein Loonse Waard in Wijchen

Straatniveau zicht laad-los kaders vanuit de Maasbandijk 10 gezien

Dode Maasarm – Industrieterrein in roze

A50
N845
Niftrik
Maasbrug
bij Ravenstein
Maasbandijk
Hoogeerdstraat
Loonse Waard
Loonse
Waard
Klispoel
Maas
Wijchen
Oss
Gelderland
Noord-Brabant
Neerloon
Maasdijk
Van Cittersweg
Herroweg
Kalfsheuvel
Graftsraat
Valkstraat
Westerdreef
Vormerseweg
Ravenstensweg
Druutenseweg

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6417
Extern Zaak ID	Z/24/269684
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.14
Titel	W: Zienswijze Kadernota ODRN 2025/2026
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Bijlage 2 - ODRN Kadernota 2025 - 2026
Beslisnota raad zienswijze kadernota Wijchen 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Kadernota

Actualisatie begroting 2025 en 2026

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Inleiding

Deze kadernota leggen we u voor in aanloop naar de actualisatie van de begroting 2025 en de behandeling van de begroting 2026 in het voorjaar van 2025.

De kadernota van vorig jaar stond in het teken van diverse majeure ontwikkelingen waarvan we impact nog niet volledig konden overzien. Denk aan de ontvlechting van de bouwtaken, de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) en de implementatie van nieuwe ICT-systemen. Deze ontwikkelingen hebben inmiddels een grotere mate van concreetheid. Meer rust en voorspelbaarheid betekent dat we meer kunnen focussen op inhoudelijke ontwikkelingen. Dat is nodig, want we willen robuust worden en een kwaliteitsslag maken. Een kwaliteitsslag waarmee we in staat zijn uitdagingen van onze leefomgeving het hoofd te bieden.

In 2023 hebben we onze visie en missie vastgesteld. Daarmee geven we koers aan de vraag hoe we het hoofd kunnen bieden aan steeds complexere en forsere opgaven op het gebied van gezondheid, veiligheid en duurzaamheid. De toegenomen aandacht voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving vraagt om expertise op milieuthema's zoals: geluid, lucht, bodem, energie en circulariteit. We moeten de transitie maken van een uitvoeringsorganisatie met kennis naar een kennisorganisatie die uitvoert. Bij een ander type organisatie past een ander organisatiemodel. Dit model hebben we uitgewerkt en willen we invoeren zodra we de kosten hiervan met onze begroting kunnen dekken.

Genoemde ontwikkelingen vraagt ook om andere accenten in sturing en verantwoording. We willen meer sturen op outcome, de meetbare effecten van ons handelen, en minder op de euro's. Adviesbureau Lysias heeft een onderzoek gedaan naar hoe we tot outcomesturing kunnen komen. Deze adviezen willen we effectueren.

Ook gaan we stappen zetten om robuust te worden. Het rijk heeft criteria hiervoor opgesteld. Uit onze score blijkt dat we te klein zijn gezien de omvang en diversiteit van toekomstige opgaves. We verkennen daarom taakuitbreiding. Met een regionale bundeling van kennis en expertise kunnen we wellicht taken effectiever en efficiënter uitvoeren. Dat betekent winst voor ons én voor onze opdrachtgevers.
In deze zoektocht past ook de toenadering tot een andere omgevingsdienst. Het bestuur van ODRN is voorstander van concrete stappen om te komen tot een fusie met een andere omgevingsdienst. Daar gaan we in 2025 mee aan de slag.

Tenslotte nemen we u ook mee in de uitganspunten van begroting 2026. Zo komen we voor 2026 op een indexeringspercentage van 4,91%. Of dat afdoende is, kunnen we nog niet aangeven. De loonstijgingen in diverse branches blijven in 2024 aan de hoge kant. Dat is geen goede voorbode van de CAO-gemeenten. Om ODRN in staat te stellen financiële tegenvallers zelf op te vangen, gaan we uit van ondergrens voor de vrije reserves. Daarmee voldoen we ook aan het robuustheidscriterium van het ministerie van I&W op dit punt.

Voorzitter Dagelijks Bestuur ODRN

1. Ontwikkelingen

In de inleiding geven we aan dat de lijst met ingrijpende ontwikkelingen met onzekere uitkomst steeds korter wordt. Zo is de implementatie van nieuwe ICT-systemen van de lijst. De systemen zijn in gebruik genomen. Nadat we in 2024 de laatste modules ingericht hebben, ronden we dit af. Verder is er ook meer duidelijk over de gevolgen van de bouwtaken die vanaf 2025 naar de gemeente Nijmegen overgaan. Er is een sociaal plan vastgesteld. Ook zijn er afspraken over de vergoedingen van de gemeente Nijmegen voor de kosten die met de ontvlechting samenhangen. Met de verwerking van deze bijdragen in de meerjarenbegroting van de ODRN (algemeen bestuur 29 augustus 2024) geven we invulling aan een taakstelling frictiekosten overhead. ODRN heeft weer een gezonde begroting. Het punt ontvlechting BRIKS is daarmee ook van de lijst geschrapt.

We gaan in dit hoofdstuk in op de volgende ontwikkelingen:

- Uitvoeringsprogramma 2025 - 2026
- Verwachte omzetontwikkeling 2025
- Effecten Omgevingswet en WKB
- Doorontwikkeling naar aanleiding van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH, waaronder:
    - Samenwerking/fusie diensten Gelders stelsel
    - Normfinanciering
    - Outcomesturing
- Circulaire economie
- De Kaderrichtlijn Water (KRW)
- De herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE)
- De aanpak zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)
- Organisatieontwikkeling
- Samenwerking/fusie diensten Geldersstelsel
- ODNL-Academie
- Trainee Programma

Uitvoeringsprogramma ODRN 2025-2026

Het uitvoeringsprogramma ODRN 2025-2026 benadrukt een aantal focusgebieden voor alle of een deel van de opdrachtgevers. We lichten deze kort toe:

Milieu

- Inventarisatie van (potentieel) Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS): Het doel is om inzicht te krijgen in welke bedrijven ZZS gebruiken en uitstoten. Er wordt een risicogerichte benadering toegepast waarbij bedrijven met de grootste risico's voor 2025-2026 prioriteit krijgen.
- Inventarisatie Milieubelastende Activiteiten (MBA's): Er wordt gewerkt aan een volledig en actueel overzicht van alle relevante milieubelastende activiteiten in de regio, met speciale aandacht voor bedrijven die zich onttrekken aan toezicht.
- Indirecte Lozingen: Bedrijven die lozingen op het riool hebben, vooral risicovolle bedrijven zoals horeca en mestverwerking, worden nauwlettend gevolgd om de waterkwaliteit te beschermen.

- Actuele Vergunningendossiers Veehouderijen: Het actualiseren van dossiers van veehouderijen is belangrijk voor beter toezicht op uitstoot van schadelijke stoffen zoals ammoniak en fijnstof.
- Schone Lucht: Er wordt extra aandacht besteed aan de luchtkwaliteit, waarbij er scherpere emissie-eisen gesteld worden aan bedrijven om de uitstoot van fijnstof en stikstofoxiden te reduceren.
- Circulaire Economie: De ODRN richt zich op duurzame grondstoffen en wil bedrijven begeleiden in het verminderen van afval en het verbeteren van recyclingprocessen.
- Uitvoeren Omgevingsplan: Ondersteuning van gemeenten bij de implementatie en naleving van nieuwe regelgeving onder de Omgevingswet.

BRIKS (Bouwen, Reclame, Inrit, Kappen en Slopen)
- Bestaande Bouw: Toezicht op bestaande gebouwen wordt geïntensiveerd, met speciale aandacht voor gebouwen zoals ziekenhuizen, zorgwoningen, en logiesgebouwen.
- Vrije Veld Toezicht: Er komt actiever toezicht op illegale bouwactiviteiten, waarbij toezichthouders regelmatig op pad gaan om ongeoorloofde bouwwerkzaamheden op te sporen.
- Klimaat en Energietransitie: De focus ligt op energie-efficiëntie van gebouwen (zoals BENG-normen) en het stimuleren van natuur-inclusief bouwen.

Daarnaast blijft de ODRN investeren in innovatie, opleidingen en het ontwikkelen van AI-tools om dienstverlening te verbeteren. In het VTH-programma worden reguliere taken gecombineerd met maatwerkopdrachten en projecten, waarbij de samenwerking met de gemeenten essentieel is voor een succesvolle uitvoering. Monitoring en evaluatie spelen een belangrijke rol om bij te sturen waar nodig.

Verwachte omzetontwikkeling 2025

We verwachten een geringe uitbreiding van de omzet 2025 met € 2 ton.
Deze uitbreiding doet zich voor bij de provincie Gelderland + € 6 ton, de provincie Overijssel + € 1 ton. Dat komt door toevoeging van projecten (waaronder voor Gelderland een project van € 3,5 ton voor adviestraject reductie CO2 en stikstof en een toename van de inzet voor aandachtsbedrijven).

De werkplannen van deelnemende gemeenten nemen met afgerond € 1 ton af. Dat is ondanks het feit dat we extra werk[1] ramen als gevolg van uitstel van de WKB (zie paragraaf Omgevingswet en WKB). Er is op andere posten bezuinigd.
Ten slotte verwachten we een verlaging van de productie voor andere omgevingsdiensten in de regio van afgerond € 3 ton. Dat komt doordat deze diensten de vergunningverlening van complexe gemeentelijke bedrijven zelf gaan verzorgen. De omzetdaling als gevolg hiervan was in 2024 al ingezet.

We hebben de omzet 2025 nog niet definitief in beeld. De meeste gesprekken over onze inzet in 2025 lopen nog. Een eventuele omzetuitbreiding is pas definitief als we een akkoord hebben van onze opdrachtgevers. En over sommige projecten zoals

[1] Alleen bij de gemeenten waarvoor ODRN de bouwtaken uitvoert: Berg en Dal, Beuningen en Heumen.

“maatwerkaanpak verduurzaming industrie” en “onderzoeksplicht gebouweigenaren breedplaatvloeren” is er nog geen duidelijkheid. We komen hier begin 2025 bij de wijziging van de begroting 2025 op terug. Voor zover deze effecten doorwerken naar 2026 en verdere jaren zullen we deze meenemen in de begroting vanaf 2026.

In de afgelopen jaren heeft ODRN de werkplannen niet weten te realiseren. Voornamelijk door personeelstekort, anderzijds omdat opdrachtgevers werkzaamheden uitstelden. Zowel onze medewerkers als opdrachtgevers hebben daarom meer oog gehad voor haalbare werkafspraken. Ook het aantrekken van trainees zorgt voor een nieuw potentieel aan arbeidskrachten.

Effecten Omgevingswet en WKB

In de kamerbrief “besluit verbouw onder kwaliteitsboring (6 juni 2024) kondigt minister Hugo de Jonge aan dat het besluit om verbouwactiviteiten onder het stelsel van kwaliteitsborging te brengen, uitgesteld wordt. Eerst zal meer informatie beschikbaar moeten zijn voor zorgvuldige besluitvorming. Het zicht op de effecten van verbouwactiviteiten onder kwaliteitsborging is nog onvoldoende, mede omdat er onvoldoende mee geoefend is. Op basis van de resultaten van de ervaringen die de komende maanden met de verbouwactiviteiten onder de Wkb worden opgedaan, zal de minister voor 1 december van dit jaar besluiten over de mogelijke invoering van verbouwactiviteiten onder kwaliteitsborging per 1 juli 2025.

Dit besluit heeft financiële effecten omdat de advieslijsten 2025 zijn opgesteld op basis van volledige invoering van de WKB per 1 januari 2025. Uitstel van wet voor verbouwactiviteiten betekent dat onze vergunningverleners nog steeds vergunningen moeten verlenen voor verbouwactiviteiten die na invoering van de wet vergunningsvrij worden. Financiële effecten doen zich alleen voor bij gemeenten waarvoor ODRN de bouwtaken verzorgt en zijn afhankelijk van de invoering van de wet tussen € 1,46 ton en € 2,9 ton in 2025, zie tabel.

	Effect uitstel WKB tot medio 2025	Effect uitstel WKB tot 1 jan 2026
Gemeente Berg en Dal	68.000	136.000
Gemeente Beuningen	53.500	107.000
Gemeente Heumen	25.000	50.000
Effect in 2025	**146.500**	**293.000**

Als de invoering van de wet verder vertraagd wordt, betekent dat dat deze effecten doorlopen naar 2026 en mogelijk ook verdere jaren.

Structurele financiële effecten

Vanaf 2025 zijn we nog niet klaar. Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. De eerste jaren na introductie van de Omgevingswet zullen zich kenmerken als een overgangsperiode waarin:

- inrichtingendossiers van bedrijven moeten worden omgezet naar mba[2]-dossiers;
- bestaand beleid deels geldig blijft en er nieuw beleid ontstaat;
- er een zoektocht zal zijn naar de beleidsruimte die het bevoegd gezag wil geven aan initiatiefnemers;
- bestaande regels stapsgewijs worden vereenvoudigd en/of gereduceerd;
- er lokale regels ontstaan die leiden tot meer afwegen;
- vergunningaanvragen van voor de invoerdatum onder het huidige regime worden afgehandeld en uitgevoerd;
- we samen met opdrachtgevers de processen verder inregelen, optimaliseren en waar mogelijk harmoniseren.

De transitieperiode loopt na 2031 af. Gemeenten hebben tot en met 2026 de tijd om een Omgevingsvisie vast te stellen. Het Omgevingsplan moet uiterlijk in 2031 worden vastgesteld. Dat betekent dat tot die tijd capaciteit nodig zal blijven om de veranderingen in de organisatie te implementeren.

U kiest er als deelnemer voor zoveel als mogelijk beleidsneutraal over te stappen. Op korte termijn worden geen (grote) keuzes gemaakt en de OW en Wkb worden zoveel mogelijk kostenneutraal geïmplementeerd.

Toekomstige kosten hangen sterk samen met de veranderende werkwijze als gevolg van de OW en Wkb.
Zo zorgt overgangsrecht ervoor dat sommige bedrijven geen vergunning meer nodig hebben, of dat de vergunningplicht verminderd wordt. Maar de regels die bij die vergunningen horen, vervallen niet automatisch, zoals dat eerder wel gebeurde bij het Activiteitenbesluit. Dit betekent dat bij het vernieuwen van vergunningen vaker regels moeten worden ingetrokken, of dat er speciale afspraken moeten worden vastgelegd in een maatwerkbesluit.
Van de medewerkers worden andere competenties geëist, het aantal vergunningplichtige situaties zal afnemen, het aantal meldingen zal toenemen en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) heeft een impact op de informatievoorziening en werkwijze.

Financiële zekerheid (FiZe)

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen of moeten we voorwaarden omtrent financiële zekerheid opnemen in een vergunning. Op deze manier voorkomen we dat de maatschappij (volledig) opdraait voor kosten die het opruimen van verontreiniging met zich meebrengen in geval van een faillissement of groot ongeval. Het opleggen van deze zekerheidsstelling is verplicht bij risicovolle bedrijven en is een mogelijkheid bij

[2] Milieubelastende activiteit

afvalbedrijven[3]. Landelijk is afgesproken dat we in de jaren 2024 en 2025 pilots draaien om ervaring op te doen met het stellen van financiële zekerheid. Vanaf 2026 is het de bedoeling dat we dit voor alle nieuwe aanvragen doen en, wanneer van toepassing, vergunningen hierop ook gaan actualiseren.

Doorontwikkeling naar aanleiding van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH

De kadernota van vorig jaar gaat in op aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen om het landelijke VTH-stelsel te verbeteren. De aanbevelingen worden opgevolgd in het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP)[4]. Dit programma loopt eind 2024 af.

ODRN heeft de middelen uit dit programma goed besteed.
Zo hebben we daarmee een regionaal uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarmee vertalen we het regionaal beleid, dat door de colleges van onze deelnemende gemeenten is vastgesteld, naar een uitvoeringsprogramma. Dit programma leggen we vast in de werkplannen 2025. Deze plannen zijn de basis voor de wijziging van de begroting 2025. Deze leggen we u in 2025 voor.
Ook is met de IBP-middelen de inzet van een visitatie betaald. Over de bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van deze visitatie is het algemeen bestuur van ODRN in augustus 2024 geïnformeerd.
Verder is een deel van het traineeprogramma 2024 -2025 met deze middelen bekostigd. Als deze trainees bij ODRN in dienst blijven, kunnen we een deel van het capaciteitstekort opvangen en verlagen we het aandeel inhuur, in hoofdstuk 2 leest u dat we dit willen terugbrengen van 25% in 2025 naar 20% vanaf 2026.
In de jaarstukken over 2024 zullen we u verder informeren over de inzet van de IBP-middelen.

Dat het IBP-programma in 2024 afloopt, betekent niet dat de ambities allemaal gerealiseerd zijn. Zo heeft het opzetten van een landelijke kennisinfrastructuur nog wat voeten in aarde. Ook willen we stappen zetten naar normfinanciering en outcomesturing. En ODRN is nog niet robuust. We zijn in feite te klein om al onze milieutaken goed te kunnen bemensen. We hebben de staatssecretaris in een plan van aanpak aangegeven hoe we ervoor zorgen dat we voor 1 april 2026 robuust zijn. Ook dat betekent werk aan de winkel.

Met welke bijdrage we deze ambities realiseren, is nog niet duidelijk. Er zijn landelijk structureel middelen begroot voor versterking van het VTH-stelsel. Hoe deze verdeeld worden en op welke bijdrage ODRN mag rekenen, daarover krijgen we waarschijnlijk in september a.s. meer duidelijkheid. Voor zover deze bijdragen doorlopen naar 2025 en 2026, zullen we deze in 2025 aan de begroting toevoegen.

[3] Het is een zekerheid die bedrijven moeten afgeven en heeft dus géén financiële consequenties voor ODRN.
[4] Het IBP is tot stand gekomen in samenwerking tussen het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Omgevingsdienst NL (de koepelorganisatie van de 29 Nederlandse omgevingsdiensten).

We lichten een aantal ontwikkelingen naar aanleiding van het IBP-programma nader toe:

Normfinanciering

De commissie Van Aartsen concludeert dat OD's onvoldoende robuust zijn om vanuit professionele distantie hun rol te kunnen spelen. Eén van de oorzaken betreft de negatieve effecten van outputfinanciering op handhaving, kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. De commissie stelt dat outputfinanciering niet is afgestemd op het werkaanbod en dat het contraproductief werkt voor het maken van regionale afwegingen. 'Het is niet uit te sluiten dat de toenemende druk op gemeentelijke financiën een negatief effect zal hebben op de dienstverlening van omgevingsdiensten.'
De commissie beveelt aan om over te gaan tot landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering.

Als vervolg op deze aanbevelingen is juridisch onderzoek[5] gedaan. De conclusie is dat de Financiële verhoudingen wet geen ruimte biedt om de middelen vanuit het Rijk in het gemeente- en provinciefonds via een specifieke uitkering 'hard' te oormerken. Er komt dus geen landelijke normfinanciering. De stuurgroep IBP heeft daarom besloten om de opdracht voor de werkgroep Financiering te verbreden tot 'het ontwerpen van een financieringssystematiek' en niet te richten op het invoeren van normfinanciering. De systematiek is niet afdwingbaar.

Op 20 juni 2024 is het definitieve advies over de financieringssystematiek vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg IBP-VTH. In de kern komt het erop neer dat geadviseerd wordt om voor uniforme locatie-gebonden (basis)taken te gaan werken met een prijs per locatie. De prijs per locatie wordt gebaseerd op het aantal en typen inrichtingen per gemeenten.

Het rapport gaat in op de voordelen:

1. Koppeling tussen regionale opgaven en benodigde financiering;
2. Vergroten stabiliteit financiering OD's;
3. Landelijk inzicht, minder fragmentatie;
4. Meer gezamenlijkheid: sterker stelsel;
5. Efficiëntere OD's.

Het rapport gaat ook in op bestuurlijke keuzes. Onder andere over welke taken ondergebracht worden in locatieprijzen en over harmoniseren en het komen tot regionale normen. Ook gaat het rapport in op mogelijke herverdeeleffecten als gevolg hiervan.

De stuurgroep IBP adviseert om in stelselverband te bepalen in welk jaar de financieringssystematiek stelselbreed is geïmplementeerd. Aangegeven wordt dat omvang van de benodigde stappen per dienst verschillen. De inschatting is dat het haalbaar is om bij alle diensten met ingang van de begroting 2027, die begin 2026 ambtelijk wordt opgesteld, met de beschreven systematiek te werken.

[5] Kokx De Voogd, Juridisch onderzoek aanbevelingen Adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, 2021

Wij zullen de adviezen van de stuurgroep ook in het Gelders Stelsel bespreken. Maar de verwachting is niet dat we vanaf 2026 al stappen zullen zetten. Daarvoor heeft de overgang van een andere financiering te veel voeten in aarde. Bovendien doen 8 diensten mee aan een pilot om te komen tot een andere financieringssystematiek. We wachten eerst de uitkomsten van deze pilots af voordat we aan de gang gaan met concrete voorstellen. Dit zal op z'n vroegst vanaf 2027 zijn. We komen hier daarom in kadernota's en begrotingen vanaf 2027 op terug.

Outcomesturing

We willen meer sturen op outcome, de meetbare effecten van ons handelen, en minder op de euro's. Adviesbureau Lysias heeft een onderzoek gedaan naar hoe we tot outcomesturing kunnen komen. Deze adviezen willen we effectueren in 2025/2026 door te starten met het programma Effectgericht werken en rapporteren binnen de ODRN. Dit programma is erop gericht om ons werk inzichtelijker te maken voor ons en onze opdrachtgevers. In de eerste jaren zullen we een tool ontwikkelen die de effecten van onze diensten op een effectieve manier kan rapporteren.

De kosten bedragen in 2025 € 3,2 ton en zijn grotendeels structureel. We kunnen dit programma dekken uit een gerichte bijdrage van de provincie Gelderland, uit ons budget voor innovatie middelen en uit een bijdrage van onze deelnemers. Als we overeenstemming hebben over de dekking, kunnen we met dit programma van start.

Regionale beleidscyclus

Ikv IBP is een handreiking regionale beleidscyclus opgesteld voor alle medewerkers die betrokken zijn bij de planning van de VTHA (A van advisering) taken. De handreiking geldt voor alle regio's (landelijk bestuurlijk vastgesteld) en draagt daarmee bij aan een landelijk uniforme werkwijze. De eisen zijn gebaseerd op de wet, inzichten uit de praktijk en aanbevelingen van de commissie Van Aartsen.
ODRN gaat intern en met haar deelnemers in gesprek over concrete acties naar aanleiding van deze handreiking.

Circulaire economie

Het Circulair Materialenplan (CMP) moet binnen een jaar na van kracht worden (najaar 2025) zijn geïmplementeerd. We verwachten dat we vergunningen moeten actualiseren vanwege toekomstige beleidswijzigingen. De CE-wet gaat ons meer handvatten geven om zaken te eisen van bedrijven zoals op het gebied van grondstoffenbeleid. Om dit voor te bereiden is een "ODRN Strategieplan VTH CE-huis" geschreven waarin een routeplanner 2024-2026 is verwerkt. We moeten veel kennis opdoen door onder meer opleidingen op het gebied van CE de komende jaren te volgen.

De Kaderrichtlijn Water (KRW)

Dit is een Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht is geworden. De KRW is onder andere gericht op het bereiken en beschermen van een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater. Alle Europese lidstaten moeten maatregelen nemen om de emissie van zogeheten prioritair gevaarlijke stoffen te stoppen. Eén van de maatregelen die voortvloeit uit de KRW en voor ons relevant is, is

het “KRW-proof” maken van de milieuvergunningen. Tot nu toe is gebleken is dat de actualisatie van vergunningen op dit aspect onvoldoende aandacht heeft gekregen. Nut en noodzaak werden, mede door het opschuiven van de KRW-termijn, niet voldoende gezien. Inmiddels is dit wel het geval. Om deze inhaalslag te realiseren wordt er de komende jaren (minimaal tot 2027) veel tijd besteed aan het inventariseren en actualiseren van vergunningen.

De herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE)

De herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE) is half juni 2024 gepubliceerd. Deze richtlijn geldt voor grotere en complexere bedrijven en moet binnen 22 maanden zijn omgezet in nationale wetgeving. De herziening richt zich onder meer op het stimuleren van innovatie, circulair en klimaatneutraal produceren, vermindering en monitoring van milieuschadelijke stoffen en meer transparantie. De precieze gevolgen voor ons werk zijn nog niet helder, die zullen de komende tijd verder worden verkend. In ieder geval zullen ODRN medewerkers moeten worden bijgeschoold en processen moeten worden ingericht op deze nieuwe werkwijze.
Werkzaamheden volgend uit het OvV-rapport. In 2023 heeft Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OvV) onderzocht of omwonenden voldoende worden beschermd tegen schadelijke emissies van bedrijven. De conclusie was onder andere dat gezondheid nog onvoldoende centraal staat in vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hiervoor zijn verschillende aanbevelingen gedaan, die we aan het implementeren zijn. Allereerst voor het Nijmeegse en Beuningse industrieterrein TPN-West. Dit willen we verder gaan doorvertalen in de rest van de VTH keten.

De aanpak van ZZS

Professionaliseren van de aanpak van ZZS (Zeer Zorgwekkende Stoffen)[6]. Dit wordt nu met name opgepakt via projecten, maar wens van ODRN is om dit meer programmatisch aan te sturen.
In het Besluit activiteiten leefomgeving (BAL) is een minimalisatieverplichting opgenomen voor wat betreft de emissies van ZZS. Voor verschillende opdrachtgevers hebben we al een inventarisatie gedaan van de aanwezigheid hiervan of zijn we daarmee bezig. Vervolgens zullen bedrijven, bij significante emissies van ZZS, ook moeten worden aangeschreven op de vermindering hiervan en zullen we hierop moeten toezien. De aanpak hiervan zullen we komende jaren verder uitrollen.

Organisatieontwikkeling

In de kadernota 2024/2025 maakten we melding van een organisatie ontwikkeling. Dat is nodig vanwege aan aantal redenen:

- De ontvlechting van de BRIKS-taken.
- Ontwikkelingen in de leefomgeving gaan steeds sneller.
- Huidige organisatievorm draagt niet bij aan organisatiebrede samenwerking, innovatie, kennisoverdracht en – inzet, waardoor benodigde ontwikkelingen niet plaatsvinden.

[6] ZZS zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen.

We hebben een reorganisatieplan opgesteld en deze in het dagelijks bestuur van 11 juli 2024 toegelicht. We hebben daarbij aangegeven dat de plannen nu nog geen doorgang kunnen vinden omdat de meerjarenbegroting nog niet voorziet in voldoende budget.

Vanaf 2025 voeren we wel minimale aanpassingen (reorganisatie light) door in verband met de ontvlechting van de bouwtaken. We voegen de twee bouwafdelingen samen en nemen afscheid van 1 fte afdelingshoofd. Ook leveren we 0,2 fte teamleider in.

Stip op de horizon is nog steeds wel om de oorspronkelijke reorganisatieplannen te realiseren. Wanneer dat zal zijn? Dat verkennen we nog. We hebben ons bestuur een uitwerking inclusief dekkingsvoorstel toegezegd. Met het doorzetten van de organisatieontwikkeling slaan we piketpaaltjes voor een mogelijke fusie.

Samenwerking/fusie diensten Gelders Stelsel

In voorgaande rapportages hebben we u meegenomen in plannen om te komen tot een verdergaande samenwerking of zelfs fusie met ODRA. Dat is wenselijk omdat ODRN te klein is om robuust te zijn.

We hebben de plannen ook voorgelegd aan provincie Gelderland. De provincie heeft vanwege haar coördinerende rol een standpunt ingenomen over de samenwerking tussen de Gelderse Omgevingsdiensten. Op 2 juli jl. heeft de gedeputeerde A. Mol dit standpunt in een statenbrief uiteen gezet. In deze brief staat dat er een noodzaak is van een gezamenlijke omgevingsdienst voor provinciale en gemeentelijke VTH-taken. De provincie weegt verschillende scenario’s af voor de toekomstige organisatorische opzet van de VTH-uitvoering, waarbij de voorkeur uitgaat naar minder uitvoeringsdiensten. De ontwerpprincipes die als leidraad dienen, zijn onder andere: integrale benadering van VTH, kwaliteit van uitvoering, robuustheid, efficiency, en nabijheid. De provincie geeft aan dat ze geen doorzettingsmacht heeft, wat betekent dat elke gemeente zelf bepaalt hoe ze haar VTH-taken organiseert.

De brief van de provincie geeft weinig aanknopingspunten voor concrete vervolgacties op korte termijn. Dat neemt niet weg dat wij zelf wel initiatief kunnen/moeten nemen. Het Dagelijk Bestuur wil de samenwerking met de ODRA zo snel mogelijk verder vormgeven, met inachtneming van de positie binnen de gemeenschappelijke regeling. Daarbij denkt het bestuur aan de meest vergaande samenwerking, zijnde een juridische fusie. Argumenten en diverse verkenningen zijn inmiddels in beeld. Gesprekken op bestuurlijk niveau zijn gaande en we kunnen daarom aansturen op een concreet besluit bij de behandeling van de begroting 2026.

ODNL-Academie

Omgevingsdienst NL (ODNL) is de landelijke vereniging van de 28 omgevingsdiensten. De vereniging zet zich in voor het versterken en verbinden van kennis en expertise, is sparringpartner voor overheden, partners en omgevingsdiensten en het loket voor vragen over vergunningverlening, toezicht en handhaving.

ODNL organiseert opleidingen voor vakspecialisten van alle omgevingsdiensten, de ODNL Academie. De academie bestaat al vanaf 2020 maar krijgt vanaf 2025 een nieuwe impuls. Er is een nieuw landelijk opleidingsprogramma voor trainees en professionals. Dit draagt bij aan de kwaliteit en het opleidingsniveau van ODRN medewerkers. Door deze professionaliseringsslag van ODNL wordt de bijdrage aan de vereniging hoger. We betalen de bijdrage aan de ODNL-academie uit het opleidingsbudget. Dit omdat we een groot deel van onze opleidingen via hun gaan afnemen.

Bijdrage provincie Gelderland voor het traineeprogramma

Positief is dat de provincie Gelderland middelen ter beschikking stelt om 2 trainees op te leiden. We zijn al met een traineeprogramma (6 trainees waarvan deels met cofinanciering van de provincie Overijssel) aan de slag. Met de aanvullende bijdrage van de provincie Gelderland zijn we in staat om in totaal 8 trainees op te leiden. Als we deze mensen voor ons weten te behouden, kunnen we het aandeel inhuur afbouwen.

Actualisatie kritische prestatie indicatoren (KPI's)[7]

De provincie Gelderland rond in 2024 het project 'herformulering en toevoeging van nieuwe kpi's aan het uitvoeringsprogramma' af. ODRN adviseert en denkt mee.
De actie van de provincie Gelderland is aanleiding om ook de kpi's van onze deelnemende gemeenten tegen het licht te houden. We beogen zoveel mogelijk uniformiteit tussen de nieuwe kpi's van de provincie en die van deelnemende gemeenten.
Daar waar we kunnen gelijkschakelen, doen we dat. Mogelijk zullen we dus voorstellen een aantal nieuwe kpi's toe te voegen. Tegelijk stellen we bij de huidige set van kpi's een aantal vragen. Zijn deze nog relevant? Zijn deze door ons beïnvloedbaar? Kloppen de normen nog? Deze inventarisatie kan leiden tot een aantal bijstellingen. In het najaar van 2024 gaan we over een nieuwe/bijgestelde set kpi's met afdelingen en met deelnemers in gesprek. Bij de begroting 2026 zullen we deze presenteren.

[7] In de jaar en begrotingsstukken rapporteren we over kpi's. Met kpi's meten de voortgang naar specifieke doelen, zoals: tijdigheid en klanttevredenheid. Ook effecten van ons handelen op bijvoorbeeld lucht en bodemkwaliteit, geven we met kpi's weer. Het gaat dan om outome-indicatoren, zie daarvoor de paragraaf over outcome.

2 Uitgangspunten

Uitgangspunten begroting 2026

We willen de begroting 2026 op basis van de volgende uitgangspunten opstellen:

1. De begroting 2026 is op basis van de advieslijsten 2026;
2. De meerjarenbegroting 2026 - 2029 is op prijspeil 2026;
   We hanteren voor 2026 een indexering van 4,91%;
3. We hanteren een opslag op direct primaire inzet van 25% voor indirecte primaire inzet;
4. We gaan uit van een inhuurbudget van 20% van onze begrote salarissen plus inhuur;
5. We trekken 30% van het begrotingstotaal uit voor overhead;
6. We gaan uit van een productiviteit van 70%;
7. We streven een weerstandsratio (risico's/weerstandcapaciteit) van 0,8 na;
8. Bij salariskosten rekenen we met een anciënniteit van 10 (max -1);
9. De kapitaallasten zijn gebaseerd op de afschrijfslasten. We gaan uit van 0% rente.

Wijzigingen uitgangspunten 2026 ten opzichte van de begroting 2025

De volgende uitgangspunten zijn nieuw dan wel gewijzigd ten opzichte van de begroting 2025:

- De indexering 2026;
- We hebben de ambitie om het aandeel inhuur te verlagen van 25% in 2025 naar 20% in 2026;
- We stellen voor het percentage indirect productief te verhogen van 23% naar 25%;
- We streven een weerstandratio (risico's/weerstandcapaciteit) van 0,8 na.

We lichten deze aanpassingen toe. Ook gaan we in op de ambitie om vanaf 2026 een bedrag voor onvoorzien te ramen.
De overige uitgangspunten zijn conform begroting 2025. Een toelichting daarop kunt u lezen in de begrotingsstukken van 2025.

Indexering 2026

De indexering 2026 komt uit op: 4,91%

De indexering van de lonen en de salarissen zijn gebaseerd op de CEP van februari 2024. Met onze indexeringsmethodiek passen we een nacalculatie van de loonindex[8] toe. De berekening van de loonindex 2026 ziet in deze tabel:

[8] In 2026 houden we rekening met een nacalculatie van de lonen 2024. De vertraging van 2 jaar komt doordat de uitkomst van de CAO pas laat bekend wordt. We moeten nu al een indexeringspercentage van 2026 opgeven terwijl de loonsomstijgingen van 2025 en 2026 nog niet bekend zijn. De huidige cao loopt tot en met maart 2025. De onderhandelingen over de cao voor 2025-2026 starten begin november 2024.

Indexering 2026			
Rekenmethodiek			
Wegingsfactor loon			84%
Weginsgfactor materieel			16%
Totaal			**100%**
Voorcalculatie 2026		**Factor**	
Loonindex CEP febr 2024[9]	3,40%	0,84	2,86%
Materiële index CEP febr 2024[10]	2,60%	0,16	0,41%
Totaal voorcalc. 2026			**3,27%**
Nacalculatie loonindex 2024		**Factor**	
Loonindex	**5,85%**	0,84	4,92%
Opgenomen in BRN 2024	3,90%	0,84	-3,28%
Materiële index		geen nacalculatie	
Totaal nacalc. 2024			**1,64%**
Index begroting 2026			**4,91%**

Verlaging inhuur naar 20%

In de begroting 2025 hebben we de ambitie om de inhuur te verlagen van 25 naar 20% vanaf 2026. We houden vast aan deze ambitie. We zijn met concrete acties (waaronder het traineeprogramma) aan de slag om dit waar te maken. Ook het besluit dat de Belastingdienst gaat handhaven op de Wet DBA, de wet tegen schijnzelfstandigheid, kan ons helpen de inhuur te verlagen.

Weerstandsratio van 0,8

Ons eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 slechts € 2 ton. Dit zullen we in 2024 mogelijk moeten inzetten als de tekortverwachting van 2024 uitkomt. Met geen of een laag eigen vermogen is ODRN niet in staat tegenvallers als gevolg van een hoge inflatie op te vangen. Dat zorgt voor veel onrust. Bij tegenvallers dient de ODRN bij haar deelnemers aan te kloppen. We streven daarom een gewenst niveau van 0,8 maal het risicobedrag na. Met dit niveau voldoen we aan de robuustheidscriterium van het ministerie van I&W. In 2025 zullen wij met een plan komen om het weerstandsratio op te bouwen. Hierbij

[9] Bijlage_04_5_CEP_2022 Middelen en bestedingen 2026 (mld euro ; mutaties per jaar in %). Lonen overheid kolom bestedingen

[10] Bijlage_04_5_CEP_2022 Middelen en bestedingen 2026 (mld euro ; mutaties per jaar in %). Prijsmutatie BBP

gaan wij uit van ons besluit Risico's en weerstandscapaciteit, welke is vastgesteld op het AB van 31 augustus 2021.

Opslag indirect inzet van 23% naar 25%

We belasten onze uurtarieven met een opslag voor indirecte inzet van 23%. Dat percentage willen we verhogen naar 25% vanaf 2026.

Het gaat veelal om inzet van medewerkers die niet rechtstreeks ten laste van een zaak geschreven worden. Omdat deze inzet zo versnipperd is, is dat niet doenlijk. Voor een nadere toelichting zie de bijlage.
De verhoging van 23% naar 25% heeft te maken met het feit dat een klein deel van de kosten vast zijn en niet automatisch meedalen met de omzetderving als gevolg van de ontvlechting van de bouwtaken. Willen we de kwaliteit op niveau houden, dan ontkomen we niet aan een beperkte verhoging van het percentage.

Bedrag voor onvoorzien

Met bijsturingsmaatregelen in het plan van aanpak robuustheid ODRN 2024 t/m 2028 (AB 29 8 2024) is ODRN tot een sluitende en reële meerjarenbegroting gekomen. We geven in dat plan aan dat het een begroting is zonder franje en zonder bedrag voor onvoorzien. Volgens de BBV moeten we echter wel een bedrag voor onvoorzien ramen. ODRN stelt zich ten doel om binnen de budgettaire kaders en met bijsturingsmaatregelen een bedrag voor onvoorzien vrij te spelen. We komen hier bij de behandeling van de begroting 2026 op terug.

Bezuinigingen

Raden en staten van onze deelnemers hebben ODRN verzocht in te gaan op de mogelijkheid om besparingen te realiseren. Gemeenten staan aan de vooravond van ingrijpende bezuinigingen, het zogenoemde een ravijnjaar 2026. Het is logisch dat ook ODRN zich inspant om besparingen te realiseren.

ODRN denkt uiteraard mee en komt terug op besparingsmogelijkheden.
Aanvullende besparingen op overhead lijken in ieder geval niet reëel. Met het terughalen van de bouwtaken verliest ODRN een flink deel van de dekking voor overhead. De gemeente Nijmegen draagt voor de jaren 2025 t/m 2027 bij aan de frictiekosten. Maar dan nog is de opgaaf groot, want overhead betreft voor deel vaste kosten die niet automatisch meeademen met daling van de omzet.

Als we de begrote overhead uit 2024 (het jaar voorafgaand aan de ontvlechting) door hadden kunnen zetten, zou er op prijspeil 2025 jaarlijks € 8,4 miljoen voor overhead beschikbaar zijn. In 2024 had de ODRN ook nog een aanvullend budget van € 8 ton voor ontwikkeluitgaven (prijspeil 2024). Deze is in de komende jaren niet beschikbaar.
De ODRN reduceert stapsgewijs de overhead van € 8,4 miljoen naar € 7 miljoen vanaf 2028, een daling van uiteindelijk € 1,4 miljoen! De gemeente Nijmegen levert voor 2025 tot en met 2027 een met bijdrage voor frictie overhead, een bijdrage waarmee we in 2025 tot en met 2027 een reële maar wel sobere begroting op kunnen stellen. We kunnen de overhead in deze jaren terugdringen, deels doordat sommige van deze kosten variabel zijn en dus automatisch dalen en deels met bijsturingsmaatregelen. Vanaf 2028 moet de

ODRN de kosten van de overhead volledig zelfstandig dragen. De dekking van de overhead in 2028 en volgende jaren kan op verschillende manieren tot stand komen. We hebben eerder aangegeven dat schaalvergroting door bijvoorbeeld een fusie de beste oplossing is om tot een verlaging van de overheadkosten te komen want ODRN is niet robuust en (te) klein om alle taken goed te kunnen bemensen. We dringen daarom aan op een spoedig besluit over een fusie met een andere omgevingsdienst.

Natuurlijk is het wel mogelijk om andere afspraken te maken over het takenpakket. Leveren we minder werk? Dan hoort daar ook een lagere afrekening bij. We wijzen er wel op dat ODRN met een omzetreductie nog minder in staat om taken goed te bemensen en uit te voeren. Ook het percentage overhead van 30% komt daarmee op termijn onder druk. Wellicht kan het opportuun zijn juist extra taken bij ODRN te beleggen. Taken die ODRN vanuit haar expertise wellicht efficiënter en ook effectiever kan uitvoeren. Dat zou winst opleveren voor zowel ODRN als voor deelnemende partijen.

Bijlage: Opslag voor indirect productief

Met de opslag voor indirect productief betalen we de inzet voor deze taken:

- Operationeel beleid
- Accountmanagement
- Werkoverleg Productief
- Coördinatie
- Procesondersteuning
- Innovatie en ontwikkeling

Het gaat om taken met een directe relatie tot primaire productie (het gaat niet om overheadtaken).

De opslag indirect productief is niet nieuw. Voor 2023 kenden we een basistarief. Dat was onderdeel van de vaste prijs producten. Vanaf 2023 hebben we de vaste prijs producten afgeschaft. We rekenen vanaf 2023 onze productie volledig af op basis van uurtarieven mét een opslag voor indirect productief. Argumenten voor deze keuze:

- transparant
- eenvoudig => beperken tijdschrijven én
- eerlijk => iedereen betaalt in principe mee

Met een opslag voor indirect productief betalen onze opdrachtgevers niet dubbel. Want met deze opslag betalen we de inzet van diverse medewerkers die geen uren schrijven. Sommige andere diensten laten indirect productieve medewerkers wel uren schrijven en/of ‘verstoppen‘ toeslagen in vaste prijsproducten.
De tarieven van ODRN zijn marktconform. Dat blijkt uit Benchmark 2024 van Seinstra & Partners. En uit een boekenonderzoek 2023 DDJ Accountants ODRA/ODRN.
Nadeel van een procentuele opslag is dat deze automatisch mee ademt met omzetschommelingen terwijl indirect productieve inzet deels ook vaste kosten betreft. Daarin schuilt een kwetsbaarheid. Bij een systematiek van normfinanciering heffen we deze kwetsbaarheid op. Normfinanciering is onze stip op de horizon. We komen hier in de perspectiefnota 2027 en bij de begroting 2027 op terug.

Openbaar Zaaknummer: Z/24/269684

Kadernota W: Beslisnota voor de Gemeenteraad
Onderwerp: Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2025/2026
Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
De gemeenteraad besluit:

1. De kadernota 2025/2026 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna ODRN) ter kennisname aan te nemen;
2. De bijgevoegde zienswijze in te dienen over de kadernota 2025/2026 van de ODRN.

Aanleiding
De ODRN legt met zijn brief van 31 oktober 2024 uw raad een kadernota 2025/2026 voor. Deelnemende gemeenten worden verzocht hun zienswijze kenbaar te maken voor 1 februari 2025. ODRN stelt daarna een conceptbegroting 2025 op. Met dit voorstel wordt bijgevoegde zienswijze voorgesteld.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
02-02-2023	Zienswijze Kadernota ODRN 2023/2024 – akkoord met zienswijze (Z/22/096079)
01-02-2024	Beslisnota Zienswijze kadernota ODRN 2024/ 2025 – akkoord met zienswijze (Z/23/145672)

Gewenst resultaat
De ODRN ziet voor Wijchen toe op een bewoonbare, duurzame, veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Via van de planning en control cyclus van ODRN geeft ODRN inzicht in zijn doelstellingen en de middelen die daarvoor nodig zijn. De kadernota maakt daar onderdeel van uit. Op basis van de kadernota gaat ODRN aan de slag met een vertaling naar de begroting. Uw gemeenteraad kan met zijn zienswijze ODRN meegeven hoe het denkt over deze kaders en welke thema's voor de raad aandacht behoeven.

Argumenten
1.1 De ODRN is een gemeenschappelijke regeling.
De gemeenteraden, waaronder die van Wijchen, worden door het bestuur op de hoogte gebracht van de activiteiten en prestaties van ODRN op drie verschillende momenten; in het voorjaar, in het najaar en in het jaarverslag dat in het voorjaar van het daaropvolgende jaar wordt aangeboden. Deze kadernota betreft een prognose over de toekomst. In deze nota geeft de ODRN zicht op ontwikkelingen en risico's die het voorziet in de toekomst. Het behandelt o.a. de onzekerheid die gepaard gaat met de implementatie en uitstel van de omgevingswet.

2.1 De Kadernota gaat goed in op de meeste te verwachten effecten.
Het is raadzaam om extra aandacht te besteden aan het ravijnjaar 2026 en ODRN te vragen uitgebreider in te gaan op het verhogen van Opslag Indirecte inzet. De zienswijze gaat hier op in.

Tegenargumenten en risico's
Er zijn procedureel geen tegenargumenten.

Financiële gevolgen
In de Kadernota is geen gedetailleerde onderbouwing gegeven. Deze zal bij de actualisatie van de begroting 2025 en begroting 2026 voorliggen. Aan deze nota zelf zijn geen concrete financiële gevolgen verbonden.

Communicatie
De bijgevoegde zienswijze zal richting ODRN worden gestuurd.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen
Als uw raad instemt met de zienswijzenbrief, dan zal deze uiterlijk op 1 februari 2024 worden verzonden. De ODRN gaat daarna aan de slag met een vertaling naar de begroting. Uw zienswijzen worden daarin meegenomen.
Het proces daarna is globaal als volgt:

- Februari / maart 2025: opstellen wijziging van de Begroting 2025 en de Begroting 2026 met in achtneming van de kadernota en de zienswijzen daarbij
- April 2025: behandeling van de begrotingsstukken door het dagelijks bestuur van de ODRN
- April/juni 2025: zienswijzen bij de wijziging van de Begroting 2025 en de Begroting 2026
- Augustus 2025: vaststellen van de wijziging van de Begroting 2025 en de Begroting 2026 door het algemeen bestuur van de ODRN
- Vóór 15 september 2025: indienen van de begrotingstukken bij onze toezichthouder, het ministerie van BZK.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Voorstel Advies
Financiën

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6253
Extern Zaak ID	Z/24/238773
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.15
Titel	W: Deelname opgaven Groene Metropoolregio 2025-2028
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
20241210 beslisnota college intekenen opgaven GMR 2025-2028
bijlage 2a regionale-agenda-2025-2028
Bijlage 1 Opgavenovereenkomst 2025-2028 GMR - Wijchen
bijlage 2b Algemene voorwaarden Opgaven
bijlage 2c Memo bezuinigingsopdracht 2026

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	15 oktober 2024
College BenW publicatie Wijchen	15 oktober 2024
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/238773

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Intekenen op de opgaven Regioagenda GMR 2025-2028

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

Tot het aangaan van de bijgevoegde "Opgaveovereenkomst regionale agenda Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen 2025-2028" en in te tekenen op alle 5 de opgaven zoals is bijgevoegd in bijlage 1 "Opgaveovereenkomst GMR-Wijchen 2025-2028".

Aanleiding
In april 2024 heeft de Groene Metropoolregio de gemeenteraden de regionale agenda en begroting 2025-2028 in concept aangeboden en uitgenodigd om hier een zienswijze op in te dienen. Naar aanleiding van de zienswijzen die de gemeenten hebben ingediend, heeft dit niet geleid tot een aanpassing van de aangeboden concept Regionale agenda en begroting. Het Algemeen Bestuur van de Groene Metropoolregio heeft op 11 september jl. de Regionale Agenda en begroting vastgesteld.
Nu de regionale agenda is vastgesteld door de Groene Metropoolregio worden de gemeenten gevraagd om in te tekenen op deelname op alle de vijf opgaven.

Op 28 november heeft de raad van Wijchen besloten deel te nemen aan de 5 opgaven zoals bijgevoegd in de regioagenda en heeft het college toestemming gegeven hierop in te tekenen. Het college kan vervolgens over gaan tot het aangaan van de bijgevoegde overeenkomst met de Groene Metropoolregio en deze door de burgemeester te laten ondertekenen.

Bijgevoegd is de aanbiedingsbrief van de Groene Metropool aan de colleges met daarin onder andere opgenomen de opgaveovereenkomst en de vastgestelde Regionale agenda 2025-2028.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
2-7-2024	Besluit tot indienen zienswijze op de regionale agenda waarin aangegeven dat naast zorgen over financieel ravijnjaar (2026), de raad positief is over de ambities uit de regionale agenda en Wijchen wederom voornemens is in te tekenen op de vijf opgaven voor 2025-2028.
28-11-2024	Besluit van de raad om deel te nemen aan de 5 opgaven voor 2025 - 2028

Gewenst resultaat
De deelname door Wijchen aan alle vijf de opgaven van de Groene Metropoolregio zoals omschreven in de Regionale Agenda 2025-2028.

Argumenten

1.1 Hiermee bekrachtigd Wijchen haar inzet voor de regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio voor de komende 4 jaar volgens de gemeenschappelijke regeling.

Door instemming van de raad van Wijchen met het besluit om deel te nemen aan alle 5 de opgaven in overeenstemming met artikel 27 van de Gemeenschappelijke Regeling regio Arnhem Nijmegen (Groene Metropoolregio), heeft de raad expliciet ingestemd met deelname aan de opgaven zoals bedoeld in art 27 van de gemeenschappelijke regeling.

De gemeente Wijchen laat hiermee zien dat de gemeente haar rol als betrouwbare partner in de regio neemt.

1.2 De Groene Metropoolregio houdt rekening met de zorgen van financieel ravijn jaar 2026.

Wel heeft de raad in de zienswijzebrief van 2 juli 2024 onder meer een oproep gedaan om kritisch te zijn op de beperktere financiële ruimte die gemeenten gaan krijgen in het kader van 2026 (financieel Ravijnjaar). Aan deze zienswijze – die door meerdere raden was ingediend – is inmiddels gehoor gegeven middels de bijgevoegde memo vastgesteld in het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio.

Inmiddels heeft het Dagelijks bestuur een bezuinigingsvoorstel besproken met het Algemeen Bestuur van de Groene Metropool regio van 27 november jl.. Het Algemeen bestuur hierop positief gereageerd. De voorgestelde bezuiniging lijkt hiermee op 7% uit te komen. De regio agenda commissie (RAC) zal nog nadrukkelijk worden geconsulteerd op de bezuiniging bij de RAC. In januari 2025 zal het Dagelijks Bestuur de colleges en raden in haar brief over de financiële en beleidsmatige uitgangspunten hierover informeren. In april zal de (herijkte) begroting 2026 e.v. voor zienswijzen aan de raden worden toegezonden.

Tegenargumenten en risico's
n.v.t.

Financiële gevolgen

In de begroting van de Wijchen is al rekening gehouden met de nieuwe regionale agenda 2025-2028 inclusief de bijbehorende begroting. De structurele kosten ad € 417.507, - kunnen worden betaald uit de huidige begroting van de Groene Metropoolregio.

Zoals aangegeven in argument 1.2 is inmiddels gehoor gegeven aan de ingediende zienswijze om te bezuinigen. Door het Dagelijks Bestuur (DB) is inmiddels n.a.v. de bijgevoegde memo een concreet voorstel uitgewerkt voor 7% bezuiniging op de inwonerbijdrage. Zoals al aangegeven bij argument 1.2 is het Algemeen bestuur op 27 november hierover geconsulteerd en kan het Algemeen Bestuur deze lijn volgen.

Communicatie
N.v.t.

Inwonersparticipatie
N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen
Na goedkeuring en ondertekening zal de getekende overeenkomst worden teruggestuurd aan de Groene Metropoolregio.

Geheimhouding:
N.v.t.

Voorstel
Advies
Financieel en juridisch adviseur zijn akkoord.

Bijlagen:
1. Te tekenen opgavenovereenkomst 2025-2028
2. Aanbiedingsbrief met bijlagen:
   a) Regionale-agenda 2025-2028
   b) Algemene Voorwaarden opgaven
   c) Memo bezuinigingsopdracht 2026

Opgaveovereenkomst regionale agenda Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen 2025 - 2028

Partijen

De Regio Arnhem-Nijmegen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door zijn voorzitter, Mr. H.M.F. Bruls, handelend ter uitvoering van een besluit van het dagelijks bestuur d.d. 25 september 2024, verder te noemen de “Groene Metropoolregio”.

en
Gemeente Wijchen, *gevestigd aan Kasteellaan 27, rechtsgeldig vertegenwoordigd door burgemeester R. Helmer-Englebert, hierna te noemen:* "Gemeente”.

hierna gezamenlijk aan te duiden als: "Partijen"

Overwegingen

- De regio staat voor grote maatschappelijke opgaven: op het gebied van verstedelijking, wonen, werk, bereikbaarheid, circulariteit, klimaatadaptatie, duurzaamheid, energietransitie en gezondheid;
- De regiogemeenten hebben op 1 januari 2021 de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen vastgesteld waarmee zij een openbaar lichaam hebben opgericht met de naam Regio Arnhem-Nijmegen, ook wel de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
- De ambities van de Groene Metropoolregio zijn:
    - doorgroeien naar een groene metropoolregio van internationale betekenis;
    - met een internationale voorbeeldfunctie op het gebied van circulariteit, samenleving, energie, voedselproductie, gezondheid en technologie;
    - dé circulaire topregio worden in Nederland en van Europa, in alle facetten van de leefomgeving;
    - en hét voorbeeld zijn voor een kwalitatieve groei met een goede balans tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit: ontspannen groeiregio in balans.
- Om werk te maken van deze ambities is een regionale agenda 2025-2028 opgesteld. De regionale agenda bestaat uit meerdere opgaven;
- De regionale agenda & begroting 2025-2028 is vastgesteld op 11 september 2024 door het algemeen bestuur;

- De gemeenten delen de urgentie om met volle kracht stevige voortgang te boeken op de realisatie van de opgaven in de regionale agenda;
- De afspraken in dit document fungeren als opgaveovereenkomst zoals bedoeld in artikel 27, lid 1 van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 Dienstverlening

1.1 Gemeente draagt aan de Groene Metropoolregio op, gelijk deze in opdracht aanneemt, het uitvoeren van de volgende opgave(n) (aankruisen wat van toepassing is):

☒Groene Groeiregio

☒Productieve Regio

☒Ontspannen Regio

☒Verbonden Regio

☒Circulaire Regio

1.2 De Groene Metropoolregio voert de opgaven uit op de in de bijgevoegde Regionale Agenda 2025-2028 omschreven wijze.

Artikel 2 Bijdrage

2.1 De gemeente draagt gedurende de looptijd van deze overeenkomst bij aan de opgaven conform de jaarlijkse begroting van de Groene Metropoolregio, die volgens de procedure zoals weergegeven in artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen tot stand komt. Voor de onderbouwing van dit bedrag wordt verwezen naar de uitwerking van de opgaven in de regionale agenda.

2.2 De verantwoording over de inzet van middelen en de bereikte resultaten vindt plaats in het jaarverslag, de kwartaalrapportages, tussenrapportage (per 1 juli) en in de jaarrekening van de Groene Metropoolregio.

2.3 De Groene Metropoolregio zal zich inspannen om de uitvoering van de regionale agenda op praktische wijze te monitoren.

2.4 Over de door de gemeente te leveren ambtelijke capaciteit aan de opgave(n) worden door Partijen jaarlijks nadere afspraken gemaakt. Bij het maken van deze afspraken is voor de Netwerkdirectie een actieve rol weggelegd.

Artikel 3 Looptijd

3.1 Deze opgaveovereenkomst treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening van deze opgaveovereenkomst en eindigt op 31 december 2028.

3.2 Tussentijdse opzegging door Partijen is slechts mogelijk met inachtneming van artikel 15 en 16 van de op deze overeenkomst van toepassing zijnde ‘Algemene voorwaarden Opgaveovereenkomsten’.

4. Diversen

4.1. Op deze overeenkomst zijn ‘Algemene voorwaarden Opgavenovereenkomsten’ integraal van toepassing.

4.3 De overwegingen en de bijlage(n) maken onlosmakelijk deel uit van deze overeenkomst. In geval van tegenstrijdigheid tussen de bijlagen en deze overeenkomst prevaleert het bepaalde in deze overeenkomst.

Ondertekend in tweevoud d.d. …….. te Wijchen.

Gemeente Wijchen ,	Groene Metropoolregio
R. Helmer-Englebert	Mr. H.M.F. Bruls
burgemeester	voorzitter

Bijlagen:

- Regionale Agenda & begroting 2025-2028 (vastgesteld 11 september 2024)
- Algemene voorwaarden Opgavenovereenkomsten.

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

REGIONALE AGENDA 2025-2028

& BEGROTING 2025-2028

11-09-2024

WAT DOET DE GMR

Tot de GMR behoren de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
De regio grenst aan Duitsland en ligt grotendeels in de provincie Gelderland. De gemeente Mook en Middelaar ligt in het uiterste noorden van de provincie Limburg.

De opgaven van de GMR zijn:
- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

• als organisatie
Wij zijn een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten op basis van een gemeenschappelijke regeling. De organisatie houdt zich hoofdzakelijk bezig met uitdagingen in het ruimtelijke domein.

• als gebied
Het gebied kent meerdere aanduidingen als het gaat om de naam. De afbakening is, dat wij hieronder de Groene Metropoolregio en het geografisch gebied regio Arnhem-Nijmegen verstaan en gebruiken.
We voegen altijd ‘regio’ toe. We benadrukken daarmee dat het een groter geografisch gebied is, een regio, en niet alleen een stedelijk gebied.

WAT KENMERKT ONZE REGIO

Diversiteit
De diversiteit van het stadse, het dorpse en het groen. Wil je de drukte in, dan ga je zo de stad in. Wil je de rust in, dan kan dat ook: binnen vijf minuten ben je in een bos en kun je heerlijk wandelen. Ons groene profiel komt door zowel het groen in de steden als de omgeving daarbuiten en onze prachtige natuur met rivieren, bossen en komgebieden.

Rivierengebied en stuwwallen
Ons rivierengebied zorgt voor een spectaculaire natuur van rivieren. De grote dynamische rivieren van ons land, de Waal, IJssel, Rijn en Maas stromen allemaal door onze regio. Deze rivieren zijn krachtige ecosystemen omdat ze altijd te maken hebben met verschillende waterstanden en sterk veranderende seizoensinvloeden. Langs deze rivieren liggen stuwwallen uit de ijstijd, op de Veluwezoom en in het Rijk van Nijmegen. Deze stuwwallen kennen een bijzondere natuur met heuvels, bossen, beken, heide en belangrijke drinkwatervoorraden.

Ligging
Onze ligging in Europa is bijzonder gunstig en we zijn een grensregio. We zijn een belangrijk knooppunt op het Europese vervoersnetwerk, dat Nederland en de Randstad verbindt met o.a. Duitsland.

Innovatieve organisaties
De regio blinkt vooral uit in innovatieve organisaties op het gebied van energie, hoogwaardige techniek en gezondheid. De kracht van deze organisaties, in combinatie met campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC’s, maakt deze regio interessant. Denk aan ConnectR, Noviotech Campus, Radboudumc, Radboud universiteit, HAN University of Applied Sciences en Hogeschool Van Hall Larenstein.

Onze uitdagingen
Er is een enorme druk op de regio om te wonen, te werken, te bezoeken, te studeren en te ontspannen. En tegelijkertijd is er de zorg voor onze natuurlijke omgeving, die daarbij voor eco-systeemdiensten als drinkwater zorgt. Daarom moeten we investeren in woningbouw, bereikbaarheid, economie, duurzaamheid, natuur, landschap, recreatie en toerisme.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 5

1. INLEIDING 6

2 GROENE GROEIREGIO 13
Speerpunt verbinden van de ruimtelijke opgaven 14
Speerpunt wonen in balans: versnellen van de woningbouw 16

3. PRODUCTIEVE REGIO 23
Speerpunt toekomstbestendige werklocaties 25
Speerpunt verbeteren van de dienstverlening aan het mkb 26
Speerpunt slimmere en schonere logistiek 27

4. ONTSPANNEN REGIO 29
Speerpunt groen-blauw raamwerk en landelijk gebied 32
Speerpunt recreatie en toerisme 33
Speerpunt cultuur 35

5. VERBONDEN REGIO 37
Speerpunt duurzame mobiliteit en gedrag 40
Speerpunt voorzieningen en infrastructuur 42

6. CIRCULAIRE REGIO 45
Speerpunt grondstoffen en ketens 47
Speerpunt circulaire bouw en infra 48
Speerpunt water en klimaatadaptatie 49
Speerpunt energietransitie 50

7. BEGROTING 2025-2028 53
7.1 Het regiobureau (programma) 54
7.2 De vijf opgaven (programma) 56
7.3 Geprognosticeerde balans 58

8. BEDRAG HEFFING VENNOOTSCHAPSBELASTING 59

9. PARAGRAFEN 60
9.1 Paragraaf 1: Risico's en weerstandsvermogen 60
9.2 Paragraaf 2: Financiering 61
9.3 Paragraaf 3: Bedrijfsvoering 61
9.4 Paragraaf 4: Verbonden partijen 62
9.5 Paragraaf 5: Ontwikkeling van het EMU saldo 62

Bijlage 1: Kerngegevens 65
Bijlage 2: Deelnemende gemeenten 66
Bijlage 3: Inwoneraantallen per gemeente 67
Bijlage 4: Bijdrage per gemeente 68
Bijlage 5: Lasten en baten per opgave 69

VOORWOORD

Voor u ligt de regionale agenda 2025-2028 en bijbehorende begroting.
De afgelopen jaren hebben we nagedacht over hoe we ons moeten gaan voorbereiden op de nabije toekomst. We hebben in diverse plannen, zoals het regioarrangement en NOVEX ontwikkelperspectief, samen met andere overheden, uitgebreid bepaald wat nodig is om op de toekomst voorbereid te zijn.

Heel kort samengevat gaat het over maatregelen om bijvoorbeeld drinkwatervoorraden veilig te stellen, onze rivieren in toom te houden en eveneens verdroging aan te pakken. Zowel in het rivierengebied als op de stuwwallen. Het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen en de levensduur van producten verlengen om grondstoffen te sparen. En het huidige energienetwerk stelt ons voor grote uitdagingen die om slimme keuzes vragen. Er is ruimte nodig voor bedrijven, het bouwen van 60.000 woningen en ruimte om de bereikbaarheid te garanderen.
Er zijn gebieden in de regio waar nog niet duidelijk is hoe concurrerende ambities op elkaar kunnen worden afgestemd. Maar er zijn ook gebieden waar we gewoon aan de slag kunnen. Daar is de opgave helder en is het een kwestie van uitwerken en budget organiseren. Met alle plannen die we hebben gemaakt en de Regio Deal die is gesloten met het Rijk, de provincie Gelderland en The Economic Board kunnen we verder.

Alle ontwikkelingen die nodig zijn, hebben ruimte nodig. Keuzes maken is onvermijdelijk om tot uitvoering te komen. Dit vraagt om een manier van werken die we niet gewend zijn; het verdelen van schaarste, van ruimte en van financiële middelen. De samenwerking zal behoorlijk op de proef worden gesteld. Tegelijkertijd is samenwerken de enige weg om hieruit te komen. De komende jaren zal blijken hoe succesvol wij deze problemen kunnen oplossen. Ik heb er alle vertrouwen in, maar het zal zeker niet makkelijk zijn.

We kijken verwachtingsvol naar de toekomst. We gaan ervan uit dat wat de afgelopen jaren in gang is gezet, doorgezet kan worden. Dat we aan het werk kunnen met alle plannen die zijn gemaakt. Dit vergt veel van de samenwerking, maar ik geloof daarin!

Namens het algemeen bestuur van
de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Hubert Bruls
Voorzitter

1. INLEIDING

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is, als opvolger van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem-Nijmegen, op 1 januari 2021 van start gegaan. De GMR is een samenwerkingsverband van zeventien gemeenten. De regio is een van de vijf metropoolregio's van het land. Dit is de derde regionale agenda van de GMR. De eerste agenda ging over 2022, de tweede over 2023-2024. Deze derde agenda gaat over vier jaar: 2025-2028.

OPGAVEN 2025-2028

De GMR krijgt de komende jaren te maken met een enorme groei van het aantal inwoners. Tussen 2020 en 2040 zijn er naar verwachting 60.000 extra woningen nodig. Deze woningen moeten betaalbaar en duurzaam zijn en aansluiten bij de woonwensen van verschillende doelgroepen. Om dit voor elkaar te krijgen is regionale samenwerking belangrijk. Mede door de verwachte groei van het aantal inwoners neemt de druk op bereikbaarheid van werk en voorzieningen nog verder toe. Ook hiervoor zijn forse investeringen nodig die om een gezamenlijke aanpak vragen. Meer inwoners leidt tot een grotere behoefte aan banen. We werken regionaal samen aan een stabiele economische infrastructuur waarbij er in de toekomst voldoende geschikte banen zijn. Naast werk, zijn voor onze inwoners recreatieve en culturele voorzieningen en natuur rondom de steden en dorpskernen belangrijk. De druk op het landschap en de voorzieningen neemt toe en ook hier is een regionale aanpak vereist om slim en efficiënt in deze behoefte te voorzien. We moeten hierbij scherpe keuzes maken; niet alle ambities passen in de ruimte die in onze regio beschikbaar is. Daarnaast moeten we onze CO^2-footprint fors verkleinen, hebben we steeds vaker te maken met tekorten aan grondstoffen en materialen en kan ons energiesysteem de toenemende vraag naar elektriciteit niet aan. Deze thema's vragen om een regionale aanpak, aanvullend op die van gemeenten, provincie en Rijk.

We staan voor de uitdaging om de groei van wonen, werken en mobiliteit zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, we noemen dat groene groei.

Om dit te bereiken, werken we met de gemeenten aan vijf opgaven:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Op deze opgaven is regionale samenwerking om verschillende redenen van belang, te weten:

Slim omgaan met de ruimte
Er is sprake van schaarse ruimte en veel opgaven. We kijken samen waar we welke functies willen en kunnen realiseren en hoe functies slim gecombineerd kunnen worden. We hebben hiervoor een goede regionale visie op de ruimtelijke inrichting nodig, die doorwerkt in lokaal omgevingsbeleid.

Opgaven overstijgen de gemeentegrenzen
De opgaven zijn te veel omvattend om op gemeentelijk niveau aan te pakken. Veel maatregelen die in de ene gemeente genomen worden, zijn direct van invloed op opgaven in andere gemeenten. Voor de meest optimale oplossingen is samenwerking nodig.

Financiering van bovenlokale maatregelen
We hebben te maken met bovenlokale opgaven met hoge kosten. Denk aan bovenlokale mobiliteitsopgaven, natuurherstel, een robuust watersysteem en de energietransitie. Een regionale aanpak geeft ons meer slagkracht richting diverse ministeries, de provincie en Europa.

Verplichting provincie en Rijk om opgaven regionaal op te pakken
Provincie en Rijk verplichten gemeenten om opgaven in regionaal verband op te pakken. Voorbeelden van verplichte programma's zijn de Woondeal, de Regionale woonzorgvisie, het regioarrangement, het NOVEX ontwikkelperspectief, de aanpak voor het landelijk gebied, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en de Regionale Energie Strategie (RES). De GMR vervult bij deze programma's een verbindende en coördinerende rol.

Efficiency en kostenvoordelen
Door samen op te trekken kan met dezelfde mensen en middelen meer bereikt worden. Bijvoorbeeld door kostenvoordelen bij gezamenlijke inkoop, het delen van kennis en het samen uitvoeren van projecten, waardoor minder menskracht nodig is.

FOCUS OP UITVOERING

In deze regionale agenda staan dezelfde vijf opgaven centraal als in de voorgaande agenda's. Onze opgaven zijn niet veranderd. Dit betekent niet dat we hetzelfde blijven doen. We komen in een nieuwe fase. In de eerste jaren van het bestaan van de GMR is gebouwd aan een gezamenlijk beeld van de toekomst van de regio. Daarom lag in de regionale agenda's voorheen de focus op beleidsontwikkeling, onderzoek en planvorming. Dit is vastgelegd in o.a. het regioarrangement.
Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf, de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen, ons verhaal in te brengen in het programma NOVEX en andere samenwerkingen. Bovendien zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

INTEGRATIETAFEL VOOR SAMENHANG TUSSEN OPGAVEN

Afgelopen jaren bleek er steeds vaker de behoefte te zijn om (ruimtelijke) vraagstukken integraal aan te vliegen, denk aan het groen-blauw raamwerk, maar ook bijvoorbeeld onderwerpen als logistiek en circulair bouwen. In aanloop naar deze agenda wordt geoefend met een werkwijze hiervoor. Een zogenaamde integratietafel om zo de transparantie van processen en besluitvorming te vergroten en faciliterend te zijn aan de verschillende opgaven.

De werkwijze is bedoeld om bij de start op de integratietafel een onderwerp van alle kanten te belichten. Op deze manier kunnen we de opgaventeams gericht opdrachten meegeven en het te doorlopen proces op voorhand goed uitlijnen. Deze werkwijze moet ertoe leiden, dat in een aantal stappen een integraal advies wordt gegeven richting de verschillende opgaven en uiteindelijk het algemeen bestuur. De integratietafel kan zich ontwikkelen tot een logische plek voor de inbreng van externe partners.
Voor de integratietafel maken de bestuurlijke opdrachtgevers samen met het dagelijks bestuur een jaarkalender, wat meer structuur geeft. Het algemeen bestuur bespreekt deze kalender.

UITVOERINGSKRACHT GEMEENTEN

Veel uitvoering ligt op het bordje van de deelnemende gemeenten. In heel Nederland en eveneens in onze regio kampen gemeenten met personele krapte. Door meerdere oorzaken, waaronder personele capaciteit, netcongestie en stikstof, komt de uitvoering van plannen in het gedrang. Daarnaast zien we dat de complexiteit van de leefomgeving toeneemt. Er is een toenemende inhoudelijke en ruimtelijke afhankelijkheid tussen de opgaven.
Binnen de GMR adviseren de gemeentesecretarissen, verenigd in de netwerkdirectie, over de haalbaarheid van de plannen, op basis van o.a. de beschikbare capaciteit. Voor de uitvoering van de regionale agenda is, voor zover mogelijk, geïnventariseerd welke personele capaciteit gemeenten nodig hebben om de agenda uit te voeren.

Een tekort aan personele capaciteit is geconstateerd voor met name:
- de uitvoering van de Woondeal, met name projectleiders, plantoetsers en verkeersdeskundigen
- de energietransitie, de hiervoor vereiste capaciteit is vaak alleen extern verkrijgbaar
- projectleiders en verkeersdeskundigen voor de planvoorbereiding van mobiliteitsmaatregelen
- begeleiders van ruimtelijke gebiedsprocessen en de uitwerking daarvan in uitvoeringsplannen

Geen enkele gemeente in onze regio is in staat om, in de huidige arbeidsmarkt, de geschetste personele knelpunten zelfstandig op te lossen. Juist samenwerking op de schaal van de GMR maakt het mogelijk om met elkaar oplossingen te genereren.

Naar aanleiding van de inventarisatie zijn de volgende maatregelen genomen of in voorbereiding om dit capaciteitsvraagstuk aan te pakken:

1. **Startersprogramma Werken in Gelderland**
   Met een provinciale bijdrage draait het startersprogramma Werken in Gelderland, dat is toegespitst op woningbouw. Hier maken meerdere gemeenten in de regio gebruik van.
2. **Flexpool met specialisten**
   Met provinciale bijdrage draait een Flexpool van specialisten in de GMR, die specifiek voor de versnelling van de woningbouwopgave wordt ingezet. Het regiobureau coördineert dit. Er wordt door meerdere gemeenten in onze regio gebruik gemaakt van deze specialisten. De Flexpool bestaat uit ingehuurde adviseurs die tijdelijk worden ondergebracht bij de gemeenten voor afgebakende klussen en opdrachten. De Flexpool werkt goed, maar is duur en er is onvoldoende borging van kennis in de regio.

3. **Inrichten projectleiderspool**
   Samen met het P&O-Netwerk Arnhem-Nijmegen is inmiddels een opzet gemaakt, met gebruik van de expertise van de Regio West-Brabant. Het is de bedoeling om te starten met het in dienst nemen van vijftien projectleiders, die door gemeenten kunnen worden ingehuurd voor specifieke werkzaamheden of als aanvulling op de Flexpool. Het profiel van de projectleiders wordt gerelateerd aan de opgaven van de GMR. Op deze manier verwachten we goedkoper te kunnen werken en blijft de kennis in de regio. Het projectvoorstel is nagenoeg afgerond. We verwachten dat de projectleiderspool in 2025 operationeel is.
   De financiële dekking voor het aanstellen van bijvoorbeeld de vijftien projectleiders, zit niet in de regionale begroting. Dit kan gefinancierd worden uit de huidige vacatureruimte bij de deelnemende gemeenten.
4. **Verder uitbouwen gezamenlijke inkoop**
   Gezamenlijke inkoop van goederen en diensten, zoals nu al gebeurt voor de inkoop van elektriciteit en gas kan worden uitgebreid. Dit kan voor de inkoop van bijvoorbeeld bepaalde specialistische adviezen, zoals voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma.

De netwerkdirectie gaat, in samenwerking met de opgavemanagers, periodiek monitoren en rapporteren hoe de realisatie van de uitvoering loopt, met name vanuit het oogpunt van beschikbare personele capaciteit en financiële ruimte. Deze inzichten worden in de bestuurlijke opgaveteams (BOT's) gedeeld. Op basis van deze inzichten (vooruitkijkend, forecasting) draagt de netwerkdirectie oplossingsrichtingen aan om de uitvoering te bevorderen.

MONITOREN REGIONALE OPGAVEN

Afgelopen jaren zijn diverse monitoringsinstrumenten ingezet, zoals de monitor verbonden aan de Woondeal, de Economische Monitor en een monitor over CO^2-reductie. Uit de evaluatie van de GMR kwam de vraag om de uitvoering van de regionale agenda te monitoren. Komende jaren gaan we aan de slag om verschillende meetmethoden op een praktische wijze te bundelen tot een overzichtelijk instrument.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

De GMR werkt met veel partijen samen. Voor de GMR zijn de belangrijkste samenwerkingen die met Regio Foodvalley via het gezamenlijke NOVEX gebied, provincie Gelderland en The Economic Board. Daarnaast zijn er tal van andere partners waarmee vanuit de opgaven wordt samengewerkt. Zo werken we samen met partners in Europa, het bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen.

NOVEX gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley
In het gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley komt een aantal grote nationale opgaven samen:
- het realiseren van een schaalsprong in verstedelijking (wonen, economie, mobiliteit, leefomgeving en energietransitie)
- een forse herstelopgave van natuur- en watersystemen
- de landbouwtransitie

Om deze opgaven integraal te bekijken en aan te pakken, is het gebied door het Rijk aangemerkt als een van de NOVEX gebieden in Nederland.
In de NOVEX gebieden werken Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten als partners nauw samen: gebieds- en opgavegericht. In het NOVEX ontwikkelperspectief Arnhem-Nijmegen-Foodvalley 2023 zijn de ambities en keuzes geformuleerd. Dit ontwikkelperspectief is een uitbreiding van en verdieping op de Verstedelijkingsstrategie "Meer landschap, meer stad".
Een samenwerking met zoveel partijen is een ingewikkeld proces. Afgelopen jaren is hiervoor een structuur ontwikkeld, waarbinnen we de gezamenlijke afspraken voorbereiden. Via deze structuur werken de overheden aan de programmering (wanneer voeren we wat uit) en uitvoering (o.a. invulling van randvoorwaarden en financiering) van de afspraken.

Op gebiedsniveau worden de afspraken verder uitgewerkt in gebiedsprogramma's. De GMR is opgedeeld in vier gebieden: Veluwezoom, Middengebied, Liemers en Rijk van Nijmegen. De door het Rijk aangewezen grootschalige NOVEX woningbouwlocaties in Arnhem en Nijmegen hebben daarbij een aparte relatie met het Rijk. Naast de landelijk gemaakte afspraken levert het regioarrangement van de GMR input voor de gebiedsprogramma's. De uitvoering van de gebiedsprogramma's vraagt vaak bijdragen van andere overheden. De 'NOVEX structuur' wordt gebruikt om hierover afspraken te maken met Rijk, provincie en waterschappen.

Provincie Gelderland
Beleidsontwikkeling en belangenbehartiging gebeurt deels op provinciaal niveau. We werken daarom nauw samen met de provincie Gelderland. De GMR is binnen Gelderland een stedelijke regio met een grote en ingewikkelde ruimtelijke opgave. Het is belangrijk dat de (ruimtelijke) ambities van onze regio een goede plek krijgen in de provinciale agenda's. Bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma's, zoals voor het landelijk gebied, mobiliteit, economie en wonen. Ons regioarrangement, dat is vastgesteld door de gemeenteraden van de GMR en opgesteld in opdracht van en in samenwerking met de provincie, is de basis waarop wordt samengewerkt.

The Economic Board (TEB)
TEB is een netwerk van ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties. Zij stimuleert samenwerking voor een gezond en duurzaam leven onder de merknaam Lifeport. Voor meer informatie: www.lifeport.nl.

Samen met hun partners en uitvoeringsorganisaties werken zij aan de innovaties in de topsectoren van onze regio: energy, health en hightech. Voorbeelden waar TEB aan werkt, zijn het vinden van oplossingen voor aansluiting op het energienetwerk (smart energy hubs), innovatie in de gezondheidszorg, AI (kunstmatige intelligentie), ontwikkeling van onze arbeidsmarkt en CO^2-reductie.
TEB en de GMR werken veel samen. We hebben bijvoorbeeld met de provincie het initiatief genomen voor de Regio Deal en voeren deze samen uit.
Onze opgaven raken elkaar op meerdere terreinen en hierover maken we werkafspraken. De taakverdeling is grofweg dat TEB oppakt wat triple helix (overheid, ondernemers en onderwijs) moet worden georganiseerd, zoals de arbeidsmarkt bij het Human Capital Akkoord, campusontwikkeling (Noviotech campus en Arnhems Buiten) of innovaties voor gezondheid of schaarse grondstoffen. De GMR pakt zaken op die vooral betrekking hebben op de samenwerking met andere overheden zoals wetgeving, financiering en de ruimtelijke vraagstukken.
De twee organisaties zijn bestuurlijk aan elkaar gekoppeld. Vanuit de GMR zit een vertegenwoordiger in de Board en vanuit TEB sluit de directeur aan bij het bestuurlijk overleg van de Productieve regio.

REGIO DEAL ARNHEM-NIJMEGEN

De Regio Deal Arnhem-Nijmegen, Gezonde groene groei, is op 1 november 2023 gesloten tussen het Rijk, de provincie Gelderland, TEB en de GMR. De Regio Deal geldt voor de periode 2024-2027. Meer dan honderd private en publieke partijen werken samen aan zes programmalijnen:

- gezond leven
- toekomstbestendig wonen
- sterke bedrijvigheid
- werkende arbeidsmarkt
- grenzeloos samenwerken
- wijk- en dorpsgericht werken

Door het Rijk is vijftien miljoen euro beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minstens zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Dit betekent dat met de uitvoering van deze Regio Deal minstens dertig miljoen euro in de regio wordt geïnvesteerd.
Bij een aantal projecten binnen de Regio Deal is de GMR inhoudelijk betrokken. Dit is opgenomen bij de uitwerking van de vijf opgaven in hoofdstuk 2 tot en met 6. We zijn bijvoorbeeld betrokken bij meerdere projecten in de programmalijn “toekomstbestendig wonen”. Deze projecten vallen onder de Circulaire regio. De financiële bijdrage aan de Regio Deal-projecten is verwerkt in de betreffende opgave.
De GMR is de coördinator van de hele Regio Deal. In de begroting van het regiobureau zijn deze kosten verwerkt. Een deel is voor eigen rekening en een deel wordt bekostigd uit de toegekende rijksbijdrage. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.

Per 1 augustus 2024 staat de 6e tranche voor de Regio Deal open en kan er ingetekend worden. De GMR verkent de mogelijkheden om in te tekenen op deze Regio Deal die loopt van 2025-2029.

2. GROENE GROEIREGIO

Toelichting op de opgave
In de GMR hebben we te maken met veel ruimtelijke opgaven. In deze regionale agenda zijn de verschillende opgaven uitgewerkt. De verschillende opgaven kunnen niet los van elkaar gezien worden. De ruimte in onze regio is schaars, onze middelen zijn beperkt en de verschillende opgaven hebben effect op elkaar. Het integraal bekijken en waar mogelijk verbinden van de verschillende opgaven is nodig om tot goede keuzes en maximale resultaten te komen. Daarover gaat deze opgave.
Als basis hiervoor hebben de gemeenten in de GMR in de vastgestelde Verstedelijkingstrategie (2022) een ambitie uitgesproken voor “Meer landschap, meer stad”. Een gebalanceerde groei waarbij stedelijke ontwikkeling wordt gecombineerd met natuur, landschap en klimaat, economie en bereikbaarheid. In daaropvolgende documenten, zoals het regioarrangement (2023) en het NOVEX ontwikkelperspectief (2023), is deze lijn doorgezet en verder uitgewerkt. Deze documenten helpen gemeenten bij het maken van hun lokale omgevingsbeleid.

Voor het realiseren van de regie op de ruimtelijke opgaven is een aanpak uitgewerkt die uit vier onderdelen bestaat:
1. Afstemming tussen de vijf opgaven en de daaruit voortkomende ruimtelijke doelstellingen
2. Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken
3. Ondersteuning bij de uitvoering van gebiedsprogramma’s
4. Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij provincie, Rijk en andere partners

SPEERPUNT
VERBINDEN VAN RUIMTELIJKE OPGAVEN

We zorgen voor regie en verbinding op inhoud, proces en uitvoering voor de ruimtelijke doelstellingen uit de verschillende opgaven. We faciliteren het inhoudelijke gesprek over de ruimtelijke thema's door middel van eerdergenoemde integratietafel. Hieraan bespreken we met bestuurders en stakeholders onderwerpen die meerdere opgaven van de GMR raken en die afstemming en eventuele keuzes vergen. Vraagstukken die op de agenda staan zijn onder meer: netcongestie, inpassingen duurzame energieopwekking, bereikbaarheid, robuust watersysteem en natuur versterken, stikstofreductie, ruimte voor bedrijven, GMR 2120 (water en bodem sturend) en de verduurzaming van onze woningbouw.
We gebruiken 2024 om te oefenen met deze integratietafel. Als hulpmiddel voor deze gesprekken brengen we de ruimtelijke consequenties van onze opgaven in kaart en bouwen dit uit tot een ruimtelijke monitor. Hiermee bieden we overzicht aan gemeenten en andere partijen over de stand van de ruimtelijke ontwikkeling in de regio. Dit helpt om de (integrale) ruimtelijke vraagstukken te verbeelden, te bespreken en te programmeren.

Nadenken over de toekomst om nu de juiste keuze te maken

In 2023 heeft de GMR samen met de Wageningen University & Research een toekomstbeeld van de regio voor 2120 opgesteld. Deze toekomstvisie laat zien hoe wij over honderd jaar zouden kunnen leven in deze regio. In de toekomstvisie worden de belangrijkste thema's die spelen aangestipt; nu én in het jaar 2120. Het natuurlijke systeem (rivier, natuur en landbouw) is als basis genomen. Dit toekomstbeeld is geen blauwdruk. Het is bedoeld om ons gezamenlijke gesprek over de toekomst te voeden, zodat we nu de juiste keuzes maken.
In Nederland en in onze regio spelen grote maat-

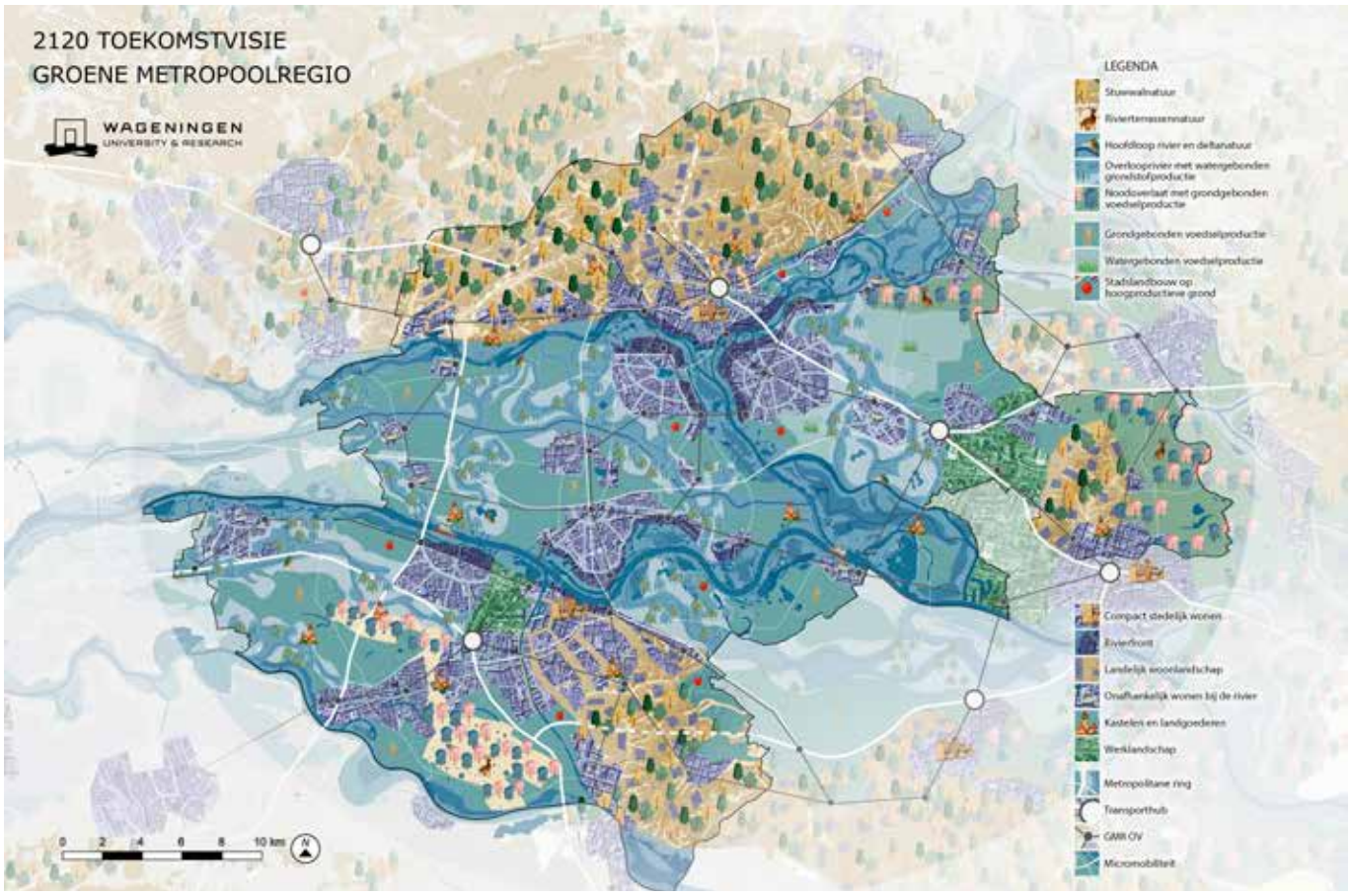

schappelijke en ecologische uitdagingen die ons allemaal raken, zoals huisvesting, (drink)water en verdrogingsproblemen, energietransitie en sociale rechtvaardigheid. De oplossingen voor deze uitdagingen zijn niet eenvoudig en vragen langetermijndenken. Om tot oplossingen te komen, helpt het om eerst te kijken naar het langetermijnperspectief voor de regio en vandaaruit terug te redeneren naar wat we nu moeten doen. De toekomstvisie van de GMR 2120 wordt als achtergronddocument gebruikt om de nu te maken ruimtelijke keuzes tegen het licht te houden.

Ondersteunen uitvoering gebiedsprogramma's

De afgelopen jaren is gewerkt aan de ambitie, ontwerpprincipes en agenda's voor onze regionale ruimtelijke ontwikkeling: Verstedelijkingsstrategie, regioarrangement, NOVEX ontwikkelperspectief. In 2024 is de stap richting programmeren en uitvoering gemaakt. Gemeenten, provincie, regio, waterschappen en andere partners in het gebied hebben samen ruimtelijke gebiedsprogramma's opgesteld voor vier gebieden: Liemers, Middengebied, Veluwezoom (incl. Arnhem) en Rijk van Nijmegen (incl. Nijmegen). Deze gebiedsprogramma's vormen een kapstok voor lokaal en provinciaal omgevingsbeleid en geven zicht op de randvoorwaarden die nodig zijn voor gebalanceerde groei van het gebied.
In de periode 2025-2028 is het gebiedsprogramma het 'spoorboekje' voor de bovenlokale ruimtelijke ontwikkeling en maatregelen in deze gebieden. Het doel hiervan is om samenhang, fasering en prioriteiten aan te brengen in de maatregelen die worden uitgevoerd of nog nodig zijn, voor de groei per deelgebied en ze brengen de voortgang ervan in beeld. De gebiedsprogramma's zijn adaptief en stellen we regelmatig bij. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen die daarin benoemd zijn en kunnen voor ondersteuning terecht bij de GMR. Deze ondersteuning kan bestaan uit coördinatie tussen de gebieden, kennis en het leveren van aanvullende capaciteit. Om daadwerkelijk uitvoering te geven aan de ruimtelijke opgaven, is het nodig dat randvoorwaarden op orde zijn. Aandachtspunten zijn onder meer netcongestie, natuurherstel (stikstof) en mobiliteit. Via de vijf opgaven wordt hier invulling en uitvoering aan gegeven.
Vanaf 2025 scherpen we de gebiedsprogramma's, samen met de gemeenten, verder aan en kijken we welke actualisatie(s) nodig zijn in aanverwante ruimtelijke trajecten. We agenderen benodigde financiële bijdragen voor bovenlokale maatregelen bij onze partners in NOVEX verband en bij de bestuurlijke overleggen zoals het BO MIRT en BO Leefomgeving, maar we delen waar mogelijk ook capaciteit en kennis.

Kansen en knelpunten programmeren en agenderen bij provincie, Rijk en andere partners

De uitvoering van de ambities van de GMR is mede afhankelijk van beleid en middelen van Rijk en provincie. We faciliteren de samenwerking en agenderen de ambities van de GRM.

- **NOVEX uitvoeringsagenda**
  Met het NOVEX ontwikkelperspectief hebben we voor de periode tot 2040 richting gegeven aan de ruimtelijke keuzes die nodig zijn. Dit vormt de basis voor de strategische besluiten en uitvoeringsafspraken tussen alle overheidspartijen. De uitvoering van maatregelen wordt geprogrammeerd en gemonitord via de gezamenlijke NOVEX uitvoeringsagenda. De gebiedsprogramma's van de GMR en de ervaringen met de uitvoering daarvan, vormen een belangrijke grondslag voor het adaptief bijstellen van deze uitvoeringsagenda.
- **ambities GMR verbinden aan provinciale plannen**
  Het is belangrijk dat de ambities van de GMR een goede plek krijgen in de provinciale agenda's, bijvoorbeeld in de provinciale Omgevingsvisie, de bijbehorende verordening en andere meer sectorale programma's, zoals voor het landelijke gebied, mobiliteit, economie en wonen. In 2025 actualiseren wij samen met de provincie het regioarrangement. Enerzijds aan de hand van de nieuwste inzichten vanuit het Rijk (Nota Ruimte Rijk, landelijk coalitieakkoord

2024-2027) en provincie en anderzijds gevoed door de gebiedsprocessen in de regio. Wij agenderen onze groen-blauwe maatregelen via het provinciale programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

SPEERPUNT **WONEN IN BALANS: VERSNELLEN VAN DE WONINGBOUW**

Toelichting op de opgave

Sinds 2020 werken de gemeenten in de GMR samen met het Rijk en de provincie aan de woningbouwopgave. Dit is vastgelegd in de Woondeal 2.0. In de regio is het tekort aan betaalbare woningen onverminderd hoog. Samenwerking op woonbeleid is nodig om de snelheid van realisatie te vergroten, betaalbare woningen te bouwen en de huisvesting voor specifieke doelgroepen te realiseren. Een regionale aanpak helpt in het slim toevoegen van woonruimte in de bestaande voorraad.

Begin 2025 is een actualisatie van de tweede Woondeal afgerond: de Woondeal 2.1. De belangrijkste aanpassingen in deze tweede Woondeal zijn:

- aanscherping van de woningbouwopgave rond wonen en zorg
- actualisatie van de woningbouwambitie

De GMR heeft de ambitie om te wonen in balans. In de woningbouwopgave spelen verschillende vraagstukken tegelijkertijd, die in samenhang aangepakt moeten worden. Continuïteit en versnelling van de bouwproductie heeft prioriteit. Waarbij voldoende betaalbare woningen voor lage en middeninkomens gerealiseerd moeten worden. Daarbij komt de opdracht om te voorzien in voldoende huisvesting voor ouderen en andere aandachtsgroepen. Maar deze vragen over beschikbaarheid van woningen, is slechts een deel van wonen in balans. Even belangrijk zijn vraagstukken over klimaatadaptie en circulariteit in de woningbouw, het realiseren van leefbare wijken met voldoende mogelijkheden voor recreatie en werkgelegenheid en samenhang tussen verstedelijking en gebiedsontwikkeling.

Onze doelen

De doelen voor de opgave wonen in balans zijn:

- continuïteit en versnelling in de bouwproductie:
  - realiseren van minimaal 21.300 woningen van 2025 tot en met 2030, waarvan minimaal 27.500 tot 33.500 woningen zijn opgenomen in plannen
  - beter benutten van bestaande voorraad
- betaalbare woningen voor lage en middeninkomens; nieuwbouw in de regio bestaat vanaf 2025 in alle gemeenten uit minimaal 30% sociale huur en twee derde deel betaalbare woningen
- voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen:
  - ouderen en aandachtsgroepen die afhankelijk zijn van specifiek passende woningen kunnen in alle gemeenten van de GMR een woning vinden
  - in antwoord op de groeiende behoefte aan gezonde en veilige woonplekken voor arbeidsmigranten realiseren van meer aanbod

- klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw
- leefbare wijken

Onze activiteiten
Voor het realiseren van onze doelen werken we aan de volgende programma's:

- **continuïteit en versnelling van de bouwproductie**
  De ambitie in de Woondeal is de realisatie van minimaal 33.000 woningen van 2022 tot en met 2030, en waar mogelijk meer. Richting 2040 gaat het om zo'n 55.000 woningen. Ons doel is een gezonde woningmarkt met een woningtekort van 2%. Circa 20.000 van deze woningen worden gerealiseerd in drie grootschalige NOVEX woningbouwlocaties: Nijmegen Stationsgebied, Nijmegen Kanaalzone en de Spoorzone Arnhem-Oost. Op 22 andere versnellingslocaties worden 17.000 woningen gebouwd. In de periode van deze regionale agenda gaat het om gemiddeld 4.300 woningen per jaar. De GMR stimuleert de woningbouw op verschillende manieren:

- woningmarktmonitor
  Jaarlijks actualiseren we de woningmarktmonitor, zodat we een scherp beeld van realisatie en plancapaciteit hebben. En we voeren periodiek een woningbehoefteonderzoek uit.
- hulp bij generieke vraagstukken
  Via tempotafels organiseren we gesprekken met marktpartijen en woningcorporaties over randvoorwaarden voor realisatie. We identificeren samen generieke kansen en knelpunten. We bieden hulp om generieke vraagstukken bij verschillende gemeenten te helpen oplossen, door voorbeeldaanpakken voor alle gemeenten te ontwikkelen. Vanuit de regio is menskracht beschikbaar om deze aanpakken te implementeren. Daarnaast is er vanuit de Flexpool een hulpbrigade om specifieke vraagstukken vanuit projecten te helpen oplossen: zowel inhoudelijke expertise, projectleiders als mediators.
- lobby voor adequate financiële ondersteuning
  Deze ondersteuning is nodig voor (ruimtelijke inpassing van) betaalbare woningen. De afgelopen periode is de GMR samen met gemeenten succesvol geweest in het naar de regio

halen van schaarse rijksmiddelen vanuit de Woningbouwimpuls, de regeling huisvesting aandachtsgroepen, de stimuleringsregeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting, het Mobiliteitsfonds (versnellingsafspraken en mobiliteitspakketten), het gebiedsbudget voor de grootschalige woningbouwlocaties en de Start Bouw Impuls. De komende periode zet de regio zich blijvend in voor het benutten van landelijke en provinciale middelen.

- personele capaciteit gemeenten
  Een belangrijke randvoorwaarde voor meer woningbouw is beschikbaarheid van voldoende personeel bij gemeenten. Dit staat bij gemeenten onder druk. Vanuit de regio bieden we menskracht via een Flexpool. Vanaf 2025 ontvangen wij hiervoor structurele financiering van de provincie en werken we aan een meer structurele inbedding van de Flexpool in de regio-organisatie.
  Tegelijkertijd neemt de netwerkdirectie het initiatief om met oplossingen te komen, zoals de gezamenlijke projectleiderspool. Dit moet bijdragen aan een solide basis voor alle gemeenten in een steeds moeilijkere arbeidsmarkt.
- onderzoek planlocaties
  We doen samen met de gemeenten een onderzoek naar de planlocaties voor periode 2030-2035.
- organiseren van randvoorwaarden
  Voor voldoende woningbouw zijn de aanpak van stikstof en ruimte voor aansluitingen op het elektriciteitsnet belangrijke randvoorwaarden. Samenwerking vanuit de Woondeal met de regionale aanpak voor netcongestie is cruciaal en hier zetten we op in, samen met de Productie, Circulaire en Ontspannen regio.
- beter benutten bestaande voorraad
  Meer woonruimte creëren kan door de bestaande voorraad beter te benutten, bijvoorbeeld door optoppen en splitsen. Nu al vindt een substantieel deel (ca. 20%) van de toevoegingen plaats in de bestaande voorraad. De GMR heeft in 2023-2024 een aanpak voor het beter benutten van de bestaande voorraad ontwikkeld. We bouwen deze aanpak verder uit. Daarnaast

werken we met woningcorporaties en marktpartijen werkwijzen uit voor betere benutting van de bestaande voorraad, zodat procedures op lokaal niveau verkort kunnen worden. Daarin betrekken we de (eventuele) mogelijkheden die instrumenten, zoals een leegstandverordening en de Wet goed verhuurderschap bieden, om binnen de bestaande voorraad meer woonruimte te realiseren.

- **betaalbare woningen voor lage en middeninkomens**
  In de Woondeal is afgesproken dat gemeenten bij nieuwbouw twee derde betaalbare en minimaal 30% sociale huur realiseren. Deze doelstelling vraagt, dat gemeenten de woningcorporaties maximaal in positie brengen om hun aandeel in de woningbouwopgave te kunnen realiseren. De GMR ondersteunt gemeenten hierbij.
  - voorbeeld aanpakken ontwikkelen
    GMR, Woonkr8 (samenwerkende woningcorporaties) en Aedes werken met gemeenten en corporaties een aantal pilotaanpakken uit voor de realisatie van sociale huur binnen de woningbouwprogramma's. Deze pilotaanpakken rollen we in 2025 uit over de regio.
  - monitoring realisatie
    De regio maakt inzichtelijk of er voldoende plannen voor sociale huur zijn. Via jaarlijkse monitoring houden we vinger aan de pols op de realisatie van de doelen. Via de Woondeal zorgen we voor uniforme definities.
  - gemeentelijk grondbeleid
    We onderzoeken gemeentelijk grondbeleid en de waardering van grond. We bieden gemeenten instrumentarium met voorbeeldaanpakken om grondbeleid te voeren en on-

dersteunen vanuit de Flexpool met de implementatie hiervan. We helpen bij het verwerven van eventuele nieuwe subsidieregelingen van Rijk en/of provincie, die gericht zijn op het verminderen van de 'onrendabele toppen' en het realiseren van economisch uitvoerbare plannen. We lobbyen voor voldoende financiele mogelijkheden voor (sociale) woningbouw en trekken daarin samen op met Woonkr8 en Aedes.

- **voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen**
  In het rijksprogramma Een thuis voor iedereen is de ambitie geformuleerd dat alle gemeenten hun fair-share nemen in de huisvesting van specifieke aandachtsgroepen. Specifieke aandachtsgroepen zijn bijvoorbeeld mensen die uitstromen uit instellingen, statushouders en arbeidsmigranten.
  - implementatie woonzorgvisie
    Voor een deel van deze aandachtsgroepen is een combinatie van wonen en zorg noodzakelijk. Naast afspraken over beschikbaarheid van woningen, zijn dus afspraken over de bijbehorende welzijns- en zorgvoorzieningen nodig. In 2024 zijn deze afspraken uitgewerkt in de regionale woonzorgvisie. Deze wordt uitgewerkt in lokale woonzorgvisies of, als er sprake is van al bestaande lokale woonzorgvisies, waar nodig in lijn gebracht met deze regionale visie. Vanaf 2025 wordt de woonzorgvisie geïmplementeerd. Deze implementatie bestaat uit nadere afspraken tussen de regio, gemeenten, corporaties en zorginstellingen over investeringen in de woonzorginfrastructuur. Dit vraagt een stevige verbinding met het gemeentelijk sociaal domein.
  - huisvesting arbeidsmigranten
    In alle gemeenten in de regio is een aanzienlijk deel van de arbeidsplaatsen ingevuld door arbeidsmigranten. De gemeenten in de GMR hebben uitgesproken zich gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor menswaardige leefomstandigheden voor arbeidsmigranten. In 2024 is een onderzoek afgerond naar de huisvestingsopgave in relatie tot de economische sectoren. Op basis hiervan wordt een regionale aanpak geformuleerd. De GMR gaat de realisatie van deze aanpak coördineren, ondersteunen en monitoren. Dit gebeurt in samenwerking met de opgave Productieve regio.
- **klimaatadaptieve, conceptuele en circulaire woningbouw**
  In de Woondeal zijn doelstellingen opgenomen over de transitie naar conceptueel en circulair bouwen, met als doel in 2030 te komen tot een halvering van de uitstoot van CO^2, stikstof en gebruik van primaire grondstoffen bij het bouwproces van woningen. In 2023 is een programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CCB) gestart. We trekken hierin samen op met de opgave Circulaire regio; meer informatie hierover is opgenomen in hoofdstuk 6.
- **wijk- en dorpsgericht werken (leefbare wijken)**
  Het realiseren van woningen zorgt niet automatisch voor een regio waar wonen in balans is. In de GMR zetten we in op leefbare wijken en dor-

pen. Hieraan werken we door integraal te kijken naar onze opgaven (zie paragraaf 2.1 Verbinden van ruimtelijke opgaven). Daarnaast werken we via twee programma's aan specifieke vraagstukken.

- programmalijn wijk- en dorpsgericht werken Regio Deal
  De energietransitie bestaande bouw, gezonder leven en verbeteren van de leefbaarheid in de wijk lukt alleen in samenspel met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en lokale overheid. In deze programmalijn van de Regio Deal leren en onderzoeken we in vijf wijken in de gemeenten Rheden, Druten, Wijchen, Berg en Dal en Doesburg, welke aanpak in welk type wijk werkt en welke werkzame elementen kunnen worden gebruikt in andere wijken. Kennis wordt gedeeld via de leerkring Wijk en dorpsgericht werken. Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) ondersteunt deze leerkring. De vijf gemeenten krijgen financiële ondersteuning, zodat daadwerkelijk resultaten geboekt kunnen worden op de inhoudelijke thema's.
- het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid
  Hiervan maakt Arnhem-Oost onderdeel uit. Dit programma heeft als doel om de achterstanden in onderwijs, werk, inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid in de vijf wijken (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) aan te pakken. De geleerde lessen uit dit programma worden via de leerkring Wijk- en dorpsgericht werken gedeeld met de andere gemeenten in de regio.

FINANCIEEL OVERZICHT

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Groene groeiregio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting		meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Groene groeiregio						
Lasten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Baten	1.195	882	1.568	1.606	1.606	1.606
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

Etos

3. PRODUCTIEVE REGIO

Toelichting op de opgave
Een gezonde economie draagt bij aan de gezondheid, leefkwaliteit, het milieu, onderwijs, de sociale cohesie en opgaven die we hebben op het gebied van energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Economie gaat over werk, aantallen bedrijven en banen. Maar dat niet alleen, het gaat ook over onderwerpen als innoveren en verduurzamen, banen voor iedereen in een nieuwe steeds meer digitale omgeving. Dit is het werkveld van de opgave Productieve regio.

Met de enorme woningbouwopgave in onze regio is er behoefte aan nieuwe werkplekken, zodat mensen in hun directe omgeving kunnen werken en talent voor de regio wordt behouden. We zetten in op het meer in balans brengen van wonen en werken. Dit vraagt om meer ruimte voor economische activiteiten en arbeidsplaatsen. Onze ambitie is een toekomstbestendige economie in 2040. In onze visie Economie van de Toekomst haken we aan bij actuele ontwikkelingen als de energietransitie, de circulaire transitie en de grote woningbouwopgave. Dit document vormt samen met de afspraken in het Verstedelijkingsakkoord de basis voor onze koers op economie.

We willen de kwaliteiten van onze regio steviger profileren en economische potenties beter benutten. De regio blinkt vooral uit in de innovatieve topsectoren energy, health en hightech. De topsectoren zijn momenteel samen met logistiek goed voor ongeveer 30% van de bedrijven en 50% van de banen. De kracht van deze bedrijven, geflankeerd door een campus, universiteit, hogeschool en diverse ROC's maakt deze regio uitermate interessant. De topsectoren zijn belangrijk voor het innovatieve vermogen in de regio. Voor deze sectoren moet voldoende ruimte voor doorontwikkeling in de regio zijn. TEB heeft hierin de lead, is aanjager en verbinder vanuit de triple helix. Samen met het bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen en de overheden stimuleren zij innovaties in deze topsectoren. TEB werkt daarbij samen met de provincie en de GMR. De GMR

staat samen met TEB aan de lat voor een goed vestigingsklimaat en beschikbare ruimte voor circulaire economie, de energietransitie (onderstations, batterijopslag) en voor de topsectoren op (en rond) campussen.

Naast de topsectoren zien we dat deze regio de meest bereikbare en centraal gelegen Europese regio is, waardoor ook de logistieke sector floreert. We hebben een sterk midden- en kleinbedrijf (mkb), veel innovaties komen uit dit segment. Onze kracht zit in de combinatie van de topsectoren, een sterk mkb en een logistieke sector die randvoorwaardelijk is voor ons economisch functioneren.

Human Capital is een belangrijke randvoorwaarde om onze maatschappelijke doelen te kunnen bereiken. Met succes is de afgelopen periode gewerkt aan een Human Capital Agenda en een Human Capital Akkoord. Van strategie en beleid is het nu tijd voor uitvoering en projecten. Dit gebeurt in triple helix verband, waarbij TEB de regie voert. Human Capital is daarom geen speerpunt meer in deze regionale agenda. We blijven er wel bij betrokken, aangezien het Human Capital Akkoord onderdeel is van de Regio Deal en we als GMR vertegenwoordigd zijn in de board van TEB.

Onze doelen

- voldoende ruimte op toekomstbestendige werklocaties om onze ambities uit het RPW 2024 voor 2025-2028 te realiseren:
  - herstructurering en verdichting van bestaande werklocaties
  - behoud van werklocatiefuncties voor het mkb
  - verduurzaming van werklocaties via herstructureringstrajecten: energietransitie, circulariteit en klimaatadaptie
  - ruimte voor circulaire economie en hoge milieucategorie bedrijven
  - ruimte voor de ontwikkeling van de campussen, op de campussen en in de omliggende gemeenten
- het stimuleren van ondernemerschap in het mkb
- het stimuleren van ontwikkeling naar een circulaire economie
- een schoon en slim logistiek ecosysteem om de leefbaarheid, economie en bereikbaarheid in de regio te verbeteren

Onze activiteiten

We richten ons op een toekomstbestendige economie. We willen behouden wat goed is, kansen grijpen en versterken wat beter kan. We monitoren de economische ontwikkelingen jaarlijks met de Economische Monitor. De basis hiervoor is gelegd in 2023. We bouwen dit uit tot een meer uitgebreide monitor/dashboard. De Economische Monitor helpt om te bepalen waar de focus moet liggen. Wat zijn de sterke punten in onze regio? Wat is kansrijk en wat niet? Waar schieten we tekort? Met deze monitor kunnen we sturen op kengetallen en beleid maken op basis van feiten en ontwikkelingen.

De activiteiten die we ondernemen om onze doelen te realiseren, zijn ingedeeld in drie speerpunten.

SPEERPUNT **TOEKOMSTBESTENDIGE WERKLOCATIES**

Goede, toekomstbestendige werklocaties zijn belangrijk voor de economie in de GMR. Deze werklocaties moeten zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen, nu en in de toekomst. Daarnaast spelen werklocaties een belangrijke rol in het behalen van onze doelstellingen voor de energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

- **Regionaal Programma Werklocaties (RPW)**
  Dit is operationeel op 1 januari 2025. Hierin maken we afspraken over hoe om te gaan met bedrijventerreinen, kantoorlocaties, perifere detailhandel en campussen. In dit RPW maken we een flinke kwalitatieve slag ten opzichte van het vorige RPW, waar het vooral ging over nieuwe ontwikkelingen op de juiste plek. Toekomstige uitbreidingen van werklocaties kunnen en willen we niet meer automatisch in uitleggebieden laten landen. Herstructurering, verdichting en verduurzaming van bestaande terreinen, door middel van sloop en nieuwbouw, is het nieuwe uitgangspunt in het RPW. Een ingewikkelde, kostbare en langjarige opgave waarvoor samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, provincie en het Rijk nodig is. We onderzoeken de meerwaarde van de oprichting van een regionaal ontwikkelbedrijf. We stimuleren de ontwikkeling naar een circulaire economie en we nemen de ruimtevraag hiervoor mee in de regionale afspraken. Dit doen we in nauwe samenspraak met de Circulaire regio.
  Gedurende de uitvoeringsperiode van het RPW vindt binnen het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW) toetsing aan het RPW van ingediende plannen plaats. Tevens worden de trajecten rondom herstructurering van werklocaties en omgaan met netcongestie verder geconcretiseerd en waar mogelijk tot uitvoering gebracht. We ondersteunen gemeenten daarbij. Om het jaar monitoren we of de gemaakte afspraken binnen het RPW overeenkomen met de feitelijke situatie op dat moment. We onderzoeken met de Verbonden regio waar, wat betreft mobiliteit, kansen en knelpunten kunnen ontstaan.
  In 2024 is onderzoek gedaan naar de benodigde personele capaciteit bij gemeenten in relatie tot het RPW. Deze input is medebepalend voor onze ondersteuning hierop richting gemeenten.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  Werklocaties kunnen positief bijdragen aan onze ambitie om slimmer om te gaan met de gevolgen van klimaatverandering. De gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater zijn namelijk ook op werklocaties merkbaar. De Ontspannen regio richt zich vooral op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie. Binnen de Productieve regio richten we ons vooral op kennisdeling, het organiseren van themabijeenkomsten en het delen van best practices voor meer klimaatadaptieve werklocaties.
- **Regio Deal programmalijn sterke bedrijvigheid**
  In de Regio Deal is een van de benoemde urgente opgaven: het tegengaan van de achterblijvende economische groei. Onder de programmalijn “sterke bedrijvigheid” werken we een project uit dat is gericht op toekomstbestendigheid van werklocaties. Op zeven bedrijventerreinen in de regio, wordt gewerkt aan toekomstbestendigheid en daarmee aantrekkelijkheid. Dat gebeurt door een hogere organisatiegraad, grotere en duurzame beschikbaarheid van duurzame energie, betere leveringszekerheid van grondstoffen door hergebruik, recycling en kortere ketens, betere (digitale) bereikbaarheid en een goede balans tussen leefomgeving en industrie. Wij ondersteunen hierbij.

SPEERPUNT
VERBETEREN VAN DE DIENSTVERLENING AAN HET MKB

Mkb'ers in de regio gaven aan dat de dienstverlening voor het mkb vaak niet naar wens verloopt. Hierdoor worden kansen gemist en problemen niet opgelost. Dit bevestigen betrokken stakeholders in de regio. De belangrijkste problemen zijn:

- er is veel aanbod maar er is onvoldoende inzicht in de behoefte van de ondernemers
- er is veel aanbod in ondersteuning in de regio maar dat is niet op elkaar afgestemd; de dienstverlening is daardoor minder efficiënt en doeltreffend
- mkb'ers zien door de bomen het bos niet meer qua aanbod; er is behoefte aan één loket

Om de dienstverlening aan het mkb te verbeteren zetten we in op de volgende vier punten:

1. We faciliteren de onderlinge samenwerking en afstemming tussen alle partijen in de regio. We brengen partijen bij elkaar, organiseren bijeenkomsten en initiëren werkgroepen.
2. We organiseren samen met de partners een "no wrong door" systeem. Dit betekent dat het niet uitmaakt waar een mkb'er aanklopt, we zorgen dat de ondernemer op de juiste plek terecht komt.
3. We hebben afgelopen periode enkele tools ontwikkeld voor het mkb, zoals inzicht in het financieringslandschap mkb tot een miljoen. Deze tools worden ondergebracht in de dienstverlening. Daarbij nemen we thema's als digitalisering en innovatie hierin mee.
4. Het delen van kennis door het verbinden en ontsluiten van landelijke, provinciale, regionale en lokale programma's voor mkb'ers.

Onder leiding van het HAN lectoraat Kansrijk Ondernemen en de betrokken stakeholders werken we jaarlijks aan een praktijkgericht onderzoeksvoorstel en dienen we deze in bij het subsidieprogramma SIA-RAAK. Op deze manier ontwikkelen we stap voor stap passende dienstverlening voor onze ondernemers.

SPEERPUNT
SLIMMERE EN SCHONERE LOGISTIEK

Met de groei van de regio neemt het relatieve belang van logistiek in ieder geval de komende jaren toe. Vanuit een Europees perspectief is deze regio een strategisch knooppunt van transportcorridors naar elke windrichting. Dit geeft mogelijkheden en kansen, maar ook bedreigingen. We willen de negatieve impact van transport en logistiek op de leefomgeving tot een minimum beperken én onze groei in wonen en werken faciliteren.

- het speerpunt slimmere en schonere logistiek kent vier onderwerpen:
  - verslimmen aanpak laadinfrastructuur (Circulaire opgave)
  - versterken en verschonen multimodaliteit (Verbonden opgave)
  - signaleren externe ontwikkelingen (Verbonden opgave)
  - ruimtelijke inpassing (Productieve opgave)

  Het doel is om de inzet van duurzame logistiek in de regio te maximaliseren. De coördinatie van het speerpunt krijgt hierbij vorm vanuit de Productieve opgave. Een nadere toelichting per deelonderwerp volgt in deze agenda bij de genoemde opgaven.
- ruimtelijke inpassing

We nemen logistiek mee in de ruimtelijke planningsvraagstukken. Dat doen we bijvoorbeeld in het RPW. Logistiek is namelijk niet alleen een verkeerskundig, maar ook een ruimtelijk vraagstuk. Het gaat daarbij om de realisatie van voorzieningen als (circulaire) bouwhubs, laadinfrastructuur, truckparkings en/of stadshubs. We ondersteunen regiogemeenten met het ontwikkelen van hubs op kansrijke locaties en er wordt gewerkt aan een gezamenlijke havenstrategie. De financiële vertaling van dit speerpunt is in de begroting opgenomen onder het kopje Algemeen.

FINANCIEEL OVERZICHT

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Productieve regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting		meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Productieve regio						
Lasten	658	878	714	768	587	689
Baten	658	843	714	768	587	689
Saldo baten en lasten	-	-35	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	35	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

4. ONTSPANNEN REGIO

Toelichting op de opgave
We willen als regio groeien in balans. Groei in inwoners, wegen, huizen, bedrijvigheid in balans met groei van de kwaliteit van onze leefomgeving. Kwaliteit van de leefomgeving is een breed begrip. Het gaat over een groene omgeving, met ruimte voor (rivier)natuur, waardevolle landschappen, land- en tuinbouw, klimaatadaptatie, mogelijkheden om te recreëren, goede voorzieningen op het gebied van cultuur, cultuurhistorie, recreatie, wonen, zorg, winkels, scholen, sportvoorzieningen, et cetera.

We heten niet voor niets de groene metropoolregio. We vinden het behouden en versterken van groen en blauw van onze regio belangrijk. Onze verstedelijking is nauw verbonden en vervlochten met het landelijk gebied en het groen en blauw in onze regio. Het landelijk gebied van de GMR heeft veel variatie in het landschap, waardevolle

cultuurhistorie, natuurgebieden en grote rivieren. De hoofdopgave “natuurherstel en robuust watersysteem” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is in onze regio dan ook van cruciaal belang. Een groot deel van het landelijk gebied van de GMR is agrarisch gebied. De land- en tuinbouw in onze regio is divers van aard: intensievere land- en tuinbouw wordt afgewisseld door meer natuurinclusieve land- en tuinbouw. Onze regio is rijk aan innovatieve initiatieven voor de transitie van de

land- en tuinbouw, die bijdragen aan onze doelen van natuur en het aantrekkelijker maken van het landschap, o.a. voor recreatie. De hoofdopgave “Transitie van de landbouw” uit het NOVEX ontwikkelperspectief is voor onze regio relevant.

Klimaatadaptatie is een belangrijke opgave in onze regio. Steeds vaker en heftiger merken we de gevolgen van droogte, hitte, hevige regenbuien, hoog- en laagwater. Om een gezonde en leefbare regio te blijven, is het noodzakelijk dat we ons aanpassen aan die veranderingen. Belangrijke leidraad daarbij is de Kamerbrief “Water en Bodem sturend”. Daarbij moeten in 2027 alle EU-lidstaten voldoen aan doelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De GMR kent een rijke cultuurhistorie, die zich ook in het landschap laat zien. Deze waardevolle landschappen, (rivier)natuur en cultuurhistorie willen we behouden en versterken. Dat willen we vanwege de intrinsieke waarde van deze landschappen én zodat onze inwoners en bezoekers van deze landschappen kunnen genieten.

De GMR wil een aantrekkelijke regio voor eigen inwoners en toeristen zijn, met toegankelijke recreatieve en toeristische voorzieningen, die passen bij de vraag. We streven naar een goede spreiding van recreanten over de regio. Dit is ten eerste belangrijk voor behoud en herstel van natuur, landschap en cultuurhistorie. In bepaalde gebieden willen we niet te veel en soms zelfs geen bezoekers, zodat natuur en landschap zich kunnen herstellen en ontwikkelen. Spreiding van recreatie is belangrijk voor een goede beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie en voor de leefbaarheid van steden en dorpen.
In de afgelopen periode hebben we drie verhaallijnen gekozen die we op regionaal niveau verder willen ontwikkelen. Deze verhaallijnen zijn: Romeins verleden, WOII en Leven met het water. Een beleefbare regio met mooie verhalen draagt bij aan de identiteit van onze regio en aan een aantrekkelijk en gezond woon- en leefklimaat. Met nieuwe, slimme verbindingen en samenwerkingsverbanden verleiden we op termijn gasten om nieuwe plekken en producten te ontdekken. Zo draagt toerisme bij aan welvaart en welzijn in de regio en het versterken van het regionale verdienvermogen. Tegelijkertijd levert deze aanpak een bijdrage aan de (be)leefbaarheid van huidige hotspots.
Hiervoor is een goed routenetwerk en een goede herkenbaarheid, bekendheid, vindbaarheid en bereikbaarheid van recreatieve locaties en routes voor zowel inwoners als toeristen belangrijk. We doen dit in nauwe samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN). Daarbij is de vitaliteit van onze recreatief-toeristische sector van belang. Om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag naar recreatief-toeristische voorzieningen is een gezonde recreatief-toeristische sector, met een gevarieerd aanbod, nodig.
In de GMR hebben we een bloeiend creatief klimaat en cultureel leven en kennen we een sterke culturele infrastructuur. Kunst en cultuur dragen bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat, zijn belangrijk voor het sociale klimaat en de leefbaarheid van de regio.
Cultuurregio 025 kent een eigen culturele signatuur en kracht. Bijzonder is dat nagenoeg de complete culturele keten van opleiding, productie en presentatie in 025 aanwezig is voor alle kunstvormen: toneel, muziek, dans, film, letteren, beeldende kunst, vormgeving en mode. De (inter)nationale top is hier aanwezig, evenals een innovatief middensegment met makers, gezel-

schappen, kleine en middelgrote podia, (kunst en erfgoed) musea en festivals, expositieruimten, creatieve ondernemers, broedplaatsen en productiehuizen. Daarnaast kent de regio bloeiende amateurkunstgezelschappen die onze dorpskernen leefbaar en levendig houden. We vinden het belangrijk dat elk Gelders kind zich kan ontplooien en we willen cultuur, ons erfgoed en (de voorstellingen in) onze culture instellingen toegankelijk houden voor iedereen.

Wij concentreren ons op bovenstaande thema's. Omdat het bij ieder van deze thema's belangrijk is om regionaal samen te werken. Dit betekent niet dat voorzieningen zoals scholen, winkels en sport niet belangrijk zijn. Integendeel: die maken eveneens een belangrijk onderdeel uit van de leefomgeving en leefkwaliteit. Maar dit zijn zaken die door gemeenten individueel of in andere, bestaande bovenlokale verbanden worden opgepakt. Het thema bruisende binnensteden, krachtige kernen komt in deze regionale agenda, in tegenstelling tot de vorige regionale agenda, dan ook niet terug: datgene wat we regionaal op willen pakken is inmiddels belegd binnen verschillende andere opgaven.

Onze doelen

- "Meer landschap, meer stad"; groen en blauw in stedelijk en landelijk gebied versterken:
  - behoud en herstel van natuur en biodiversiteit
  - een robuust water- en riviersysteem, dat past bij de veranderende klimaatomstandigheden
  - het creëren van drieduizend hectare extra uitloopgebied in onze regio, waarin inwoners en bezoekers kunnen recreëren
- een aantrekkelijke regio zijn voor bezoekers van binnen en buiten de regio:
  - goede en toegankelijke toeristische-recreatieve voorzieningen
  - een goede spreiding van recreatief-toeristische voorzieningen over de regio, o.a. met het oog op natuurbehoud en herstel
  - goede culturele voorzieningen en een actief cultureel netwerk van topinstellingen, middensegment, amateurkunst, cultuureducatie en vrijwilligers

Onze activiteiten

We werken aan de realisatie van onze doelen via drie speerpunten. In de afgelopen jaren hebben we gewerkt aan het concreet en uitvoerbaar maken van onze ambities. We zijn gestart met de uitvoering van die plannen. Voor de periode 2025-2028 ligt onze focus op de uitvoering. Dat doen we als regio niet zelf; de uitvoering gebeurt door gemeenten en andere partners. Wij ondersteunen die uitvoering wel. Door betrokkenen bij elkaar te brengen, samenwerking te organiseren, gebiedsprocessen te helpen organiseren, financieringsstrategieën te ontwikkelen en middelen te helpen organiseren, te lobbyen en ons verhaal in te brengen in NOVEX en andere samenwerkingen. Daarnaast zorgen we dat we onze aanpak, samen met alle betrokkenen, aanpassen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

SPEERPUNT
GROEN-BLAUW RAAMWERK EN LANDELIJK GEBIED

- **uitvoeringsprogramma groen-blauw raamwerk en landelijk gebied**

Uitvoeren van dit programma in nauwe samenhang met de gebiedsprocessen, zoals beschreven bij de Groene groeiregio in paragraaf 2.1. Dit betekent verdere uitwerking en uitvoering van het groen-blauw raamwerk, waarbij we ons focussen op regio-overstijgende thema's en gebieden. Belangrijke thema's zijn de invulling van water en bodem sturend en de bijdragen van land- en tuinbouw en de landbouwtransitie aan onze doelen in het groen en blauw. Voor de uitvoering van het groen-blauw raamwerk is capaciteit nodig bij gemeenten. Deze brengen we in kaart en we helpen gemeenten met het organiseren hiervan en het zoeken naar financiering hiervoor.
De gebieden waarop we ons richten zijn:

- het Liemerse Broek en de recreatieve uitloopgebieden in de Liemers
- de doorontwikkeling en realisatie van Park Lingezegen en de Ambitie voor de Boven-Linge in het Middengebied
- de Groene Mantel in het Rijk van Nijmegen, met daarbinnen o.a. de Blauwe motor, groen-blauwe dooradering en Kop Malden
- natuur- en beekherstel in de Veluwezoom
- Gelderse Poort in relatie tot de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) en Integraal riviermanagement (IRM); binnen deze programma's onderzoeken we of we onze doelen voor natuurherstel en een robuust watersysteem in samenhang en samenwerking kunnen realiseren
- groen en blauw in de stad en daarmee een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie; zie Circulaire regio

- **lobby en organiseren financiering**

Provincie Gelderland en het Rijk zijn al belangrijke partners in de uitvoering van onze activiteiten, we blijven actief werken aan het realiseren van samenwerking, delen van kennis en verwerven van financiering. Op Europees vlak verkennen we de mogelijkheden voor het verkrijgen van financiering voor de uitvoering en het delen van kennis.

SPEERPUNT
RECREATIE EN TOERISME

- **voorbereiden ruimtelijke keuzes om recreatie en bezoekers beter te spreiden over de regio**
  Waar we op veel onderwerpen de afgelopen jaren al een mooie basis hebben gelegd en ons nu op uitvoering kunnen richten, geldt dat niet voor de spreiding van recreatie. We moeten op basis van het groen-blauw raamwerk en het toeristisch-recreatieve aanbod nadenken over hoe spreiding van recreatie en toerisme over de regio kan worden gestimuleerd. Een belangrijk vraag hierbij is hoe recreatie en toerisme goed kan samengaan met andere functies, zoals natuur, landschap en landbouw. Samen met de Verbonden regio kijken we hoe hubs en toeristische overstappunten (TOP's) hier een rol in kunnen spelen. In 2024 maken we hiermee een start, maar wij moeten dit verder uitwerken en verfijnen in 2025 en daarna.
- **uitvoeren ambitiedocument en uitvoeringsplan verhaallijnen**
  In 2024 maken we een ambitiedocument en uitvoeringsplan voor de verhaallijnen. De uitwerking van de verhaallijnen WOII, Leven met het water en Romeinen maken hier in ieder geval onderdeel van uit. Vanaf 2025 gaan we werken aan de uitvoering van dit plan. Het (helpen) uitvoeren van het Masterplan Romeins verleden maakt hier onderdeel van uit.
- **fiets- en wandelroutenetwerk verder uitbreiden en beleving toevoegen**
  In samenwerking met de Verbonden regio werken we aan de verdere uitbreiding van fiets- en wandelroutenetwerken door bijvoorbeeld TOP's te realiseren. Het beheer en onderhoud van de routenetwerken maakt vooralsnog geen onderdeel uit van de bijdrage en rol van de GMR. We zijn wel betrokken bij het nadenken en besluiten over de manier waarop dit wordt georganiseerd. Mocht in 2024 blijken dat we een rol hebben in beheer en onderhoud, dan doen we hiervoor een voorstel aan gemeenten, inclusief de benodigde randvoorwaarden in capaciteit en geld.
- **profileren bezoekersmogelijkheden in de regio**
  We zetten samen met o.a. TVAN de verschillende recreatie- en bezoekersmogelijkheden in de regio goed en in balans op de kaart. We doen dit vanuit de uitgangspunten van de samenwerkende gemeenten, waar de drie verhaallijnen onderdeel van zijn.
- **uitvoeren van het vitaliteitsprogramma voor de vrijetijdssector**
  Begin 2024 stellen we een vitaliteitsprogramma op. Dit baseren we op de aanbevelingen uit ons vitaliteitsonderzoek. Het programma start in het najaar van 2024. De spil van het programma is een vitaliteitsmanager, die ondernemers in de verblijfs- en dagrecreatieve sector bezoekt en ondersteunt rondom de thema's ondernemerschap, duurzaamheid en inclusie. Aanvullend organiseren we kennissessies en workshops voor ondernemers en gemeenten. Dit programma voeren we uit met cofinanciering van de provincie Gelderland.

SPEERPUNT **CULTUUR**

- **uitvoeringsplan transformatievoorstel cultuur**
  We richten ons op het afronden van de uitvoering van het uitvoeringsplan om onze culturele infrastructuur te versterken. Daarnaast zorgen we dat de resultaten van dit uitvoeringsplan een plek krijgen binnen de bestaande organisaties en initiatieven. We doen dit samen met de provincie. Het gaat hier om het borgen van de resultaten van vier van de vijf hoofdlijnen van het uitvoeringsplan: innovatie in de culturele sector, cultuureducatie, opleiding van professionals in de kunst en het versterken van de ondersteuning van amateurkunst en vrijwilligers. De hoofdlijn van het versterken van de verhaallijn Romeinen, wordt geborgd in het uitwerken van de drie verhaallijnen (zie speerpunt recreatie en toerisme).
- **verkenning Nijmegen culturele hoofdstad**
  Nijmegen verkent of zij een bod wil doen voor culturele hoofdstad 2033. We hebben afgesproken samen op te trekken in die verkenning en een eventueel vervolg daarop. We richten ons op het ontwikkelen van een bod dat bijdraagt aan onze regionale opgaven en vraagstukken in brede zin (dus niet alleen cultuur).
- **aansluiten bij landelijke en provinciale ontwikkelingen**
  Op landelijk niveau wordt steeds meer gekeken naar de (cultuur)regio's als het gaat om cultuur en cultuurbeleid. We volgen deze ontwikkelingen en spelen daar op in. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen op provinciaal niveau.

FINANCIEEL OVERZICHT

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Ontspannen regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023. Voor 2024 leggen we nog een begrotingswijziging voor, die een direct gevolg is van de begrotingswijziging die in 2023 op het speerpunt Recreatie en toerisme is geaccordeerd. Hiermee komt de totale begroting voor 2024 uit op € 770.000.

	realisatie	begroting		meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Ontspannen regio						
Lasten	500	531	704	722	722	722
Baten	500	531	704	722	722	722
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

5. VERBONDEN REGIO

Toelichting op de opgave
Deze opgave gaat over veilige en duurzame bereikbaarheid van onze regio. Onze mobiliteit verbindt meer stad met meer landschap. We zetten daarom in op een mobiliteitskoers in evenwicht met de andere opgaven in de regio. We werken vanuit een integraal perspectief, zodat de toekomstige mobiliteitsmaatregelen niet alleen goed zijn voor onze bereikbaarheid, maar ook bijdragen aan een prettige leef- en woonomgeving, gezondheid en natuur en recreatie.

De verstedelijkingsopgave in de regio is groot. Er zijn 60.000 extra woningen en extra werklocaties nodig tot 2040. De mobiliteitsdruk neemt toe. Uitgaande van het huidige mobiliteitsgedrag, ontstaan door 60.000 extra woningen alleen al zo'n 300.000 extra dagelijkse autoritten. Zonder extra investeringen zijn de nieuwe woningen letterlijk en figuurlijk onbereikbaar. De locatie waar we bouwen, maakt voor mobiliteit veel uit. De regio kiest bewust ervoor om de extra benodigde woningen zo veel als mogelijk te bouwen in bestaand stedelijk gebied rondom OV-knooppunten. Dit leidt niet alleen tot minder extra autoritten, maar geeft daarnaast een mobiliteitstransitie naar meer openbaar vervoer, meer fietsgebruik en meer verplaatsingen te voet. Een groot aantal mobiliteitsmaatregelen zijn essentieel voor onze woningbouwopgave. Zonder verbeterde ontsluiting en mobiliteitsmaatregelen is het onmogelijk de afgesproken aantallen woningen en bijbehorende werklocaties te realiseren. We signaleren in toenemende mate knelpunten in het mobiliteitsnetwerk, die alleen in samenhang op te lossen zijn.

In het landelijk gebied stijgt het autogebruik en is alternatief vervoer te beperkt aanwezig. Alternatieven voor autovervoer zijn nodig om het landelijk gebied voor iedereen duurzaam bereikbaar te houden.
Het beter op elkaar laten aansluiten van verschillende modaliteiten is noodzakelijk voor de mobiliteitstransitie en de bereikbaarheid van de regio.

Regionale samenwerking is hiervoor een voorwaarde. De mobiliteitstransitie geldt niet alleen voor de toekomstige inwoners. Ook de huidige inwoners in de regio krijgen hiermee te maken. De transitie vraagt investeringen in onze infrastructuur en gedragsverandering van onze bewoners. Daarvoor is het nodig dat mensen minder gaan reizen, vaker buiten de spits reizen of vaker kiezen voor een duurzaam alternatief. Dit betekent ook dat wij streven om het autobezit en autogebruik, daar waar mogelijk, te verminderen.

Onze ambitie is duurzame bereikbaarheid voor inwoners en bedrijfsleven. Bereikbaarheid is voor inwoners en bedrijfsleven cruciaal om mee te doen aan de maatschappij. We zetten meer in op nabijheid en het voorkomen van bereikbaarheidsongelijkheid. Met de nieuwe OV-concessie voor de regio op komst (2026) is er een reële kans op verschraling van het OV-aanbod. We vragen met klem aandacht voor het behoud van het OV-aanbod. De in 2024 vastgestelde position paper en bijbehorende ambitienetwerkkaart is leidraad voor onze verdere aanpak.

We zien steeds grotere verschillen tussen stad en ommeland. In het landelijk gebied neemt het gebruik van OV en fiets af en stijgt het autobezit en autogebruik. Terwijl in de steden het autogebruik stabiliseert, het OV-aandeel standhoudt en de

fiets enorm groeit. De toenemende auto-afhankelijkheid leidt ertoe dat inwoners zonder rijbewijs of zonder auto in bepaalde kernen niet meer volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. En het draagt niet bij aan de gewenste verduurzaming van onze mobiliteit.

Vanuit het klimaatakkoord zijn tussen Rijk, provincie en regio afspraken gemaakt om integrale duurzame mobiliteitsmaatregelen uit te werken. Voor het verminderen van de CO^2-uitstoot zijn concrete doelen afgesproken: 55% CO^2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990) en nagenoeg geen CO^2-uitstoot meer in 2050. Deze doelen zijn breed omarmd en vragen om flinke ingrepen, niet in de laatste plaats in onze mobiliteit. Immers, ruim 25% van de CO^2-uitstoot komt door onze mobiliteit. Om de afgesproken CO^2-reductie te behalen, zijn duurzame mobiliteitsmaatregelen nodig. In 2024 zijn hiervoor de koers en ambities uitgewerkt in een Regio Mobiliteitsprogramma (RMP). In de periode 2025-2028 maken we samen met de provincie en de gemeenten afspraken over de verdere implementatie van het RMP. Wij onderzoeken of een eventueel regionaal mobiliteitsfonds van toegevoegde waarde is en wat de consequenties daarvan zijn.

Vanuit Europa gezien vormt de GMR een strategisch knooppunt van transportcorridors. Den Haag ontwikkelt plannen voor oplossingen op de lange termijn, voor extra capaciteit voor goederenvervoer via weg, water en spoor in Oost-Nederland. De GMR heeft hierin geografisch gezien een strategische schakelrol. Deze goederencorridors concurreren in ruimte met andere opgaven in onze regio, zoals de woningbouwopgave. Een verwachte toename in goederenvervoer heeft impact op de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio zelf. En kan een toenemend gevoel van onveiligheid, overlast en/of gezondheidsproblemen voor onze inwoners betekenen.

Het wordt steeds drukker op onze wegen. De toenemende verkeersdrukte vergroot de kans op ongelukken. Naast een goede bereikbaarheid is het vooral belangrijk dat het veilig is in het verkeer. De oplossing daarvoor ligt niet alleen in een goede infrastructuur met veilige wegen en fietspaden. Het gedrag van iedereen die aan het verkeer deelneemt, speelt hierin een belangrijke rol. Om verkeersslachtoffers te voorkómen, pakken we de belangrijkste risico's aan (risicogestuurde aanpak).

Onze doelen
Mobiliteit en bereikbaarheid staan niet op zichzelf, maar moeten in balans zijn met de andere doelen rondom verstedelijking, klimaat, veiligheid en gezonde leefomgeving. We willen terughoudend zijn met het uitbreiden van de ruimte die voor mobiliteit nodig is, omdat de schaarse ruimte ook nodig is voor andere functies. We streven daarom niet naar maximalisatie van de bereikbaarheid, maar naar een optimale bereikbaarheid in relatie tot de andere doelstellingen. Mobiliteit en bereikbaarheid zijn integrale vraagstukken geworden. We willen bijdragen aan de doelen van brede welvaart en een bijdrage leveren aan de afgesproken CO^2-reductie.

- **toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk**
  Een toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk is een randvoorwaarde om de ambities van onze verstedelijkingsopgave tot 2040 uit te voeren. We willen de bereikbaarheid verbeteren en ons mobiliteitssysteem toekomstbestendig maken door:
  - het beter benutten van de beschikbare capaciteit van onze infrastructuur, door te stimuleren om minder, buiten de spits of op minder drukke dagen te gaan reizen
  - daar waar knelpunten blijven bestaan, streven we naar een vergroting van de capaciteit en doorstroming van het mobiliteitsnetwerk; dat geldt zowel voor fiets, bus, trein als auto
- **toegang voor iedereen**
  Iedereen heeft recht op bereikbaarheid, zodat iedereen kan meedoen in onze samenleving. Iedere inwoner in de GMR heeft in 2028 alternatieven voor de (eigen) auto beschikbaar binnen loopafstand (deelmobiliteit, (flexibel) OV) of korte fietsafstand (HOV). Bereikbaarheid wordt niet alleen bepaald door de afstand (nabijheid) en snelheid (reistijd), maar ook door de toegankelijkheid en betaalbaarheid van vervoermiddelen en het voorhanden zijn van alternatieven. We willen dat onze inwoners in 2028 meer ontplooiingsmogelijkheden hebben dan nu. Concreet willen we dat onze inwoners meer arbeidsplaatsen/voorzieningen binnen een acceptabele reistijd binnen bereik hebben.

- **duurzame manier van reizen**
  We streven naar een mobiliteitssysteem waarin het logischer en aantrekkelijker is om een bewuste keuze te maken voor een duurzame manier van reizen. Dat wil zeggen: niet of op een ander tijdstip reizen, of met een duurzaam vervoermiddel of een ketenreis met een combinatie daarvan. Onze meetbare doelstelling is dat er eind 2026 zo'n 20.000 nieuwe 'Slimme & Schone reizigers' zijn ten opzichte van 2022.
- **veiligheid**
  Onze ambitie is nul verkeersslachtoffers via een risico-gestuurde aanpak. Eind 2028 is het aantal verkeersdoden en -gewonden in elke gemeente ten opzichte van 2021 gedaald.
- **gezondheid en aantrekkelijke leefomgeving**
  We willen meer korte ritten met de fiets. In 2028 is de fiets en de e-bike het meest gekozen vervoermiddel in onze regio voor korte ritten. Daarmee verbeteren we enerzijds de vitaliteit van onze inwoners en zorgen anderzijds voor een gezondere luchtkwaliteit.

Onze activiteiten
Voor het realiseren van onze doelen werken we met twee speerpunten.

SPEERPUNT
DUURZAME MOBILITEIT EN GEDRAG

- **programma Slim & Schoon Onderweg**
  Dit programma gaat om het stimuleren van duurzaam en slim reisgedrag. De maatregelen uit het programma helpen inwoners, forensen, bezoekers en (logistieke) ondernemers bewust te kiezen. Een gedragsaanpak op mobiliteit vergt een lange adem. We willen daarom in de periode 2025-2028 vasthouden aan de focus van de aanpak.
  De scherpere CO^2-regels maakt onze gedragsaanpak voor mobiliteit steeds minder vrijblijvend. Landelijk worden werkgevers verplicht onderzoek te doen naar de eigen CO^2-prestaties en de CO^2-uitstoot te verminderen. De werkgeversaanpak in het programma speelt hierop in.
- **efficiënt gebruik beschikbare infrastructuur**
  We ontwikkelen maatregelen die een efficiënt gebruik van de beschikbare infrastructuur stimuleren. We gebruiken hierbij technologie en werken datagedreven. De regio heeft een coördinerende rol. Vanwege beperkte capaciteit bij gemeenten, kan de regio de gemeenten helpen met capaciteit of met praktische hulp, bijvoorbeeld via een toolbox. De regio deelt kennis over succesvolle aanpakken en kansen voor opschalen met partners. Bij efficiënt gebruik van infrastructuur hoort ook veilig gebruik. We stimuleren verkeersveiligheid door gerichte verkeerseducatie en gedragscampagnes.
- **duurzame logistiek**
  Logistiek is een belangrijk onderdeel om CO^2 in mobiliteit te verminderen. Samen met de Productieve en Circulaire regio zetten we in op: het versnellen van de realisatie van de laadinfrastructuur, het versterken van multimodaliteit, het signaleren van externe ontwikkelingen en ruimtelijke inpassing van logistieke hubs en bouwlogistiek.

We werken gericht aan drie opdrachten:

- **versnelde uitrol laadinfrastructuur**
  Wij willen een brug slaan tussen de centrale aanpak vanuit het landsdeel Oost (Nationale Agenda Laadinfrastructuur-Oost) en de regiogemeenten. Via kennisdeling en pilotprojecten stimuleren we een tijdige realisatie van voldoende laadinfrastructuur voor personenvervoer, logistiek en OV, waarbij we oog hebben voor de problemen rondom netcongestie.

- versterken en verschonen multimodaliteit
We werken als 'bovengemiddeld knooppunt' samen met het ministerie van IenW via het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) Programma Topcorridors, waarbij slim en schoon voor ons als regio centraal staat. De projecten met het Rijk zorgen ervoor dat we de meest duurzame schakel in het Europese TEN-T corridor-netwerk worden. En dat de bereikbaarheid in de regio niet verder onder druk komt te staan als gevolg van toenemend internationaal goederenvervoer. We willen meer duurzame logistiek met een groter aandeel binnenvaart en spoor. Hierdoor realiseren we een lagere CO^2-uitstoot, verbeterde luchtkwaliteit en minder congestie op de weg. Het verknopen van de verschillende modaliteiten is hiervoor noodzakelijk. De aanpak vanuit de GMR focust op het versterken van de samenwerking tussen binnenhavens, het stimuleren van een 'modal shift' bij het bedrijfsleven naar water en spoor en het verduurzamen van de binnenvaart.

- signaleren externe ontwikkelingen
We zijn de vertolker van het regionale belang bij landelijke goederenvervoer-vraagstukken, zoals Goederen corridor Noordoost Europa (GNOE). We streven daarbij naar betrouwbare, robuuste, duurzame en veilige goederenvervoercorridors en het voorkomen van conflicten met onze woningbouwlocaties en andere regionale afspraken. Daarnaast willen we zorgen dat externe veiligheid op de bestaande routes niet toeneemt en dat de normen voor geluidsgrenswaardes en trillinghinder worden gerespecteerd.

SPEERPUNT **VOORZIENINGEN EN INFRASTRUCTUUR**

- **uitwerken mobiliteitsafspraken met Rijk**
  Investeringen in ons mobiliteitsnetwerk zijn noodzakelijk om de regio bereikbaar te houden. Hiervoor hebben we afspraken gemaakt met het Rijk en de provincie. We zetten in op het uitwerken hiervan. De afspraken hebben betrekking op:
  - verbreding A50
  - realisatie doortrekking A15/verbreding A12
  - spoor Utrecht-Arnhem-Duitse grens
  - vrije spoorkruising Arnhem-Oost
  - netwerkanalyse 2030-2040 Regio Foodvalley/GMR
  - RegioExpres: sneltrein op spoor Arnhem-Doetinchem-Winterswijk
- **investeringen in spoor**
  Op het spoor is en wordt fors geïnvesteerd. Door realisatie van het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS), de aanpak van Station Nijmegen en elektrificatie van de Maaslijn. Belangrijke wensen voor ons zijn frequentieverhoging van de sprinter tussen Nijmegen-Wijchen-Oss-Den Bosch en de Maaslijn, het verbeteren van de spoorlijn Tiel-Arnhem, het versterken van de ICE-verbinding tussen Arnhem en Frankfurt/Berlijn en het versnellen van de IJssellijn. Het knelpunt brug Ravenstein en de overwegveiligheid zijn hierbij aandachtspunten. Daarnaast speelt de discussie over de noordtak van de Betuweroute. Door deel te nemen aan alle (ambtelijke en bestuurlijke) relevante overleggen over goederenvervoer zorgen we ervoor dat we de belangen van de regio bewaken.
- **gebiedsaanpakken**
  In 2024 is toegewerkt naar een gericht maatregelenpakket voor drie gebiedsaanpakken: A325 corridor, Zuid- en Westflank Nijmegen en Oostflank Arnhem. In de gebiedsaanpakken komen onze integrale mobiliteitsopgaven samen. Hierbij is een directe koppeling gelegd met de NOVEX uitvoeringsagenda. Dit concretiseren we in 2025 en verder.
- **agenderen mobiliteitsprojecten op en rondom rijkswegen**
  Naast de projecten waarover afspraken zijn gemaakt, zijn drie projecten gedefinieerd die we op de agenda willen zetten. Te weten:
  - rondom de A50 aandacht voor het onderliggend wegennet en de bijbehorende mobiliteitstransitie
  - mobiliteitspluspakket boven op de bestaande plannen van de A15/A12; een eerste aanzet is in 2024 voorbereid
  - pré-verkenning naar de knelpunten rondom de A73
- **actieve mobiliteit als speerpunt in transitie naar meer duurzame mobiliteit**
  In de GMR is actieve mobiliteit (lopen en fiets) speerpunt in de transitie naar meer duurzame mobiliteit. In de regio zijn veel autoritten korter dan 7,5 kilometer. Een afstand die op de fiets en zeker op de e-bike voor veel inwoners, werknemers en bezoekers goed te doen is. Het stimuleren van de overstap van auto naar fiets op deze ritten, vraagt om een breed pakket aan maatregelen. De GMR is hier aanjager van en richt zich met name op projecten die gemeentegrenzen overschrijden. We blijven inzetten op het verder ontwikkelen en verbeteren van ons doorfietsroutenetwerk. Actiepunten hierbij zijn: uitbouwen van het netwerk, beter voeden van de woongebieden en naar OV-knooppunten met goede fietsparkeermogelijkheden, integreren van recreatieve fietsroutes in het doorfietsnetwerk en gerichte ingrepen om de verkeersveiligheid te waarborgen.
- **regionaal mobiliteitsnetwerk**
  Goede bereikbaarheid vraagt om het optimaal benutten van verschillende modaliteiten. Technologische ontwikkelingen maken het reizigers steeds makkelijker om goed geïnformeerd voor de meest handige vervoerwijze te kiezen. Dit betekent dat de verknoping van de mobiliteitsnetwerken aandacht behoeft. Hubs en deelmobiliteit zijn hier onderdeel van, bijvoorbeeld via buurt- en stadrandhubs met overstapmogelijkheden op deelmobiliteit (deelfiets, deelscooter en deelauto). Onze rol is om zowel te inspireren als af te stemmen. Het gaat daarbij niet alleen om fysieke investeringen in bijvoorbeeld fiets-

paden, OV en hubs. Het gaat om aanvullende (flankerende) mobiliteitsmaatregelen zoals parkeernormen en deelmobiliteit, verlagen van snelheid, stringenter parkeerbeleid, verminderen van rijstroken en zero-emissiezones. Daar waar mogelijk willen we gebruik maken van financiële mogelijkheden bij het Rijk en de provincie.

- **belangenbehartiging openbaar vervoer**
  De GMR is niet zelf de opdrachtgever voor het openbaar vervoer. We zijn de vertolker van het regionale belang voor het openbaar vervoer namens de samenwerkende gemeenten. Of het nu gaat om versterking van het HOV-netwerk, de realisatie van stadsrandhubs, de lobby voor behoud van OV-aanbod, de wens tot integratie van het doelgroepenvervoer of de opstart van deelmobiliteit.
- **verkeersveiligheidsbeleid**
  De daling van het aantal verkeersdoden stagneert, terwijl het aantal verkeersgewonden toeneemt. De gemeenten in de regio hebben ieder hun eigen verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van verkeersveiligheidsbeleid. Wij spelen een stimulerende en ondersteunende rol, door samen met de gemeenten toe te werken naar een integraal en uniform verkeersveiligheidsbeleid. De risico-gestuurde aanpak vormt de kern van onze aanpak.

FINANCIEEL OVERZICHT

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Verbonden regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting		meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Verbonden regio						
Lasten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Baten	1.945	1.268	1.224	1.255	1.255	1.255
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

AVR

6. CIRCULAIRE REGIO

Toelichting op de opgave
Deze opgave gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. Hoe kunnen we onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk maken en in balans houden met de andere opgaven die we als regio nastreven, zoals het creëren van voldoende woonruimte, werkgelegenheid en recreatievoorzieningen?

Circulaire economie is een transitievraagstuk waar de hele samenleving mee te maken heeft. We willen verspilling voorkomen, anders ontwerpen, de levensduur van producten verlengen en producten leasen, hergebruiken en recyclen. Dit is hard nodig, want er raken nog veel grondstoffen verloren, omdat we ze bijvoorbeeld verbranden. In Nederland vond in 2023 al op 12 april de zogenaamde Earth Overshoot Day plaats, de dag waarop Nederland de biocapaciteit heeft gebruikt die voor een jaar beschikbaar is. De GMR wil voorsorteren op een toekomst, waarin materialen en grondstoffen steeds schaarser worden en wil anticiperen op Rijks- en overheidsbeleid zoals het Nationaal Programma Circulaire Economie.

Circulariteit, klimaat en energie worden in landelijk en Europees beleid steeds meer geïntegreerd benaderd. Onder meer omdat circulariteit nodig is om klimaatdoelen te halen. Maar ook omdat het verstandig is om de energietransitie zo circulair mogelijk te laten verlopen, aangezien materialen en grondstoffen schaarser worden. We hebben de ambitie om uit te groeien tot circulaire topregio, nationaal en internationaal bekend om inspirerende circulaire initiatieven en projecten. We willen dat gemeenten, bedrijven en inwoners weten dat de GMR een circulaire topregio is en dat zij hier trots op zijn. En dat onze regio bezoekers vanuit andere landen en regio's inspireert.
Onze focus ligt bij het circulair ontwikkelen van de bouwketen, de grond-, weg- en waterbouwsector (GWW) en een aantal productie-/reststoffenketens waar we als gezamenlijke overheden verschil kunnen maken. Onze gezamenlijke inkoopkracht weten we goed te benutten om de circulaire transitie in onze regio te versnellen.

De Circulaire opgave draagt bij aan het slimmer omgaan met de gevolgen van klimaatverandering

door klimaatadaptatie. Onderwijsinstellingen en bedrijven in onze regio en daarbuiten bouwen veel kennis op over thema's als hitte, droogte en extreme regenval. Die kennis kunnen we breed toepassen bij projecten in onze gemeenten. Zo leren we om klimaatbestendig te bouwen, vergroenen we stad en dorp, weten we beter om te gaan met wateroverlast, hitte en droogte en gaan we steeds slimmer om met het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water.

Het realiseren van de klimaatdoelen van Parijs (2015) is nodig om verdere opwarming van de aarde en de gevolgen daarvan te voorkomen. Het Rijk heeft als doel vastgelegd om de uitstoot van broeikasgassen met tenminste 55% te verminderen in 2030 en met 95-100% in 2050. We stappen daarom over van fossiele op duurzame energiebronnen, zoals zon en wind. In onze Regionale Energiestrategie (RES) hebben we onze ambities en aanpak uitgewerkt. Tegelijkertijd staat ons energiesysteem onder grote druk door de toegenomen vraag naar elektriciteit. Nieuwe en bestaande woonwijken en bedrijven, duurzame mobiliteit en ook duurzame opwek van energie doen de behoefte aan elektriciteit enorm stijgen. Netcongestie is in kort tijdsbestek een belangrijke belemmering geworden voor het realiseren van onze opgaven. Dit vraagt om regionale afstemming en het voorbereiden van keuzes door provincie en gemeenten.

Onze doelen

- de GMR ontwikkelt zich tot een nationaal en internationaal bekende circulaire topregio
- gemeenten kopen circulair in en gemeentelijke opdrachten worden circulair aanbesteed
- in 2030 is de bouwsector in onze regio minstens 50% circulair en 100% in 2050, deze ambitie is vastgelegd in de Woondeal 2.0
- de regio is klimaatbestendig
- bedrijven, inwoners en gemeenten gebruiken minder fossiele energie
- in 2030 is de opwek van 1,62 Twh duurzame elektriciteit in onze regio gerealiseerd
- ons energiesysteem is stabieler en er is er weer voldoende ruimte voor nieuwe aansluitingen

Onze activiteiten

Voor het realiseren van bovenstaande doelen, gaan we op meerdere manieren aan de slag. We hebben onze activiteiten geordend in vier speerpunten.

SPEERPUNT **GRONDSTOFFEN EN KETENS**

Onder dit speerpunten vallen activiteiten die bijdragen aan het ontwikkelen tot een circulaire topregio. En natuurlijk hoort hierbij dat we als overheden dan zelf het goede voorbeeld geven en circulair inkopen.

- **circulaire projecten stimuleren en uitdragen**
  We zorgen samen met onze partners voor een omgeving waarin circulaire projecten tot bloei kunnen komen. We werken hierbij samen met TEB (programma slimme duurzaamheid) en partijen als VNO-NCW, Kiemt, Lifeport@ en de regionale omgevingsdiensten. We participeren in een aantal nationale en internationale bijeenkomsten. Deze selecteren we op basis van waar we echt een meerwaarde kunnen leveren door ons verhaal te vertellen door onze (bestuurlijke) boegbeelden en/of kunnen leren van andere circulaire koplopers. We benutten de Regio Deal om de circulaire netwerken van bedrijven, kennisinstellingen en gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen nog steviger met elkaar te verbinden. In samenwerking met de Productieve regio besteden we aandacht aan voldoende ruimte voor circulaire bedrijven.
- **circulair inkopen door gemeenten**
  Als circulaire topregio willen we zoveel mogelijk circulair inkopen. Hierdoor wordt de vraag naar circulaire producten en diensten aangewakkerd en bevorderen we duurzame logistiek. We ondersteunen de regiogemeenten bij het uitwisselen van kennis en ervaring. We brengen de voltooide circulaire inkoopprojecten in beeld om andere gemeenten te inspireren. We stimuleren en faciliteren dat gemeenten de circulaire economie en circulaire inkopen in het beleid verankeren. Indien gemeenten hiervoor het Manifest MVOI als middel willen gebruiken, ondersteunen we hen daarbij.
- **grondstoffen- productieketens sluiten**
  We dragen bij aan het circulair en/of biobased maken van een of twee regionale grondstoffenketens per jaar. Daarnaast streven we naar een regionaal ecosysteem waarin hergebruik van grondstoffen en materialen steeds verder toeneemt. Grondstoffen- en materialenhubs kunnen hieraan bijdragen. We houden hierbij de focus op grondstoffen en ketens waar we vanuit onze regio een verschil mee kunnen maken, zoals luiers, incontinentiemateriaal, zorgafval, zonnepanelen, voedsel en textiel. We proberen hierin verbindingen te leggen om innovaties en samenwerking binnen ketens te versnellen. We werken intensief samen met de Productieve regio om bedrijven en bedrijventerreinen te helpen om zich circulair door te ontwikkelen.

SPEERPUNT **CIRCULAIRE BOUW EN INFRA**

Eind 2023 bedraagt het aandeel circulair bouwen 10%. We weten echter dat bij projecten waarvan nu de voorbereiding start, 50% technisch goed mogelijk is. Ondanks het huidige lage percentage, is 50% in 2030 dus realistisch haalbaar. Ons eerder gehanteerde regionale doel van 25% circulair in 2025 lijkt niet meer haalbaar, aangezien deze projecten al in voorbereiding zijn. Het is belangrijk dat direct bij de start van de voorbereiding van een project circulariteit op de agenda staat. Om dit te stimuleren, blijven we het gebruik van de impactladder voor conceptuele (industriële) en circulaire bouw stimuleren.

- **programma Conceptueel en Circulair Bouwen 2023-2030 (CCB)**
  Dit programma is onderdeel is van de Regio Deal. Het programma CCB loopt tot 2030. Financiering via de Regio Deal is tot en met 2026. Voor de jaren daarna is andere financiering nodig.
- **project Circulair opdrachtgeverschap grond-, weg- en waterbouw (GWW)**
  We werken aan circulair opdrachtgeverschap voor de GWW. Dit project loopt tot en met 2025, met financiering via de Regio Deal. We geven dit project na 2025 een passend vervolg met mogelijk cofinanciering vanuit de Regio Deal.

  Via het programma en project richten we ons op de zaken die gemeenten moeilijk alleen kunnen en zaken die gemeenten direct werk uit handen nemen.
- **terugdringen materiaalgebruik**
  We focussen op het terugdringen van het gebruik van bouwmaterialen van primaire abiotische grondstoffen. We stimuleren daarom het produceren, verwerken en toepassen van biobased bouwmaterialen. Voor het stimuleren van meer hergebruik van bouwmaterialen, faciliteren we eenvoudige en effectieve methoden en systemen voor het matchen van vraag en aanbod voor alle spelers in de bouwketen.
- **regiobreed instrumentarium voor circulair bouwen**
  We richten ons op eenduidige en consistente regiobrede instrumenten voor circulair bouwen en een circulaire bouweconomie. Dat betekent dat ambities en werkwijzen van opdrachtgevende partijen duidelijk en voorspelbaar worden gemaakt. We verwachten dat het initiatief Via-T van VO-campus bijdraagt aan de scholing en ontwikkeling van expertise voor bouwende partijen.
- **aanbestedingstandaarden**
  Wat betreft aanbesteding ontwikkelen we consequente minimale standaarden die voorspelbaar stapsgewijs omhooggaan. Samen en goed afgestemd met andere duurzaamheidsambities zoals energieneutraal bouwen, klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen.
- **kennisdelen**
  Om meer en sneller circulair te kunnen bouwen, moet kennis over circulariteit breed aanwezig zijn bij alle gemeenten en andere stakeholders. We organiseren en faciliteren dat bij alle stakeholders door kennis te verspreiden, te zorgen voor normering en de ambtelijke organisatie te ondersteunen. We werken hierbij doelgericht samen met bedrijven en andere stakeholders.

SPEERPUNT **WATER EN KLIMAATADAPTATIE**

Als regio streven we ernaar dat we steeds beter worden in het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water. We willen maatregelen nemen om goed om te gaan met wateroverlast, droogte en/of hittestress. We zetten ons in om bebouwd gebied in stad en dorp verder te vergroenen. En we leren steeds beter klimaatbestendig en watervriendelijk te bouwen. Dit doen we in samenhang met de Ontspannen regio, die zich vooral richt op de ruimtelijke aspecten van klimaatadaptatie, en Productieve regio, die zicht richt op klimaatadaptieve werklocaties. Gelet op het feit dat klimaatadaptatie bij verschillende opgaven een thema is, bekijken we of de positionering van dit speerpunt aanpassing behoeft.

- **afstemming tussen opgaven**
  Veel partijen, zoals provincie, waterschappen, gemeenten en de Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie-regio's (RAS-regio's), werken intensief aan klimaatadaptieve plannen. De GMR is actief in de afstemming met al deze partijen.
- **landelijke maatlat klimaatadaptief bouwen**
  We ondersteunen het gebruik van deze maatlat. Het is de bedoeling dat alle gemeenten hiermee gaan werken.
- **samenwerking en kennisontwikkeling**
  We dragen bij aan drie projecten in de Regio Deal Arnhem-Nijmegen.
  - Built4Heath: op testlocaties worden de gezondheidseffecten van hittestress gemeten
  - Soil Valley: een sterk consortium - met bedrijven, mbo, hbo en wo - doet metingen op de stuwwal (Berg en Dal) en in rivierklei (Duivens Broek)
  - Lifeport Cool Lab: op zes testlocaties worden plannen voor vergroening uitgewerkt
    Hiermee ontwikkelen we en ontsluiten we de benodigde kennis. Dat doen we samen met TEB, KIEMT en Lifeport@ met leerprojecten en daarbij betrekken we regionale kennisinstituten WUR, HVHL, RU, HAN, ROC's en Radboudumc. We delen de beschikbare kennis en kunde binnen de gehele GMR. We organiseren kennissessies en ontwikkelen een toolbox water en klimaatadaptatie. Hierbij stimuleren we gemeenten om de landelijke methodiek Menukaart Hitte in de gebouwde omgeving toe te passen, die uitgaat van gebied, gebouw en gebruiker.
- **klimaatadaptatie op werklocaties**
  In samenwerking met de Productieve regio dragen we met kennis en kunde bij aan de uitdaging om werklocaties te vergroenen en daarmee meer klimaatadaptief te maken.
- **verwerven en benutten landelijke en Europese middelen**
  We zijn aangesloten op provinciale, landelijke en Europese netwerken om de mogelijkheden voor (inter)nationale financiering te benutten.

SPEERPUNT
ENERGIETRANSITIE

- **Regionale Energiestrategie (RES)**
  De uitvoering van de RES continueren we. We ondersteunen en faciliteren gemeenten in het realiseren van de afspraken uit het bod van de RES 1.0. We richten ons op het helpen van gemeenten bij het realiseren van projecten voor duurzame opwek van elektriciteit en op energiebesparing. We bereiden ons voor op een nieuw bod voor 2030 en verder.
- **warmtestructuur**
  We werken de regionale warmtestructuur met bronnenstrategie verder uit. We doen dit in samenhang met de gemeentelijke warmteprogramma's. We versterken warmtetransitieprojecten van gemeenten.
- **energiesysteem**
  We werken aan oplossingen om netcongestie te beperken door regionaal te programmeren en samen met partners als Liander en Tennet tot de juiste investeringen en oplossingen te komen. Dit doen we in samenwerking met de opgaven Groene groeiregio, Verbonden regio en Productieve regio. Gemeenten ondersteunen we in het maken van de juiste keuzes als het gaat om nieuwe aansluitingen op het energienetwerk. Innovatie blijft van belang. Wij faciliteren dit als regio. Denk aan opslagmogelijkheden van energie, zoals de toepassing van waterstof. We stimuleren de ontwikkeling van smart energy hubs en nieuwe duurzame energiedragers. Connectr speelt een belangrijke rol in dit speelveld.
- **verduurzaming gemeentelijk energieverbruik**
  Het elektriciteitsverbruik van gemeenten is al volledig vergroend. We helpen gemeenten om het gebruik van fossiele brandstoffen (met name gas) voor het gemeentelijk vastgoed steeds verder uit te faseren en blijven de gezamenlijke inkoop van energie verzorgen.

- **CO^2-beprijzing en CO^2-monitoring**
  We werken in internationaal verband aan het verder uitwerken van CO^2-beprijzing als instrument voor gemeenten (gekoppeld aan het vierjarige Europese project Decarb-Pro). Daarnaast zorgen we voor jaarlijks inzicht in hoe onze regio ervoor staat bij het verminderen van de CO^2-uitstoot.
- **Nationaal Isolatieprogramma (NIP)**
  Gemeenten voeren NIP uit. Het voldoen aan de Flora- en Faunawetgeving is hierbij erg complex en vraagt veel inzet. Gemeenten hebben de GMR gevraagd hierbij ondersteuning te bieden. In welke vorm, werken we nog verder uit.
- **Regionaal Expertiseteam Energie (REE)**
  In 2023 hebben we als regio het initiatief genomen om het REE op te richten. Met steun van de provincie Gelderland richt dit onafhankelijke team zich op het ondersteunen van bedrijven om hun energievraag te verduurzamen. We blijven gemeenten uitnodigen en stimuleren om slim gebruik te maken van de diensten van het REE.
- **verslimmen aanpak laadinfrastructuur**
  In samenwerking met de gemeenten en andere lokale stakeholders ondersteunen we laadmogelijkheden op kansrijke plekken in de regio. Laadinfrastructuur is noodzakelijk voor de transitie naar Zero Emissie (ZE) voertuigen. Netcongestie vertraagt deze transitie. Logistieke kavels op bedrijventerreinen zijn mogelijk kansrijk voor (tijdelijke) decentrale energiesystemen en collectieve voorzieningen. Met de regionale kennis en kunde via het REE en de logistiek makelaars uit het programma Slim & Schoon Onderweg (onderdeel van de Verbonden regio) wordt door de GMR een brug geslagen tussen een landelijke aanpak via het landsdeel Oost en onze regiogemeenten
- **kennisdelen**
  We delen kennis over o.a. aardgasvrije wijken, duurzame opwek, expertisecentra en energieloketten.

FINANCIEEL OVERZICHT

In onderstaand overzicht staat de begroting voor de Circulaire regio voor de planperiode van deze agenda en de realisatie van de begroting van 2023.

	realisatie	begroting		meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Circulaire regio						
Lasten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Baten	1.652	1.679	2.452	2.515	2.515	2.515
Saldo baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserve	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-	-	-	-
Saldo na reserves	-	-	-	-	-	-

welkom

7. BEGROTING 2025-2028

De begroting van de GMR is opgebouwd uit twee programma's:
- Het regiobureau
- De set van de opgaven.

De begroting is opgesteld voor de jaren 2025-2028 en materieel sluitend.
Het benodigde budget voor het regiobureau wordt gefinancierd uit een bijdrage van alle zeventien deelnemende gemeenten. Om deze bijdrage te berekenen, hanteren we het inwoneraantal per 1 januari 2024 als verdeelsleutel (bijlage 3).
Naast de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van het regiobureau, betalen de gemeenten een bijdrage voor TEB. De regio heeft op grond van de gemeenschappelijke regeling de bevoegdheid om namens de colleges TEB te subsidiëren. Voor 2025 is begroot dat veertien gemeenten TEB subsidiëren, waaronder de gemeente Montferland. Ook voor deze bijdrage hanteren wij het inwoneraantal per 1 januari 2024.
De bijdrage voor TEB maakt onderdeel uit van het programma "regiobureau".
De middelen voor de vijf opgaven worden gevormd door gemeenten die intekenen op die opgave en subsidies van bijvoorbeeld provincie of Rijk en partners (zoals koepelorganisaties, onderwijs-instellingen of bedrijven).

Samengevat zijn voor 2025 de bijdragen per inwoner in onderstaande tabel opgenomen. (deze tabel is gebaseerd op de primaire begroting):

Bijdrage per inwoner	2024	2025
Programma regiobureau	€ 2,71	€ 2,77
Groene groeiregio	€ 0,99	€ 1,18
Productieve regio	€ 1,05	€ 0,92
Ontspannen regio	€ 0,66	€ 0,92
Verbonden regio	€ 1,58	€ 1,59
Circulaire regio	€ 1,56	€ 1,63
Programma opgaven	€ 5,84	€ 6,24
Totaal	€ 8,55	€ 9,01

De totale bijdrage neemt ten opzichte van 2024 met € 0,46 toe. Oorzaken zijn o.a. de inflatie en de stijging van de cao-lonen. De onzekerheid rondom cofinanciering beïnvloedt de hoogte van de inwonerbijdrage. Door het veranderende politieke landschap zijn wij voorzichtig met het opnemen van gelden van derden, zoals Rijk en provincie. Voor RES- en Woondeal-gelden kan een uitzondering gemaakt worden op het voorzichtigheidsprincipe, omdat deze gelden meerjarig zijn toegekend.

7.1 HET REGIOBUREAU (PROGRAMMA)

Het regiobureau heeft de volgende taken:

- het inhoudelijk en financieel voorbereiden van de opgaven en het zorgen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven
- organisatie, voorbereiden en uitwerken van vergaderingen van dagelijks en algemeen bestuur
- profilering, positionering en lobby van de regio (provincie, Rijk, Euregio, Europa)
- informatie, communicatie en ontmoeting in/van de regio (bestuurders en raden)

aanspreekpunt voor externe partners

- ondersteuning en advisering van colleges en raden en de RegioAgendacommissie bij het regionale werk
- tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio
- bedrijfsvoering (zoals financiën, archief, privacy, juridische zaken, aanbestedingsbeleid en personeelszaken)
- verstrekken subsidie aan TEB

De begroting van het regiobureau bouwt voort op het in 2021 geactualiseerde bedrijfsplan. In de praktijk is gebleken dat de regie op communicatie en profilering van de GMR beter vanuit het regiobureau kan worden aangestuurd. In de begroting van 2025 is de ingezette lijn van de begroting 2024 verder doorgezet.
Ten opzichte van 2024 is een indexatie van 6,54%, conform de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen 2024 (BRN), toegepast.
De gemeente Mook en Middelaar krijgt een korting van 50% op de inwonerbijdrage (zie voetnoot 1).

7.1.1 JAARLIJKS TERUGKERENDE ARBEIDSKOSTEN MET EEN VERGELIJKBAAR VOLUME

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat afzonderlijke aandacht moet worden besteed aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten met een vergelijkbaar volume. Zoals uit de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling blijkt, wordt aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. Alle aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn in de exploitatiebegroting verwerkt.

7.1.2 INVESTERINGSBEGROTING

De organisatie verwacht in 2025 geen investeringen te doen. Vandaar dat de investeringsbegroting en daarmee toe te kennen investeringskredieten niet zijn opgenomen.

[1]Met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar die 50% korting krijgt op de inwonerbijdrage aan het procesgeld van het regiobureau (artikel 29, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling). Dit vanwege de unieke situatie dat het als enige gemeente gelegen is in de provincie Limburg, waardoor het als enige niet-Gelderse gemeente o.a. niet altijd gebruik kan maken van investeringen in de regio vanuit de provincie Gelderland.

7.1.3 TOTAAL BATEN EN LASTEN BEGROTING PER TAAKVELD

Regiobureau	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Personele kosten	0.4	1.586	1.626	1.626	1.553
Overhead	0.4	459	470	500	470
Lobby, positionering en profilering	0.4	55	56	56	56
Communicatie en ontmoeting	0.4	185	188	203	138
Onvoorzien	0.4	100	103	103	103
Af: Bijdrage 5% subsidie aan regiobureau		-104	-107	-107	-107
Totaal lasten		2.281	2.336	2.381	2.213
Baten					
Inwonerbijdrage gemeenten	0.4	2.126	2.262	2.307	2.214
Subsidie provincie inwonerbijdrage	0.4	0	0	0	0
Overige bijdrage	0.4	155	74	74	-1
Totaal baten		2.281	2.336	2.381	2.213
Saldo		0	0	0	0
Dekking extern (provincie)		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		2.126	2.262	2.307	2.214
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	785.123
Bijdrage per inwoner in euro's		€ 2,77	€ 2,90	€ 2,94	€ 2,82

7.1.4 BIJDRAGE THE ECONOMIC BOARD

Volgens artikel 6, lid 1 van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen, hebben de gemeenten geen bevoegdheden overgedragen aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.
In onderstaande tabel de specificatie van de bijdragen in de periode 2025-2028 die door de GMR wordt voorgesteld. Als uitgangspunt in deze begroting is gehanteerd dat de gemeenten die in 2025 TEB subsidieren dat na 2025 continueren. In de tabel zijn onder Totale subsidie TEB de bedragen opgenomen die TEB ontvangt van de vijftien gemeenten binnen de GMR. Nu de gemeente Montferland de GMR per 1 januari 2025 verlaat, dient TEB zelf een subsidieaanvraag te doen bij de gemeente Montferland. Het bedrag aan subsidie van de veertien deelnemende gemeenten is opgenomen in de post Totale subsidie door GMR verstrekt. De besluitvorming over definitieve subsidiëring ligt bij de deelnemende gemeenten.

Bijdrage The Economic Board	2025	2026*	2027*	2028*
Aantal deelnemende gemeenten	15	15	15	15
Aantal inwoners per t-1	754.437	762.181	768.340	769.862
Bijdrage per inwoner in euro's	€ 1,04	€ 1,04	€ 1,04	€ 1,04
Totale subsidie TEB te ontvangen (x € 1.000)	785	793	799	801
Aantal gemeenten vanuit GMR	14	14	14	14
Aantal inwoners binnen GMR per t-1	717.564	724.248	730.010	731.532
Totale subsidie door GMR verstrekt (x € 1.000)	746	753	759	761

*In 2026 start een volgende periode van vijf jaar bijdrage TEB. Hierover moet formele besluitvorming nog plaatsvinden; deze bedragen zijn dus onder voorbehoud. In verband met het vertrek van de gemeente Montferland is in dit overzicht een splitsing gemaakt tussen de te ontvangen subsidie door TEB en de te verstrekken subsidie door de GMR.

7.2 DE VIJF OPGAVEN (PROGRAMMA)

Bij de berekening van de bijdrage per inwoner is uitgegaan van:

1. Het aantal inwoners op 1 januari 2024.
2. Het aantal gemeenten dat een overeenkomst voor de opgaven heeft gesloten voor 2023-2024.

De financiële uitwerking van de opgaven is ook dit jaar voorbereid in het betreffende bestuurlijke opgaveteam. Uitgangspunt is dat de regionale agenda 2023-2024 tot resultaten heeft geleid, die het vertrekpunt vormen voor deze nieuwe regionale agenda.

Sinds de regionale agenda 2023-2024 wordt de methodiek van indexeren conform BRN toegepast. Voor 2025 komt deze index uit op 6,54%. Dit percentage is voor alle opgaven en het regiobureau gebruikt. Afwijkingen op deze begroting die in het verloop van 2025 ontstaan, worden conform het Spoorboekje P&C-cyclus 2024-2025 in het najaar aan het algemeen bestuur voorgelegd.

7.2.1 TOTAALOVERZICHT BATEN EN LASTEN BEGROTING PER TAAKVELD

	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	1.349	1.384	1.391	1.397
Opgaven					
1. Verbonden regio	2.1	735	754	754	754
2. Productieve regio	3.1	398	443	255	351
3. Circulaire regio	3.1	2.268	2.326	2.326	2.326
4. Ontspannen regio	5.5	559	573	573	573
5. Groene groeiregio	3.1	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
Totaal lasten		**6.877**	**7.086**	**6.905**	**7.007**
Baten					
Algemeen	0.4	1.349	1.383	1.383	1.383
Opgaven					
1. Verbonden regio	2.1	735	754	754	754
2. Productieve regio	3.1	398	444	263	365
3. Circulaire regio	3.1	2.268	2.326	2.326	2.326
4. Ontspannen regio	5.5	559	573	573	573
5. Groene groeiregio	3.1	161	165	165	165
	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
	8.2	277	283	283	283
Totaal baten		**6.877**	**7.086**	**6.905**	**7.007**
waarvan gelden derden		2.080	2.134	2.134	2.134
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**

7.3 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

		T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+2
ACTIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Materiële vaste activa							
A127	Overig	44.495	34.695	24.895	15.095	5.295	0
		44.494	34.695	24.895	15.095	5.295	0
Financiële vaste activa							
A1332c	Overige uitzettingen						
	met een looptijd > 1 jaar	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
		4.768	4.768	4.768	4.768	4.768	4.768
Vlottende activa uitzettingen							
A215	Vooruitbetalingen	37.099	40.000	42.500	42.500	42.500	42.500
A221	Vorderingen op						
	openbare lichamen	2.014.400	1.755.000	1.665.000	1.740.000	1.740.000	1.740.000
A23	Liquide middelen	3.604.077	3.205.417	3.206.217	3.249.517	3.185.499	3.177.000
		5.655.576	5.000.417	4.913.717	5.032.017	4.967.999	4.959.500
TOTAAL ACTIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

PASSIVA		**2023 31-dec EUR**	**2024 31-dec EUR**	**2025 31-dec EUR**	**2026 31-dec EUR**	**2027 1-jan EUR**	**2028 1-jan EUR**
Eigen Vermogen							
P111	Algemene reserve	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
P112	Bestemmingsreserve	83.255	0	0	0	0	
P114	Saldo van rekening	197.682	0	0	0	0	
		380.937	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Voorziening							
P12	Voorziening verlofuren	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Vlottende passiva							
P213	Overige vlottende schulden	1.540.756	2.062.880	1.966.380	2.074.880	2.001.062	1.987.268
Overlopende passiva							
P29c	Vooruit ontvangen						
	bijdragen overige overheid	3.556.450	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000	2.650.000
P29d	Overlopende passiva	216.696	217.000	217.000	217.000	217.000	217.000
		5.313.902	4.929.880	4.833.380	4.941.880	4.868.062	4.854.268
TOTAAL PASSIVA		5.704.839	5.039.880	4.943.380	5.051.880	4.978.062	4.964.268

8. BEDRAG HEFFING VENNOOTSCHAPSBELASTING

Samenwerkingsverbanden zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting, indien aan drie cumulatieve voorwaarden is voldaan:

1. De activiteiten van het samenwerkingsverband moeten worden verricht voor de onmiddellijke of middellijke participerende publiekrechtelijke rechtspersonen.
2. De activiteiten zouden bij de participanten in het samenwerkingsverband niet tot belastingplicht hebben geleid of zouden zijn vrijgesteld als zij de activiteiten zelf zouden hebben verricht.
3. De participanten moeten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten van het samenwerkingsverband bijdragen in de kosten van het samenwerkingsverband. Bij een gemeenschappelijke regeling wordt geacht hieraan te zijn voldaan.

Nadrukkelijk is deze vrijstelling bedoeld voor activiteiten aan of ten behoeve van de deelnemers aan een samenwerkingsverband en niet voor activiteiten ten behoeve van of aan een derde partij. De vrijstelling heeft alleen betrekking op de winst die wordt gerealiseerd door levering aan de deelnemende gemeenten. Wanneer de winst wordt gerealiseerd in verband met de levering aan derden, moet hierover in beginsel vennootschapsbelasting worden betaald.

De GMR verricht voor derden vooral werk voor “activiteiten verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid”. Daarbij worden de werkzaamheden kostendekkend uitgevoerd. De organisatie voldoet aan bovenstaande drie voorwaarden en is derhalve vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

9. PARAGRAFEN

9.1 PARAGRAAF 1: RISICO'S EN WEERSTANDSVERMOGEN

Op grond van artikel 11 BBV moet de GMR in de paragraaf weerstandsvermogen inzicht verschaffen in de robuustheid van de begroting.
Het weerstandsvermogen van de GMR is het vermogen om niet-structurele financiële tegenvallers te kunnen opvangen, zodat de taken kunnen worden voortgezet. De GMR is nauwelijks ontvankelijk voor risico's. Het risicoprofiel is heel laag. Bovendien is een algemene reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.
Wij onderschrijven de principes van risicomanagement en risicobeheersing in ons werk. Dit houdt in dat risico's gekoppeld worden aan de doelstellingen en dat maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen.

Beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen
De GMR heeft een reserve voor het exploitatierisico, in dit geval de algemene reserve, gevormd. Deze reserve (€ 100.000) wordt toereikend geacht, gelet op de voorwaarden in de gemeenschappelijke regeling.

Stille reserves
De GMR heeft geen stille reserves.

Stelposten
In de begroting 2025 is een stelpost van € 100.000 opgenomen. Dit bedrag is gereserveerd voor projecten die ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet voorzien waren.

Risico's
De risico's kunnen worden ingedeeld in:
1. Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid
2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
3. Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
4. Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
5. Risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

ad. 1. risico's voortvloeiend uit eigen beleid
In de begroting 2025 is op basis van ervaringscijfers tot en met 2023 een bedrag van € 60.000 opgenomen. Ten aanzien van de juistheid van de inschatting bestaat enige voorzichtigheid, ten gevolge van de volatiliteit van het rentepercentage.

ad. 2. risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheid
In de regionale agenda 2025-2028 wordt bij de opgave Verbonden regio inhoudelijk ingegaan op het project Slim & Schoon Onderweg. In de begroting 2025 zijn op basis van onzekerheid van toekenning van financiële middelen geen uitgaven opgenomen.

ad. 3. risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
In de begroting 2025 is definitief uitgegaan van de uittreding van de gemeente Montferland. In de bijdrage voor TEB is zonder uittreding van de gemeente Montferland gerekend.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat de GMR een bezuinigingstaakstelling krijgt opgelegd. Dit kan tot gevolg hebben dat doelstellingen uit de regionale agenda niet worden gehaald.
De GMR is een netwerkorganisatie. Indien menskracht buiten de gemeenten om, op een krappe arbeidsmarkt aangetrokken moet worden, bestaat een risico van extra prijsstijgingen.

ad. 4. risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden
In de begroting van 2025 is rekening gehouden met langdurig ziekteverzuim van één medewerker (2e spoor, 70%). Een tegemoetkoming in de loonkosten vanuit het UWV is buiten beschouwing gelaten.

[2]Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de GMR beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

ad. 5. risico's voortvloeiend uit voor de regio niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen
De gevolgen van de cao-onderhandelingen en prijsstijgingen werken door in het jaarresultaat. Gezien de forse inflatie van de afgelopen jaren, is een indexering van de kosten in 2025 van 6,54% toegepast.
In de meerjarenbegroting van 2026-2028 is geen rekening gehouden met het aflopen van de huurovereenkomst van de kantoorruimte aan de Nijverheidsweg 2a te Elst, per 31 augustus 2026.
Secundaire arbeidsvoorwaarden
Op grond van de gemeenschappelijke regeling volgt de GMR de cao SGO, waarin de secundaire arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd.
Werkkostenregeling
De huidige werkkostenregeling is ingegaan op 1 januari 2020. Per 2024 is de vrije ruimte in de WKR verruimd tot 1,92% tot een loonsom van € 400.000. Over het restant van de loonsom wordt gerekend met 1,18%. Voor de vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald. Naar verwachting komt de organisatie in 2025 niet boven de forfaitaire ruimte uit.

9.2 PARAGRAAF 2: FINANCIERING

De begroting van de GMR wordt grotendeels door de deelnemende gemeenten gedragen.
De in de gemeenschappelijke overeengekomen afspraak voor wat betreft de bijdragen van gemeenten (artikel 29, lid 1) waarborgt dat de inkomende en uitgaande geldstromen in evenwicht zijn. Financiering van de organisatie door het aantrekken van leningen is niet aan de orde.

Rentelasten/rentebaten
De regio heeft met de Rabobank een rekening-courant-overeenkomst gesloten en maakt gebruik van Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën.
De rente wordt niet aan de taakvelden toegekend.

Financieringspositie
De GMR kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Rente-risiconorm
De GMR heeft geen vaste schuld en derhalve is de rente-risiconorm niet van toepassing.

9.3 PARAGRAAF 3: BEDRIJFSVOERING

Artikel 14 van de het BBV verplicht de organisatie om de stand van zaken en de voornemens voor de bedrijfsvoering weer te geven. De gemeenten hebben gekozen voor een compacte organisatie van het regiobureau, die ten dienste staat van de opgave-gerichte samenwerking.
Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de gemeenschappelijke regeling en onderliggende regelingen en mandaatbesluiten. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van regionale visie en agenda is een efficiënt en slagvaardig bureau nodig. Voor de bureau-ondersteunende taken, zoals archief en P&O, wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de gemeente Nijmegen.
De GMR is een netwerksamenwerking. Uitgangspunt van de regionale samenwerking is dat deze wordt ondersteund door een regiobureau, waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van de in de gemeenten aanwezige capaciteit en kennis.

Financiën
De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, bewaking, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De controller beheert en regisseert de financiële organisatie; ABAB verzorgt de administratie.

BTW
De bedragen in de begroting zijn exclusief BTW. De door de organisatie betaalde BTW wordt gecompenseerd door de regiogemeenten. Deze zogenaamde doorschuif BTW/transparantie BTW wordt verantwoord in de jaarrekening en is opgenomen in de balans.

Personeelszaken
Op het personeel van de GMR is de rechtspositie van de gemeenschappelijke regeling van toepassing. Voor de inzet van de bedrijfsgezondheidsdienst wordt gebruik gemaakt van de gemeente Nijmegen. Een personeelsconsulent van deze gemeente is tevens adviseur van de GMR en aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Nijmegen verzorgd.

Automatisering
De hardware wordt door de GMR zelf aangeschaft. Verder maakt de regio gebruik van een particuliere dienstverlener, Skyliner. Skyliner adviseert bij aankoop (kwantumkorting) en ondersteunt de organisatie bij de dagelijkse werkzaamheden (helpdesk).

Interne zaken
De postregistratie vindt plaats op het regiobureau en van hieruit worden de verslaglegging, correspondentie en agendabeheer voor het bestuur verzorgd.
Informatiemanagement, Privacy Officer en Functioneel gegevensbeheer worden ingehuurd bij de particuliere organisatie M&I partners.

Huisvesting
De GMR huurt een kantoorruimte in een bedrijfsverzamelgebouw in Elst (Gld). Verder huren wij voor de afdeling Public Affairs een kantoorruimte in Brussel.

Overhead
Volgens het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV moeten de kosten van overhead conform de definitie in de notitie Overhead van de commissie BBV inzichtelijk worden gemaakt. In paragraaf 7.1 is de specificatie van het regiobureau opgenomen. Daarnaast is binnen elke opgave overhead opgenomen voor managementkosten.

Rechtmatigheid
Met ingang van 2022 is de rechtmatigheidsverantwoording gewijzigd. Het algemeen bestuur dient sinds dat moment vooraf de kaders en normen te bepalen voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het dagelijks bestuur en de getrouwheid voor de accountant. Gedurende het jaar dient het dagelijks bestuur uitvoering te geven aan de vastgestelde kaders en normen. Het dagelijks bestuur legt in de jaarstukken verantwoording af over de rechtmatigheid.
Bij het schrijven van deze begroting stond deze wetswijziging nog ter discussie en was de wijziging nog niet opgenomen in de BBV en de wet Bado.

9.4 PARAGRAAF 4: VERBONDEN PARTIJEN

De GMR heeft zelf geen verbonden partijen, met dien verstande dat zij voor de regiogemeenten wel een verbonden partij is. In de Gemeentewet is opgenomen dat de kosten gemeenschappelijke regelingen behoren tot de verplichte uitgaven van gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de verdeling tussen de regiogemeenten geschiedt op basis van inwoneraantal 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

9.5 PARAGRAAF 5: ONTWIKKELING VAN HET EMU SALDO

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo waarin het exploitatieresultaat wordt gecorrigeerd voor baten en lasten die financiële uitgaven of inkomsten zijn.

Berekening EMU-saldo Omschrijving	2023 Begroting	2023 Realisatie	2024 Begroting	2025 Begroting	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Euro x 1.000							
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-		-	-	-	-	-
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-12		-10	-10	-10	-10	-5
3.Mutatie voorzieningen (dotatie - onttrekkingen)	-		-	-	-	-	-
4.Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-		-	-	-	-	-
5.Verwachte boekwinst/ verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van de financiële vaste activa	-		-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**-12**		**-10**	**-10**	**-10**	**-10**	**-5**

BIJLAGE 1: KERNGEGEVENS

Adresgegevens Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bezoekadres:
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Telefoon
06 - 10 16 91 43

Website
www.gmr.nl

BIJLAGE 2: DEELNEMENDE GEMEENTEN

Deelnemers	Groene groei regio	Productieve regio	Ontspannen regio	Verbonden regio	Circulaire regio	TEB
Arnhem	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Berg en Dal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Beuningen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Doesburg	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Druten	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Duiven	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Heumen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Lingewaard	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Montferland	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Mook en Middelaar	ja	nee	nee	ja	nee	nee
Nijmegen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Overbetuwe	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Renkum	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Rheden	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Rozendaal	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Westervoort	ja	ja	ja	ja	ja	nee
Wijchen	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Zevenaar	ja	ja	ja	ja	ja	ja

Aangezien niet alle gemeenten standaard deelnemen aan bovenstaande inzet, staat hieronder een overzicht van het aantal inwoners per opgave en TEB. Montferland zit niet meer in deze aantallen.

Deelnemers		**1-1-2020**	**1-1-2021**	**1-1-2022**	**1-1-2023**	**1-1-2024**
Groene groeiregio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Productieve regio	**16**	778.723	780.368	785.634	793.809	764.135
Ontspannen regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
Verbonden regio	**17**	786.570	788.278	793.619	801.794	772.288
Circulaire regio	**16**	742.714	744.330	749.285	756.926	764.135
The Economic Board	**14**	697.356	698.937	704.383	711.810	717.564

BIJLAGE 3: INWONERAANTALLEN PER GEMEENTE

Deelnemers GMR	Per 1-1-2020	Per 1-1-2021	Per 1-1-2022	Per 1-1-2023	Per 1-1-2024
Arnhem	161.368	162.477	163.964	165.712	167.651
Berg en Dal	34.990	35.008	34.946	35.421	35.478
Beuningen	25.891	26.165	26.232	26.576	26.723
Doesburg	11.078	11.064	11.034	11.081	11.081
Druten	18.918	18.407	19.177	19.511	19.581
Duiven	25.124	25.067	24.944	24.939	24.869
Heumen	16.450	16.569	17.197	16.793	16.839
Lingewaard	46.606	46.863	46.969	47.217	47.342
Montferland	36.009	36.038	36.349	36.883	-
Mook en Middelaar	7.847	7.910	7.985	7.985	8.153
Nijmegen	177.698	177.453	179.081	182.465	187.011
Overbetuwe	47.909	48.214	48.265	48.703	48.909
Renkum	31.404	31.412	31.360	31.468	31.419
Rheden	43.736	43.536	43.429	43.584	43.656
Rozendaal	1.705	1.726	1.756	1.752	1.831
Westervoort	14.973	15.011	14.945	15.110	15.152
Wijchen	41.124	41.259	41.343	41.540	41.543
Zevenaar	43.740	44.099	44.643	45.054	45.050
Totaal	**786.570**	**788.278**	**793.619**	**801.794**	**772.288**

BIJLAGE 4: BIJDRAGE PER GEMEENTE

Deelnemers GMR	Regio bureau	Bijdrage TEB	Verbonden regio	Productieve regio	Circulaire regio	Ontspannen regio	Groene groeiregio	Totaal
Bedrag per inwoner (bedragen x € 1.000)	€ 2,77	€ 1,04	€ 1,59	€ 0,92	€ 1,63	€ 0,92	€ 1,18	
Arnhem	464	174	267	154	273	154	198	1.685
Berg en Dal	98	37	56	33	58	33	42	357
Beuningen	74	28	42	25	44	25	32	269
Doesburg	31	12	18	10	18	10	13	111
Druten	54	20	31	18	32	18	23	197
Duiven	69	26	40	23	41	23	29	250
Heumen	47	18	27	15	27	15	20	169
Lingewaard	131	49	75	44	77	44	56	476
Montferland	-	-	-	-	-	-	-	-
Mook en Middelaar	23	-	13	8	-	-	10	53
Nijmegen	518	194	297	172	305	172	221	1.880
Overbetuwe	135	51	78	45	80	45	58	492
Renkum	87	-	50	29	51	29	37	283
Rheden	121	45	69	40	71	40	52	439
Rozendaal	5	2	3	2	3	2	2	18
Westervoort	42	-	24	14	25	14	18	137
Wijchen	115	43	66	38	68	38	49	418
Zevenaar	125	47	72	41	73	41	53	453
Totaal	**2.139**	**746**	**1.228**	**711**	**1.246**	**703**	**911**	**7.684**

BIJLAGE 5: LASTEN EN BATEN PER OPGAVE

Groene groeiregio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellen woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Uitwerking Verstedelijkingsstrategie	8.2	277	283	283	283
Verbinden ruimtelijke opgaven	3.1	161	165	165	165
Totaal lasten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Baten					
Algemeen	0.4	215	220	220	220
Speerpunten					
Versnellen woningbouw	8.1	1.130	1.158	1.158	1.158
Uitwerking Verstedelijkingsstrategie	8.2	277	283	283	283
Verbinden ruimtelijke opgaven	3.2	161	165	165	165
Totaal baten		**1.783**	**1.826**	**1.826**	**1.826**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern (provincie/Woondeal)		870	893	893	893
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		913	934	934	934
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**€ 1,18**	**€ 1,20**	**€ 1,19**	**€ 1,19**

Productieve regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
Speerpunten					
Verbeteren dienstverlening aan het mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal lasten		**714**	**768**	**587**	**689**
Baten					
Algemeen	0.4	316	325	332	338
Speerpunten					
Verbeteren dienstverlening aan het mkb	3.1	75	93	95	91
Human Capital	3.1	158	158	0	0
Toekomstbestendige werklocaties	3.1	165	192	160	260
Totaal baten		**714**	**768**	**587**	**689**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		714	768	587	689
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**€ 0,92**	**€ 0,99**	**€ 0,75**	**€ 0,88**

Ontspannen regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
Speerpunten					
Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied	5.5	212	217	217	217
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal lasten		**704**	**722**	**722**	**722**
Baten					
Algemeen	0.4	145	149	149	149
Speerpunten					
Groen-blauw raamwerk en landelijk gebied	5.5	212	217	217	217
Recreatie en toerisme	5.5	322	330	330	330
Cultuur	5.5	25	26	26	26
Totaal baten		**704**	**722**	**722**	**722**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		703	721	721	721
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**€ 0,92**	**€ 0,93**	**€ 0,93**	**€ 0,93**

Verbonden regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
Speerpunten					
Voorzieningen en infrastructuur	2.1	385	395	395	395
Duurzame mobiliteit en gedrag	2.1	350	359	359	359
Totaal lasten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Baten					
Algemeen	0.4	489	501	501	501
Speerpunten					
Voorzieningen en infrastructuur	2.1	385	395	395	395
Duurzame mobiliteit en gedrag	2.1	350	359	359	359
Totaal baten		**1.224**	**1.255**	**1.255**	**1.255**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		0	0	0	0
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.224	1.255	1.255	1.255
Aantal inwoners		772.288	779.211	785.123	786.645
Bijdrage per inwoner in euro's		**€ 1,59**	**€ 1,61**	**€ 1,60**	**€ 1,59**

Circulaire regio	taakveld	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)					
Lasten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
Speerpunten					
Circulaire bouw en infra	3.1	633	649	649	649
Grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Energietransitie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal lasten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Baten					
Algemeen	0.4	184	189	189	189
Speerpunten					
Circulaire bouw en infra	3.1	633	649	649	649
Grondstoffen en ketens	3.1	125	129	129	129
Water en klimaatadaptatie	3.1	68	70	70	70
Energietransitie	3.1	1.442	1.478	1.478	1.478
Totaal baten		**2.452**	**2.515**	**2.515**	**2.515**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**
Dekking extern		1.210	1.240	1.240	1.240
Dekking opgavegeld (inwonerbijdrage)		1.243	1.274	1.274	1.274
Aantal inwoners		764.135	771.226	777.110	778.632
Bijdrage per inwoner in euro's		**€ 1,63**	**€ 1,65**	**€ 1,64**	**€ 1,64**

RHEDEN
ROZENDAAL
DOESBURG
ARNHEM
RENKUM
WESTERVOORT
DUIVEN
OVERBETUWE
LINGEWAARD
ZEVENAAR
DRUTEN
BEUNINGEN
NIJMEGEN
WIJCHEN
BERG EN DAL
HEUMEN
MOOK EN
MIDDELAAR

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

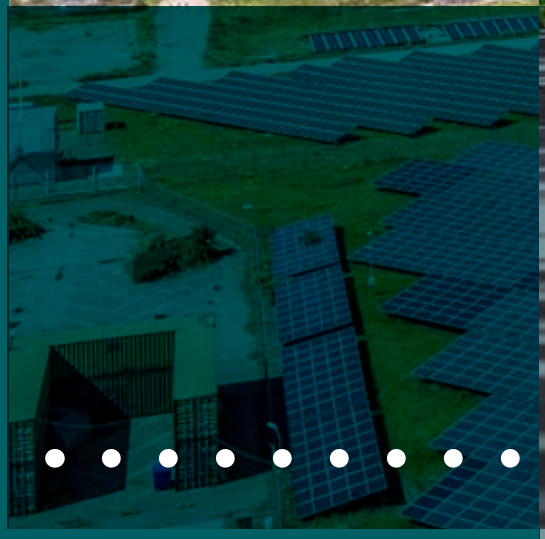

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@gmr.nl
www.gmr.nl

Algemene voorwaarden

Opgavenovereenkomsten

Gelet op artikel 33b, lid 1 onder d van de Wgr in het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vastgesteld op 30 augustus 2021;

Gelet op artikel 27, lid 4 van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen in het algemeen bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen vastgesteld op 15 september 2021;

Ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft.

Inleiding

Deze Algemene voorwaarden Opgavenovereenkomsten (verder algemene voorwaarden) bevatten standaard bepalingen met betrekking tot de Opgaven waarop de gemeenten hebben ingetekend. Tevens vormen deze algemene voorwaarden een uitwerking van artikel 27, lid 4 van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen (verder de regeling). In de algemene voorwaarden leggen wij vast op welke wijze wij omgaan met een gemeente die wil deelnemen aan een reeds gestarte Opgave. En hoe wij omgaan met een gemeente die voor het verstrijken van de looptijd de deelname aan een Opgave wil beëindigen.

Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle Opgaveovereenkomsten die worden gesloten.

Artikel 1 Definities

In deze algemene voorwaarden en in de Opgaveovereenkomst wordt verstaan onder:

a. Bestuurlijk opdrachtgever: door het AB aangewezen bestuurder uit de regio met als taak om bestuurlijk sturing te geven aan de uitvoering van een Opgave;
b. Ambtelijk opdrachtgever: vertegenwoordigt via de netwerkdirectie de relatie naar de ambtelijke organisaties van de regiogemeenten;
c. Opgavemanager: programmamanager van de Opgave;
d. Bestuurlijk Opgaveteam: overlegorgaan bestaande uit de Bestuurlijk opdrachtgever en een bestuurlijk betrokkene per speerpunt van een Opgave tenzij hiervan in de Opgave nadrukkelijk is afgeweken;
e. Kernteam: team bestaande uit de Bestuurlijk opdrachtgever, Ambtelijk opdrachtgever en de Opgavemanager;
f. Opgaveorganisatie: netwerk waarbinnen de Opgave wordt uitgevoerd onder leiding van de Opgavemanager;
g. Groene Metropoolregio: het openbaar lichaam Regio Arnhem-Nijmegen, ook wel de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, zetelend te Elst, opgericht bij de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
h. Opgave: verzameling van activiteiten gedurende een bepaalde periode vastgelegd in de Opgaveovereenkomst. De Opgave draagt bij aan het behalen van de ambities opgenomen in de regionale agenda;
i. Netwerkdirectie: de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten aan de Regeling en de directeur zoals bedoeld in artikel 23 van de Regeling;
j. Regeling: de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen;
k. AB: het algemeen bestuur zoals bedoeld in artikel 7 van de Regeling;
l. Regiogemeenten: alle gemeenten die hebben ingetekend op een bepaalde Opgave;
m. Partijen: de Groene Metropoolregio en de Regiogemeenten per Opgave.

Artikel 2 Opgaveovereenkomst

1. Gemeenten besluiten over deelname aan een Opgave door ondertekening van de Opgaveovereenkomst. Dit is een Opgaveovereenkomst zoals bedoeld in artikel 27, eerste lid, van de regeling.

Artikel 3 Persoonsgegevens

1. Indien persoonsgegevens binnen de Opgave worden verwerkt dan gebeurt dat met in achtneming van de AVG en het privacybeleid van de Groene Metropoolregio.

Artikel 4 Bestuurlijk Opgaveteam

1. De vergaderingen van het Bestuurlijk Opgaveteam zijn niet openbaar.
2. De vergaderdata van het Bestuurlijk Opgaveteam worden vermeld op de website van de Groene Metropoolregio.
3. Tijdens elk overleg van het Bestuurlijk Opgaveteam zal de voortgang van de Opgave worden besproken.
4. Na elke vergadering van het Bestuurlijk Opgaveteam zal een kort verslag worden opgesteld over de voortgang van de Opgave. Dit verslag wordt geplaatst op de website van de Groene Metropoolregio.

Artikel 5 Informeren van de Regiogemeenten

1. Tijdens de raads- en collegeontmoetingen worden raads- en collegeleden geïnformeerd over de voortgang van de Opgaven en relevante ontwikkelingen.
2. AB-leden ontvangen digitaal het verslag zoals bedoeld in artikel 4, lid 4.

Artikel 6 Publiekrechtelijke bevoegdheden

1. De Regiogemeenten spannen zich in om de voor de uitvoering van de Opgaveovereenkomst benodigde publiekrechtelijke besluiten, zodanig vast te stellen dat de uitvoering van de Opgaveovereenkomst publiekrechtelijk maximaal wordt bevorderd.
2. Partijen bevorderen daarbij zoveel mogelijk, met inachtneming van wettelijke procedures en de te betrachten zorgvuldigheid ten opzichte van derden, dat de procedures tot het nemen van publiekrechtelijke besluiten met voortvarendheid worden doorlopen.
3. Indien de in het tweede lid bedoelde procedures ertoe leiden dat uitvoering van de Opgaveovereenkomst niet of niet op de door Partijen bij het aangaan ervan voorgestane wijze kan worden uitgevoerd, bezien Partijen of de Opgaveovereenkomst wijziging of (gedeeltelijke) beëindiging behoeft. Artikel 12 wordt hierbij in acht genomen.
4. De Regiogemeenten mandateren geen publiekrechtelijke bevoegdheden aan de Groene Metropoolregio tenzij dit nadrukkelijk in de Opgaveovereenkomst is vermeld.

Artikel 7 Uitsluiting aansprakelijkheid

1 De Groene Metropoolregio zal de Opgaven naar zijn beste vermogen uitvoeren en daarbij zorgvuldigheid betrachten ten opzichte van de Regiogemeenten en derden. Mocht een van de Partijen schade lijden door enige tekortkoming in de uitvoering van deze overeenkomst, dan blijft deze schade voor rekening van deze Partij.

2 Indien niet alle gemeenten de Opgaveovereenkomst ondertekenen, dan vrijwaren de andere gemeenten, de Regiogemeenten, die de betreffende Opgaveovereenkomst wel hebben ondertekent deze gemeenten voor alle aanspraken van Partijen of derden tot vergoeding van schade die samenhangt met of voortvloeit uit de Opgave.

3 De Regiogemeenten vrijwaren de Groene Metropoolregio tegen eventuele aanspraken van derden ter zake van schade door deze derden geleden ten gevolge van de uitvoering door de Groene Metropoolregio.

Artikel 8 Kansen

1 Indien zich tijdens de looptijd van de Opgave nieuwe kansen voordoen die passen binnen de doelstelling van de Opgaven, dan vindt hierover overleg plaats in het Bestuurlijk Opgaveteam.

Artikel 9 Financiën

1. Voor de Opgave wordt een begroting opgesteld. Deze is opgenomen in de regionale agenda. Deze begroting vormt de onderbouwing voor de hoogte van de bijdrage per Regiogemeente voor de Opgave en staat vast voor de looptijd van de Opgaveovereenkomst.
2. Voor het bepalen van het aantal inwoners per gemeente worden de meest recente CBS-cijfers gebruikt.
3. De Regiogemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks op 15 januari en op 15 juli de helft van de bijdrage zoals bedoeld in de Opgaveovereenkomst.
4. Indien aan een onderdeel van een Opgave slechts een deel van de Regiogemeenten meedoen vanwege een formeel beletsel, bijvoorbeeld omdat door het rijk of de provincie de betreffende gemeente is ingedeeld bij een andere regio, dan zal dit onderdeel van de Opgave niet voor rekening en risico van deze betreffende gemeente komen.
5. Indien sprake is van een situatie zoals bedoeld in het vierde lid, dan ontvangt de gemeente die niet meedoet aan dat onderdeel van de Opgave een korting op het tarief zoals opgenomen in de Opgaveovereenkomst.

Artikel 10 Geschillen

1 Indien er naar de mening van één van de Partijen sprake is van een verschil in inzicht omtrent de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de Opgaveovereenkomst en/of de algemene voorwaarden treden Partijen zo spoedig mogelijk in onderling overleg over het gerezen geschil.
2 Indien er tussen Partijen in onderling overleg geen oplossing kan worden gevonden voor het in het voorgaande lid bedoelde geschil, wordt in onderling overleg een neutrale partij uitgenodigd om een niet-bindend oordeel te geven.
3 Op de Opgaveovereenkomst en de algemene voorwaarden is het Nederlands recht van toepassing

Artikel 11 Looptijd

1 De Opgaveovereenkomst treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening van de Opgaveovereenkomst.
2 Indien de situatie zich voordoet dat niet alle gemeenten die deelnemen aan de regeling, intekenen op de Opgave, dan kunnen de begroting en de bijdrage zoals genoemd in het de Opgaveovereenkomst worden bijgesteld. In het Bestuurlijk Opgaveteam zal worden afgestemd of de Regiogemeenten opnieuw zal worden gevraagd om te besluiten over deelname.
3 Voor het einde van de Opgaveovereenkomst treden Partijen in overleg omtrent de afwikkeling van de baten en plichten die na de looptijd resteren. Ook wordt een evaluatie van de beleidsmatige doelen opgesteld.
4 Rechtsgevolgen die voortvloeien uit de Opgaveovereenkomst en die naar hun aard geacht worden door te werken of eventueel ontstaan na de beëindiging van de Opgaveovereenkomst, worden afgehandeld in overeenstemming met de Opgaveovereenkomst.

Artikel 12 Wijziging en opzegging Opgaveovereenkomst

1 De Opgaveovereenkomst kan slechts bij onderlinge schriftelijke overeenstemming tussen Partijen worden gewijzigd.

2 Op een tussentijdse opzegging door een van de Partijen, zijn artikel 15 en 16 van deze algemene voorwaarden van toepassing.

Artikel 13 Procedure van toetreding aan een Opgave

1 De gemeente die wil toetreden tot een reeds gestarte Opgave maakt dit schriftelijk kenbaar bij het AB. Dit is de start van deze procedure tot toetreding.
2 De Bestuurlijk opdrachtgever van de Opgave bevestigt de ontvangst daarvan schriftelijk.
3 De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door de Bestuurlijk opdrachtgever in kaart gebracht. Op verzoek van de gemeente die toe wil treden, kan een onafhankelijke deskundige worden betrokken. Voor het bepalen van de hoogte van de toetredingskosten wordt artikel 14 gevolgd.
4 Het AB neemt een besluit over het al dan niet toe willen staan van toetreding door de gemeente die dat verzoek heeft gedaan en bij een positief besluit ten aanzien daarvan over de voorwaarden tot toetreding inclusief de toetredingskosten. Het AB betrekt hierbij het advies van de bestuurlijk opdrachtgever. Het instemmen van een AB-lid met het toetreden van de betreffende gemeente, heeft mede te gelden als instemming met het wijzigen van de Opgaveovereenkomst.
5 De Bestuurlijk opdrachtgever maakt het besluit alsmede de voorwaarden waaronder kan worden toegetreden, zoals bedoeld in lid 4, schriftelijk bekend aan de betreffende gemeente.
6 Indien de gemeente de toetredingskosten accepteert, ondertekent de toetredende gemeente de Opgaveovereenkomst. Indien het toetreden gevolgen heeft voor de begroting, dan wordt een wijziging van de Opgaveovereenkomst opgesteld welke door alle Partijen wordt ondertekend.

Artikel 14 Toetredingskosten

1 Voordat een gemeente formeel kenbaar maakt toe te willen treden tot een Opgave (het voornemen tot toetreden), kan de Bestuurlijk opdrachtgever verzocht worden te inventariseren welke voorwaarden en toetredingskosten zoals beschreven in artikel 13, lid 3, met toetreding gepaard gaan. Op basis hiervan wordt een quick scan gemaakt die een indicatief karakter heeft en waaraan de betreffende gemeente geen rechten kan ontlenen.
2 Alle kosten die met toetreding tot een Opgave gepaard gaan, inclusief een eventuele quick scan en het betrekken van een onafhankelijk deskundige, komen ten laste van de toetredende gemeente. Ook indien toetreding uiteindelijk niet doorgaat, zijn deze kosten verschuldigd. De Bestuurlijk opdrachtgever doet redelijkerwijs al het mogelijke om deze kosten voor de toetredende gemeente zo laag mogelijk te houden.
3 De toetredingskosten zijn opgebouwd uit eenmalige kosten op de startdatum: de noodzakelijke investeringen die ten behoeve van de start van de deelname worden gemaakt. Naast de toetredingskosten is de gebruikelijke jaarlijkse bijdrage verschuldigd. Dit is vastgelegd in de Opgaveovereenkomst.
4 Als sprake is van een reserve, wordt de toetredende gemeente verplicht naar rato een bedrag in de reserve te storten. Hierbij wordt ‘naar rato’ gedefinieerd als financiële bijdrage die de desbetreffende gemeente bij toetreding zou gaan leveren aan de Opgave, gedeeld door het totaal aan bijdragen aan de Opgave.
5 De betaling van de toetredingskosten vindt plaats in één termijn binnen één maand en is gelijk aan de toetredingsvergoeding.

Artikel 15 Procedure tot uittreding uit een Opgave

1 De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het AB kenbaar uit de Opgave te willen uittreden. Dit is de start van de procedure tot uittreding.
2 De Bestuurlijk opdrachtgever van de Opgave bevestigt de ontvangst daarvan schriftelijk.
3 De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door de bestuurlijk opdrachtgever in kaart gebracht. Op verzoek van de gemeente die wil uittreden, kan een onafhankelijke deskundige worden betrokken. Voor het bepalen van de hoogte van de uittredingskosten wordt artikel 16 gevolgd.
4 Het AB neemt een besluit over de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden inclusief de uittredingskosten, waarbij de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden betrokken. Het AB betrekt hierbij het advies van de Bestuurlijk opdrachtgever.
5 De hoogte van de uittredingskosten wordt bekend gemaakt aan de gemeente met het verzoek tot uittreding.
6 De uittredende gemeente verzendt aan alle Partijen een formele opzegging en bevestigt daarbij dat ze bereid is de uittredingskosten te vergoeden.

Artikel 16 Uittredingskosten

1 Voordat een gemeente formeel kenbaar maakt uit een Opgave te willen treden, kan de Bestuurlijk opdrachtgever worden verzocht te inventariseren welke consequenties zoals beschreven in artikel 15, lid 3, met uittreding gepaard gaan. Op basis hiervan wordt een quick scan gemaakt die een indicatief karakter heeft en waaraan een gemeente geen rechten kan ontlenen.
2 Alle kosten die met uittreding uit een Opgave gepaard gaan, inclusief een eventuele quick scan en het betrekken van een onafhankelijk deskundige, komen ten laste van de uittredende gemeente. Ook indien uittreding uiteindelijk niet doorgaat, zijn deze kosten verschuldigd. De Bestuurlijk opdrachtgever doet redelijkerwijs al het mogelijke om deze kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden.
3 De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de berekening van de uittredingskosten zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw opgaveorganisatie, aangegane verplichtingen per Opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt of indien niet voorhanden zo veel jaren als de Opgave al loopt.
4 De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Hierbij wordt ‘naar rato’ gedefinieerd als financiële bijdrage van de desbetreffende gemeente aan de Opgave, gedeeld door totaal aan bijdragen aan de Opgave.
5 Als er sprake is van een reserve bij een Opgave, dan wordt deze naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Hierbij wordt ‘naar rato gedefinieerd als de financiële bijdrage van de desbetreffende gemeente aan de Opgave, gedeeld door totaal aan bijdragen aan de Opgave.
6 De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden (geen nieuwe investeringsplannen, geen uitbouw formatie etc.).
7 De betaling van de uittredingskosten vindt plaats in één termijn binnen één maand en is gelijk aan de uittredingsvergoeding.

Artikel 17 Overige bepalingen

1 Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking.

Aldus vastgesteld in het dagelijks bestuur van 30 augustus 2021:

De secretaris,
Drs. A. Joustra
De voorzitter,
Drs. H.M.F. Bruls

Aldus vastgesteld in het algemeen bestuur van 15 september 2021:

De secretaris,
Drs. A. Joustra
De voorzitter,
Drs. H.M.F. Bruls

Memo

vastgesteld in DB-vergadering van 25 september 2024

Datum : 25 september 2025

Aan : Dagelijks bestuur

Van : Henk van den Berg

Betreft : Opdrachtformulering hoogte inwonerbijdrage 2026

Aanleiding

In haar vergadering van 11 september heeft het algemeen bestuur het volgende besluit genomen:

- Geef het dagelijks bestuur de opdracht om voor het jaar 2026 e.v. met een meerjarig integraal voorstel te komen om kosten te besparen,
- Dit voorstel in samenspraak met de bestuurlijke platforms van de vijf opgaven op te stellen,
- Met dit voorstel tegemoet te komen aan de wensen van de deelnemende gemeenten, om focus aan te brengen in onze ambitie en activiteiten en ingaat op mogelijkheden om te komen tot een substantiële verlaging van de inwonerbijdrage,

In deze memo is een voorstel opgenomen om invulling te geven aan de opdracht. Dit voorstel is het resultaat van bespreking in het Opgavemanagersoverleg en staf Financiën op 16 september jl.

Voorstel invulling opdracht

1. Er worden twee scenario's uitgewerkt voor besparing van de kosten die moet leiden tot een substantiële verlaging van de inwonerbijdrage 2026. Eén scenario dat leidt tot **5 % reductie** van de inwonerbijdrage 2026 en een tweede scenario leidend tot **10% reductie** van de inwonerbijdrage 2026 zoals opgenomen in de begroting 2025-2028.
   De hoogte van de inwonerbijdrage 2026 is € 9,28 (2025 verhoogd met (gemiddeld) 2,5%)
2. De jaarlijkse indexering volgens de BRN-norm staat niet ter discussie.
   De BRN-norm voor 2026 is nog niet bekend. De indexering van 2,5% is opgenomen in begroting 25-28 en daarmee bij gemeenten bekend. Voor deze opdracht hanteren we daarom € 9,26.
3. De bestuurlijke opdrachtgevers/opgaventeam wordt gevraagd te kijken naar ambities, speerpunten en concrete activiteiten. Daar waar taken of functies worden genoemd deze ook relateren aan concrete activiteiten.
   Nadrukkelijk wordt gevraagd ook te kijken naar kop & staart van activiteiten en de mogelijkheden te temporiseren (of versnellen in 2025) en de suggesties die door de gemeenteraden in de zienswijze zijn gedaan in de overweging te betrekken.
4. Beide scenario's zijn taakstellend voor de inwonerbijdrage; niet voor de opgaven en het regiobureau individueel. Tussen de 5 opgaven en het regiobureau is dus ruimte voor differentiatie. De uiteindelijke integrale afweging wordt door het algemeen bestuur gemaakt.
5. Het algemeen bestuur krijgt in haar vergadering van 27 november 2024 een (eerste) voorstel van beide scenario's voorgelegd.
   Een later moment is niet mogelijk omdat u op 22 januari 2025 de financiële kaderbrief vaststelt

Planning
In haar vergadering van 27 november wordt het algemeen bestuur een voorstel van beide scenario's voorgelegd. Door het regiobureau is een planning opgesteld met concrete stappen tot 27 november 2024

Verdere stappen
Het algemeen bestuur en de bestuurlijk opdrachtgevers schriftelijk te informeren.

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6404
Extern Zaak ID	Z/17/009643
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.16
Titel	Bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
Beslisnota
zienswijzennota BP Stedelijk Gebied Wijchen
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 1 Cultuurhistorische waardering gemeente Wijchen
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingenkaart
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 3 Cultuurhistorisch waardevolle panden
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 4 Beleidsnota cultuurhistorie
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 5 Staat van bedrijfsactiviteiten - 1
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 6 Staat van bedrijfsactiviteiten - 2
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 7 Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek
Stedelijk Gebied Wijchen_Regels_Bijlage 8 Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen
Stedelijk Gebied Wijchen_Toelichting
Verbeeldingen Stedelijk Gebied

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Gemeente
Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/17/009643

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Bestemmingsplan Stedelijk gebied Wijchen

Collegedatum: 10 december 2024

Voorgesteld besluit
De Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan zoals opgenomen in de nota zienswijzen.
2. Het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen' gewijzigd vast te stellen.
3. Geen m.e.r.-beoordeling als bedoeld in artikel 2, lid 5 van het Besluit mer uit te voeren.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen.

Aanleiding
Met de informatienota van 10 november 2020 (zaaknummer Z/17/009643) hebben wij uw gemeenteraad geïnformeerd over de actualisatie van de bestemmingsplannen voor het stedelijk gebied van de gemeente Wijchen. Er zijn diverse redenen voor actualisatie van deze plannen.

Harmonisatie
In de geldende bestemmingsplannen voor de kernen van Wijchen zijn niet altijd voor dezelfde situaties dezelfde regels opgenomen. Ook zijn er in de loop der jaren diverse veegplannen en parapluplannen opgesteld. Hierdoor gelden voor sommige locaties meerdere plannen en dus meerdere sets met regels of verbeeldingen. Door te actualiseren kan er een harmonisatie en uniformering van de bestemmingsplannen worden doorgevoerd.

Digitale raadpleegbaarheid
Op dit moment zijn bestemmingsplannen digitaal raadpleegbaar via 'regels op de kaart' van het Omgevingsloket (https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/zoeken/locatie). De geldende bestemmingsplannen zijn echter niet allemaal optimaal digitaal raadpleegbaar. Veel geldende plannen zijn wel digitaal raadpleegbaar (via een PDF-bestand), maar kennen geen dynamische verwijzingen (doorklikken op de kaart of in de regels). Daarnaast zijn de bestemmingsplannen vaak erg complex, vooral als het gaat om de regeling voor aan- en uitbouwen. Dit kan in veel gevallen eenvoudiger. Door bestemmingsplannen beter digitaal te ontsluiten en eenvoudiger te maken, kan de dienstverlening worden verbeterd.

Waarvoor is deze actualisatie niet bedoeld?
De actualisatie van deze bestemmingsplannen is een beleidsneutrale onderhoudsslag. Er is sprake van een consoliderend bestemmingsplan en er zijn daarom geen nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Deze zijn via de gebruikelijke weg in separate procedures in behandeling worden genomen. Dit geldt ook voor de kleinschalige particuliere initiatieven.

Plangebied
Het bestemmingsplan heeft betrekking hebben op alle kernen van de kerkdorpen binnen de gemeente en op de verschillende wijken in de kern Wijchen. Er is één bestemmingsplan opgesteld voor deze gebieden, het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen.

Het plan gaat niet over het buitengebied, het centrum van Wijchen en de bedrijventerreinen. Ook zijn het Kraanvogelterrein, Lambrasse, Huurlingsedam en de CPO locaties Steenuil, Rivierduin en Wonsick niet opgenomen. Dit zijn locaties waarvoor er recent bestemmingsplannen in procedure zijn gebracht. En waarvoor een afwijkende plansystematiek is gebruikt.

Optimalisatie
Ondanks dat er sprake is van een consoliderend bestemmingsplan, zijn er enkele optimalisaties doorgevoerd. Het gaat om het volgende:

- Vereenvoudiging bestemming 'wonen'

De geldende woonbestemming in verschillende geldende plannen is grotendeels gelijk, maar kent wel wat kleine verschillen. Er moest daarom een uniforme set regels voor de bestemming 'wonen' worden gemaakt. Hierbij zijn alle bestaande bestemmingen zoveel mogelijk samengevoegd. De nieuwe bestemming 'wonen' is zo vormgegeven dat bestaande rechten niet worden gekort maar dat rechten ook niet onnodig te veel worden verruimd.

- Modernisering gebruiksmogelijkheden

In het nieuwe bestemmingsplan zijn enkele gebruiksmogelijkheden toegevoegd of aangepast zodat het beter aansluit bij de huidige tijd. Het gaat om het verwerken van de vastgestelde beleidsregels voor Bed & Breakfast en Zorg-voor-elkaar-woningen. Daarnaast zijn regelingen toegevoegd voor gastouderopvang en internetwinkels. Ook zijn de regelingen voor bedrijf aan huis en beroep aan huis samengevoegd. Hierdoor is een vereenvoudiging doorgevoerd.

- *Standplaatsen*

Op grond van het standplaatsen beleid zijn er op diverse locaties in de gemeente standplaatsen (o.a. voor marktkramen en dergelijke) aangewezen. In het bestemmingsplan is nu geregeld dat deze locaties ook hiervoor gebruikt kunnen worden.

- *Parkeren*

In het bestemmingsplan in nu expliciet opgenomen dat alle bouwplannen moeten voldoen aan het op dat moment geldende parkeerbeleid van de gemeente Wijchen.

Bij besluit van 21 november 2023 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten het ontwerpplan ter inzage te leggen. Het ontwerpplan is in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) in de Wegwijs en de gemeentepagina van 6 december 2023 gepubliceerd. Het plan heeft 6 weken ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn is er zeven zienswijzen binnengekomen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
20-02-2018	**Actualisatie bestemmingsplannen (Z/17/9643)**
10-11-2020	**Informatienota Actualisatie bestemmingsplannen (Z/17/009643)**
21-11-2023	**Ontwerpbestemmingsplan Stedelijk gebied Wijchen (Z/17/009643)**

Gewenst resultaat
Het vaststellen van het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen' en de ingekomen zienswijzen te weerleggen.

Argumenten
1.1 Deze nota is het resultaat van de beoordeling van ingekomen zienswijzen.
Het ontwerpbestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen' heeft vanaf 7 december 2023 tot en met 18 januari 2024 voor iedereen ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn zijn er zeven schriftelijke zienswijzen bij uw raad ingekomen. In de nota zienswijzen zijn deze zienswijzen samengevat en van een reactie voorzien. De wijzigingen die uit de beoordeling van de zienswijzen voortkomen zijn verwerkt in het vast te stellen bestemmingsplan. Om kort te zijn verwijzen wij uw raad naar de nota zienswijzen (bijlage 1 van de toelichting). Om reden van bescherming van persoonsgegevens is deze nota geanonimiseerd.

1.2 In de nota zienswijzen is ook een aantal ambtshalve wijzigingen opgenomen.
Naar aanleiding van voortschrijdend inzicht is een aantal ambtshalve wijzigingen opgenomen in het bestemmingsplan. Voor de inhoud en motivatie van deze ambtshalve wijzigingen verwijzen wij u naar de nota zienswijzen.

2.1 Op grond van overgangsrecht wordt het plan behandeld conform de Wro.
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet vervangt onder andere de Wet ruimtelijke ordening (Wro) waarin onder andere de vaststelling van bestemmingsplannen was geregeld. Onder de Omgevingswet bestaat het instrument bestemmingsplan niet meer. Conform het overgangsrecht bij de Omgevingswet wordt echter een bestemmingsplan conform de bepalingen in de Wro afgehandeld indien er voor 1 januari 2024 een ontwerpbestemmingsplan ter inzage is gelegd. In dit geval is sprake van deze situatie.

2.2 Er is geen vooroverleg gevoerd met de provincie en Rijksdiensten.
Volgens artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) voert de gemeente bij de voorbereiding van een bestemmingsplan vooroverleg met de provincie en de betrokken Rijksdiensten. Als de belangen van deze partners niet in het geding zijn, kan daar van af worden gezien. In deze situatie zijn die belangen niet in het geding. Daarom heeft er geen vooroverleg plaatsgevonden.

2.3 De gewijzigde vaststelling vloeit voort uit de nota zienswijzen.
De beoordeling de zienswijzen en de ambtshalve wijzigingen leidt tot diverse aanpassingen van het bestemmingsplan. De wijzigingen vloeien voort uit en worden toegelicht in de nota zienswijzen.

3.1. Een m.e.r.-beoordeling is niet nodig.
Op grond van de selectiecriteria uit bijlage III bij de EEG-richtlijn milieu-effectbeoordeling blijkt niet dat sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu die leiden tot een m.e.r. beoordelingsplicht.

4.1 Kostenverhaal is niet noodzakelijk.
Op grond artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad een exploitatieplan vast voor gronden waarop een aangewezen bouwplan is voorgenomen. In artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening is opgenomen wat aangewezen bouwplannen zijn. Dit zijn bijvoorbeeld de bouw van een of meer woningen, andere hoofdgebouwen of uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m^2 brute-vloeroppervlak. Omdat er sprake is van een consoliderend bestemmingsplan, worden er geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Er is daarom geen sprake van een aangewezen bouwplan. Kostenverhaal is daarom niet noodzakelijk.

Tegenargumenten en risico's
N.v.t.

Financiële gevolgen

Kosten
De kosten voor het op- en vaststellen van het bestemmingsplan bedragen in totaal circa € 95.000.

Dekking
Bovengenoemde kosten zijn betaald uit het budget voor de actualisatie van bestemmingsplannen. Dit budget is toereikend voor de afronding van het bestemmingsplan.

Communicatie
De vaststelling van het bestemmingsplan wordt door ons college bekendgemaakt in het Gemeenteblad en op de website van de gemeente. In 'De Wegwijs' wordt een verwijzing naar de officiële bekendmaking in het Gemeenteblad opgenomen. Het vastgestelde bestemmingsplan kan door eenieder worden bekeken op de landelijke website https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart.Bij de publieksbalie in het gemeentehuis is het plan op afspraak analoog in te zien. De indieners van de zienswijzen krijgen een brief met de besluiten over de nota zienswijzen en het bestemmingsplan.

Inwonersparticipatie
Omdat er sprake is van een consoliderend bestemmingsplan zijn er geen belemmeringen te verwachten voor de inwoners van de gemeente Wijchen. De gebruiksmogelijkheden van de gronden en opstallen blijven gelijk. Daarom is inwonersparticipatie in deze situatie overbodig.

Uitvoering of Vervolgstappen
Tegen het vastgestelde bestemmingsplan staat er gedurende een termijn van zes weken beroep open bij de Afdeling. Tevens kan tijdens de beroepstermijn –alleen naast het instellen van een beroepschrift- een verzoek om voorlopige voorziening worden

ingediend. Dat kan bij de Voorzitter van de Afdeling. Zonder het verzoek treedt het bestemmingsplan daags na afloop van de beroepstermijn in werking. Als een verzoek om voorlopige voorziening is ingediend, dan treedt het bestemmingsplan niet in werking voordat op dat verzoek is beslist. Na afloop van de beroepstermijn van zes weken na de publicatiedatum treedt het plan in werking in het geval dat er geen beroep is ingesteld.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Gemeente Wijchen

Nota van zienswijzen

Ontwerpbestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen

Inhoud

1. Inleiding 2
   1.1 Procedure ter inzage legging 2
   1.2 Anonimisering 2
   1.3 Leeswijzer 2
2. Zienswijzen 3
   2.1 Zienswijze 1 3
   2.2 Zienswijze 2 3
   2.3 Zienswijze 3 4
   2.4 Zienswijze 4 5
   2.5 Zienswijze 5 5
   2.6 Zienswijze 6 6
   2.7 Zienswijze 7 6
3. Aanpassingen op ontwerp bestemmingsplan 9
   3.1 Inleiding 9
   3.2 Wijzigingen als gevolg van ingediende zienswijzen 9
      3.2.1 Regels 9
      3.2.2 Verbeelding 9
   3.3 Ambtshalve wijzigingen 10
      3.3.1 Algemeen 10
      3.3.2 Regels 11
      3.3.3 Verbeelding 12

1. Inleiding

1.1 Procedure ter inzage legging

Het ontwerpbestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen' (NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-OW01) heeft vanaf 7 december 2023 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage ter inzage gelegen voor het indienen van zienswijzen. Er zijn in 6 schriftelijke zienswijzen ingekomen. Alle zienswijzen zijn ingediend binnen de termijn en voldoen aan de daarvoor geldende eisen. De zienswijzen zijn zodoende ontvankelijk en kunnen in behandeling worden genomen.

1.2 Anonimisering

Volgens de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) die sinds 28 mei 2018 van toepassing is, mogen naw-gegevens (naam, adres en woonplaats) en enkele andere persoonsgegevens niet digitaal aangeboden worden. Een uitzondering geldt voor gegevens van

- ondernemingen die behoren tot een rechtspersoon (zoals een B.V. of een v.o.f.)
- personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure, bijvoorbeeld advocaten en gemachtigden

Als het voor de uitoefening van een publieke taak moet, mogen persoonsgegevens wel digitaal aangeboden worden. Deze nota wordt digitaal aangeboden. Daarom worden er geen naw-gegevens genoemd, behalve waar de wet dat toelaat. In een apart overzicht staat wie welke zienswijze heeft ingediend. Dat overzicht is op papier beschikbaar, dus niet digitaal.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze Nota van zienswijzen zijn de ingekomen zienswijzen samengevat en voorzien van een gemeentelijke reactie. Daarbij is tevens aangegeven of een zienswijze geleid heeft tot een aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan. Dat de zienswijzen zijn samengevat betekent niet dat deze slechts gedeeltelijk zijn beoordeeld. Bij de beantwoording van de zienswijzen zijn de volledige binnengekomen reacties betrokken.

Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de onderdelen die ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zijn gewijzigd. Het betreft een overzicht van de wijzigingen die voortkomen uit de ingebrachte zienswijzen en daarnaast zijn er ambtshalve wijzigingen aangebracht.

2. Zienswijzen

2.1 Zienswijze 1

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze geeft aan dat het woonperceel aan de Dorpsstraat 66 te Bergharen reeds ruim 12 jaar een strook grond met de oude agrarische bestemming heeft, kadastraal bekend onder nr.733. De strook is ongeveer 6 meter breed en 45 meter diep. Deze strook grond is destijds gekocht van de eigenaar van deze naastgelegen agrarische gronden, dus dezelfde eigenaar welk nu de rest van deze agrarische gronden in ontwikkeling heeft genomen c.q. gegeven voor de nieuwe woonbuurt Kerkenweide. Deze strook grond bij het woonperceel van de indiener van de zienswijze is niet meegenomen in de beide ontwerpbestemmingsplannen, noch bij de één noch bij de ander. Deze strook grond met nog steeds de oude agrarische bestemming, komt daarmee wel geheel binnen het stedelijke gebied te liggen en zou derhalve nu juist wel meegenomen moeten worden. De strook grond is al sinds de aankoop in gebruik bij en onderdeel van het woonperceel van de indiener van de zienswijze. Verzoek is dan ook om deze strook grond nu ook een woonbestemming te geven, behorende bij het woonperceel Dorpsstraat 66 Bergharen. De oude agrarische bestemming van deze strook is geen reële bestemming meer in dit stedelijk gebied en de functionele bestemming die deze grond al 12 jaar heeft is wonen c.q. behorende bij een woonperceel. Op grond van alle onderliggende onderzoeken (archeologisch, bodem, cultuur) die voor dit gebied met de bestemming agrarisch met waarden zijn verricht ten behoeve van het ontwerpbestemmingsplan Bergharen Kerkenweide, dus ten behoeve van de omzetting naar nieuw woningbouwgebied, is het nu ook mogelijk déze agrarische strook direct om te zetten ten behoeve van een woonbestemming.

De strook grond grenst aan beide ontwerpbestemmingplannen en moet bij één van beide bestemmingplannen worden meegenomen.

Antwoord gemeente
Wij verklaren de ingediende zienswijze gegrond. De strook grond met de kadastrale gegevens: Bergharen, sectie G, nummer 733, wordt van de agrarische bestemming naar een woonbestemming gewijzigd in het bestemmingsplan ‘Stedelijk Gebied Wijchen’.

2.2 Zienswijze 2

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze stelt dat een klein deel van de kern Batenburg conform de kaarten behorende bij het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening gelegen is in het stroomvoerend deel van het rivierbed. Het gaat om het blauwe gebied binnen de gele belijning op het onderstaande kaartbeeld. De indiener van de zienswijze verzoekt om de betreffende gronden als zodanig dubbel te bestemmen en hier regels aan te koppelen voor wat betreft bouw- en aanlegactiviteiten.

Antwoord gemeente
Wij verklaren de ingediende zienswijze gegrond. De bovenstaande strook langs de kern van Batenburg krijgt de dubbelbestemming 'Waterstaat-Watervoerend rivierbed' in het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen'. Deze dubbelbestemming wordt toegevoegd aan het bestemmingsplan.

2.3 Zienswijze 3

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze stelt dat voor de locatie aan de Hazelaarweg 18, op 15 november 2023 een omgevingsvergunning is verleend voor de realisatie van een nieuwe woning. Deze vergunning is 27 december 2023 onherroepelijk geworden. Volgens de indiener van de zienswijze dient de vergunde situatie voor Hazelaarweg 18 verwerkt te worden in het bestemmingsplan Stedelijk gebied Wijchen. Tevens stelt de indiener van de zienswijze dat de woningen aan de Elzenweg 77 en 79 staan in het ontwerp bestemmingsplan gedefinieerd als woningen met een maximale goothoogte van 3,5 meter en een maximale nokhoogte van 8,0 meter. In werkelijkheid hebben beide woningen een goothoogte ruimschoot hoger dan 3,5 meter. Beide woningen zijn gebouwd volgens de (oorspronkelijke) HV categorie (vrijstaande woningen, maximale goothoogte 6,0 meter en maximale nokhoogte 9,0 meter). Volgens de indiener van zienswijze dienen de woningen in de juiste categorie toebedeeld te worden, zijnde de maximale goothoogte van 6,0 meter en maximalen nokhoogte van 9,0 meter.

Antwoord gemeente
Wij verklaren de ingediende zienswijze gegrond. Op 15 november 2023 is er een omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van een woning aan de Hazelaarweg 18 te Wijchen. Deze vergunde situatie wordt opgenomen in het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen'. Daarnaast wordt de bouw- en goothoogte van de woningen aan de Elzenweg 77 en 79 te Wijchen in de aanduiding van de verbeelding van het bestemmingsplan 'Stedelijk gebied Wijchen' aangepast naar de bestaande hoogte van 6 resp. 9 meter.

2.4 Zienswijze 4

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze stelt dat in het bestemmingsplan onvoldoende rekening is gehouden met de bescherming van de belangen van de hoogspanningsverbinding. De regels in het ontwerp bestemmingsplan zijn deels verouderd en onvolledig. Volgens de indiener van de zienswijze zijn de regels in artikel 26 Leiding van toepassing voor een hoogspanningsverbinding maar gericht op een leiding (zijnde een ondergrondse verbinding). De indiener van de zienswijze acht dit niet passend omdat de regels niet toegespitst zijn op een bovengrondse verbinding. De indiener van de zienswijze verzoekt om na artikel 26 een separaat artikel Leiding-Hoogspanningsverbinding toe te voegen. Daarnaast is volgens de indiener van de zienswijze de bijbehorende belemmerde strook circa 37 meter ter weerszijden van het hart van de verbinding. In de verbeelding is deze echter circa 17 meter. De maatvoering in de verbeelding is niet juist. De indiener van de zienswijze verzoekt de belemmerde strook van deze hoogspanningsverbinding correct op de verbeelding aan te geven en aan deze strook de bestemming Leiding — Hoogspanningsverbinding toe te kennen.

Antwoord gemeente
Wij verklaren de ingediende zienswijze gegrond. In het bestemmingsplan wordt de bestemming 'Leiding-Hoogspanningsverbinding' toegevoegd. En wordt de belemmerde strook ter weerszijden van het hart van de hoogspanningsverbinding van 17 meter naar 37 meter aangepast op de verbeelding van het bestemmingsplan.

2.5 Zienswijze 5

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze stelt dat op de locatie gelegen tussen de Veldsestraat en de Dorpsstraat 23 grondgebonden woningen worden gerealiseerd. Daartoe heeft de indiener van de zienswijze een overeenkomst gesloten. Op 24 november 2023 is het ontwerpbestemmingsplan "Bergharen, Kerkenweide" (identificatienummer: NL.IMRO.0296.BHRVeldsestraat-OW01) ter inzage gelegd. De betreffende gronden hebben daarin de enkelbestemming "Wonen". De indiener van de zienswijze stelt dat in het voorliggende ontwerpbestemmingsplan "Stedelijk Gebied Wijchen", dat een week later ter inzage is gelegd, de betreffende gronden echter de bestemming "Agrarisch met waarden-landschapswaarden", dubbelbestemming "Waarde-

Archeologie" en dubbelbestemming "Waarde- Cultuurhistorisch waardevol gebied hebben. De indiener van de zienswijze verzoekt dit te herstellen en het voorliggende ontwerpbestemmingsplan hierop aan te passen.

Antwoord gemeente
Wij verklaren de ingediende zienswijze gegrond. De bestemming 'Wonen' is door het bestemmingsplan ten onrechte overschreden. Dit wordt hersteld en de betreffende gronden worden uit het plangebied van het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen' gehaald.

2.6 Zienswijze 6

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze stelt dat er is sprake van, twee woningen (twee-onder-kap woning) en niet van een vrijstaande woning. Daarnaast is de nokhoogte van Woordsesteeg 9 te Wijchen niet juist opgenomen.

Antwoord gemeente
Wij verklaren de ingediende zienswijze gegrond. De aanduiding op de verbeelding van het bestemmingsplan wordt gewijzigd naar een 'twee-onder-1-kap woning'. Daarnaast wordt de nokhoogte voor het perceel aan de Woordsesteeg 9 te Wijchen aangepast.

2.7 Zienswijze 7

Samenvatting zienswijze
De indiener van de zienswijze woont aan Blauwe Hof 4115 in Wijchen. De achterzijde van het perceel grenst aan het speelplein van Kindcentrum Westwijzer in Wijchen. Indiener van de zienswijze geeft aan dat als er sprake is van een consoliderend bestemmingsplan, maar er wel sprake is van gewijzigde omstandigheden of andere planologische inzichten waardoor de bestemming vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening niet langer aanvaardbaar is, een andere bestemming voor gronden kan vaststellen.

Indiener betoogd dat in deze situatie sprake is van nieuwe planologische inzichten en verwijst hier naar de richtafstanden zoals opgenomen in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Deze richtafstanden zijn opgesteld nadat de Westwijzer en de woningen voor het eerst mogelijk zijn gemaakt. De gemeente moet daarom een nieuwe afweging maken.

Met betrekking tot geluid geldt een richtafstand van 30 meter tussen basisscholen en kinderopvang tot gevoelige functies zoals wonen. Deze afstand wordt niet gehaald en indieners van de zienswijze ervaren veel overlast.

Ook op gebied van parkeren is volgens indiener van de zienswijze sprake van gewijzigde planologische inzichten. Tegenwoordig gebruiken mensen vaker de auto dan in jaren zeventig. Er wordt veel parkeeroverlast ervaren door indieners van de

zienswijze doordat hun inrit wordt geblokkeerd. Ook met betrekking met parkeren moet daarom een nieuwe afweging worden gemaakt.

Bovendien staat het bestemmingsplan binnen de bestemming Maatschappelijk die geldt ter plaatse van het schoolplein, speelvoorzieningen tot een hoogte van 3 meter toe. De gronden met deze bestemming zijn ook rechtsreeks bestemd voor speelvoorzieningen, tot een hoogte van 3 meter. Dit is ruimer dan in het vigerende plan waar alleen bijhorende bouwwerken ten dienste van de bestemming Maatschappelijk zijn toegestaan. Gevraagd wordt deze bepaling aan te passen, in ieder geval voor de locatie van de Westwijzer, zodat deze speelvoorzieningen niet hoog en niet te dicht bij de woning van de indiener mogelijk zijn.

Ook staat de bestemming een Jongerenontmoetingsplek toe. Dit is geregeld in de afwijkingsregeling van de bouwregels, terwijl dit in de bestemmingen Groen en Verkeer is geregeld in de afwijkingsregeling van de gebruiksregels. Ook ontbreekt een begripsbepaling van Jongerenontmoetingsplek. Gevraagd wordt een Jongerenontmoetingsplek alleen toe te staan waar deze specifiek is benoemd en in ieder geval niet op het perceel van de Westwijzer.

Antwoord gemeente

In de zienswijze wordt verwezen naar de richtafstanden in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Deze brochure geeft richtafstanden voor diverse milieubelastende activiteiten tot kwetsbare andere functies, zoals wonen. Hierbij zijn richtafstanden opgenomen met betrekking tot verschillende milieubelastende aspecten, waaronder geluid. De VNG-brochure is echter bedoeld voor het beoordelen van nieuwe situaties. Dit wordt in jurisprudentie bevestigd. Dit betekent dat in deze situatie waarin sprake is van een consoliderend bestemmingsplan waarin geen nieuwe ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt, niet getoetst hoeft te worden aan de VNG-brochure.

Met betrekking tot parkeren is er ten behoeve van dit plan geen nieuwe parkeerberekening gemaakt voor de locatie van de Westwijzer. Dit is het geval aangezien het een consoliderend plan betreft en er hier geen nieuwe ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt. Bovendien is foutparkeren niet toegestaan en is een bestemmingsplan geen instrument dat dit kan reguleren.

Ondanks dat er sprake is van een consoliderend bestemmingsplan waarin de huidige situatie opnieuw wordt vastgelegd, moet uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening opnieuw worden afgewogen of er sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Op deze locatie worden op korte termijn maatregelen genomen die het woon- en leefklimaat zullen verbeteren. Het Kindcentrum Westwijzer wordt in zijn geheel vernieuwd. De nieuwbouwplannen voorzien in een nieuw gebouw met een andere indeling waardoor de overlast naar verwachting zal verminderen. De entree wordt gesitueerd aan 40ste straat en de onderbouw, kinderopvang en wijkraad komen ook aan deze zijde van het gebouw. Omdat de bovenbouw aan de achterzijde komt en deze leerlingen vaker zelfstandig naar school komen, is de verwachting dat

de parkeerdruk ook verder naar de zijde van 40ste straat wordt verplaatst. Ook wordt het gehele buitenterrein opnieuw ingericht. Het speelplein en gebouw worden zo ingericht dat er geen blinde muur meer is om tegen te voetballen en de voetbalkooi wordt verwijderd. Er zal meer groen zijn, bijvoorbeeld ook tegen het gebouw, om voetballen tegen de muren te voorkomen. Het speelplein is weliswaar openbaar toegankelijk en niet afgesloten na schooltijd, maar toegang is slechts toegestaan voor kinderen onder 12 jaar. Met deze maatregelen zal er sprake zijn van een goed woon- en leefklimaat.

Met betrekking tot het realiseren van een JOP op het schoolplein wordt verwezen naar artikel 14.4, lid b, onder 3 van de regels van het bestemmingsplan. Dit artikel staat het realiseren van een JOP toe door middel van een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan. Voorwaarde hierbij is dat de JOP wordt gerealiseerd op minimaal 50 meter vanaf de dichtstbijzijnde woning. Dit betekent dat in dit geval het realiseren van een JOP praktisch gezien niet mogelijk is, omdat er diverse woningen, waaronder de woning van de indiener van de zienswijze, binnen 50 meter van het speelplein zijn gelegen. Evenals bij het voorgaande bestemmingsplan is het realiseren van een JOP op deze locatie dus uitgesloten.

Met betrekking tot de mogelijkheid om bouwwerken geen gebouw zijnde tot een hoogte van 3 meter te realiseren, is sprake van een regeling die dezelfde mogelijkheden biedt als het voorgaande bestemmingsplan. In het voorgaande bestemmingsplan Wijchen West zijn binnen de bestemming Maatschappelijk ook bouwwerken geen gebouw zijnde tot een hoogte van 3 meter toegestaan. Dat in dit bestemmingsplan speeltoestellen niet direct in de doeleindenomschrijving (tegenwoordig bestemmingsomschrijving) zijn opgenomen, doet er niet aan af dat speeltoestellen passend zijn binnen de maatschappelijke doeleinden waarvoor deze gronden bestemd zijn. Er is hier daarom sprake van een consoliderende bestemmingsregeling. Daarnaast wordt verwezen naar de toekomstige maatregelen voor herinrichting van het buitenterrein bij het Kindcentrum Westwijzer.

Wij verklaren de ingediende zienswijze ongegrond. De zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

3. Aanpassingen op ontwerp bestemmingsplan

3.1 Inleiding

Als gevolg van de zienswijzen is het ontwerp bestemmingsplan op onderdelen gewijzigd. Ook zijn er ambtshalve wijzigingen doorgevoerd. Het bestemmingsplan zal dan ook gewijzigd worden vastgesteld. Hierna is een overzicht gegeven van alle wijzigingen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen (paragraaf 3.2) en ambtshalve wijzigingen (paragraaf 3.3). Uitzondering vormen de kleine tekstuele en redactionele aanpassingen.

3.2 Wijzigingen als gevolg van ingediende zienswijzen

In deze paragraaf worden de wijzigingen als gevolg van de ingediende zienswijzen beschreven.

3.2.1 Regels

- Naar aanleiding van de zienswijze 2 is de dubbelbestemming 'Waterstaat – Watervoerend rivierbed' als artikel 38 toegevoegd aan de regels van het bestemmingsplan.
- Naar aanleiding van de zienswijze 4 is de bestemming 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' als artikel 27 toegevoegd aan de regels van het bestemmingsplan.

3.2.2 Verbeelding

- Naar aanleiding van zienswijze 1 krijgt de strook grond met de kadastrale gegevens: Bergharen, sectie G, nummer 733, de bestemming Wonen in plaats van de bestemming Agrarisch.
- Naar aanleiding van zienswijze 2 krijgt een strook langs de Molendijk bij de kern van Batenburg de dubbelbestemming 'Waterstaat-Watervoerend rivierbed'.
- Naar aanleiding van zienswijze 3 wordt het bestemmingsvlak Wonen aan Hazelaarweg 18 in Wijchen aangepast aan de vergunde situatie. Tevens wordt de aanduiding voor bouw- en goothoogte van de woningen aan Elzenweg 77 en 79 aangepast naar 6 respectievelijk 9 meter.
- Naar aanleiding van zienswijze 4 wordt ter plaatse van de bestaande hoogspanningsverbindingen wordt de bestemming 'Leiding-Hoogspanningsverbinding' opgenomen. Tevens wordt de belemmerde strook ter weerszijden van het hart van de hoogspanningsverbinding van 17 meter naar 37 meter aangepast.
- Naar aanleiding van zienswijze 5 is de locatie voor het nieuwbouwplan 'Kerkenweide' in Bergharen (gebied gelegen tussen de Veldsestraat en de Dorpsstraat 23) uit het plangebied van het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebeid Wijchen' gehaald.
- Naar aanleiding van zienswijze 6 is ter plaatse van Woordsesteeg 9 in Wijchen de bouwaanduiding 'twee-onder-1-kap opgenomen in plaats van vrijstaand. Daarnaast is de bouwaanduiding ten behoeve van de maximale nokhoogte aangepast naar 9 meter.

3.3 Ambtshalve wijzigingen

Naast aanpassingen als gevolg van de ingekomen zienswijzen, zijn er ambtshalve wijzigingen doorgevoerd. In het navolgende wordt daarvan een overzicht gegeven.

3.3.1 Algemeen

- In het plan (zowel regels, verbeelding als toelichting) zijn een aantal redactionele aanpassingen (verbeteren leesbaarheid, verduidelijking, verwijderen taalfouten, aanpassen layout, aanpassen/opnemen verwijzingen, actualisering, etc.) doorgevoerd.
- Na aanvang van de werkzaamheden voor het opstellen van het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen' tot het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan, zijn er diverse andere bestemmingsplannen in ontwerp ter inzage gelegd, vastgesteld of onherroepelijk geworden. In sommige gevallen was er in het ontwerp van dit bestemmingsplan onvoldoende rekening gehouden met deze andere bestemmingsplanplannen en zijn deze ten onrechte overschreven. Aangezien dit niet de bedoeling is en deze plannen allemaal een actuele en soms zelfs maatwerkregels bevatten, zijn de locaties van deze plannen uit het plangebied van het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen geknipt. Het gaat om de locaties van de volgende inmiddels onherroepelijke plannen:

Bergharen, herziening Molenweg tussen 33/33a en 35	NL.IMRO.0296.BHRMolenwegong
Het Hoge Rot 22, Hernen	NL.IMRO.0296.HERHetHogeRot22
Zesweg ongenummerd	NL.IMRO.0296.NRDZeswegong
Grootestraat 12 - Willlibrordersstraat 1, Batenburg	NL.IMRO.0296.BTBHostertSchool
Niftrik, Kerkstraat 4 en 6	NL.IMRO.0296.NTKkerkstraat4
Zesweg naast 10, Wijchen	NL.IMRO.0296.NRDZeswegnaast10
Graafseweg 540-542 Wijchen	NL.IMRO.0296.ALVGraafseweg540
Leurseweg 8 Leur	NL.IMRO.0296.LEURLeurseweg8
Balgoijseweg ong. (nabij 49)	NL.IMRO.0296.ZUIDBalgoijseweg4
Everardusplein naast 17, Wijchen	NL.IMRO.0296.OOSTEVERARDUSPLEIN
Kasteellaan 130, Wijchen	NL.IMRO.0296.OOSTKasteellaan130
CPO de Steenuil Bergharen	NL.IMRO.0296.BHRCPOdeSteenuil
Zesweg naast 14, Wijchen	NL.IMRO.0296.NRDZeswegnaast14

Parallelweg ong., Batenburg	NL.IMRO.0296.BPbatparallong
Bergharen, Molenweg 28	NL.IMRO.0296.BHRMolenweg28
Dorpsstraat 84 Bergharen	NL.IMRO.0296.BHRDorpsstraat84
Sleedoornweg 6, Wijchen	NL.IMRO.0296.NRDSleedoornweg6
Sleedoornweg 13, Wijchen	NL.IMRO.0296.NRDSleedoornweg13
Niftrik, Dorpsstraat en Gildestraat	NL.IMRO.0296.NTRdorpsstgildestr
Bospad 6 Wijchen	NL.IMRO.0296.ALVBospad6
Beschermd Wonen Veenhof	NL.IMRO.0296.NRDVeenhof1712
Niftrik, Lagestraat	NL.IMRO.0296.NTRlagestraat
Bergharen, Kerkenweide	NL.IMRO.0296.BHRVeldsestraat
Hazelaarweg 11, Wijchen	NL.IMRO.0296.NRDHazelaarweg11

3.3.2 Regels

- Artikel 1.15: de begripsbepaling voor bebouwingspercentage, peil en hoofdgebouw zjin in overeenstemming gebracht met de voorheen geldende bestemmingsplannen
- Artikel 1.20: bij de begripsbepaling voor bijhorende bouwwerk is de zinssnede 'of een ander bouwwerk, met een dak' uit de definitie verwijderd.
- Artikel 14.1, lid q: het woord uitsluitend is toegevoegd, zodat op deze locatie alleen een kinderopvang is toegestaan. Dit is overeenkomstig de geldende bestemming.
- Aan artikel 17.2.1 is lid e toegevoegd. Hierin is geregeld dat conform een deel van de geldende bestemmingsplannen, ook 100 m2 aan bebouwing buiten het bouwvlak is toegestaan.
- Op de verbeelding is voor de locatie Passedwarsstraat 69 in Wijchen de functieaanduiding maatschappelijk opgenomen. In de bestemming Wonen waren echter geen regels opgenomen die horen bij deze aanduiding. Dit is alsnog toegevoegd in artikel 22.1, lid e van de regels.
- Op de verbeelding ontbrak voor de locatie Esdoornstraat 30 de aanduiding poelier/slagerij. In artikel 5.1, lid a, onder 16 van de regels is deze functieaanduiding ook toegevoegd.
- In de artikelen 3.4.3, 4.4.3, 5.4.3, 8.5.2, 9.5.2, 10.4.2, 12.4.2, 13.5.2, 14.6.2, 22.6.2, 23.6.2, 24.5.2 is een regeling opgenomen voor het realiseren van Bed & Breakfasts. Hierin was opgenomen dat de deze nevenactiviteit enkel in de woning en de bijhorende bouwwerken is toegestaan. In de Beleidsregel Bed & Breakfast gemeente Wijchen 2006 is opgenomen dat binnen de bebouwde kom de B&B gesitueerd moet zijn in de woning. Deze artikelen zijn daarom aangepast, zodat

de B&B niet in de bijhorende bouwwerken kan worden gerealiseerd, enkel in de woning.

- In artikel 24.5.3, lid d wordt ten onrechte naar Batenburg verwezen. Dit is gecorrigeerd in Leur.
- In de artikelen 7.4.1, lid a en 23.4 is de term vrijstelling vervangen door ontheffing.
- Aan artikel 22.2.2 is lid f toegevoegd ten behoeve een voertuigstalling voor mindervaliden. Deze regeling is conform een deel van de reed geldende bestemmingsplannen.
- Artikel 22.2.3, lid i is verwijderd uit de regels. Conform de geldende bestemmingsplannen wordt voor bijhorende bouwweken achter de voorgevel geen regels met betrekking tot dakhelling.
- Artikel 22.2.4, lid d, onder 4: ter verduidelijking is toegevoegd: 'in afwijking van 1'
- Na ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan is door gemeente Wijchen nieuw parkeerbeleid vastgesteld. Om deze reden is in bijlage 7 van de regels het oude parkeerbeleid vervangen door het nieuwe parkeerbeleid;
- Per abuis was er in de ontwerpversie geen regel gekoppeld aan de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – vrijstaand/twee-aaneen' daarom is 22.2.1 lid b onder 3 toegevoegd. Deze bepaling luidt als volgt: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - vrijstaand/twee-aaneen' mogen uitsluitend vrijstaande en/of halfvrijstaande en/of geschakelde hoofdgebouwen worden gebouwd;
- In lijn met de eerder verleende vergunningen is de aanduiding 'specifieke vorm van wonen – woning delen' aan het plan toegevoegd. Ten behoeve van deze aanduiding is artikel 22.1 lid d toegevoegd: "uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - woning delen', wonen in de vorm van twee onzelfstandige woningen;"
- 'specifiek vorm van agrarisch – hobbyboer': functieaanduiding komt in z'n geheel te vervallen.
- 'specifieke vorm van bedrijf – schildersbedrijf': functieaanduiding komt in z'n geheel te vervallen.
- 'bijgebouwen': bouwaanduiding komt in z'n geheel te vervallen.
- Aan de regels is bijlage 6, Staat van bedrijfsactiviteiten – 2' toegevoegd. In de bestemming 'Bedrijventerrein -2' is een verwijzing gemaakt naar deze bijlage. Op deze wijze hebben de bestemmingen 'Bedrijventerrein - 1' en 'Bedrijventerrein – 2' een eigen Staat van Bedrijfsactiviteiten, die overeenkomt met de geldende bestemmingsplannen voor deze locaties.

3.3.3 Verbeelding

- Voor de locaties Homberg 1101 en 1103 in Wijchen is een omgevingsvergunning verleend om af te wijken van de bestemming Maatschappelijk en deze locaties te gebruik om te wonen. Deze vergunning is verwerkt in het plan en de bestemming is aangepast naar Wonen.

- Aan de Klapstraat in Wijchen, nabij Buizerdstraat 115a, is een warmtepomp geplaatst. Er is daarom een aanduiding 'nutsvoorziening' voor deze locatie opgenomen.
- Voor het perceel tussen Korenbloemstraat 11 en 15 in Wijchen is ten onrechte de bestemming Verkeer opgenomen. Dit is aangepast in de bestemming Wonen. Op de achterzijde van het perceel Korenbloemstraat 11, grenzend aan de Varenstraat is ten onrechte een tweede bouwperceel opgenomen. Dit bouwperceel is verwijderd.
- Op de locatie Kruisbergseweg 40 in Wijchen is een orthodontiepraktijk gevestigd. Daarom is voor deze locatie de functieaanduiding 'maatschappelijk' toegevoegd.
- Voor de locatie Suikerbergseweg 2 in Wijchen is, conform het geldende bestemmingsplan, de aanduiding 'maatschappelijk' toegevoegd. Op deze locatie is een school gevestigd.
- Op de locatie Esdoornstraat 30 in Wijchen ontbrak de functieaanduiding poelier/slagerij. Dit is daarom toegevoegd
- Het schoolgebouw aan Acaciastraat 68 in Wijchen is verbouwd en uitgebreid. Het bouwvlak is hier op aangepast.
- Voor de locatie Graafseweg 615-617 in Wijchen is een omgevingsvergunning verleend om het schoolgebouw te verbouwen tot woningen. De bestemming is daarom aangepast naar Wonen.
- Voor de locatie Graafseweg 530 in Wijchen is een omgevingsvergunning verleend om het bedrijf te gebruiken voor wonen. De bestemming is daarom aangepast naar Wonen.
- Voor de locatie Graafseweg 618 in Wijchen is een omgevingsvergunning verleend om het pand te gebruiken als woning. De bestemming is daarom aangepast naar Wonen.
- Bij de locatie Graafseweg 566 in Wijchen is een strook grond door de gemeente verkocht en bij het woonperceel getrokken. De bestemming is van Maatschappelijk aangepast naar Wonen.
- Voor de locatie Heumenseweg 12 in Wijchen was ten onrechte de bestemming bedrijf opgenomen. Dit is aangepast in de bestemming Wonen.
- Voor de locatie Heumenseweg 41 in Wijchen is het bouwvlak aangepast aan de feitelijke situatie.
- Voor de locatie Meerdreef 86 in Wijchen was de begrenzing van de gemeentewerf niet juist opgenomen. De begrenzing van de bestemming 'Maatschappelijk' is daarom aangepast.
- Voor de locatie Hoeveweg 8 in Balgoij is een omgevingsvergunning verleend voor gebruik als logeerhuis voor Shelterzorg. De bestemming is daarom van horeca aangepast naar Wonen.
- Voor de locatie Stompendijk 7, 7a en 7b in Bergharen is in 2011 een bestemmingplan vastgesteld waarin het perceel de bestemming Wonen heeft gekregen. Per abuis is dit niet meegenomen in het bestemmingplan Kern Bergharen 2008' (vastgesteld 10 november 2011) en in het ontwerpbestemmingsplan Stedelijk Gebied. Dit is gecorrigeerd door alsnog de bestemming Wonen op te nemen.

- Voor de locatie Dorpsstraat 30 in Bergharen is een omgevingsvergunning verleend om het pand te gebruiken voor vier woningen. De bestemming is daarom aangepast van Maatschappelijk naar Wonen, met de bouwaanduiding ‘aaneengebouwd’.
- Voor de locatie Dorpsstraat 44 in Bergharen is een omgevingsvergunning verleend om het pand te gebruiken als woning. De bestemming is daarom aangepast van Maatschappelijk naar Wonen.
- Voor het bedrijventerrein Breekwagen in Bergharen waren niet alle bedrijfswoningen op de verbeelding aangeduid. Dit is aangevuld.
- Op de locatie Keltenpad 30 in Bergharen is een fysiotherapiepraktijk gevestigd. Daarom is voor deze locatie de functieaanduiding ‘maatschappelijk’ toegevoegd.
- Op de locatie Wijksestraat 21 en 21a in Bergharen was de bouwaanduiding ‘vrijstaand’ opgenomen. Dit is conform de huidige situatie aangepast in ‘twee-onder-één-kap’.
- Voor de locatie Wijksestraat 25 in Bergharen is een omgevingsvergunning verleend om af te wijken van de geldende bestemming ‘Bedrijf’ ten behoeve van gebruik voor woondoeleinden. Conform deze omgevingsvergunning is de bestemming aangepast naar de bestemming Wonen.
- Voor de locatie Dorpsstraat 30 in Hernen is de begrenzing van het bestemmingsvlak Wonen aan de achterzijde gelijkgetrokken met de aangrenzende percelen.
- De locatie Spoorstraat 77H en 77G in Wijchen is toegevoegd aan het bestemmingsplan. Voor deze locatie is de bestemming Wonen opgenomen met een bouwvlak.

Bestemmingsplan

- Regels -

Stedelijk Gebied Wijchen

Gemeente Wijchen

POUDEROYEN TONNAER

pouderoyentonnaer.nl

BESTEMMINGSPLAN

- Regels -

Stedelijk Gebied Wijchen

Gemeente Wijchen

IDN-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-VG01
Status:	vastgesteld
Datum:	2 december 2024

Locatie Nijmegen
Wijchenseweg 102
6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen
Berlicumseweg 6D
5248 NT Rosmalen

024 - 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
www.pouderoyentonnaer.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**5**
Artikel 1	Begrippen	5
Artikel 2	Wijze van meten	15
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**17**
Artikel 3	Agrarisch met waarden - Landschaps- en natuurwaarden	17
Artikel 4	Agrarisch met waarden - Landschapswaarden	22
Artikel 5	Bedrijf	27
Artikel 6	Bedrijventerrein - 1	31
Artikel 7	Bedrijventerrein - 2	35
Artikel 8	Centrum	39
Artikel 9	Detailhandel	43
Artikel 10	Gemengd	46
Artikel 11	Groen	49
Artikel 12	Horeca	51
Artikel 13	Kantoor	55
Artikel 14	Maatschappelijk	59
Artikel 15	Recreatie - Visvijvers	65
Artikel 16	Recreatie - Volkstuin	66
Artikel 17	Sport	67
Artikel 18	Verkeer - Garagebox	69
Artikel 19	Verkeer - Railverkeer	70
Artikel 20	Verkeer - Verblijfsgebied	72
Artikel 21	Water	74
Artikel 22	Wonen	75
Artikel 23	Wonen - Beeldbepalend 1	81
Artikel 24	Wonen - Beeldbepalend 2	86
Artikel 25	Wonen - Zorgwoning	90
Artikel 26	Leiding	91
Artikel 27	Leiding - Hoogspanningsverbinding	93
Artikel 28	Waarde - Archeologie 1	95
Artikel 29	Waarde - Archeologie 2	97
Artikel 30	Waarde - Archeologie 3	99
Artikel 31	Waarde - Beschermd dorpsgezicht	101
Artikel 32	Waarde - Beschermd stadsgezicht	102
Artikel 33	Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied	103
Artikel 34	Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand	105
Artikel 35	Waarde - Waardevolle boom	106
Artikel 36	Waterstaat - Waterkering	107

Artikel 37 Waterstaat - Waterlopen 109
Artikel 38 Waterstaat - Watervoerend rivierbed 110

Hoofdstuk 3 Algemene regels 113
Artikel 39 Anti-dubbeltelregel 113
Artikel 40 Algemene bouwregels 114
Artikel 41 Algemene gebruiksregels 115
Artikel 42 Algemene aanduidingsregels 116
Artikel 43 Algemene afwijkingsregels 121
Artikel 44 Overige regels 123

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 125
Artikel 45 Overgangsrecht 125
Artikel 46 Slotregel 126

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Cultuurhistorische waardering gemeente Wijchen

Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingenkaart

Bijlage 3 Cultuurhistorisch waardevolle panden

Bijlage 4 Beleidsnota cultuurhistorie

Bijlage 5 Staat van bedrijfsactiviteiten - 1

Bijlage 6 Staat van bedrijfsactiviteiten - 2

Bijlage 7 Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek

Bijlage 8 Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen' met identificatienummer NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-VG01 van de gemeente Wijchen;

1.2 bestemmingsplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

1.3 aanduiding

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aan- of uitbouw

een aan een hoofdgebouw gebouwde ruimte, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw, maar daaraan ruimtelijk (door zijn constructie of afmetingen) ondergeschikt is - maximaal bestaande uit één bouwlaag al dan niet met kap - met dien verstande dat een aanbouw een zelfstandige ruimte is, toegankelijk vanuit het hoofdgebouw en een uitbouw een uitbreiding van een reeds bestaande ruimte van het hoofdgebouw is;

1.5 aardkundige waarde

gebieden met waardevolle aardkundige elementen met betrekking tot reliëf en bodem die een bepaalde (beperkte) mate van bescherming genieten;

1.6 agrarisch bedrijf

een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of door middel van het houden van landbouwdieren; onder agrarische bedrijven worden tevens begrepen boomteeltbedrijven, sierteeltbedrijven en paardenhouderijen;

1.7 agrarisch grondgebruik

het gebruik van gronden ten behoeve van het telen van gewassen/bomen dan wel ten behoeve van het beweiden van landbouwdieren;

1.8 agrarisch hulp - en/of nevenbedrijf

een niet-industrieel bedrijf voor productie of levering van goederen of diensten ten behoeve van agrarische bedrijven, respectievelijk voor ver- of bewerking, op- of overslag, vervoer of verhandeling van agrarische producten voor derden;

1.9 archeologische waarden

de aan een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door het belang voor de archeologie en de kennis van de beschavingsgeschiedenis;

1.10 beroep en/of bedrijf aan huis

een beroep dan wel een bedrijf, waarvan de activiteiten niet publiekgericht zijn, en dat op kleine schaal door een van de bewoners van een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie ter plaatse;

1.11 bedrijfsactiviteiten

handelingen en werkzaamheden die plaatsvinden in het kader van de uitoefening van een bedrijf;

1.12 bedrijfsgebouw

een gebouw dat dient voor de uitoefening van één of meer bedrijfsactiviteiten;

1.13 bedrijfswoning

een woning, in of bij een gebouw of op een terrein, bedoeld voor (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar gelet op de bedrijfsvoering noodzakelijk moet worden geacht;

1.14 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.15 bebouwingspercentage

het percentage van het bouwperceel voor zover gelegen binnen het bouwvlak dat met gebouwen mag worden bebouwd; de gronden onder het oorspronkelijke hoofdgebouw binnen de bestemming 'Wonen' daarbij niet meegerekend;

1.16 bed & breakfast

een verblijfsrecreatieve nevenactiviteit met als doel het verstrekken van logies en ontbijt aan maximaal acht gasten, verspreid over maximaal vier kamers voor de duur van maximaal zeven aaneengesloten overnachtingen; onder bed & breakfast wordt niet verstaan overnachting, noodzakelijk in verband met het verrichten van tijdelijke of seizoensgebonden werkzaamheden en/of arbeid of permanente kamerverhuur;

1.17 beroeps- c.q. bedrijfsvloeroppervlakte

de totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor beroep aan huis dan wel een (dienstverlenend) bedrijf of een dienstverlenende instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke;

1.18 bestaand

- t.a.v. bebouwing: bebouwing, zoals legaal aanwezig op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan, dan wel die mag worden gebouwd krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde vergunning;
- t.a.v. gebruik: het gebruik van grond en opstallen, zoals aanwezig op het tijdstip dat het plan rechtskracht heeft verkregen;
- t.a.v. werken of werkzaamheden: zoals legaal aanwezig op het tijdstip van het ontwerpbestemmingsplan, dan wel toegestaan krachtens omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 onder b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.19 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning;

1.20 bijbehorend bouwwerk:

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouw.

1.21 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.22 bouwgrens

de grens van een bouwvlak;

1.23 bouwhistorisch onderzoek

het onderzoek naar de bouw, verbouwings- en gebruiksgeschiedenis van (een complex van) gebouwen of gebieden, in hun ruimtelijke samenhang, aan de hand van de vorm, de constructies, de gebruikte materialen en de afwerking. Het onderzoek brengt in kaart hoe de oorspronkelijke situatie was, welke veranderingen er in de loop der tijd zijn aangebracht en het beschrijft de bestaande situatie als gevolg van die eerdere processen.

1.24 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.25 bouwperceelgrens

een grens van een bouwperceel;

1.26 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.27 bouwwerk

elke constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden;

1.28 bouwwijze

de wijze van bouwen van een woning, waarbij:

a. onder vrijstaand wordt verstaan een woning, waarvan het hoofdgebouw niet aan een op een aangrenzend bouwperceel gelegen gebouw is aangebouwd;
b. onder twee-aaneengebouwd wordt verstaan een woning, waarvan het hoofdgebouw deel uitmaakt van een blok van maximaal twee direct aaneengebouwde hoofdgebouwen (twee-onder-één-kap);
c. onder aaneengebouwd wordt verstaan een woning, die deel uitmaakt van een blok van minimaal drie woningen of meer, waarvan het hoofdgebouw aan het op het aangrenzende bouwperceel gelegen hoofdgebouw is gebouwd;
d. onder gestapeld wordt een gebouw verstaan, dat uit meerdere naast elkaar en/of gedeeltelijk boven

elkaar gelegen woningen (appartementen) bestaat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.

e. onder een patiowoning wordt verstaan een woning die deel uitmaakt van een blok van aaneengebouwde woningen waarvan de woonruimten zijn gelegen om of aansluitend aan een onbebouwde onoverdekte met wanden omsloten ruimte;

onder meervoudige woning wordt verstaan een gebouw met de uiterlijke verschijningsvorm van een woning, niet zijnde een gestapelde woning, waarin meerdere naast en/of boven elkaar gelegen woningen zijn ondergebracht en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden;

1.29 carport

een bouwwerk in de vorm van een dakconstructie dat wordt ondersteund door palen of kolommen; en waarvan de begrenzing wordt gevormd door maximaal één eigen wand, dan wel - aan maximaal 3 zijden - door gevels van aansluitende gebouwen;

1.30 commerciële functies

bedrijfsmatige activiteiten in de vorm van dienstverlening, kleinschalige ambachtelijke bedrijvigheid en horeca;

1.31 cultuurhistorische waarden

de aan een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door de ten gevolge van een vroeger cultuur- of levenspatroon ontstane in het terrein waarneembare vormen van landschap en bebouwing, welke hetzij van waarde zijn voor de wetenschap, hetzij een zodanige historische waarde bezitten dat het behoud van belang is te achten;

1.32 dakhelling

de hoek die het dakvlak maakt ten opzichte van het horizontale vlak;

1.33 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, verkopen, verhuren en leveren van goederen, geen motorbrandstoffen zijnde, aan personen die deze goederen kopen of huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.34 dienstverlening

het bedrijfsmatig verlenen van diensten zowel zakelijk als maatschappelijk;

a. Zakelijke dienstverlening, dienstverlening door een bedrijf met uitsluitend of in hoofdzaak een verzorgende taak met een publieksaantrekkende functie zoals wasserette, kapsalon, schoonheidssalon, autorijschool, videotheek, uitzendbureau, reisbureau, bank, postkantoor, telefoon-/telegraaf-/telexdienst, makelaarskantoor, fotoatelier (inclusief ontwikkelen), kopieerservicebedrijf, schoenreparatiebedrijf, reparatiebedrijf voor muziekinstrumenten, cateringbedrijf, alsmede naar aard en uitstraling overeenkomstige bedrijven;
b. Maatschappelijke dienstverlening, het verlenen van diensten, op het gebied van openbaar bestuur, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke organisaties, verenigingsleven, onderwijs, opvoeding, lichamelijke en/of geestelijke volksgezondheid;

1.35 eerste bouwlaag

de onderste bouwlaag, waarvan de vloer boven maaiveld is gelegen;

1.36 erf

dat deel van een bouwperceel, zowel binnen als buiten het bouwvlak, waarop ingevolge de regels bijbehorende bouwwerken mogen worden opgericht;

1.37 escortbedrijf

de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend;

1.38 garagebedrijf

een bedrijf dat uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor verkoop, onderhoud en reparatie van motorvoertuigen alsmede voor de verkoop van motorvoertuigonderdelen en bijbehorende artikelen, met uitzondering van een verkooppunt voor motorbrandstoffen;

1.39 gastouderschap

kinderopvang welke plaatsvindt in een gastgezin, na tussenkomst van een geregistreerd gastouderbureau. Een geregistreerde gastouder verzorgt de opvang op het eigen woonadres of op het adres van één van de ouders. Als de opvang bij de ouders plaatsvindt, kunnen daar ook kinderen van andere ouders worden opgevangen;

1.40 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.41 geschakeld

bebouwing waarbij het hoofdgebouw niet grenst aan een ander hoofdgebouw, maar waarbij het hoofdgebouw door een bijbehorend bouwwerk is geschakeld aan een ander hoofdgebouw;

1.42 gestapeld

bebouwing waarbij woningen geheel of gedeeltelijk boven/onder/naast andere woningen zijn gelegen;

1.43 horeca

een bedrijf, gericht op het verstrekken van ter plaatse te nuttigen voedsel en dranken en/of het exploiteren van zaalaccommodatie en/of het bieden van nachtverblijf;

de horecabedrijven zijn in vier categorieën te onderscheiden:

- categorie 1: vormen van horeca-activiteiten die qua exploitatievorm aansluiten bij winkelvoorzieningen, waar naast kleinere etenswaren in hoofdzaak alcoholvrije dranken worden verstrekt, en waarvan de exploitatie overwegend tijdens winkeltijden plaatsvindt, zoals een lunchroom, broodjeszaak, en een ijssalon;

- categorie 2: vormen van horeca-activiteiten die qua exploitatievorm aansluiten bij winkelvoorzieningen, waar naast kleinere etenswaren in hoofdzaak alcoholvrije dranken worden verstrekt, en waarvan de exploitatie zowel overdag als in de avonduren plaatsvindt, zoals een cafetaria, snackbar, afhaalcentrum, automatiek;

- categorie 3: vormen van horeca-activiteiten waar in hoofdzaak maaltijden, (alcoholische) dranken en/of logies worden verstrekt en waarvan de exploitatie doorgaans in de middag- en avonduren plaatsvindt,

zoals een café, restaurant, hotel en pension;

- categorie 4: vormen van horeca-activiteiten waarbij in hoofdzaak alcoholische drank wordt verstrekt en waarvan de exploitatie doorgaans in de avonduren plaatsvindt, een aantasting van het woon- en leefklimaat veroorzaakt en een grote druk op de openbare orde met zich meebrengt, zoals bar-dancings, discotheken, nachtclubs, alsmede horeca met zaalaccommodatie;

1.44 horecabedrijf

een bedrijf, waar ter plaatse te nuttigen voedsel en dranken worden verstrekt, zaalaccommodatie wordt geëxploiteerd en waarin nachtverblijf wordt verstrekt, één en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie, waaronder zijn begrepen een 'bed & breakfast', discotheek, feestzaal en partyboerderij, evenwel met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.45 hogere grenswaarde

een maximale waarde voor de geluidsbelasting, die hoger is dan de voorkeursgrenswaarde en die in een concreet geval kan worden vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder;

1.46 hoofdgebouw

een gebouw dat op een bouwperceel door zijn constructie en/of afmetingen als belangrijkste bouwwerk is aan te merken, met dien verstande dat aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen niet tot het hoofdgebouw worden gerekend;

1.47 huishouden

persoon of groep personen die een gemeenschappelijke huishouding voert, waarbij sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan. Kamerverhuur wordt daaronder niet begrepen;

1.48 internetwinkel

Detailhandel zonder showroom, waarvan de handel alleen via internet en andere media loopt zonder dat hierbij de mogelijkheid tot afhalen bestaat.

1.49 kantoor

een ruimte welke door aard en indeling kennelijk is bestemd om uitsluitend of in hoofdzaak dienstig te zijn tot het verrichten van administratieve, medische en/of ontwerptechnische arbeid;

1.50 kunstwerken

bouwwerken geen gebouwen zijnde van weg- en waterbouwkundige aard, zoals bruggen, viaducten, duikers, keerwanden, beschoeiingen, kademuren en dergelijke;

1.51 luifel

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat een overdekte ruimte vormt zonder dan wel met ten hoogste één wand;

1.52 maatschappelijkedoeleinden

voorzieningen ten behoeve van openbaar bestuur, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke voorzieningen, verenigingsleven, onderwijs, sport- en gymnastieklokalen, (kinder)dagopvang, opvoeding, lichamelijke en/of geestelijke volksgezondheid, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen.

1.53 maatschappelijkedienstverlening

het verlenen van diensten, op het gebied van openbaar bestuur, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke organisaties, verenigingsleven, onderwijs, opvoeding, lichamelijke en/of geestelijke volksgezondheid.

1.54 mantelzorg

langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt;

1.55 meervoudige woning

onder meervoudige woning wordt verstaan een gebouw met de uiterlijke verschijningsvorm van een woning, niet zijnde een gestapelde woning, waarin meerdere naast en/of boven elkaar gelegen woningen zijn ondergebracht en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden;

1.56 nadere eis

een nadere eis als bedoeld in artikel 3.6 lid 1 sub d van de Wet ruimtelijke ordening;

1.57 natuurwaarde

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door geologisch, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang;

1.58 nutsvoorzieningen

voorzieningen ten behoeve van het openbare nut, zoals transformatorhuisjes, gasreduceerstations, schakelhuisjes, duikers, bemalingsinstallaties, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, voorzieningen ten behoeve van (ondergrondse) afvalinzameling en apparatuur voor telecommunicatie;

1.59 nevenactiviteit

activiteiten die in ruimtelijke en/of bedrijfseconomische zin een ondergeschikt bestanddeel vormen van de totale bedrijfsactiviteiten op een bouwperceel;

1.60 ondergeschikte bouwdelen

ondergeschikte delen aan een gebouw zoals, trappen, bordessen, funderingen, kelderingangen, overstekende daken, goten, luifels, balkons, balkonhekken, schoorstenen, liftopbouwen, zonnepanelen, airco-installaties en andere ondergeschikte (dak)opbouwen;

1.61 ondergeschikte functie

een functie die in ruimtelijke en/of bedrijfseconomische zin ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie binnen een bestemming;

1.62 ondergrond bouwen

een zelfstandig voor mensen toegankelijk bouwwerk waarvan de bovenkant nergens hoger ligt dan 0,25 meter boven het aansluitende maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;

1.63 openbare nutsvoorzieningen

voorzieningen ten behoeve van openbaar nut, zoals gas-, water-, elektriciteits- en communicatievoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van de inzameling van afval;

1.64 openbaar toegankelijk gebied

weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen voor langzaam verkeer;

1.65 overkapping

een bouwwerk in de vorm van een dakconstructie dat wordt ondersteund door palen of kolommen; en waarvan de begrenzing wordt gevormd door maximaal één eigen wand, dan wel - aan maximaal 3 zijden - door gevels van aansluitende gebouwen;

1.66 paardrijbak

een buitenrijbaan ten behoeve van paardrijactiviteiten, met een bodem van zand, hout, boomschors of ander materiaal om de bodem te verstevigen en al dan niet voorzien van een omheining;

1.67 parkeergarage

een voorziening waar automobilisten hun auto's kunnen parkeren. De garage kan boven- of ondergronds zijn, in het laatste geval zijn van buitenaf alleen de toegangen zichtbaar;

1.68 parkeernormen

De beleidsregels parkeren van de gemeente Wijchen, zoals vastgelegd in de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen". Indien deze beleidsregels gedurende de planperiode wijzigen, gelden de gewijzigde regels. Eveneens worden de minimumparkeernormen van de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren, Van parkeerkencijfers naar parkeernormen' (10 december 2018) aangehouden.

1.69 peil

- de bovenkant van de afgewerkte begane grondvloer van een gebouw;-
- voor overige bouwwerken geldt de gemiddelde hoogte van het aan het bouwwerk aansluitende terrein;

1.70 pension

een bedrijf dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van logies met als nevenactiviteit het verstrekken van maaltijden en/of dranken aan logerende gasten;

1.71 sociale relatie

de band tussen twee of meerdere mensen op maatschappelijk (sociaal) gebied. Dit kan een familieband zijn maar ook een andere relatie is mogelijk bijvoorbeeld vrienden;

1.72 standplaats

het vanaf een vaste plaats op of aan de weg of op een andere voor het publiek toegankelijke en in de openlucht gelegen plaats te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen of het anderszins aanbieden van goederen of diensten, al dan niet gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel, waarbij onder een standplaats niet worden verstaan vaste plaatsen op jaarmarkten of markten, vaste plaatsen op evenementen en vaste plaatsen op snuffelmarkten;

1.73 statische opslag

seizoensgebonden opslag van goederen, die geen regelmatige verplaatsing behoeven, zoals caravans, boten en dergelijke;

1.74 stedenbouwkundige kwaliteit

de aan een gebied toe te kennen waarde in verband met stedenbouwkundige elementen, zoals de aanwezige en/of geprojecteerde infrastructuur, waaronder groenelementen, ligging, maatvoering, functie en karakter van bouwwerken in dat gebied;

1.75 seksinrichting

een voor publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof hij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in elk geval verstaan: seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, parenclub en (raam) prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische-massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.76 teeltondersteunende voorzieningen

ondersteunende voorzieningen ten behoeve van vollegronds groente-, fruit-, bloemen, en boomteelt; te onderscheiden in de volgende categorieën:

- laag/ tijdelijk: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m, uitsluitend nodig zolang de teelt het vereist zoals insectengaas, afdekfolies, acryldoek, lage tunnels;
- laag/ permanent: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m en met een permanent karakter zoals een containerveld;
- hoog/ tijdelijk: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van minimaal 1,5 m, uitsluitend nodig zolang de teelt het vereist, zoals menstoegankelijke wandelkappen, schaduwhallen en hagelnetten (tijdelijk voor zover het gebruik van hagelnetten betreft; de bij de hagelnetten behorende constructiepalen zijn permanent);
- hoog/ permanent: teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van minimaal 1,5 m met een permanent karakter, zoals stellingenteelt en regenkappen;

1.77 verbeelding

de kaart met de bijbehorende verklaring, waarop de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden zijn aangegeven;

1.78 verkoopvloeroppervlak

de voor het publiek zichtbare en toegankelijke winkelruimte ten behoeve van de detailhandel;

1.79 vrijstaand

bebouwing waarbij de hoofdgebouwen aan beide zijden niet in de perceelsgrens zijn gebouwd;

1.80 vloeroppervlak

de totale oppervlakte, gemeten op vloerniveau, die voor een functie wordt gebruikt;

1.81 volkstuinen

grond waarop, anders dan ten dienste van een agrarisch bedrijf, op kleine schaal voedings- en/of siergewassen worden geteeld en voornamelijk ten eigen behoeve;

1.82 voorgevel

de gevel van het hoofdgebouw die door zijn aard, functie, constructie dan wel gelet op de uitstraling ervan als belangrijkste gevel kan worden aangemerkt;

1.83 voorgevellijn

de lijn waarin de voorgevel van het hoofdgebouw is gelegen, alsmede het verlengde daarvan;

1.84 wonen

het verblijven van één huishouden in een woning;

1.85 woning

een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden;

1.86 woonunit

in zijn geheel of delen verplaatsbare woonruimte;

1.87 zorg-voor-elkaar-woning

een bijbehorend bouwwerk dat qua ligging een ruimtelijke eenheid vormt met de (hoofd)woning en waarin een gedeelte van de huishouding uit een oogpunt van (toekomstige) mantelzorg danwel een leeftijd van 60 of ouder gehuisvest is. Het kan hierbij gaan om een permanent bijbehorend bouwwerk of om een tijdelijke woonunit. Er moet sprake zijn van een sociale relatie tussen de bewoners van de (hoofd)woning en de zorg-voor-elkaar-woning.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand van een gebouw tot de perceelsgrens

de afstand van een gebouw tot de perceelsgrens wordt bepaald door het buitenwerks meten van de kortste afstand van een gevel van het gebouw tot de perceelsgrens;

2.2 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.3 de goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

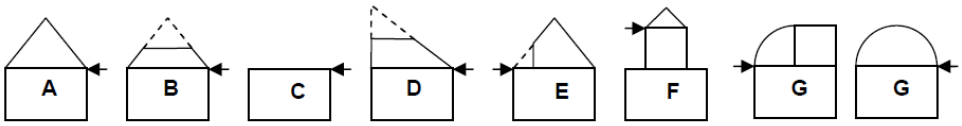

← = druiplijn
------ = denkbeeldige doorlopende daklijn
A. zadeldak / tentdak
B. gecombineerd dak
C. platdak
D. variabel gecombineerd dak / lessenaarsdak
E. dak met terras / loggia
F. platdak met dakopbouw
G. gebogen dak

2.4 de inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.5 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.6 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.7 de verticale diepte van een gebouw

de diepte van ondergrondse bebouwing, gemeten vanaf de onderzijde van de begane grondvloer van het bijbehorende hoofdgebouw.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch met waarden - Landschaps- en natuurwaarden

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch met waarden - Landschaps- en natuurwaarden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarisch grondgebruik en agrarische bedrijfsuitoefening;
b. instandhouding en ontwikkeling van landschappelijke en natuurwaarden;
c. instandhouding van aardkundige waarden;
d. extensief recreatief medegebruik;
e. paden en landwegen;
f. statische opslag;
g. doeleinden van openbaar nut
h. tuin- en erfbeplanting, wegbeplanting, landschapselementen, bosschages;
i. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

alsmede

j. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' wonen in een bedrijfswoning, met dien verstande dat per aangegeven aanduiding maximaal één bedrijfswoning is toegestaan;
k. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - trekkershut', een recreatief (nacht)verblijf voor passanten;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

3.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in 3.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

3.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van een bouwvlak, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan 4,5 m, tenzij met de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) een andere goothoogte is aangeduid;
c. de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan 8,5 m, tenzij met de aanduiding 'maximum bouwhoogte, (m) een andere bouwhoogte is aangeduid;
d. in afwijking van het bepaalde onder b ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument' en van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - rijksmonument' de goothoogte en de bouwhoogte van deze gebouwen niet meer mag bedragen dan de op het moment van ter visie legging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande goothoogte en bouwhoogte;
e. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde, voor zover gelegen binnen het bouwvlak,

maximaal 3,50 m mag bedragen;

b. voor carports en overkappingen geldt dat;
   1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
   2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
   3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
c. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, waaronder terreinafscheidingen, maximaal 2 m mag bedragen.

3.3 Specifieke gebruiksregels

3.3.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. detailhandel is enkel toegestaan in ondergeschikte vorm ten behoeve van verkoop van agrarische producten;
b. de gronden en gebouwen mogen uitsluitend worden gebruikt ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, met dien verstande dat in afwijking hiervan;
   1. inpandige opslag van caravans en boten is toegestaan;
   2. overige statische inpandige opslag is toegestaan met een maximale vloeroppervlakte van 350m^2;
c. per bouwvlak is maximaal één agrarisch bedrijf toegestaan.
d. de, ter plaatse van de met de aanduiding “overige zone- onverharde weg” aangegeven. onverharde wegen mogen niet worden verhard of worden verwijderd.

3.3.2 Gebruik bedrijfswoningen

Ten aanzien van de gebruiksregels binnen bedrijfswoningen geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

3.3.3 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

3.3.4 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;

d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

3.4 Afwijken van de gebruiksregels

3.4.1 Nevenactiviteiten

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in 3.3 onder d teneinde niet-agrarische nevenactiviteiten bij een agrarisch bedrijf toe te staan met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de nevenactiviteit mag betrekking hebben op:
   1. recreatieve aspecten zoals het verstrekken van logies en ontbijtvoorzieningen (bed en breakfast), exposities, verhuur van fietsen, huifkarren e.d.;
   2. zorgverlening;
   3. een agrarisch hulp- of nevenbedrijf;
b. de nevenactiviteit dient plaats te vinden binnen de aanwezige gebouwen;
c. de vloeroppervlakte van de bebouwing welke wordt aangewend voor de nevenactiviteit mag niet meer bedragen dan 25% van het bebouwd oppervlak tot een maximum van dan 350 m²;
d. indien het betreft logies, zijn er - met inachtneming van het bepaalde onder c - per agrarisch bedrijf maximaal 4 kamers toegestaan ten behoeve van logies;
e. voor zover het bedrijf is gelegen binnen het beschermde dorpsgezicht van Leur; de nevenactiviteit mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving en aan de cultuurhistorische waarde van het beschermde dorpsgezicht van Leur;
f. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven, voortvloeiende uit de milieu- en dierenwelzijnswetgeving;
g. detailhandel is niet toegestaan behoudens in ondergeschikte vorm in de verkoop van agrarische producten;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie.

3.4.2 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 3.3 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

3.4.3 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 3.3 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

3.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

3.5.1 Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden binnen deze bestemming zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden) voor zover deze zijn gelegen buiten het bouwvlak, de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 0,30 meter;
b. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
c. bodem verlagen of afgraven (ook ten behoeve van het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het rooien van bos, boomgaard en/of hagen;
f. het aanleggen, verbreden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
g. het halfverharden van onverharde wegen en paden voor zover hierdoor het karakter van de onverharde weg niet onevenredig wordt aangetast;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie-, of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

3.5.2 Uitzonderingen

Het onder 3.5.1 vervatte verbod geldt niet:

a. voor zover het werken en/of werkzaamheden betreft in het kader van het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
b. indien de werken en/of werkzaamheden in het kader van het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen en werken en/of werkzaamheden binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 30cm onder het bestaande maaiveld, met uitzondering van het halfverharden van onverharde wegen;
d. indien op basis van onderzoek is aangetoond, dat de landschaps- en natuurwaarden alsmede aardkundige waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad;

e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een vergunning in dit kader is verleend.

3.5.3 Voorwaarden vergunning

Een vergunning als bedoeld in artikel 3.5.1 mag alleen worden verleend indien door de uitvoering de aanwezige landschaps- en natuurwaarden alsmede aardkundige waarden niet onevenredig (kunnen) worden aangetast.

3.5.4 Deskundigenadvies

Alvorens een besluit te nemen omtrent het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 3.5.1 winnen burgemeester en wethouders advies in van een deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de vergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de landschaps- en natuurwaarden alsmede aardkundige waarden, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

3.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen, teneinde de in dit plan vervatte bestemming te wijzigen in de bestemming wonen, een en ander met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de wijziging heeft uitsluitend betrekking op gronden voor zover deze zijn gelegen binnen het bouwvlak, alsmede op gronden tot een afstand van 10 m uit het bouwvlak voor zover deze zijn gelegen binnen deze bestemming;
b. functieverandering is alleen van toepassing op fysiek bestaande gebouwen;
c. een wijziging is slechts toegestaan wanneer een reductie van tenminste 50% van de bebouwing (alle opstallen, exclusief de bedrijfswoning en met uitzondering van monumentale en karakteristieke gebouwen) per bestemmingswijziging plaatsvindt;
d. het resterend oppervlak aan gebouwen kan worden hergebruikt voor wonen. De gebouwen die niet voor wonen en bijgebouw worden hergebruikt, dienen te worden gesloopt (met uitzondering van monumentale en karakteristieke gebouwen);
e. verandering mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving;
f. de geluidbelasting vanwege het wegverkeer van geluidgevoelige gebouwen is niet hoger dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een vastgestelde hogere grenswaarde;
g. er bestaan geen bezwaren vanuit een verantwoorde stedenbouwkundige inrichting en vormgeving;
h. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
i. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 4 Agrarisch met waarden - Landschapswaarden

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor “Agrarisch met waarden - Landschapswaarden” aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarisch grondgebruik en agrarische bedrijfsuitoefening;
b. extensief recreatief medegebruik;
c. instandhouding van aardkundige waarden;
d. paden en landwegen;
e. instandhouding en ontwikkeling van landschappelijke waarden;
f. statische opslag;
g. doeleinden van openbaar nut
h. tuin- en erfbeplanting, wegbeplanting, landschapselementen, bosschages;
i. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;
j. behoud, beheer en herstel en/of ontwikkeling van de verschillende karakteristieke landschapstypen, de aardkundige, cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden, meer specifiek zijnde het kleinschalige karakter en het waarborgen van de dynamiek daarbinnen;

alsmede

k. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' wonen in een bedrijfswoning, met dien verstande dat per aangegeven aanduiding maximaal één bedrijfswoning is toegestaan;
l. ter plaatse van de aanduiding 'openheid', instandhouding van het open karakter van het gebied;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

4.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 4.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

4.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van een bouwvlak, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte;
c. in afwijking van het bepaalde onder b ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument' en van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - rijksmonument' de goothoogte en de bouwhoogte van deze gebouwen niet meer mag bedragen dan de op het moment van ter visie legging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande goothoogte en bouwhoogte;
d. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde, voor zover gelegen binnen het bouwvlak, maximaal 3,50 m mag bedragen;
b. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;

2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;

c. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder terreinafscheidingen, maximaal 2 m mag bedragen.

4.3 Specifieke gebruiksregels

4.3.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. detailhandel is enkel toegestaan in ondergeschikte vorm ten behoeve van verkoop van agrarische producten;
b. de gronden en gebouwen mogen uitsluitend worden gebruikt ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, met dien verstande dat in afwijking hiervan;
   1. inpandige opslag van caravans en boten is toegestaan;
   2. overige statische inpandige opslag is toegestaan met een maximale vloeroppervlakte van 350m^2;
c. per bouwvlak is maximaal één agrarisch bedrijf toegestaan;
d. bedrijfsgebouwen zijn uitsluitend toegestaan ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering;
e. de, ter plaatse van de met de aanduiding “overige zone- onverharde weg” aangegeven. onverharde wegen mogen niet worden verhard of worden verwijderd.

4.3.2 Gebruik bedrijfswoningen

Ten aanzien van de gebruiksregels binnen bedrijfswoningen geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

4.3.3 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

4.3.4 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

4.4 Afwijken van de gebruiksregels

4.4.1 Nevenactiviteiten

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in 4.3 onder d teneinde nevenactiviteiten bij een agrarisch bedrijf toe te staan met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de nevenactiviteit mag betrekking hebben op:
    1. het verstrekken van logies en ontbijtvoorzieningen (bed en breakfast), exposities, verhuur van fietsen, huifkarren e.d.;
    2. zorgverlening;
    3. een agrarisch hulp- of nevenbedrijf;
b. de nevenactiviteit dient plaats te vinden binnen de aanwezige gebouwen;
c. de vloeroppervlakte van de bebouwing welke wordt aangewend voor de nevenactiviteit mag niet meer bedragen dan 25% van het bebouwd oppervlak tot een maximum van 350 m^2;
d. indien het betreft logies, zijn er - met inachtneming van het bepaalde onder c - per agrarisch bedrijf maximaal 4 kamers toegestaan ten behoeve van logies;
e. de nevenactiviteit mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving;
f. detailhandel is niet toegestaan behoudens in ondergeschikte vorm in de verkoop van agrarische producten;
g. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie.

4.4.2 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 4.3 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m^2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

4.4.3 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 4.3 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;

c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

4.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.5.1 Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden binnen deze bestemming zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden) voor zover deze zijn gelegen buiten het bouwvlak, de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 0,30 m;
b. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
c. bodem verlagen of afgraven (ook ten behoeve van het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het rooien van bos, boomgaard en/of hagen;
f. het aanleggen, verbreden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
g. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie-, of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

4.5.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningplicht

Het onder 4.5.1 vervatte verbod geldt niet:

a. voor zover het werken en/of werkzaamheden betreft in het kader van het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
b. indien het werken en/of werkzaamheden in het kader van het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen en werken en/of werkzaamheden binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 30 cm onder het bestaande maaiveld;
d. indien op basis van onderzoek is aangetoond, dat de landschaps- en aardkundige waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een vergunning in dit kader is verleend.

4.5.3 Voorwaarden vergunning

Een omgevingsvergunning als bedoeld in 4.5.1 mag alleen worden verleend indien door de uitvoering de aanwezige landschaps- en aardkundige waarden niet onevenredig (kunnen) worden aangetast.

4.5.4 Deskundigenadvies

Alvorens een besluit te nemen omtrent het verlenen van een omgevingsvergunning winnen burgemeester en wethouders advies in van een deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de vergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de landschaps- en aardkundige waarden, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

4.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen, teneinde de in dit plan vervatte bestemming te wijzigen in de bestemming wonen, een en ander met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de wijziging heeft uitsluitend betrekking op gronden voor zover deze zijn gelegen binnen het bouwvlak, alsmede op gronden tot een afstand van 10 m uit het bouwvlak voor zover deze zijn gelegen binnen deze bestemming;
b. functieverandering is alleen van toepassing op fysiek bestaande gebouwen;
c. een wijziging is slechts toegestaan wanneer een reductie van tenminste 50% van de bebouwing (alle opstallen, exclusief de bedrijfswoning en met uitzondering van monumentale en karakteristieke gebouwen) per bestemmingswijziging plaatsvindt;
d. het resterend oppervlak aan gebouwen kan worden hergebruikt voor wonen. De gebouwen die niet voor wonen en bijgebouw worden hergebruikt, dienen te worden gesloopt (met uitzondering van monumentale en karakteristieke gebouwen);
e. verandering mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving;
f. de geluidbelasting vanwege het wegverkeer van geluidgevoelige gebouwen is niet hoger dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een vastgestelde hogere grenswaarde;
g. er bestaan geen bezwaren vanuit een verantwoorde stedenbouwkundige inrichting en vormgeving;
h. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
i. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 5 Bedrijf

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. Bedrijven;
met de volgende voorwaarden:
1. ter plaatse van de aanduiding 'dierenpension' is uitsluitend een dierenpension toegestaan;
2. ter plaatse van de aanduiding 'verkooppunt motorbrandstoffen' is uitsluitend een verkooppunt voor motorbrandstoffen toegestaan;
   - uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'vulpunt LPG' is tevens een vulpunt voor LPG toegestaan;
3. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - automobielbedrijf' is uitsluitend een automobielbedrijf toegestaan;
4. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - biljarthandel' is uitsluitend een biljarthandel toegestaan;
5. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - garagebedrijf' is uitsluitend een garagebedrijf toegestaan;
6. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - handel in gebruiksgoederen' is uitsluitend een handel in gebruiksgoederen toegestaan;
7. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - inpandige opslag' is uitsluitend een bedrijf in de vorm van een inpandige opslag toegestaan;
8. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - keukencentrum' is uitsluitend een keukencentrum toegestaan;
9. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - kledingsorteerbedrijf' is uitsluitend een kledingsorteerbedrijf toegestaan;
10. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - kwekerij' is uitsluitend een kwekerij toegestaan;
11. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - leverancier kozijnen en overkappingen' is uitsluitend een leverancier van kozijnen en overkappingen toegestaan;
12. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - machinehandel' is uitsluitend een machinehandel toegestaan;
13. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - muziekhandel' is uitsluitend een muziekhandel toegestaan;
14. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - opslag bedrijfsgoederen' is uitsluitend een opslag van bedrijfsgoederen toegestaan;
15. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - opslag voor vereniging' is uitsluitend een opslag ten behoeve van een vereniging toegestaan;
16. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - poelier/slagerij' is uitsluitend een poelier/slagerij toegestaan;
17. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - rietdekkersbedrijf' is uitsluitend een rietdekkersbedrijf toegestaan;
18. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - staalconstructiebedrijf (categorie 4)' is uitsluitend een staalconstructiebedrijf met een maximale zwaarte van milieucategorie 4 toegestaan;
19. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - taxibedrijf' is uitsluitend een taxibedrijf toegestaan;
20. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - timmerbedrijf' is uitsluitend een timmerbedrijf toegestaan;
21. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - transportbedrijf' is uitsluitend een transportbedrijf toegestaan;

22. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - kunst en antiek' is uitsluitend een handel in kunst en antiek toegestaan.
23. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van dienstverlening - kapsalon' is uitsluitend een kapsalon toegestaan.
24. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - leverancier kozijnen en overkappingen' is uitsluitend een leverancier van kozijnen en overkappingen toegestaan;

b. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' wonen in een bedrijfswoning, met dien verstande dat per aangegeven aanduiding maximaal één bedrijfswoning is toegestaan;
c. per bestemmingsvlak is maximaal één bedrijf toegestaan, danwel het op het tijdstip van het van kracht worden van het plan legaal bestaande grotere aantal;
d. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

5.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 5.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen:

5.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen voor de in artikel 5.1 omschreven doeleinden geldt dat:

a. gebouwen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van een bouwvlak, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte;
c. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.
d. de inhoud van een bedrijfswoning maximaal 600 m^3 bedraagt.

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten maximaal 9 m mag bedragen;
c. de bouwhoogte van luifels bij tankstations maximaal 7 m mag bedragen;
d. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m^2 mag bedragen;
e. de bouwhoogte van de overige niet eerder genoemde bouwwerken maximaal 3 m mag bedragen.

5.3 Specifieke gebruiksregels

5.3.1 Verkooppunt motorbrandstoffen

Ter plekke van de aanduiding 'verkooppunt motorbrandstoffen' is in ieder geval tevens toegestaan:

a. de verkoop van motorbrandstoffen, waaronder de verkoop van LPG;
b. een autowasinrichting;
c. een pompshop met een maximaal winkelvloeroppervlakte van 150 m^2;
d. luifels met een maximale oppervlakte van 600 m^2 per tankstation.

5.3.2 LPG vulpunt

Ter plaatse van de aanduiding 'LPG vulpunt' is een LPG vulpunt toegestaan.

5.3.3 Gebruik bedrijfswoningen

Ten aanzien van de gebruiksregels binnen bedrijfswoningen geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

5.3.4 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

5.3.5 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

5.4 Afwijken van de gebruiksregels

5.4.1 Andere bedrijfsactiviteit

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 5.1 onder a, voor de vestiging van een bedrijf vermeld in “Bijlage 5 Staat van bedrijfsactiviteiten - 1” of een hieraan qua aard en uitstraling gelijkwaardig bedrijf, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het bedrijf dient voor wat betreft de aard en omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt, gelijk gesteld te kunnen worden aan een bedrijf behorende tot milieucategorie 1 of 2 van de "Staat van bedrijfsactiviteiten - 1";
b. de aard en activiteiten van het bedrijf leiden ook overigens niet tot een onevenredige inbreuk op het woon- en leefklimaat in de omgeving.

5.4.2 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 5.3 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

5.4.3 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 5.3 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 6 Bedrijventerrein - 1

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Bedrijventerrein - 1" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijven, voor zover deze behoren tot milieucategorie 1 van 'Bijlage 5 Staat van bedrijfsactiviteiten - 1', hierbij geldt dat:
    1. ter plaatse van de aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2' tevens bedrijven in milieucategorie 2 van de genoemde lijst zijn toegestaan;
    2. detailhandel niet is toegestaan;
    3. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - autohandel' zijn de gronden tevens bestemd voor de handel in en reparatie van gebruikte motorvoertuigen;
    4. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - handel in oude metalen' zijn de gronden tevens bestemd voor de handel in oude metalen;
b. bedrijfswoningen;
c. in- en uitritten;
d. groenvoorzieningen;
e. nutsvoorzieningen;
f. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met bijbehorende bouwwerken, (parkeer)voorzieningen en (on)bebouwde gronden.

6.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 6.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

6.2.1 Bedrijfsgebouwen

Ten aanzien van bedrijfsgebouwen geldt dat:

a. gebouwen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van een bouwvlak, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de bruto bedrijfsvloeroppervlakte per bedrijf tenminste 100 m^2 dient te bedragen;
c. de afstand tussen gebouwen en tenminste één van de zijdelingse perceelsgrenzen minimaal 3 m dient te bedragen;
d. een minimum en een maximum bouwhoogte, alsmede een maximum bebouwingspercentage, geldt ter plaatse van de aanduiding 'minimum bouwhoogte (m), maximum bouwhoogte (m), maximum bebouwingspercentage (%)'
e. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte;
f. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.

6.2.2 Bedrijfswoningen

Ten aanzien van bedrijfswoningen geldt dat:

a. woningen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van een bouwvlak, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. per bedrijf is maximaal één bedrijfswoning toegestaan;
c. de inhoud niet meer mag bedragen dan 700 m^3;

d. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens minimaal 3 m dient te bedragen;
e. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.
f. de bedrijfswoning uit ten hoogste 2 bouwlagen mag bestaan en dient te worden afgesloten door een kap;
g. de dakhelling van bedrijfswoningen tenminste 20º en ten hoogste 45º dient te bedragen;
h. de gezamenlijke oppervlakte van bij de bedrijfswoning behorende bijbehorende bouwwerken niet meer dan 45 m² mag bedragen;
i. de goot- en bouwhoogte van bijgebouwen ten dienste van het wonen niet meer dan 3 respectievelijk 4,5 meter mag gedragen, tenzij een afwijkende maximale bouwhoogte is aangeduid;
j. bijbehorende bouwwerken tenminste 4,5 m achter het verlengde van de voorgevel van de bedrijfswoning dienen te worden gebouwd.

6.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt de hoogte maximaal bedraagt:

a. voor terreinafscheidingen 2 meter;
b. in afwijking van het onder a bepaalde mag de hoogte van terreinafscheidingen, die zich:
    1. binnen een afstand van 1 meter bevinden tot de gronden die zijn bestemd voor 'Groen' of 'Verkeer - Verblijfsgebied', niet meer bedragen dan 1 meter;
    2. vóór de voorgevel en het verlengde daarvan, dan wel binnen een afstand van 1 meter daarachter bevinden, uitsluitend worden uitgevoerd met een constructie die vanaf 1 meter hoogte voor minimaal 90% open is;
c. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze 1 m vóór of minimaal 0,5 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de vorm van licht- en vlaggenmasten, 9 meter;
e. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde maximaal 6 meter.

6.2.4 Reclame-uitingen

Reclame-uitingen mogen uitsluitend aan de gevel van het hoofdgebouw worden aangebracht, met dien verstande dat:

a. de oppervlakte van een reclamebord niet meer mag bedragen dat 0,5m^2;
b. het reclamebord niet buiten de gevels van het betreffende gebouw mag uitsteken;
c. per bedrijf ten hoogste twee reclameborden mogen worden geplaatst;
d. de reclame-uiting geen onevenredige (licht)hinder voor de omgeving mag veroorzaken.

6.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van het bepaalde in artikel 6.2.2 onder b teneinde het bouwvolume met een maximum van 15% te vergroten, ten behoeve van het realiseren van een inpandige kantoorruimte;
b. van het bepaalde in artikel 6.2.3 onder a, voor het toestaan van hogere terreinafscheidingen tot een maximum van 2,50 m, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. dat hierdoor geen onevenredige beschaduwing of uitzichtbeperking ontstaat op aangrenzende gronden;
    2. dat terreinafscheidingen die op de gezamenlijke perceelsgrens met een openbaar gebied zijn gebouwd vanaf 1 m hoogte voor 90% uit een open constructie dienen te bestaan;
c. 6.2.3 onder b voor het toestaan van bouwwerken, geen gebouwen zijnde tot een maximumhoogte van 8 m, indien dit voor de bedrijfsvoering aantoonbaar noodzakelijk is

d. van het bepaalde in artikel 6.2.4 onder e voor het oprichten van een reclamezuil met een maximale hoogte van 8 m en een maximale aanduidingsoppervlakte van 6 m^2, mits hierdoor geen onevenredige beschaduwing, lichthinder of uitzichtbeperking ontstaat op aangrenzende gronden.

6.4 Specifieke gebruiksregels

6.4.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. grote lawaaimakers als bedoeld in onderdeel D, Bijlage 1 Besluit omgevingsrecht zijn niet toegestaan;
b. per bouwperceel is maximaal één bedrijf toegestaan;
c. per bedrijf is maximaal één bedrijfswoning toegestaan;
d. de voorkeursgrenswaarde als bedoeld in de Wet geluidhinder dan wel de vóór vaststelling van dit plan verleende hogere grenswaarde mag niet worden overschreden;
e. detailhandel is uitsluitend toegestaan indien een omgevingsvergunning als bedoeld in 6.5 onder c is verleend;
f. ter plaatse van de aanduiding 'pad' dient er ruimte te worden gereserveerd voor de aanleg en instandhouding van een pad met openbare functie.

6.4.2 Gebruik bedrijfswoningen

Ten aanzien van de gebruiksregels binnen bedrijfswoningen geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

6.4.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

6.5 Afwijken van de gebruiksregels

6.5.1 Andere bedrijfsactiviteit

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van het bepaalde in artikel 6.1 onder a, voor de vestiging van een bedrijf dat niet is vermeld in 'Bijlage 5 Staat van bedrijfsactiviteiten - 1" danwel voorkomt in milieucategorie 3 met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. het bedrijf dient voor wat betreft de aard en omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt, gelijk gesteld te kunnen worden aan een bedrijf behorende tot milieucategorie 1 of 2 van de **Bijlage;**
    2. de aard en de activiteiten van het bedrijf leiden ook overigens niet tot een onevenredige inbreuk op het woon- en leefklimaat in de omgeving.
b. van het bepaalde in artikel 6.1 onder a, voor de vestiging van recreatieve voorzieningen binnen gebouwen, die naar hun gevolgen voor de omgeving gelijk kunnen worden gesteld met de bedrijven uit

categorie 1 en 2 van de **Bijlage,**zoals sportscholen, dansscholen, biljart- en snookercentra, fitnesscentra en sauna's;

c. van het bepaalde in artikel 6.1 onder a ten behoeve van het bouwen en gebruiken van de in 6.1 bedoelde gronden door detailhandelsbedrijven, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat deze gezien de omvang en aard van de goederen, zoals auto's en boten, grove bouwmaterialen en grootschalige meubeldetailhandel, niet passen in een winkelcentrum of een woongebied, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
   1. zorg dient te worden gedragen voor een goede verkeersontsluiting;
   2. voldoende parkeervoorzieningen op eigen terrein dient te worden gerealiseerd;
   3. de vestiging van een dergelijke perifere detailhandel niet mag leiden tot een onevenredige aantasting van het voorzieningenniveau binnen het verzorgingsgebied binnen de kern Wijchen.

6.5.2 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 6.4 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

Artikel 7 Bedrijventerrein - 2

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Bedrijventerrein - 2" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijven, met dien verstande dat bedrijven uitsluitend zijn toegestaan indien deze behoren tot de categorieën 1 tot en met 3 uit 'Bijlage 6 Staat van bedrijfsactiviteiten - 2', dit met dien verstande dat:
   1. ter plaatse van de aanduiding 'bedrijf tot en met categorie 2' uitsluitend bedrijven in categorie 1 en 2 uit de genoemde lijst zijn toegestaan;
   2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - staalconstructiebedrijf' tevens een staalconstructiebedrijf is toegestaan;
   3. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'verkooppunt motorbrandstoffen' tevens een verkooppunt voor motorbrandstoffen met de hierbij behorende voorzieningen is toegestaan. Hierbij geldt dat:
      - verkoop van LPG is toegestaan met inachtneming van de in de bestemming 'Groen' aangeduide "vulpunt LPG"; en
      - dat detailhandel ten behoeve van het tankstation is toegestaan met een maximaal winkelverkoopvloeroppervlak (w.v.o.) van 100 m^2;
   4. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - garagebedrijf' tevens een garagebedrijf met showroom is toegestaan;
b. bedrijfswoningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning';
c. in- en uitritten;
d. groenvoorzieningen;
e. nutsvoorzieningen;
f. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met bijbehorende bouwwerken, (parkeer)voorzieningen en (on)bebouwde gronden.

7.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 7.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

7.2.1 Bedrijfsgebouwen

Ten aanzien van bedrijfsgebouwen geldt dat:

a. gebouwen uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van een bouwvlak, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de afstand tussen gebouwen en tenminste één van de zijdelingse perceelsgrenzen minimaal 3 m dient te bedragen;
c. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte, met dien verstande dat de goothoogte van gebouwen gelegen binnen een afstand van 10 m uit de bestemming Groen maximaal 5 m bedraagt;
d. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.

7.2.2 Bedrijfswoningen

Ten aanzien van bedrijfswoningen geldt dat:

a. de inhoud niet meer dan 600 m^3 bedraagt;
b. de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens minimaal 3 m bedraagt;

c. de goot- en de bouwhoogte maximaal respectievelijk 4 en 9 m bedragen;
d. de dakhelling tenminste 20º en ten hoogste 45º dient te bedragen, met dien verstande dat voor 40 % van de bebouwde oppervlakte van de woning de minimale dakhelling niet van toepassing is;
e. de gezamenlijke oppervlakte van bij de bedrijfswoning behorende bijbehorende bouwwerken niet meer dan 60 m² mag bedragen;
f. de goot- en bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken ten dienste van het wonen maximaal respectievelijk 3 en 4,5 m bedragen;
g. bijbehorende bouwwerken tenminste 4,5 m achter het verlengde van de voorgevel van de bedrijfswoning dienen te worden gebouwd.

7.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 meter mag bedragen;
b. in afwijking van het bepaalde onder a bedraagt de hoogte van terreinafscheidingen bij bedrijfswoningen vóór of in het verlengde van de voorgevel van de bedrijfswoning maximaal 1 meter;]
c. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. de bouwhoogte van de overige bouwwerken, voor zover gelegen binnen een bouwvlak, mag maximaal 12 meter bedragen;
e. vrijstaande reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

7.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van het bepaalde in 7.2.1 onder a, teneinde gebouwen op een kleinere afstand tot de zijdelingse perceelsgrens toe te staan danwel te bouwen in de zijdelingse perceelsgrens, met dien verstande dat de brandveiligheid niet in het geding mag zijn. Hiertoe dient de commandant van de regionale brandweer gehoord te worden;
b. van het bepaalde in artikel 7.2.3 onder a, voor het toestaan van hogere terreinafscheidingen tot een maximum van 3 m, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de noodzaak hiertoe bestaat uit het oogpunt van een doelmatige bedrijfsvoering van het op het betreffende perceel gevestigde bedrijf;
    2. de terreinafscheiding vanaf 1 m hoogte voor 90% uit een open constructie bestaat;
    3. de terreinafscheiding niet leidt tot een onevenredige aantasten van het gebruik op aangrenzende gronden;
    4. terreinafscheidingen die op de gezamenlijke perceelsgrens met een openbaar gebied zijn gebouwd vanaf 1 m hoogte voor 90% uit een open constructie bestaan.
c. van het bepaalde in artikel 7.2.3 onder c voor het oprichten van een reclamezuil met een maximale hoogte van 10 m en een maximale aanduidingsoppervlakte van 6 m², met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. maximaal 3 van deze reclame-uitingen binnen de bestemming zijn toegestaan;
    2. hierdoor geen onevenredige beschaduwing, lichthinder of uitzichtbeperking ontstaat van of op aangrenzende gronden.

7.4 Specifieke gebruiksregels

7.4.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. detailhandel is uitsluitend toegestaan na verkrijging van een ontheffing als bedoeld in 7.5 onder c, met dien verstande dat:
    1. detailhandel tevens is toegestaan in de vorm van ondergeschikte detailhandel in ter plaatse vervaardigde of bewerkte producten;
    2. detailhandel is toegestaan ten dienste van autobedrijven als bedoeld onder 7.1 lid a onder 4 en het tankstation als bedoeld onder 7.1 lid a onder 3;
b. grote lawaaimakers als bedoeld in onderdeel D, Bijlage 1 Besluit omgevingsrecht alsmede risicovolle inrichtingen zijn niet toegestaan;
c. kantoren enkel zijn toegestaan als onzelfstandig onderdeel van een ter plaatse aanwezig bedrijf;
d. buitenopslag is uitsluitend toegestaan ten dienste van de bedrijfsvoering en uitsluitend binnen het bouwvlak tot een maximale hoogte van 6 meter;
e. elk bedrijf dient op eigen erf te voorzien in zijn parkeerbehoefte;
f. windturbines zijn niet toegestaan.

7.4.2 Gebruik bedrijfswoningen

Ten aanzien van de gebruiksregels binnen bedrijfswoningen geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

7.4.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

7.5 Afwijken van de gebruiksregels

7.5.1 Andere bedrijfsactiviteit

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van het bepaalde in artikel 7.1 onder a, voor de vestiging van een bedrijf dat niet is vermeld in de 'Bijlage 5 met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. het bedrijft dient voor wat betreft de aard en omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt, gelijk gesteld te kunnen worden aan een bedrijf behorende tot milieucategorie 1 t/m 3 van de 'Bijlage 5'
    2. de aard en activiteiten van het bedrijf leiden ook overigens niet tot een onevenredige inbreuk op het woon- en leefklimaat in de omgeving.
b. van het bepaalde in artikel 7.4 onder b voor de vestiging van risicovolle inrichtingen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. voldaan wordt aan de wettelijke normen met betrekking tot de externe veiligheid;
    2. hierover advies wordt ingewonnen bij een terzake deskundige.
c. van het bepaalde in artikel 7.4 onder a ten behoeve van het bouwen en gebruiken van de in 7.1 bedoelde gronden door detailhandelsbedrijven, waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat deze gezien de omvang en aard van de goederen, zoals auto's en boten, niet elders passen in de kern van Bergharen

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

1. voldoende parkeervoorzieningen op eigen terrein worden gerealiseerd;
2. de vestiging van een dergelijke perifere detailhandel mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van het voorzieningenniveau binnen het verzorgingsgebied in Wijchen.

7.5.2 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 7.4 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

Artikel 8 Centrum

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Centrum aangewezen gronden zijn bestemd voor

a. centrumdoeleinden, uitsluitend op de begane grond:
   1. detailhandel;
   2. zakelijke dienstverlening
   3. kantoren
   4. maatschappelijke doeleinden, waarbij geldt dat de gronden ter plaatse van de aanduiding 'maatschappelijk' uitsluitend zijn bestemd voor maatschappelijke doeleinden;
   5. maatschappelijke dienstverlening;
   6. ter plaatse van de aanduiding 'horeca tot en met categorie 2; horeca tot en met categorie 2';
   7. ter plaatse van de aanduiding 'horeca tot en met categorie 3; horeca tot en met categorie 3';
b. wonen, uitsluitend in de vorm van een bovenwoning en uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van wonen - bovenwoning";

alsmede voor

c. nutsvoorzieningen;
d. verkeers- en parkeervoorzieningen;
e. verblijfsdoeleinden;
f. groen- en speelvoorzieningen;
g. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

8.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 8.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

8.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat:
   1. ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan en;
   2. het bouwvlak mag worden overschreden ten behoeve van luifels; de bouwhoogte en diepte van deze luifels mogen niet meer bedragen dan respectievelijk 4 meter en 1,5 meter;
b. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan het op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal woningen;
c. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte,
d. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.
e. in afwijking van het bepaalde onder a zijn gebouwen voor nutsvoorzieningen, zoals voorzieningen voor telecommunicatie, water- en energiedistributie tevens buiten het bouwvlak toegestaan, met dien verstande dat het bebouwde oppervlakte niet meer dan 10 m^2 en de bouwhoogte niet meer dan 3.5 meter bedragen.

8.2.2 Bouwwerken geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten maximaal 9 m mag bedragen;
c. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. de bouwhoogte van de overige niet eerder genoemde bouwwerken maximaal 3 m mag bedragen, met uitzondering van beeldende kunstwerken.

8.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van artikel 8.2.1 onder a teneinde buiten het bouwvlak fietsenstallingen, materiaalbergingen en kiosken op te richten, met inachtneming van de volgende bepalingen:
    1. de goothoogte bedraagt niet meer dan 2,5 meter;
    2. de bouwhoogte bedraagt niet meer dan 3,5 meter;
    3. het bebouwde oppervlakte bedraagt niet meer dan 20 m^2 per gebouw;
    4. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en de belangen van derden mogen niet onevenredig worden geschaad;
    5. de verkeersveiligheid mag niet in het gedrang komen;
b. van artikel 8.2.2 teneinde een afwijkende maatvoering voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde toe te staan, met inachtneming van de volgende bepalingen:
    1. tegen deze hoogte bestaan geen bezwaren vanuit een oogpunt van verkeersveiligheid of in verband met de ontsluiting van percelen;
    2. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruismogelijkheden van aangrenzende gronden en bouwwerken en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
    3. er bestaan geen bezwaren vanuit een verantwoorde stedenbouwkundige inrichting en vormgeving.

8.4 Specifieke gebruiksregels

8.4.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - bovenwoning' zijn, behoudens het bepaalde onder d , geen andere functies toegestaan dan wonen op de verdieping;
b. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
c. bed & breakfast in de woning is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.
d. horeca, detailhandel, zakelijke dienstverlening en kantoren voor zover het kantoren betreft met een baliefunctie, zijn uitsluitend toegestaan in de begane grondbouwlaag. met dien verstande dat in afwijking hiervan ondergeschikte functies op de verdieping of in de kelder zijn toegestaan als niet-zelfstandig onderdeel van de functie op de begane grond.

8.4.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de

bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

8.4.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

8.5 Afwijken van de gebruiksregels

8.5.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 8.4 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

8.5.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 8.4 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;

i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 9 Detailhandel

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Detailhandel" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. detailhandel;
b. wonen, uitsluitend:
    1. ter plaatse van de aanduiding "bedrijfswoning" wonen in een bedrijfswoning, met dien verstande dat per aangegeven aanduiding maximaal één bedrijfswoning is toegestaan;
    2. ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van wonen - bovenwoning" in de vorm van een bovenwoning, met dien verstande dat het aantal bovenwoningen niet meer dan het aangeven maximale aantal woningen danwel, indien geen aantal staat gegeven, maximaal het op het tijdstip van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal legaal aanwezige woningen mag bedragen;
c. één standplaats voor het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen dan wel diensten, gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel – standplaats'.
d. zakelijke dienstverlening;
e. maatschappelijke doeleinden;
f. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

9.2 Bouwen

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 9.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

9.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte,
c. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.
d. de inhoud van bedrijfswoningen niet meer dan 600m^3 bedraagt.

9.2.2 Bouwwerken geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;
b. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
c. de bouwhoogte van de overige niet eerder genoemde bouwwerken maximaal 3 m mag bedragen.

9.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 9.2.1 onder a teneinde vrijstaande bijgebouwen ten behoeve van woningen buiten het bouwvlak te bouwen met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de bouwhoogte bedraagt maximaal 4,5 m;
b. de goothoogte bedraagt maximaal 3 m;
c. het bebouwde oppervlakte bedraagt maximaal 50m2;
d. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad.

9.4 Specifieke gebruiksregels

9.4.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt dat:

a. detailhandel, zakelijke dienstverlening en maatschappelijke doeleinden, uitsluitend zijn toegestaan op de begane grondbouwlaag, met dien verstande dat in afwijking hiervan ondergeschikte functies op de verdieping of in de kelder zijn toegestaan als niet-zelfstandig onderdeel van de functie op de begane grond.
b. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - bovenwoning' zijn, behoudens het bepaalde onder a , geen andere functies toegestaan dan wonen op de verdieping;
c. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
d. bed & breakfast in de woning is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

9.4.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

9.5 Afwijken van de gebruiksregels

9.5.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 9.4 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt

aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

9.5.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 9.4 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 10 Gemengd

10.1 Bestemmingsomschrijving

10.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Gemengd' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. dienstverlening;
b. kantoren;
c. wonen;
d. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'parkeergarage', een parkeergarage

met dien verstande dat,

ter plaatse van de aanduiding : specifieke vorm van gemengd - MFA de aangewezen gronden uitsluitend bestemd zijn voor:

e. maatschappelijke voorzieningen;
f. sport;
g. ondersteunende horeca;
h. ter plaatse van de aanduiding 'nutsvoorziening' een nutsvoorziening.
i. ter plaatse van de aanduiding 'parkeren' uitsluitend parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen en in- en uitritten; dienstverlening;

de gronden binnen de bestemming zijn mede bestemd voor:

j. parkeervoorzieningen;
k. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;
l. bijbehorende voorzieningen zoals terrassen, tuinen, erven, paden e.d.;

10.2 Bouwregels

10.2.1 Algemeen

Uitsluitend zijn toegestaan gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen, die ten dienste staan van deze bestemming,

10.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. gebouwen binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat: ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan het op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal woningen;
c. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte,
d. indien geen maximale goot- of bouwhoogte staat aangeduid dan bedraagt de bouwhoogte maximaal 9 meter.

10.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m;
b. de bouwhoogte van licht- en vlaggenmasten mag niet meer dan 6 meter bedragen;

c. voor carports en overkappingen geldt dat;
   1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
   2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
   3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 5 m.

10.3 Specifieke gebruiksregels

10.3.1 Algemeen

a. Ten aanzien van de gebruiksregels geldt dat dienstverlening en kantoren uitsluitend zijn toegestaan op de begane grondbouwlaag met dien verstande dat in afwijking hiervan ondergeschikte functies op de verdieping of in de kelder zijn toegestaan als niet-zelfstandig onderdeel van de functie op de begane grond.
b. Het bestaande aantal woningen mag niet worden vergroot.
c. Beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.
d. Bed & breakfast in de woning is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

10.3.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

10.3.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

10.4 Afwijken van de gebruiksregels

10.4.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 10.3 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende

bouwwerken met een maximum van 100 m²;

b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

10.4.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 10.3 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 11 Groen

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Groen" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten;
b. tuinen;
c. bos;
d. natuurwaarden;
e. water(lopen);
f. paden en in- en uitritten;
g. speelvoorzieningen;
h. geluidwerende voorzieningen;
i. beeldende kunstwerken;
j. bestaande parkeervoorzieningen;
k. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

alsmede:

l. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van groen - hondenuitlaatplaats" een hondenuitlaatplaats, ;
m. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "jongerenontmoetingsplek", jongerenontmoetingsplaatsen;
n. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - dierenweide" voor groenvoorzieningen in de vorm van een dierenweide;
o. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "geluidswal" de instandhouding van de geluidswal;
p. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "zend- en ontvangstinstallatie" een antennemast voor mobiele telecommunicatie;
q. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "vulpunt LPG" is tevens een LPG vulpunt toegestaan;
r. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van cultuur en ontspanning - muziekkiosk ” een muziekkiosk;
s. de instandhouding van bestaande nutsvoorzieningen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "nutsvoorziening;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

11.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 11.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

11.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen niet zijn toegestaan ter plaatse van de aanduidingen "bos" en "natuurwaarden";
b. de oppervlakte per gebouw maximaal 25 m² bedraagt en de goothoogte en de bouwhoogte maximaal 3 m bedragen;
c. ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - dierenweide " dierenverblijven mogen worden gebouwd met een gezamenlijke bebouwde oppervlakte van maximaal 75 m^2 en een maximale bouwhoogte van 4,5 meter;
d. in afwijking van het bepaalde onder b bedraagt de maximale bouwhoogte ten behoeve van een muziekkiosk ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - muziekkiosk" maximaal 5 meter;
e. in afwijking van het bepaalde onder b mag ter plaatse van de aanduiding "jongerenontmoetingsplek" het

bebouwde oppervlakte maximaal 25m^2, en de maximale bouwhoogte maximaal 3,75 meter bedragen.

11.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. voor bestaande, ten tijde van de ter visielegging van het ontwerpbestemmingsplan, legaal aanwezige bouwwerken geen gebouw zijnde, de bestaande legale hoogte;
b. voor overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, met uitzondering van speeltoestellen, en beeldende kunstwerken, de hoogte maximaal 2 meter bedraagt;
c. ter plaatse van de aanduiding "geluidwal" geldt de aangeduide minimum bouwhoogte als minimum.
d. de hoogte van een zend- en ontvangstinstallatie ter plaatse van de aanduiding "zend- en ontvangstinstallatie" maximaal 40 meter bedraagt;
e. bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van in- en uitritten als bedoeld in artikel 11.1 onder m zijn tevens toegestaan beneden peil.

11.3 Specifieke gebruiksregels

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt dat:

a. ter plaatse van de aanduiding “bos” zijn de gronden primair zijn bestemd voor de instandhouding van bos;
b. ter plaatse van de aanduiding "natuurwaarden" zijn de gronden primair bestemd voor de ontwikkeling en instandhouding van natuurwaarden, waaronder begrepen de groene ontwikkelingszone;
c. ter plaatse van de aanduiding "parkeerterrein" zijn de gronden primair bestemd voor de instandhouding van bos, alsmede voor parkeervoorzieningen en jeu-de boules banen;
d. ter plaatse van de aanduiding 'waterberging' zijn de gronden mede bestemd voor de bescherming en instandhouding van waterberging, al dan niet in de vorm van een wadi;
e. in- en uitritten uitsluitend zijn toegestaan voor zover deze noodzakelijk zijn voor het bereiken van de (aangrenzende) percelen en als toegang voor parkeerkelders;
f. speelvoorzieningen in de vorm van speelplaatsen/sport-c.q. trapvelden met de hierbij behorende voorzieningen met een oppervlakte groter dan 100 m² uitsluitend zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding “Speelvoorziening".

11.4 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van:

a. van het bepaalde in artikel 11.1 onder g, en 11.3 onder f, teneinde respectievelijk speelvoorzieningen in de vorm van speelplaatsen en sport-/c.q. trapvelden met de hierbij behorende voorzieningen met een oppervlakte groter dan 100 m² en hondenuitlaatplaatsen toe te staan op een locatie die niet overeenkomstig is aangeduid, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de verkeersveiligheid mag niet in het gedrang komen;
    2. een onevenredige toename van de aantasting van het woon- en leefklimaat is niet toegestaan.
b. voor de realisatie van een maatschappelijke functie in de vorm van een jongerenontmoetingsplaats met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de verkeersveiligheid mag niet in het gedrang komen;
    2. een onevenredige toename van de aantasting van het woon- en leefklimaat in niet toegestaan;
    3. een afstand van 50 meter tot de dichtstbijzijnde woning in acht wordt genomen;
    4. de bouwhoogte maximaal 3,75 meter bedraagt;
    5. het bebouwingsoppervlakte maximaal 25m^2 bedraagt.

Artikel 12 Horeca

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Horeca' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. horecabedrijven, meer specifiek:
   1. ter plaatse van de aanduiding "horeca tot en met categorie 2" zijn uitsluitend horecabedrijven in de categorie 1 t/m 2 toegestaan;
   2. ter plaatse van de aanduiding "horeca tot en met categorie 3" zijn uitsluitend horecabedrijven in de categorie 1 t/m 3 toegestaan;
   3. ter plaatse van de aanduiding "horeca tot en met categorie 4" zijn uitsluitend horecabedrijven in de categorie 1 t/m 4 toegestaan;
   4. ter plaatse van de aanduiding "hotel" uitsluitend hotelactiviteiten zijn toegestaan;
b. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' wonen in een bedrijfswoning, met dien verstande dat per aangegeven aanduiding maximaal één bedrijfswoning is toegestaan;
c. kantoorruimte ten behoeve van een zelfstandig kantoor ter plaatse van de aanduiding "kantoor -1", met een maximale oppervlakte van 170m^2;
d. kantoorruimte ten behoeve van een zelfstandig kantoor ter plaatse van de aanduiding "kantoor -2", met een maximale oppervlakte van 240 m^2;
e. ter plaatse van de aanduiding "parkeerterrein" de gronden mede zijn bestemd voor parkeren;
f. ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van wonen - bovenwoning' zijn de gronden mede bestemd voor wonen in de vorm van een bovenwoning, met dien verstande dat het aantal bovenwoningen maximaal het op het tijdstip van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal mag bedragen;
g. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

12.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 12.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende regels.

12.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen binnen een bouwvlak worden gebouw, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte,
c. indien geen maximale bouwhoogte is gegeven geldt de ten tijde van ter inzagelegging van dit plan aanwezige bouw- en goothoogte als maximum;
d. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %.
a. de inhoud van bedrijfswoningen maximaal 600 m^3 bedraagt.

12.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Voor bijbehorende bouwwerken geldt dat:

a. deze mogen worden opgericht binnen het bouwvlak en binnen de aanduiding "specifieke bouwaanduiding

- zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen";

b. de goothoogte, bouwhoogte en kaprichting en oppervlakte niet mag afwijken van de bestaande goothoogte, de bouwhoogte, en kaprichting en oppervlakte.

12.2.3 Bouwwerken geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen gelegen binnen de aanduiding 'overige zone - karakterbepalend erf' maximaal 1 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte voor overige terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;
c. de bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten maximaal 9 m mag bedragen;
d. de bouwhoogte voor overige bestaande legaal aanwezige bouwwerken voor zover deze zijn gelegen achter de naar de weg gekeerde zijde van gevels van gebouwen of het verlengde hiervan, 3,5 m mag bedragen;
e. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
f. de bouwhoogte van de overige bouwwerken geen gebouwen zijnde, maximaal 3 m mag bedragen.

12.3 Specifieke gebruiksregels

12.3.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. het aantal horecabedrijven binnen een bestemmingsvlak niet meer mag bedragen dan één, dan wel op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan legaal bestaande grotere aantal;
b. horecabedrijven en kantoorruimte zijn uitsluitend op de begane grond(bouwlaag) toegestaan;
c. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
d. bed & breakfast in de woning is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

12.3.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

12.3.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;

c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

12.4 Afwijken van de gebruiksregels

12.4.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 12.3 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

12.4.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 12.3 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

12.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

12.5.1 Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden binnen deze bestemming zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden) voor zover deze zijn gelegen zijn binnen de aanduiding 'parkeerterrein', de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. ophogen van de bodem met meer dan 0,30 meter;
b. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen

van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
c. bodem verlagen of afgraven (ook ten behoeve van het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het rooien van bos, boomgaard en/of hagen;
f. het aanleggen, verbreden van wegen, voet- ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
g. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie-, of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

12.5.2 Uitzonderingen

het onder 12.5.1 vervatte verbod geldt niet:

a. voor zover het werken en/of werkzaamheden betreft in het kader van het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
b. indien het werken en of werkzaamheden in het kader van het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen en werken en/of werkzaamheden binnen de bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 0,30 meter onder het bestaande maaiveld;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een vergunning in de zin van artikel 2.1 lid 1 onder b van de Wabo is verleend.

12.5.3 Voorwaarde vergunning

Een vergunning als bedoeld in artikel 12.5.1 mag alleen worden verleend indien door de uitvoering het aanwezige bos niet onevenredig (kan) worden aangetast.

12.5.4 Deskundigenadvies

Alvorens een besluit te nemen omtrent het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 12.5.1 winnen burgemeester en wethouders advies in van een deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de vergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de waarden van het bos, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

12.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd om de bestemming "Horeca", uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van wonen - bovenwoning", te wijzigen in de bestemming "Wonen" teneinde wonen tevens op de begane grond toe te staan met inachtneming van de volgende bepalingen:

a. er vindt geen toename plaats van het aantal woningen op het perceel;
b. het bepaalde in de bestemming 'Wonen' wordt in acht genomen;
c. de geluidbelasting vanwege het wegverkeer van geluidgevoelige gebouwen is niet hoger dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde.

Artikel 13 Kantoor

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Kantoor' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. kantoren;
b. maatschappelijke doeleinden, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "maatschappelijk";
c. dienstverlening, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "dienstverlening";
d. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van wonen - bovenwoning", wonen in een bovenwoning, met dien verstande dat per aanduiding maximaal één bovenwoning is toegestaan;
e. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

13.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 13.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

13.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte;
c. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %;
d. binnen een bouwvlak met de maximale goothoogte en bouwhoogte van 3,50 meter ter plaatse van de aanduiding "dienstverlening (dv)", zijn uitsluitend aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken toegestaan na verlening van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 13.3.

13.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten maximaal 9 m mag bedragen;
c. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. de bouwhoogte van de overige niet eerder genoemde bouwwerken maximaal 3 m mag bedragen.

13.3 Afwijken van de bouwregels

13.3.1 Bijbehorende bouwwerken

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 13.2.1 onder d teneinde aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken toe te staan binnen het bouwvlak met de maximale goothoogte en de bouwhoogte van 3,50 meter ter plaatse van de aanduiding "dienstverlening ", met dien verstande dat de cultuurhistorische waarde van het hoofdgebouw niet mag worden aangetast.

13.3.2 Bouwhoogte

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 13.2.1 onder d teneinde binnen het bouwvlak met de maximale goothoogte en de bouwhoogte van 3,50 meter een uitbreiding van het hoofdgebouw toe te staan met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de verandering mag niet leiden tot een aantasting van het bebouwde karakter in de directe omgeving; er bestaan geen bezwaren vanuit een verantwoorde stedenbouwkundige inrichting en vormgeving;
b. er vindt geen toename plaats van het aantal woningen op het bouwperceel;
c. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
d. het woon- en leefklimaat mogen niet onevenredig worden aangetast.

13.4 Specifieke gebruiksregels

13.4.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt dat:

a. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - bovenwoning' zijn, geen andere functies toegestaan dan wonen op de verdieping;
b. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
c. bed & breakfast in de woning is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

13.4.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

13.4.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van

de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;

b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

13.5 Afwijken van de gebruiksregels

13.5.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 13.4 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

13.5.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 13.4 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

13.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd om de bestemming "Kantoor" te wijzigen in de bestemming "Wonen" of "Detailhandel", met inachtneming van de volgende regels;

a. er mag maximaal één woning of één detailhandelsbedrijf per bestemmingsvlak worden gerealiseerd;
b. het bepaalde in de bestemming 'Detailhandel' respectievelijk de bestemming Wonen wordt in acht

genomen;

c. er kan vanuit een milieuhygiënisch oogpunt een aanvaardbaar woonmilieu worden gewaarborgd;
d. de geluidbelasting vanwege het wegverkeer van geluidgevoelige gebouwen is niet hoger dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde.

Artikel 14 Maatschappelijk

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maatschappelijke doeleinden;
b. maatschappelijke dienstverlening;
c. speelvoorzieningen;
d. extensief recreatief medegebruik;
e. paden en landwegen;
f. instandhouding en ontwikkeling van landschaps- en natuurwaarden;
g. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;
h. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden'; maximaal 6 woningen;
i. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' wonen in een bedrijfswoning, met dien verstande dat per aangegeven aanduiding maximaal één bedrijfswoning is toegestaan;
j. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "zorgboerderij" een zorgboerderij gericht op sociale, culturele en/of medische begeleiding in de vorm van een woon- en werkgemeenschap, met maximaal 32 zorgplaatsen, verblijfsmogelijkheden voor het verzorgend personeel en verblijfsruimten en overige voorzieningen voor dagopvang alsmede voor:
    1. agrarisch grondgebruik;
    2. aanleg en onderhoud van een natuurvriendelijke oever langs een als "Water" bestemde watergang;
    3. waterhuishoudkundige voorzieningen;
k. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "zend- en ontvangstinstallatie", zend- en ontvangstinstallaties;
l. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van kantoor - kantoor en praktijkruimte" kantoor en praktijkruimte;
m. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van maatschappelijk - apotheek", medische doeleinden in vorm van een apotheek;
n. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "gezondheidszorg" voorzieningen ten behoeve van de gezondheidszorg.
o. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van maatschappelijk - kasteel":
    1. een kasteelplaats met ruïne;
    2. water in de vorm van een slotgracht;
    3. extensief recreatief medegebruik;
    4. vergaderlocatie
p. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'sport', sportvoorzieningen in de vorm van een sportschool annex fitnesscentrum;
q. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van maatschappelijk - kinderopvang' een kinderopvang;
r. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk - jeu de boules' een jeu de boules centrum;
s. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - standplaats', één standplaats voor het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen dan wel diensten, gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel;
t. ter plaatse van de aanduiding "begraafplaats" uitsluitend voor een begraafplaats;

een en ander met daarbij behorende parkeer en groenvoorzieningen en bouwwerken.

14.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 14.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

14.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. gebouwen binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte;
c. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %;
d. bijbehorende bouwwerken zijn tevens toegestaan binnen de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen";
e. in afwijking van het bepaalde onder a, b en c is ten behoeve van een begraafplaats ter hoogte van de aanduiding "begraafplaats" een gebouw toegestaan met een bouwhoogte van maximaal 3 m en een oppervlakte van maximaal 20 m^2;
f. in afwijking van het bepaalde onder a, b en c mag ten behoeve van een gemeentelijk monument ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument" en van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - rijksmonument' de goothoogte en bouwhoogte niet meer bedragen dan de op het moment van ter visie legging van het ontwerpbestemmingsplan legaal bestaande goot- en bouwhoogte;
g. de inhoud van bedrijfswoningen mag maximaal 600 m^3 bedragen;
h. in afwijking van het bepaalde onder a mogen buiten het bouwvlak maar binnen de "Specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen", gebouwen mogen worden opgericht ten dienste van de als "zorgboerderij" aangeduide functie met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van deze gebouwen niet meer bedraagt dan 300 m^2;
    2. de goothoogte maximaal 3 meter en de bouwhoogte maximaal 4,50 meter bedraagt;
i. in afwijking van het bepaalde onder a, b en g buiten het bouwvlak en de "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen", gebouwen mogen worden opgericht ten dienste van het legaal aanwezige agrarisch grondgebruik en/of de zorgboerderij met dien verstande dat:
    1. het gezamenlijke oppervlakte van deze gebouwen niet meer bedraagt van 100 m^2;
    2. het oppervlakte per individueel gebouw niet meer bedraagt dan 50 m^2;
    3. de goothoogte maximaal 3 m en de bouwhoogte maximaal 4,50 m bedraagt.

14.2.2 Woningen

Ten aanzien van woningen daar waar een maximaal aantal wooneenheden is aangegeven, als bedoeld in artikel 14.1 onder d geldt dat:

a. de goothoogte en de bouwhoogte maximaal respectievelijk 3,50 meter en 8 meter mag bedragen;
b. per woning maximaal één aan- en/of uitbouw of bijbehorend bouwwerk mag worden opgericht met inachtneming van de volgende maatvoering:
    1. de goothoogte van aan- en/of uitbouwen bedraagt de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,50 meter en met een maximum van 4 m;
    2. de goothoogte van bijbehorende bouwwerken bedraagt maximaal 3 m;
    3. de bouwhoogte bedraagt maximaal 4,50 m;
    4. het oppervlakte van het aan- en/of uitbouw of bijbehorend bouwwerk bedraagt maximaal 24 m^2.

14.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;

b. de bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten maximaal 9 m mag bedragen;
c. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. de bouwhoogte van de overige niet eerder genoemde bouwwerken maximaal 3 m mag bedragen;
e. de bouwhoogte van zend- en ontvangstinstallaties ter plaatse van de aanduiding "zend- en ontvangstinstallatie maximaal 40 m mag bedragen.

14.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing ten behoeve van:

a. het straat- en bebouwingsbeeld;
b. de milieusituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
e. de sociale veiligheid;
f. externe veiligheid.

14.4 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van het bepaalde in artikel 14.2.1 onder a teneinde buiten het bouwvlak fietsenstallingen en materiaalbergingen op te richten, met inachtneming van de volgende bepalingen:
    1. de goothoogte bedraagt niet meer dan 2,5 m;
    2. de bouwhoogte bedraagt niet meer dan 3,5 m;
    3. het bebouwde oppervlakte bedraagt niet meer dan 20 m^2 per gebouw;
    4. de voorziening is aantoonbaar noodzakelijk in verband met het functioneren van de maatschappelijke functie;
    5. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden mogen niet onevenredig worden geschaad;
    6. de verkeersveiligheid mag niet in het gedrang komen.
b. voor de realisatie van een maatschappelijke functie in de vorm van een jongerenontmoetingsplek met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de verkeersveiligheid mag niet in het geding komen;
    2. een onevenredige toename van de aantasting van het woon- en leefklimaat is niet toegestaan;
    3. een afstand van 50 m tot de dichtstbijzijnde woning in acht wordt genomen;
    4. de bouwhoogte is maximaal 3,75 m;
    5. het bebouwingsoppervlakte is maximaal 25 m^2;
    6. de aanwezige monumentale waarden mogen niet in het gedrang komen.

14.4.1 Afwijken van de bouwregels ten behoeve van een zorgboerderij

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken:

a. van het bepaalde in artikel 14.2.1 onder a en onder g teneinde buiten de bouwvlakken en/of de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen" bouwwerken toe te staan ten dienste van de ter plaatse van de aanduiding 'zorgboerderij' aanwezige zorgboerderij met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de bebouwing ter plaatse noodzakelijk is voor een doelmatige uitoefening van de zorgboerderij;
    2. de oppervlakte van een gebouw mag maximaal 30 m^2 bedragen;
    3. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen gelegen buiten het bouwperceel en/of de aanduiding

"specifieke bouwaanduiding zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen", mag niet meer bedragen dan 80 m^2;
4. de goothoogte maximaal 3 m en de bouwhoogte maximaal 4,5 m bedraagt;
5. verlening van de omgevingsvergunning mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de binnen het gebied aanwezige landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en natuurwaarden;
6. verlening van de omgevingsvergunning mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van het behoud beheer en herstel van de cultuurhistorische waarde van beschermde stads- of dorpsgezichten.

b. van het bepaalde in artikel teneinde een grotere hoogte voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde toe te staan met inachtneming van de volgende voorwaarden:
1. deze grotere hoogte van de bebouwing ter plaatse noodzakelijk is voor een doelmatige uitoefening van de zorgboerderij en de hieraan gekoppelde doelstellingen, waaronder mede het agrarisch grondgebruik;
2. verlening van de omgevingsvergunning mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de binnen het gebied aanwezige landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en natuurwaarden;
3. verlening van de omgevingsvergunning mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van het behoud beheer en herstel van de cultuurhistorische waarde van beschermde stads- of dorpsgezichten.

14.4.2 Afwijken ter plaatse van aanduiding'specifieke vorm van maatschappelijk- Jeu de boules'

Burgemeester en wethouders kunnen, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk - jeu de boules, middels een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 14.2.1 onder b ten behoeve van de verhoging van de bouwhoogte tot maximaal 10 meter. Deze omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het straat- en bebouwingsbeeld;
b. de milieusituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
e. de sociale veiligheid;
f. de externe veiligheid.

14.5 Specifieke gebruiksregels

14.5.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt dat:

g. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
h. bed & breakfast in de woning is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

14.5.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de

bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

14.5.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

14.6 Afwijken van de gebruiksregels

14.6.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 14.5 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

14.6.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 14.5 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;

i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 15 Recreatie - Visvijvers

15.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Recreatie - Visvijvers aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. recreatieve visvijvers;
b. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met de daarbij behorende bouwwerken, voorzieningen en (on)bebouwde gronden.

15.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 15.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

15.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. deze binnen de bouwvlakken worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte maximaal de aangegeven maximale goothoogte mag bedragen;
c. de aangegeven maximale bebouwingspercentages niet mogen worden overschreden. Indien geen maximaal bebouwingspercentage is gegeven bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100%.

15.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. carports en overkappingen niet zijn toegestaan;
b. de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 2 m mag bedragen;
c. de bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten maximaal 9 m mag bedragen;
d. de bouwhoogte van de overige niet eerder genoemde bouwwerken maximaal 3 m mag bedragen;

Artikel 16 Recreatie - Volkstuin

16.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Recreatie - Volkstuin" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. een volkstuinencomplex;
b. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

met de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde en andere werken en voorzieningen, zoals paden en parkeervoorzieningen.

16.2 Bouwregels

Uitsluitend mogen worden gebouwd, bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten dienste van deze bestemming en met inachtneming van de volgende bepalingen.

16.2.1 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. carports en overkappingen niet zijn toegestaan;
b. de hoogte van palen en masten mag niet meer dan 6 meter bedragen;
c. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer dan 3 meter bedragen.

16.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 16.2 ten behoeve van het bouwen van één gemeenschappelijke berging voor tuingereedschap, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het bebouwde oppervlakte mag niet meer bedragen dan 45 m^2;
b. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 4 meter.

Artikel 17 Sport

17.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Sport aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. sport- en spelbeoefening;
b. wegen;
c. voet- en fietspaden;
d. parkeervoorzieningen;
e. groenvoorzieningen;
f. speelvoorzieningen;
g. nutsvoorzieningen
h. geluidswerende voorzieningen;
i. maatschappelijke doeleinden, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "maatschappelijk";
j. ter plaatse van de aanduiding "ontsluiting" uitsluitend een toegang voor gemotoriseerd verkeer is toegestaan;
k. ter plaatse van de aanduiding zend-/ontvangstinstallatie" zijn de gronden tevens bestemd voor een zend- en ontvangstinstallatie ten behoeve van mobiele telecommunicatie;
l. ter plaatse van de aanduiding "jongerenontmoetingsplek" zijn de gronden tevens bestemd voor een jongerenontmoetingsplek;
m. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

17.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 17.1 genoemde doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

17.2.1 gebouwen en bouwwerken zoals sporthallen, clubgebouwen, kleedgebouwen, kantines en tribunes

Ten aanzien van gebouwen in de vorm van sporthallen, clubgebouwen, kleedgebouwen, kantines en tribunes geldt dat:

a. deze binnen de bouwvlakken worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan, alsmede gebouwen bedoeld in lid 17.2.2;
b. de goothoogte en de bouwhoogte van een gebouw niet meer bedraagt dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte, (m) maximum bouwhoogte (m)' aangegeven goothoogte respectievelijk bouwhoogte,
c. indien geen maximale goot- of bouwhoogte staat aangeduid dan geldt de bestaande bouw- en goothoogte als maximum;
d. het bebouwingspercentage mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%) is aangeduid; voor zover geen percentage is aangeduid, bedraagt het maximale bebouwingspercentage 100 %;
e. in aanvulling op hetgeen hiervoor is gesteld is tevens 100 m^2 aan bebouwing buiten het bouwvlak toegestaan.

17.2.2 Jongerenontmoetingsplek

Ten aanzien van bouwwerken voor een jongerenontmoetingsplek geldt dat:

a. de hoogte maximaal 3,50 meter bedraagt;
b. het bebouwde oppervlakte maximaal 25 m^2 bedraagt.

17.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat de hoogte maximaal bedraagt:

a. voor terreinafscheidingen 5 meter;
b. voor reclame-uitingen en scoreborden 5 meter;
c. voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de vorm van onder andere licht- en/of vlaggenmasten en ballenvangers, 20 meter;
d. voor een zend-/ontvangstinstallatie ter plaatse van de aanduiding "zend-/ontvangstinstallatie" maximaal 40 meter.

17.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd nadere eisten te stellen aan de situering van bouwwerken binnen het bestemmingsvlak en de afmetingen van gebouwen als bedoeld in artikel 17.2.1, indien en voor zover dat noodzakelijk is in verband met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en bouwwerken.

17.4 Specifieke gebruiksregels

Ten aanzien van hetgeen bepaald in artikel 17.1 geldt het volgende:

a. wonen is niet toegestaan;
b. ter plaatse van de aanduiding "nutsvoorziening" de bestaande nutsvoorzieningen mogen worden gehandhaafd.

Artikel 18 Verkeer - Garagebox

18.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Garagebox' aangewezen gronden zijn primair bestemd voor stalling van (motor)voertuigen, alsmede voor bergruimte ten behoeve van de woonfunctie;
een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

18.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in 18.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

18.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt;
b. de oppervlakte per garagebox maximaal 25 m^2 bedraagt.
c. bij bestaande garageboxen met een legale hogere bouwhoogte en/of grotere oppervlakte dan onder a en b weergegeven, geldt de bestaande hoogte en/of oppervlakte als maximum.

18.2.2 Bouwwerken geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat de hoogte maximaal 2 meter bedraagt.

Artikel 19 Verkeer - Railverkeer

19.1 bestemminsomschrijving

de voor 'Verkeer - Railverkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. verkeer-, vervoer-, verblijfs- en technische voorzieningen t.b.v. railverkeer, waaronder begrepen rijwielstallingen (inclusief reparatie, verhuur en verkoop van rijwielen) ten behoeve van een spoorwegstation;
b. horeca met inachtneming van het volgende:
    1. horeca is uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'horeca';
    2. binnen deze bestemming zijn uitsluitend horecabedrijven uit horecacategorie 2 toegestaan;
    3. een terras, behorend bij deze horecavoorziening, is tevens buiten de aanduiding 'horeca' toegestaan;
c. (on)gelijkvloerse kruisingen, onder meer in de vorm van tunnels, met wegverkeer en overig verkeer;
d. groenvoorzieningen;
e. parkeervoorzieningen, waaronder inbegrepen een parkeergarage met inachtneming van het volgende:
    1. een parkeergarage is uitsluitend toegestaan in de vorm van een gedeeltelijk ondergrondse parkeergarage en uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'parkeergarage';
    2. een parkeergarage is uitsluitend toegestaan indien deze plaats biedt aan ten minste 200 autoparkeerplaatsen;
f. beeldende kunstwerken;
g. nutsvoorzieningen;
h. geluidwerende voorzieningen;
i. ter plaatse van de aanduiding 'waterberging' zijn de gronden mede bestemd voor de bescherming en instandhouding van waterberging, al dan niet in de vorm van een wadi;
j. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding en waterafvoer;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

19.2 Bouwregels

Uitsluitend zijn toegestaan gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die ten dienste staan van deze bestemming.

19.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen geldende de volgende regels:

a. gebouwen mogen uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van het aanduiding 'bouwvlak';
b. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximale bouwhoogte' is aangegeven;
c. in afwijking van het voorgaande geldt voor voorzieningen ten behoeve van de parkeergarage in de vorm van gebouwen, zoals liften, dat de bouwhoogte ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - voorzieningen 6 m' maximaal 6 meter mag bedragen. De bebouwde oppervlakte van deze voorzieningen bedraagt ter plaatse van deze aanduiding in totaal maximaal 100 m^2.

19.2.2 Nutsvoorzieningen

In afwijking van het bepaalde in 19.2.1 zijn nutsgebouwen tevens buiten de aanduiding 'bouwvlak' toegestaan. Hiervoor gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte bedraagt niet meer dan 4 meter;
b. het bebouwde oppervlakte bedraagt niet meer dan 25 m^2.

19.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 meter;
b. op het dak van de parkeergarage, ter plaatse van de aanduiding 'parkeergarage' zijn fietsenstallingen toegestaan in de vorm van overkappingen met een maximale bouwhoogte van 4 meter, gemeten vanaf het dak van de parkeergarage;
c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 10 meter.

19.3 Specifieke gebruiksregels

Ten aanzien van hetgeen bepaald in artikel 19.1 geldt het volgende:

a. een spoorweg is uitsluitend toegestaan op de locatie waar op het moment van dit ontwerpbestemmingsplan een spoorweg aanwezig is.

Artikel 20 Verkeer - Verblijfsgebied

20.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen, voet- en fietspaden;
b. parkeervoorzieningen;
c. geluidwerende voorzieningen;
d. bermen, plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten;
e. tuinen;
f. speelvoorzieningen en jongerenontmoetingsplekken met inachtneming van het volgende:
    1. speelvoorzieningen uitsluitend in de vorm van speelplaatsen met de hierbij behorende voorzieningen met een oppervlakte niet groter dan 100 m^2 zijn toegestaan;
g. hondenuitlaatplaatsen, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van groen - hondenuitlaatplaats';
h. één standplaats voor het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen dan wel diensten, gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel – standplaats'.
i. water(lopen);
j. beeldende kunstwerken;
k. nutsvoorzieningen;
l. ter plaatse van de aanduiding 'groen' zijn de gronden uitsluitend bestemd voor plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten, voet- en fietspaden, perceelsontsluitingen, speelvoorzieningen, water(lopen) en waterhuishoudkundige voorzieningen waaronder infiltratievoorzieningen, alsmede beeldende kunstwerken en nutsvoorzieningen;
m. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - overbouwing' de gronden tevens zijn bestemd voor het bouwen ten behoeve van de direct aansluitende bestemming;
n. Ter plaatse van de aanduiding 'toegang parkeergarage' zijn in- en uitritten van de parkeergarage gereguleerd;
o. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

20.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 20.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

20.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen geldt dat:

a. het oppervlakte per gebouw mag maximaal 25 m^2 bedragen;
b. de goothoogte en bouwhoogte mag maximaal 3 meter bedragen;
c. ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - muziekkiosk' mag ten behoeve van een muziekkiosk de bouwhoogte maximaal 7 meter bedragen
d. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van cultuur en ontspanning - muziekkiosk' is een muziekkiosk toegestaan.

20.2.2 Overbouwingen

Overbouwingen mogen uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - overbouwing' worden gebouwd. Overbouwingen dienen op een hoogte van minimaal 2,40 meter boven peil en met een maximale goot- en bouwhoogte zoals voorgeschreven voor de gebouwen waarvan deze overbouwingen onderdeel zijn gebouwd te worden.

20.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. met uitzondering van speeltoestellen, beeldende kunstwerken en geluidwerende voorzieningen, de hoogte maximaal 2 meter bedraagt;
b. de bouwhoogte en diepte van luifels als bedoeld in artikel 20.3 onder d mogen niet meer bedragen dan respectievelijk 4 meter en 1,50 meter.

20.3 Specifieke gebruiksregels

Ten aanzien van hetgeen bepaald in artikel 20.1 geldt het volgende:

a. jongerenontmoetingsplekken dienen aan het volgende te voldoen:
    1. deze mogen uitsluitend worden gesitueerd op minimaal 50 meter afstand van de dichtstbijzijnde woning;
    2. het oppervlakte per voorziening bedraagt maximaal 25 m^2;
    3. de bouwhoogte bedraagt maximaal 3,75 meter;
b. ter plaatse van de aanduiding 'nutsvoorziening', mogen de bestaande nutsvoorzieningen worden gehandhaafd en herbouwd;
c. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van cultuur en ontspanning - muziekkiosk' is tevens een muziekkiosk toegestaan;
d. in aansluiting op de bestemming 'Centrum', luifels zijn toegestaan.

20.4 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde:

a. in artikel 20.1 teneinde speelvoorzieningen in de vorm van speelplaatsen en sport-/c.q. trapvelden met de hierbij behorende voorzieningen met een oppervlakte groter dan 100 m^2 en hondenuitlaatplaatsen toe te staan op een locatie die niet overeenkomstig is aangeduid, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de verkeersveiligheid niet in het gedrang mag komen;
    2. een onevenredige toename van de aantasting van het woon- en leefklimaat niet is toegestaan;
b. in artikel 20.1 teneinde op de gronden met de aanduiding 'groen' de overige in artikel 20.1 genoemde doeleinden toe te staan, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. de ontheffing is noodzakelijk ten behoeve van een optimale verkeersafwikkeling dan wel in verband met de parkeerbehoefte binnen het gebied;
    2. de verkeersveiligheid in het gebied mag niet in het gedrang komen;
    3. een toename van de aantasting van het woon- en leefklimaat is niet toegestaan;
    4. er mag geen onevenredige afbreuk worden toegebracht aan het gebruik van belendende percelen.

Artikel 21 Water

21.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden, zijn bestemd voor:

a. waterhuishoudkundige doeleinden;
b. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;
c. kunstwerken, bruggen en andere waterwerken;
d. instandhouding en ontwikkeling van landschappelijke waarden,
e. ter plaatse van de aanduiding 'natuurwaarden' zijn de gronden primair bestemd voor de ontwikkeling en instandhouding van natuurwaarden, waaronder inbegrepen een ecologische verbindingszone.

21.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 21.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

21.2.1 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan 4 meter.

Artikel 22 Wonen

22.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen;
b. een kantoor of praktijkruimte, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'Specifieke vorm van kantoor - kantoor en praktijkruimte', met dien verstande dat het in gebruik te nemen vloeroppervlak ten behoeve van deze functie niet meer mag bedragen dan het vloeroppervlak van de begane grondbouwlaag van de woning;
c. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - gezinshuis' voor wonen in een gezinshuis;
d. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - woning delen', wonen in de vorm van twee onzelfstandige woningen;
e. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'maatschappelijk', mede voor een:
    1. bijzonder woongebouw/zorgwoningen;
    2. gemeenschappelijke ontmoetingsruimte, waar tevens ondersteunende horeca is toegestaan; de bruto-vloeroppervlakte ten behoeve van de gemeenschappelijke ontmoetingsruimte mag maximaal 400 m2 bedragen;
f. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'praktijkruimte' mede voor (een) op de begane grond gesitueerde:
    1. apotheek;
    2. medisch diagnostisch centrum;
    3. praktijkruimte ten behoeve van zorgverlening;
g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding- overkapping' zijn de gronden tevens bestemd voor realisatie van:
    1. een overkapping;
    2. parkeervoorzieningen;
    3. kunstobjecten;
h. parkeervoorzieningen;
i. tuinen, erven;
j. in- en uitritten en ontsluitingspaden;
k. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging

een en ander met daarbij behorende voorzieningen en bouwwerken.

22.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in lid 22.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

22.2.1 Hoofdgebouwen in de vorm van woningen

a. woningen zijn uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak';
b. de volgende bebouwingstypologie is van toepassing:
    1. ter plaatse van de aanduiding 'vrijstaand' mogen uitsluitend vrijstaande hoofdgebouwen worden gebouwd;
    2. ter plaatse van de aanduiding 'twee-aaneen' mogen uitsluitend halfvrijstaande en/of geschakelde hoofdgebouwen worden gebouwd;
    3. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - vrijstaand/twee-aaneen' mogen uitsluitend vrijstaande en/of halfvrijstaande en/of geschakelde hoofdgebouwen worden gebouwd;
    4. ter plaatse van de aanduiding 'aaneengebouwd' mogen uitsluitend aaneengebouwde hoofdgebouwen

worden gebouwd;
5. ter plaatse van de aanduiding 'gestapeld' mogen uitsluitend gestapelde hoofdgebouwen worden gebouwd;
6. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - geschakeld' mogen uitsluitend geschakelde hoofdgebouwen worden gebouwd;
7. ter plaatse van de aanduiding 'patiowoning' mogen uitsluitend patiowoningen worden gebouwd;
8. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - meervoudige woningen' mogen uitsluitend meervoudige woningen worden gebouwd;
9. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - villa' mogen uitsluitend villa's worden gebouwd;

c. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan het op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal woningen;
d. in afwijking van het bepaalde onder c mag ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' het aantal woningen ten hoogste het aangegeven aantal bedragen;
e. de voorgevel dient in of niet meer dan 3 meter achter de naar de openbare weg gekeerde bouwgrens te worden gebouwd;
f. de afstand tot de zijdelingse grenzen van het bouwperceel dient minimaal 3 meter te bedragen, met dien verstande dat de afstand 0 meter mag bedragen aan de zijde waar dat noodzakelijk is voor de bouw van dubbele, aaneengebouwde en geschakelde woningen;
g. de dakhelling bedraagt minimaal 30° en maximaal 65°, tenzij de bestaande woning een afwijkende dakhelling heeft. In dat geval mag de bestaande dakhelling worden gehandhaafd;
h. de goothoogte en bouwhoogte van hoofdgebouwen bedraagt ten hoogste de ter plaatse van de aanduiding 'maximale goothoogte (m), maximale bouwhoogte (m)' aangegeven hoogten;
i. in afwijking van het bepaalde onder h mag ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument' en 'specifieke bouwaanduiding - rijksmonument' de goothoogte en de bouwhoogte van deze gebouwen niet meer mag bedragen dan op het moment van het ontwerpbestemmingsplan bestaande goothoogte en de bouwhoogte;
j. in afwijking van het bepaalde onder h. mag
   1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 6 meter' de goothoogte maximaal 3,5 meter en respectievelijk 6 meter over maximaal 50% van de bebouwde oppervlakte van de woning, en de bouwhoogte maximaal 3,5 meter en respectievelijk 6 meter over maximaal 50% van de bebouwde oppervlakte van de woning;
   2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 9 meter' de goothoogte maximaal 6 meter en respectievelijk 9 meter over maximaal 50% van de bebouwde oppervlakte van de woning, en de bouwhoogte maximaal 6 meter en respectievelijk 9 meter over maximaal 50% van de bebouwde oppervlakte van de woning;
k. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - villa's' geldt als maximale maatvoering de bestaande maatvoering ten tijde van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
l. ter plaatse van de aanduiding 'dove gevel' dient de gevel van de woning uitgevoerd te worden als een dove gevel;
m. ter plaatse van de aanduiding 'onderdoorgang' is op de begane grond uitsluitend een onderdoorgang toegestaan.

22.2.2 Bijbehorende bouwwerken vóór de voorgevel

Voor bijbehorende bouwwerken vóór de voorgevelrooilijn en voor zover niet gelegen binnen het bouwvlak, geldt dat deze uitsluitend aan de voorgevel van het hoofdgebouw of een naar het openbaar gebied gekeerde zijgevel van het hoofdgebouw mogen worden gebouwd, met dien verstande dat:

a. de horizontale diepte maximaal 1,5 m bedraagt;
b. de breedte maximaal 60 % van de breedte van de voorgevel van het hoofdgebouw bedraagt;
c. de bouwhoogte maximaal de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 m

en met een maximum van 4 m bedraagt;
d. de gezamenlijke oppervlakte maximaal 8 m² bedraagt;
e. de afstand tot het openbaar gebied minimaal 2 m bedraagt;
f. in afwijking van het bovenstaande per woning maximaal één bijgebouw is toegestaan, uitsluitend in de vorm van een voertuigstalling voor minder validen met een maximale oppervlakte van 3,5 m² en een maximale hoogte van 1,5 m.

22.2.3 Bijbehorende bouwwerken achter de voorgevel

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken achter de voorgevelrooilijn gelden de volgende bepalingen:

a. bijbehorende bouwwerken mogen zowel binnen als buiten het bouwvlak worden gebouwd, waarbij bijbehorende bouwwerken op minimaal 1 m achter de voorgevellijn van het hoofdgebouw dienen te worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken mag per bouwperceel maximaal 150 m² bedragen;
c. het bebouwingspercentage van het bouwperceel mag maximaal 60% bedragen, met dien verstande dat de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken per bouwperceel in ieder geval 20 m² mag bedragen;
d. in afwijking van hetgeen bepaald onder c. mag ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 2' de bebouwde oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken per bouwperceel in totaal maximaal 30m^2 bedragen.
e. de goothoogte van een aangebouwd bijbehorend bouwwerk mag niet meer bedragen dan de hoogte van de bovenkant van de eerste verdiepingsvloer van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 meter, tot een maximum van 4 meter;
f. de goothoogte van een vrijstaand bijbehorend bouwwerk mag maximaal 3 meter bedragen;
g. de bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken mag maximaal 5 meter bedragen.

22.2.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat:

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, vóór de voorgevel of het verlengde daarvan niet meer mag bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de bouwhoogte van terreinafscheidingen maximaal 1 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van speeltoestellen en vlaggenmasten niet meer mag bedragen dan respectievelijk 3 m en 8 m;
c. de bouwhoogte van pergola's niet meer mag bedragen dan 3 m;
d. voor carports en overkappingen geldt dat:
    1. deze 1 m voor of ten minste 0,5 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte niet meer dan 3 m mag bedragen;
    3. de oppervlakte niet meer dan 30 m2 mag bedragen;
    4. carports tevens zijn, in afwijking van hetgeen hierboven gesteld onder 1, toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding carports';
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - 1' is een scheidingsmuur van maximaal 4 meter hoogte toegestaan;
f. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - overkapping' geldt dat:
    1. de hoogte van overkappingen mag maximaal 14 meter bedragen;
    2. de hoogte van kunstobjecten mag maximaal 8 meter bedragen;
    3. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag maximaal 6 meter bedragen.
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, achter de voorgevel of het verlengde daarvan niet meer mag bedragen dan 2 m;

22.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in verband met:

a. het voorkomen van een onevenredige aantasting van gebruiksmogelijkheden van de naastgelegen gronden;
b. de stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteit;
c. de verkeersveiligheid en brandveiligheid.

22.4 Afwijken van de bouwregels

22.4.1 Afwijkende dakhelling

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 22.2.1 onder g en/of 22.2.3 onder i. voor het toestaan van een andere dakhelling met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de verandering mag niet leiden tot een aantasting van het bebouwde karakter in de directe omgeving; er bestaan geen bezwaren vanuit een verantwoorde stedenbouwkundige inrichting en vormgeving;
b. er vindt geen toename plaats van het aantal woningen op het bouwperceel.

22.4.2 Hogere goothoogte ten behoeve van een entreeportaal

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 22.2.1 sub h (max goot- en bouwhoogte) en 22.2.2 sub c voor het toestaan van een hogere goot- en bouwhoogte aan de voorgevel ten behoeve van een uitbouw in de vorm van een entreeportaal, met inachtneming van de volgende voorwaarden :

a. de horizontale diepte bedraagt maximaal 1 m bedraagt;
b. de bouwhoogte van het entreeportaal bedraagt ten hoogste 70% van de maximaal toegestane bouwhoogte van het hoofdgebouw;
c. de breedte van het entreeportaal bedraagt maximaal 20 % van de breedte van de voorgevel van het hoofdgebouw bedraagt;
d. de afstand tot het openbaar gebied bedraagt minimaal 2 m;
e. de afwijking mag geen onevenredige afbreuk ten gevolge mag hebben ten aanzien van het straat- en bebouwingsbeeld;
f. de afwijking mag geen onevenredige afbreuk ten gevolge mag hebben ten aanzien van de woon- en leefklimaat.

22.5 Specifieke gebruiksregels

22.5.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

22.5.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van

de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

22.5.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

22.6 Afwijken van de gebruiksregels

22.6.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 22.5 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

22.6.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 22.5 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;

f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 23 Wonen - Beeldbepalend 1

23.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Wonen - Beeldbepalend 1 aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen;
b. behoud, beheer en herstel van in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden;
c. ter plaatse van de aanduiding 'horeca tot en met categorie 3' zijn de gronden tevens bestemd voor een horecabedrijf in categorie 1 tot en met 3;
d. ter plaatse van de aanduiding 'detailhandel' zijn de gronden mede bestemd voor detailhandelsactiviteiten en voor zakelijke en/of maatschappelijke dienstverlening;
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van detailhandel - kunst en antiek' zijn de gronden mede bestemd voor de handel in kunst en antiek. Hierbij geldt dat:
    1. de voor de handel van kunst en antiek gebruikte gronden dienen binnen het bouwvlak te zijn gelegen;
    2. per aanduidingsvlak mag maximaal 200 m^2 ten behoeve van deze handel worden benut;
f. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

een en ander met bijbehorende voorzieningen.

23.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 23.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

23.2.1 Hoofdgebouwen in de vorm van woningen

Voor hoofdgebouwen geldt dat:

a. deze uitsluitend binnen het bouwvlak mogen worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan het op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal woningen;
c. de bouwhoogte, goothoogte en kaprichting mogen niet afwijken van de bestaande bouwhoogte, goothoogte en kaprichting.
d. in afwijking van het bepaalde onder b geldt, indien en voorzover een maximum goothoogte en/of maximum bouwhoogte is aangeduid, de ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' aangegeven hoogten als maximum.

23.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Voor aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken geldt dat:

a. binnen de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen" uitsluitend gebouwen in de vorm van aan en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken zijn toegestaan;
b. de goothoogte maximaal 2,50 meter bedraagt;
c. de bouwhoogte maximaal 5 meter bedraagt;
d. de dakhelling minimaal 15° bedraagt;
e. per perceel maximaal 40m^2 aan aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken mag worden gerealiseerd;
f. de oppervlakte van een vrijstaand bijbehorend bouwwerk maximaal 25m^2 mag bedragen.

23.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt dat de hoogte maximaal bedraagt:

a. voor terreinafscheidingen, voor zover deze zijn gesitueerd voor de voorgevel van de woning of het verlengde daarvan, 1 meter;
b. voor terreinafscheidingen, voor zover deze zijn gesitueerd achter de voorgevel van de woning, 2 meter;
c. voor carports en overkappingen, 3 meter, met dien verstande dat het gezamenlijke oppervlakte aan carports maximaal 20m^2 bedraagt en deze uitsluitend mogen worden opgericht binnen het bouwvlak en/of binnen de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen";
d. voor overig niet eerder genoemde bouwwerken voor zover deze zijn gelegen achter de naar de weg gekeerde zijde van gevels van woningen of in het verlengde hiervan, 3,50 meter.

23.3 Nadere eisen

Ter bescherming van de cultuurhistorische waarden zoals bedoeld in 23.1 onder b kunnen burgemeester en wethouders nadere eisen stellen aan:

a. de situering van bijbehorende bouwwerken;
b. de vorm van de kap van bijbehorende bouwwerken;
c. de afmetingen van de gebouwen;

één en ander in verband met het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarde van het beschermde stadsgezicht van Batenburg, de bescherming van een karakteristiek bebouwingsbeeld, het woon- en leefmilieu en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

23.4 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd om middels een omgevingsvergunning ontheffing te verlenen van het bepaalde in artikel 23.2.2 onder e teneinde een groter oppervlakte aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken op te richten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het maximale oppervlakte mag niet meer bedragen dan 50m^2;
b. de vrijstelling mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving en draagt bij aan de cultuurhistorische waarde van het beschermde stadsgezicht;
c. er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
d. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

23.5 Specifieke gebruiksregels

23.5.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

23.5.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;

c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

23.5.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

23.6 Afwijken van de gebruiksregels

23.6.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 23.5 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

23.6.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 23.5 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;

j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

23.6.3 Woningsplitsing

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 23.2.1 onder b ten behoeve van woningsplitsing met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de woningsplitsing is uitsluitend toegestaan bij monumenten met een inhoud van minimaal 700 m^3 (inclusief inpandige stal/deel);
b. het pand mag worden gesplitst in maximaal 2 woningen;
c. beide woningen dienen na de splitsing een inhoud te hebben van minimaal 350 m^3;
d. de splitsing mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving en draagt bij aan de cultuurhistorische waarde van het beschermde stadsgezicht Batenburg;
e. de oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken op de beide afgesplitste percelen mag tezamen niet meer bedragen dan het op grond van het in 23.2.2 bepaalde maximum, met dien verstande dat voor zover de bestaande oppervlakte op het te splitsten perceel reeds meer bedraagt deze oppervlakte als maximum geldt;
f. eventuele op het perceel aanwezige karakteristieke bijbehorende bouwwerken dienen na de splitsing als bijbehorend bouwwerk te worden gebruikt;
g. de geluidbelasting vanwege het wegerkeer van geluidgevoelige gebouwen is niet hoger dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
h. er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
i. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

23.7 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

23.7.1 Verbod

Het is verboden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning op de voor Wonen - Beeldbepalend 1 bestemde gronden, voor zover deze zijn gelegen buiten het bouwvlak en/of de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen", de volgende werkzaamheden uit te voeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 0,30 meter;
b. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het gaven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
c. bodem, verlagen of afgraven (ook ten behoeve van het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het rooien van bos, boomgaard en/of hagen;
e. het aanleggen van oppervlakteverhardingen;
f. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

23.7.2 Uitzonderingen

Het onder 23.7.1 vervatte verbod geldt niet:

a. voor zover het werken en/of werkzaamheden betreft in het kader van het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
b. indien de werken en/of werkzaamheden in het kader van het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen en werken

en/of werkzaamheden binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;

c. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 30 cm onder het bestaande maaiveld, met uitzondering van het aanbrengen van gesloten verhardingen;

d. voor zover werkzaamheden in de bodem betreft waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanlegvergunning in dit kader is verleend.

23.7.3 Landschappelijke-en cultuurhistorischewaarden

Een aanlegvergunning als bedoeld in artikel 23.7.1 mag alleen worden verleend met inachtneming van de waarden van het beschermde stadsgezicht van Batenburg en indien door de uitvoering de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden niet onevenredig (kunnen) worden aangetast.

23.7.4 Deskundigenadvies

Alvorens een besluit te nemen omtrent het verlenen van een aanlegvergunning winnen burgemeester en wethouders advies in van een deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de aanlegvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de landschaps- en natuurwaarden, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

Artikel 24 Wonen - Beeldbepalend 2

24.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Wonen - Beeldbepalend 2 aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen;
b. het behoed beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van het beschermde dorpsgezicht Leur;
c. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - landgoedinformatiecentrum' is een maatschappelijke functie toegestaan in de vorm van:
   1. een landgoedinformatiecentrum;
   2. een expositieruimte;

   alsmede een landgoedwinkel;
d. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, waterafvoer en waterberging;

één en ander met bijbehorende voorzieningen.

24.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 24.1 bedoelde doeleinden en met dien verstande dat:

24.2.1 Hoofdgebouwen in de vorm van woningen

Voor hoofdgebouwen geldt dat:

a. deze uitsluitend binnen het bouwvlak mogen worden gebouwd; met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan het op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaande aantal woningen;
c. de bouwhoogte, goothoogte en kaprichting niet mogen afwijken van de bestaande bouwhoogte, goothoogte en kaprichting.

24.2.2 Bijbehorende bouwwerken

Voor aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken geldt dat;

a. binnen de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen" en binnen het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte maximaal 3 meter bedraagt;
c. de bouwhoogte maximaal 4,50 meter bedraagt;
d. per perceel mag maximaal 75 m^2 aan aan- en/of uitbouwen alsmede bijbehorende bouwwerken worden gerealiseerd.

24.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat de bouwhoogte maximaal bedraagt:

a. voor terreinafscheidingen, voor zover binnen de aangeduide "overige zone - karkaterbepalend erf" 1 meter;
b. voor andere dan onder a bedoelde terreinafscheidingen, 2 meter;
c. voor carports en overkappingen 3 meter, met dien verstande dat de gezamenlijke oppervlakte maximaal 20 m^2 bedraagt en deze uitsluitend mogen worden opgericht binnen het bouwvlak en/of binnen de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en of uitbouwen alsmede bijgebouwen";
d. voor overige niet eerder genoemde bouwwerken, voor zover deze zijn gelegen achter de naar de weg gekeerde zijde van gevels van woningen of in het verlengde hiervan, 3,50 meter.

24.3 Nadere eisen

Ter bescherming van de cultuurhistorische waarden zoals bedoeld in 24.1 onder b kunnen burgemeester en wethouders nadere eisen stellen aan:

a. de situering van bijbehorende bouwwerken;
b. de vorm van de kap van bijbehorende bouwwerken;
c. de afmetingen van de gebouwen;

één en ander in verband met het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarde van het beschermde dorpsgezicht van Leur, de bescherming van een karakteristiek bebouwingsbeeld, het woon- en leefmilieu en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

24.4 Specifieke gebruiksregels

24.4.1 Algemeen

Ten aanzien van de gebruiksregels geldt het volgende:

a. beroep of bedrijf aan huis is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan;
b. bed & breakfast is uitsluitend toegestaan indien het legaal aanwezig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

24.4.2 Gastouderschap

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van gastouderschap toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van gastouderschap in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

24.4.3 Internetwinkel

In een woning en/of de bijbehorende bijbehorende bouwwerken is het uitvoeren van een internetwinkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een internetwinkel in gebruik te nemen vloeroppervlak mag maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken bedragen met een maximum van 50 m2;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte in het openbaar gebied;
d. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

24.5 Afwijken van de gebruiksregels

24.5.1 Beroep en/of bedrijf aan huis

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 24.4 voor het toestaan van aan huis verbonden beroep- en bedrijfsactiviteiten met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden beroeps- en bedrijfsactiviteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 1/3 van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijbehorende bouwwerken met een maximum van 100 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijbehorende bouwwerken uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd, tenzij wordt aangetoond dat geen onevenredige parkeerdruk ontstaat in het openbaar gebied;
d. de activiteit dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen sprake zijn van een onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat.
f. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
g. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
h. bij de uitoefening van de aan huis verbonden beroeps- of bedrijfsactiviteit mag alleen huishoudelijk afvalwater worden geloosd.

24.5.2 Bed & breakfast

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 24.4 teneinde een bed & breakfast voorziening toe te staan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. deze nevenactiviteit is enkel in de woning toegestaan;
b. de nevenactiviteit is ondergeschikt van aard;
c. de voor bed & breakfast gebruikte oppervlakte mag niet meer bedragen dan 100 m²;
d. ten behoeve van de bed & breakfast voorzieningen zijn maximaal 8 (éénpersoons)bedden toegestaan;
e. permanente bewoning of huisvesting van tijdelijke werknemers is niet toegestaan;
f. er wordt een nachtregister bijgehouden;
g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de omliggende functies;
h. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
i. er dient op eigen terrein te worden voorzien in de parkeerbehoefte;
j. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

24.5.3 Woningsplitsing

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bepaalde in artikel 24.2.1 onder b ten behoeve van woningsplitsing met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de woningsplitsing is uitsluitend toegestaan bij monumenten met een inhoud van minimaal 700 m³ (inclusief inpandige stal/deel);
b. het pand mag worden gesplitst in maximaal 2 woningen;
c. beide woningen dienen na de splitsing een inhoud te hebben van minimaal 350 m³;
d. de splitsing mag niet leiden tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de omgeving en draagt bij aan de cultuurhistorische waarde van het beschermde dorpsgezicht Leur;
e. de oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken op de beide afgesplitste percelen mag tezamen niet meer bedragen dan het op grond van het in 24.2.2 bepaalde maximum, met dien verstande dat voor zover de bestaande oppervlakte op het te splitsten perceel reeds meer bedraagt deze oppervlakte als maximum geldt;
f. eventuele op het perceel aanwezige karakteristieke bijbehorende bouwwerken dienen na de splitsing als bijbehorend bouwwerk te worden gebruikt;
g. de geluidbelasting vanwege het wegerkeer van geluidgevoelige gebouwen is niet hoger dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of een verkregen hogere grenswaarde;
h. er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende

gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;

i. het woon- en leefklimaat mag niet onevenredig worden aangetast.

24.6 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

24.6.1 Verbod

Het is verboden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning op de voor Wonen - Beeldbepalend 2 bestemde gronden, voor zover deze zijn gelegen buiten het bouwvlak en/of de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen", de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 0,30 meter;
b. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
c. bodem verlagen of afgraven (ook ten behoeve van het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het rooien van bos, boomgaard en/of hagen;
e. het aanleggen va oppervlakteverhardingen;
f. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie, of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

24.6.2 Uitzonderingen

Het onder 24.6.1 vervatte verbod geldt niet:

a. voor zover het werken en/of werkzaamheden betreft in het kader van het op de bestemming gerichte beheer van de gronden;
b. indien de werken en/of werkzaamheden in het kader van het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden binnen bestaande tracés van kabel en leidingen;
c. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 30 cm onder het bestaande maaiveld, met uitzondering van het aanbrengen van gesloten verhardingen;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanlegvergunning in dit kader is verleend.

24.6.3 Voorwaarden

een aanlegvergunning als bedoeld in artikel 24.6.1 mag alleen worden verleend met inachtneming van de uitgangspunten van het beschermde dorpsgezicht van Leur en indien door de uitvoering de aanwezige landschaps- en natuurwaarden niet onevenredig (kunnen) worden aangetast.

24.6.4 Deskundigenadvies

Alvorens een besluit te nemen omtrent het verlenen van een aanlegvergunning winnen burgemeester en wethouders advies in van een deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de aanlegvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de landschaps- en natuurwaarden, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

Artikel 25 Wonen - Zorgwoning

25.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Wonen - Zorgwoning aangewezen gronden zijn bestemd voor woonvormen gericht op zorgverlening in groepsverband;
een en ander met bijbehorende bouwwerken, (parkeer)voorzieningen en (on)bebouwde gronden.

25.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 25.1 omschreven doeleinden en met inachtneming van de volgende bepalingen.

25.2.1 Gebouwen

Ten aanzien van gebouwen geldt dat:

a. deze binnen het bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat ondergeschikte bouwdelen tevens buiten het bouwvlak zijn toegestaan;
b. de goothoogte en bouwhoogte van hoofdgebouwen bedraagt ten hoogste de ter plaatse van de aanduiding 'maximale goothoogte (m), maximale bouwhoogte (m)' aangegeven hoogten;
c. het aangegeven bebouwingspercentage niet wordt overschreden, voor zover geen bebouwingspercentage is gegeven bedraagt dit 100%.

25.2.2 Bouwwerken geen gebouwen zijnde

Ten aanzien van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat de hoogte maximaal bedraagt:

a. voor terreinafscheidingen 2 meter;
b. voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de vorm van licht en/of vlaggenmasten 9 meter;
c. voor carports en overkappingen geldt dat;
    1. deze minimaal 1 m achter de voorgevel worden gebouwd;
    2. de hoogte maximaal 3 m mag bedragen;
    3. de gezamenlijk oppervlakte maximaal 30 m² mag bedragen;
d. voor overige bouwwerken geen gebouwen zijnde 3 meter.

Artikel 26 Leiding

26.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

a. de aanleg, instandhouding en/of bescherming van:
   1. ondergrondse gasleidingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - gas';
   2. ondergrondse rioolpersleidingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding – riool';
   3. ondergrondse waterleidingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - water';
b. groenvoorzieningen.

26.2 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald ten aanzien van het bouwen krachtens de overige bestemmingen van deze gronden, mogen op of in deze bestemming begrepen grond uitsluitend worden gebouwd:

a. bouwwerken voor de aanleg en instandhouding van de in 26.1 genoemde leidingen tot een maximale bouwhoogte van 2 m;
b. gebouwen en/of bouwwerken die dienen ter vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande gebouwen en/of bouwwerken, indien de oppervlakte en bouwhoogte niet wordt vergroot en hierbij gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

26.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 26.2 voor het bouwen ten behoeve van de overige bestemmingen van deze gronden, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de veilige ligging en de continuïteit van de brandstof-, gas-, energie- of watervoorziening en riolering dienen te zijn gewaarborgd;
b. nieuwe kwetsbare objecten worden niet toegestaan;
c. het bevoegd gezag dient schriftelijk advies te hebben ingewonnen bij de betreffende leidingbeheerder.

26.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. het opslaan van goederen is niet toegestaan. Een en ander met uitzondering van het opslaan van goederen:
   1. ten behoeve van inspectie en onderhoud van de leiding;
   2. voorzover sprake is van bestaand gebruik vanwege de overige bestemming(-en).
b. het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een nieuw kwetsbaar object wordt toegelaten.

26.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

26.5.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden op de gronden met de bestemming 'Leiding' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het aanleggen de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het aanleggen van wegen of paden en/of andere oppervlakteverhardingen;

b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden;
c. het uitvoeren van heiwerken of het anderszins indrijven van voorwerpen in de bodem;
d. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
e. het ophogen, verlagen, afgraven of egaliseren van de bodem, of anderszins wijzigen in maaiveld- of weghoogte;
f. het permanent opslaan van goederen;
g. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
h. het aanbrengen en/of rooien van hoogopgaande beplanting en/of bomen;
i. het aanbrengen en/of slopen van bovengrondse constructies, installaties, opstallen of apparatuur anders dan ten dienste van deze bestemming;
j. het aanleggen van zonneparken.

26.5.2 Uitzonderingen

Het in 26.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:

a. die het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn en/of voortvloeien uit het normale gebruik overeenkomstig de bestemming;
b. die reeds in uitvoering zijn op het moment van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan;
c. zijnde, graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken;
d. die mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

26.5.3 Toelaatbaarheid

a. De in 26.5.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien het behoud van een veilige ligging en de continuïteit van de brandstof-, gas-, energie- en watervoorziening en riolering zijn gewaarborgd.
b. Alvorens te beslissen omtrent een omgevingsvergunning als bedoeld in dit 26.5.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de betreffende leidingbeheerder.

Artikel 27 Leiding - Hoogspanningsverbinding

27.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Leiding - Hoogspanningsverbinding aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg en instandhouding van een bovengrondse hoogspanningsverbinding;

één en ander met de bijbehorende voorzieningen, waaronder inbegrepen masten en (veiligheids)voorzieningen.

27.2 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald ten aanzien van het bouwen krachtens de overige bestemmingen van deze gronden, mogen op of in deze bestemming begrepen grond uitsluitend worden gebouwd:

a. bouwwerken voor de aanleg en instandhouding van de in 27.1 bedoelde hoogspanningsverbindingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding' tot een maximale bouwhoogte van 40 m;.

27.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 27.2 voor het bouwen ten behoeve van de overige bestemmingen van deze gronden, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het veilig, betrouwbaar en duurzaam functioneren van de betreffende hoogspanningsleiding;
b. nieuwe kwetsbare objecten worden niet toegestaan;
c. het bevoegd gezag dient schriftelijk advies te hebben ingewonnen bij de betreffende netbeheerder.

27.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. het opslaan van goederen is niet toegestaan. Een en ander met uitzondering van het opslaan van goederen:
    1. ten behoeve van inspectie en onderhoud van de leiding;
    2. voorzover sprake is van bestaand gebruik vanwege de overige bestemming(-en).
b. het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een nieuw kwetsbaar object wordt toegelaten;
c. een gebruik dat geen rekening houdt met een ongestoorde werking van de bovengrondse hoogspanningsleiding en de risico's die ermee verbonden zijn.

27.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

27.5.1 Werken en werkzaamheden

a. het aanbrengen en/of rooien van opgaande beplanting en bomen:
b. het wijzigen van maaiveld- of weghoogte niveau door ontgronding, ophoging of andere graafwerkzaamheden:
c. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van (reeds bestaande) watergangen, alsmede het verhogen of verlagen van het waterpeil:
d. het opslaan van goederen, (brandbare)stoffen en/of materialen;

e. het aanleggen en/of slopen van bovengrondse opstallen, constructies, straatmeubilair, installaties of apparatuur anders dan ten dienste van de in 27.1 omschreven bestemming,
f. het aanleggen, verbreden, of verharden van wegen, paden, banen of parkeergelegenheden;
g. het aanleggen van zonneparken.

27.5.2 Uitzonderingen

Het in 27.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:

a. die het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn en/of voortvloeien uit het normale gebruik overeenkomstig de bestemming;
b. die reeds in uitvoering zijn op het moment van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan;
c. zijnde, graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken;
d. die mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

27.5.3 Toelaatbaarheid

a. De in 27.5.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het veilig, betrouwbaar en duurzaam functioneren van de betreffende hoogspanningsleiding.
b. Alvorens te beslissen omtrent een omgevingsvergunning als bedoeld in dit 27.5.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de betreffende netbeheerder.

Artikel 28 Waarde - Archeologie 1

28.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Archeologie 1 aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor behoud en bescherming van waardevolle verwachte archeologische informatie in de bodem. Het gaat hierbij om AMK terreinen, archeologische vindplaatsen en oude woongronden, inclusief een zone van 50 m rondom deze gebieden.

28.2 Bouwregels

Ten aanzien van het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor bouwen voor het oprichten van een bouwwerk, dient de aanvrager een rapport te overleggen, waarin de archeologische waarden van de gronden, waarop de aanvraag betrekking heeft, naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. In afwijking van het gestelde onder a hoeft de aanvrager van een omgevingsvergunning voor bouwen geen rapport als bedoeld onder a te overleggen, indien:
    1. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het vervangen van bestaande bebouwing (waaronder bestaande ondergrondse kelders), waarbij de oppervlakte aan bebouwing niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut;
    2. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het uitbreiden van bestaande bebouwing tot maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering;
    3. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het bouwen in de bodem tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
    4. naar oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.
c. Indien uit het onder a genoemde rapport of uit de beschikbare informatie als bedoeld in b onder 4, blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunning voor bouwen:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij die voorschriften te stellen kwalificaties;
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden een verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.

28.3 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

28.3.1 Omgevingsvergunningsplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, zoals afgraven, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, diepploegen, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleg van drainage, verwijderen van funderingen en aanleg of rooien van bos, boomgaard, boom- of fruitteelt of diepwortelende beplanting.

b. graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en greppels;
c. aanleggen van leidingen;
d. verlagen van de waterstand.

28.3.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningplicht

Het onder 28.3.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. In het kader van archeologisch onderzoek en archeologische opgravingen, mits deze worden verricht door een ter zake deskundige als bedoeld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen, drainage, kabels, leidingen en beplantingen voor zover deze werkzaamheden zich beperken tot reeds geroerde gronden;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik, waaronder de aanleg van teeltondersteunende voorzieningen;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft binnen een afstand van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
f. voor werken en werkzaamheden die op het moment van het van kracht worden van het plan legaal in uitvoering zijn of legaal kunnen worden uitgevoerd krachtens een voor dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
g. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning is vereist.

28.3.3 Verlening

a. De onder 28.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, hetgeen moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning dient te overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
b. Indien het rapport of andere beschikbare informatie daartoe aanleiding geeft, dient op advies van een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan door het bevoegd te stellen kwalificaties zo nodig archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

28.3.4 Voorwaarden

Overeenkomstig het in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag de omgevingsvergunning onder beperkingen verlenen en kunnen zij voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden, waaronder de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden.

28.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen, teneinde de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1 geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van aanvullend en/of definitief archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken gronden geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn dan wel er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is. bestemmingsplan

Artikel 29 Waarde - Archeologie 2

29.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Archeologie 2 aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor behoud en bescherming van waardevolle verwachte archeologische informatie in de bodem. Het gaat hierbij om gebieden met een hoge archeologische verwachting.

29.2 Bouwregels

Ten aanzien van het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor bouwen voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 120 m² dient de aanvrager een rapport te overleggen, waarin de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. In afwijking van het gestelde onder a hoeft de aanvrager van een omgevingsvergunning voor bouwen geen rapport als bedoeld onder a te overleggen, indien:
    1. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het vervangen van bestaande bebouwing (waaronder bestaande ondergrondse kelders), waarbij de oppervlakte aan bebouwing niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut;
    2. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het uitbreiden van bestaande bebouwing tot maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering;
    3. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het bouwen in de bodem tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
    4. naar oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.
c. Indien uit het onder a genoemde rapport of uit de beschikbare informatie als bedoeld in b onder 4, blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunning voor bouwen:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij die voorschriften te stellen kwalificaties;
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden een verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.

29.3 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

29.3.1 Omgevingsvergunningsplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, zoals afgraven, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, diepploegen, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleg van drainage, verwijderen van funderingen en aanleg of rooien van bos, boomgaard, boom- of fruitteelt of diepwortelende beplanting.
b. graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en

greppels;
c. aanleggen van leidingen;
d. verlagen van de waterstand.

29.3.2 Uitzonderingen

Het onder 29.3.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. In het kader van archeologisch onderzoek en archeologische opgravingen, mits deze worden verricht door een ter zake deskundige als bedoeld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen, drainage, kabels, leidingen en beplantingen voor zover deze werkzaamheden zich beperken tot reeds geroerde gronden;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft over een maximale oppervlakte van 120 m².
f. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft binnen een afstand van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
g. voor werken en werkzaamheden die op het moment van het van kracht worden van het plan legaal in uitvoering zijn of legaal kunnen worden uitgevoerd krachtens een voor dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
h. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning is vereist.

29.3.3 Verlening

a. De onder 29.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, hetgeen moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning dient te overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
b. Indien het rapport of andere beschikbare informatie daartoe aanleiding geeft, dient op advies van een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan door het bevoegd te stellen kwalificaties zo nodig archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

29.3.4 Voorwaarden

Overeenkomstig het in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag de omgevingsvergunning onder beperkingen verlenen en kunnen zij voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden, waaronder de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden.

29.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen, teneinde:

a. de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2 geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van aanvullend en/of definitief archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken gronden geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn dan wel er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;
b. de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1 op te nemen, indien uit nader onderzoek blijkt, dat ter plaatse archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 30 Waarde - Archeologie 3

30.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Archeologie 3 aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor behoud en bescherming van waardevolle verwachte archeologische informatie in de bodem. Het gaat hierbij om gebieden met een (middel)hoge archeologische verwachting.

30.2 Bouwregels

Ten aanzien van het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor bouwen voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 1000 m² dient de aanvrager een rapport te overleggen, waarin de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld.
b. In afwijking van het gestelde onder a hoeft de aanvrager van een omgevingsvergunning voor bouwen geen rapport als bedoeld onder a te overleggen, indien:
    1. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het vervangen van bestaande bebouwing (waaronder bestaande ondergrondse kelders), waarbij de oppervlakte aan bebouwing niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut;
    2. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het uitbreiden van bestaande bebouwing tot maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering;
    3. de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouwen betrekking heeft op het bouwen in de bodem tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
    4. naar oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.
c. Indien uit het onder a genoemde rapport of uit de beschikbare informatie als bedoeld in b onder 4, blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunning voor bouwen:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen;
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan bij die voorschriften te stellen kwalificaties;
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden een verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.

30.3 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

30.3.1 Omgevingsvergunningsplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, zoals afgraven, egaliseren, frezen, scheuren van grasland, diepploegen, aanbrengen van oppervlakteverhardingen, aanleg van drainage, verwijderen van funderingen en aanleg of rooien van bos, boomgaard, boom- of fruitteelt of diepwortelende beplanting.
b. graven, dempen, dan wel verdiepen, vergroten of anderszins herprofileren van waterlopen, sloten en

greppels;
c. aanleggen van leidingen;
d. verlagen van de waterstand.

30.3.2 Uitzonderingen

Het onder 30.3.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. In het kader van archeologisch onderzoek en archeologische opgravingen, mits deze worden verricht door een ter zake deskundige als bedoeld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen, drainage, kabels, leidingen en beplantingen voor zover deze werkzaamheden zich beperken tot reeds geroerde gronden;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik, waaronder de aanleg van teeltondersteunende voorzieningen;
d. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
e. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft over een maximale oppervlakte van 1000 m².
f. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft binnen een afstand van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
g. voor werken en werkzaamheden die op het moment van het van kracht worden van het plan legaal in uitvoering zijn of legaal kunnen worden uitgevoerd krachtens een voor dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
h. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning is vereist.

30.3.3 Verlening

a. De onder 30.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, hetgeen moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning dient te overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
b. Indien het rapport of andere beschikbare informatie daartoe aanleiding geeft, dient op advies van een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg, die voldoet aan door het bevoegd te stellen kwalificaties zo nodig archeologisch vervolgonderzoek plaats te vinden.

30.3.4 Voorwaarden

Overeenkomstig het in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag de omgevingsvergunning onder beperkingen verlenen en kunnen zij voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden, waaronder de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden.

30.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen, teneinde:

a. de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 3 geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van aanvullend en/of definitief archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken gronden geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn dan wel er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;
b. de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 1 op te nemen, indien uit nader onderzoek blijkt, dat ter plaatse bij de bestemming passende archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 31 Waarde - Beschermd dorpsgezicht

31.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Beschermd dorpsgezicht' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

31.2 Bouwregels

Er mag gebouwd worden overeenkomstig de bouwregels van de onderliggende bestemming.

31.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan situering, afmetingen en kapvormen van de bebouwing ten behoeve van:

a. de instandhouding en herstel van het stedenbouwkundig beeld;
b. de landschappelijke kwaliteiten van de omgeving van de bebouwing;
c. de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden;

Deze nadere eisen kunnen uitsluitend worden gesteld met het oog op het behoud van de waarden van het beschermd dorpsgezicht.

31.4 Advies

Alvorens een omgevingsvergunning af te geven winnen burgemeester en wethouders advies in bij een terzake deskundige omtrent mogelijke aantasting van de waarden van het beschermd dorpsgezicht.

Artikel 32 Waarde - Beschermd stadsgezicht

32.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Beschermd stadsgezicht aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

32.2 Bouwregels

Er mag worden gebouwd overeenkomstig de bouwregels van de onderliggende bestemming.

32.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan situering, afmetingen en kapvormen van de bebouwing ten behoeve van:

a. de instandhouding en herstel van het stedenbouwkundig beeld;
b. de landschappelijke kwaliteiten van de omgeving van de bebouwing;
c. de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden;

Deze nadere eisen kunnen uitsluitend worden gesteld met het oog op het behoud van de waarden van het beschermd stadsgezicht.

32.4 Advies

Alvorens een omgevingsvergunning af te geven winnen burgemeester en wethouders advies in bij een terzake deskundige omtrent mogelijke aantasting van de waarden van het beschermd stadsgezicht.

Artikel 33 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

33.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

33.1.1 Nadere detaillering van de bestemming

De cultuurhistorisch waardevolle gebieden als bedoeld in 33.1 betreffen de gebieden die zijn opgenomen in de Cultuurhistorische waarderingskaart, zoals deze is opgenomen in de Bijlage 2 Cultuurhistorische waarderingenkaart, en zijn aangeduid als cultuurlandschappelijke waardering zeer hoog, hoog en middelhoog. De waardering van deze gebieden is gebaseerd op de beleidsnota 'Samen in verscheidenheid' zoals opgenomen in Bijlage 4 en in Bijlage 1 Cultuurhistorische waardering gemeente Wijchen:

a. Oude bebouwingslinten en historische wegen en waterlopen

Onder de gebieden zoals genoemd in 32.1 1 bevinden zich ook de oude bebouwingslinten en de belangrijkste (historische) doorgaande wegen en waterlopen. De cultuurhistorische waarden van deze gebieden bestaan uit:

- de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, half-open of gesloten);
- de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
- de maat en schaal van de bebouwing;
- de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
- de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
- hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
- een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

33.2 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen gelet op het bepaalde in artikel 33.1 nadere eisen stellen ten aanzien van de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van de bebouwing.

33.3 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden

33.3.1 Verbod

Het is verboden binnen deze bestemming zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden) de hierna opgenomen omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden uit te (doen) voeren:

a. het aanbrengen van (half-)verhardingen;
b. het rooien of vellen van houtgewas;
c. afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren van de bodem;
d. graven of dempen van sloten;
e. verwijderen van perceelsrandbeplanting;
f. aanleggen van wegen of paden;
g. wijzigen van perceels- of kavelgrenzen;
h. het aanbrengen van hoogopgaande beplanting anders dan het herplanten van gerooide /gevelde houtopstanden;
i. het verwijderen van wegen of paden.

33.3.2 Uitzonderingen

Het onder 33.3.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan reeds een aanlegvergunning of omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke betreffen het normale onderhoud en/of plaatsvinden in het kader van het normale beheer en gebruik van de gronden;
d. die plaatsvinden ter plaatse van een 'bouwvlak' of ter plaatse van een andere bestemming dan 'Agrarisch met waarden - Landschaps- en natuurwaarden' of 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden'.

33.3.3 Verlening

De onder 33.3.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend voor zover de werkzaamheden geen onevenredige aantasting tot gevolg hebben van de cultuurhistorische waarden.

Artikel 34 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand

34.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden van gebouwen.

34.1.1 Nadere detaillering van de bestemming

De waardering van de in 33.1. bedoelde gebouwen is gebaseerd op de inventarisatie Cultuurhistorisch waardevolle panden zoals dat als Bijlage 3 Cultuurhistorisch waardevolle panden is opgenomen bij deze regels.

34.2 Omgevingsvergunningvoor het slopen van een bouwwerk

34.2.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor slopen) gebouwen geheel of gedeeltelijk te slopen.

34.2.2 Uitzonderingen vergunningsplicht

Het in artikel 34.2.1 vervatte verbod geldt niet voor sloopwerkzaamheden:

a. ingevolge een aanschrijving van het bevoegd gezag;
b. die het normale onderhoud betreffen;
c. die van ondergeschikte betekenis zijn. Het slopen is van ondergeschikte betekenis indien burgemeester en wethouders dit schriftelijk hebben verklaard;
d. die ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren.

34.2.3 Toetsen aan aanwezige waarden

Een omgevingsvergunning voor het slopen kan worden verleend, indien bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het geheel of gedeeltelijk slopen een bouwhistorisch onderzoek is overgelegd. Dit bouwhistorisch onderzoek voldoet aan de richtlijnen voor bouwhistorisch onderzoek zoals opgenomen in Bijlage 7 Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek. Uit dit bouwhistorisch onderzoek volgt dat:

a. er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de karakteristieke hoofdvorm en karakteristiek elementen (zoals bijvoorbeeld het gevelbeeld) van de bebouwing, of
b. de karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het gebouw kan worden hersteld, of
c. de karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet te handhaven is, of
d. het delen van een gebouw of bijbehorende bouwwerken betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek vallen aan te merken, en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm plaatsvindt.

Een bouwhistorisch onderzoek is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegde gezag uit de aanvraag om vergunning in voldoende mate volgt dat voldaan wordt aan het gestelde onder a tot en met d.

34.2.4 Voorwaarden omgevingsvergunning

Het bevoegd kan één of meerdere voorwaarden verbinden aan de in artikel 34.2.4 bedoelde omgevingsvergunning teneinde de cultuurhistorische waarden te beschermen.

Artikel 35 Waarde - Waardevolle boom

35.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Waardevolle boom' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de instandhouding van de waardevolle bomen.

35.2 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

35.2.1 Verbod

Het is verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. de aanleg van verhardingen of halfverhardingen;
b. het ophogen, afgraven, en het egaliseren van de gronden.

35.2.2 Uitzondering

Het onder 35.2.1 vervatte verbod geldt niet voor werken en werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke betreffen het normale onderhoud en beheer.

35.2.3 Verlening

De in 35.2.1 bedoelde vergunning kan slechts worden verleend indien door de werken of werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct hetzij indirect te verwachten gevolgen de vitaliteit van de waardevolle boom niet wordt aangetast.

Artikel 36 Waterstaat - Waterkering

36.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterkering' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, instandhouding en/of bescherming van de waterkering alsmede voor de instandhouding en versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van de dijk.

36.2 Bouwregels

Op de gronden als bedoeld in artikel 36.1 zijn uitsluitend toegestaan gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde die ten dienste van de bestemming en met een maximale bouwhoogte van 4 meter.

36.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken het bepaalde in artikel 36.2 teneinde het oprichten van bouwwerken ten behoeve van de andere daar voorkomende bestemming(en) toe te staan, mits hierbij uit hoofde van de bescherming van de waterkering geen bezwaar bestaat; dienaangaande wordt voor de verlening van de omgevingsvergunning door het bevoegd gezag advies ingewonnen bij de beheerder van de waterkering.

36.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden

36.4.1 Aanlegvergunningplicht

Het is verboden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning op de in deze bestemming bedoelde gronden, de volgende werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. het aanleggen van wegen, paden en/of andere oppervlakteverhardingen;
b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden;
c. het uitvoeren van heiwerken of het anderszins indrijven van voorwerpen in de bodem;
d. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
e. het ophogen, verlagen, afgraven of egaliseren van de bodem, of anderszins wijzigen in maaiveld- of weghoogte;

36.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 36.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken en werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanlegvergunning is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke het normale onderhoud en/of landschapsbeheer betreffen.

36.4.3 Toetsing aan aanwezige waarden

De in artikel 36.4.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de functie van de waterkering.

36.4.4 Advies beheerder waterkering

Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in artikel 36.4.1 winnen burgemeester en wethouders advies in bij de beheerder van de waterkering omtrent de vraag of door het verlenen van de aanlegvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de functie van de waterkering, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.

Artikel 37 Waterstaat - Waterlopen

37.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waterstaat - Waterlopen aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het beheer en het onderhoud van de watergangen en/of retentievoorzieningen;

een en ander met de bijbehorende voorzieningen, zoals bermen, schouwpaden en beschoeiing.

37.2 Bouwregels

Op de in 37.1 bedoelde gronden mogen uitsluitend bouwwerken geen bouwwerken worden gebouwd.

Artikel 38 Waterstaat - Watervoerend rivierbed

38.1 Bestemmingsomschrijving

38.1.1 Algemeen

De voor Waterstaat - Watervoerend rivierbed aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de afvoer van rivierwater uit de Maas, en overeenkomstig de in 38.1.2 opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

38.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 38.1.1: het bouwen is uitsluitend toegestaan na verlening van een omgevingsvergunning als bedoeld in 38.4.1.

a Activiteiten

a. Binnen deze bestemming mogen de gronden en opstallen uitsluitend worden bebouwd en gebruikt voor ongeschikte activiteiten zoals:
   1. een eenmalige uitbreiding van de bebouwingsoppervlakte en/of de inhoud van ten hoogste 10% van de bestaande bebouwing;
   2. overig bouwen en/of gebruiken van, vanuit rivierkundig opzicht ondergeschikt belang;
   3. tijdelijk bouwen en/of gebruiken anders dan bedoeld in artikel 6.11, eerste lid, onderdeel b, van de Waterregeling.

b. Ook mogen gronden worden gebruikt voor riviergebonden activiteiten; hieronder wordt verstaan:
   1. de aanleg of wijziging van waterstaatkundige kunstwerken (bruggen, sluizen, waterkeringen e.d.);
   2. de realisatie van voorzieningen voor een betere en veilige afwikkeling van de beroeps- en recreatievaart;
   3. de bouw of wijziging van waterkrachtcentrales
   4. de vestiging of uitbreiding van overslagbedrijven of het realiseren van overslagfaciliteiten, uitsluitend voorzover het bouwen en/of het gebruik gekoppeld is aan het vervoer over de rivier;
   5. de aanleg of wijziging van scheepswerven;
   6. de realisatie van natuur;
   7. uitbreiding van bestaande steenfabrieken;
   8. de realisatie van voorzieningen die onlosmakelijk met de waterrecreatie zijn verbonden; of
   9. de winning van oppervlaktedelfstoffen;

c. In aanvulling op het bepaalde in sub a. zijn niet-riviergebonden activiteiten niet toegestaan, tenzij voldaan wordt aan één van de volgende voorwaarden:
   1. het bouwen en/of het gebruik heeft een groot openbaar belang en het bouwen en/of het gebruik kan niet redelijkerwijs buiten het rivierbed worden gerealiseerd;
   2. het bouwen en/of het gebruik heeft een zwaarwegend bedrijfseconomisch belang voor bestaande grondgebonden agrarische bedrijven en het bouwen en/of het gebruik kan redelijkerwijs niet buiten het rivierbed worden gerealiseerd;
   3. het bouwen en/of het gebruik betreft een functieverandering binnen de bestaande bebouwing; of
   4. het betreft een bouwen en/of een gebruik die per saldo meer ruimte voor de rivier oplevert op een rivierkundig bezien aanvaardbare locatie.
   5. Het bouwen is uitsluitend toegestaan na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen in 38.4.

38.2 Bouwregels

OP de primair tot Waterstaat - Watervoerend rivierbed bestemde gronden zijn geen gebouwen en geen andere bouwwerken toegestaan, met uitzondering van de bestaande gebouwen en bestaande andere bouwwerken.

38.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen ten aanzien van de situering van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde indien dit voor de veiligheid en/of de afvoer van rivierwater noodzakelijk is.

38.4 Afwijken van de bouwregels

38.4.1 Omgevingsvergunningoprichten bouwwerken

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 38.2 teneinde het oprichten van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toe te staan ten behoeve van deze bestemming en de hoofdbestemming toe te staan, mits hierbij uit hoofde van de bescherming van het stroomvoerend rivierbed wordt voldaan aan de volgende algemene voorwaarden:

a. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft;
b. er is geen sprake van een feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit;
c. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is;
d. omgevingsvergunning kan uitsluitend worden verleend na het bereiken van overeenstemming met de rivierbeheerder.

Voor de in 38.1.2 onder a, sub c genoemde activiteiten geldt voorts de aanvullende voorwaarden:

e. de resterende, blijvende waterstandseffecten of de afname van het bergend vermogen wordt duurzaam gecompenseerd, waarbij de financiering en tijdige realisering van de maatregelen gezekerd zijn.
f. de gevraagde rivierverruimingsmaatregelen worden genomen, waarbij de financiering en tijdige realisering van de maatregelen gezekerd zijn.

38.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan zodanig wijzigen, om overeenkomstig artikel 3.6 lid 1 sub c van de Wet ruimtelijke ordening de grenzen van deze dubbelbestemming te wijzigen of deze dubbelbestemming te verwijderen indien dit uit oogpunt het waterbelang noodzakelijk is.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 39 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 40 Algemene bouwregels

40.1 Bestaande maatvoering

In die gevallen dat de bestaande goothoogte, bouwhoogte, breedte, oppervlakte en/of inhoud van bouwwerken, die in overeenstemming met het bepaalde in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht tot stand zijn gekomen, meer bedraagt dan in de bouwregels in Hoofdstuk 2 van deze regels is toegestaan, geldt die goothoogte, bouwhoogte, breedte, oppervlakte en/of inhoud in afwijking daarvan als maximaal toegestaan.

40.2 Ondergronds bouwen

Voor het bouwen van ondergrondse gebouwen gelden de volgende regels:

a. alleen ondergronds mag worden gebouwd waar bovengrondse bebouwing aanwezig is,
   1. in afwijking van het voorgaande mag, waar geen bovengrondse bebouwing aanwezig is, maximaal 25 m² ondergronds worden gebouwd in aansluiting op de onder a. bedoelde ondergrondse bebouwing;
   2. in afwijking van het hierboven bepaalde een zelfstandige ondergrondse parkeergarage is toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'parkeergarage';
   3. in afwijking van hetgeen hierboven is bepaald is ondergrond bouwen tevens toegestaan ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - ondergronds bouwen';
b. de verticale diepte maximaal 5 m mag bedragen.
c. in afwijking van het bepaalde onder a mogen binnen de bestemmingen 'Maatschappelijk', 'Groen' en 'Verkeer - Verblijfsgebied' ondergrondse gebouwen worden gebouwd ten behoeve van de waterhuishouding, waarbij het bepaalde onder b in acht wordt genomen.

Artikel 41 Algemene gebruiksregels

41.1 Strijdig gebruik

Onder strijdig gebruik wordt in ieder geval verstaan:

a. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van opstallen en/of gronden op andere wijze dan conform de bestemmingsplanregels is toegestaan;
b. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van gronden, gebouwen, bouwwerken en onderkomens ten behoeve van een seksinrichting en/of escortbedrijf en prostitutie;
c. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van bijbehorende bouwwerken bij een woning als zelfstandige woningen en als afhankelijke woonruimte;
d. het in gebruik nemen of laten nemen en/of geven van onbebouwde grond als stort- en overslagplaats van aan het gebruik onttrokken goederen en materialen, anders dan als tijdelijke opslag ten behoeve van het normale gebruik en onderhoud;
e. het in gebruik geven of nemen van een woning anders dan voor het gebruik voor wonen door één huishouden.

41.2 Evenementen

Alle gronden zijn tevens bestemd voor evenementen.

Artikel 42 Algemene aanduidingsregels

42.1 Monumenten

42.1.1 Specifieke bouwaanduiding- gemeentelijk monument

Ter plaatse van de aanduiding 'Specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument' zijn de gronden, naast de hier geldende bestemming, tevens bestemd voor de instandhouding van de hier aanwezige monumentale waarden.

42.1.2 Specifieke bouwaanduiding- rijksmonument

Ter plaatse van de aanduiding 'Specifieke bouwaanduiding - rijksmonument zijn de gronden, naast de hier geldende bestemming, tevens bestemd voor de instandhouding van de hier aanwezige monumentale waarden.

42.2 Openheid

Ter plaatse van de aanduiding 'Openheid' dient het landschap haar open karakter te behouden.

42.3 Karakteristiek

42.3.1 Algemeen

Ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek' is de bestemming mede gericht op het behoud, beheer en herstel van de cultuurhistorische waarden van de op het perceel voorkomende monumentale en/of cultuurhistorische waardevolle gebouwen. Dit betreft in ieder geval het hoofdgebouw en eventueel één of meerdere bijbehorende bouwwerken.

42.3.2 Omgevingsvergunningvoor het slopen van een bouwwerk

a Sloopverbod

Het is ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek', niet zijnde een gemeentelijk of rijksmonument, zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de in het schema onder d opgenomen omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden uit te voeren, te doen uitvoeren of te laten uitvoeren.

b Uitzonderingen

Het onder a vervatte verbod geldt niet voor werken en werkzaamheden:

1. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk is verleend;
2. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
3. welke betreffen het normale onderhoud en/of beheer.

c Toetsing

De in a bedoelde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien na een belangenafweging blijkt dat er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de waarden waarop deze aanduiding is gericht. Ten behoeve van de belangenafweging zijn in het schema onder d de toetsingscriteria weergegeven.

Alvorens de omgevingsvergunning wordt verstrekt, wordt door het bevoegd gezag eerst een onafhankelijke terzake deskundige gehoord.

d Schema omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

Omgevingsvergunningplichtige werken/werkzaamheden	**Criteria voor verlening van de omgevingsvergunning**
het geheel of gedeeltelijk slopen van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek'	aangetoond wordt dat geen blijvende onomkeerbare verstoring van de cultuurhistorische structuur tot gevolg zal hebben. Sloop van gebouwen kan worden toegestaan in de volgende gevallen: 1. de karakteristieke hoofdvorm is niet langer aanwezig en kan niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het pand worden hersteld; 2. de karakteristieke hoofdvorm is niet te handhaven; 3. het betreft delen van een pand of bijbehorende bouwwerken, die op zichzelf niet als karakteristiek vallen aan te merken, en door sloop daarvan vindt geen onevenredige aantasting plaats van de karakteristieke hoofdvorm.

42.3.3 Nadere eisen cultuurhistorische waarden

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de situering van nieuw op te richten bebouwing op het perceel waarop tevens de aanduiding 'karakteristiek' voorkomt, teneinde te voorkomen dat de cultuurhistorische waarde van het gebouw, ter plaatse van de aanduiding 'karakteristiek', onevenredig wordt aangetast.

42.4 Overige zone - karakterbepalend erf

ter plaatse van de aanduiding “overige zone - karakterbepalende erven” zijn de gronden primair zijn bestemd voor het behoud en herstel van deze erven.

42.4.1 Bouwregels

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - karakterbepalend erf' geldt dat terreinafscheidingen maximaal 1 meter hoog mogen zijn.

42.5 Overige zone - karakteristieke groenstructuur

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - karakteristieke groenstructuur' wordt gestreefd naar het behoud en herstel van landschappelijke elementen zoals laanbeplanting en bosjes. Van belang hierbij zijn de samenhangende boomstructuren als groepen op de splitsing van wegen/paden en brinkjes, de omkadering van het kerkhof, de wegbegeleidende laanbeplanting, de rechte landschapselementen die de lijnen vormen van het landgoederenlandschap en als hagen ten behoeve van erfafscheidingen. Gestreefd wordt naar een verdere uitbreiding van de karakteristieke groenstructuur mede in aansluiting op de uitgangspunten uit het Landschapsbeleidsplan en het landschapsontwikkelingsplan.

42.6 Overige zone - muur

Ter plaatse van de aanduiding "Overige zone - muur" dient de hier aanwezige karakteristieke muur te worden gehandhaafd.

42.7 Overige zone - onverharde weg

Ter plaatse van de aanduiding “Overige zone - onverharde weg" wordt gestreefd naar het behoud en herstel van onverharde wegen en paden. Het karakteristieke netwerk van wegen dient te worden gehandhaafd en kan op een landschappelijk verantwoorde wijze worden uitgebreid mede ter versterking van het extensief recreatief medegebruik. Verharding is uitgesloten en het mogelijk aanbrengen van halfverhardingen dient beperkt blijft tot die gevallen waarin dat noodzakelijk is met het oog op de agrarische en andere bedrijfsvoering. Hierbij mag de landelijke karakteristiek van het dorpsgezicht niet onevenredig worden aangetast.

42.8 Veiligheidszone - lpg

42.8.1 Bouwregels

Ter plaatse van de aanduiding 'Veiligheidszone - lpg' geldt het volgende:

a. de bouw van kwetsbare objecten is niet toegestaan;
b. de bouw van beperkt kwetsbare objecten is niet toegestaan, met uitzondering van de herbouw van bestaande beperkt kwetsbare objecten op dezelfde locatie.

42.9 Veiligheidszone - nutsvoorziening

42.9.1 Bouwregels

Ter plaatse van de aanduiding "Veiligheidszone - nutsvoorziening" is het verboden kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten op te richten.

42.10 Vrijwaringszone - dijk 1

a. ter plaatse van de aanduiding 'Vrijwaringszone - dijk 1' zijn de gronden, naast de voor die gronden aangewezen bestemmingen, tevens bestemd voor de bescherming, onderhoud en instandhouding van de primaire waterkering;
b. ter plaatse van de aanduiding 'Vrijwaringszone - dijk 1' mag niet worden gebouwd;
c. Burgemeester en wethouders kunnen middels het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder b, met inachtneming van de volgende regels:
    1. de bij de betrokken bestemming behorende bouwregels worden in acht genomen;
    2. het belang van de waterkering wordt niet onevenredig geschaad en vooraf wordt schriftelijk advies ingewonnen bij de betreffende waterbeheerder.

42.11 Vrijwaringszone - dijk 2

Ter plaatse van de aanduiding 'Vrijwaringszone - dijk 2' zijn de gronden naast de voor die gronden aangewezen bestemmingen, bestemd als buitenbeschermingszone van de primaire waterkering.

42.12 Vrijwaringszone - molenbiotoop

42.12.1 Algemeen

Ter plaatse van de aanduiding 'Vrijwaringszone - molenbiotoop' gelden, aanvullend op de voor deze gronden aangegeven bestemmingen, nadere regels voor het beschermen van de functie van de in dit gebied voorkomende molen als werktuig en van de waarde als landschapsbepalend element.

42.12.2 Bouwregels

Bij de bouw van bouwwerken op gronden ter plaatse van de aanduiding 'Vrijwaringszone - molenbiotoop' gelden de volgende regels:

a. binnen een afstand van 100 meter van de molen mag de bouwhoogte van bouwwerken niet meer bedragen dan de hoogte van de molenbelt;
b. binnen een afstand gelegen tussen 100 m en 400 m uit de molen mag de bouwhoogte van bouwwerken niet meer bedragen dan de afstand gemeten tussen het bouwwerk en de voet van de molen gedeeld door 50, vermeerderd met 2,5 m;
c. in afwijking van het bepaalde onder b geldt voor de molenbiotoop rond de molen in Alverna een vermeerdering van de hoogte met 3 m;
d. de maximale bouwhoogte van bouwwerken zoals bedoeld in dit artikel wordt gerelateerd aan de hoogte van de bovenzijde van de molenbelt. Voor zover ter plaatse van een op te richten bouwwerk het maaiveld hoger respectievelijk lager is gelegen, dient het verschil tussen de maaiveldhoogte tot de bovenzijde van de molenbelt in de maximale hoogte te worden verdisconteerd.

42.12.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 42.12.2 voor het bouwen van bouwwerken met een grotere maximale hoogte, waarbij de maximale hoogte niet meer mag bedragen dan volgens de overigens voor de betreffende gronden aangegeven bestemmingen is toegestaan, mits voldaan wordt aan het volgende:

a. uit onderzoek is gebleken dat de windbelemmering niet dusdanig wijzigt dat de betreffende molen onvoldoende kan functioneren of anderszins blijvend onevenredig in zijn waarde wordt geschaad;
b. omtrent het voorgaande is een positief advies verkregen van de Commissie Cultureel Erfgoed.

42.12.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Verbod

Het is verboden op de gronden met de aanduidingen 'vrijwaringszone – molenbiotoop' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

1. het aanbrengen van bovengrondse constructies, installaties of apparatuur met een grotere hoogte dan de molenbelt;
2. het ophogen van gronden;
3. het beplanten met bomen, heesters en andere opgaande begroeiing met een grotere hoogte dan de molenbelt.

b Uitzonderingen

Het onder a vervatte verbod geldt niet voor de werken of werkzaamheden:

1. die het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden, dan wel;
2. van ondergeschikte betekenis zijn en/of;
3. voortvloeien uit het normale gebruik overeenkomstig de bestemming;
4. welke ten tijde van het van kracht worden van het plan in uitvoering of aanwezig waren;
5. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanleg- of omgevingsvergunning is verleend;
6. binnen het kader van het op de bestemming van die gronden gerichte normale onderhoud en beheer, dan wel;
7. die welke voortvloeien uit het normale gebruik.

c Toelaatbaarheid

De werken en werkzaamheden als bedoeld in sublid a zijn slechts toelaatbaar, indien door de werken of werkzaamheden, dan wel door de daarvan, hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, zoals door windbelemmering of belemmering van het uitzicht, geen onevenredig gevaar oplevert of kan opleveren voor het huidige en/of toekomstige functioneren als werktuig en/of voor de waarde van de molen als landschapsbepalend element.

Artikel 43 Algemene afwijkingsregels

43.1 Zorg-voor-elkaar-woning

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van de regels in dit bestemmingsplan voor het toestaan van een zorg-voor-elkaar-woning bij (bedrijfs)woningen met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Er is sprake van een van de volgende situaties:
    1. Er is sprake van een leeftijd van 60 jaar of ouder. In dit geval hoeft de behoefte aan mantelzorg niet te worden aangetoond; of:
    2. Er bestaat aantoonbare behoefte aan mantelzorg. Deze behoefte dient te worden aangetoond door middel van een verklaring van een onafhankelijke deskundige; of: .
    3. Er is sprake van een progressieve aandoening waarbij aantoonbaar binnen 10 jaar een mantelzorgbehoefte ontstaat. Deze behoefte dient te worden aangetoond door middel van een verklaring van een onafhankelijke deskundige.
b. In geval van een tijdelijke woonunit mag deze slechts aanwezig zijn gedurende de periode dat sprake is van de situaties zoals genoemd in lid a van dit artikel en maximaal drie maanden nadat bewoning van de woonunit is beëindigd;
c. Bewoning van het bijbehorend bouwwerk of de woonunit wordt direct beëindigd nadat de situatie zoals genoemd in lid a van dit artikel is komen te vervallen, tenzij niet direct een geschikte vervangende zelfstandige woonruimte beschikbaar is. In dat geval mag bewoning van het bijbehorend bouwwerk of de woonunit maximaal 12 maanden worden voortgezet nadat de situatie zoals genoemd in lid 1 van dit artikel is komen te vervallen;
d. De bouwhoogte van de tijdelijke woonunit mag niet meer bedragen dan:
    1. in geval van een plat dak, 3 meter;
    2. in geval van een hellend dak, 4 meter;
e. Het bijbehorend bouwwerk of de tijdelijke woonunit is gelegen binnen het bouwvlak dan wel de afstand tot het hoofdgebouw bedraagt niet meer dan 50 meter;
f. De oppervlakte van de zorg-voor-elkaar-woning bedraagt niet meer dan 100 m², met dien verstande dat:
g. bij gebruik van een bijbehorend bouwwerk de maximaal toegestane oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken niet mag worden overschreden;
h. bij gebruik van een tijdelijke woonunit overschrijding van de maximaal toegestane oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken is toegestaan;
i. De bewoning vindt niet plaats op de verdiepingen van een bijbehorend bouwwerk;
j. Het gebruik van een bijbehorend bouwwerk of woonunit voor bewoning leidt niet tot een onevenredige aantasting van de omgeving en belangen van derden;
k. Er mag geen onevenredige extra parkeerdruk ontstaan in de openbare ruimte;
l. Er bestaan geen milieuhygiënische en ruimtelijke belemmeringen tegen het gebruik van het bijbehorend bouwwerk of woonunit voor bewoning;
m. Het karakter van de omgeving moet voor wat betreft de aanwezige landschapswaarden gehandhaafd blijven. Indien noodzakelijk moet hiervoor de woonunit landschappelijk worden ingepast.

Het bevoegd gezag trekt de omgevingsvergunning in, indien de bij het verlenen van de omgevingsvergunning bestaande noodzaak van bewoning van een zorg-voor-elkaar-woning niet meer aanwezig is.

43.2 Omgevingsvergunningantennemast

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning toestemming verlenen voor de plaatsing van een antennemast voor mobiele telecommunicatie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de antennemast wordt geplaatst binnen een bestemmingsvlak waarin geen woningen aanwezig zijn;

b. de antennemast leidt ook overigens niet tot een onevenredige aantasting van het woon- en leefmilieu in de omgeving;
c. de antennemast is aantoonbaar noodzakelijk voor een adequaat dekkend netwerk voor mobiele telecommunicatie en site-sharing behoort aantoonbaar niet tot de mogelijkheden;
d. de antennemast is niet hoger dan noodzakelijk voor een adequaat dekkend netwerk voor mobiele telecommunicatie met een maximum van 40 m.

43.3 Algemene afwijkingen

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de regels:

a. voor het afwijken van de voorgeschreven goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte, inhoud en afstand van bouwwerken, dan wel een voorgeschreven bebouwingspercentage, eventueel met overschrijding van de bouwgrenzen, mits de afwijking niet meer bedraagt dan 10% van de in deze regels voorgeschreven afmetingen en afstanden:
    1. In afwijking van het bepaalde onder a dit op de bouwhoogte van aan- uit- en bijbehorende bouwwerken uitsluitend van toepassing is indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
        - er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
        - er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de in de omgeving aanwezige stedenbouwkundige en/of architectonische waarden;
b. om bij de uitvoering van het plan af te wijken van bestemmingsgrenzen, bouwgrenzen en overige aanduidingen in het horizontale vlak, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein en er geen dringende reden zijn die zich tegen de afwijking verzetten, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen is aangegeven niet meer dan 2,5 meter bedraagt;
c. om bij de uitvoering van het plan af te wijken van bouwgrenzen en overige aanduidingen in het horizontale vlak, niet zijnde bestemmingsgrenzen, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is uit een oogpunt van doelmatig gebruik van de grond, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen is aangegeven niet meer dan 2,5 m bedraagt.

Artikel 44 Overige regels

44.1 Parkeerregels

44.1.1 Parkeerregels bij bouwplannen

Een bouwplan dient te voorzien in voldoende parkeermogelijkheden op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden. De toename van de parkeerbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de 'Beleidsregels Parkeernormen Wijchen 2024' of de rechtsopvolger(s) daarvan.

44.2 Parkeerregels voor gebruik

Tot een strijdig gebruik met de bestemming wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van gronden of een bouwwerk als bedoeld in artikel 44.1, indien gedurende het gebruik van een gebouw en de bijbehorende gronden, niet in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien volgens de normering zoals deze is opgenomen in de op dat moment geldende beleidsregel "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen";
b. het gebruik van gronden of een bouwwerk als bedoeld in artikel 44.1, indien niet in voldoende mate publieke parkeerplaatsen beschikbaar blijven voor de bestaande functies waarbij rekening mag worden gehouden met dubbelgebruik. De parkeerplaatsen ten behoeve van de bestaande voorzieningen dienen vrij toegankelijk en van goede kwaliteit te zijn, waarbij deze eveneens op een reële loopafstand tot de omliggende functies moeten zijn gelegen.

44.2.1 Specifieke gebruiksregels

Ruimte(n) voor het parkeren van voertuigen, voor zover de aanwezigheid van deze ruimte(n) krachtens deze parkeerregels is geëist, dient te allen tijde voor dit doel beschikbaar te blijven. Ander gebruik wordt aangemerkt als strijdig gebruik.

44.2.2 Laden en lossen

Indien het gebruik van een terrein of de bestemming van een gebouw aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen, moet (zoals bepaald in de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen" en de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren, Van parkeerkencijfers naar parkeernormen' (10 december 2018)) in deze behoefte in voldoende mate zijn voorzien aan, in of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

44.2.3 Afwijken van de parkeerregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 44.2, 44.2.1 en 44.2.2 indien voldaan wordt op een andere wijze, mits voldoende onderzocht en onderbouwd, aan de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen"

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 45 Overgangsrecht

45.1 Overgangsrecht bouwwerken

45.1.1 Algemeen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

45.1.2 Omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in 45.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in 45.1.1 met maximaal 10%.

45.1.3 Uitzondering

Het bepaalde in 45.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

45.2 Overgangsrecht gebruik

45.2.1 Algemeen

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

45.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in 45.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

45.2.3 Onderbroken gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in 45.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

45.2.4 Strijd met voorheen geldend bestemmingsplan

Het bepaalde in 45.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 46 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan 'Stedelijk Gebied Wijchen'.

POUDEROYEN TONNAER

pouderoyentonnaer.nl

4.5 Waardering van het Wijchense cultuurlandschap en de Wijchense stedenbouw

4.5.1 Methodiek

Ten geleide

Anders dan bij de drie andere gemeenten is in Wijchen gekozen voor een waardering van het cultuurlandschap en van de gebouwde omgeving, het laatste vanuit een historisch-stedenbouwkundig perspectief. Omdat de waardering van beide aspecten methodisch uiteenloopt, geven we die hier ook afzonderlijk weer.

Cultuurlandschap

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [25] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 10 en 11); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 10. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd

[25] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 11. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 12).

gemiddelde score	**waardering**
0 -0,4	niet gewaardeerd
0,5-1,4	zeer laag
1,5-2,4	laag
2,5-3,0	middelhoog
3,1-3,7	hoog
3,8 -5,0	zeer hoog

Tabel 12. Scores en klassen van de gebiedswaardering.[26]

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie 'hoge waarde' de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Stedenbouw

De vraag welke stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden in de bebouwde kommen – in meer of mindere mate – cultuurhistorische waarde hebben, is beantwoord met een quickscan, waarbij archief- en literatuuronderzoek achterwege bleven. De werkzaamheden bestonden achtereenvolgens uit het maken van een logische gebiedsindeling, het bekijken van de wijken/buurten in het veld, het beredeneren van een waardering, het maken van een waardenkaart en het schrijven van een korte toelichting. De indeling van de bebouwde kommen in stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden is gemaakt op basis van kaartanalyse (actuele kaart, luchtfoto, welstandskaart) en verfijnd in het veld. Het veldwerk betrof een check van de kaartanalyse en een beoordeling op hoofdlijnen van de ruimtelijke kwaliteiten ter plaatse. Hiervoor zijn de bebouwde kommen vrijwel straat voor straat bekeken. Bij de waardering is onderscheid gemaakt

[26] De benaming van de verschillende waarderingsklassen is ten opzichte van RAAP-rapport 2403 gewijzigd i.v.m. een afstemming op de methodiek van de waardering van de drie andere gemeenten.

in drie gradaties met elk een eigen kleur. Op de waarderingskaart hebben alle samenhangende deelgebieden een kleur. Zo ontstaat een vlekkenkaart met een attentiewaarde; in één oogopslag wordt duidelijk waar de – vanuit cultuurhistorisch perspectief – stedenbouwkundig meest waardevolle deelgebieden zich bevinden. De ingekleurde kwalificatie zegt iets over de waardering, maar nog niet over de ruimtelijke karakteristiek en het waarom van de waardering. Ter aanvulling zijn daarom op kaartbijlage 3 van RAAP-rapport 2403 per deelgebied de belangrijkste structuurdragers ingetekend. Dat laat – hoe summier ook – iets zien van het ruimtelijk handschrift en de grotere samenhang. Voor deze inhoudelijke informatie dient derhalve te worden terug gegrepen op het rapport met de inventarisatie en de (voorlopige) waardering. De waardering is nadien nog aangescherpt voor het buitengebied en in definitieve versie bij deze beleidsnota gevoegd.

Bij de waardering is vooral gelet op:
- de ruimtelijke kwaliteit van de wijken/buurten als ontwerpeenheid: structuur en verkaveling, en het ruimtebeeld van bebouwing en openbare ruimte;
- de ruimtelijke relatie met de hoofdstructuren: water, historische linten, spoorweg en 'stedelijk' netwerk;
- de mate waarin een gebied tegen de veranderingen in de tijd bestand is gebleken of aan slijtage onderhavig is geweest en de mate waarin toevoegingen en vervanging een nieuwe waarde aan het ruimtelijk geheel hebben toegevoegd.

4.5.2 Resultaten

Cultuurlandschap

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Hoe verder we vanuit de bebouwde kom van Wijchen naar het westen en zuidoosten gaan, hoe waardevoller het cultuurlandschap blijkt te zijn. Naast de vele kastelen en buitenplaatsen, waartoe ook kasteel Wijchen gerekend kan worden, vinden we landschappen van de hoogste categorieën ten noorden van Bergharen en bij Woezik, Leur, Balgoij en Niftrik. Hier zijn de 19e-eeuwse structuur en kleinschaligheid goed bewaard gebleven. Ook de komontginning tussen Bergharen en Batenburg is relatief gaaf bewaard gebleven. In de zuidoosthoek geldt dat voor de omgeving van het Wijchens Ven en de Boskant / Heiveld, waar we zelfs een gebied met zeer hoge waarde tegenkomen. Een hoge waarde is verder toegekend aan (de directe omgeving van) een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad.

Een lage waardering geldt in de eerste plaats voor landschappen die nog wel als agrarisch gebied bewaard zijn gebleven, maar waar de landschappelijke structuur sterk is veranderd ten opzichte van de historische situatie. Dat geldt bijvoorbeeld voor het landschap ten zuidoosten van Wijchen en de omgeving van het infrastructureel knooppunt ten westen van de kom.

In grote lijnen zien we dat een zeer lage waardering toegekend is aan gebieden rondom de randen van de huidige bebouwde kom van Wijchen. Het gaat hier om terreinen die in de laatste decennia door met name afgraving en/of de aanleg van grootschalige infrastructuur veranderd zijn.

Uiteraard, dat zeiden we eerder ook al, komen uitschieters naar beide kanten, zowel individuele pareltjes als landschappelijke missers, in alle gebieden voor. Deze kaart geeft echter wel een goede indruk van hoe het op hoofdlijnen met het Wijchense landschap staat.

Stedenbouw

Bij de stedenbouwkundige waardering hebben we onderscheid gemaakt tussen gebieden met een hoge, een gemiddelde en een lage waarde.

In een gebied van hoge stedenbouwkundige waarde bestaan intieme geborgenheid, grote maat en stevige stedenbouwkundige dan wel landschappelijke structuur altijd 'naast' elkaar. Hiërarchie in de ruimtelijke opbouw zorgt voor verbindingen tussen het kleine en het grote schaalniveau. Het zijn gebieden met bovengemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of een hechte relatie met de historische en landschappelijke groenstructuren. Onder deze categorie rekenen we het oude deel van Batenburg, het zuidelijke deel van Bergharen, de omgeving van het kasteel van Hernen, geheel Leur, een groot deel van Balgoij en kleine delen van Niftrik. Ook delen van Alverna hebben een hoge waarde. In de kern Wijchen gaat het om de kern en het verspreide deel van Woezik, het noordelijke deel van Wijchen Noord, het westelijke deel van de Heilige Stoel, de omgeving van het kasteel en kleine stukken van het centrum, de Valendries, de omgeving van het Wijchens Maasje en de zuidelijke rand, tegen de afgesneden Maasarm van Balgoij. Ook het groen rond de Flier, Lingert en Diemewei heeft een hoge waarde.

In een gebied van middelhoge stedenbouwkundige waarde is dat verband in potentie aanwezig of nog herkenbaar maar aangetast. Het zijn gebieden met een gemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of enige relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Een middelhoge waarde kennen een groot deel van het oude lint van Bergharen, de kern van Hernen, vrijwel geheel Niftrik en verspreide delen van Balgoij. In Alverna heeft het noordelijke deel een middelhoge waarde. In de kern Wijchen geldt dit voor de bedrijventerreinen Nieuweweg, Zesweg en het zuidelijk deel van Bijsterhuizen, de Saltshof, Kraaijenberg, Homberg en Heilige Stoel, grote delen

van Wijchen Noord, de Uilenboom, Aalsburg en een deel van het centrum, het noordelijk deel van Huurlingsedam, de Meren, de Gamert, Diemewei, de Lingert en de Flier.

In een gebied van lage stedenbouwkundige waarde was die samenhang bij aanvang afwezig of is die later verloren gegaan. Het zijn gebieden met onvoldoende cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of zonder een relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Laag gewaardeerd zijn het westelijk en oostelijk deel van Bergharen, de zuidelijke toegangsweg tot Hernen, de uitbreidingswijk van Batenburg, de uitbreidingswijk van Balgoij, het westelijk en oostelijk deel van Alverna met de doorgaande weg en delen van Wijchen. Dat betreft een deel van Bijsterhuizen, de Veenhof, de Hofsedam, het oostelijk deel van de Uilenboom, een deel van Wijchen Noord, de omgeving Tienakker, het oostelijk deel van het centrum, de Blauwe Hof, Lambrasse en de vele wijkjes ten zuiden van het Wijchens Maasje voor zover hiervoor niet bij de middelhoge waardering genoemd.

4.5 Waardering van het Wijchense cultuurlandschap en de Wijchense stedenbouw

4.5.1 Methodiek

Ten geleide

Anders dan bij de drie andere gemeenten is in Wijchen gekozen voor een waardering van het cultuurlandschap en van de gebouwde omgeving, het laatste vanuit een historisch-stedenbouwkundig perspectief. Omdat de waardering van beide aspecten methodisch uiteenloopt, geven we die hier ook afzonderlijk weer.

Cultuurlandschap

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [25] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 10 en 11); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 10. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd

[25] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 11. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 12).

gemiddelde score	**waardering**
0 -0,4	niet gewaardeerd
0,5-1,4	zeer laag
1,5-2,4	laag
2,5-3,0	middelhoog
3,1-3,7	hoog
3,8 -5,0	zeer hoog

Tabel 12. Scores en klassen van de gebiedswaardering.[26]

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie 'hoge waarde' de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Stedenbouw

De vraag welke stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden in de bebouwde kommen – in meer of mindere mate – cultuurhistorische waarde hebben, is beantwoord met een quickscan, waarbij archief- en literatuuronderzoek achterwege bleven. De werkzaamheden bestonden achtereenvolgens uit het maken van een logische gebiedsindeling, het bekijken van de wijken/buurten in het veld, het beredeneren van een waardering, het maken van een waardenkaart en het schrijven van een korte toelichting. De indeling van de bebouwde kommen in stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden is gemaakt op basis van kaartanalyse (actuele kaart, luchtfoto, welstandskaart) en verfijnd in het veld. Het veldwerk betrof een check van de kaartanalyse en een beoordeling op hoofdlijnen van de ruimtelijke kwaliteiten ter plaatse. Hiervoor zijn de bebouwde kommen vrijwel straat voor straat bekeken. Bij de waardering is onderscheid gemaakt

[26] De benaming van de verschillende waarderingsklassen is ten opzichte van RAAP-rapport 2403 gewijzigd i.v.m. een afstemming op de methodiek van de waardering van de drie andere gemeenten.

in drie gradaties met elk een eigen kleur. Op de waarderingskaart hebben alle samenhangende deelgebieden een kleur. Zo ontstaat een vlekkenkaart met een attentiewaarde; in één oogopslag wordt duidelijk waar de – vanuit cultuurhistorisch perspectief – stedenbouwkundig meest waardevolle deelgebieden zich bevinden. De ingekleurde kwalificatie zegt iets over de waardering, maar nog niet over de ruimtelijke karakteristiek en het waarom van de waardering. Ter aanvulling zijn daarom op kaartbijlage 3 van RAAP-rapport 2403 per deelgebied de belangrijkste structuurdragers ingetekend. Dat laat – hoe summier ook – iets zien van het ruimtelijk handschrift en de grotere samenhang. Voor deze inhoudelijke informatie dient derhalve te worden terug gegrepen op het rapport met de inventarisatie en de (voorlopige) waardering. De waardering is nadien nog aangescherpt voor het buitengebied en in definitieve versie bij deze beleidsnota gevoegd.

Bij de waardering is vooral gelet op:
- de ruimtelijke kwaliteit van de wijken/buurten als ontwerpeenheid: structuur en verkaveling, en het ruimtebeeld van bebouwing en openbare ruimte;
- de ruimtelijke relatie met de hoofdstructuren: water, historische linten, spoorweg en 'stedelijk' netwerk;
- de mate waarin een gebied tegen de veranderingen in de tijd bestand is gebleken of aan slijtage onderhavig is geweest en de mate waarin toevoegingen en vervanging een nieuwe waarde aan het ruimtelijk geheel hebben toegevoegd.

4.5.2 Resultaten

Cultuurlandschap

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Hoe verder we vanuit de bebouwde kom van Wijchen naar het westen en zuidoosten gaan, hoe waardevoller het cultuurlandschap blijkt te zijn. Naast de vele kastelen en buitenplaatsen, waartoe ook kasteel Wijchen gerekend kan worden, vinden we landschappen van de hoogste categorieën ten noorden van Bergharen en bij Woezik, Leur, Balgoij en Niftrik. Hier zijn de 19e-eeuwse structuur en kleinschaligheid goed bewaard gebleven. Ook de komontginning tussen Bergharen en Batenburg is relatief gaaf bewaard gebleven. In de zuidoosthoek geldt dat voor de omgeving van het Wijchens Ven en de Boskant / Heiveld, waar we zelfs een gebied met zeer hoge waarde tegenkomen. Een hoge waarde is verder toegekend aan (de directe omgeving van) een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad.

Een lage waardering geldt in de eerste plaats voor landschappen die nog wel als agrarisch gebied bewaard zijn gebleven, maar waar de landschappelijke structuur sterk is veranderd ten opzichte van de historische situatie. Dat geldt bijvoorbeeld voor het landschap ten zuidoosten van Wijchen en de omgeving van het infrastructureel knooppunt ten westen van de kom.

In grote lijnen zien we dat een zeer lage waardering toegekend is aan gebieden rondom de randen van de huidige bebouwde kom van Wijchen. Het gaat hier om terreinen die in de laatste decennia door met name afgraving en/of de aanleg van grootschalige infrastructuur veranderd zijn.

Uiteraard, dat zeiden we eerder ook al, komen uitschieters naar beide kanten, zowel individuele pareltjes als landschappelijke missers, in alle gebieden voor. Deze kaart geeft echter wel een goede indruk van hoe het op hoofdlijnen met het Wijchense landschap staat.

Stedenbouw

Bij de stedenbouwkundige waardering hebben we onderscheid gemaakt tussen gebieden met een hoge, een gemiddelde en een lage waarde.

In een gebied van hoge stedenbouwkundige waarde bestaan intieme geborgenheid, grote maat en stevige stedenbouwkundige dan wel landschappelijke structuur altijd 'naast' elkaar. Hiërarchie in de ruimtelijke opbouw zorgt voor verbindingen tussen het kleine en het grote schaalniveau. Het zijn gebieden met bovengemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of een hechte relatie met de historische en landschappelijke groenstructuren. Onder deze categorie rekenen we het oude deel van Batenburg, het zuidelijke deel van Bergharen, de omgeving van het kasteel van Hernen, geheel Leur, een groot deel van Balgoij en kleine delen van Niftrik. Ook delen van Alverna hebben een hoge waarde. In de kern Wijchen gaat het om de kern en het verspreide deel van Woezik, het noordelijke deel van Wijchen Noord, het westelijke deel van de Heilige Stoel, de omgeving van het kasteel en kleine stukken van het centrum, de Valendries, de omgeving van het Wijchens Maasje en de zuidelijke rand, tegen de afgesneden Maasarm van Balgoij. Ook het groen rond de Flier, Lingert en Diemewei heeft een hoge waarde.

In een gebied van middelhoge stedenbouwkundige waarde is dat verband in potentie aanwezig of nog herkenbaar maar aangetast. Het zijn gebieden met een gemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of enige relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Een middelhoge waarde kennen een groot deel van het oude lint van Bergharen, de kern van Hernen, vrijwel geheel Niftrik en verspreide delen van Balgoij. In Alverna heeft het noordelijke deel een middelhoge waarde. In de kern Wijchen geldt dit voor de bedrijventerreinen Nieuweweg, Zesweg en het zuidelijk deel van Bijsterhuizen, de Saltshof, Kraaijenberg, Homberg en Heilige Stoel, grote delen

van Wijchen Noord, de Uilenboom, Aalsburg en een deel van het centrum, het noordelijk deel van Huurlingsedam, de Meren, de Gamert, Diemewei, de Lingert en de Flier.

In een gebied van lage stedenbouwkundige waarde was die samenhang bij aanvang afwezig of is die later verloren gegaan. Het zijn gebieden met onvoldoende cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of zonder een relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Laag gewaardeerd zijn het westelijk en oostelijk deel van Bergharen, de zuidelijke toegangsweg tot Hernen, de uitbreidingswijk van Batenburg, de uitbreidingswijk van Balgoij, het westelijk en oostelijk deel van Alverna met de doorgaande weg en delen van Wijchen. Dat betreft een deel van Bijsterhuizen, de Veenhof, de Hofsedam, het oostelijk deel van de Uilenboom, een deel van Wijchen Noord, de omgeving Tienakker, het oostelijk deel van het centrum, de Blauwe Hof, Lambrasse en de vele wijkjes ten zuiden van het Wijchens Maasje voor zover hiervoor niet bij de middelhoge waardering genoemd.

Cultuurhistorische waarderingskaart

Gemeente Wijchen

schaal 1:12.500

legenda

Cultuurlandschappelijke waardering

waardering

- niet gewaardeerd
- zeer laag
- laag
- middelhoog
- hoog
- zeer hoog

De term middelhoog gebruiken we hier in de betekenis van gemiddeld. Een waarderingscategorie middellaag bestaat derhalve niet.

Overig

- gemeentegrens

Bovenbroek
Winssensche Veld
Noordenbroek
Mookenhoek
De Hoogemond
Galgenberg
De Elbert
Het Laagveld
Horsten
Hooge Veld
Bergharen
Wijksche Broek
Hooge Veld
De Hooge Peer
Het Schaar
De Mekkers
Nabij Galgenberg
Builten- en Binnen Geest
Neerveldsche Blok
De Tjeur
Look
Laakse Bos
Dek Hoef
Schebbelaarsche Veld
De Lymen
Betemlaag
Bojonkamp
Leursche Veld
Dodaer
Liendensche Waard
Dornen
Lienden
Waaijes
De Vlam
Nijftriksche Waarden
De Pas
De Vlamen
Nobelangel
Dorpsstraat Dornenburg
Middelwaard
De Rotten
Hongerveld
Bergerhaag
Nijftrik
Huissebrug
Neerloon
Engelbeemden
De Boet
Het Broek
Koolwijk
Overlangen
Putwetten
Keent
Binnenveld
Langakker
Aldi
Hagve
Aldi
Beugelaar
Schoonplein
Het Kroos
Het Broek
Ewijksche Velden
Ewijksche Broek
Beuningsche Veld
Beuningsche Veld
Het Broek
Persoonsnobos
Het Veldje
Kampbroek
Hermensche Broek
Wesselsche Veld
Hermensche Bosch
Leursche Broek
Wesselse Plas
Spitsberg
Hermensche Meer
Leursche Bosch
Achterlo
Wouwse Plantage
Wouwse
Wijchen
Noord
Tennisbaan
Achterlo
Wijchen
Valendries
Hooglaak
De Berendonck
Alverna
Kloosterhof
Wijchensche Meer
Kraaijpoel
Wijchensche Vennen
Nijftrik
Kerkeveld
Wijchensche Vennen
Helvoets
Rakenberg
Boskant
Bulgenkamp
Overasseltsche- en Haerlsche Vennen
Luinen
Luinensche Broek
Zandberg
De Schaakuil
Hoogenberg
Nederasselt
Nederasselt- en Overasseltsche Broek
Valkenberg
Broekkampen
Lindenhof
Toffelaar
Dekkenburg
Meijhorst
Nijhorst
Zwa
Heide
Meijhorst
Evenaar
Wijchensche Vennen
Wijchensche Vennen
Nijmeegse Baan
Nijmeegse Baan
Nijmeegse Baan

Gemeente Wijchen

Quickscan Architectuur & Stedenbouw
Wederopbouw

gelders genootschap

Voorwoord

1 Inleiding

1.1 De organisatie van de Wederopbouw in Nederland
1.2 De Wederopbouwplannen
1.3 Bouwplannen
1.4 De Wederopbouwwet
1.5 De architectuur van de Wederopbouw
1.6 Woningbouw
1.6.1 Woningwetwoningen
1.6.2 Bungalows, villa´s en landhuizen
1.7 Scholen
1.8 Winkelcentra
1.9 Fabrieksgebouwen

2. Tabel quickscan-inventarisatie en waardering

Alverna
Balgoij
Batenburg
Bergharen
Hernen
Leur
Woezik
Wijchen

3. Conclusies en aanbevelingen

Bronnen en Literatuur

Bijlagen

Overzicht van reeds als gemeentelijk monument beschermde wederopbouwobjecten

Overzicht objecten gemeente Wijchen opgenomen in de Wederopbouwdatabank Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)

Toetsingscriteria Gelders Genootschap bij adviezen inzake plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst

Voorwoord

Nu de meest waardevolle bouwwerken uit de periode tot 1940 zijn geïnventariseerd en een plaats op de gemeentelijke monumentenlijst hebben gekregen, is de tijd aangebroken de wederopbouwperiode (1940-1965) nader onder de loep te nemen. De Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) hanteert in deze de volgende begripsbepaling: 'Het erfgoed van de Wederopbouw omvat de resultaten van (steden)bouwkunst en landinrichting uit de periode 1940-1965 en sluit daarmee aan op het jongere erfgoed uit de periode 1850-1940. De Wederopbouw omvat zowel het feitelijke herstel van de oorlogsschade in de bestaande omgeving als het naoorlogs herstel van de algemene bouwproductie en de daarmee gepaard gaande omvangrijke stads- en dorpsuitbreidingen (vroeg-naoorlogse wijken), aanleg van haven- en industriegebieden, infrastructurele werken, herinrichting van het landelijk gebied en wederopbouw van boerderijen. Ook de interieurs en de toegepaste kunst in en aan architectuur uit de periode 1940-1965 behoren tot het onderzoeksgebied.'

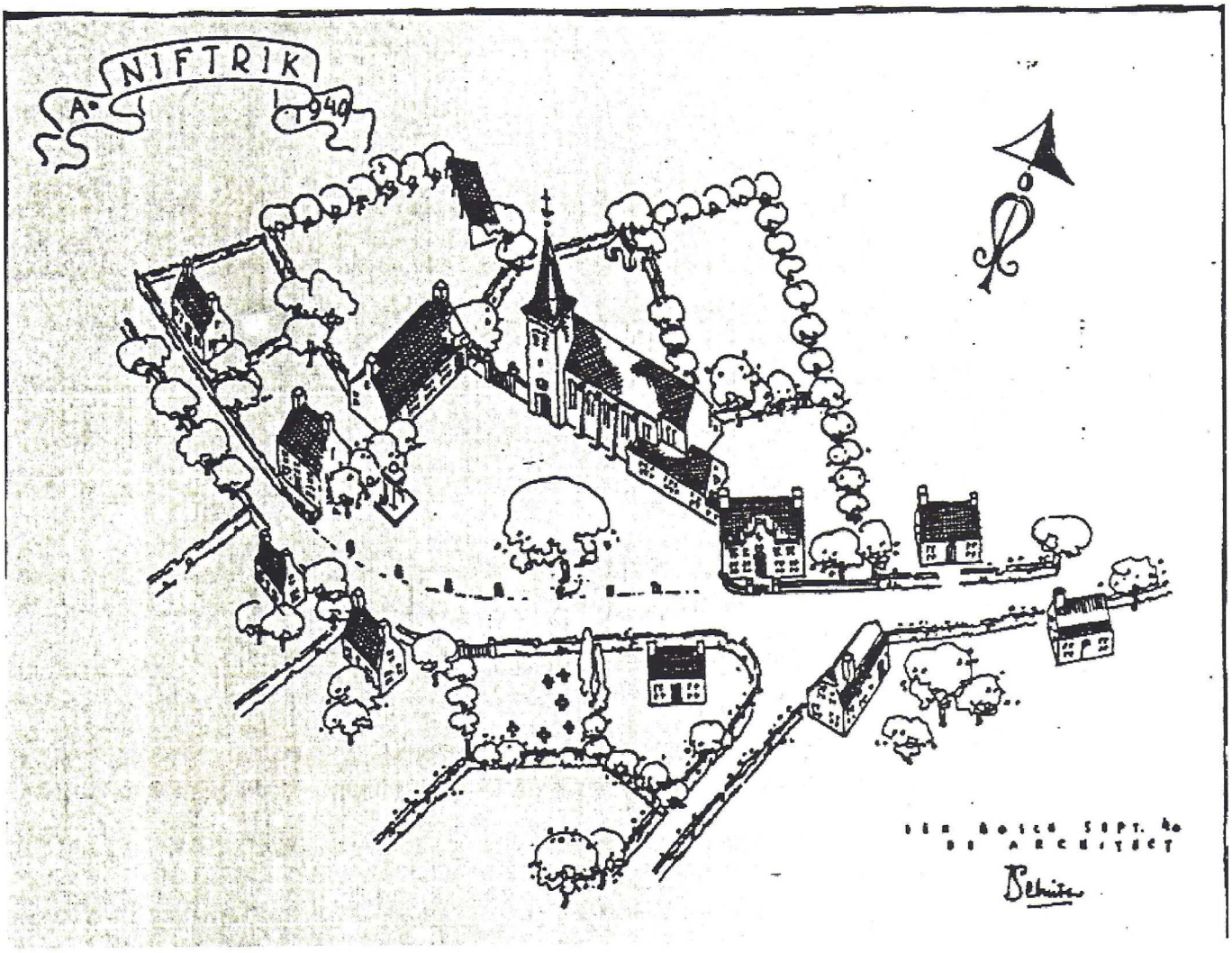

Het in de meidagen van 1940 zwaar getroffen en kort daarna herbouwde dorp Niftrik is een toonbeeld van de wederopbouw tijdens de Tweede Wereldoorlog. Vogelvluchttekening uit 1940 door de architect van het wederopbouwplan F. Schütz (bron: GA Wijchen).

De architectuur en stedenbouw uit de naoorlogse periode is te beschouwen als een belangrijke en spannende ontwikkeling in de Nederlandse architectuurgeschiedenis. Het was een periode van vernieuwing op het gebied van architectuur door nieuwe materialen en werkwijzen. Het stedenbouwkundig ontwerp kenmerkte zich door nieuwe verkavelingspatronen, nieuwe wijkopbouw en een steeds belangrijkere rol van het verkeer als ordeningsprincipe. De vroeg-naoorlogse gebouwen en wijken verdienen dan ook meer aandacht voor de bestaande - soms verhuld geraakte - (steden)bouwkundige kwaliteiten. De belangstelling en waardering voor het erfgoed van de wederopbouwperiode nemen de laatste jaren gestaag toe. Ook bij de overheid is er sprake van een toenemende aandacht voor het naoorlogse erfgoed. Zo voert de RACM sinds 2001 een meerjarig onderzoeksproject uit om een landelijk referentiekader op te bouwen. Dit project omvat een 25-tal categoriale studies, grotendeels gebaseerd op literatuuronderzoek en reeds beschikbare veldkennis. Hierbij is een breed

spectrum aan gebouwtypen onderzocht om de diversiteit van cultuurhistorie, architectuur en bouwtechniek scherper in beeld te krijgen: van raadhuis tot kruisgebouw, van sportaccommodatie tot winkelcentrum. Bij de samenstelling van de thematische teksten van deze quickscan is dankbaar gebruik gemaakt van deze rapporten die vaak als eerste een inzicht geven in de naoorlogse ontwikkeling van een groot aantal bouwtypen.

Door de RACM is ook een wederopbouwdatabase samengesteld op basis van literatuuronderzoek waarin per gemeente de meeste waardevolle bouwwerken zijn opgenomen. De database bevat tevens een preselectie van de meest waardevolle objecten en complexen. In de periode 2007-2008 zal het Rijk, vooruitlopend op een bredere aanwijzing, 100 topmonumenten uit de periode 1940-1958 gaan aanwijzen als van rijkswege beschermd monument. Onlangs is de lijst met de 100 te beschermen monumenten door minister Plasterk van Cultuur openbaar gemaakt (zie: http://www.racm.nl).

De gemeente Wijchen onderkende al in de vroege jaren negentig van de vorige eeuw het belang van het naoorlogse erfgoed door de aanwijzing als gemeentelijke monument van enkele evidente highlights uit deze periode waaronder de kapel en kruiswegstaties op de Kapellenberg te Bergharen en meerdere objecten in de nog tijdens de Tweede Wereldoorlog wederopgebouwde dorpskern van Niftrik.

Deze quickscan heeft plaatsgevonden in de maanden september en oktober 2007. Gedurende deze periode zijn op basis van veldwerk objecten uit de wederopbouwperiode, gelegen in de gemeente Wijchen, geïnventariseerd. Informatie uit het veld is verder aangevuld met een beperkt literatuuronderzoek. Het voor u liggende rapport biedt in vogelvlucht een eerste inzage in het gebouwde erfgoed uit de wederopbouwperiode in de gemeente Wijchen. In de inleidende hoofdstukken wordt onder meer een beeld geschetst van de organisatie van de wederopbouw, de toegepaste bouwstijlen en een inzicht gegeven in de ontwikkeling van de belangrijkste bouwopgave toentertijd: de woningbouw. Tevens worden een aantal nieuwe bouwtypen die specifiek voor de wederopbouw en de gemeente Wijchen zijn nader toegelicht zoals bijvoorbeeld de bouw van fabrieks- en bedrijfsgebouwen en de ontwikkeling van het schoolgebouw. Dit laatste mede tegen de achtergrond van de ontwikkelingen rond twee van de nagenoeg belangrijkste monumenten uit de wederopbouwperiode in de gemeente Wijchen: de voormalige Sint Franciscusschool en de inmiddels deels geamoveerde voormalige Mariaschool, beiden gelegen aan de Oosterweg te Wijchen.

Het inventarisatieoverzicht in tabelvorm geeft duidelijk aan waar de accenten voor wat betreft de Wijchense situatie liggen en waar in de toekomst nader onderzoek gewenst is om te komen tot een coherent beeld en bescherming van cultuurhistorisch waardevolle naoorlogse architectuur en stedenbouw. De objecten en complexen zijn voor wat betreft hun waardering, op basis van de criteria voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst van het Gelders Genootschap, ingedeeld in een drietal categorieën: A+ (potentieel gemeentelijk (top-)monument, gemeente overstijgend belang), A (potentieel gemeentelijk monument) en de categorie A/B (twijfel/beeldbepalend). Nader onderzoek zal in de toekomst duidelijk maken of deze voorlopige waarderingen ook gerechtvaardigd zijn.

Het rapport wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen voor nader onderzoek en te formuleren toekomstig beleid.

1 Inleiding

De architectuur en stedenbouw uit de wederopbouwperiode (1940-1965) worden steeds meer gezien als een belangrijke periode in de Nederlandse architectuurgeschiedenis; als een periode van vernieuwing op het gebied van architectuur door nieuwe materialen en werkwijzen. Het was ook de tijd van de vernieuwing van het stedenbouwkundige ontwerp door nieuwe verkavelingpatronen, nieuwe ideeën over gemeenschapsvorming en een belangrijker rol van het verkeer als ordeningsprincipe.
Bestaande kwaliteiten worden vaak onvoldoende erkend. Dit geldt met name voor de naoorlogse woonwijken. Fysieke ingrepen worden als uitgangspunten genomen voor het belang van volkshuisvesting. De grote hoeveelheden goedkope huurwoningen en de geringe boekwaarde van de woningen maken het besluit om de woningen te slopen en te vervangen door duurdere woningen ook gemakkelijker. De rijkelijk van groen voorziene wijken zien de gemeenten vaak als grondreserve. Projectontwikkelaars en corporaties beschouwen ze als herontwikkelingsgebieden, wanneer uitbreidingsmogelijkheden binnen de gemeentegrenzen niet mogelijk zijn.
Ook in de dorpen in de gemeente Wijchen zijn gedurende de wederopbouwperiode woonwijken gebouwd, zij het op een zeer bescheiden schaal. Het dorp Wijchen is hierop een uitzondering. Wijchen maakte na de Tweede Werledoorlog een explosieve groei door die nog steeds voortduurt. Opvallend is dat veel van deze woningen nog vrij gaaf bewaard zijn gebleven. Het betreft voornamelijk twee-onder-een-kap woningen, rijtjeshuizen en lintbebouwing, veelal gelegen aan de randen van de dorpen en soms opgezet als een tuindorp zoals de Wijchen wijk De Valendries. Ze zijn typerend voor de jaren veertig, vijftig en zestig van de twintigste eeuw, waarbij het ontwerp van interieur tot woonwijk wordt gekenmerkt door een zorgvuldige detaillering en een gevarieerde herhaling, voornamelijk in de stijl van de Delftse School of in een traditionalistische trant met gebruikmaking van bouwsystemen of prefab elementen.
Wijchen heeft in de ontwikkeling van de naoorlogse systeembouw een prominente rol gespeeld. Van het kleine aantal door de overheid goedgekeurde bouwsystemen was namelijk één systeem afkomstig uit Wijchen. Dit werd in 1956 ontwikkeld door het Wijchense aannemersbedrijf Guelen NV in samenwerking met de Wijchense architect W.K.M. Sluitman. Dit betrof de zogenaamde Pé-Gé woning die vooral in Gelderland veel is toegepast. Het systeem is, voor zover op dit moment bekend, in de gemeente Wijchen met name toegepast na 1965 zoals in de wijk Achterlo. Naar verwachting bevinden zich in het dorp Wijchen nog enkele proefwoningen/prototypen uit de jaren rond 1956.

1.1 De organisatie van de wederopbouw in Nederland

Na de bevrijding kon Nederland de trieste balans opmaken van vijf oorlogsjaren. Van de Nederlandse provincies had Gelderland relatief het meest te lijden gehad. Vooral de steden Arnhem, Doetinchem, Nijmegen, Tiel en Zutphen en dorpen in het land van Maas en Waal, het Rijk van Nijmegen, de Over- en Nederbetuwe en de Bommelerwaard hadden het zwaar te verduren gekregen.
De overtuiging leefde dat de wederopbouw alleen met een centraal geleid herstelbeleid succesvol ter hand kon worden genomen. Bij Koninklijk besluit van 7 mei 1945 - het zogenaamde Wederopbouw-besluit - werd de verantwoordelijkheid voor de wederopbouw aan de M*inister van Waterstaat en Wederopbouw* opgedragen en de praktische uitvoering aan het *College van Algemeene Commissarissen voor den Wederopbouw*. De naam van het departement werd overigens twee maanden later gewijzigd in "Openbare Werken en Wederopbouw" en later in "Wederopbouw en Bouwnijverheid" en "Wederopbouw en Volkshuisvesting".

Het besluit betekende min of meer een voortzetting van de gecentraliseerde organisatie van de wederopbouw zoals die tijdens de Duitse bezetting was ontstaan met een "centraal commando" in Den Haag en - verspreid over het land - een drietal soorten bouwbureaus onder auspiciën van het College, namelijk:
- provinciale bureaus die de zaken afhandelden voor minder zwaar getroffen gemeenten;
- streekbureaus voor een aantal buurgemeenten met veel oorlogsschade;
- plaatselijke bureaus per grote gemeente met veel oorlogsschade.

Waar nog geen bureaus bestonden werden ze per 1 juli 1945 opgericht. De bouwbureaus handelden hun eigen aangelegenheden af, in rechtstreeks contact met het college in Den Haag. Alle werken in het kader van de wederopbouw, variërend van het leegpompen van geïnundeerd land tot de herbouw van fabrieken, winkels en woningen moesten uiteindelijk ter definitieve goedkeuring worden voorgelegd aan het College. Deze vergaande bevoegdheid was mede ingegeven door de grote materiaalschaarste en de daaraan verbonden noodzaak tot distributie van bouwmaterialen. Een nadeel verbonden aan deze strikt hiërarchische organisatie van de Wederopbouw was de sterk vertragende werking ervan in de praktijk.
De provincies hadden bij dit alles slechts een adviserende taak en stelden daartoe in september 1945 een algemene commissie en een vijftal streekcommissies in, welke laatste als taak hadden toezicht te houden op de wederopbouw en activiteiten ten behoeve van het herstel te bevorderen.

1.2 De wederopbouwplannen

Het College van Algemeene Commissarissen maakte op 11 juni 1945 een regeling bekend met betrekking tot de stedenbouwkundige kant van de wederopbouw, die in april 1946 nader werd uitgewerkt voor wat betreft de aard van het wederopbouwplan. Voor kleinere gemeenten betekende dit dat een stedenbouwkundig plan voor de wederopbouw ontworpen zou worden door een particulier stedenbouwkundige. De keuze van deze stedenbouwkundige moest ter goedkeuring worden voorgelegd aan het college. Bij het opstellen van het plan diende de stedenbouwkundige contact te onderhouden met de lokale, provinciale en nationale diensten over kwesties van planologische richtlijnen. Voorts moest hij zich laten bijstaan door een adviescommissie die tevens beschouwd kon worden als spreekbuis van de burgerij. Met het stedenbouwkundig plan werd een "plan in hoofdzaken" beoogd, dat in ieder geval diende te bestaan uit plankaarten van de bestaande toestand (inclusief de verwoeste en beschadigde percelen), een herbouwplan, bebouwingsvoorschriften, onteigeningskaart, onteigeningsstaten, een kostenraming en een korte toelichting. Later, vanaf 1947, sprak de commissie liever over een "basisplan voor den wederopbouw".

De esthetische controle van de wederopbouwplannen liet de commissie in belangrijke mate over aan ir. P. Verhagen, die in 1945 tot stedenbouwkundig adviseur van het college was benoemd. De naam van Verhagen was onder meer verbonden aan de plannen voor het Rotterdamse tuindorp Vreewijk, het landinrichtingsplan van de Noordoostpolder en de uitbreidingsplannen voor Zwijndrecht, Arnhem, Breda, Den Bosch, en de Nijmeegse Benedenstad. Samen met Granpré Molière had Verhagen in 1914 het architectenbureau Granpré Molière, Verhagen en Kok opgericht. Verhagen kon door zijn adviseurschap grote invloed uitoefenen op de keuze van de stedenbouwkundigen die de wederopbouwplannen moesten gaan verzorgen, en op de aan te stellen supervisors, die als leiders van de bouwbureaus verantwoordelijk waren voor de goede vertaling van stedenbouwkundig plan naar architectuur in de dagelijkse praktijk. Velen van hen kwamen uit de hoek van de Delftse school en kunnen beschouwd worden als volgelingen van Granpré Molières stedenbouwfilosofie. In Gelderland werden zelfs alle 31 wederopbouwplannen aan stedenbouwkundigen van deze school gegund.

1.3 Bouwplannen

Behalve met de stedenbouwkundige opzet van de wederopbouwplannen bemoeide de overheid zich via de supervisors dus ook met de ontwerpen van de afzonderlijke bouwplannen. Op lokaal niveau moesten alle ontwerpen worden goedgekeurd door de supervisor. In kleine gemeenten was dat in de praktijk veelal dezelfde persoon als de ontwerper van het stedenbouwkundige plan.
Daarnaast werden door het rijk zogenaamde *Architectencommissies* ingesteld die adviseerden over de architectenkeuze voor de bouwplannen in het kader van de wederopbouw. Aan de gewestelijke commissies, die adviseerden sinds 1940, werd in 1947 een landelijke commissie toegevoegd. Aanvankelijk was er één commissie voor de provincies Overijssel en Gelderland, maar deze werd gesplitst toen de opgave als gevolg van het grote aantal verwoestingen te groot werd. Er was onduidelijkheid over de onderlinge taakverdeling tussen de landelijke en gewestelijke commissies, terwijl daarnaast de bevoegdheden ten opzichte van de lokale supervisors niet duidelijk waren afgebakend: ook zij hadden immers een stem in de architectenkeuze. Voorts hadden de gewestelijke commissies moeite met het verduidelijken van hun taak naar buiten toe, aangezien het moeilijk was te bewijzen dat een door de commissie aangewezen architect beter werk afleverde dan een door de opdrachtgever gekozene.

1.4 De Wederopbouwwet

Het Wederopbouwbesluit van 7 mei 1945 werd in 1950 vervangen door de Wederopbouwwet, die op 1 juli van dat jaar in werking trad. Deze wet betekende ook het einde van het College van Algemeene Commissarissen. Wederopbouwplannen, inclusief eventuele herzieningen, moesten voortaan worden vastgesteld door de gemeenteraad, maar behoefden nog wel goedkeuring van de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting. Met betrekking tot de bouwplannen was voortaan alleen voor bouwprojecten boven de 100.000 gulden nog goedkeuring van het rijk nodig. De Landelijke Architectencommissie werd in 1952 opgeheven. In deze periode kwam tevens een einde aan het supervisorstelsel. In sommige kleine gemeenten, waar de wederopbouw nog problemen opleverde, besloot de gemeenteraad om het supervisorstelsel in stand te houden. In Gelderland was dat bijvoorbeeld het geval in de gemeenten Bemmel, Elst, Gendt, Heteren en Kesteren.

1.5 De architectuur van de wederopbouw

De periode van de wederopbouw wordt gedomineerd door drie architectuurstromingen: de Delftse School, de zogenaamde Shake-Hands architectuur en het (internationale) Functionalisme.

Delftse School

De jaren tussen 1940 en 1955 staan voornamelijk in het teken van de stijl van de Delftse School. De grondlegger van deze traditionalistische stroming in de architectuur uit de jaren 1925-1955 was de Delftse hoogleraar prof.ir. M.J. Granpré Molière (1883-1972). Geënt op oudere ontwikkelingen als Tuindorp Vreewijk, keerde hij zich tegen de formules voor woningbouw van CIAM en het Nieuwe Bouwen in de vorm van anonieme meergezinswoningen en greep hij terug op de traditionele eengezinswoning met tuin. Dit betekende ook het afwijzen van de voor het Nieuwe Bouwen kenmerkende glaswand als gevel. Het harmonische zwaartepunt van het huis, dat gezin van de buitenwereld scheidde, moest immers binnenskamers blijven.
Granpré Molière streefde een bouwkunst met eeuwigheidswaarde na. Gebouwen met een duidelijke ruimtevorm, een plastische monumentaliteit en een gevel met een aangezicht waren een vereiste. Karakteristiek voor de Delftse School is de op de menselijke schaal gebaseerde architectuur, de toepassing van streekeigen materialen, handvorm bakstenen en met keramische pannen gedekte schild- of zadeldaken voorzien van duidelijk gemarkeerde schoorstenen. Deze laatsten vormen vaak de tuit van een tuitgevel waardoor ze meer zijn dan alleen een schoorsteen en zelfs een essentieel onderdeel vormen van de vormgeving. Een belangrijk onderdeel van de architectuur zijn de roedenverdelingen in de ramen die de sobere, vaak robuuste architectuur een vriendelijke en vaak zelfs elegante uitstraling geven. De ambachtelijk verwerkte materialen moesten voorkomen dat de bewoner de indruk kreeg dat zijn huis een serieel vervaardigd product was, eender als alle andere. Zijn huis was echter uniek en representeerde, niet minder dan een kerk of een raadhuis, de eeuwige architectuur die door het ambachtelijke aspect naast een stoffelijke ook een geestelijke dimensie had gekregen. In de woningbouw liet men zich vooral inspireren door de 'Oud Hollandsche' bouwkunst uit de late zestiende eeuw en de zeventiende eeuw.
Een goed van beeld van de vroegste wederopbouwarchitectuur in Gelderland geeft het jaarverslag van het Gelders Genootschap uit 1941. Dit jaarverslag behandelt uitgebreid de in de

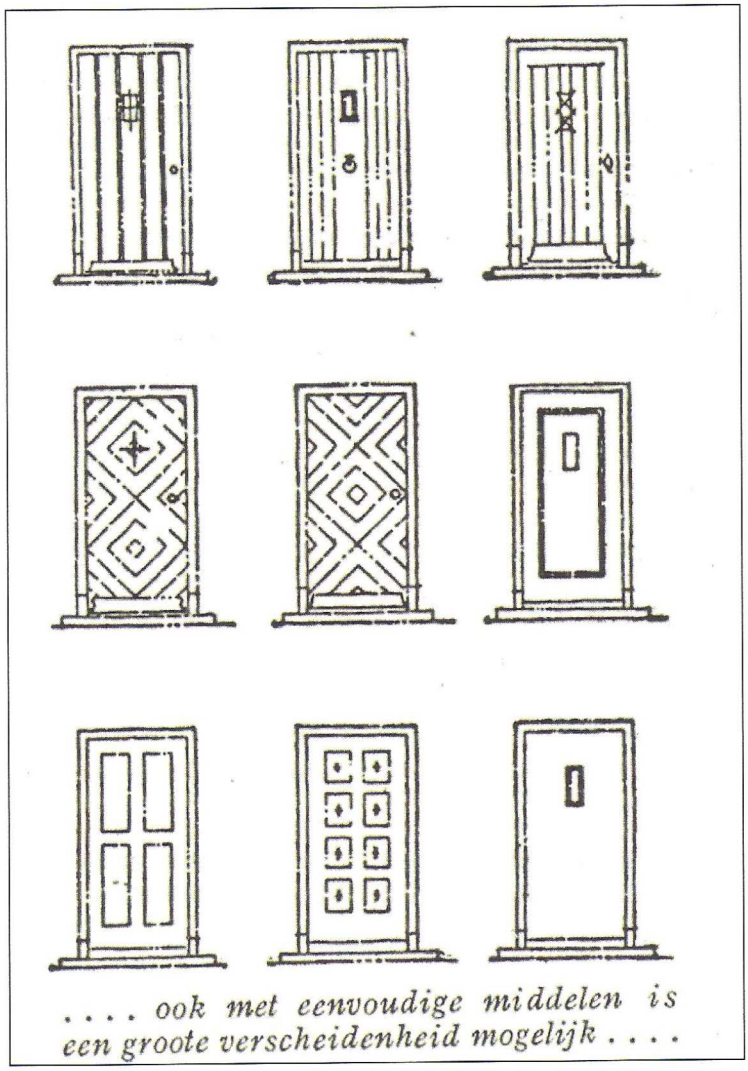

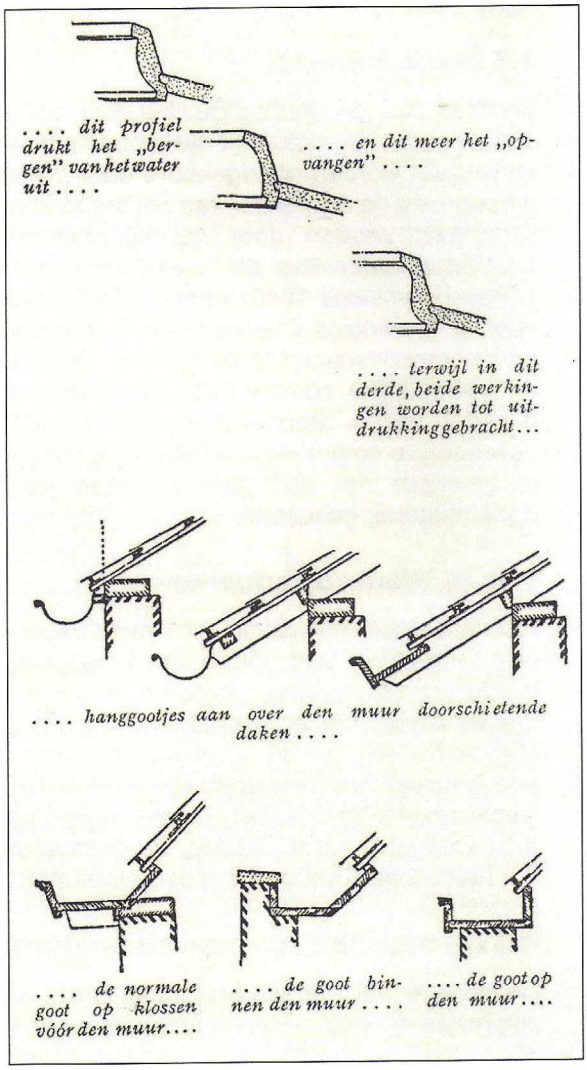

Voorbeelden van deuren en dakgoten in de stijl van de Delftse School uit het in 1946 gepubliceerde boek Onze Bouwkunst van allen dag van S.J. van Embden.

trant van de Delftse School uitgevoerde wederopbouwplannen voor Wageningen, Scherpenzeel en Niftrik. Het volgende citaat geeft treffend weer hoe er door de architecten van de het Gelders Genootschap gedacht werd over architectuur. Deze opvattingen zouden tot het midden van de jaren vijftig stand houden in Gelderland.
"Hoe verschillend ook de objecten zijn van aard, bestemming en situatie en welke architect zijn medewerking aan de totstandkoming van het bouwwerk heeft verleend, alle gebouwen, welke weer zijn opgebouwd, hebben iets met elkaar gemeen, dat niet direct onder woorden kan worden gebracht, maar waarmede iedere Nederlander zich min of meer verwant gevoelt. De verklaring hiervan is waarschijnlijk gelegen in een streven op cultureel gebied, dat reeds door figuren als Prof. Granpré Molière, de Bazel, Hanrath en Kropholler voor meer dan 20 jaar is ingeleid, en dat ook altijd het streven is geweest van de Geldersche Schoonheidscommissie, maar dat zich eigenlijk pas de laatste jaren als een begin van een stijl manifesteert. Het is een streven, hetwelk gedragen wordt door de overtuiging, dat op cultureel terrein geschiedenis en traditie niet straffeloos kunnen worden genegeerd, een streven, waarbij men bewust wil aanknoopen aan het goede en typisch vaderlandsche, dat onze voorvaderen ons hebben nagelaten. Het is een cultureele beweging, welke zich niet wil laten beïnvloeden door modestroomingen van den tijd, maar juist deze periode van vertechniseerde civilisatie critisch
onder oogen wil zien. Het zoeken naar het goede en het ware wordt hierbij in het algemeen hooger gewaardeerd dan het streven naar het zg. moderne of nieuwe. Aan deze cultuurbeweging is vooralsnog weinig "profetisch" te ontdekken, het is veel meer een eenvoudig willen dienen met goed vakmanschap en met het ambachtelijk zuivere, waarbij vormgeving niet wordt bepaald door persoonlijke visies of door een hang naar aesthetische effecten, maar door een zuivere wezensbepaling van de te maken werken ……

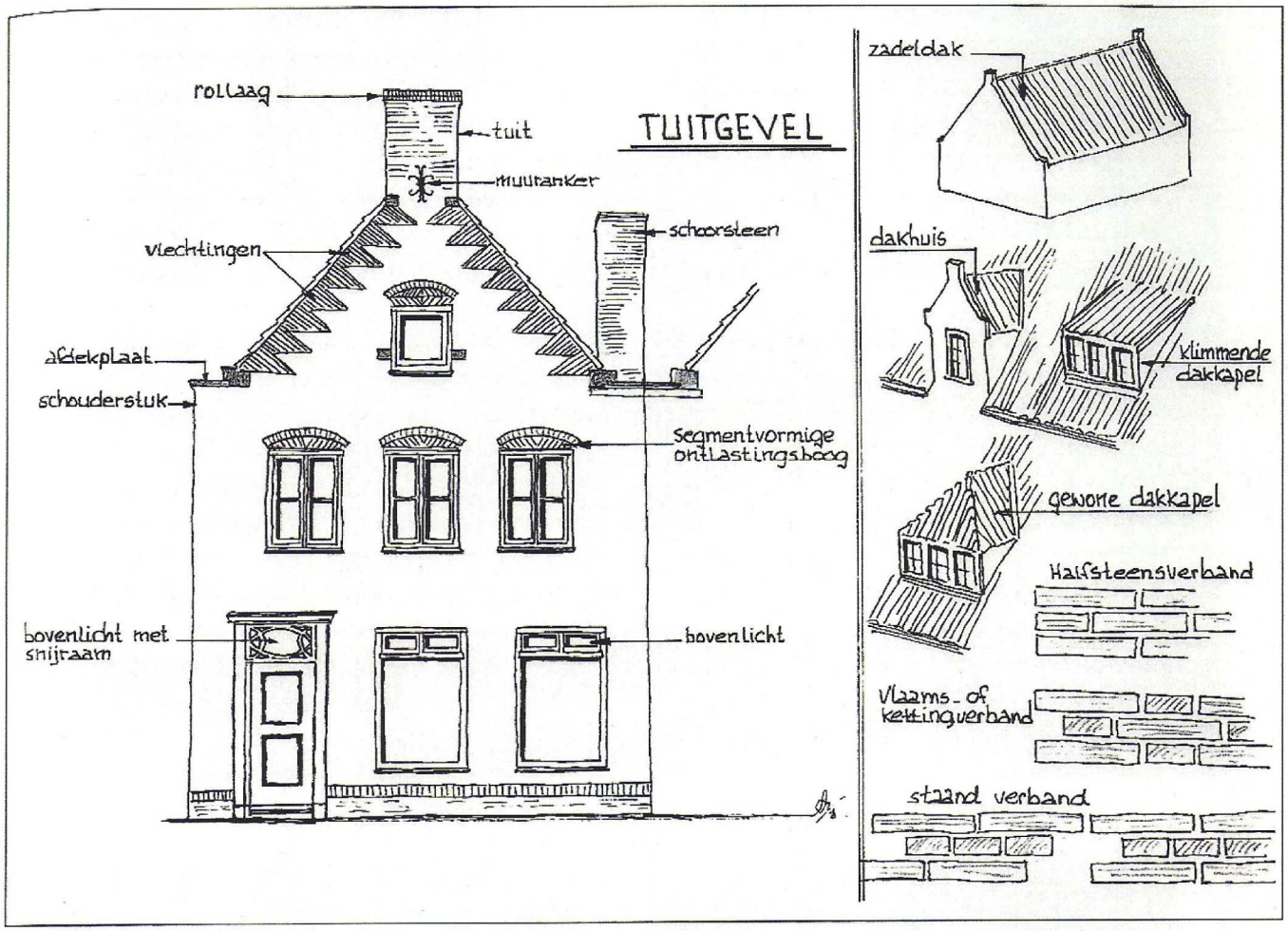

Kenmerken van de architectuur van de Delftse School (bron: Vredenberg, J.Monumentengids Scherpenzeel, Utrecht 2004).

Het geheele wederopbouwwerk in Gelderland draagt de kenmerken van het rustig bezonnene, het nuchter-zakelijke en van het bewust willen aansluiten aan de traditie en aan de omgeving".
Voor wat betreft de vroeg-naoorlogse jaren neemt in dit kader de in 1946 verschenen publicatie "Onze Bouwkunst van allen dag" van ir. S.J. van Embden een bijzondere plaats in. Van Embden was verbonden aan het Gelders Genootschap waarvan de architecten zoals hierboven genoemd toentertijd de principes van de Delftse School aanhingen. Het betreffende boek geeft tal van uitgangspunten aan voor het ontwerpen van een gebouw die vaak gebaseerd zijn op de opvattingen van de Delftse School. Volgens het voorwoord was het boek met name bedoeld

als inspiratiebron voor kleine bouwopgaven op het platteland. Het boek richtte zich niet zozeer op de ervaren ontwerpers, maar meer op de beginnelingen en de zwakkere vakbroeders. Op deze wijze werd getracht de bouwkunst op het platteland op een hoger niveau te tillen volgens de principes van de Delftse School.
De traditionalistische opvattingen van de stijl van de Delftse School zijn ook bepalend geweest voor de architectuur van de vroegste wederopbouw in de gemeente Wijchen. Het nog tijdens de oorlog, na zware oorlogschade te hebben opgelopen bij de landsverdediging vanaf 1941 herbouwde dorp Niftrik is volledig in deze stijl opgetrokken. Ook de complexmatige woningbouw in de wijk Valendries in Wijchen is een markant voorbeeld

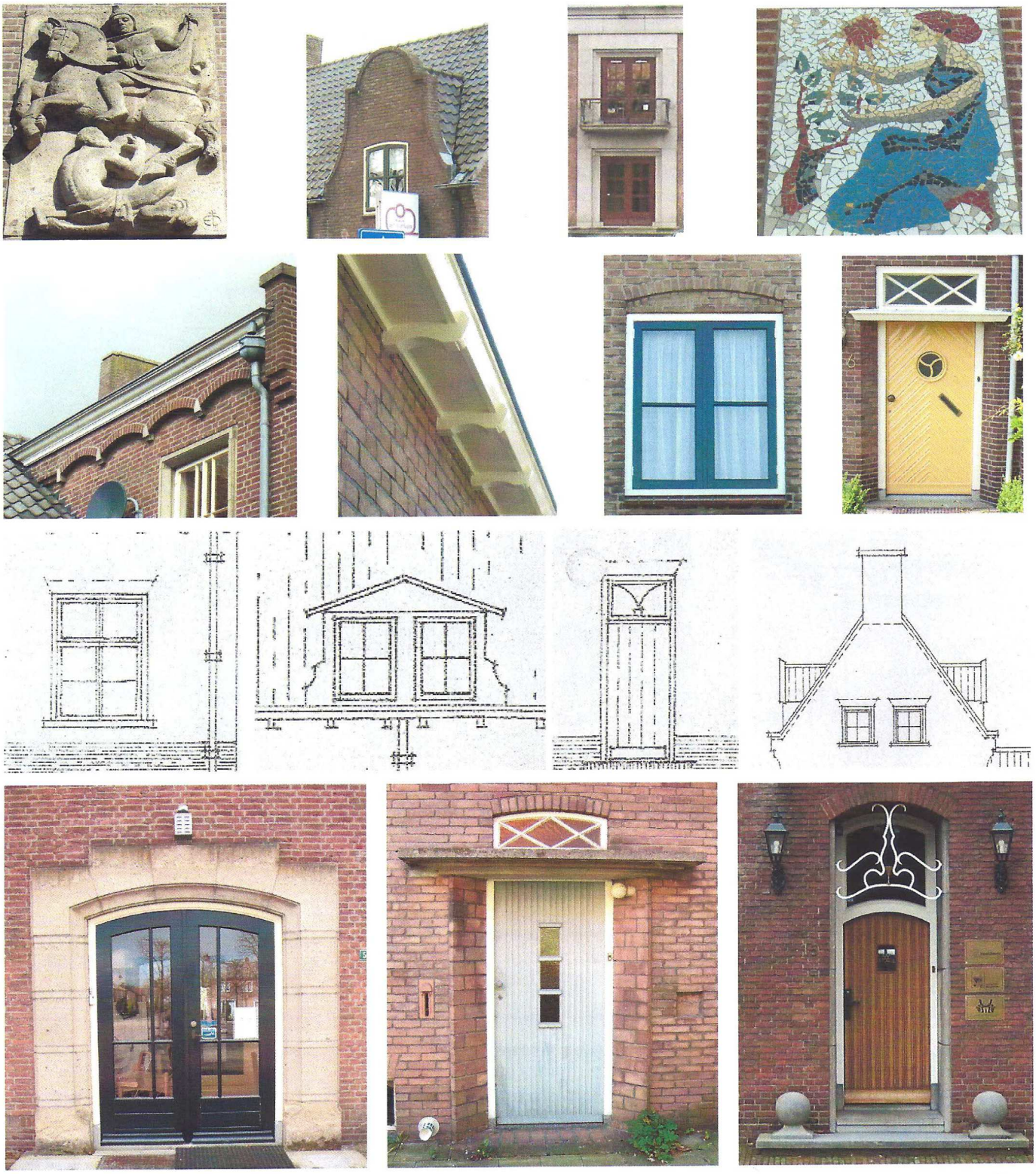

Karakteristieke details van Gelderse wederopbouwarchitectuur in de stijl van de Delftse School. In de gemeente Wijchen is deze stijl met name toegepast bij de herbouw van Niftrik en bij de bouw van woningwetwoningen in de eerste naoorlogse jaren zoals in de wijk Valendries in Wijchen.

dat voortborduurt op de architectuur en stedenbouw volgens de tuindorpprincipes zoals die met name toegepast zijn in het tuindorp Vreewijk te Rotterdam. Slechts een klein aantal middenstandswoningen en villa's werd eveneens gebouwd in deze trant. Het meest opvallende voorbeeld hiervan is Kasteellaan 45 te Wijchen.

Shake Hands

Mede onder invloed van het veranderende bouwbedrijf en opdrachtgeverschap wordt de architectuur gaandeweg de jaren vijftig steeds zakelijker. In veel gebouwen zijn de bovengenoemde traditionalistische kenmerken, in minder zuivere vorm, gecombineerd met moderne constructies en materialen tot een nieuw architectonisch geheel dat ook wel Shake Hands architectuur wordt genoemd. De twee voor de oorlog recht tegenover elkaar staande opvattingen namelijk die van de 'modernen' (functionalisten) en die van de traditionalisten (Delftse School) komen nader tot elkaar. In de gebouwen combineren in zicht gelaten betonconstructies met baksteen, met soms sterk op het 'esthetische' gerichte gevelonderdelen of ornamentiek, zoals venteromlijstingen of een golvende afsluiting van de gevel.
In de gemeente Wijchen komt deze architectuuropvatting o.a. tot uitdrukking in de scholen aan de Oosterweg en fabrieksgebouwen op het industrieterrein Nieuweweg te Wijchen.

Functionalisme

Rond 1955 krijgen moderne industriële opvattingen in de architectuur langzaam maar zeker de overhand. Dit zogenaamde naoorlogse Functionalisme is herkenbaar aan de toepassing van platte daken, in de fabriek gemaakte standaardelementen en ijle betonconstructies die in de gevel of door grote ruiten herkenbaar zijn.
In de gemeente Wijchen zijn slechts enkele representatieve voorbeelden te vinden van deze stijl, voornamelijk op het industrieterrein Nieuweweg te Wijchen. Aan de Kasteellaan 84 te Wijchen bevindt zich een fraaie, voor Wijchen zeldzame, in deze stijl opgetrokken villa.

1.6 Woningbouw

Na de oorlog stond de alom heersende woningnood jarenlang bekend als 'volksvijand nummer 1'. Oplossen van de woningnood had bij de bevolking de hoogste prioriteit. Het woningtekort bedroeg in 1945 200.000. In 1950 was er al sprake van een tekort van 300.000 woningen. De bouw van een ongekend aantal woningen in nieuwe uitbreidingswijken was dus de omvangrijkste opgave van de wederopbouw. Onder centrale regie van de rijksoverheid werd vooral in de jaren vijftig en zestig snel, veel en goedkoop gebouwd op basis van gerationaliseerde en geïndustrialiseerde bouwmethoden. Het maatschappelijke ideaal van de moderne geïndustrialiseerde samenleving kreeg ruimtelijk vorm in de nieuwe woonwijken volgens het stedenbouwkundig concept van de wijkgedachte: overzichtelijke wijken met een herhaling van wooneenheden in open verkaveling, collectieve ruimten en voorzieningen die het gemeenschapsleven tot uitdrukking moesten brengen. Het concept van de wijkgedachte is afkomstig van Clarence Perry. Deze Amerikaanse stedenbouwkundige was van mening dat de sociale verbrokkeling en de massificatie, veroorzaakt door de grote stad, kon worden tegengegaan door de bewoners in duidelijk begrensde 'neighbourhoods' onder te brengen. Hierdoor zou een gevoel van geborgenheid en een rijk gemeenschapsleven ontstaan. In Nederland werd het concept van de wijkgedachte door de commissie Bos, genoemd naar de directeur van de dienst Volkshuisvesting ir. A. Bos, geïntroduceerd en uitgewerkt. Deze commissie bestond uit tien personen afkomstig uit de gezondheidszorg, het onderwijs en de kerken. W. van Tijen was de enige architect in deze groep. Tijdens de oorlog hield de commissie zich bezig met de behoefte van de bewoners van de stad. Dit resulteerde in 1946 in de publicatie 'De stad der toekomst, de toekomst der stad'. Als reactie op de bestaande stad, die door haar chaotische onoverzichtelijkheid de vervreemding en het isolement van haar bewoners in de hand zou werken, propageerde de commissie een nieuw stedenbouwkundig organisatieprincipe: het principe van de wijkvorming. Dit principe moest leiden tot een structurele orde, die door de overzichtelijke omvang de wijkvoorzieningen en het eigen karakter van de wijk, het gemeenschapsbesef van de bewoners zou stimuleren.

De materiaalschaarste vlak na de oorlog werkte in het voordeel van de Delftse School. Voor de woningbouw waren aanvankelijk slechts de traditionele baksteen, hout en dakpan beschikbaar. Beton en staal werden gereserveerd voor het herstel van de infrastructuur. Maar toen begin jaren vijftig de moderne bouwmaterialen konden worden geleverd, kwam de Delftse architectuur in de verdrukking. De traditionele, arbeidsintensieve en ambachtelijke wijze van bouwen van de Delftse School leidde tot een veel lagere bouwproductie. De woningnood kon alleen verminderd worden wanneer industriële productiemethoden en moderne materialen werden ingevoerd. Dit betekende de introductie van systeembouw. De eerste bouwsystemen die na de oorlog werden toegepast bestonden vrijwel alle uit gestapelde betonblokken (stapelbouw), latere systemen maakten gebruik van gietbouw

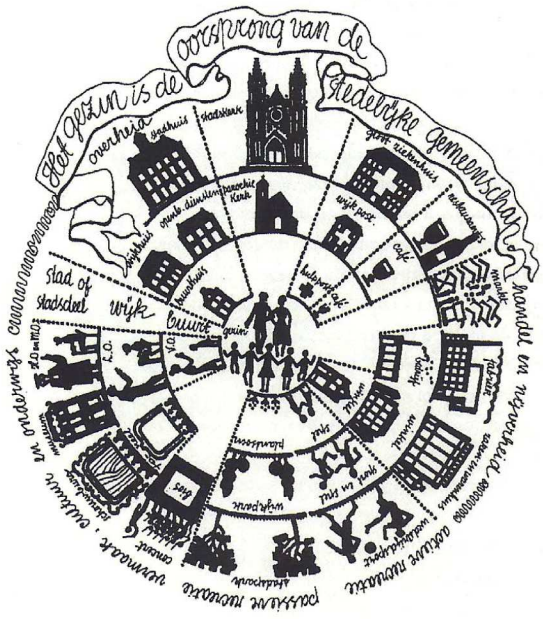

In het zuiden van Nederland sloot de wijkgedachte aan bij de kleinschalige parochie-indeling (bron: van Meijel, p.10)

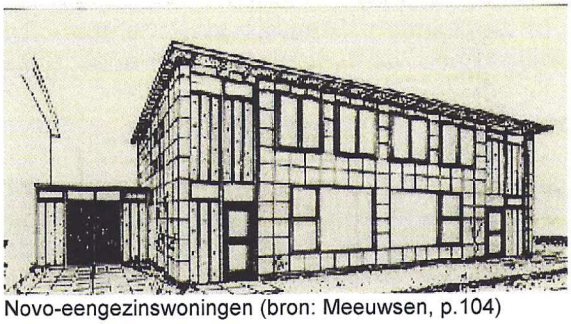

Novo-eengezinswoningen (bron: Meeuwsen, p.104)

Pé-Gé eengezinswoningen (bron: Meeuwsen, p.105)

of kant en klare grootelementen (montagebouw). Belangrijke systemen werden vaak uit het buitenland geïmporteerd zoals het Engelse Maycretesysteem en het Aireysysteem dat in Nederland verder ontwikkeld werd door de firma NEMAVO i.s.m. de bekende architecten J.F. Berghoef en H.T. Zwiers. De meeste systeembouwbedrijven vestigden zich in het westen van het land omdat daar de grootste opdrachten waren. In het oosten van het land waren slechts enkele systeembouwbedrijven gevestigd met als gevolg dat hier relatief weinig systeembouw is toegepast. Desalniettemin werden in Gelderland twee belangrijke bouwsystemen ontwikkeld: de Pé-Gé woning van het aannemersbedrijf Guelen NV uit Wijchen en het door het architectenbureau J.J. Goorhuis en E.J. Meihuizen uit Nijmegen ontwikkelde bouwsysteem Novo. Het Pé-Gé systeem is in Wijchen met name in de wijk Achterlo toegepast. In diverse andere wijken zoals Uilenboom en Noord is ook geheel of gedeeltelijk gebruik gemaakt van systeembouw. Op dit moment is nog onduidelijk welke systemen of prefab-elementen zijn toegepast. Nader onderzoek kan hierover uitsluitsel geven.

1.6.1. Woningwetwoningen

Tijdens en na de oorlog werd door de overheid de ontwikkeling van standaard woningtypen en plattegronden gestimuleerd. In de jaren veertig werden een aantal stichtingen opgericht waarin overheid, bedrijfsleven, volkshuisvesters en architecten waren vertegenwoordigd met als doel rationalisatie van de woningbouw. De Stichting Ratiobouw kreeg tot taak de ontwikkeling van nieuwe bouwsystemen te bevorderen; de Stichting Studiegroep Efficiënte Woningbouw werd met de opdracht belast normalisatie en standaardisatie in de traditionele bouw door te voeren; de Stichting BOUW zorgde voor de verspreiding van de informatie via het gelijknamige nu nog bestaande blad en de Stichting Bouwcentrum had de functie van voorlichtings- en documentatiecentrum.

De vroegste tijdens de wederopbouw gerealiseerde woningen nemen een bijzondere plaats in binnen het gebouwde erfgoed uit de wederopbouwperiode. De woningen dateren uit een tijd toen ambachtelijke creativiteit prevaleerde boven de productie, normen en functies van de jaren zestig van de vorige eeuw. Woningen die bewust en met groot vakmanschap ontworpen en gebouwd zijn. Grote diepe kavels waren nodig, omdat tot de eerste levensbehoeften van de eerste bewoners een moestuin, een kolenhok, een varkensstal of een kippenren behoorden. Dit vond men vaak belangrijker dan een badkamer. De woningen werden ontworpen in een tuindorpachtige sfeer vaak geïnspireerd op het tussen 1916 en 1918 tot stand gekomen tuindorp Vreewijk in Rotterdam van het architectenbureau van prof.ir.M.J. Granpré Molière en ir. P. Verhagen in samenwerking met het architectenbureau De Roos & Overeynder.
De tuinstad- en tuindorpgedachte was gebaseerd op het werk van Ebenhezer Howard die in 1902 zijn invloedrijke

boek *Garden Cities of To-Morrow* publiceerde (oorspronkelijk in 1898 verschenen als *To-Morrow: a Peaceful Path to Real Reform*). Hoewel hier werd uitgegaan van de bouw van complete steden met tal van voorzieningen realiseerde men in Nederland toch vooral woonwijken conform deze ideeën. De eerste Engelse tuinstad was Letchworth gerealiseerd tussen 1903 en 1905 door de architecten Raymond Unwin en Barry Parker. Een ander bekend vroeg voorbeeld van de realisatie van deze opvattingen was Hampstead Garden Suburb (Parker & Unwin, E. Lutyens, 1909-1914) in het noorden van Londen. Kenmerkend voor deze wijk was de ruime stedenbouwkundige opzet met veel openbaar en privégroen en een diversiteit aan woningtypen waarbij voor de architectuur met name de Engelse plattelandsbouwkunst uit de 16e en 17e eeuw als inspiratiebron gold.

Deze ideeën kwamen in Nederland als eerste tot uitdrukking in het fabrieksdorp 't Lansink (K. Muller, 1909-1916) te Enschede. Was hier in architectuur en stedenbouw nog sprake van een vrij letterlijke overname van het Engelse gedachtegoed, in het mede door prof.ir. M.J. Granpré Molière ontworpen, hierboven reeds genoemde, Rotterdamse tuindorp Vreewijk werd voor wat betreft de architectuur aansluiting gezocht bij de Nederlandse bouwtraditie. De architectuur van Vreewijk zou in de navolgende jaren met name voor de aanhangers van de Delftse School als voorbeeld fungeren voor woningwetwijken.

Tuindorp Vreewijk te Rotterdam omstreeks 1920 (bron: Ibelings, H., Nederlandse Architectuur).

In 1946 verschenen de *'Voorlopige wenken voor het ontwerpen van eengezinshuizen'* en een jaar later de *'Voorlopige wenken voor meergezinshuizen'*. De voorschriften hadden betrekking op technische zaken, op afmetingen, indeling en vorm van de ruimten, evenals op de verkaveling en de tuinen. Van invloed op de woningbouw in Gelderland zal zeker ook het in 1946 gepubliceerde *Bouwprogramma voor arbeiderswoningen in Gelderland* van de Gelderschen Architecten Studiekring zijn geweest. In deze publicatie zijn diverse ontwerpen voor standaard woningtypen opgenomen die tot voorbeeld konden dienen. In 1951 werden de definitieve *'Voorschriften en Wenken voor het ontwerpen van woningen'* vastgesteld. In deze versie werden de minimumeisen uit de voorlopige versie tot norm verheven. Dit betekende dat de hierna gebouwde woningen vaak

kleiner waren en eenvoudiger werden gedetailleerd en afgewerkt. Desalniettemin was er in vergelijking met de vooroorlogse periode in het algemeen sprake van een vooruitgang in woningoppervlak en technische voorzieningen. In het eengezinshuis werd de aparte slaapverdieping een normaal verschijnsel, evenals de doucheruimte en de warmwatervoorziening.

Vroeg-naoorlogse woninwetwoningen in Alverna (uiterst links) en in Wijchen, respectievelijk in de wijken Noord en De Valendries.

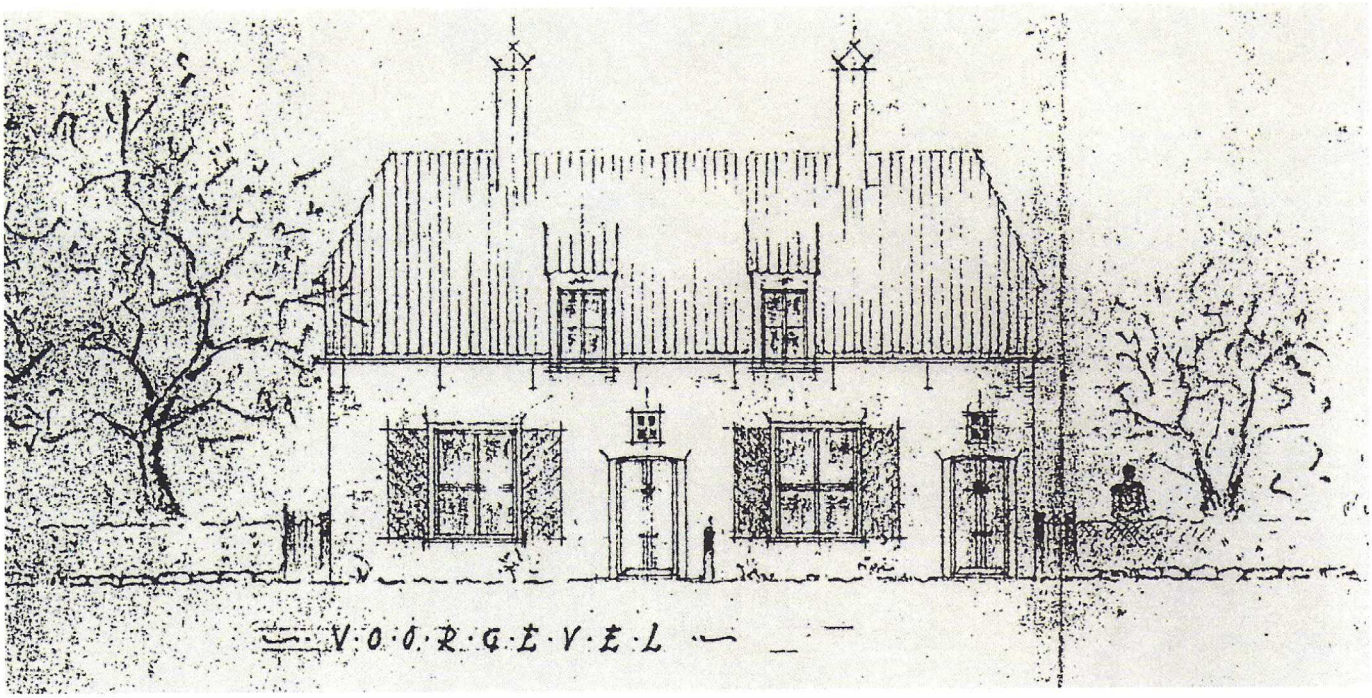

Ontwerp voor een dubbele woningwetwoning in de stijl van de Delftse School in de Julianawijk te Didam. Ontwerp 1946, architecten C. Nap en G.P.J. Van Ede te Arnhem (bron: archief bouwaanvragen gemeente Monterland).

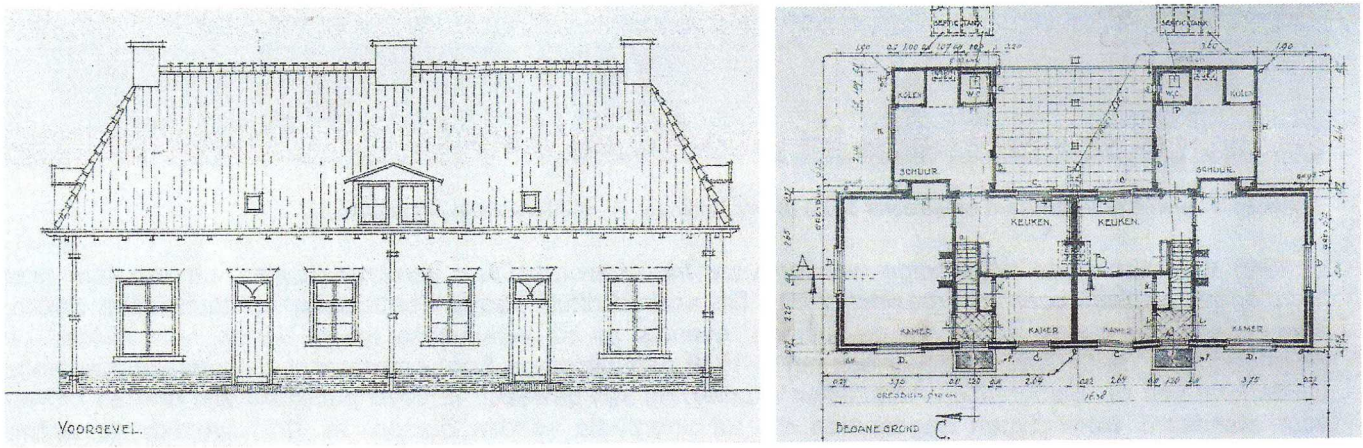

Streekeigen woningtype zoals in 1946 gebouwd aan de Zelkweg in Dodewaard naar ontwerp van de gemeentearchitect J. Evers (bron: Stichting Woningbeheer Betuwe).

Naar mate de jaren vijftig vorderden kwam steeds meer de nadruk te liggen op kwantiteit in plaats van kwaliteit.
De Studiegroep Efficiënte Woningbouw werkte met de Nationale Woningraad aan standaardplattegronden waarbij getracht werd het aantal typen tot een minimum te beperken. Hoewel het niet lukte deze dwingend op te leggen hadden deze zeker invloed door publicatie in het tijdschrift *Bouw*. Daarnaast nam de Centrale Directie in 1948 het initiatief tot het ontwerpen van 'normaalwoningen'. Deze dienden als voorbeeld voor architecten en konden met bestek en al door gemeenten besteld worden. Een groot aantal voorbeelden werd gepubliceerd in 1948 in het *Bouwkundig Weekblad*. Deze woningen waren speciaal ontwikkeld voor kleinere gemeenten en moesten uitdrukking geven aan het streekeigene. Dit betekende dus een typologiesering per streek. Naast de Centrale Directie gaven ook de Provinciale Directies van de Wederopbouw en de Volkshuisvesting opdrachten voor het ontwerpen van genormaliseerde woningtypen, speciaal voor de wederopbouw in dorpen. Zo werden in Gelderland in 1948 door drie Gelderse architecten 'normaalwoningen' ontworpen. De woningen voldeden aan het criterium van streekeigen architectuur en waren grotendeels in de stijl van de Delftse School ontworpen. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe invloedrijk deze standaardontwerpen zijn geweest.
Het idee van de 'normaalwoning' werd verder ontwikkeld en resulteerde in 1960 in de keuzewoning, een soort cataloguswoning, die zowel in Maastricht als in Amsterdam geplaatst kon worden. Hiermee werd het idee van het streekeigene verlaten en trad een verdere uniformering op van de woningbouw.
In de eerste naoorlogse jaren was er evenals in andere delen het land een tekort aan bouwvakarbeiders in Gelderland. Er moesten dan ook bouwvakarbeiders worden aangetrokken uit minder zwaar getroffen gebieden als het Noorden. Waar nodig werden in die tijd dan ook 'wederopbouwkampen' ingericht om te voorzien in de huisvesting van arbeiders. Om in de eerste woningbehoefte te voorzien werden vanaf de bevrijding tot in 1946 in Gelderland 2751 noodwoningen gebouwd. De financiering van woningwetwoningen na de oorlog was een belangrijk onderwerp. De bouw van woningen was in het algemeen onrendabel geworden. De bouwkosten waren immers gestegen terwijl de huur bevroren was op het peil van 1940. In 1948 kwam, met terugwerkende kracht tot 1945, een nieuwe regeling tot stand. Hierbij werden de onrendabele stichtingskosten geheel voor rekening van het Rijk genomen. Gedurende 50 jaar zou het Rijk daartoe jaarlijks een bijdrage verlenen. Teneinde ervoor te zorgen dat de overheidsgelden goed besteed werden stelde het Rijk bepaalde eisen aan de indeling, constructie en afwerking van de woningwetwoningen.
De woningbouw kwam in Gelderland aanvankelijk maar langzaam op gang. In 1945 werden er slechts 14 woningen gebouwd, alle op particulier initiatief. Het volgende jaar werden al 105 woningen gerealiseerd, waarvan 33 woningen op initiatief van een woningbouwvereniging en 13 woningen op initiatief van een gemeente. In 1947 was het aantal nieuwe woningen gestegen tot 1234. De gemeenten lieten er 651 bouwen, terwijl de woningbouwverenigingen 315 stuks realiseerden. De navolgende jaren steeg het aantal nieuw gebouwde woningen gestadig tot 6230 in 1949. In 1950 daalde het aantal nieuwe woningen tijdelijk om vervolgens in de navolgende jaren fors te stijgen.

Woningwetwoningen uit de wederopbouwperiode kunnen in Wijchen in vrijwel alle kernen worden aangetroffen. Het meest bijzonder complex wordt gevormd door de vroeg-naoorlogse wijk De Valendries (ca.1945-1955) in Wijchen.

1.6.2 Villa´s, landhuizen en bungalows

Vanwege materiaalschaarste en een gebrek aan mankracht bepaalde in de naoorlogse periode de rijksoverheid de verdeling van de beschikbare arbeidskrachten en bouwvolumes. De rijksoverheid wees woningbouwcontingenten toe dwz dat gemeenten slechts een beperkt aantal woningen mochten bouwen. Ook werden standaardwoningen ontworpen en *Voorschriften en Wenken voor het ontwerpen van woningen* vastgesteld. Dit leidde tot aangepaste ontwerpen van architecten, die via de gemeente toestemming moesten vragen voor de uitvoering van hun ontwerp. Ondanks het feit dat alle aandacht en financiën uitgingen naar grote sociale woningbouwprojecten, bouwden particulieren in de jaren vijftig toch kleine vrijstaande woonhuizen. Blijkbaar lieten particulieren zich niet ontmoedigen door het restrictieve overheidbeleid. In deze tijd van enorme woningnood (zie onder woningwetwoningen) ontstond onder de weinige kapitaalkrachtigen belangstelling voor de bouw van een eigen woonhuis. In tegenstelling tot de sociale volkswoningbouw kon de individuele, private woning naar eigen inzicht worden ontworpen. Deze belangstelling verklaart de vele voorbeeldboeken in de jaren vijftig en zestig. Voor wat betreft de uitvoering en het ontwerp waren er nogal wat beperkingen. Bovendien was er de Woonruimtewet uit 1947 die bepaalde dat een ieder die een huis met meer dan 500m3 bewoonde, onderdak moest beiden aan derden ter bestrijding van de woningnood: de gevreesde inwoning.
Om tegemoet te komen aan de vraag van particulieren publiceerde de Centrale Directie voor de Volkshuisvesting een ontwerp voor een semi-permanent type bungalow, dat onder de normen bleef uit de *Wenken voor Architecten*. De geschatte levensduur van de bungalow was 35 jaar en de bouwkosten bedroegen slechts 70% van een woningwetwoning. Maastricht, Venlo, Emmen, Roermond, Groesbeek en Hoogeveen kregen 950 stuks van dit type bungalow toegewezen. De overige exemplaren mochten in groepen van twee tot zes stuks worden gebouwd in andere plaatsen. Of ook in de gemeente Wijchen dergelijke woningen gebouwd zijn zal nader

onderzoek nog moeten uitwijzen. Het overheidsontwerp voor een semi-permanente bungalow kwam niet tegemoet aan de wensen van de particuliere opdrachtgever die zijn eigen architect wilde kiezen en een eigen ontwerp kon laten maken en uitvoeren.
Rond 1955 kreeg de particuliere opdrachtgever recht op rijkssubsidie wanneer een huis niet groter was dan 375 m3. Deze regeling bestond slechts kort en regelingen voor grotere vrijstaande huizen kwamen er niet in voor. Deze selecte groep opdrachtgevers had in tegenstelling tot de door de overheid ingestelde beperkingen juist behoeft aan grotere ruimtes. Daarom verzonnen architecten allerlei manieren om creatief om te springen met de vastgestelde maximum inhoud van de vrijstaande woning (500m3).

In de naoorlogse periode kan onderscheid gemaakt worden tussen drie varianten van het vrijstaande woonhuis: de villa, het landhuis en de bungalow. Waar de eerste twee aansluiten bij bestaande bouwstaande bouwtradities is de bungalow een nieuw fenomeen in de Nederlandse bouwkunst. De Amerikaanse bungalowmode en de 500 m3 regeling bevorderde de bouw van bungalows in Nederland. De populariteit van de bungalow was mede te danken aan de stroom buitenlandse publicaties op dit gebied, vooral uit Amerika.
Het woord bungalow komt van 'banggolo', een zogenaamd Bengaals huis: een gelijkvloerse woning met een veranda, die diende als landhuis van Europeanen in India. Kenmerkend is dat het een vrijstaand woonhuis betreft waarvan alle vertrekken zich op de begane grond bevinden. Doordat alle vertrekken gelijkvloers liggen hebben alle belangrijke vertrekken een directe binding met de tuin. De bungalow geeft in het algemeen een grotere vrijheid in de groepering van de vertrekken, zowel in een gesloten ontwerp (rechthoekige hoofdvorm) als in een open variant (vrije groepering van vertrekken). Een variant van de volgens een gesloten ontwerp gebouwde bungalow is de patiobungalow die rond een binnentuin of binnenplaats gebouwd werd.
Een ander nieuw element in de villa en bungalowarchitectuur was het zogenaamde split-level principe. Het type bleek uitermate geschikt voor geaccidenteerde locaties op zandgronden waar veel particulieren vanaf 1880 villa's lieten bouwen. Architecten creëerden diverse niveaus tussen de traditionele verdiepingen om de verschillende leefactiviteiten ieder hun eigen plek te geven. Het overgangsgebied van de niveaus kon bovendien worden gebruikt voor het maken van vides. Het laagste niveau was bestemd voor de garage en televisiekamer, het middelste niveau voor leef- en eetruimten en het bovenste niveau voor de slaapkamers. Hoewel het zijn oorsprong vindt in de (Amerikaanse) bungalow, vormt het split-level type niet alleen een variant op de gelijkvloerse bungalow. Ook in landhuizen en villa's maken architecten gebruik van de mogelijkheden ongelijkvloerse ruimten.
Architecten van modernistische woonhuizen besteden veel aandacht aan de relatie huis en tuin. Bij de functionalistische tuinaanleg was er sprake van een zakelijke architectonische ontwerpstijl, gericht op compositie en lijnvoering én een voortzetting van de architectuur. Bijzonder invloedrijk was de tuin- en landschapsarchitecte Mien Ruys (1904-1999) ook wel 'bielzen Mien' genoemd vanwege de door geïntroduceerde spoorwegbielzen als tuinelement. Andere belangrijke tuin- en landschapsarchitecten zijn onder meer J.T.B Bijhouwer, J. Bergmans en Th.J. Dinn. Of ook in de gemeente Wijchen tuinen van hun hand te vinden zijn zal nog uit nader onderzoek moeten blijken Onder invloed van sociale veranderingen doen nieuwe 'activiteiten' hun intrede zoals zonnebaden, zelf tuinieren, zwemmen en de barbecue. Dit laatste uit zich bijvoorbeeld in terrassen met open haarden.

In de gemeente Wijchen zijn geen wederopbouw villaparken aangetroffen zoals die zich ondermeer in de dorpen aan de Veluwezoom bevinden. In diverse kernen bevinden zich echter wel enkele villa's en bungalows. De dorpen Alverna (Gomarius Mesweg), Hernen (Batavierenweg) en Wijchen (Kasteellaan) bezitten meerdere architectuurhistorisch waardevolle landhuizen, villa's en bungalows.

Enkele voorbeelden van de vele inspirerende publicaties die in de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw verschenen met als thema het vrijstaande woonhuis.

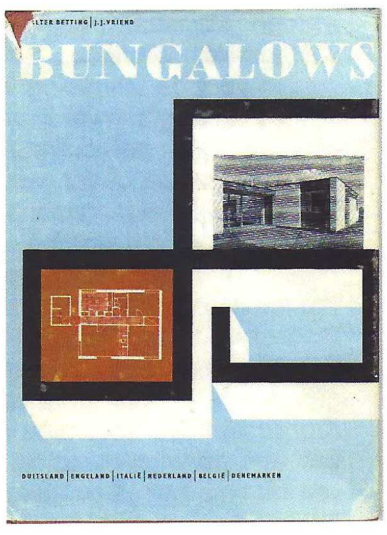

1.7 Scholen

Vooroorlogse scholenbouw

In 1800 werd het klassikale systeem ingevoerd en startte men met de bouw van speciale schoolgebouwen. De bouw van deze scholen had een tweeledige doelstelling: opvoeden en opleiden. Met de Wet op het Lager Onderwijs uit 1806 werd het hoofdelijke onderwijs definitief vervangen door klassikaal onderwijs. Op basis hiervan werd een standaardontwerp gemaakt voor een klassikale lagere school. In de eerste schoolwetten werden weinig tot geen specifieke voorwaarden gesteld aan schoolgebouwen.
In 1900 werd de Algemene Leerplichtwet vastgesteld, hierdoor nam het aantal scholen snel toe. De school werd gezien als een belangrijk maatschappelijk instituut, waarin de noodzakelijke taak werd uitgevoerd om kinderen op te voeden met de normen en waarden van de gemeenschap. In de 19e eeuw was er sprake van een schoolstrijd tussen de voor- en tegenstanders van een loskoppeling van staat en geloof. In 1857 werd bij wet de mogelijkheid geschapen voor het stichten van bijzonder onderwijs. Toch duurde het tot 1920 totdat de financiële gelijkheid van openbaar en bijzonder lager onderwijs in de onderwijswet werd vastgelegd. In de eerste helft van de twintigste eeuw kwam er niet veel terecht van de onderwijshervormingen. Er ontstonden drie belangrijke, alternatieve onderwijsvormen naast de grote stroom: Jenaplan, Montessori en de Vrije School.
Er kunnen verschillende typen scholen worden onderscheiden. De zogenoemde zaalschool bestond uit drie klassen naast elkaar in één ruimte gericht naar een blinde muur (de werkmuur) met de schoolborden. Vrijwel de enige versiering van het exterieur bestond uit traceerwerk en de vorm van de vensters, of een benadrukte ingang. De zaalscholen in de eerste helft van de 19e eeuw waren sober uitgevoerd. Vervolgens kwamen de gangscholen. De verschillende lokalen worden, met een gang als verkeersader, met elkaar verbonden. De gangschool vormde tot ver in de 20e eeuw de norm. Naast de gangschool werden in de tweede helft van de 19e eeuw ook portiek- of portaalscholen gebouwd. Er werd gebruik gemaakt van een portiek dat steeds twee lokalen ontsloot. Om het overzicht over de gehele school te behouden werden de lokalen onderling verbonden door deuren die tegenover elkaar lagen. Vanaf 1850 ontstonden er speciale scholen voor het onderwijs aan kleuters. De scholen die beter waren uitgerust, een lesprogramma hadden en beschikten over meer bekwame onderwijzeressen, kregen een aparte naam: bewaarscholen. De onderwijsvernieuwing uit het begin van de 19e eeuw had in Nederland alleen betrekking op het basisonderwijs. In 1863 werd er een wet vastgesteld voor het middelbaar onderwijs. Hiermee werd de eerste aanzet gegeven tot de ontwikkeling van het middelbaar onderwijs. Tot het eind van de 19e eeuw was het algemeen gebruik om schoolgebouwen eenvoudig en sober vorm te geven. In de 20e eeuw kregen de pedagogen aandacht voor kunst en schoonheidsbeleving in relatie tot het onderwijs. De schoolarchitectuur vormt, met name in de jaren twintig van de twintigste eeuw, vooral een afspiegeling van de algemene Nederlandse architectuurontwikkelingen. Functionele argumenten bepaalden voor een groot deel de symmetrische opzet van de plattegrond. De monumentaliteit van het schoolgebouw nam toe. Afhankelijk van de stedenbouwkundige situatie kregen steeds meer scholen een L-, V-, U- of T-vormige plattegrond. Mede als gevolg van de economische crisis, werden de scholen vanaf de jaren dertig van de twintigste eeuw sober vormgegeven. Dit uitte zich in de toepassing van goedkope materialen zoals beton en stalen kozijnen en de minimale toepassing van ornamentiek en luxe materialen.

Naoorlogse scholenbouw

Na de oorlog was de urgentie om het aantal scholen uit te breiden zeer groot. Veel scholen waren in de oorlog beschadigd, door een bouwstop was er na 1942 nagenoeg niet meer gebouwd en de babyboom zorgden voor een sterke uitbreidingsbehoefte. De rijksoverheid had de centrale leiding over de scholenbouw. Elk jaar werden in een bouwprogramma de bouwvolumes vastgesteld voor scholen in het totaal, maar ook met betrekking tot de verschillende takken van onderwijs. Na de oorlog was de behoefte van de gemeente maatgevend voor het bouwprogramma en niet de bouwcapaciteit. Om deze reden werd voorrang verleend aan herbouw in de zwaarst getroffen provincies Gelderland, Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Het bouwprogramma maakte jarenlang onderscheid in noodbouw, semi-permanente bouw en permanente bouw. Tot eind jaren vijftig werden op grote schaal nood- en semi-permanente scholen gebouwd, deze scholen hadden een summiere plattegrond en een goedkope en lichte bouwconstructie. Door een gewijzigd financieringssysteem en een stimuleringsbeleid voor arbeidsextensieve systeembouw nam de scholenbouwproductie vanaf 1958 fors toe. Vanaf 1968 kwam het bouwbeleid in de onderwijssectoren weer in handen van de gemeentebesturen. Een centraal thema in de onderwijskundige vernieuwing na de Tweede Wereldoorlog was de overgang van een passief klassikaal en kennisgericht onderwijs naar een actiever onderwijs met een losser klassenverband. De voortschrijdende individualisatie en de differentiatie van het onderwijs veronderstelden een grotere bewegingsvrijheid in het lokaal, meer zelfwerkzaamheid en daardoor een losser klassenverband. Na de oorlog komt de brede onderwijshervorming geleidelijk bij wet tot stand. Van belang hierbij is de zogenaamde Mammoetwet uit 1964. Na de Tweede Wereldoorlog kreeg de scholenbouw in Nederland belangrijke nieuwe impulsen vanuit het buitenland,

met name uit Engeland, Duitsland, Scandinavië en de Verenigde Staten. Onder de buitenlandse invloed groeide de centrale hal uit tot een belangrijk thema in de naoorlogse scholenbouw in Nederland.

Tussen 1945 en 1955 werd in de Nederlandse scholenbouw het streven naar monumentaliteit en representativiteit omgebogen naar een meer zakelijke benadering waarbij het schoolgaande kind centraal staat. Een bekend type schoolgebouw vormt hierbij het H-type. Een school van dit type heeft een H-vormige structuur. De lokalen voor lesgeven en de overige ruimten voor algemeen gebruik zijn samengebracht in één of meerdere evenwijdige vleugels. De vleugels worden met elkaar verbonden door haaks daarop staande verbindingen met trappenhuizen. Een ander type is het haltype. In deze scholen werd de gang getransformeerd in een centraal gesitueerde multifunctionele hal. Rondom de centraal gesitueerde ruimte voor algemeen gebruik zijn de lokalen gegroepeerd. Vooral in de jaren zestig worden veel paviljoenachtige schoolgebouwen gerealiseerd. Deze scholen hebben overwegend één bouwlaag en bestaan uit een vrije groepering van lokalen in een boomstructuur. Een belangrijk kenmerk van scholen uit de Wederopbouwperiode is de toepassing van beeldende kunst. Het gaat hierbij om baksteensculpturen, beeldhouwwerken, mozaïeken, glas-in-loodvensters en toegepaste technieken zoals sgrafitto. Daarnaast werd bepaald dat de omgeving van de school een groen en open karakter moest hebben. In de jaren vijftig ontworstelde de systeembouw zich van nood- en semi-permanente voorzieningen, en ontwikkelde zich tot een kwalitatief hoogstaande bouwwijze. Vooral de ontwerpen van Van Tijen zijn op grote schaal in heel Nederland gebouwd. De seriematige bouw van veel scholen vond hoofdzakelijk plaats in de tweede helft van de jaren vijftig en vooral in de jaren zestig.

Voormalige jongensschool Sint Franciscus gebouwd in 1955 –1956 naar ontwerp van de Wijchense architecten Sluitman en Rijcken. De school is gelegen aan de Oosterweg te Wijchen. De voorgevel is uitgevoerd in traditionele baksteen.

Voormalige jongensschool Sint Franciscus aan de Oosterweg te Wijchen: zijgevel uitgevoerd in moderne prefab betonelementen.

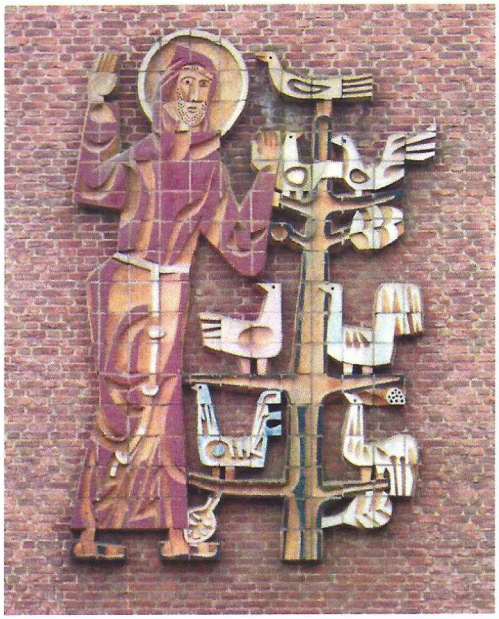

Tot de belangrijkste voorbeelden van toegepaste kunst uit de wederopbouwperiode in de gemeente Wijchen behoren deze door de bekende kunstenaar Daan Wildschut (1913-1995) voor de voorgevel van de voormalige Sint Franciscusschool ontworpen reliëfs.

Speelse integratie van kunst en architectuur in de zijgevel van de middenpartij van de voormalige uit 1957 daterende Mariaschool aan de Oosterweg te Wijchen. De school werd eveneens ontworpen door Sluitman en Rijcken.

De belangrijkste tijdens de wederopbouw in de gemeente Wijchen gerealiseerde scholen zijn in Wijchen aan de Oosterweg te vinden. Dit is ten eerste de nu deels afgebroken Lagere School voor meisjes naar ontwerp van W.K.M. Sluitman en H.J. Rijcken uit Wijchen. De bouwvergunning werd in 1957 verleend. De tweede nu nog gaaf aanwezige school is de een jaar eerder gerealiseerde Lagere School voor jongens in Shake-Handstrant, eveneens van de hand van Sluitman en Rijcken. Opdrachtgever van beide scholen was het RK schoolbestuur van de Parochie St. Antonius Abt. Opvallend aan de Sint Franciscusschool is het contrast tussen het traditionalistische (sier-) metselwerk van de voorgevel en de in prefab betonnen cassettes uitgevoerde zijgevels. Het gebouw is voorzien van keramische reliëfs naar ontwerp van de bekende kunstenaar Daan Wildschut (1913-1995).

Buurtwinkelcentrum uit de vijftiger jaren aan de Accaciastraat met winkels en bovenwoningen

1.8 Winkelcentra

Bij het denken over winkelen en winkelcentra was de invloed uit het buitenland groot. Waren Franse en Italiaanse voorbeelden in het verleden van belang, nu dienden Scandinavische landen als voorbeeld. Veel stedenbouwkundige en architecten reisden naar Denemarken en Zweden. Maar zowel in Scandinavië als Nederland keek men vooral naar ontwikkelingen in Amerika op dit gebied. Winkeliers, ambtenaren, economen, planologen en architecten gingen op excursie naar Amerikaanse steden. De ontwikkeling van de Amerikaanse winkelcentra werd deels als voorbeeld, deels als waarschuwing gezien. De waarschuwing was dat Amerikaanse winkelcentra de binnenstedelijke winkelgebieden vervingen in plaats daar een aanvulling op te zijn. Het principe van het Amerikaanse winkelcentrum kreeg in Nederland als eerste navolging in Amstelveen waar in de periode 1956-1957 een modern winkelcentrum verrees met naast een groot winkelaanbod ook een postkantoor, café-restaurant, crèche, bioscoop, bibliotheek, vergaderzalen, expositieruimten, kegelbanen en een groot parkeerterrein. Het ensemble was ontworpen door de Nederlandse architecten Van den Broek en Bakema, E.F. Groosman, A. Staal en P. Zanstra.
De Nederlandse winkeliers stonden in de rij voor een vestiging in een winkelcentrum. Een groot centrum trok meer klanten dan een losse winkel en gezamenlijk konden de winkeliers meer diensten aanbieden. De detailhandel wilde het liefst één grote winkelruimte zonder kolommen, wat betekende dat een combinatie met een woonfunctie moest worden vermeden. Nederlandse stedenbouwkundigen hadden echter in de naoorlogse jaren de neiging een hoog woongebouw te plannen waarvan de begane grond voor winkels bestemd werd. Winkelcentra moesten zo flexibel mogelijk worden gebouwd om winkeliers vrijheid in hun bedrijfsvoering te verschaffen. Behalve kolommen waren ook draagmuren, standleidingen en trapopgangen binnen de winkelruimte taboe. Door achter de winkels een strook te reserveren voor uitbreiding zou de flexibiliteit worden vergroot.

Bij uitbreidingswijken werd in het kader van de wijkgedachte gesteld dat binnen een wijk van 10.000-12.000 inwoners er een netwerk van verschillende winkelconcentraties nodig was, De interne samenhang van een buurt en van een aantal buurten binnen een wijk kon door winkelconcentratie bevorderd worden. Zo werd bij de meeste uitbreidingswijken een regelmatig hiërarchisch geleed netwerk van winkelcentra gepland binnen de stad: buurt-, wijk-, stads en regionale winkelcentra. Een buurtwinkelcentrum had een actieradius van 300 a 600 meter en was vooral bedoeld voor de dagelijkse boodschappen. In een wijkwinkelcentrum, dat was bedoeld voor zo'n 10.000 a 12.000 mensen, waren ook bijvoorbeeld een winkel voor huishoudelijke apparaten fourniturenzaak, een kledingwinkel en een schoenmaker gevestigd.
Verder ontstond het regionaal winkelcentrum dat een hele regio zou moeten bedienen. Als tussenvorm tussen het wijk en het stadswinkelcentrum ontstond rond 1960 het stadsdeelcentrum dat ongeveer 40.000 consumenten moest bedienen.
In de periode 1945-1965 kwamen in Nederland 415 winkelcentra tot stand. Het overgrote deel bestond uit tien tot dertig winkels. Van deze winkelcentra verrees 64,3 % in het westen van het land en slechts 12% in het oosten van het land. Verder werd 44,3% gebouwd in de grote steden tegenover 21,2 % in verstedelijkte plattelandsgemeenten. Het overgrote deel van de winkelcentra gebouwd in de wederopbouwperiode moet worden gezocht in de buitenwijken van de grote steden in het westen van het land.

In de gemeente Wijchen is geen sprake geweest van de bouw van grote winkelcentra met een regionale functie. Winkelcentra zijn alleen in de kern Wijchen gebouwd. Dit betreft vooral wijk- en buurtwinkelcentra zoals o.a. gerealiseerd in de wijken Noord en De Valendries.

1.9 Fabrieksgebouwen

Direct na de Tweede Wereldoorlog werd de industrialisatie van Nederland als een speerpunt gezien . De bestaande fabrieken waren zwaar beschadigd en de productie was vrijwel tot stilstand gekomen. Er waren niet alleen producten nodig voor de eigen consumptie, om de betalingsbalans te herstellen moest bovendien de export op gang worden gebracht. Ook het dreigende verlies van Nederlands-Indië bleek een belangrijke drijfveer om de industrie in Nederland een extra impuls te geven. Het in 1947 opgestelde Marshallplan was daarbij van groot belang, omdat het het tekort op de betalingsbalans in deze periode afdekte. Het economisch herstel werd erdoor versneld. Een deel van het Marshallgeld werd besteed aan ijzererts en staal waardoor de materiaalschaarste rond 1950 afnam. Officieel startte het industrialisatiebeleid van de rijksoverheid in 1949, met het uitbrengen van de eerste van een reeks industrialisatienota's. Het beleid was voorwaardenscheppend en bestond niet, zoals bijvoorbeeld in Frankrijk, uit technocratische meerjarenplannen. In Nederland werden stimuleringsgebieden aangewezen en werd regionale spreiding bevorderd om zwakke regio's te stimuleren. Als zwakke regio's golden met name Zeeland, Brabant, de Kop van Noord Holland en de provincies Friesland, Groningen en Drente.

Architectuur

Kenmerkend voor de wederopbouwperiode is dat fabrieksgebouwen met meer bouwlagen (verdiepingsbouw) in tegenstelling tot de vooroorlogse jaren nauwelijks meer wordt toegepast, met uitzondering van bedrijfsverzamelgebouwen. Door de toename van beschikbare grond voor industrialisatie, spreidingsbeleid, het weren van industrie uit woongebieden en de oprichting van nieuwe bedrijventerreinen met een lage vierkante meterprijs werd bijna uitsluitend het éénlagige fabrieksgebouw toegepast. Specialisatie en schaalvergroting zijn ook kenmerkend voor deze periode. Hierbij kan gedacht worden aan het havengebied van Rotterdam en het DSM complex bij Geleen in Limburg.
Bij de bouw van fabrieken werd vaak al rekening gehouden met uitbreidingen door fabriekshallen te ontwerpen die zonder het productieproces te verstoren uit te breiden waren. Dit werd o.a. bereikt door de toepassing van demontabele glazen achterwanden. Nieuwe ontwikkelingen zoals TL-verlichting en airconditioning bevorden de bouw van doosachtige productiehallen. Dergelijke typen gebouwen pasten in de tijdsgeest van de wederopbouw om sobere , maar doelmatige gebouwen te realiseren.
De architectuur van naoorlogse fabrieksgebouwen wordt gekenmerkt door een heldere, vaak modernistische vormentaal, zowel in plattegrond als in opstanden, de keuze voor materialen als beton voor de constructie, baksteen of plaatmateriaal voor de gevels en glas in houten of stalen kozijnen. Daken zijn ofwel van glas en staal, van hout of van beton, waarbij het schaaldak het meest typerend is voor de periode van de wederopbouw.
De toepassing van traditionele materialen, ornamentiek en sierelementen, raakt halverwege de jaren vijftig steeds meer op de achtergrond. Hoewel ook vooraanstaande architecten fabrieksgebouwen ontwierpen werd het grootste deel van de nieuwe fabrieksgebouwen ontworpen door plaatselijke aannemers, ingenieurs en architecten. Het ontwerpen van fabrieksgebouwen bleef vanwege de economische aspecten en de technische eisen vooral het terrein van de ingenieurs. Traditionele architecten zagen de industrie als een weinig toegankelijk werkterrein omdat hier geen ruimte zou zijn om uitdrukking te geven aan hun artistieke aspiraties. Sommige

architectenbureaus specialiseerden zich juist op dit terrein zoals het Nijmeegse bureau v/h J. van Hasselt en De Koning nu bekend onder de naam Royal Haskoning.

Materialen

In tegenstelling tot rijksgebouwen, gemeentelijk instellingen en scholen gold er voor particuliere opdrachtgevers geen verplichting voor het aanbrengen van monumentale kunst. Met de oprichting van de Stichting Kunst & Bedrijf werd een poging gedaan ondernemingen kunstopdrachten te laten geven of kunstaankopen te laten doen. Veel bedrijven gingen over tot het aanbrengen of installeren van een of meerdere kunstwerken. Vooral representatieve ruimten als de hal of entree van het kantoorgedeelte waren een gewilde locatie.
Als gevolg van materiaalschaarste na de oorlog werd geëxperimenteerd met alternatieve constructiemethodes. Zo werd in 1947 de mogelijk onderzocht van het oprichten van een fabrieksgebouw met Romneyspanten. Met het toenemen van de druk om een hoge, goedkope productie te halen, nam ook het experiment in de ontwikkeling van nieuwe bouwwerken toe. Beton werd vanwege de schaarste aan bouwmaterialen het bouwmiddel bij uitstek. Dit materiaal leende zich ook goed voor prefabricage. Een bedrijf dat zich specialiseerde in de geprefabriceerde constructieonderdelen voor overspanningen was de N.V. Spanbeton Maatschappij N.S.M. te Koudekerke. De firma leverde o.a. allerlei elementen voor het bouwskelet geleverd volgens een modulairsysteem en bood in de hallenbouw de keuze uit maar liefst 24 verschillende plattegronden en hoogtes.

Industrieterrein Nieuweweg te Wijchen: bedrijfshal gebouwd met gebruikmaking van het Romneysysteem (links) en een bedrijfshal met schaaldak (rechts).

Een belangrijke ontwikkeling in de industriebouw was de introductie van het enkelvoudige betonnen schaaldak. Deze vinding van de Fransman Freyssinet werd in 1928 gepatenteerd. Het schaaldak bood een aantal voordelen, die in de tijd van materiaalschaarste en vernieuwing van de industrie zeer welkom waren. Door de geringe plaatdikte was er weinig materiaal nodig en kon men, door het geringe gewicht volstaan met relatief lichte fundering. De voorgespannen wapening leverde een grote vrije overspanning op, tot maar liefst 40 meter. Door een minimaal aantal vereiste kolommen bleef er een maximaal vrij indeelbare ruimte over. Twee typen schaaldaken werden veel toegepast het segmentvormige schaaldak en de zaag- of sheddaken. Opmerkelijk is dat veel schaaldaken in de jaren veertig en vijftig werden vervaardigd door de Kon. Ned. Maatschappij voor Havenwerken in Amsterdam dat nagenoeg een monopoliepositie bezat op dit gebied.
Op het gebied van de prefab houtconstructie nam de Doetinchemse firma N.V. NEMAHO een bijzondere plaats in. Dit bedrijf specialiseerde zich in het ontwerpen en produceren van gelijmde houten spantenconstructies. Ten behoeve van de industrie werden met name opslagloodsen geleverd.
Karakteristiek voor veel fabrieksgebouwen is de toepassing van stalen ramen. In 1948 werd door de firma De Vries Robbé een nieuw materiaal voor ramen geïntroduceerd: het aluminum kozijn.

Fabrieks- en bedrijfsgebouwen in Wijchen

De industrialisatie in de wederopbouwperiode heeft buiten het dorp Wijchen nagenoeg geen bijzondere bedrijfsbebouwing opgeleverd. Daarentegen kent de kern Wijchen op het industrieterrein Nieuweweg een grote concentratie van voor de wederopbouw karakteristieke fabrieks- en bedrijfsgebouwen die vaak opvallen door de toepassing van bijzondere constructies. Diverse gebouwen zijn met name ook typologisch voor de gemeente Wijchen van bijzonder cultuurhistorisch belang. Om een goed beeld te verkrijgen van de in dit gebied aanwezige

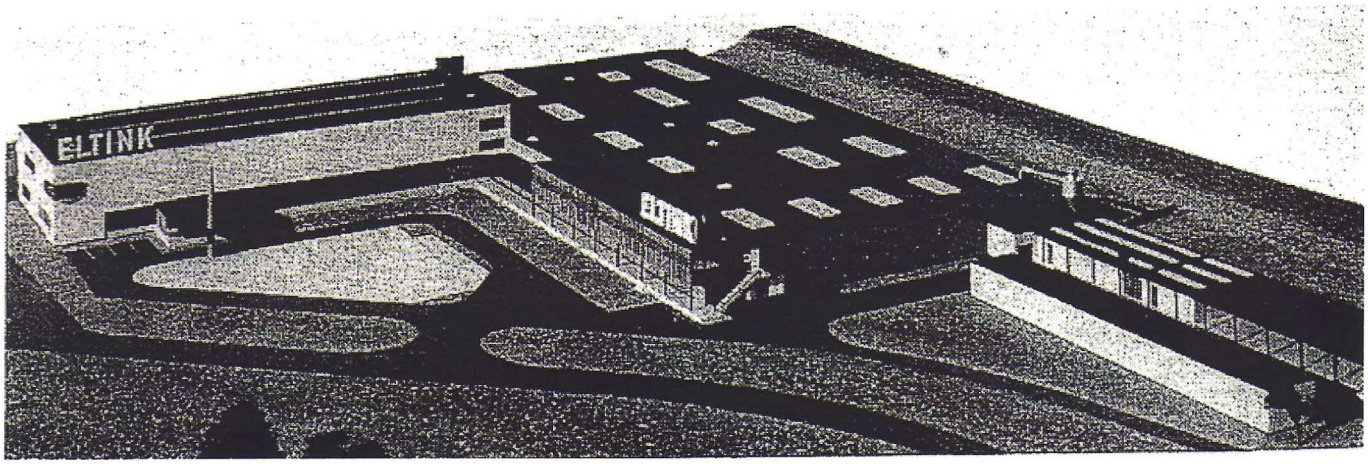

Maquette van de nieuwe fabriek van de N.V. Eltink aan de Nieuweweg in Wijchen zoals gepubliceerd in Bouw in 1965.

cultuurhistorisch waarden is een gedetailleerd onderzoek van de architectuur en stedenbouw van dit gebied essentieel.

1.10 Sportaccommodaties

De oorsprong van de moderne sport

De Olympische Spelen zijn van belangrijke invloed geweest op de ontwikkeling en verspreiding van de moderne sport. De groeiende welvaart en het toenemend aantal vrije tijd zorgde er in de negentiende eeuw voor dat steeds meer maatschappelijke groepen sport konden beoefenen. De sport kwam in de loop van de twintigste eeuw onder invloed van de verzuiling te staan. De invoering van de Arbeidswet zorgde ervoor dat de werknemer meer vrije tijd kreeg en daardoor meer mogelijkheden had voor sportbeoefening. De politieke partijen gebruikten sport daarnaast als propagandamiddel om denkbeelden en ideologieën over te brengen.
Vanaf het midden van de negentiende eeuw werden openluchtbaden opgericht in Nederland. Tot en met het Interbellum werden vrijwel alle zweminrichtingen door particulier initiatief opgericht. Van belang hierbij is de instelling van het Sportfonds in 1923. Dit is een spaarsysteem die toekomstige gebruikers de mogelijkheid bood om aandelen in de zweminrichting te kopen en kenmerkte zich door corporatieve exploitatie. De zwembaden die vanaf 1940 gebouwd werden, waren gebouwd door aan het Nieuwe Bouwen verbonden architecten.

Door de steeds belangrijker wordende publieksfunctie bij de sportvelden werden de accommodaties steeds belangrijker. In eerste instantie was er sprake van eenvoudige geïmproviseerde accommodaties die bij de sportvelden werden opgericht. Geleidelijk werden deze vervangen door vaste locaties met (semi-)permanente kleedkamers en tribunes van hout. Tot halverwege de twintigste eeuw bestonden er in Nederland nauwelijks overdekte, openbare sportaccommodaties. Pas na de Tweede Wereldoorlog, toen het arsenaal aan en de populariteit van zaalsporten sterk toenam, nam de bouw van openbare sporthallen een grote vlucht.

Naoorlogse ontwikkeling

Een groot aantal sportaccommodaties werd tijdens de Tweede Wereldoorlog verwoest of kreeg een andere (militaire) bestemming. Ondanks het tekort aan sportaccommodaties werd aan de bouw van nieuwe sportvoorzieningen in de voegnaoorlogse periode door de overheid geen voorrang verleend. In de centraal geleide wederopbouwperiode van het land werd absolute prioriteit gegeven aan de leniging van de woningnood, de opbouw van de industrie en het herstel van de infrastructuur. De invoering van het leervak Lichamelijke Oefening in 1941 zorgde er echter voor dat een grote achterstand ingehaald diende te worden. Er bestond immers een fors tekort aan goed ingerichte lokalen en speelvelden. Vanaf de jaren '50 werd van overheidswege de sportbeoefening in toenemende mate gereguleerd. Ook groeide in de loop van de jaren '50 het besef dat sport een voor iedereen toegankelijke activiteit moest zijn, niet gerelateerd aan leeftijd of geslacht.
Pas in de jaren '60 en '70 werden er op grotere schaal en structureel financiële middelen beschikbaar gesteld voor de realisatie van goed functionerende sportgelegenheden. De lokale overheid ging na de Tweede Wereldoorlog over tot de bouw en het beheer van openbare zwembaden. Wettelijke bepalingen hadden een grote invloed op de architectonische vormgeving van het zwembad.
Na de Tweede Wereldoorlog worden veel sporthallen gebouwd. De sporthal kan dan ook beschouwd worden als een typisch naoorlogs bouwtype. In de jaren '50 en '60 van de twintigste eeuw worden brochures ontwikkeld met

richtlijnen voor de bouw van sporthallen. Er ontstaan standaardmodellen, die elkaar overigens in techniek en constructie in snel tempo opvolgden. Kenmerkend voor naoorlogse sportaccommodaties is het overwegend functionalistische en sobere ontwerp. Tribunes en stadions bij sportvelden werden in de vormgeving voornamelijk bepaald door technische en constructieve mogelijkheden, bijvoorbeeld de geprefabriceerde *Elascon*-tribunes. Overdekte sportgelegenheden kregen meestal een centrale plaats in de wijk en waren typische stadse bouwtypen. Grotere, onoverdekte sportterreinen dienden zoveel mogelijk organisch in het stadsbeeld te worden opgenomen. De beplanting speelde hierbij een esthetische en functionele rol.
Het huidige voorkomen van naoorlogse sportaccommodaties is beïnvloed door functionele veroudering en veiligheid. Toegenomen regelgeving op het gebied van functionaliteit, veiligheid en hygiëne heeft ervoor gezorgd dat weinig tot geen sportgebouwen of –complexen uit de vroeg-naoorlogse periode in oorspronkelijke vorm bewaard zijn gebleven. De laatste jaren worden bestaande sportterreinen steeds vaker herbestemd en volgebouwd. Dat geldt met name voor de oorspronkelijk aan de rand van de stad gelegen maar thans centraal in de gegroeide stad of dorp gelegen complexen. Deze grote in de bebouwde kom gelegen groene zones zijn erg gewild voor de ontwikkeling van woningbouw of kantoorgebouw. Dit maakt de (naoorlogse) sportaccommodaties kwetsbaar.
In Wijchen zijn diverse sportcomplexen aangelegd na de Tweede Wereldoorlog die echter, voor zover nu bekend, nauwelijks cultuurhistorisch waardevolle bebouwing bevatten. Met name het sportcomplex Alverna komt voor nader onderzoek in aanmerking.

2 Tabel quickscan-inventarisatie en waardering

De inventarisatieresultaten zijn geordend per kern op bouwtype en vervolgens per bouwtype op straat en huisnummer.

Adres	Type bouwwerk	Ontwerp/ Bouwjaar	Waardebepaling en bijzonderheden
ALVERNA			
INDIVIDUELE WONINGBOUW			
Graafseweg 734	villa	1952	Villa in de stijl van de Delftse School. Het woonhuis is vrij gaf bewaard gebleven doch is voorzien van een niet oor-spronkelijke storende dakkapel van de fraaiste voorbeelden van een in deze stijl gebouwd woonhuis in de gemeente Wijchen Categorie A+
Gomarius Messtraat 25 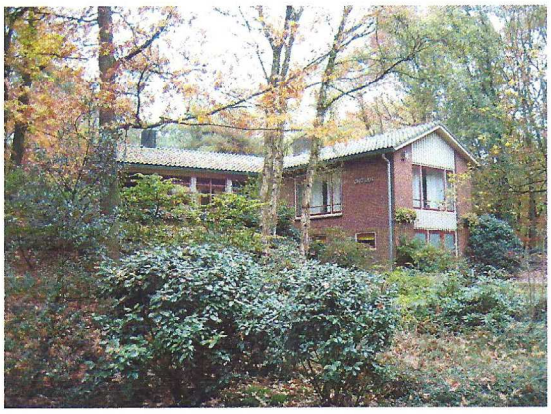	bungalow	Ca.1955-1965 1955	Woonhuis van het bungalowtype genaamd 'Ons Huus'. Een van de weinige vrij gaaf bewaard gebleven voorbeelden van dit bouwtype in de gemeente Wijchen. Categorie A
Michielpad 2 e.v.	woonhuizen	Ca.1960-1965	Zorgcomplex in de stijl van de Bossche School. Voor de gemeente Wijchen vroeg voor beeld van bouwen in de stijl van de Bossche School. Typologische waarde als voor beeld van een zorgcomplex uit jaren '60. 1999 bouwjaar appar- tementen- en Categorie A

Sparrenbosweg 8 15 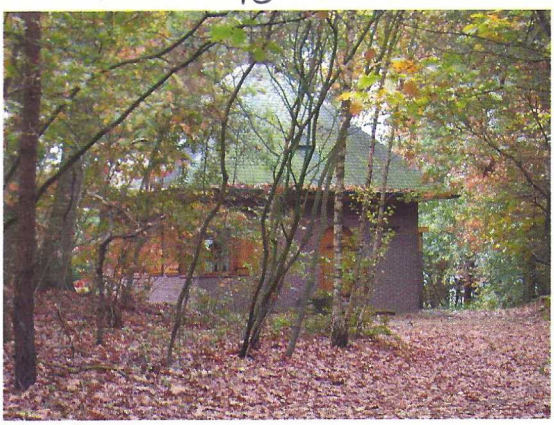	bungalow	Ca.1955	Vakantiewoning? in traditionalistische trant. De gevels zijn gereinigd en de oorspronkelijke dakbedekking is vervangen. Kad. WCN Q 82 4 Categorie A/B
COMPLEXMATIGE WONINGBOUW			
Franciscustraat 4-10 	woonhuizen	Ca.1945-1950 ↓ 1957/1958 4	Twee blokken dubbele woningwetwoningen. Onderdeel van de eerste planmatige uitbreidingen van het dorp Alverna kort na de Tweede Wereldoorlog. Categorie A
Groenwoudseweg 16-26 		Ca.1945-1950	Drie blokken dubbele woningwetwoningen (gevels gereinigd). Onderdeel van de eerste planmatige uitbreidingen van het dorp Alverna kort na de Tweede Wereldoorlog. Categorie A

a

Pater Sebold Lindersstraat 8-28 	woningwetwoningen	Ca.1950-1960	Vijf blokken van dubbel woningwetwoningen (gevels gereinigd). Onderdeel van de eerste planmatige uitbreidingen van het dorp Alverna kort na de Tweede Wereldoorlog Categorie A/B
BOERDERIJEN			
Zandbergseweg 130 	boerderijcomplex Inmiddels gesloopt!	Ca.1955-1965	Nog deels traditionalistisch boerderijcomplex kenmerkend voor de overgang naar de meer moderne ruilverkavelingsboerderij van de jaren zestig . Categorie A
Boskant 113 	Boerderij complex	1947-1961	Een van de best bewaarde boerderijcomplexen in de stijl van de Delftse School in de gemeente Wijchen met op het erf later toegevoegde schuren voor het houden van kippen. Categorie A

INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN

Boskant 85 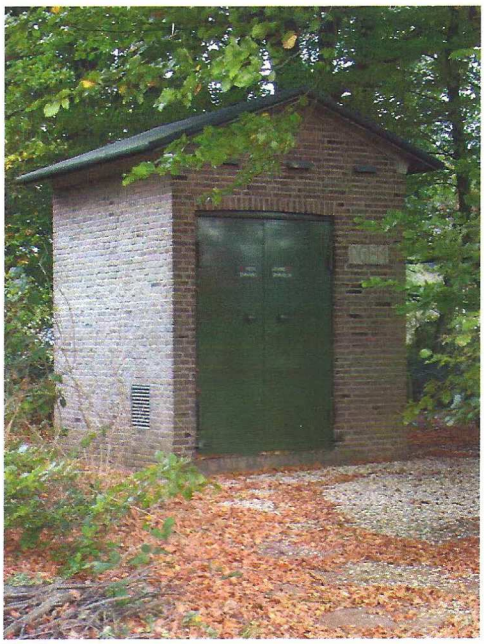	trafohuisje	ca.1950	Transformatorhuisje van de PGEM. Het traditionalistisch vormgegeven en in ambachtelijke materialen opgetrokken gebouwtje dateert uit de nadagen van een tijdvak waarin de PGEM gerenommeerde architecten aantrok voor de architectuur van elektriciteitsgebouwen. In het midden van de jaren zestig zou de maatschappij overstappen op de toepassing van kleinere prefab betonnen huisjes. De eis tot kostenbesparing resulteerde in bouwwerken zonder enige vorm van architectonische creativiteit en kwaliteit. De transformatorhuisjes in de gemeente Wijchen zijn cultuurhistorisch bijzonder waardevol als herinnering aan de elektrificatie van het platteland. Categorie A+
Franciscustraat 9 	trafohuisje	ca.1950	Transformatorhuisje van PGEM. Het traditionalistisch vormgegeven en in ambachtelijke materialen opgetrokken gebouwtje dateert uit de nadagen van een tijdvak waarin de PGEM gerenommeerde architecten aantrok voor de architectuur van elektriciteitsgebouwen. In het midden van de jaren zestig zou de maatschappij overstappen op de toepassing van kleinere prefab betonnen huisjes. De eis tot kostenbesparing resulteerde in bouwwerken zonder enige van vorm architectonische creativiteit en kwaliteit. De transformatorhuisjes in de gemeente Wijchen zijn cultuurhistorisch bijzonder waardevol als herinnering aan de elektrificatie van het platteland. Categorie A+

SPORTCOMPLEXEN

Veenseweg / Bospad 	sportcomplex	ca. 1960	Sportcomplex Alverna. Uitdrukking van de toename van vrije tijd en aandacht voor sport en recreatie tijdens de wederopbouw. Categorie A/B

MILITAIRE COMPLEXEN

Boskant 81-83-85 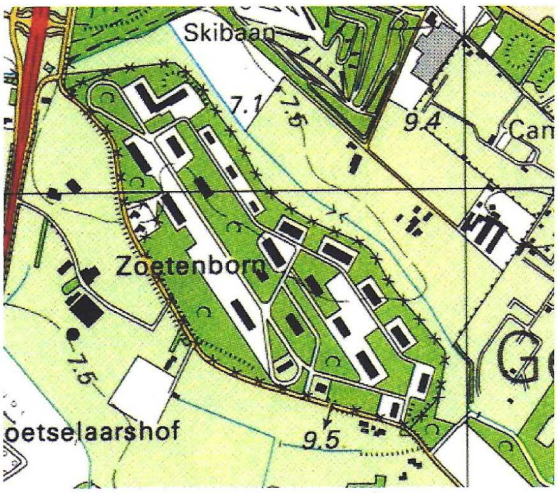 (bron: Topografische Atlas Gelderland)	Bevoorradings-complex mobiele infanteriedivisies Her-ontwikkeld.	1951-1961	Mobilisatiecomplex Alverna. Zogenaamd MOB-complex gebouwd voor de Koninklijke Landmacht ten behoeve van de bevoorrading en uitrusting van mobiele infanteriedivisies. In deze complexen werden permanente voorraden op gehouden, zodat bij eventuele oorlog er voldoende munitie, medicijnen en voedsel voorhanden waren. In Nederland werden ca. honderd van dergelijke complexen gebouwd . Veel complexen worden op dit moment afgestoten door Defensie en herontwikkeld tot natuurgebied waaronder het onderhavige complex. Het complex te Alverna is een voor de gemeente uniek militair complex dat herinnert aan de Koude Oorlog en als zodanig een bijzonder en zeldzaam onderdeel vorm van de krijgsgeschiedenis van de gemeente Wijchen. Categorie A+

BALGOIJ

INDIVIDUELE WONINGBOUW

Veldsestraat 37 	Woonhuis	Ca.1940-1950	Mogelijk nog tijdens de oorlogsjaren her- of gebouwd woonhuis in de stijl van de Delftse School. Categorie A/B

BOERDERIJEN

Hoeveweg 40 	Boerderijcomplex	1941 (woonhuis) 1944 (schuur)	Vrij gaaf bewaard nog tijden s de oorlogsjaren her- of gebouwd boerderijcomplex bestaande uit een boerderij en meerdere schuren. Alle gebouwen zijn uitgevoerd in de stijl van de Delftse School. Categorie A+

SCHOLEN

Boomsestraat 4 	Basisschool	ca.1965 1962-63	Rooms Katholieke Basisschool Roncalli. Voor de gemeente Wijchen door de bijzondere architectuur en typologie opvallende Lagere school in Shake-Handstrant. Categorie A/B

INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN

Rijdtsestraat 	Brug	Ca.1930-1950	Betonnen brug met stalen balustrade. De gemeente Wijchen bezit nog enkele vroege voorbeelden van in beton uitgevoerde bruggen. Veel van dergelijk bruggen zijn in de jaren twintig en dertig van gerealiseerd. Wellicht dat de onderhavige brug al in die periode tot stand is gekomen Categorie A

Adres	Type bouwwerk	Ontwerp /Bouwjaar	Waardebepaling en bijzonderheden
BATENBURG			
INDIVIDUELE WONINGBOUW			
Grootestraat 4	Woonhuis	1962	Vrijstaande villa met invloeden van de Delftse School. Tussen het venster van de begane grond en dat van de verdieping is fraai siermetselwerk aangebracht. De indeling van de ramen is deels gewijzigd. Het pand vormt een beeldbepalend element in het straatbeeld van de Grootestraat, de belangrijkste historische straat binnen het van rijkswege beschermde stadsgezicht Batenburg. Categorie A
Kruisstraat 8	woonhuis	1955	Vrijstaande villa met invloeden van de Delftse School. Als hoekpand vormt het pand en beeldbepalend element in het straat beeld. De indeling van ramen en deuren is gewijzigd Categorie A/B
Kruisstraat 3	woonhuis	1963 (verbouw)	Vrijstaande villa met invloeden van de Delftse School. Als hoekpand vormt het pand en beeldbepalend element in het straatbeeld. De indeling van ramen en deuren is gewijzigd Categorie A/B
COMPLEXMATIGE WONINGBOUW			

Hoppenhofstraat 7 en 9 	Dubbel woonhuis	1958 1963 (bouw garage nr.9)	Blok van twee woonhuizen, geheel of gedeeltelijk gebouwd in systeem-bouw Categorie A
Hoppenhofstraat 11, 13 en 15 	Woonhuis drie-onder-een-kap	Ca. 1965	Blok van drie woonhuizen, geheel of gedeeltelijk gebouwd in systeembouw. Categorie A
Touwslagersbaan 8 en 10 	Dubbel woonhuis	Ca. 1945-1950	Vroeg-naoorlogse woningwet-woningen in de stijl van de Delftse School Categorie A/B
Willibrordusstraat 7 	Woonhuis	Ca. 1945-1950	Vroeg-naoorlogs woonhuis in de stijl van de Delftse School. Categorie A

Willibrordusstraat 16 	Woonhuis	Ca. 1945-1950	Vroeg-naoorlogs woonhuis in de stijl van de Delftse School. Categorie A
Willibrordusstraat 18 	Woonhuis	Ca. 1945-1950	Vroeg-naoorlogs woonhuis in de stijl van de Delftse School. Categorie A
BOERDERIJEN			
Hoefweg 3 	Boerderij met schuur, inrijhek en (thee)koepel	1959 (schuren) 1960 (woonhuis) 1961 (kippen-hok)	Karakteristieke ruilverkavelingboerderij met functionele erfinrichting. Werken en wonen zijn letterlijk gescheiden. Het woongedeelte is niet meer gekoppeld aan het stalgedeelte doch heeft de vorm gekregen van een vrijstaand woonhuis. Het woonhuis is verwant aan woningen in Wijchen Noord en aan woningen gelegen aan de Broekstraat in Hernen. Opmerkelijk is de in de tuin gelegen, van stalen ramen voorziene, theekoepel. Het vrij gaaf bewaarde complex is ondanks diverse wijzigingen exemplarisch voor de vernieuwingen in de boerderijbouw in de vijftiger en zestiger jaren van de twintigste eeuw. Categorie A+

INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN			
Maasdijk zn 	Abri	Ca.1950-1960	In prefab gewapend betonelementen uitgevoerde abri daterend uit een periode waarin het openbaar vervoer in de vorm van de autobus tot volle wasdom kwam. Het gebouwtje valt op door het voor utilitaire bouwwerken uit de jaren vijftig kenmerkende schaaldak en de decoratieve ruitvormige openingen in de achterwand Het bushokje is één van weinige nog resterende exemplaren uit de wederopbouwperiode in de gemeente Wijchen. Categorie A+

Adres	Type bouwwerk	Ontwerp/Bouwjaar	Waardebepaling en bijzonderheden
BERGHAREN			
INDIVIDUELE WONINGBOUW			
Molenweg 4-6	Dubbel woonhuis	1949	Vrijstaand woonhuis gebouwd in de stijl van de Delftse School. De ramen zijn dele vernieuwd en van een gewijzigde indeling voorzien. Categorie A/B
Molenweg 8	Woonhuis	1950	Vrijstaand woonhuis gebouwd in de stijl van de Delftse School op een T-vormige plattegrond herinnerend aan de traditionele T-boerderij. Hoewel het pand op het eerste gezicht nog vrij gaaf lijkt te zijn zijn alle ramen vernieuwd en voorzien van dubbel glas met een afwijkende detaillering hoewel de raamindeling is gehandhaafd. Categorie A/B
Molenweg 10	Woonhuis met schuur	1965	Vrijstaand woonhuis met schuur in traditionalistische trant gebouwd met gebruikmaking van systeembouw(-elementen) Categorie A

Molenweg 12 	Woonhuis met schuur	1954	Vrijstaand woonhuis gebouwd onder invloed van de Delftse School. Ramen en deuren zijn deels gewijzigd. Categorie A/B
Molenweg 20 	Woonhuis met schuur	Ca. 1960-1965	Vrijstaand woonhuis met schuur in traditionalistische trant gebouwd met gebruikmaking van systeembouw(-elementen). De raamindeling is deels gewijzigd Categorie A/B
Dorpsstraat 59 	Woonhuis en schuur	1957	Vrijstaand woonhuis met schuur/garage, gebouwd in een traditionalistische trant met gebruikmaking van systeembouw(-elementen). Categorie A/B
COMPLEXMATIGE WONINGBOUW			
Dorpsstraat 53-55 	Dubbel woonhuis	Ca.1945-1950	Dubbel woonhuis in de stijl van de Delftse School ,mogelijk gebouwd als woningwetwoningen. Categorie A+

INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN			
Oude Schaalsestraat 2 	Waterzuivering-complex	Ca.1950-1960	Waterzuiveringcomplex Kad. Bhr. G 284 Categorie A/B

Adres	Type bouwwerk	Ontwerp/Bouwjaar	Waardebepaling en bijzonderheden
HERNEN			
INDIVIDUELE WONINGBOUW			
De Dreef 3-5 	Woonhuis, winkel en schuren	1949 (woonhuis) 1953 en 1955 (bouw kippenhokken) 1954 (bouw berging) 1960 (verbouw woonhuis) 1964 (verbouw winkel)	Woonhuis met kippenhokken / schuren en later uit – of aangebouwde winkel in de stijl van Delftse School. Zeldzaam en vrij gaaf agrarisch complex met winkel. Categorie A+
Dorpsstraat 7 	woonhuis	Ca.1960	Woonhuis in traditionalistische trant gebouwd met gebruikmaking van systeembouwlementen. Categorie A/B

Dorpsstraat 12 	woonhuis	Ca.1955-1960	Vrij gaaf bewaarde villa traditionalistische trant met invloeden van de Delfste School. De gevels zijn voorzien van fraai siermetselwerk. Categorie A
Batavierenweg 15 	bungalow	Ca.1955-1960	De bungalow is een voor de wederopbouwperiode nieuw bouwtype. In de gemeente Wijchen zijn slechts enkele redelijk gaaf bewaarde voorbeelden van dit bouwtype te vinden waaronder twee zorgvuldig in het glooiende terrein ingepaste bungalows aan de Batavierenweg. Categorie A
Batavierenweg 17 	bungalow	Ca.1960	De bungalow is een voor de wederopbouwperiode nieuw bouwtype. In de gemeente Wijchen zijn slechts enkele redelijk gaaf bewaarde voorbeelden van dit bouwtype te vinden waaronder twee zorgvuldige in het glooiende terrein ingepaste bungalows aan de Batavierenweg. Categorie A
COMPLEXMATIGE WONINGBOUW			
Broekstraat 	woonhuizen	Ca.1955-1965	In het dorp Hernen is de Broekstraat de voor de wederopbouwperiode meest kenmerkende uitbreiding met redelijk gaaf bewaarde rijtjeswoningen en vrijstaande woonhuizen, deels gebouwd met gebruikmaking van systeembouwelementen. Categorie A /B

BOERDERIJEN			
Piekenbroek ? 	Boerderij met vrijstaand woonhuis	Ca.1955-1965	Sober uitgevoerd boerderijcomplex uit de periode 1955-1965. Categorie A/B
SCHOLEN			
Loffertweg 14 	Schoolgebouwen	Ca.1950-1955	RK Basisschool Heilig Hart. Lagere school met opvallend siermetselwerk in visgraat- of keperverband. De school is verbouwd en uitgebreid. Categorie A/B
INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN			
Wezelsedijk 	Trafohuisje	Ca.1950	Transformatorhuisje van PGEM. Het traditionalistisch vormgegeven en in ambachtelijke materialen opgetrokken gebouwtje dateert uit de nadagen van een tijdvak waarin de PGEM gerenommeerde architecten aantrok voor de architectuur van elektriciteitsgebouwen. In het midden van de jaren zestig zou de maatschappij overstappen op de toepassing van kleinere prefab betonnen huisjes. De eis tot kostenbesparing resulteerde in bouwwerken zonder enige vorm van architectonische creativiteit en kwaliteit. De transformatorhuisjes in de gemeente Wijchen zijn cultuurhistorisch bijzonder waardevol als herinnering aan de elektrificatie van het platteland. Categorie A+

Adres	Type bouwwerk	Ontwerp/ Bouwjaar	Waardebepaling en bijzonderheden
LEUR			
INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN			
Leurseweg zn tegenover nr. 8			In prefab betonelementen uitgevoerde abri daterend uit een periode waarin het openbaar vervoer in de vorm van de autobus tot volle wasdom kwam. Het gebouwtje valt op door het schaaldak en de decoratieve ruitvormige openingen in de achterwand Het bushokje is één van weinige nog resterende exemplaren uit de wederopbouwperiode in de gemeente Wijchen. Categorie A+
Leurseweg 12	Watertoren	1958-1960	Functionalistische watertoren naar ontwerp van de architecten **prof.ir. H. Brouwer en ir. J. Deurvorst**. Zij waren samen met ir. J.J. Vegter o.a. verantwoordelijk voor het ontwerp van Provinciehuis te Arnhem (1954) dat inmiddels door minister Plasterk is opgenomen in de top 100 van Wederopbouwmonumenten. De 40 meter hoge watertoren heeft een betonnen kegelreservoir met in het midden een schacht met trap. Het reservoir heeft een inhoud van 800 m3. De watertoren in Leur heeft landelijk een zeldzaamheids-waarde en is met name typologisch en stedenbouw-kundig van bijzonder belang. Categorie A+

NIFTRIK

COMPLEXMATIGE WONINGBOUW

Dorpsstraat 16-18-20-22 	Dubbele woonhuizen	Ca.1955	Twee-onder-een-kap woningen met zorgvuldig gedetailleerde gevels. De van enig siermetselwerk voorziene woonhuizen zijn ook gebouwd in Alverna en Wijchen Categorie A

BOERDERIJEN

Liendensestraat 2 	Boerderijcomplex	Ca. 1955-1965	Zorgvuldig gedetailleerd vrij gaaf bewaard aan de ruilverkaveling gerelateerd boerderijcomplex dat met name typologische waarde bezit. Categorie A
Liendensestraat 9 	Boerderijcomplex met betonnen en houten schuurtjes	Ca.1949	Het onderhavige boerderijcomplex is gebouw onder invloed van de Delftse School en valt op door de grote hoeveelheid kippenhokken. Tijdens de wederopbouwjaren betrof een aanzienlijk deel van de bouwaanvragen in de gemeente Wijchen de bouw van kippenhokken. Categorie A(+)

Maasbandijk 62 	T- boerderij met schuurtje	1941 (bouw woning)	Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog herbouwde boerderij, later wit geschilderd. Categorie A/B
Maasbandijk 60 	boerderijcomplex	1941 (bouw woning) 1954 (bouw kippenhok) 1955 (herbouw boerderij) 1964 (verbouw schuur)	Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog herbouwde boerderij 'De Strijdtkamp' Categorie A
Maasbandijk 55 	Woonhuis/ boerderij	1940	Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog herbouwde dijkwoning, inmiddels gewijzigd. Categorie A/B
Maasbandijk 54 	Boerderij	1948 (bouw schuur) 1956 en 1959 (kippenhokken) 1958 (bouw varkensschuur)	Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog herbouwde boerderij. Categorie A

Lagestraat 2 	Boerderij	1950 1956 (bouw wagensch uur) 1965 (champig-nonkweke rij)	Boerderijcomplex in de stijl van de Delfste School. In 1965 verbouwd tot champignonkwekerij. Categorie A
DIVERSEN			
Gildeplein 	Schutboom	1948	Voor de gemeente Wijchen unieke schutboom van de schutterij. Categorie A+

Adres	Type bouwwerk	Ontwerp/ Bouwjaar	Waardebepaling en bijzonderheden
WIJCHEN			
INDIVIDUELE WONINGBOUW			
Kasteellaan 45	Woonhuizen	**1948**	Rijk gedetailleerde villa in de stijl van de Delftse School. Het woonhuis is een van de fraaiste voorbeelden van een in deze stijl gebouwd woonhuis in de gemeente Wijchen Categorie A+
Kasteellaan 84	Woonhuizen	**ca.1955-1965**	Voor de gemeente Wijchen zeldzaam voorbeeld van een in de stijl van het internationale functionalisme gebouwde villa. Categorie A+

COMPLEXMATIGE WONINGBOUW

De Valendries
o.a Esdoornstraat, Konijnsweg, Lijsterbesstraat, Meidoornstraat, Valendrieseweg ev.

(bron : Google Maps)

Woonhuizen	Ca.1946-1955	De woonwijk De Valendries is het belangrijkste vroeg-naoorlogse woningwetcomplex in de gemeente Wijchen. Deze eerste naoorlogse uitbreidings-wijk is ontworpen als een tuinwijk met woningen in de stijl van de Delftse School. De wijk is een van de laatste grote tuinwijken in de stijl van Delftse School buiten de grote steden in Gelderland. De Valendries is grotendeels gaaf bewaard en heeft een voor de gemeente Wijchen zeer hoge architectuur-historische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Latere wijzigingen als het verwijderen van de roedenverdelingen van de ramen en het vernieuwen van de (voor-)deuren kan op eenvoudige wijze worden hersteld. Dit geldt eveneens voor de oorspronkelijk aanwezige erfafscheidingen in de vorm van liguster- en beukenhagen. Categorie A+

Uilenboom (bron : Google Maps)	Woonhuizen	Ca.1955-1960	De naoorlogse woonwijk **Uilenboom** wordt gekenmerkt door een grote variatie aan woningen waarbij zowel sprak is van rijtjeshuizen, twee-onder-een-kap woningen als vrijstaande woonhuizen. Bij het merendeel van de woningen is geheel of gedeeltelijk gebruik gemaakt van systeembouw. De woningen vallen ondanks de standaardisering op door de traditionalistische vormentaal en de zorgvuldige detaillering in het bijzonder de van natuur- en kunststenen omlijstingen voorziene voordeuren. Vergelijk bare woonhuizen zijn o.a te vinden aan de Broekstraat in Hernen Categorie A en A/B

Noord (bron : Google Maps)	Woonhuizen	Ca.1945-1955	De wijk **Noord** wordt gekenmerkt door een voor de wederopbouwperiode karakteristiek stedenbouwkundig plan met relicten van oudere structuren. De oudste, aan de Passedwarsstraat gelegen, woningwetwoningen zijn gebouwd de stijl van de Delftse School. De wijk bestaat verder grotendeels uit met behulp van systeembouw(-elementen) gerealiseerde rijtjeshuizen. Deze woningen zijn gerenoveerd waarbij tevens de gevels zijn gereinigd. Categorie A+ (Passedwarsstraat 6-20, 49-67, 24-46) Categorie A/B (overige delen wijk)

SCHOLEN

Lijsterbesstraat 2 	RK ULO	1955/ 1958 1952	Voormalige ULO school gebouwd in traditionalistische trant met invloeden van de Delftse School. Aan de Konijnsweg gelegen woonhuis, gebouwd onder invloed van de Delftse School. Mogelijk de voormalige (hoofd)-onderwijzerswoning van de naastgelegen voormalige ULO.
Konijnsweg 36 	Onderwijzerswoning?		Categorie A+
Oosterweg 12 	Voormalige Sint Franciscusschool Gesloopt in 2009	1955 1956 (reliëfs)	Rijk uitgevoerde Lagere School voor jongens in Shake-Handstrant. **W.K.M. Sluitman en H.J. Rijcken** uit Wijchen Opdrachtgever was het RK schoolbestuur van de Parochie St. Antonius Abt. De bouwkosten werden geraamd op f 313.300,- Opvallend is het contrast tussen het traditionalistische (sier-) metselwerk van de voorgevel en de in prefab betonnen cassettes uitgevoerde zijgevels. Het gebouw is voorzien van keramische reliëfs naar ontwerp van de bekende kunstenaar Daan Wildschut (1913-1995). De school behoort de belangrijkste voorbeelden van scholenbouw uit de wederopbouw in de gemeente Wijchen Categorie A+

Oosterweg 109 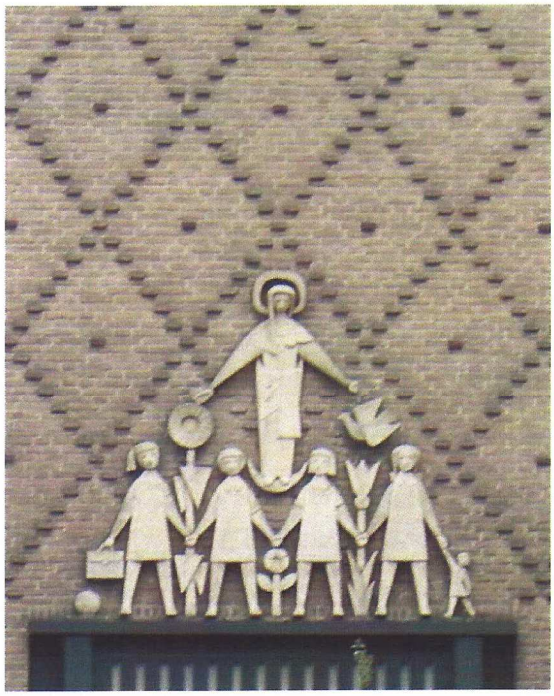	Voormalige Mariaschool Gesloopt 2008	1957	Rijk uitgevoerde Lagere School voor meisjes in Shake-Handstrant naar ontwerp van **W.K.M. Sluitman en H.J. Rijcken** uit Wijchen. De geraamde bouwkosten bedroegen toen f 479.770,-. De bouwvergunning werd in 1957 verleend. Opdrachtgever was het RK Schoolbestuur van de Parochie St. Antonius Abt. Opvallend is het contrast tussen het traditionalistische (sier)metselwerk van de zijgevels van de middenpartij en de in prefab betonelementen uitgevoerde geveldelen. Het gebouw is voorzien van een waardevol reliëfs met een voorstelling van Maria met kinderen. De kunstenaar is vooralsnog niet bekend. Het complex is inmiddels grotendeels gesloopt. Geadviseerd wordt de restanten van complex, in het bijzonder de markante middenpartij met kunstwerk , waar mogelijk te integreren in nieuwbouw. (Categorie A+)
Veenseweg 18 Wijchen Leemweg 121 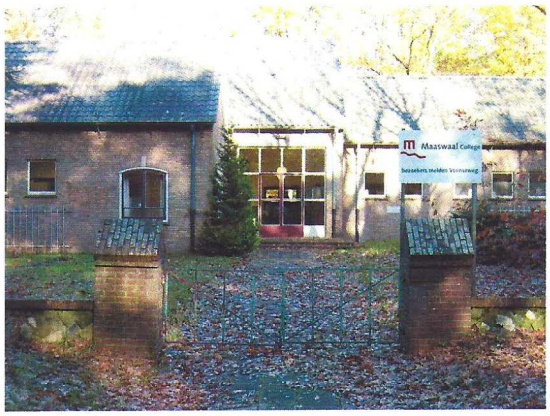	School	ca.1950-1955	Voormalig Lagere? schoolcomplex bestaande uit diverse in traditionalistische trant gebouwde onderdelen. Architectuur en typologie van de school zijn gebaseerd op in de dertiger en veertiger jaren voor de Wieringermeer en Noordoost-polder ontwikkelde schooltypen. Categorie A+

INDUSTRIE EN NIJVERHEID

Bronckhorstlaan 5	Silo	1947	Markant gelegen silo voor de opslag van houtkrullen en zaagsel naar een gemeenschappelijk ontwerp van de landelijk bekende architect **L.P.H. Waterman** te Amsterdam en de regionaal bekende architect **W.K.M. Sluitman** te Wijchen. De silo werd gebouwd in opdracht van de houthandel Arts-Roelofs die zich in 1934 vestigde aan de Bronckhorstlaan. Na een brand in 1962 werd op het terrein een brandweerkazerne gebouwd. Voor Wijchen typologisch zeldzaam voorbeeld van een silo voor de opslag van restmateriaal van de houtverwerkingsindustrie. Categorie A+

Industrieterrein Nieuweweg

Fabriekshal met schaaldak aan het Industriepark

Werkplaats aan de ~~Kamerling~~ Ommesstraat →

Niet!

Nieuweweg 160-160A

Bedrijfshal met winkel aan de Nieuweweg. Het gebouw valt op door eenvoudig uit te breiden constructie met kniespanten.

4.

Nieuweweg 197-197A

(bron : Google Maps)

Het grotendeels uit de wederopbouwperiode daterende industrieterrein **Nieuweweg** wordt begrensd door de spoorweg Nijmegen Den Bosch in het noorden, de Graafseweg in het oosten, de Havenweg in zuiden en de Stationslaan in het westen. De centrale as van het gebied is de Nieuweweg.
Op het terrein bevindt zich nog een aanzienlijk aantal karakteristieke bedrijfsgebouwen uit periode 1945-1965 waarvan diverse gebouwen de eerste voorbeelden waren van dergelijke bouwtypen in de gemeente Wijchen. De bedrijfsgebouwen vallen regelmatig op door de voor die tijd vooruitstrevende architectuur en constructies.
In de wederopbouwdatabase van de RACM is de op het terrein gelegen meubelfabriek N.V. Eltink opgenomen. In 1965 werd een artikel over de fabriek gepubliceerd in het tijdschrift Bouw. De fabriek is inmiddels grondig verbouwd en uitgebreid waarbij slechts één van de oorspronkelijke fabriekshallen is gehandhaafd.

Categorie A+ (diverse objecten)

WOEZIK

RELIGIEUZE GEBOUWEN

Woeziksestraat 326 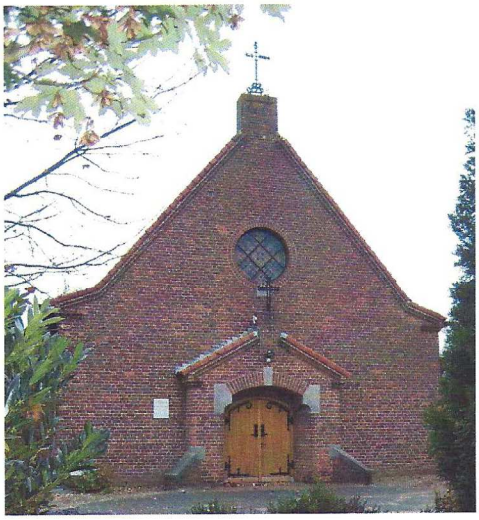 	Kerkgebouw met pastorie	1939 (kerk) ca.1951? (pastorie) ↓ verg. 1949 verkend 4 Architect H.C. v.d. Leur 1898-1994 4	RK kerk met pastorie gebouwd in de stijl van de Delftse school met invloeden van het het werk van A.J. Kropholler (1881-1973). De St. Damianus kerk van Niftrik en de St. Paschalis kerk zijn in de gemeente Wijchen de belangrijkste voorbeelden van de opvattingen van Delftse School architecten ten aanzien van de katholieke kerkenbouw. De naastgelegen waarvan de ramen gedeeltelijk gewijzigd zijn valt op door het rijk siermetselwerk van de gevels en de zorgvuldig vormgegeven entree. Categorie A+

5. Conclusie en aanbevelingen

Algemeen

In principe verdienen alle in het inventarisatieoverzicht als categorie A/B, A of A+ aangemerkte objecten, complexen en gebieden een nader veldonderzoek waarbij o.a. ook de interieurs geïnventariseerd worden.
Ten behoeve van een goed onderbouwde nadere waardestelling is het in ieder geval van belang in het gemeentearchief gegevens te verzamelen betreffende de wederopbouw- en uitbreidingsplannen van de kernen Batenburg, Hernen en Wijchen waarbij bijzondere aandacht dient uit te gaan naar de hieronder genoemde nader genoemde woonwijken en het industrieterrein Nieuweweg in Wijchen. Aanvullend archiefonderzoek is ook wenselijk voor die objecten of complexen waar nog geen bouwjaar of architect van bekend is.
Een voor de gemeente Wijchen uitzonderlijk nader te onderzoeken gebied is het uit de Koude Oorlog periode daterende militaire mobilisatie complex te Alverna waarvoor op dit moment plannen worden ontwikkeld.

Wijchen

De belangrijkste en grootste concentratie cultuurhistorisch erfgoed uit de wederopbouwperiode in de gemeente Wijchen is te vinden in de kern Wijchen. Dit betreft vooral de hier vanaf 1945 op grote schaal gerealiseerde woningwijken. De vroegste naoorlogse sociale woningbouw is gerealiseerd in de wijk De Valendries, uitgevoerd in de stijl van de Delftse School in een tuindorpachtige sfeer, geïnspireerd op het beroemde tuindorp Vreewijk (1918) in Rotterdam. Voor wat betreft voorbeelden van geheel of gedeeltelijk in systeembouw gebouwde woningen zijn voorbeelden te vinden de wijken Uilenboom en Noord.
Het is opvallend dat veel van de complexmatig alsook particulier gebouwde woningen ondanks de korte tijd die sinds de bouw is verstreken op belangrijke punten zijn gewijzigd. Dit betreft vooral het vernieuwen van ramen en deuren zonder toepassing van de oorspronkelijke detaillering. De negatieve invloed van dergelijke wijzigingen is in het bijzonder zichtbaar in de wijk De Valendries waar de karakteristieke roedenverdeling van de ramen en het wijzigen van de detaillering van (voor)deuren de romantische uitstraling van dit tuindorp heeft aangetast. In veel situaties zal het relatief eenvoudige herstel van dergelijke kenmerkende details de uitstraling van de woningen aanmerkelijk doen verbeteren. Dit geldt tevens voor de oorspronkelijk uit liguster- en beukenhagen bestaande erfafscheidingen die tegenwoordig op veel plaatsen in de wijk De Valendries zijn verdwenen.
Aan de Kasteellaan bevinden zich enkele bijzondere villa's in zowel de stijl van de Delftse School als in de stijl van het internationale Functionalisme. De woonhuizen passen in de historische traditie van deze prominente laan die gekenmerkt wordt door een groot aantal 19de eeuwse en vroeg 20ste eeuwse villa's.
Behalve een aanzienlijk aantal woonwijken uit de wederopbouwperiode bezit Wijchen ook een exemplarisch industrieterrein uit dit tijdvak dat opvalt door een grote concentratie voor die periode kenmerkende fabrieks- en bedrijfsgebouwen. Veel gebouwen zijn voor die tijd vernieuwend in typologische zin alsmede voor wat betreft de toegepaste constructiemethoden. Dit industrieel erfgoed, waartoe ook de 'Krullentoren' aan de Bronckhorstlaan moet worden gerekend, compenseert in belangrijke mate het gebrek aan herinneringen aan het industriële verleden van Wijchen uit de 19de en vroege 20ste eeuw.
Tot de belangrijkste in de gemeente Wijchen gerealiseerde bouwwerken behoren de inmiddels deels geamoveerde voormalige Mariaschool en de Sint Franciscusschool, beiden gelegen aan de Oosterweg. De scholen vallen op door de hoge architectonische kwaliteit van de ontwerpen, de stedenbouwkundige waarden alsook de kunsthistorische waarden van de kunstwerken in voor- en zijgevels. Tot de betrokken kunstenaars behoort de landelijk bekende (glas-)kunstenaar Daan Wildschut (1913-1995) die o.a. een reliëf met een voorstelling van Sint Franciscus ontwierp voor de gelijknamige school. Voor de Sint Franciscusschool wordt geadviseerd een haalbaarheidsonderzoek uit te laten voeren ten behoeve van een passende herbestemming en integratie in lopende planontwikkelingen. De restanten van de voormalige Mariaschool zouden wellicht onderdeel kunnen gaan uitmaken van de hier geplande nieuwbouw. Hierbij kan met name gedacht worden aan de middenpartij waarvan de zijgevel is voorzien van fraai siermetselwerk en een stenen reliëf met een voorstelling van Maria met kinderen.

Overige kernen en buitengebied

Ook buiten de kern Wijchen is woningbouw een belangrijk thema hoewel dit hier in mindere mate heeft geleid tot woningen met een bijzondere waarde. Met name in Alverna en Hernen kunnen bungalows, een voor de wederopbouw nieuw bouwtype, worden aangetroffen. In Batenburg vallen met een aantal in Shake Handstrant gebouwde woonhuizen aan de Hoppenhofstraat op. Buiten het reeds op belangrijke onderdelen beschermde wederopbouwde dorp Niftrik staan in de directe omgeving nog enige tijdens de oorlog herbouwde boerderijen. Belangrijke voorbeelden van vernieuwingen in de boerderijbouw uit de vijftiger en zestiger jaren zijn te vinden in de omgeving van Batenburg en Hernen.
In het dorp Leur bevindt zich een opvallende voor Gelderland unieke wateroren naar ontwerp van de architecten

Brouwer en Deurvorst. Deze waren samen met ir. J. Vegter ook verantwoordelijk voor het ontwerp van het Provinciehuis in Arnhem.

Tenslotte

Het is mogelijk dat tijdens het veldwerk door de gekozen onderzoeksvorm en doordat alle panden vanaf de openbare weg zijn geïnventariseerd enkele bijzondere wederopbouwpanden over het hoofd zijn gezien. Deze panden kunnen in de toekomst alsnog worden toegevoegd en onderzocht.

Bronnen en Literatuur

Back, A. de, Coenen, J., Kuipers, M., Röling, W., *Gesloopt, gered, bedreigd. Omgaan met naoorlogse bouwkunst,* Rotterdam 2004

Betting, W., Vriend, J.J., *Bungalows*, Amsterdam 1958.

Bos, A. e.a., *De stad der toekomst, de toekomst der stad,* Rotterdam 1946.

Bosma, K., Wagenaar, C.(red.), *Een geruisloze doorbraak: de geschiedenis van architectuur en stedenbouw tijdens de bezetting en de wederopbouw van Nederland*, Rotterdam 1995.

Blom, A., Jansen, B., Heiden, M. van der, *Typologie van de vroeg-naoorlogse woonwijken*, RACM Zeist 2004.

Crols, R.J.A, *Redengevende beschrijving woningbouwcomplex Julianawijk te Didam*, Arnhem 2003.

Crols, R.J.A., 'De schoonheid van de eenvoud', in: *>8 Meer dan een acht. Voorbeelden van kwaliteit in architectuur en openbare ruimte in Gelderland*, Arnhem 2004, p.28-30.

Crols, R.J.A., Derks, G.J.M., *Quickscan cultuurhistorische waarde vroeg-naoorlogse woningbouw gemeente Neder-Betuwe: Dodewaard, Echteld, Kesteren, Ochten, Opheusden en IJzendoorn*, Arnhem 2004.

Crols, R.J.A., Derks, G.J.M., *Vroeg-naoorlogse woningbouw te Dodewaard: cultuurhistorische analyse en waardebepaling*, Arnhem 2005.

Crols, R.J.A., Derks, G.J.M., *De Hoofakkers-Kloostereind te Opheusden: cultuurhistorische analyse en waardebepaling*, Arnhem 2005.

Crols, R.J.A., Derks, G.J.M, *Wederopbouw kern Gendt: cultuurhistorische analyse en beleidsaanbevelingen*, Arnhem 2005.

Crols, R.J.A., Derks, G.J.M., *De ingetogen rijkdom van het nieuwe Gendt. Cultuurhistorische waarde van de wederopbouw (1945-1955)*, Bemmel 2005.

Doorn, E., 'De Wederopbouw en de Volkshuisvesting in Gelderland na de oorlog', in: Alsche, C.B., Bodden Hosang, J.E., Bos, Joh., *Gelderland: Officiële propaganda-uitgave met medewerking van het Provinciaal Bestuur van Gelderland, V.V.V.'s en tal van andere autoriteiten en instanties*, Amsterdam 1954, p.51-60.

Elfrink, A., *Wijkvisie Achterlo*, uitgave woningcorporatieTalis, Nijmegen 2007.

Embden, S.J. van, *Onze Bouwkunst van allen dag*, 's-Gravenhage 1946.

Gelderschen Architecten Studiekring, *Bouwprogamma voor arbeiderswoningen in Gelderland*, Arnhem 1946.

Ibelings, H., *Nederlandse architectuur van de 20ste eeuw*, Rotterdam 1995.

Ibelings, H., *De moderne jaren vijftig en zestig, De verspreiding van eigentijdse architectuur over Nederland,* Rotterdam 1996.

Haartsen, T. van, *De wand des tijds, Monumentale kunst rond de jaren 50,* Nuth 2003.

Henselmans, J., *Landhuizen en bungalows*, Amsterdam z.j.

Henselmans, J., *Villa's en buitenhuizen*, Amsterdam z.j.

Korthals Altes, J., *Tuinsteden:tussen utopie en realiteit*, Bussum 2004.

Kuper, M., Quist, W., Ibelings, H., *Gerrit Rietveld Houses*, 2G nr.39-40, Barcelona 2006.
Kuipers, M., *Toonbeelden van de Wederopbouw, Architectuur, stedenbouw en landinrichting van herrijzend Nederland,* Zwolle 2002.

Lange, E. de, *Sober en solide. De wederopbouw van Nederland 1940-1965*, Rotterdam 1995.
Maresch, W., *Dieren, Ellecom, Laag-Soeren & Spankeren in de 20e eeuw*, Dieren 1999.

Meeuwsen, L., *Architectuur aan de lopende band. Systeemwoningbouw in Nederland 1945-1970 (doct. scr.)*, Groningen 2001.

Meijel, L. van, *De weelde van de soberheid, Nijmegen herrijst 1945-1965*, Nijmegen 2004.

Pon, J.W. du, *Het eigen huis*, Amsterdam/Antwerpen 1961.

Praag, M.M. van, *Nederland bouwt,* Alphen a/d Rijn 1966.

Segers, Y., *Op het kruispunt van oud en nieuw. 75 jaar op de bres voor de schoonheid van Gelderland. Het Gelders Genootschap 1919-1994*, Den Haag1994.

Schuyt, K., Taverne, E., *1950. Welvaart in zwart-wit*, Den Haag 2000.

Tellinga, J., *De grote verbouwing. Verandering van naoorlogse woonwijken*, Rotterdam 2004.

Veen, H. van der, *Watertorens in Nederland*, Rotterdam 1989, p.102-103.

Vredenberg, J., *Monumentengids Scherpenzeel*, Utrecht 2004, p.29.

Vreeze, N. de, *Woningbouw, inspiratie en ambities, kwalitatieve grondslagen van de sociale woningbouw in Nederland*, Almere 1993

Vriend, J.J., *Na-oorlogse kleine landhuizen in Nederland*, Amsterdam 1956.

Categoriale studies Wederopbouw RACM

Bejaardentehuizen
Gemalen
Kerken in Noord-Brabant
Kloosters
Kruisgebouwen
Oorlogsschade
Postkantoren
Provinciehuizen
Raadhuizen
Scholen
Schouwburgen
Spoorwegstations
Sportaccommodaties
Vrijstaande woonhuizen
Winkelcentra
Ziekenhuizen
Fabrieksgebouwen
Monumentale kunst

Tijdschriften

'Volkshuisvesting ten plattelande. Congres en tentoonstelling in de Drentsche hoofdstad voor de drie noordelijk provinciën. Prijsvraag voor een arbeiderswoning ten plattelande', in: *Bouw* 19 april 1946, p. 125-136.
'Voorlopige wenken voor het ontwerpen van eengezinshuizen', in: *Bouw* 5 oktober 1946, p. 753-755.
'Standaardplattegronden van eengezinsrijen- of étagewoningen', in: *Bouw* 18 december 1948, nr.51, p. 393-398.

Internet

http://www.monumentenzorg.nl/wederopbouw/databank/index.html
http://www.watertorens.nl/

Bijlage – Overzicht van reeds als gemeentelijk monument beschermde wederopbouwobjecten

Bergharen

Kapel met kruiswegstaties
Molenberg 55
Ca.1945-1948
Jac. Maris (reliëfs staties)
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

Niftrik

RK kerk Sint-Damianus
Kerkstraat 11
1941
Architect F. Schütz
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

RK Pastorie
Kerkstraat 13
1941
Architect F. Schütz
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

School
Kerkstraat 9
Ca. 1950
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

Schoolmeesterswoning
Kerkstraat 5
1942
Architect F. Schütz
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

Wijchen

Burgemeesterswoning
Oud Ravensteinseweg 15
1951-1952
Architect J. Bedaux
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

Voorgedragen doch (nog) niet aangewezen

'Krullentoren' (opslag houtkrullen/zaagsel houthandel firma Arts-Roelofs)
Bronckhorstlaan 5
1947
Architecten L.H.P. Waterman te Amsterdam en W.K.M. Sluitman te Wijchen.
Redengevende beschrijving gemeentelijke monumentenlijst Gelders Genootschap

Bijlage – Overzicht van in de Wederopbouwdatabank van de RACM opgenomen objecten

Wijchen

Naam : NV Eltink
Functie : Meubelfabriek
Adres : Wijchen
Architecten : Bosch, Hendriks en Campman
Bouwjaar : 1965
Literatuur : Bouw 1965 I, p.512
Opmerkingen : Complex uit 1965 is inmiddels deels gesloopt en/of vernieuwd

heet nu Woondrome
↓
In 2015
Woonboulevard
Wijchen XXL

Niftrik

Naam : ?
Functie : Boerderij "De Beiershof"
Adres : ? te Niftrik Maasbandijk 66
Opdrachtgever : Gebouwd voor de gebr. Uijens, i.o.v. het Bureau Wederopbouw Boerderijen
Architecten : Goddijn, B.W.A. Nijmegen Sluitman, W.K.M. Wijchen
Bouwjaar : 1942
Literatuur : "Een toespraak aan den maaltijd in de nieuwe boerderij van Gebr. Uijens te Niftrik, op 4 juni 1942".

Bijlage – Toetsingscriteria Gelders Genootschap bij adviezen inzake plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst

Onder **monumenten** wordt verstaan:
a. alle zaken welke van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde;
b. terreinen welke van algemeen belang zijn wegens daar aanwezige zaken als benoemd onder a.

Basisnormen:
- het object heeft een zekere architectuurhistorische waarde;
- casco (muurwerk en fundering) verkeert in redelijke goede staat: het object is te restaureren zonder volledige afbraak.

De **toetsingscriteria** zijn te verdelen in de volgende hoofdgroepen:
- architectuurhistorische criteria;
- stedenbouwkundige criteria;
- cultuurhistorische criteria.

Het object dient in ieder geval te voldoen aan de basisnormen en één of meer van de toetsingscriteria. De relevante criteria dienen op redelijke gave tot gave wijze op het object van toepassing te zijn: de oorspronkelijke vorm of aanleg dient in de hoofdopzet nog aanwezig te zijn. De stedenbouwkundige en cultuurhistorische criteria dienen in principe als ondersteuning van de architectuurhistorische criteria. Zij geven dus een bepaalde meerwaarde aan het object. De primaire toetsingscriteria zijn de architectonische.

1. Architectuurhistorische criteria

a. het object is een goed voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwtrant en valt op door specifieke stijlkenmerken, al dan niet met plaatselijke variaties
b. het object is, in opstand en plattegrond, van belang als voorbeeld van een gebouw met een bepaalde (oorspronkelijke) functie
c. het object valt op door (bijzonder) gave verhoudingen en/of bijzondere of zeldzame detaillering van het exterieur, zoals bijvoorbeeld vormgeving, kleur en/of materiaalgebruik
d. het object heeft een bijzonder of zeldzaam gedetailleerd interieur of bevat zeldzame onderdelen
e. het object is een goed voorbeeld van het werk van een belangrijke architect of kunstenaar en neemt een belangrijke plaats in binnen de plaatselijke, regionale of landelijke architectuurgeschiedenis
f. het object is van belang vanwege een historische of vernieuwende – pioniersfunctie – constructiewijze

2. Stedenbouwkundige criteria

a. het object is een onderdeel van een belangrijk stedenbouwkundige/landschappelijk concept
b. het object is een onderdeel van een historisch gegroeid stedenbouwkundig/landschappelijk gebied en is bepalend voor het zichtbaar houden van deze situatie: er is een duidelijk verband tussen gebouw en historische verkaveling
c. het object is van belang vanwege het zichtbaar houden van het werk van een belangrijk stedenbouwkundige
d. het object heeft een zeldzaamheidswaarde qua aanleg, structuur en relatie met de omgeving

3. Cultuurhistorische criteria

a. de bebouwing is van belang vanwege een plaatselijk geschiedkundig feit, een zichtbaar stuk geschiedenis van bijvoorbeeld bekende bewoners, beroepen, bijzondere activiteiten e.d.
b. het object vertegenwoordigt een aspect van religieuze, militaire of waterstaatkundige geschiedenis
c. het object is van belang vanwege zijn bestemming als uitdrukking van een cultuur-, sociaal-, of economisch-historische ontwikkeling
d. het object is van belang vanwege zijn verschijningsvorm, welke verbonden is met een algemeen-historische, politieke of geestelijke ontwikkeling.

Gelders Genootschap

Oranjerie kasteel Zypendaal

postbus 68

6800 AB Arnhem

tel 026 442 17 42

fax 026 442 94 04

Id	Status	Straat	HSnr	HsItter	Postcoc	plaats	type	Xcrd	Ycrd
1	Wederopbouwol	Franciscusstrae	4		6603DR	Wijchen	Woonhuis	180555,00	423978,00
2	Wederopbouwol	Franciscusstrae	6		6603DR	Wijchen	Woonhuis	180549,00	423989,00
3	Wederopbouwol	Franciscusstrae	8		6603DR	Wijchen	Woonhuis	180539,00	424002,00
4	Wederopbouwol	Franciscusstrae	10		6603DR	Wijchen	Woonhuis	180533,00	424013,00
4	Wederopbouwol	Franciscusstrae	10		6603DR	Wijchen	Woonhuis	180538,00	424020,00
4	Wederopbouwol	Franciscusstrae	10		6603DR	Wijchen	Woonhuis	180542,00	424024,00
5	Wederopbouwol	Franciscusstrae	9		6603DP	Wijchen	Trafohuisje	180523,37	424035,76
6	Wederopbouwol	Groenewoudse	16		6603DJ	Wijchen	Woonhuis	180569,00	423917,00
7	Wederopbouwol	Groenewoudse	18		6603DJ	Wijchen	Woonhuis	180580,00	423919,00
8	Wederopbouwol	Groenewoudse	20		6603DJ	Wijchen	Woonhuis	180598,00	423922,00
9	Wederopbouwol	Groenewoudse	22		6603DJ	Wijchen	Woonhuis	180612,00	423922,00
10	Wederopbouwol	Groenewoudse	24		6603DJ	Wijchen	Woonhuis	180627,00	423924,00
11	Wederopbouwol	Groenewoudse	26		6603DJ	Wijchen	Woonhuis	180641,00	423923,00
12	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	2		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180634,00	423805,00
13	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	4		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180635,61	423810,55
14	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	6		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180638,61	423815,55
15	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	8		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180641,61	423821,55
16	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	10		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180647,00	423833,00
17	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	12		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180650,74	423839,06
18	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	14		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180655,74	423849,06
19	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	16		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180659,00	423854,00
20	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	18		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180663,00	423863,00
21	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	20		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180667,00	423869,00
22	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	22		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180672,00	423878,00
23	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	24		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180676,00	423884,00
24	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	26		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180680,00	423893,00
25	Wederopbouwol	Pater Sebald Li	28		6603DE	Wijchen	Woonhuis	180684,00	423899,00
26	Wederopbouwol	Boskant	113		6603LC	Wijchen	Boerderijcomplex	180983,00	422124,00
27	Wederopbouwol	Boskant	81		6603LC	Wijchen	Woonhuis	180411,00	422958,00
28	Wederopbouwol	Boskant	83		6603LC	Wijchen	Woonhuis	180420,00	422934,00
29	Wederopbouwol	Boskant	5		6603LC	Wijchen	Trafohuisje	180299,00	423180,00
30	Wederopbouwol	Hoeveweg	40		6613AE	Balgoij	Boerderijcomplex	176794,00	421532,00
31	Wederopbouwol	Grootestraat	4		6634AD	Batenburg	Woonhuis	171611,00	426036,00
32	Wederopbouwol	Willibrordusstra	1		6634AM	Batenburg	School	171707,00	426280,00
33	Wederopbouwol	Willibrordusstra	3		6634AM	Batenburg	Woonhuis	171722,00	426248,00

34	Wederopbouwot	Willibrordusstra	5	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171737,00	426244,00
35	Wederopbouwot	Willibrordusstra	7	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171751,00	426241,00
35	Wederopbouwot	Willibrordusstra	7	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171750,75	426248,23
36	Wederopbouwot	Willibrordusstra	2	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171661,66	426249,13
37	Wederopbouwot	Willibrordusstra	8	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171692,44	426231,32
38	Wederopbouwot	Willibrordusstra	10	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171696,00	426228,00
39	Wederopbouwot	Willibrordusstra	12	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171707,00	426222,00
40	Wederopbouwot	Willibrordusstra	14	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171713,00	426220,00
41	Wederopbouwot	Willibrordusstra	16	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171727,00	426215,00
42	Wederopbouwot	Willibrordusstra	18	6634AM	Batenburg	Woonhuis	171739,00	426213,00
43	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	3	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171733,00	426191,00
44	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	7	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171754,00	426272,00
45	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	9	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171755,00	426278,00
46	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	11	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171761,00	426303,00
47	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	13	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171757,00	426304,00
48	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	15	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171749,00	426305,00
49	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	17	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171734,00	426309,00
50	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	19	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171728,00	426312,00
51	Wederopbouwot	Hoppenhofstrae	21	6634AL	Batenburg	Woonhuis	171717,00	426319,00
52	Wederopbouwot	Hoefweg	3	6634KD	Batenburg	Boerderij + schuur, inrijhek en (thee)koepel	171904,00	426624,00
53	Wederopbouwot	Molenweg	4	6617BD	Bergharen	Woonhuis	174207,00	429272,00
54	Wederopbouwot	Molenweg	6	6617BD	Bergharen	Woonhuis	174212,00	429275,00
55	Wederopbouwot	Molenweg	8	6617BD	Bergharen	Woonhuis	174223,00	429286,00
56	Wederopbouwot	Molenweg	10	6617BD	Bergharen	Woonhuis	174244,00	429302,00
57	Wederopbouwot	Molenweg	12	6617BD	Bergharen	Woonhuis	174259,00	429311,00
58	Wederopbouwot	De Dreef	5	6616AX	Hernen	Winkel, woonhuis en schuren	174979,00	427241,00
59	Wederopbouwot	Batavierenweg	15	6616AR	Hernen	Bungalow	175457,00	427375,00
60	Wederopbouwot	Batavierenweg	17	6616AR	Hernen	Bungalow	175485,00	427334,00
61	Wederopbouwot	Dorpsstraat	12	6616AH	Hernen	Woonhuis	175212,00	427524,00
62	Wederopbouwot	Broekstraat	13	6616AB	Hernen	Woonhuis	175441,00	427501,00
63	Wederopbouwot	Broekstraat	15	6616AB	Hernen	Woonhuis	175446,17	427499,70
64	Wederopbouwot	Broekstraat	17	6616AB	Hernen	Woonhuis	175451,50	427497,69
65	Wederopbouwot	Broekstraat	19	6616AB	Hernen	Woonhuis	175457,50	427496,69
66	Wederopbouwot	Broekstraat	21	6616AB	Hernen	Woonhuis	175470,00	427493,00
67	Wederopbouwot	Broekstraat	23	6616AB	Hernen	Woonhuis	175484,00	427490,00

68	Wederopbouwot	Broekstraat	25	6616AB	Hernen	Woonhuis	175497,00	427485,00
69	Wederopbouwot	Broekstraat	27	6616AB	Hernen	Woonhuis	175510,00	427480,00
70	Wederopbouwot	Broekstraat	29	6616AB	Hernen	Woonhuis	175523,00	427473,00
71	Wederopbouwot	Loffertweg	14	6616AV	Hernen	School	175349,00	427198,00
72	Wederopbouwot	Dorpsstraat	16	6606AD	Niftrik	Woonhuis	174456,00	423166,00
73	Wederopbouwot	Dorpsstraat	18	6606AD	Niftrik	Woonhuis	174461,00	423170,00
74	Wederopbouwot	Dorpsstraat	20	6606AD	Niftrik	Woonhuis	174468,00	423177,00
75	Wederopbouwot	Dorpsstraat	22	6606AD	Niftrik	Woonhuis	174474,00	423182,00
76	Wederopbouwot	Maasbandijk	62	6606KE	Niftrik	T-boerderij met schuur	173726,00	423561,00
77	Wederopbouwot	Maasbandijk	60	6606KE	Niftrik	Boerderij, kippenhok/schuur	173802,00	423524,00
78	Wederopbouwot	Maasbandijk	55	6606KE	Niftrik	Woonhuis/boerderij; voorheen Veerhuis	173949,00	423324,00
79	Wederopbouwot	Maasbandijk	54	6606KE	Niftrik	Boerderij, kippenhok/schuur	174154,00	423201,00
80	Wederopbouwot	Konijnsweg	36	6602GP	Wijchen	Woonhuis	178762,00	424260,00
81	Wederopbouwot	Leemweg	121	6603AL	Wijchen	Schoolgebouw	180225,00	424160,00
82	Wederopbouwot	Wezelsedijk	38	6604KG	Wijchen	Trafohuisje	178632,19	427329,95
83	Wederopbouwot	Bronckhorstlaar	3	6602BG	Wijchen	Krullentoren (restant voormalige houthandel Roelofs)	178616,83	424501,51
84	Wederopbouwot	Spoorstraat	57	6602AW	Wijchen	Woonhuis	178337,00	424568,00
85	Wederopbouwot	Herenstraat	42	6602BB	Wijchen	Woonhuis	178335,66	424576,50
86	Wederopbouwot	Varenstraat	22	6602BW	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178811,35	424770,77
87	Wederopbouwot	Varenstraat	24	6602BW	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178816,00	424774,00
88	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	9	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178500,17	424997,64
89	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	11	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178504,00	425002,00
90	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	13	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178508,00	425008,00
91	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	15	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178512,00	425012,00
92	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	17	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178519,00	425021,00
93	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	19	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178521,00	425025,00
94	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	21	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178527,00	425031,00
95	Wederopbouwot	Kruisbergsewe	23	6601DA	Wijchen	Woonhuis (PéGé-woning)	178530,00	425035,00
96	Wederopbouwot	Vredelaan	101	6603LK	Wijchen	Plofbunker (1) vm MOB-complex, 1951-1961. Militaire functie. Coördinaten: 180550/423090.	180544,60	423097,45

					wederopbouw			
97	Wederopbouwol	Vredelaan	103	6603LK	Wijchen	Plofbunker (2) vm MOB-complex, 1951-1961. Militaire functie. Coördinaten: 180583/423035	180584,78	423034,31
98	Wederopbouwol	Vredelaan	105	6603LK	Wijchen	Plofbunker (3) vm MOB-complex, 1951-1961. Militaire functie. Coördinaten: 180627/422975	180625,29	422971,52
99	Wederopbouwol	Vredelaan			Wijchen	Tankbaan vm MOB-complex, 1951-1961. Militaire functie. Coördinaten: 180375/423153	180669,00	422687,00

ID	CATEGORIE	TYPE	OPMERKINGEN	BRON
1	beeldbepalende panden	agrarisch	Spoorstraat 25; T-boerderij in kern van Wijchen met neoclassicistische kenmerken in de voor- en rechterzijgevel van het woonhuis	veldbezoek Wijchen, d.d. 17 november 2011
2	beeldbepalende panden	agrarisch	Spoorstraat 27; T-boerderij in kern van Wijchen met neoclassicistische kenmerken in de voor- en rechterzijg	veldbezoek Wijchen, d.d. 17 november 2011
3	beeldbepalende panden	agrarisch	Burchtstraat 1; T-boerderij in kern van Wijchen met neoclassicistische kenmerken in de voor- en rechterzijgevel van het woonhuis	veldbezoek Wijchen, d.d. 17 november 2011

Beeldbepalende ob (BBP)

ID	GCHW_NR	STRAAT	HSNR	LETTER	TOEVOEG	POSTCOD	PLAATS	OPME	GEMEENT	GEIN_TYPER	FUNCTIE	BESCHERMI	WAARDERING	BOUWJA	BOUWJA	XCRD	YCRD
					geen 9, 19												
1	33289,000000000	Wethouder Bankenstraat	16	-	of 7 !	6634KC	Batenburg		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1800	170319	427001
2	33268,000000000	Grootestraat	3	-		6634AC	Batenburg		Wijchen	woonhuis	woonfunctie		basiskwaliteit	1955	1940	171616	426060
3	33275,000000000	Grootestraat	9	-		6634AC	Batenburg		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1900	171637	426059
4	33286,000000000	Touwslagersbaan	33	-		6634AN	Batenburg		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1850	171842	426541
5	33292,000000000	Molendijk	5	-		6634KE	Batenburg		Wijchen	kerk	religieuze functie		basiskwaliteit	1874	1873	171818	426047
6	32986,000000000	Grotestraat	33	-		6617AH	Bergharen		Wijchen	woonhuis	woonfunctie		basiskwaliteit	1800	1800	173339	430546
7	32984,000000000	Dorpsstraat	15	-	bij	6616AD	Hernen		Wijchen	schuur	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1900	175268	427540
8	32983,000000000	Grotestraat	32	-		6617AJ	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1875	173588	429541
9	32971,000000000	Dorpsstraat	32	-		6617AD	Bergharen		Wijchen	trafohuisje	nutsfunctie		basiskwaliteit	1925	1900	174091	429187
10	32985,000000000	Grotestraat	8	-		6617AJ	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1920	1900	173834	429371
11	32993,000000000	Elzendweg	27	-		6617AV	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1825	1800	173994	430471
12	32975,000000000	Dorpsstraat	29	-		6617AB	Bergharen		Wijchen	woonhuis	woonfunctie		basiskwaliteit	1825	1800	174061	429211
13	32967,000000000	Veldsestraat	16	-		6617AA	Bergharen	Bij	Wijchen	begraafplaats	religieuze functie		basiskwaliteit	1910	1890	174077	428871
14	32966,000000000	Veldsestraat	6	-		6617AA	Bergharen	bij	Wijchen	schuur	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1900	174234	428839
15	32992,000000000	Elzendweg	25	-		6617AV	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1925	1900	174113	430412
16	33003,000000000	Stompendijk	2	-		6617KH	Bergharen	Bij	Wijchen	schuur	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1875	174333	428911
17	32999,000000000	Wijksestraat	1	-		6617BX	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1800	174354	428983
18	32959,000000000	Sluisstraat	4	-		6616AZ	Hernen		Wijchen	schuur	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1825	174378	427433
19	32818,000000000	Kerkstraat	3	-		6606AJ	Niftrik		Wijchen	trafohuisje	nutsfunctie		basiskwaliteit	1950	1940	174385	423085
20	32995,000000000	Molenweg	11	-		6617BB	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1800	1700	174255	429366
21	32996,000000000	Wijksestraat	15	-		6617BX	Bergharen		Wijchen	schuur	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1825	174642	428977
22	32926,000000000	Molenhoek	3	-		6616AP	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1925	1900	176101	426705
23	32950,000000000	Dorpsstraat	4	-		6616AH	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1905	1845	174923	427679
24	32947,000000000	Dorpsstraat	2	-		6616AH	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1910	1900	174932	427710
25	32812,000000000	Lagestraat	31	-		6606KC	Niftrik		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1925	1900	175037	423461
26	32952,000000000	Dorpsstraat	42	-		6616AJ	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1900	1825	175088	427327
27	32927,000000000	Flerdeweg	4	-		6615AP	Leur		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1924	175123	425721
28	32948,000000000	Dorpsstraat	40	C		6616AH	Hernen		Wijchen	trafohuisje	nutsfunctie		basiskwaliteit	1925	1900	175083	427362
29	32945,000000000	Dorpsstraat	35	-		6616AE	Hernen		Wijchen	begraafplaats	religieuze functie		basiskwaliteit	1940	1850	175137	427387
30	32953,000000000	Dorpsstraat	17	-		6616AD	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1890	1910	175265	427512
31	32953,000000000	Dorpsstraat	19	-		6616AD	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1890	1910	175269	427507
32	32946,000000000	Dorpsstraat	9	-		6616AD	Hernen		Wijchen	woonhuis	woonfunctie		basiskwaliteit	0	1916	175195	427585
33	32938,000000000	Dorpsstraat	29	-		6616AE	Hernen		Wijchen	schuur	agrarische functie		basiskwaliteit	1930	1825	175223	427422
34	32944,000000000	Dorpsstraat	66	-		6616AJ	Hernen		Wijchen	kerk	religieuze functie		basiskwaliteit	0	1891	175270	427052
35	32955,000000000	Dassenloop	5	-		6616AK	Hernen		Wijchen	Boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1900	175554	426822
36	32826,000000000	Maasbandijk	20	-		6606KE	Niftrik		Wijchen	trafo huisje	nutsfunctie		basiskwaliteit	0	1935	175271	423154
37	32956,000000000	Meerenburg	3	-		6616AN	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1800	1900	175938	426540
38	32956,000000000	Meerenburg	5	-		6616AN	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1800	1900	175949	426537
39	32920,000000000	Leurseweg	1	-		6615AJ	Leur		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1915	1890	176064	425847
40	32925,000000000	Leurseweg	4	-		6615AJ	Leur		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1939	176107	425535
41	32957,000000000	Molenhoek	4	-		6616AP	Hernen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1925	1900	176246	426608
42	32779,000000000	Vormerseweg	28	-		6602NC	Wijchen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1925	177045	423328
43	32887,000000000	Houtsestraat	8	-		6613AC	Balgoij		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1825	1800	177894	422034
44	32898,000000000	Boomsestraat	24	-		6613AH	Balgoij		Wijchen	woonhuis	woonfunctie		basiskwaliteit	0	1913	177851	421177
45	32803,000000000	Egelpad	11	-		6604AA	Wijchen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	1925	1900	177979	425635
46	32773,000000000	Elckerlycweg	1	-		6602HJ	Wijchen	Bij	Wijchen	begraafplaats	religieuze functie		basiskwaliteit	1940	1850	178300	424191
47	32784,000000000	Urnenveldweg	2	-		6603AE	Wijchen		Wijchen	woonhuis	woonfunctie		basiskwaliteit	1940	1935	179351	424441
48	32799,000000000	Woordsestraat	1	-		6603LG	Wijchen		Wijchen	boerderij	agrarische functie		basiskwaliteit	0	1873	179384	421788

49	32805,000000000	Woeziksestraat	634	-	6604CH	Wijchen		Wijchen	boerderij	agrarische functie	basiskwaliteit	1875	1850	180605	425896
50	33278,000000000	Grootestraat	9	-	6634AC	Batenburg		Wijchen	dorpshuis	maatschappelijk	basiskwaliteit	1936	1900	171636	426051
51	32981,000000000	Dorpsstraat	2	-	6617AD	Bergharen	naast	Wijchen	boerderij	agrarische functie	basiskwaliteit	1900	1890	173783	429203
52	32819,000000000	Kerkstraat	1	-	6606AJ	Niftrik		Wijchen	woonhuis	woonfunctie	basiskwaliteit	1925	1900	174359	423105
53	32998,000000000	Wijksestraat	15	-	6617BX	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie	basiskwaliteit	1825	1700	174642	428977
54	32921,000000000	Leurseweg	1	-	6615AJ	Leur		Wijchen	schuur	agrarische functie	basiskwaliteit	2000	1939	176045	425845
55	32925,000000000	Leurseweg	4	-	6615AJ	Leur		Wijchen	schuur	agrarische functie	basiskwaliteit	0	1939	176099	425503
56	33270,000000000	Grootestraat	1	-	6634AC	Batenburg		Wijchen	boerderij pastorie	agrarische functie	basiskwaliteit	1900	1900	171603	426072
57	32982,000000000	Veldsestraat	12	-	6617AA	Bergharen		Wijchen	Herv.kerk	religieuze functie	basiskwaliteit	0	1851	174133	428887
58	32784,000000000	Urnenveldweg	4	-	6603AE	Wijchen		Wijchen	woonhuis	woonfunctie	basiskwaliteit	1940	1935	179353	424435
59	32999,000000000	Dorpsstraat	71	-	6617AC	Bergharen		Wijchen	boerderij	agrarische functie	basiskwaliteit	1900	1800	174344	428983
60	32799,000000000	Woordsestraat	3	-	6603LG	Wijchen		Wijchen	boerderij	agrarische functie	basiskwaliteit	0	1873	179389	421796

Samen in verscheidenheid

Beleidsnota cultuurhistorie voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

Versie 6.8

Samenvatting en conclusies

De gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten hebben als gevolg van de wijziging van het Bro het besluit genomen cultuurhistorisch beleid te willen opstellen. Deze nota geeft de hoofdlijnen van dit beleid weer.

Het cultuurhistorisch beleid valt in twee hoofdonderdelen:

- Koesteren wat we hebben;
- Uitdragen van de rijkdom.

Het koesteren van wat er aan erfgoed is wordt concreet gemaakt door enerzijds de borging van cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan en/of nieuwe projecten en processen waarvoor een ruimtelijke procedure doorlopen moet worden en anderzijds de continuering van het monumentenbeleid. Borging van de cultuurhistorische waarden vindt voor de gemeente Wijchen plaats door middel van een parapluplan cultuurhistorie, dat gelijktijdig met deze nota is aangeboden aan de gemeenteraad. Heumen en Beuningen hebben besloten geen parapluplan vast te stellen en de cultuurhistorische belangen alleen bij nieuwe ontwikkelingen af te wegen. Beuningen heeft zich daarnaast voorgenomen om het cultuurhistorisch beleid te evalueren in het kader van de voorbereiding van omgevingsvisie en omgevingsplan. In Druten worden de relevante cultuurhistorische waarden in de toekomstige bestemmings- en periodieke plannen meegenomen. In de vertaling van de cultuurhistorische inventarisatie- en waarderingskaarten naar de beleidskaart is een keuze gemaakt voor de hoogst gewaardeerde gebieden en, voor Wijchen, karakteristieke bebouwing die in het parapluplan zal worden opgenomen. Daarmee wordt een keuze gemaakt welke gebieden de gemeenten op cultuurhistorisch vlak van belang vinden en waar zij specifieke eisen willen stellen aan ontwikkelingen.

Uitdragen van de rijkdom vindt plaats door middel van een faciliterend en initiërend beleid als het gaat om het rijke erfgoed van de gemeenten. Vanuit de formulering van thema's die voor de gemeenten van belang worden geacht zijn erfgoedlijnen en projectideëen geformuleerd, gekoppeld aan 'cultuurhistorische trends'. Waar financiële en personele ruimte bestaat zal de gemeente het maatschappelijk middenveld bij initiatieven ondersteunen en eigen initiatieven ontplooien.

De 4 gemeenten hopen met deze aanpak meerdere doelen te bereiken. Allereerst is de wens dat het bestaande erfgoed behouden blijft en op een positieve manier wordt ontwikkeld. Daarnaast beoogt zij dat het aanwezige erfgoed optimaal benut wordt voor toeristisch-recreatieve doeleinden, erfgoededucatie en economische ontwikkeling.

Voorwoord

Cultuurhistorie houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Als wethouders cultuurhistorie van Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten zijn wij dan ook erg tevreden over deze gezamenlijke beleidsnota, een nota die de passende titel “Samen in verscheidenheid” meekreeg. Want natuurlijk onderscheiden en profileren wij ons af en toe als gemeenten van elkaar. Soms schuwen we zelfs de concurrentie niet. Voor het uitdragen van onze gezamenlijke cultuurhistorie geldt dat in ieder geval niet. Op dat beleidsterrein zoeken we juist de verbinding. Deze nota is daar het resultaat van.

De minister noemde in 2009 cultuurhistorie als een van de drie belangrijke pijlers van de toekomstige monumentenzorg in zijn beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg. Dat was het eerste signaal van de rijksoverheid richting gemeenten om hen op te roepen cultuurhistorisch beleid te ontwikkelen. De regelgeving die hier in 2012 uit voortvloeide was het laatste zetje.

Deze cultuurhistorische beleidsnota laat op een scherpe manier zien hoe enorm waardevol onze gezamenlijke cultuurhistorie is. Hoofdstuk 3 voert ons mee in de rijke geschiedenis van Merovingers, Romeinen, Karolingers, kastelen en heerlijkheden. In de hoofdstukken erna beschrijven wij hoe wij als gezamenlijke en individuele gemeenten met onze cultuurhistorische pareltjes om gaan: samen in verscheidenheid.

Wij bedanken de samenstellers en alle mensen die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van deze beleidsnota. Zij zijn er wat ons betreft in geslaagd een meeslepende én realistische beleidsnota te schrijven die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat.

Henk van den Berg, wethouder gemeente Heumen
Sjef van Elk, wethouder gemeente Druten
Paul Loermans, wethouder gemeente Wijchen
Piet de Klein, wethouder gemeente Beuningen

<table>
<tr>
<td> </td>
<td> </td>
</tr>
<tr>
<td> </td>
<td> </td>
</tr>
</table>

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies 2
Voorwoord 3
Inhoudsopgave 5
1Inleiding 6
2 Wat is cultuurhistorie? 9
3 Cultuurhistorie in de regio 12
4 Wetgeving 24
5 Planologische borging en monumentenzorg 30
6 Cultuurhistorische kansen 38
7 Nawoord 44
Bijlagen en kaartbijlagen 45

1 Inleiding

1.1 Rijke gemeenten

Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen zijn prachtige gemeenten op de overgang van het Land van Maas en Waal naar het heuvelachtige Rijk van Nijmegen. In het landschap en in de kernen is de geschiedenis op veel plekken tastbaar aanwezig; er is een rijke variatie aan cultuurhistorisch erfgoed, ook wel aangeduid als cultureel erfgoed of 'cultuurhistorie'.

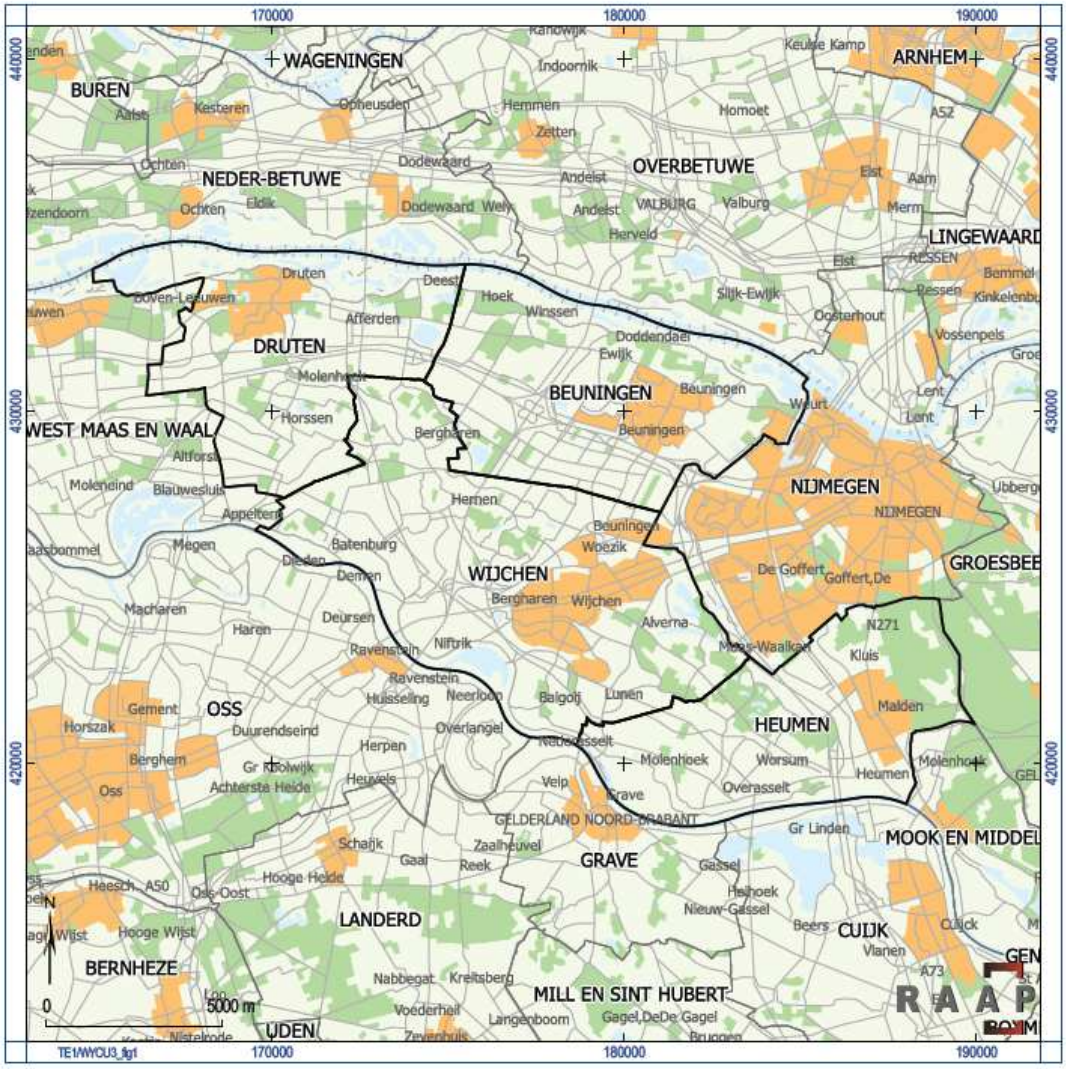

Figuur 1.1 De ligging van de gemeenten Beuningen, Heumen, Wijchen en Druten.

Cultuurhistorie wordt van grote waarde geacht. Het draagt bij aan de identiteit van een gemeente, zorgt ervoor dat inwoners geworteld zijn in hun geboorte- of woongemeente en creëert aantrekkingskracht voor toeristen en dagrecreanten. Het is bovendien van waarde voor het onderwijs. Aan cultuurhistorie wordt aandacht besteed in het primair onderwijs: de leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen belangstelling voor aspecten van het lokale en regionale verleden en overblijfselen daarvan. Daarnaast draagt het bij aan de lokale economie en versterkt zo de economische positie van een gebied. Hoewel dit laatste wel eens wordt onderschat of in twijfel wordt getrokken, tonen onderzoeken van omgevingseconomen het onomstotelijk aan.[1]

Figuur 1.2 Herkenbare historische plekken roepen een vertrouwd gevoel bij bewoners op.

1.2 Aanleiding voor deze nota

Cultuurhistorie kan in Nederland al sinds jaren landelijk op een grote maatschappelijke belangstelling rekenen. De toeristisch-recreatieve sector draait voor een belangrijk deel op beleving en exploitatie van ons ondergronds, gebouwd en landschappelijk erfgoed. Deze belangstelling vertaalde zich in 2009 in de beleidsbrief ‘Modernisering Monumentenzorg’. Daarin benoemde de

[1] Zie hiervoor onder meer: Ruijgrok, E., 2004. Economische waardering van cultuurhistorie. Casestudie Tieler- en Culemborgerwaard. Witteveen+Bos, Rotterdam; Bade, T. & G. Smid, z.j. Eigen haard is goud waard. Over de economische baten van cultuurhistorisch erfgoed. Triple E Productions, Arnhem.; Div. auteurs, 2009. Het cultuurhistorisch argument. Projectbureau Belvedere, Utrecht; Brouwer, J., E. Ruijgrok & R. Abma, 2012. Historische buitenplaatsen en landgoederen. In stand houden loont! Witteveen+Bos, Deventer.

minister drie pijlers voor de toekomstige monumentenzorg: cultuurhistorie meewegen in de ruimtelijke ordening, eenvoudiger en krachtiger regelgeving en bevordering van herbestemmingen. De regelgeving die voortvloeide uit dit rijksbeleid, met name de wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening per 1 januari 2012, is de concrete aanleiding geweest om deze nota op te stellen. Elke gemeente werd nu verplicht om expliciete afwegingen op het vlak van cultuurhistorie te maken bij herziening van bestemmingsplannen.

1.3 Doel: wat willen de gemeenten bereiken?

De gemeenten Beuningen, Wijchen, Druten en Heumen willen met deze nota de omgang met cultuurhistorie in de komende jaren regelen. De bedoeling is om cultuurhistorie een nóg volwaardiger positie in de ruimtelijke ordening, het toeristisch-recreatief beleid en in de erfgoededucatie te geven. Dit doen zij in het besef dat cultuurhistorie om meerdere redenen (immaterieel, economisch) waardevol en merendeels onvervangbaar is en dat de gemeenten bij jong én oud de waarde, de kennis en het belang van cultuurhistorie en in het in stand houden ervan kunnen bevorderen om (meer) draagvlak te creëren.

2 Wat is cultuurhistorie?

2.1 De term

Cultuurhistorie is een verzamelterm die betrekking heeft op de invloed die de mens op zijn omgeving heeft gehad. Datgene wat uit dit verleden fysiek of in de hoofden van mensen nu nog aanwezig is, wordt cultuurhistorisch of cultureel *erfgoed* genoemd: alle tastbare, bekende of onbekende sporen van het menselijk verleden, zoals die teruggevonden worden in bodem, landschap en gebouwen. Daartoe behoren ook waardevolle cultuurlandschappen, structuren en patronen die zich daarin bevinden en verhalen en veldnamen die daarmee verbonden zijn. Deze termen worden in deze nota dus ook door elkaar gebruikt, afhankelijk van wat bedoeld wordt.

Erfgoed is er in de volgende verschijningsvormen:

- aardkundig: het reliëf in het terrein en de bodemkundige verschijnselen die daarbij horen;
- archeologisch: relicten en structuren die door mensen zijn gemaakt, maar onzichtbaar zijn doordat ze onder de grond verstopt liggen;
- cultuurhistorisch: bovengrondse relicten van menselijke oorsprong, te verdelen naar landschappelijk, gebouwd en stedenbouwkundig erfgoed;
- immaterieel: verhalen, gebeurtenissen en namen in relatie tot specifieke plekken.

Deze nota gaat in principe over de bovengrondse cultuurhistorie: landschappen en de gebouwde omgeving. De 4 gemeenten willen voor de bepaling van thema's echter niet te star met deze scheiding omgaan. Alhoewel veel van het prehistorische en Romeinse verleden ondergronds ligt, zijn de resten en de kennis daarover betekenisvol voor de beleving van het verleden. Alleen planologisch en waar het gaat om de aard van het onderzoek volgen beide aspecten verschillende paden.

2.2 Wanneer is iets 'cultuurhistorie' ?

De bijzondere landschappen in onze gemeenten zijn niet van de ene op de andere dag ontstaan. Zij zijn het resultaat van eeuwenlang agrarisch gebruik en alle kortere of langere ontwikkelingen die daar doorheen speelden. Watersnoden, dijkdoorbraken, oorlog: het zijn allemaal zaken die hun sporen direct of indirect in het landschap hebben achtergelaten in een 'basis' die door de boeren gelegd is. Het stedelijk gebied heeft zich vanaf de middeleeuwen stapsgewijs ontwikkeld tot wat het nu is: vooroorlogse kernen en linten met naoorlogse bebouwing daaromheen, de laatste veelal in de vorm van grotere gebouwde complexen.

Om iets aan te duiden als 'cultuurhistorisch waardevol' moet er een zekere afstand tot zijn, vooral in de tijd. Als objecten, structuren en gebiedskarakteristieken een zekere leeftijd hebben, worden ze als 'erfgoed' beschouwd. De waarde die de gemeenten eraan toekennen en die is vastgelegd in de cultuurhistorische waarderingskaarten, wordt over het algemeen vooral bepaald door

de mate van gaafheid waarmee ze de tijd tot nu hebben doorstaan. Ook aspecten als zeldzaamheid en bijzonderheid spelen daarin een rol.

Figuur 2.1 De ruilverkaveling Maas en Waal-West, deels op grondgebied van de gemeente Druten, wordt inmiddels landelijk als een belangrijk voorbeeld van na-oorlogse planologie gezien.

Tot voor kort werd in de Monumentenwet de minimale leeftijdsgrens van 50 jaar gehanteerd voor gebouwde rijksmonumenten, en was 'wat cultuurhistorie is' dus heel scherp in de tijd gedefinieerd. Die grens is met de aanpassing van de wet in 2012 losgelaten. Een belangrijke trend is dat voor erfgoed uit de Tweede Wereldoorlog inmiddels vanuit archeologisch, landschappelijk en historisch-bouwkundig perspectief interesse bestaat. De twee laatste disciplines wagen zich inmiddels al verder, in elk geval tot 1965 als formele afsluiting van de wederopbouwperiode en soms nog (veel) verder. Er bestaat landelijk inmiddels een lijst van 190 potentiële rijksmonumenten uit de periode 1940-1965, waarvan een deel al is aangewezen. Onze 4 gemeenten ontbreken overigens in deze lijst. Veel gemeenten hebben daarnaast al gemeentelijke monumenten uit die periode aangewezen of karakteristieke gebouwen aangeduid. Op landschappelijk vlak staan de oudere ruilverkavelingen als 'wederopbouwlandschappen' inmiddels in de belangstelling, zoals die van Maas en Waal-West.[2] Op die manier leert men in elk geval minder star naar ons erfgoed te kijken en met een open blik de waarde van ons verleden – in alle tijden - te zien.

[2] Alleen het gedeelte in de gemeente West Maas en Waal heeft bijzondere aandacht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het gedeelte in de gemeente Druten heeft men erbuiten gelaten. Dit gedeelte is echter wel meegenomen in de cultuurhistorische waarderingskaart.

3 Cultuurhistorie in de regio

3.1 Inleiding

De gemeenten Heumen, Beuningen, Wijchen en Druten kennen een grote cultuurhistorische rijkdom en variatie. In dit hoofdstuk wordt in kort bestek een overzicht gegeven van belangrijke perioden en onderwerpen met betrekking tot de cultuurhistorie van Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten. De tastbare weerslag daarvan is weergegeven op de archeologische waarden- en verwachtingskaarten en de cultuurhistorische waardenkaarten van elke afzonderlijke gemeente.

3.2 Zichtbare prehistorie

Erfgoed zoals dat is opgenomen op de archeologische waarden- en verwachtingskaart vormt de aftrap. Dit wordt gedaan, omdat daarvan in het heden nog sporen te herkennen zijn en er in de verschillende gemeenten een bijzonder belang aan deze perioden in de geschiedenis wordt gehecht. Bewoning in het Gelders rivierengebied vond plaats op de hogere oevers van rivieren en op opgewaaide rivierduinen. De vroegste bewoners van Wijchen en Heumen woonden na de laatste ijstijd, zo vanaf 10.000 jaar geleden, op terrassen langs de Maas en op rivierduinen. Zij voedden zichzelf door jagen en verzamelen. Enkele duizenden jaren later vond de verandering van uitsluitend jagen en verzamelen naar landbouw plaats. Zichtbare overblijfselen uit deze periode zijn grafheuvels. Wonen deed men toen onder meer aan het Wijchens Meer. Uit deze periode wordt in Beuningen de eerste bewoning gevonden. In Druten is oudere prehistorische bewoning eveneens bekend door de vondst van bijvoorbeeld vuursteen. Ook uit jongere perioden zijn er sporen van grafcultuur op de rivierduinen van Wijchen en Heumen, zoals grafheuvels uit de Bronstijd en urnenvelden uit Brons- en IJzertijd. In de IJzertijd bereikte de bevolkingsdichtheid voor de prehistorie zelfs een hoogtepunt.

Figuur 3.1 Een restant van het Wijchens rivierduinreliëf.

3.3 Romeinen en Merovingers

Vondsten die in verband staan met de aanwezigheid van de Romeinen in onze contreien bevinden zich op de hogere delen van het landschap. Belangrijk is bijvoorbeeld de Romeinse verbindingsweg, aangelegd voor militaire doeleinden, tussen Noviomagus (Nijmegen), Ceuclum (Cuijk) en Blariacum (Blerick), die in het reliëf en de tegenwoordige wegenstructuur nog teruggevonden worden. Langs de route in de bossen van Heumensoord liggen de resten van vermoedelijk een 4e-eeuwse Romeinse wachttoren, gebouwd ter verdediging van deze route. Romeinse villa's lagen onder meer in Plasmolen, Ewijk en Druten. Een gerestaureerde afwateringsgoot van de Romeinse villa in Ewijk ligt in het gemeentehuis in Beuningen. In Druten werd bovendien een Romeins schip aangetroffen.

Wijchen was vanaf 100 na Chr. een belangrijke nederzetting nabij *Ulpia Noviomagus*. Rond het dorp ontstonden vanaf de late 1e eeuw de bijbehorende grafvelden. Na een dip in de loop van de 3e eeuw trad in de 4e eeuw weer herstel van bewoning op. Uit archeologische vondsten is op te maken dat Wijchen zoiets als het 'Romeinse Wassenaar' was. Zo is er uit Wijchen een stenen Romeins gebouw bekend. Wijchen en Nijmegen waren via een weg langs de zuidzijde van het

rivierduincomplex van Overasselt met elkaar verbonden. Langs de Schatkuilsestraat in Overasselt ligt een Romeins villacomplex. Elders moeten welvarende boerenbedrijven uit deze periode hebben gelegen, die herkend worden aan de vondst van bijvoorbeeld dakpannen.
Na het formele einde van het Romeinse rijk in 476 na Chr. bleef de omgeving van Wijchen gewoon bewoond. Op diverse plaatsen op de rivierduinen van Wijchen werd in die tijd gewoond en begraven. Belangrijke aanwijzing daarvoor is het grote Merovingische grafveld onder het centrum van Wijchen, in gebruik was tussen circa 400 en circa 640 na Chr. Uit grafgiften blijkt dat er, toen de Romeinen een vacuüm achterlieten, een lokale elite ontstond.

Figuur 3.2 De Romeinse afvoergoot uit Ewijk.

3.4 Karolingers, de kerstening en christelijke tradities

In de Vroege Middeleeuwen introduceerden Angelsaksische missionarissen de christelijke religie. Oude gebruiken kregen vaak een christelijke betekenis. Opvolgers van deze missionarissen waren monniken in kloosters en abdijen, die kerken stichtten of beheerden en grondbezit exploiteerden. Alhoewel hun invloed sinds 1795 is verdwenen, zijn er nog verwijzingen naar dit verleden in de vorm van patroonheiligen, boerderijnamen (‘Munnikhof’) en natuurlijk de middeleeuwse kerken en kapellen zelf. Zo speelde de abdij van Saint-Valéry-sur-Somme een belangrijke rol in middeleeuws Overasselt, waaraan de Sint-Walrickkapel nog te danken is. Ook de abdij Kaiserswerth bekleedde een positie in de gemeente Heumen. Zowel in Heumen als Druten was de abdij Grafenthal in Goch belangrijk. In Bergharen speelde de abdij Camp een rol.
Wellicht nog belangrijker voor de ontwikkeling van het kerkelijk landschap was de opleving van het katholicisme na 1800 en vooral na 1850. Op veel plekken zijn er uitingen van die opleving te vinden. Nieuwe kerken werden gebouwd, kloosters verrezen, scholen werden gebouwd en het Rijke Roomse Leven bloeide. In het straatbeeld verrezen kapellen en Heilig-Hartbeelden. Dat duurde iets meer dan 100 jaar. Uit deze ruime eeuw van katholieke bloei kennen alle gemeenten veel zichtbaar erfgoed, zoals kerken en pastorieën. Uit de nadagen van het Rijke Roomse Leven dateert nog de naoorlogse kerk van Malden. Gevolg van deze opleving van het rooms-katholicisme was ook dat er nieuwe protestantse kerken gebouwd moesten worden, omdat deze gemeenschappen de oude gebouwen verloren. In Horssen bevindt zich een voorbeeld.
Naast kerkelijke tradities bestonden er ook tradities vanuit het volksgeloof. Vaak waren zij sterk verweven met christelijke tradities. Het bekendst is wel de lapjesboom bij de Sint-Walrickkapel van Overasselt, maar relevant is bijvoorbeeld ook de linde op de Kapelberg bij Bergharen.

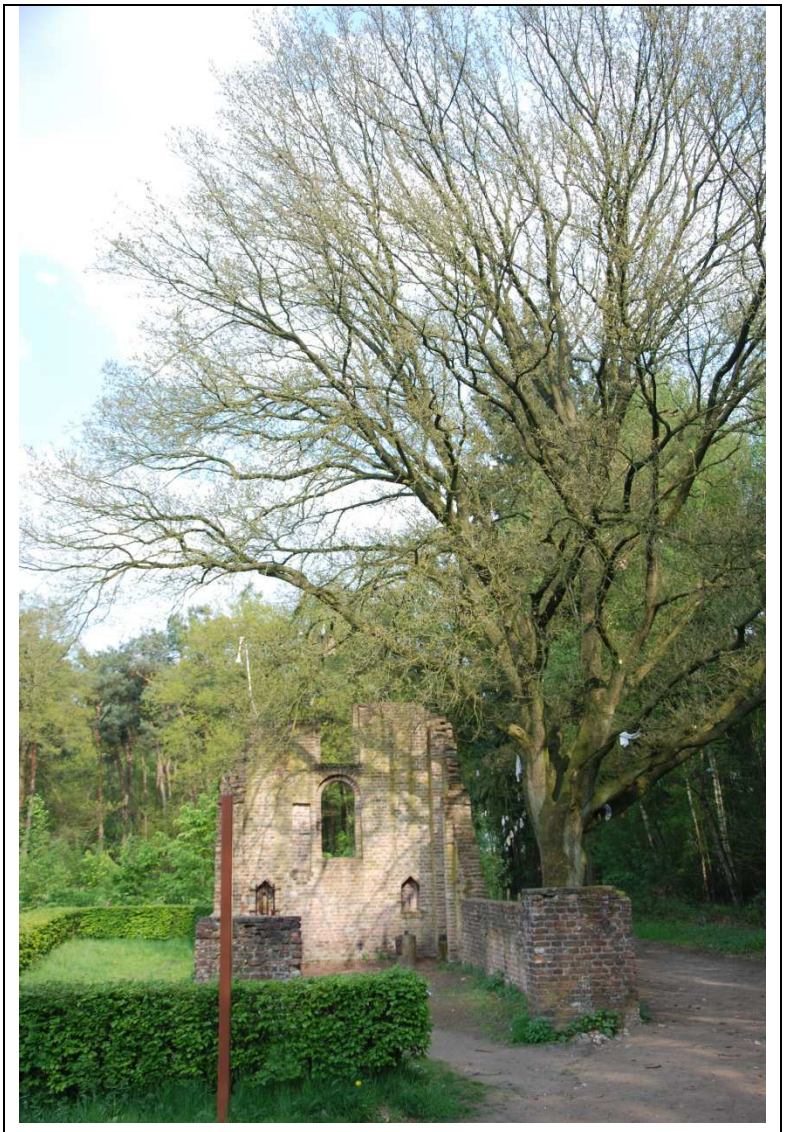

Figuur 3.3 De Walrick-kapel nabij Overasselt: plaats van geloof en volksgeloof.

3.5 Cultuurlandschappen

De cultuurlandschappen uit deze regio vinden hun oorsprong in belangrijke mate in de middeleeuwen. Weliswaar werd er al veel eerder gewoond, maar de huidige ruimtelijke structuur van nederzettingen, akkercomplexen, bossen en weidegebieden kwam vanaf de middeleeuwen tot stand. Daarbij bestaat een sterke relatie met de ondergrond. Op drogere, hoger gelegen gronden, zoals de rivierduinen en oeverwallen, verbouwde men gewassen. Boerderijen werden in de directe omgeving geplaatst. In lager gelegen, natte gronden weidde men vee en oogstte men hooi als wintervoer. Hiervoor waren in de eerste plaats komgebieden, oude riviergeulen en uiter-

waarden geschikt. De meest hoog gelegen terreinen, te droog voor akkerbouw, bleven het langst ‘woest’ liggen: men gebruikte ze relatief extensief. Het waren ook de plekken die het meest geschikt waren voor bosbouw op het moment dat men daarvoor de technieken beheerste en er een markt voor was. Zelfs de industrialisatie schikte zich in hoge mate naar het landschap. In de uiterwaarden werd klei gewonnen en verrezen steenovens, die in de 19e en 20e eeuw uitgroeiden tot steenfabrieken. De rationalisering van de landbouw heeft in sterkte mate het cultuurlandschap in onze regio veranderd. Dat heeft op bepaalde plekken geleid tot bijzondere nieuwe landschappen, zoals bij Horssen, terwijl op andere plekken de vervlakking van de oude landschappelijke contrasten het beeld bepaalt.

Figuur 3.4 Steenoven Vogelsangh in Deest, relict van de economische exploitatie van het landschap in het verleden.

3.6 Kastelen en heerlijkheden

Net als de rest van het rivierengebied zijn de gemeenten Beuningen, Druten, Wijchen en Heumen rijk aan de tastbare overblijfselen van een indrukwekkend verleden: kastelen, landhuizen en buitenplaatsen. Een deel van de middeleeuwse kasteeleigenaren bezat ook territoriale macht, een bestuurlijke vorm waarvoor de term ‘heerlijkheid’ gebruikt wordt. Zo waren Batenburg, Hernen en Heumen relatief zelfstandige heerlijkheden. Aan andere kastelen waren wel bepaalde

(heerlijke) rechten verbonden, maar niet de bestuurlijke rechten over een bepaald gebied. Zo viel Wijchen onder het hertogelijk bestuur en was de kasteelheer vooral een ‘grootgrondbezitter’. Batenburg, Hernen-De Templet, de Malderburcht en mogelijk ook de motte te Leur waren mottes met een houten toren erop. Hun opvolgers werden soms op dezelfde plek gebouwd, maar soms ook elders. De kastelen van Batenburg, Hernen, Wijchen en Heumen bestonden uit een toren met aanbouwen en werden door grachten omgeven. Ook verrezen nieuwe kastelen die geen voorfase als motte hadden gekend, zoals Blankenborg, Doddendael en Winssen.
Naast de grotere kastelen ontstonden er in de laatste fase van de late middeleeuwen en de 16e eeuw ook kleinere steenhuizen van de regionale of lokale elite, zoals mogelijk Puiflijk, Uilenburg, Nagelhorst, Schoonenburg en Slimsijp nabij Overasselt. Hun omvang, verdedigbaarheid en betekenis van de bewoners was doorgaans geringer dan die van de grotere burchten. Zij werden soms als havezate aangeduid.
De 17e eeuw vormde een belangrijk breukmoment in de geschiedenis van kastelen en landschap in de regio. Kastelen vervulden meer en meer in de eerste plaats een rol als woongebouw in plaats van militaire vesting, en daarbij hoorde een tuin- en parkaanleg. Kastelen gingen soms een rol spelen als adellijke buitenverblijven en werden conform die nieuwe functie verbouwd. De kastelen van Wijchen en Hernen zijn een mooi voorbeeld van uitersten: Wijchen werd een luxe buitenverblijf, terwijl Hernen zijn oude weerbare karakter behield. Ook werden nieuwe landhuizen gebouwd, zoals in Horssen. De aanleg van buitenplaatsen betekende een transformatie van het platteland: functioneel-agrarisch werd aangevuld met esthetiek. Tuinen en parken werden aangelegd, maar ook werd het platteland dat tot kasteeldomeinen behoorde verfraaid met lanen.

Figuur 3.5 Kasteel Batenburg is ook als ruïne nog altijd indrukwekkend.

Figuur 3.6 Huis Horssen laat zien dat comfort steeds meer een rol ging spelen voor de elite.

3.7 Strijd tegen het water

Meer dan over welk onderwerp dan ook is geschreven over de band tussen de inwoners van het Land van Maas en Waal en de beide rivieren die het gebied aan twee zijden begrenzen. Vele eeuwen woonden de inwoners van dit gebied in een onbedijkt rivierenlandschap. Rivieren verlegden zich door de millennia heen met enige regelmaat, zoals aan het Wijchense Ven, een uitgeveende oude loop van de Rijn, en het Wijchens Meer, een Maasmeander, nog te zien is. Op de hoogtes tussen de rivierbeddingen woonden de ‘Maas en Walers’.
Water stroomde vóór de bedijking ook via de komgebieden naar het westen af. De oeverwallen en zeker de rivierduinen en de stuwwalflanken waren hoog genoeg om meestal droge voeten te houden. Zijkades (zijdewendes) en achterkades beschermden de bewoners van dit gebied vanaf de middeleeuwen tegen water dat vanuit de kommen hun woongebied bedreigde. Met de aanleg van voorkaden op kwetsbare plekken, mogelijk omdat men door bevolkingsgroei ook lagere delen van het landschap ging bewonen, waren hele dorpsgebieden van een ringkade voorzien. Omdat waterafvoer steeds vaker een gezamenlijk belang was, werd in de 14e eeuw toestemming verkregen een aaneengesloten bedijking aan te leggen. Dat zorgde voor relatieve veiligheid en de mogelijkheid om komgronden intensiever te gaan gebruiken. Afwatering van de kommen werd via uitwateringssluizen naar de rivier geregeld. Rivierverleggingen bedreigden echter regelmatig

de stabiliteit van de dijk. Soms moest land worden prijsgegeven door de dijk terug te leggen. Dat kon echter ook militair-strategische oorzaken hebben, zoals bij Nederasselt.
De rivier kon zijn sedimenten niet meer kwijt, en het rivierbed hoogde zich op. Dijken moesten regelmatig worden verhoogd. Hogere dijken betekenen echter tegelijk een grotere dreiging voor het achterland bij dijkdoorbraken, omdat de druk erop veel hoger werd en de kracht van het water na een doorbraak dus ook. Vooral na 1700 braken de dijken regelmatig in de wintermaanden door opstuwend ijs. Naast al het leed veroorzaakten zij ook diepe gaten in het landschap, de huidige kolken. Na doorbraken werd de nieuwe, bochtige dijk om de kolk gelegd. Kwelwater werd door middel van zogenaamde kwelkades bestreden.
Relevant zijn ook de aanpassingen aan de Maas na de overstromingen van 1926. Besloten werd een aantal bochten in de Maas af te snijden en een recht rivierbed aan te leggen. Bij Balgoij, Keent en de aangrenzende Loonse Waard ligt nog een afgesneden meander in het landschap.

Figuur 3.7 De dijk tussen Nederasselt en Overasselt brak 90 jaar geleden nog door.

3.8 Bezetting en strijd tegen de bezetter

Onze regio heeft in de afgelopen eeuwen zeker tweemaal te maken gehad met bezetting en een strijd tegen de bezetter. In de Tachtigjarige Oorlog voerden Oranjegezinde troepen een beleg op de stad Grave uit. Deze aanval richtte zich tevens op het verdedingswerk aan de overzijde van de Maas, het latere Kroonwerk Coehoorn. De aangelegde aanvalslinie, bedoeld om de stad af te

sluiten van de omgeving, lag voor een deel op Heumens en Wijchens grondgebied. Van de aarden werken en kampementen is aan het oppervlak weinig meer te zien, maar ondergronds vermoedelijk wel het nodige bewaard gebleven.
Grave had dus een strategische positie die ook op de landschappen van vooral Over- en Nederasselt van invloed was. Misschien wel het ingrijpendst op de lange termijn waren de aanpassingen rondom het Kroonwerk Coehoorn door de eeuwen. In 1699 werd de dijk bij Nederasselt een behoorlijk stuk teruggelegd in verband met de aanleg van dit kroonwerk. Hiervoor moest de middeleeuwse kerk wijken.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog speelden de 4 gemeenten een relatieve bijrol, die nog het grootst was in de gemeente Heumen. Tijdens de inval van de Duitsers vonden gevechten plaats rond de brug bij Grave en de bruggen over het Maas-Waalkanaal. In Druten lag de Waal-Maaslinie uit 1939, een verbinding tussen de Peel-Raamstelling en de Linie van de Spees/Grebbelinie, maar deze werd uiteindelijk niet gebruikt. De linie is nu moeizaam in het landschap herkenbaar.
Ruim 4 jaar later was het strijdtoneel echter nog heviger. Het gebied rond Nijmegen maakte deel uit van Operatie Market Garden. In het Neder- en Overasseltse Broek in de gemeenten Wijchen en Heumen vonden luchtlandingen van parachutisten plaats om de hiervoor genoemde bruggen te kunnen innemen. Deze actie werd succesvol uitgevoerd, waardoor de troepen richting Nijmegen konden trekken. De terugtrekkende Duitse troepen richtten vernielingen aan in Alverna en aan de brug ter hoogte van Niftrik en Ravenstein. Alle gemeenten hadden bovendien te maken met burgerslachtoffers, vliegtuigcrashes en een meer of minder ontregelde samenleving.
De strijd was hiermee echter niet gestreden. De Slag om Arnhem werd verloren en de Betuwe werd frontgebied. Net daarachter lag het bevrijde Land van Maas en Waal. In Malden en Overasselt werden tijdelijke landingsplaatsen voor vliegtuigen aangelegd en in 1945 werd een tijdelijke spoorlijn aangelegd om de route over spoor naar Duitsland te verkorten.

Figuur 3.8 Overal in Nederland braken na de bevrijding feesten uit, zoals ook hier in Beuningen.

4 Wetgeving

4.1 Rijk

4.1.1 Monumentenwet 1988

De basis voor de landelijke monumentenzorg wordt gevormd door de Monumentenwet 1988, die in 2007 is gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) en in 2012 opnieuw in verband met de implementatie van de Modernisering Monumentenzorg. De wet bepaalt onder meer dat gemeenten een monumentencommissie moeten hebben om te kunnen adviseren over vergunningaanvragen. Wijchen en Druten hebben een eigen monumentencommissie (al dan niet met inbreng van het Gelders Genootschap), Beuningen en Heumen kennen een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit die in zijn geheel vanuit het Gelders Genootschap wordt bemand. De verplichting om rekening te houden met aanwezige of te verwachten ondergrondse archeologische waarden komt ook voort uit de Monumentenwet.

4.1.2 Wet ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening

In het vijfde lid van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is bepaald dat een toelichting van een bestemmingsplan een beschrijving bevat van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden. Met deze beleidsnota willen de betrokken gemeenten ter uitvoering van deze bepaling van het Bro aan de voorkant duidelijkheid verschaffen over de wijze waarop cultuurhistorie als sectoraal belang bij de ruimtelijke ordening wordt / moet worden betrokken.

4.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening zijn regels opgenomen met betrekking tot nationale ruimtelijke belangen. De geformuleerde landelijke belangen ten aanzien van cultuurhistorie komen niet voor in de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten.

4.2 Provincie Gelderland

4.2.1 Omgevingsverordening Gelderland

In de omgevingsverordening Gelderland zijn beschermende regels opgenomen voor erfgoed, waaronder waardevol landschap, voor zover dit raakt aan een provinciaal ruimtelijk belang. De regels met betrekking tot de bescherming van erfgoed zien op de Romeinse Limes en de Hollandse Waterlinie, daarnaast zijn beschermende regels opgenomen voor molenbiotopen, waardevol open gebied en het Nationaal landschap. Verder is in de omgevingsverordening een beschermende regeling opgenomen voor de gronden die binnen de Ecologische Hoofdstructuur zijn gelegen.

Voor de molenbiotopen (zie onderstaande afbeelding) bepaalt de omgevingsverordening dat bestemmingsplannen voor gronden gelegen binnen een molenbiotoop enkel ontwikkelingen kun-

nen mogelijk maken indien de toelichting bij het bestemmingsplan een motivering geeft waaruit blijkt dat de werking van de molen niet wordt beperkt door de ontwikkeling.

Figuur 4.1 Molenbiotopen zijn verankerd in de provinciale omgevingsverordening.

Binnen de gemeente Beuningen is een gebied gelegen dat door de omgevingsverordening wordt betiteld als waardevol open gebied (zie onderstaande afbeelding). Op de gronden binnen dit gebied is geen nieuwe bestemming mogelijk die de openheid van dit waardevolle open gebied aantast. In de omgevingsverordening worden een aantal uitzonderingen op deze algemene regel beschreven waaronder de uitbreiding van een agrarisch bedrijf binnen of aansluitend aan het bouwvlak.

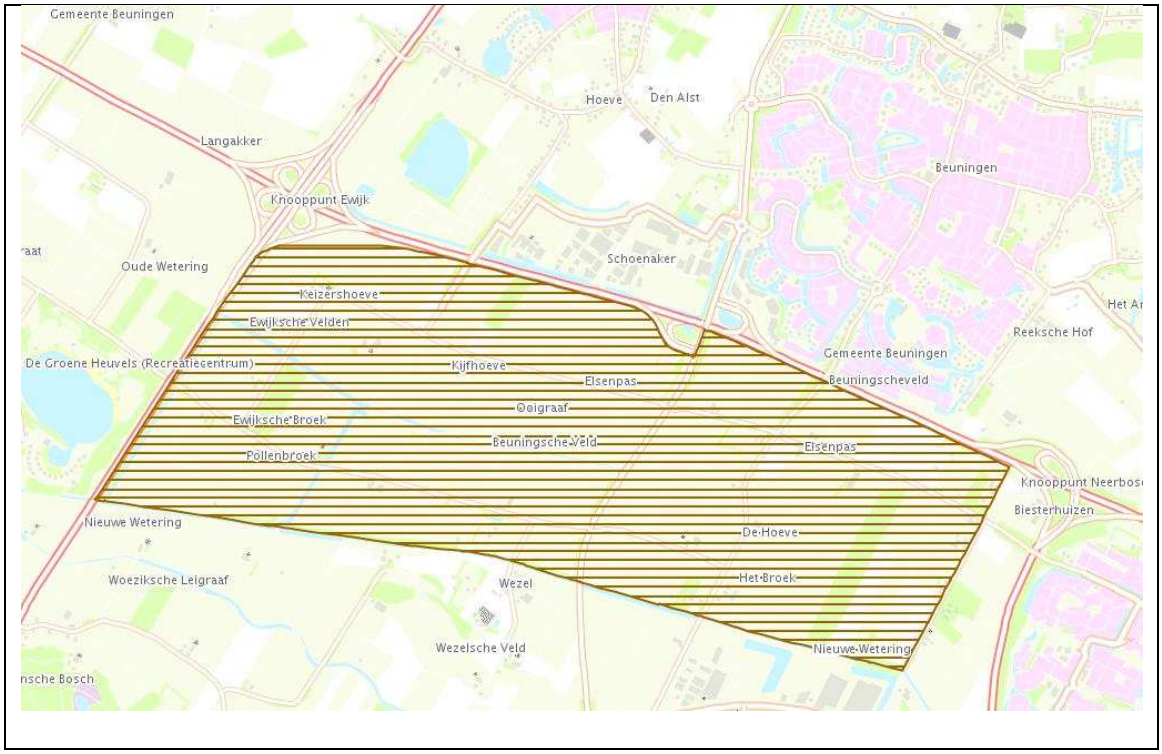

Figuur 4.2 In de gemeente Beuningen bevindt zich een waardevol open gebied.

De omgevingsverordening bevat beschermende bepalingen voor gronden behorend tot de Ecologische Hoofdstructuur. De omgevingsverordening maakt een onderscheid in gronden behorend tot de Groene Ontwikkelingszone en gronden behorend tot het Gelders Natuurnetwerk. In een bestemmingsplan voor gronden binnen het Gelders Natuurnetwerk worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van een groot algemeen belang. De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied moeten dan wel beperkt blijven en eventueel worden gecompenseerd. In een bestemmingsplan voor gronden binnen de Groene Ontwikkelingszone worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van een groot algemeen belang. De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied moeten dan wel beperkt worden en eventueel worden gecompenseerd.

Figuur 4.3 De Ecologische Hoofdstructuur in het Land van Maas en Waal.

Binnen de gemeente Heumen zijn enkele gebieden gelegen die door de omgevingsverordening worden aangewezen als Nationaal Landschap gelegen buiten het Groene Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een bestemmingsplan voor deze gronden (zie afbeelding hieronder) maakt alleen (nieuwe) bestemmingen mogelijk indien deze de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten. Deze kernkwaliteiten zijn vastgelegd in een bijlage bij de omgevingsverordening.

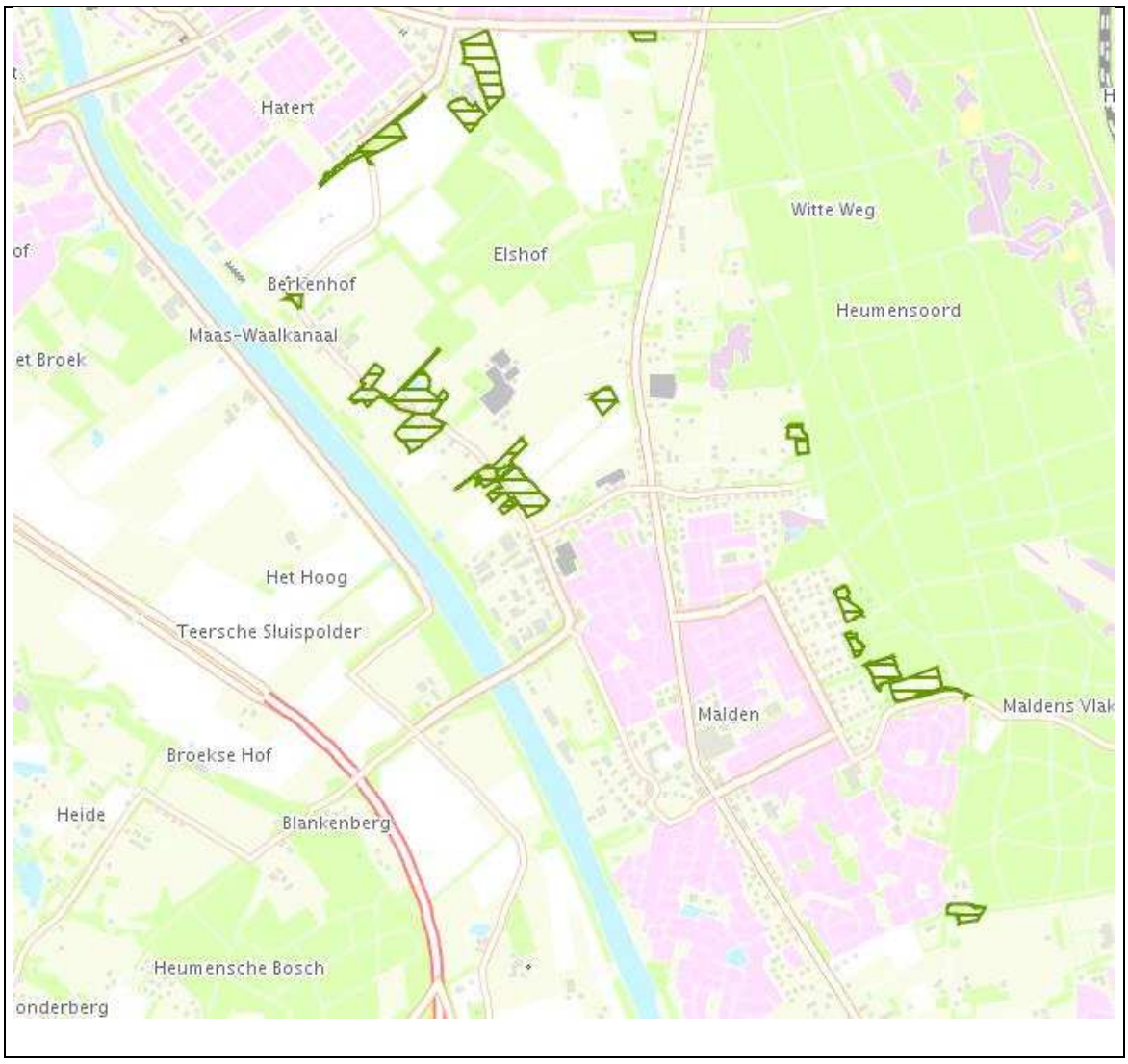

Figuur 4.4 Nationaal Landschap rondom Malden.

Bovenstaande provinciale belangen zijn reeds in de bestaande bestemmingsplannen meegenomen en worden als gevolg van deze beleidsnota niet aanvullend geborgd.

4.3 Gemeenten

De 4 gemeenten beschikken elk over een relatief recente erfgoedverordening (2010-2011), op basis waarvan het mogelijk is om gemeentelijke monumenten, zowel boven- als ondergronds, aan te wijzen en aan gewenste ingrepen een vergunningsplicht te koppelen. Tevens zijn hierin regels opgenomen ten aanzien van terreinen waar archeologische waarden worden verwacht. Beuningen kent daarnaast een separate restauratieregeling voor gemeentelijke monumenten. Wijchen kent als enige gemeente de mogelijkheid gemeentelijk beschermde stads- of dorpsge-

zichten aan te wijzen. Objecten en terreinen die via de erfgoedverordening beschermd zijn, zijn niet op de cultuurhistorische beleidskaart opgenomen, omdat daarvoor reeds een regeling bestaat.

5 Planologische borging en monumentenzorg

5.1 Inleiding: wat is ons vertrekpunt?

5.1.1 Inleiding

De 4 gemeenten beschikken reeds over beleid waarin men keuzes maakt die te maken hebben met het aanwezige cultureel erfgoed. Doordat cultureel erfgoed zich echter op het raakvlak van heel veel disciplines bevindt, is de aandacht daarvoor ook gefragmenteerd, zoals blijkt uit bijlage 1.

De gemeenten zien cultuurhistorie reeds als integraal onderdeel van de verschillende gemeentelijke beleidsvelden. In veel beleid gericht op landschap, zeker van de afgelopen 5 à 8 jaar, zijn cultuurhistorie of ‘gebiedseigen kenmerken’ belangrijke pijlers. In bestemmingsplannen zijn landschapswaarden al geborgd, al dan niet als uitvloeisel van een landschapsontwikkelingsplan, maar niet noodzakelijkerwijs vanuit het cultuurhistorisch belang. Ook in toeristisch-recreatief beleid worden het karakter van het landschap en de bijzondere waarden van de kernen als sterkte aangeduid.

Expliciet cultuurhistorisch beleid echter gaat veelal niet verder dan archeologie en gebouwde monumentenzorg. Het meeste beleid is impliciet, en er bestaat planologisch weinig juridische grondslag om cultuurhistorie als afwegingskader mee te nemen bij toetsing van vergunningaanvragen.

5.1.2 Het vertrekpunt

De gemeenten hechten vanuit de wettelijke verplichting aan een goede planologische borging van waardevol geachte cultuurhistorie in het bestemmingsplan en in toekomstige structuurvisies, en een verankering van cultuurhistorie als onderdeel van het gemeentelijk afwegingskader bij landschappelijke en stedenbouwkundige ingrepen waarin het bestemmingsplan niet voorziet. Vooruitlopend op de beleidsnota hebben de gemeenten tussen 2007 en 2013 inventarisaties op gemeentelijke schaal laten uitvoeren van het bovengrondse cultuurhistorisch erfgoed. Deze inventarisatie is aangevuld met een cultuurhistorische gebiedswaardering, voor Heumen en Wijchen een herziening van een bestaande gebiedswaardering. Op basis van deze bijgevoegde waardering is een beleidskaart, eveneens bijgevoegd, opgesteld. Deze kaart geeft weer voor welke gebieden en objecten planologische borging wordt voorzien, nu of bij nieuwe ontwikkelingen.

Elke gemeente heeft een eigen afweging gemaakt welke waarderingsklasse men van voldoende belang achtte om cultuurhistorisch beleid op te voeren: Wijchen kiest overwegend voor de gebieden met een middelhoge en hoge waarde. Enige uitzondering is het vennengebied op Alverna. Dit heeft als enige gebied in de gemeente een "zeer hoge waarde" gekregen. Daarmee wordt

namelijk uniform aangesloten bij de waardering die dit waardevolle grensoverschrijdende gebied in de gemeente Heumen heeft. Heumen, Beuningen en Druten kiezen voor gebieden met een hoge en zeer hoge waarde.[3] De gebieden die zijn afgevallen hebben gemeen dat de cultuurhistorische waarden hier in zo geringe mate aanwezig zijn en/of door sterke dynamiek in de laatste driekwart eeuw verloren zijn gegaan, dat andere belangen zwaarder worden geacht en bescherming op cultuurhistorische gronden niet noodzakelijk wordt geacht.

Met de beleidskaart als onderlegger wordt in dit hoofdstuk beschreven op welke wijze bestaande geïnventariseerde waardevolle gebieden en gebouwde objecten worden beschermd indien er zich een ruimtelijke ontwikkeling [4] aandient (§ 5.2). Daarnaast geeft dit hoofdstuk een antwoord op de vraag in hoeverre en op welke wijze er bij ruimtelijke ontwikkelingen, die ingevolge het geldende bestemmingsplan niet direct mogelijk zijn, rekening moet worden gehouden met cultuurhistorie (§ 5.3).
Deze verschillende benaderingen moeten leiden tot werkbare processen voor gemeenten en burgers, waarin geen onredelijke regeldruk ontstaat en het beleid alleen op die gebieden wordt gericht, die er vanuit cultuurhistorisch perspectief toe doen.

De uitgevoerde inventarisaties en waarderingen zullen een belangrijke rol gaan vervullen als toetsingsinstrument op hoofdlijnen voor de ambtelijke organisatie. Om die reden is ervoor gekozen om de geactualiseerde / nieuw vervaardigde waarderingskaarten (kaartbijlage 1) samen met deze beleidsnota en beleidskaart (kaartbijlage 2) vast te laten stellen door het college (Beuningen [5]) en de gemeenteraad (Druten [6], Heumen [7], Wijchen). Nieuwe bestemmingsplannen die getoetst worden aan het cultuurhistorisch beleid worden door de gemeenteraden vastgesteld.

5.2 Vigerende bestemmingsplannen

Een deel van de gebieden en objecten die als waardevol zijn gewaardeerd gaan beschermd worden door middel van een bestemmingsplan. In bijlage 2 bij deze nota is (globaal) per gemeente aangegeven op welke wijze deze bescherming vorm gaat krijgen.

Door het vaststellen van een bestemmingsplan kan worden geborgd dat ruimtelijke ontwikkelingen, zoals sloop en verandering van gebouwen of uitvoering van werken (geen bouwwerken zijnde) en werkzaamheden, die gevolgen kunnen hebben voor de culturele waarde van objecten en gebieden niet plaats kunnen vinden zonder dat het college van burgemeester en wethouders hebben geoordeeld dat de ruimtelijke ontwikkeling die aan de orde is cultuurhistorische belangen

[3] Dat Wijchen slechts één gebied van ‘zeer hoge waarde’ op het vlak van cultuurlandschappen kent is deels methodisch te verklaren, deels ook inhoudelijk te verklaren door de sterke mate van verstedelijking en ingrepen in het omliggende cultuurlandschap in het verleden.
[4] Onder ruimtelijke ontwikkeling wordt in deze beleidsnota verstaan een ontwikkeling die bestaat uit een bouwactiviteit, een functiewijziging of een werkzaamheid (zoals het afgraven van gronden en het rooien van bomen).
[5] Het college van B&W van de gemeente Beuningen heeft deze nota op 25 augustus 2015 vastgesteld.
[6] De gemeenteraad van de gemeente Druten heeft deze nota op 16 december 2015 vastgesteld.
[7] De gemeenteraad van de gemeente Heumen heeft deze nota op 26 mei 2016 vastgesteld.

niet onevenredig schaadt. In Heumen zal worden nagegaan of er aanleiding is een dergelijk bestemmingsplan vast te stellen. Beuningen kiest ervoor om het cultuurhistorisch beleid te evalueren in aanloop naar de omgevingsvisie en het omgevingsplan en nu geen parapluplan te laten opstellen.

Voor Wijchen kan worden opgemerkt dat voor uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle gebouwen een sloopvergunningplicht is opgenomen. Voor uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle gebieden is een vergunningplicht voor werken (geen bouwwerken zijnde) en werkzaamheden opgenomen. Op deze wijze is geborgd dat ruimtelijke ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor de cultuurhistorische waarde van objecten of gebieden niet plaats kunnen vinden zonder dat het college van burgemeester en wethouders hebben geoordeeld dat de ruimtelijke ontwikkeling de aan de orde zijnde cultuurhistorische belangen niet onevenredig schaadt.

5.3 Nieuwe ontwikkelingen

Deze paragraaf heeft betrekking op de situatie dat een ruimtelijke ontwikkeling op grond van het geldende bestemmingsplan niet direct mogelijk is, maar dat er nadere besluitvorming noodzakelijk is.

Het Besluit ruimtelijke ordening geeft aan wat er in het kader van een procedure voor een ruimtelijke ontwikkeling die niet in het geldende bestemmingsplan past onderzocht moet worden. Het vijfde lid onder a van dit artikel stelt dat de toelichting / onderbouwing van het besluit een beschrijving dient te bevatten van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden. Het beleid van de gemeenten is om dit ‘rekening houden met’ een rol te laten spelen als de ruimtelijke ontwikkeling in een gebied met hoge of zeer hoge (Beuningen, Heumen, Druten) of middelhoge, hoge of zeer hoge (Wijchen) cultuurhistorische waarde wordt beoogd.[8] De vraag die op dat moment centraal staat, is of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een onevenredige afbreuk doet aan de cultuurhistorische waarde van het betreffende gebied. In de volgende paragraaf is beschreven op welke wijze deze toetsing plaatsvindt. Indien een ruimtelijke ontwikkeling niet in een dergelijk gewaardeerd gebied is gelegen, kan volstaan worden met een verwijzing naar deze beleidsnota.

5.4 Toetsing en advisering

In deze paragraaf wordt beschreven op welke manier het toetsingsproces, bij de vraag of er sprake is van een onevenredige afbreuk aan de cultuurhistorische waarde(n) zal verlopen. De vraag op welke manier het toetsingsproces doorlopen moet worden is mede afhankelijk van de keuze van de gemeente voor een parapluplan of niet (zie § 5.2), en derhalve of er sprake is van toetsing bij alleen ontwikkelingen die niet in het bestemmingsplan passen of ook ontwikkelingen die wel in het vigerende bestemmingsplan passen.

[8] In Wijchen in gebieden met een middelhoge, hoge of zeer hoge waarde.

Deze paragraaf is verder alleen van belang op het moment dat een ruimtelijke ontwikkeling voorgenomen wordt in een gebied met een hoge of zeer hoge (Beuningen, Druten en Heumen), middelhoge, hoge of zeer hoge (Wijchen) cultuurhistorische waarde.

Uitgangspunt van deze beleidsnota is dat de aanvrager niet onredelijk extra wordt belast. Dat wil zeggen dat we ons alleen richten op locaties die er cultuurhistorisch toe doen.[9] Dit betekent dat de aanvrager geen nadere onderbouwing en/of onderzoek hoeft op te stellen en de aanvraag niet aan deskundige commissies wordt voorgelegd als de potentiele afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in een gebied maar gering is.
In hoeverre een ruimtelijke ontwikkeling afbreuk kan doen aan de cultuurhistorische waarden in een gebied is afhankelijk van:

- De aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling;
- De cultuurhistorische waarden in een gebied.

Om een onredelijke belasting van een aanvrager te voorkomen, wordt in het toetsingsproces gekozen voor een stapsgewijze beoordeling.

In onderstaande beslistabel zijn deze stappen weergegeven.

[9] Met onredelijk wordt gedoeld op de situatie dat nader cultuurhistorisch onderzoek vanwege de aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling en/of de aard van de cultuurhistorische waarden in een gebied, geen toegevoegde waarde heeft. Is er sprake van een ruimtelijke ontwikkeling welke gevolgen kan hebben voor de cultuurhistorische waarden in een gebied, dan is ingevolge het beleid nader onderzoek nodig naar de mate waarin de waarden worden aangetast en de mogelijkheden om de ruimtelijke ontwikkeling zodanig aan te passen dat de waarden zoveel als mogelijk worden ontzien. Dit onderzoek is dan noodzakelijk om het bevoegd gezag in staat te stellen om te beoordelen in hoeverre in het ruimtelijke besluit in voldoende mate rekening is gehouden met de cultuurhistorische waarden van een gebied.

Ruimtelijke ontwikkeling past binnen geldend bestemmingsplan.	**Ruimtelijke ontwikkeling past niet binnen geldend bestemmingsplan.**
Vraag Is het opleggen van een nadere eis noodzakelijk?	Vraag Is in de aanvraag om of het verzoek voor een ruimtelijke ontwikkeling voldoende inzichtelijk gemaakt dat er geen sprake is van een onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarde(n).
Stap 1. Ambtelijk wordt beoordeeld of de aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling (aanvraag om vergunning) en de cultuurhistorische waarden in het betrokken gebied, zodanig zijn dat een nadere eis noodzakelijk zou kunnen zijn.	Stap 1. Ambtelijk wordt bekeken of in voldoende mate is komen vast te staan dat er geen sprake is van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden in het gebied.
Stap 2. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat een nadere eis niet noodzakelijk is, wordt de procedure op de gangbare wijze voortgezet.	Stap 2. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat in voldoende mate is komen vast te staan dat er geen sprake is van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden in het gebied, wordt de procedure op de gangbare wijze voortgezet.
Stap 3. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat er sprake zou kunnen zijn van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden, wordt de aanvraag voorgelegd aan een deskundige / de monumenten- of erfgoedcommissie. De deskundige / commissie brengt vervolgens advies uit over de noodzaak voor en de formulering van de nadere eis.	Stap 3. Indien bij stap 1 wordt geoordeeld dat er sprake zou kunnen zijn van een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden, wordt om een nadere onderbouwing van de aanvraag of het verzoek gevraagd. Deze nadere onderbouwing heeft de vorm van een cultuurhistorische analyse. Stap 4. De cultuurhistorische analyse wordt voorgelegd aan een deskundige / de monumenten- of erfgoedcommissie. Komt de deskundige / commissie tot het oordeel dat de ruimtelijke ontwikkeling afbreuk doet aan de cultuurhistorische waarden van het gebied, dan moet het bevoegd gezag in haar besluit bepalen of de

	afbreuk gelet op de overige aan de orde zijnde belangen[10], als onevenredig is te kwalificeren. De deskundige kan ook adviseren over op te nemen voorschriften / voorwaarden.

Indien een cultuurhistorische analyse aan de orde is, wordt de aanvrager gevraagd om zijn aanvraag aan te vullen met een rapport waarin onder meer de volgende elementen zijn opgenomen:

- Wat is het belang van de ruimtelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld bedrijfseconomisch)?
- In welk gebied is de ruimtelijke ontwikkeling gelegen?
- Wat zijn de cultuurhistorische waarden in dit gebied?
- Op welke wijze zijn deze cultuurhistorische waarden betrokken bij de aanvraag?
- Kan de ruimtelijke ontwikkeling op een andere wijze worden uitgevoerd, zodat er minder afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt gedaan (zijn er minder belastende alternatieven)?

Zie voor een uitgebreidere toelichting op de inhoud van een cultuurhistorische analyse in bijlage 3.

Op deze wijze kunnen ruimtelijke ontwikkelingen met een kleine potentiële afbreuk van de cultuurhistorische waarden in een gebied, eenvoudig (zonder extra onderzoeks- of bestuurlijke lasten) worden afgedaan en wordt de aanvrager in een dergelijke situatie niet onredelijk extra belast. Nader onderzoek in de vorm van een cultuurhistorische analyse of het opleggen van een nadere eis is pas aan de orde als ambtelijk wordt geoordeeld dat een onevenredige afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in een gebied niet uit te sluiten is.

Het beleid en de wijze van toetsing is in onderstaand schema samengevat.

Figuur 5.1 Stroomschema voor toetsing

5.5 Monumentenzorg

5.5.1 Belang en dynamiek

De gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten voeren een actief monumentenbeleid. Daarmee hebben ze als doel de meest waardevolle bebouwing voor nu en in de toekomst te beschermen. Vanuit deze insteek beschikken deze gemeenten over erfgoedverordeningen en een eigen gemeentelijke monumentenlijst, die naast de rijksmonumentenlijst functioneert. De gemeentelijke monumentenlijst vormt een belangrijk instrument binnen de gemeentelijke erfgoedzorg. Het rijk heeft daarnaast taken met betrekking tot rijksmonumenten aan de gemeenten gedelegeerd, waaronder vergunningverlening. Ondanks de focus van de wet op het bestemmingsplan wordt het instrument ‘gemeentelijke monumentenlijst’ en de daaraan verbonden ver-

[10] Bijvoorbeeld bedrijfseconomische belangen.

ordening nadrukkelijk niet als vervanging ervan gezien, en de noodzaak van een monumentenstatus voor het behoud van specifieke waarden is ook regelmatig actueel. Daarbij is de regeldruk voor monumenteneigenaren sinds 1 januari 2012 sterk verminderd doordat bepaalde ingrepen niet meer vergunningplichtig zijn. De gemeenten hechten er dan ook aan het monumentenbeleid te laten voortbestaan.

Figuur 5.2 De Beiershof in Niftrik, een gemeentelijk monument.

Daarbij moet worden opgemerkt, dat de inhoud van de gemeentelijke monumentenlijst tot op zekere hoogte dynamisch is. Bouwwerken of objecten kunnen van de lijst worden afgevoerd wanneer zij hun monumentale waarde verloren hebben (bijvoorbeeld door brand). De 4 gemeenten willen er echter voor waken, dat verwijdering om opportunistische redenen plaatsvindt. Een bouwwerk dat eenmaal geplaatst is, kan alleen zijn status verliezen als ook daadwerkelijk de cultuurhistorische waarde (sterk) verminderd is of geheel verloren is gegaan. Opname van nieuwe bouwwerken op de gemeentelijke monumentenlijst behoort tot de mogelijkheden als kan worden aangetoond dat de waarde dermate hoog is, dat borging via het bestemmingsplan niet volstaat. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als ook het interieur in materialisering of interne ruimtelijke structuur bescherming behoeft. Ook kan door voortschrijdend inzicht de aanwijzing van gemeentelijke monumenten uit jongere perioden, zoals de wederopbouwperiode (1940-1965), van belang worden geacht. In enkele van de 4 gemeenten (o.a. Wijchen) is hiermee al een voortvarende start gemaakt. Door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) worden panden van

vóór 1940 alleen als rijksmonument aangewezen als daar zeer bijzondere redenen voor aanwezig zijn.

5.5.2 Advisering

Een adviserende rol over de bescherming van het gebouwd erfgoed is weggelegd voor de monumenten- of erfgoedcommissies van de verschillende gemeenten. Hun positie is vastgelegd in de respectieve erfgoedverordeningen (voor Wijchen o.a. ook in de Verordening op de Monumentencommissie). Gevraagde en ongevraagde advisering over aanwijzing of afvoering van een pand als gemeentelijk monument en advisering over aangevraagde omgevingsvergunningen blijft de primaire functie van deze commissie. Daarnaast is voor hen ook de nieuwe rol weggelegd om te adviseren over waardevol gebouwd erfgoed in het bestemmingsplan (zie § 5.2). In het kader van de borging van cultuurhistorie in bestemmingsplannen krijgen zij namelijk ook nieuwe taken toebedeeld. Naast de monumentencommissie kunnen ook externen worden ingeschakeld indien daar aanleiding toe bestaat. In Wijchen kan bovendien gedacht worden aan de – dit jaar nog aan te wijzen – Dorpsbouwmeester). In Beuningen zal de toetsing primair door de ambtenaar RO worden opgepakt.

5.5.3 Afstemming

Om te komen tot werkbare processen dienen er duidelijke procesafspraken gemaakt te worden tussen frontofficemedewerkers, de ambtenaar cultuurhistorie, de medewerkers RO en de vergunningverleners WABO.

Actiepunten

- actieve monitoring van gemeentelijke monumentenlijst t.a.v. afvoeren (bij verlies monumentale waarden) en t.a.v. toevoegen (bij voortschrijdend inzicht t.a.v. bestaande of nieuwe categorieën);
- inwinnen van intern of extern advies wanneer onvoldoende expertise aanwezig is t.a.v. beoordeling vergunningaanvragen;
- afstemmen interne werkprocessen ten aanzien van de integratie van cultuurhistorie in het planologisch proces.

6 Cultuurhistorische kansen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden keuzes voor thema's en erfgoedlijnen gepresenteerd die in de 4 gemeenten een centrale rol zullen vervullen. Ook worden maatschappelijke trends ten aanzien van erfgoed benoemd die van belang zijn bij de formulering van projectideeën. Tenslotte komt ook het werken met partners, externe communicatie en het verwerven van draagvlak voor monumentenbeleid aan de orde.

6.2: Op welke cultuurhistorie focussen we ons?

6.2.1 Kiezen

Om verwatering van de containerbegrippen 'erfgoed' en 'cultuurhistorie' te voorkomen is een zekere focus nodig: gemeentelijke speerpunten. Op het vlak van erfgoed is die keuze niet willekeurig: een aantal thema's vormt samen de rode draad in de geschiedenis en het erfgoed van het gebied tussen Maas en Waal. Zij representeren belangrijke episoden in de geschiedenis waar de gemeente zich nu mee kan identificeren en waarvan vaak sporen in het landschap aan te treffen zijn. De gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten willen binnen hun erfgoedbeleid speciale aandacht aan deze thema's schenken. De vier gemeenten zullen zich niet exclusief aan deze thema's verbinden, maar spreken wel gezamenlijk uit dat zij deze thema's als belangrijke kern van hun geschiedenis en erfgoed beschouwen. Binnen de thema's wordt cultuurhistorie integraal benaderd, al hangt het mede van het thema af om welk type erfgoed het gaat.
Niet alle thema's zullen in optima forma in elke gemeente terug te vinden zijn. De gemeenten hebben hun onderlinge verschillen, maar delen ook veel van hun geschiedenis. In die gedeelde geschiedenis met lokale accentverschillen schuilt de kracht, de diversiteit én de verbondenheid. Opgemerkt dient nog te worden dat de meeste thema's een tastbare, materiële kant en een zachte, immateriële kant hebben: de elementen versus de verhalen over deze elementen of verhalen over gebeurtenissen. De gemeenten hechten eraan dat beide kanten van het erfgoed naar voren komen.

6.2.2 Het grote kader: cultuurhistorische thema's

Het grote kader van het cultuurhistorisch erfgoed in de gemeenten Beuningen, Heumen, Druten en Wijchen kan worden gekoppeld aan de cultuurhistorie in de regio zoals we die in hoofdstuk 3 hebben beschreven en zoals deze op de cultuurhistorische waardenkaart en de archeologische waarden- en verwachtingskaart zijn benoemd.

De 7 thema's zijn relatief algemeen van aard. Om die reden willen we ze nader duiden door hier heel concrete erfgoedlijnen uit te destilleren. Wat zijn specifieke deelonderwerpen binnen de genoemde thema's die in het beleid van de gemeenten Wijchen, Heumen, Druten en Beuningen een plek krijgen?

Thema	Erfgoedlijn
Zichtbare prehistorie	- Wonen en begraven op de hogere gronden
Romeinen en Merovingers	- De context van Noviomagus: dicht bewoond gebied in de Romeinse tijd, achter de Limes - Verbinding: Romeinse wegen van Blerick naar Nijmegen, tussen Wijchen en Heumen, tussen Nijmegen en Druten - Merovingisch hartland
Karolingers, de kerstening en christelijke tradities	- Abdijen als grootgrondbezitters - Middeleeuwse kerken en kapellen - Protestanten vs. katholieken: de reformatie - Het Rijke Roomse Leven: kloosters, kerken en vrome burgers - De kerstening weerstaan? Volksgeloof in Maas en Waal
Kastelen en heerlijkheden	- Burchten en ridders: middeleeuwse kastelen - Wonen op 't land: edelmanswoningen, havezates, buitenplaatsen en landgoederen - 'Land van de heerlijkheden'
Cultuurlandschappen en de strijd tegen het water [11]	- Maas en Waal in de Nederlandse delta - Wonen op de stroomrug - Veilig achter de dijken (of toch niet?) - Afwatering en ontginning van de kommen - Uiterwaarden en steenfabrieken - Het boerenland na de bedijking - Fruitteelt
Bezetting en strijd tegen de bezetter	- Deel van een militair-strategisch belangrijk rivierengebied: de Tachtigjarige Oorlog - Maas en Waal tijdens de Tweede Wereldoorlog - Koude Oorlog
Bouwkunst van stad en land [12]	- Kerken - Molens - Agrarisch erfgoed - Scholen

[11] Vanwege de nauwe verbondenheid hebben we deze twee thema's samengenomen.

[12] Vanwege het separate karakter binnen deze nota hebben we dit onderdeel – in afwijking van de opzet van hoofdstuk 3, aan de lijst met thema's toegevoegd.

Daarnaast zijn er erfgoedlijnen aan te wijzen die thema-overstijgend te noemen zijn. Zij passen in de meeste geval binnen ‘Communicatie en herkenbaarheid’, ‘Educatie en ontsluiting’, ‘Kennisontwikkeling t.b.v. beleidsvorming’ en ‘Visualisatie en verbeelding’.

6.3 Hoe benaderen we deze cultuurhistorie?

6.3.1 Inleiding

De gemeenten zouden de kansen van het erfgoed en belangen van private partijen die zich voor erfgoed willen inzetten tekort doen als we alleen de planologische kant (in hoofdstuk 5) zouden belichten of de genoemde thema’s en erfgoedlijnen (in paragraaf 6.2) volledig aan het private domein zouden overlaten. Inspireren, ontwerpen en het versterken van de betrokkenheid van burgers, educatie, recreanten en toeristen, en bedrijven zijn minstens zo belangrijk om de aandacht ervoor en de economische voordelen ervan voor de lange termijn te verzekeren. Een gemeente is ervoor het algemene belang te dienen. Dat algemene belang kan in dit geval zijn om de voordelen van erfgoed op het gebied van woon- en werkklimaat, educatie en economie veilig te stellen of mee te werken aan beleefbaarheid van en aandacht voor cultuurhistorie.[13]

Zowel de vele bestaande initiatieven (zie bijlage 6) als nieuwe initiatieven bieden veel mogelijkheden het erfgoed beter voor het daglicht te brengen. In deze paragraaf zullen we, gekoppeld aan maatschappelijke trends, aangeven welke richting de 4 gemeenten met hun erfgoed op willen. Deze richting wordt in bijlage 8 binnen de thema’s en erfgoedlijnen nader uitgewerkt in de vorm van concrete projectideeën.

De vier gemeenten stellen zich bij de uitvoering van het cultuurhistorisch beleid hoofdzakelijk op als faciliterende en initiërende overheid. Zo mogelijk kan men ook de rol van uitvoerende overheid op zich nemen. Burgers worden door een actieve en heldere opstelling van de gemeente gemotiveerd om zelf zaken op te pakken. Bedrijven worden daarnaast gemotiveerd om op hun eigen manier een bijdrage te leveren. De gemeente kan zich bijvoorbeeld inzetten voor verdieping en verspreiding van kennis over erfgoed, met een koppeling naar erfgoededucatie. Dat geldt ook voor de inzet van deze kennis in het creëren van een erfgoedaanbod aan inwoners en toeristen/recreanten.

6.3.2 Hoe beleeft het publiek cultuurhistorie?

Met alleen thema’s hebben we nog geen beeld hoe we dit erfgoed op een zinvolle wijze kunnen benaderen. Hoe zorgen we nu dat initiatieven die we binnen deze thema’s ontplooien of ondersteunen, ook aansluiten bij wat het publiek belangrijk vindt? Wanneer is een initiatief maatschappelijk relevant en de moeite waard om te ondersteunen?

De relevante trends binnen de cultuurhistorie en monumentenzorg kunnen worden geduid vanuit een sociologische invalshoek.[14] Deze gedegen waarneming van wat er in wisselwerking tussen

[13] Bovengrondse visualisatie van ondergronds erfgoed is hiervan een goed voorbeeld.

[14] Deze duiding is van de hand van de Nijmeegse hoogleraar ‘Geschiedenis van Gelderland’, Dolly Verhoeven. Zie voor de volledige tekst: http://nationaalmonumentencongres.nl/files/2013/12/Binnen-zonder-kloppen-Nationaal-Monumentencongres-2013.pdf

publiek en erfgoed speelt vormt de basis voor de projectideeën op het gebied van erfgoedbeleving en –benutting die door Wijchen, Heumen, Druten en Beuningen worden geformuleerd.[15] De verschillende trends worden aangeduid met 5 steekwoorden, namelijk intensivering, informalisering, individualisering, internationalisering en informatisering. In bijlage 7 zijn deze trends nader uitgewerkt. Deze trends zullen als leidraad worden gebruikt bij de ontplooiing of ondersteuning van projecten.

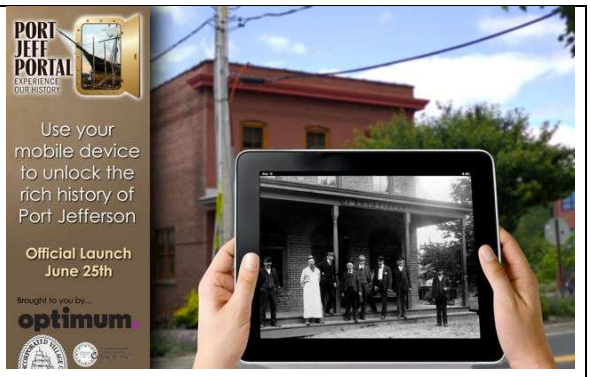

Figuur 6.1 Er zijn meerdere manieren om het publiek te betrekken bij erfgoed. Manifestaties, de digitale wereld en ervaringen uit het buitenland spelen een rol bij wensen en verwachtingen.

6.4 Initiatieven en partners

De gemeenten Heumen, Beuningen, Druten en Wijchen zullen zelf enkele initiatieven op het vlak van de promotie / ontsluiting van erfgoed ontplooien. De financiële middelen en menskracht zijn op dit moment echter zo beperkt dat het niet mogelijk is om een strak afgebakend overzicht te maken van datgene wat zij als gemeenten in de komende jaren zouden willen realiseren. Die beperking geldt eveneens waar het gaat om de ondersteuning van particuliere initiatieven. In de komende jaren zal daarom per situatie bekeken worden of de gemeente aan de realisatie van projectideeën uit de maatschappij kan bijdragen en zo ja, op welke manier. In bijlage 8 is een

[15] Ruimtelijke-inrichtingsprojecten kunnen los staan van deze trends.

overzicht van mogelijke projectideeën opgenomen. Daarnaast zullen de gemeenten intern afstemmen hoe de koppeling met het toeristisch-recreatief beleid gelegd gaat worden.

6.5 Communicatie

Profilering valt of staat met zichtbaarheid. De gemeenten streven er naar om met hun erfgoed zichtbaar te zijn in de lokale en regionale media. Hierbij nemen zij ook zelf het initiatief om ontplooide projecten aan het publiek bekend te maken via deze media. Naast incidentele berichten kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan artikelen- of persberichtenseries, bijvoorbeeld in relatie tot Open Monumentendag of andere te organiseren evenementen. Elke gemeente kan hierbij ook andere betrokkenen erop wijzen de publiciteit te zoeken.
Waar mogelijk zullen sociale media via de gemeentelijke communicatieadviseurs worden ingezet om gericht berichten over ontwikkelingen op erfgoedgebied naar buiten te communiceren. Daarnaast hebben we in deze nota bij verschillende onderdelen aangegeven wat de relatie tussen gemeente en het brede of smallere publiek (zoals monumenteneigenaren) is en welke rol communicatie hierin speelt. Burgers worden ook aangemoedigd zelf bekendheid te geven aan (succesvolle) initiatieven, zoals via het online platform van de Participatiekaart.

6.6 Draagvlak voor monumentenbeleid

Een geslaagd monumentenbeleid staat of valt met draagvlak onder de inwoners van de gemeenten in het algemeen en de eigenaren van de rijks- en gemeentelijke monumenten in het bijzonder. Dat draagvlak is op diverse manieren te verkrijgen.

6.6.1 Een soepel proces

Allereerst zijn een zorgvuldige onderbouwing van de monumentale waarde en een snelle, maar zorgvuldige en deskundige afhandeling van vergunningaanvragen noodzakelijk. In de Wabo is de snelheid van het proces reeds gewaarborgd. Zorgvuldigheid kan worden bereikt door eigenaren met ontwikkelingsplannen vóór de indiening van de aanvraag te laten overleggen met de betrokken ambtenaar en/of de monumentencommissie. In dit vooroverleg kan worden verkend of er mogelijkheden voor de ontwikkeling bestaan en zo ja, welke ideeën wel en welke niet wenselijk zijn. Naast vooroverleg met de monumentencommissie kan ook gekozen worden voor indiening van een informele aanvraag Vooroverleg via het Omgevingsloket. Daar kan dan (zonder dat wettelijke termijnen gaan lopen) een brede advisering plaatsvinden, bijvoorbeeld voor cultuurhistorie, RO, bodem, archeologie, welstand etc.
Vooraf adviseren in plaats van achteraf corrigeren vergroot het draagvlak voor monumentenzorg. Het ondersteunt de eigenaar en verhoogt de kans dat de ingreep vanuit cultuurhistorisch perspectief succesvol wordt en met vergunning kan worden uitgevoerd.

6.6.2 Open Monumentendag

Hier zijn communicatie en voorlichting van groot belang. De gemeente heeft hierin overwegend een stimulerende en soms ook faciliterende rol. Open Monumentendag wordt elk jaar landelijk georganiseerd in het tweede weekend van september. Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

hechten grote waarde aan deze dag en werken mee aan de organisatie ervan door de organiserende commissie/organisatie te subsidiëren.

Open Monumentendag is voor veel mensen (900.000 mensen landelijk op jaarbasis) de belangrijkste dag dat zij zich bezig houden met ons gebouwd erfgoed. De gemeenten hechten er dan ook aan hun huidige rol in de toekomst voort te zetten.

Figuur 6.2 Open Monumentendag speelt een belangrijke rol in de kennismaking en ervaring met lokaal erfgoed.

Actiepunten

- faciliteren en indien mogelijk initiëren van 'cultuurhistorische kansen', waar mogelijk in relatie tot de beschreven thema's en trends, en in samenwerking met het maatschappelijk middenveld;
- actief communiceren via traditionele en nieuwe media over gemeentelijke cultuurhistorische activiteiten en burgers aanmoedigen hierover zelf ook te communiceren;
- voor de burgers zorg dragen voor een snelle, zorgvuldige en deskundige afhandeling van vergunningaanvragen;
- stimuleren van vooroverleg over plannen die invloed hebben op cultuurhistorische waarden;
- blijven nemen van de stimulerende en faciliterende rol t.a.v. de organisatie van Open Monumentendag.

7 Nawoord

Deze beleidsnota werd opgesteld door Luuk Keunen (RAAP Archeologisch Adviesbureau) en Dènes Jansen (Buro Waalbrug). Zij bedanken de betrokken ambtenaren van de gemeenten Heumen (Ria Koeneman), Beuningen (Koen Antonise, Guido Woutersen, Harm Bekker, Nancy van de Zande en Karin Eppink), Druten (Louis Nieboer, Susanne Welbers, Ivo Verploegen en Mark Jansen) en Wijchen (Fred Coolen, Rob Ribbink, Paul Vereijken, Patricia van Wolferen en Lambert van Beusekom) voor hun constructieve inbreng tijdens de ontwikkeling van deze nota. Daarnaast werd belangrijke inhoudelijke ondersteuning gekregen van het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, de monumentencommissie Wijchen, Historisch Besef Beuningen, het Gelders Genootschap en landschapshistoricus Ferdinand van Hemmen. Zonder hun bijdragen was de totstandkoming van deze nota in deze vorm niet mogelijk geweest.

Deze beleidsnota cultuurhistorie kon worden opgesteld dankzij subsidie van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen.

Colofon

Opdrachtgever: Gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

Titel: Samen in verscheidenheid: beleidsnota cultuurhistorie voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten

Status: definitief concept

Datum: april 2015

Auteurs: *ir. L.J. Keunen (RAAP) & mr. D. Jansen (Buro Waalbrug)*

ISSN: 0925-6229

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.
Postbus 5069
1380 GB Weesp

Buro Waalbrug
Postbus 165
6640 AD Beuningen

Bijlagen en kaartbijlagen

Bijlage 1. Inventarisatie wetgeving en beleid.
Bijlage 2. Beschrijving planologische borging per gemeente.
Bijlage 3. Cultuurhistorische analyse.
Bijlage 4. Toelichting op de waarderingskaarten.
Bijlage 5. Overzicht van karakteristieke bebouwing in Wijchen, Heumen en Beuningen.
Bijlage 6. Maatschappelijke initiatieven.
Bijlage 7. Cultuurhistorische trends in de maatschappij.
Bijlage 8. Projectideeën.

Kaartbijlage 1. Waarderingskaarten Wijchen, Heumen, Beuningen en Druten.
Kaartbijlage 2. Cultuurhistorische beleidskaart.

Verantwoording afbeeldingen:

Foto's wethouders: respectieve gemeenten/Ger Loeffen/Niels Stam

Fotocommunity.de, MH1961: 6.1
Gemeente Beuningen: 3.2
Layar.com: 6.1
Marketgarden70.nl: 6.1
Oud-Beuningen: 3.8
Open Monumentendag.nl: 6.2
Provincie Gelderland: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4
RAAP: 1.1, 3.1, 3.3, 3,7
Wikimedia Commons: 3.4, 3.5, 3.6
WUR, Speciale collecties: 2.1

Bijlage 1 – Inventarisatie wetgeving en beleid

B1.1 Rijk

B1.1.1 Modernisering Monumentenzorg (MoMo)

Op 1 januari 2012 zijn de wetswijzigingen in werking getreden die het gevolg waren van de modernisering van de monumentenzorg, in het kort MoMo genoemd. Deze modernisering werd in 2009 aangekondigd in de vorm van een beleidsbrief. Het belangrijkste vertrekpunt daarin was dat de monumentenzorg voortaan in de eerste plaats gebieds- en ontwikkelingsgericht diende te zien, en niet langer in de eerste plaats object- en behoudsgericht. Om die wensen te kunnen operationaliseren werden drie beleidspijlers vormgegeven:

- Pijler 1: Cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening. Van gemeenten werd verwacht [16] dat zij voortaan voorafgaand aan het vaststellen van een bestemmingsplan een cultuurhistorische analyse zouden laten uitvoeren en daar vervolgens een afweging over te maken of, en zo ja hoe, deze waarden in het bestemmingsplan zouden worden opgenomen.
- Pijler 2: Krachtiger en eenvoudiger regelgeving. Eigenaren van (gebouwde) monumenten kregen meer ruimte voor eigen afwegingen.
- Pijler 3: Bevorderen van herbestemmingen. Door maatschappelijke veranderingen hebben steeds meer gebouwen, complexen, terreinen en landschappen behoefte aan een nieuwe functie. Het gebrek aan een functie is immers een bedreiging voor het voortbestaan van het object.

Deze voornemens hebben ertoe geleid dat op 1 januari 2012 onder meer de Monumentenwet en het Besluit ruimtelijke ordening zijn gewijzigd. In het Bro is nu de afwegingsverplichting over cultuurhistorie in het kader van de ruimtelijke ordening verwerkt, in de Monumentenwet zijn vergunningvrije activiteiten met betrekking tot monumenten en in beschermde gezichten opgenomen.

B1.1.2 Monumentenwet 1988

De basis voor de landelijke monumentenzorg wordt gevormd door de Monumentenwet 1988, die in 2007 is gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) en in 2012 andermaal in verband met de implementatie van de Modernisering Monumentenzorg. De wet bepaalt onder meer dat gemeenten een monumentencommissie moeten hebben om te kunnen adviseren over vergunningaanvragen. Wijchen en Druten hebben een eigen monumentencommissie (al dan niet met inbreng van het Gelders Genootschap), Beuningen en Heumen kennen een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit die in zijn geheel vanuit het

[16] *De opdracht uit het Besluit ruimtelijke ordening (zoals dat per 1 januari 2012 komt te luiden) aan gemeenten om "rekening te houden" met cultuurhistorische waarden is een generieke bepaling. Deze opdracht is in algemene termen gesteld, maar is zeker geen vrijblijvende opdracht. Het is immers niet mogelijk om rekening te houden met cultuurhistorische waarden zonder te weten waarover men het eigenlijk heeft. Daarvoor zal altijd een degelijk cultuurhistorisch onderzoek nodig zijn. Op het moment dat die op tafel ligt, zal dat in de verdere besluitvorming een bepalende factor zijn die in alle openheid moet worden afgewogen* (Brief van staatssecretaris H. Zijlstra aan de Eerste Kamer, 27 mei 2011).

Gelders Genootschap wordt bemand. De taak om rekening te houden met aanwezige of te verwachten ondergrondse archeologische waarden komt ook voort uit de Monumentenwet.

B.1.1.3 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening zijn regels opgenomen met betrekking tot nationale ruimtelijke belangen. In dat kader zijn regels opgenomen die betrekking hebben op erfgoederen met een universele waarde. Hieronder wordt het volgende verstaan:
Als erfgoed van uitzonderlijke universele waarde worden aangewezen:

- Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- Romeinse Limes;
- Werelderfgoed De Beemster;
- Werelderfgoed De Stelling van Amsterdam.

Deze erfgoederen komen niet voor in de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen.

B1.2 Regionaal (w.o. provincie)

B1.2.1 Cultuur- en erfgoedprogramma 2013-2016

De provincie Gelderland heeft haar ambities met betrekking tot cultureel erfgoed vastgelegd in het Cultuur- en erfgoedprogramma 2013-2016. Hierin zijn enkele zaken veranderd na het aflopen van het voorgaande Belvoir-beleid. De ontwikkelingsgerichtheid van MoMo is erin verankerd door cultuur te zien als bouwsteen voor ontwikkeling. Daarnaast wil men de provincie niet meer louter van een subsidiërende kant laten zien, maar als professioneel partner waarin ook ruimte moet zijn voor tegenprestaties. Door dit partnerschap uit te dragen hoopt men ook te bereiken dat de maatschappij meer bij cultuur en erfgoed betrokken wordt. De provincie ziet zichzelf als partner, regisseur, financier en makelaar/verbinder. Door een beperktere hoeveelheid middelen worden bovendien scherpere keuzes gemaakt. Bij cultureel erfgoed wordt gekozen voor het overdragen en beleefbaar maken van de historie en het zichtbaar maken door middel van zichtbare kunst en ontwerp.

Om doelen te bereiken heeft de provincie het initiatief genomen om met gemeenten tot bestuurlijke afspraken te komen in de vorm van een cultuur- en erfgoedpact. Bij de initiatieven waarover afspraken worden gemaakt kiest de provincie voor een ondersteuning van de uitvoering, en minder van de coördinatie. De provincie maakt middelen vrij voor het ondersteunen van cultuurfestivals (w.o. erfgoedfestivals), het bevorderen van innovatieve kennis en vakmanschap voor het behoud en ontwikkeling van erfgoed, het ondersteunen musea en daarmee verbonden partijen en activiteiten (inclusief het onderzoeken van de mogelijkheden voor een leerstoel ‘Erfgoed van Gelderland’), het bevorderen van herbestemming en het investeren in onderzoek naar en praktische werkzaamheden aan typische Gelderse, actuele thema’s (buitenplaatsen, cultuurhistorie van bos en natuur, militaire linies). Hierin komt het zogenaamde ‘provinciaal belang’ naar voren.

De contourennota geeft een praktische uitwerking van het genoemde programma en benoemt de besteding van de structurele middelen.

B1.2.2 Visie Waalweelde (2009)

Het totale project Waalweelde wil, in haar eigen woorden, *de Waal en haar omgeving mooier, veiliger, natuurlijker en economisch sterker (...) maken*. Onder regie van de provincie Gelderland werken verschillende partijen samen. Cultuurhistorie is één van de zeven thema's, naast Veiligheid, Natuur, Bedrijvigheid, Wonen, Recreatie en toerisme, Energie en Klimaat. Vanwege de geografische ligging zijn van de vier gemeenten hierbij alleen Druten en Beuningen betrokken. In deze gemeenten gaat het om een tiental geformuleerde projecten, vooral practisch gericht zoals de omvorming van bedrijventerreinen naar woningbouw, het graven van nevengeulen en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

B1.2.3 Toeristische herpositionering Rijk van Nijmegen (2013)

Deze visie is tot stand gekomen door een samenwerking van het Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem-Nijmegen, de gemeenten en het bedrijfsleven. Er is een toeristische visie ontwikkeld om het merk Rijk van Nijmegen beter op de kaart te zetten. Cultuur en cultuurhistorie vormen een belangrijke pijler onder de visie. Hier spelen het Romeins verleden, de Middeleeuwen en de Tweede Wereldoorlog als thema's die meer zichtbaar en beleefbaar gemaakt zouden moeten worden.

B1.2.4 Deltaprogramma (2014)

Om de veiligheid in onze delta te vergroten is in de afgelopen jaren het Deltaprogramma uitgewerkt. Het Deltraprogramma van 2014 is de vierde op rij. Voor onze regio zijn binnen het deelprogramma Rivieren de regio's Waal en Bedijkte Maas van belang. Alhoewel dit uiteraard niet het hoofddoel is, heeft cultuurhistorie wel een nadrukkelijke plek in het programma. Cultuurhistorie wordt, net als natuurontwikkeling en recreatie, gezien als 'meekoppelkans' en net als leefbaarheid, landschap en natuur een 'aandachtspunt'. Binnen ons gebied zijn retentiegebieden van Keent en Wijchen-Heumen en dijkverleggingen bij Heumen en Overasselt voorzien waar het om de Maas gaat.

B1.3 Gemeenten

B1.3.1 Algemeen

Gemeenten zijn de eerst aangewezen overheidslaag als het gaat om het beschermen van het brede erfgoed. Zij staat dicht bij de burger en is daarnaast voor een groot aantal typen ingrepen het bevoegd gezag.

In bestemmingsplannen komt het thema cultuurhistorie als zodanig in veel gevallen maar heel beperkt terug. Zo vinden we in het Bestemmingsplan Buitengebied van Heumen (2009) een toelichting op de monumentale bebouwing (geregeld via Monumentenwet 1988 en monumentenverordening), de molens (met regels ten aanzien van bebouwing in de omgeving) en de bescherming van archeologische waarden. Veel vaker zijn cultuurhistorische kwaliteiten verweven met thema's als waardevol landschap. Tekenend is de eerste zin van de paragraaf onder het kopje

'landschap' in voornoemd bestemmingsplan, wanneer het Streekplan 2005 van de provincie Gelderland wordt aangehaald: *Gelderland omvat een grote variatie aan landschappen met een rijke cultuurhistorie*. Kennelijk wordt het cultuurhistorische aspect van alle andere aspecten in de landschappen het meest relevant geacht. In de doelstelling van het bestemmingsplan is dan ook opgenomen dat het bestemmingsplan een bescherming van waarden en belangen biedt, waartoe ook archeologische en cultuurhistorische waarden behoren.

B1.3.2 Beuningen

Waterplan (2005)

Het Waterplan van de gemeente Beuningen was vooral gericht op kwaliteit en veiligheid. Cultuurhistorie vormt geen expliciet onderdeel van het plan.

Landschapsontwikkelingsplan (2006)

In december 2006 werd de landschapsvisie 'Landschap in beweging' voor de gemeenten Beuningen, Druten en Wijchen afgerond en vervolgens in 2007 door de drie gemeenteraden vastgesteld. De samenhang en identiteiten van het historisch cultuurlandschap, onderscheiden in meerdere landschapstypen, vormen hierin het raamwerk voor nieuwe ontwikkelingen. Afhankelijk van het landschapstype is het cultuurhistorisch karakter hier sterker of minder sterk in de visie richting de toekomst aanwezig. Zo is in de uiterwaarden van Waal en Maas meer ruimte voor natuur en rivierdynamiek geboden, terwijl op de Waaloeverwallen het kleinschalige historisch cultuurlandschap vertrekpunt is.

Expliciet wordt uitgesproken dat aardkundige en archeologische waarden behouden en versterkt moeten worden en dat cultuurhistorische waarden behouden moeten blijven en als inspiratiebron gebruikt moeten worden, omdat zij bijdragen aan de identiteit van de landschapstypen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen behoud (beschermde stads- en dorpsgezichten, gemeentelijke en rijksmonumenten, de omgeving van de monumenten) en versterking van ruimtelijke patronen zoals dijken, achterkaden, wielen, wagen- en verkavelingspatronen etc. door deze structuren op te nemen in ontwerpen. Daarbij kan worden teruggegrepen op meerdere referentieperioden. Waar mogelijk wordt gestreefd naar educatief of recreatief gebruik van waardevolle objecten. De relatie tussen de hedendaagse landschappen, de historische achtergronden ervan en de mogelijkheden die dat voor de toekomst biedt komt in het plan duidelijk naar voren.

In oktober 2007 is vervolgens het eerste uitvoeringsplan afgerond. Hierin zijn 4 thema's met bijbehorende doelen geformuleerd, namelijk a) behouden en versterken landschap, b) economische dragers landschap, c) ecologisch netwerk en d) toegankelijkheid. Alle thema's hebben een directe relatie met de cultuurhistorische waarden in het landschap, maar met thema a is de relatie met meest duidelijk.
Om de doelen te kunnen bereiken is sturing nodig, mogelijk in volgorde van passiviteit naar activiteit: faciliteren, stimuleren en actief sturen. Om de gewenste doelen te kunnen bereiken is vol-

gens de opstellers ook verankering in gemeentelijk beleid noodzakelijk. Het betreft het bestemmingsplan buitengebied, de welstandsnota, notitie recreatie en toerisme, monumenten, economisch beleidsplan, waterplan en het milieubeleidsprogramma.
In het uitvoeringsplan zijn uiteindelijk 15 in 2007 lopende projecten benoemd en 15 projecten voor de periode 2008-2012. In 2013 is een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld, dat een looptijd tot 2018 heeft. Hierin zijn projecten opgenomen met directe cultuurhistorische relevantie en met indirecte cultuurhistorische relevantie, zoals landschapsontwikkelingsprojecten. Hieronder een selectie:

- Gebiedsuitvoeringsprogramma Maas en Waal (GUP) (indirect);
- Landschappelijke inpassing (bedrijfs)bebouwing (indirect);
- QR-codes op cultuurhistorisch waardevolle plaatsen (direct);
- Cultuurhistorische landschapselementen, herstel, belevingbevordering en aanleg (direct);
- Maasheggenherstel, deel van cultuurhistorische landschapselementen (direct);
- Bevorderen herkenbaarheid historische waterlopen (direct);

Elk jaar wordt het uitvoeringsplan van het landschapsontwikkelingsplan geëvalueerd. De concrete projecten komen hierin aan de orde.

Erfgoedverordening en restauratiesubsidieregeling (2010)

Op 6 januari 2011 trad de huidige erfgoedverordening van de gemeente Beuningen in werking. In deze verordening zijn de mogelijkheden om gemeentelijke monumenten te kunnen aanwijzen vastgelegd, en is bepaald welke regels gelden met betrekking tot de instandhouding van gemeentelijke monumenten. Ook zijn hierin de regels vastgelegd met betrekking tot beschermde archeologische monumenten en gebieden met specifieke archeologische verwachtingswaarden. Tenslotte is hierin een subsidieregeling ten aanzien van gemeentelijke monumenten uitgewerkt.

Structuurvisie (2012)

Op 8 mei 2012 werd de structuurvisie ‘Groen en dynamisch’ vastgesteld door de gemeenteraad van Beuningen. Hierin zijn de hoofdlijnen van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende 10 tot 20 jaar vastgelegd. Hierin zijn structuurvisies voor deelgebieden uit de jaren ervoor gecombineerd met een nieuwe visie voor het overige gedeelte van het gemeentelijk grondgebied. Cultuurhistorie komt als onderwerp meerdere malen in de structuurvisie voor. Als hoofdopgave is geformuleerd om de cultuurhistorische waarden onder de structuur van het dorp Beuningen meer zichtbaar te maken. Daarnaast is uitgesproken dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarden steeds het uitgangspunt zijn bij de ontwikkeling van Ewijk. Daar houdt de aandacht voor cultuurhistorie echter niet op. Op een groot aantal andere pagina’s in de structuurvisie wordt impliciet naar cultuurhistorische waarden verwezen, bijvoorbeeld waar het gaat om de kwaliteitsverbetering van oude linten in Weurt door deze te herinrichten met aansluiting op de historische karakteristiek.

De scheidslijn tussen ‘landschappelijke waarden’ en ‘cultuurhistorische waarden in het landschap’ is vaak erg dun. Bij de afronding van Ewijk is men van plan het landschap te gebruiken

als onderlegger. Daarbij doelt men op het gebruiken als vertrekpunt van ‘landschapskenmerken, zowel in het veld herkenbare elementen als historische verwijzingen, archeologie en bodemtechnische bijzonderheden’. In het stedelijk gebied van Ewijk vormen de historische linten het vertrekpunt. Voor het uiterwaardengebied geldt dat ‘behoud, versterken van de leesbaarheid van het landschap en behoud van cultuurhistorische elementen’ één van de (deel)hoofdopgaven is. Op de oeverwallen vormen enkele bijzondere historische structurende elementen van het rivierengebied (paden over kwelkaden, voormalige loop dijk, landgoederen) de dragers.

Wanneer we vervolgens weer opschalen zien we dat – ook al wordt het soms niet expliciet als historisch benoemd – in grote lijnen de historische landschapsstructuur van oeverwallen, uiterwaarden en kommen als waardevol wordt gezien, met in de bebouwde kommen een wat meer genuanceerde benadering op specifieke onderdelen of in specifieke (delen van) kommen. Met name ten noorden van de A50-N322 zijn ontwikkelingen voorzien met een groot ruimtebeslag, zoals de zandwinning Beuningse Plas en de zandwinningslocatie H1 bij Winssen.

Groenbeleidsplan (2012)

In het groenbeleidsplan van de gemeente Beuningen komt cultuurhistorie als één van de andere ‘functies’ voor die bij de visievorming betrokken is, naast spelen, water, archeologie en recreatie. Dit komt onder meer terug in de historische linten als speciaal aandachtsgebied en in de bijzondere aandacht voor waardevolle of monumentale bomen. Deze linten worden door versterking met bomenrijen herkenbaarder. Hetzelfde geldt voor de historische dorpskernen. Hiermee wordt aangesloten bij één van de doelen van het LOP, namelijk het zichtbaar maken van historie.

Bomenverordening (2012)

Beuningen beschikt over een bomenverordening waarin regels met betrekking tot het bomenbestand in de gemeente zijn opgenomen. Leidend document hierin is de gemeentelijke Groene Kaart, waarop monumentale en waardevolle groenelementen zijn opgenomen. De verordening heeft betrekking op deze bomen en op alle andere bomen die in gemeentelijk bezit zijn.

Coalitieakkoord (2014)

Cultuurhistorie als zodanig komt in het coalitieakkoord van Beuningen niet voor. Impliciet is dat echter wel het geval, bijvoorbeeld in de paragraaf over recreatie en toerisme: *wij hebben een gevarieerde en karakteristieke gemeente die gezien mag worden*. Men is voornemens de promotie van Beuningen te versterken en Beuningen beter op de kaart te zetten.

Welstandsnota

Welstandsnota’s zijn doorgaans ingestoken vanuit een analyse van de bebouwingskarakteristiek zoals die zich historisch in een specifiek gebied heeft ontwikkeld. Daarmee gecombineerd of geconfronteerd worden eigentijdse wensen voor specifieke nieuwe functies. In algemene zin wordt in welstandsnota’s gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, waarin (cultuurhistorische) kenmerken een belangrijke rol spelen. Met name voor wijken uit de laatste de-

cennia gaat cultuurhistorie langzaam over in meer algemene ruimtelijke kwaliteit. Dit zien we ook terug in de welstandsnota van Beuningen. In het buitengebied komt de historische karakteristiek en de wens tot behoud daarvan heel sterk naar voren. Ook in meer recente wijken komt de “historische” karakteristiek van het oorspronkelijke ontwerp als kader naar voren. In gebieden met meer recente grootschalige ontwikkelingen, zoals het de Heuve Shoppingpark, speelt cultuurhistorie vanuit het perspectief van welstand geen rol.

B1.3.3 Wijchen

Waternota Wijchen (2004)

In 2004 heeft de gemeente Wijchen een beleidsnota vastgesteld met betrekking tot het thema ‘water’. Alhoewel in 2004 de aandacht voor het thema cultuurhistorie al wel toenam, werd het op dat moment nog niet automatisch meegenomen bij het opstellen van ruimtelijk beleid. Cultuurhistorie komt als thema in deze nota beperkt terug. Alleen het Wijchens Ven, de Balgoijse Wetering, de (nagenoeg verdwenen) Elst in het stedelijk gebied, oude rivierbochten van de Maas en oude veerstoepen, de grachten rond de kastelen van Wijchen, Hernen en Batenburg en het Hernens Meer worden aangeduid als cultuurhistorisch waardevol. In het projectenoverzicht wordt het versterken van de (herkenbaarheid van de) historische betekenis van De Elst als cultuurhistorisch project benoemd. Voor die laatste lopen op dit moment al voorbereidingen als het gaat om visualisatie van een deel van genoemd water en publieksinformatie via QR-codes en ANWB-informatiepanelen.

Landschapsontwikkelingsplan (2006)

Voor details met betrekking tot het landschapsontwikkelingsplan verwijzen we naar § 3.3.1 (Beuningen). Daarbij moet nog worden opgewerkt dat Wijchen de essentie van het LOP inmiddels in het bestemmingsplan buitengebied heeft verwerkt.

Strategische Visie 2025 (2007)

In deze strategische visie is vooral ingezet op inbreiding en revitalisering binnen het stedelijk gebied als het gaat om nieuwbouw. Daarnaast is er een vervoersparagraaf die binnen dit kader minder relevant is. De strategische visie heeft als input gediend voor de structuurvisie (zie verderop).

Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017 (2008)

Bij het beschrijven van de gewenste ontwikkelingen op groengebied richt Wijchen zich in de eerste plaats op verbetering van de samenhang tussen de verschillende groenelementen, verbeteren van de entrees naar het centrum en versterking van beleving en gebruik van bijzondere groengebieden. Cultuurhistorie is een expliciet onderwerp in deze nota, tot uiting komend in het feit dat ook belangengroepen op dit terrein hebben meegedacht. Bomenrijen worden van belang geacht voor de markering van cultuurhistorische lijnen. Bij de uitgifte van reststroken is opgeno-

men dat het geen invloed mag hebben op cultuurhistorische of archeologische waarden. Ook in de verschillende deelgebieden worden cultuurhistorisch waardevolle terreinen, zoals de omgeving van kasteel, molen en Tienakker, expliciet benoemd. Interessant hierbij is dat objecten ook als referentie worden genoemd en niet alleen vanwege hun intrinsieke waarde: de molen refereert aan het agrarische karakter van de kern Wijchen. Samenvattend kunnen we stellen dat cultuurhistorie een leidend thema is binnen het plan, al is wel opmerkelijk dat het woord 'cultuurhistorie' alleen wordt genoemd in relatie tot de kern en niet in relatie tot alle andere delen van de bebouwde kom van Wijchen. Cultuurhistorische waarden van naoorlogse woningbouw zijn pas na 2008 in de schijnwerper komen te staan.

Monumentennota Wijchen 2008-2015 (z.j.)

In deze monumentennota is het gemeentelijk beleid van Wijchen ten aanzien van het monumentaal erfgoed vastgelegd. Dat beleid richt zich in de eerste plaats op het vergroten van het maatschappelijk draagvlak onder monumenteneigenaren en het verbeteren van voorlichting, maar daarnaast ook door het leveren van een bijdrage aan het erfgoedbeheer. Zo is voorgesteld om de subsidieverordening aan te passen en het subsidiebedrag te indexeren. Het opstellen van de erfgoedverordening is eveneens een beleidsdoel geweest. Het beoogde opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart heeft inmiddels plaatsgevonden. Ook is aandacht geschonken aan de uitvoering en handhaving van het monumentenbeleid en het aanpassen van de Verordening op de monumentencommissie (hetgeen eveneens heeft plaatsgevonden). Het herijken van de monumentenlijst en het aanwijzen van Wijchen als beschermd gezicht werd eveneens als beleidsdoel gesteld.

Interessant in het kader van deze nota is ook de wens om te komen tot een zo goed mogelijke ambtelijke afstemming als het gaat om de raakvlakken van cultuurhistorisch beleid met ander beleid, zoals natuur- en landschapsbeleid en planologie. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor met name de beleidsadviseurs voor de diverse vakgebieden binnen de organisatie.

Visie op toerisme in Wijchen 2009-2015 (2009)

In vervolg op de voorgaande nota toerisme is de doelstelling om de werkgelegenheid in de toeristische sector te bevorderen, waarbij gestreefd wordt meer toeristen te trekken die langer in Wijchen verblijven. Cultuurhistorie is een aspect dat in vele passages in de nota terugkomt, zowel in de aangehaalde rijks- en provinciale beleidsdocumenten, als in het destijds staande gemeentelijk beleid, als in het nieuw verwoorde beleid. Daarnaast komt de waarde van het (historisch) cultuurlandschap impliciet aan de orde als wordt gesproken over extensieve recreatie in het buitengebied. De bezoekers associëren de naastgelegen regio Rijk van Nijmegen met natuur, landschap en cultuurhistorie, wat kansen voor Wijchen biedt. In de SWOT-analyse wordt de rijke cultuurhistorie naast de 'afwisselende natuur [17], aanwezigheid van het rivierenlandschap, aanwezigheid van rust en ruimte en authenticiteit van de dorpen' (ook aspecten van het historisch

[17] Het is onduidelijk wat men hier als 'natuur' aanduidt; waarschijnlijk doelt men op extensief gebruikt cultuurlandschap, zoals de uiterwaarden.

cultuurlandschap) als sterkte genoemd. In de confrontatiematrix wordt cultuurhistorie als sterkte met name gekoppeld aan de toename van het aantal 50+ ers, terwijl de authenticiteit van de dorpen aan de behoefte aan authenticiteit en de toename van het aantal 50+ ers wordt gekoppeld.

Dit alles leidt in de 'visie op toerisme' tot de conclusie dat cultuurtoerisme naast plattelandstoerisme en promotie één van de pijlers van het toerisme in Wijchen is. Daar komt bij dat ook plattelandstoerisme een cultuurhistorische betekenis heeft. De regionale component als aspect van betekenis wordt ook in de nota aangestipt, vooral richting het westen en oosten (Land van Maas en Waal en verder richting oosten) en in mindere mate richting het zuiden (Brabant). De economische betekenis van het toerisme wordt erkend.

Als we bekijken wat dan als cultuurhistorie wordt aangemerkt, is die definitie in de nota erg beperkt. Men noemt de molens, het Museum Kasteel Wijchen, de drie kastelen en de monumenten in zijn algemeenheid, waarbij zowel monumentale gebouwen als herdenkingsmonumenten worden genoemd.

Men concludeert dat met betrekking tot de natuur- en landschapsbeleving en cultuurhistorie de meeste kansen gerelateerd zijn aan de toename van het aantal 50+ ers. Het investeren wordt als taak gezien van ondernemers én de gemeente. Uit deze conclusies komt een aantal actiepunten voort, die deels betrekking hebben op het cultuurhistorische aspect, zoals de verbetering van het haventje van Batenburg om het stadje beter te ontsluiten en het thema 'Land van de Heerlijkheden', waarvoor een bezoekerscentrum in Leur zou worden ingericht (hetgeen inmiddels tot stand is gekomen). Hiermee diende een impuls gegeven te worden aan de gebiedsrecreatie, met name op de fiets. De uitbreiding van het museum in Wijchen en het regionaal cultuurpact van de provincie zijn twee andere actiepunten met een cultuurhistorische relevantie. Specifiek onder het kopje cultuurhistorie staat het benadrukken van het Romeinse verleden binnen de Euregiocontext, het promoten van de watergebonden cultuurhistorie (industrieel erfgoed, beheersing, beleving en natuur), het ontwikkelen van een fietsrouteboekje m.b.t. monumenten en het ontwikkelen van een informatieboekje ('sporenboek') over de cultuurhistorie binnen de gemeente.

Structuurvisie Wijchen (2009)

In 2009 is de nieuwe structuurvisie van de gemeente Wijchen opgesteld en vastgesteld. Cultuurhistorie en archeologie vormen hierin samen één van de lagen binnen de huidige woon- en leefomgeving. Hiermee sterk verwante lagen zijn bodem en water, natuur en landschap. Zo komt onder het aspect 'natuur' het advies 'behoud en ontwikkeling landschap en natuur' voor en worden onder 'landschap' de verschillende cultuurlandschappen met daaraan verbonden opgaven met een historische insteek benoemd. In het hoofdstuk 'cultuurhistorie en archeologie' worden als kansen behoud van cultuurhistorische waarden, versterken van cultuurhistorische landschapselementen en patronen en openstelling of gebruik van cultuurhistorische objecten (m.n. gebouwd erfgoed) genoemd. Verder worden ook andere keuzes gemaakt die van belang zijn

waar het gaat om mogelijkheden om cultuurhistorie als factor van belang mee te laten wegen, zoals de ontwikkelingsgebieden voor grootschalige landbouw.

Voor het onderdeel Landschap haakt men aan op het reeds bestaande LOP en Groenstructuurplan. Verder worden het koesteren van de open ruimte rond de dorpen en Batenburg en het verbinden van landschap en stedelijke uitbreiding als aan de cultuurhistorie rakende gewenste ontwikkeling voorzien.

In het onderdeel cultuurhistorie worden de hiervoor genoemde kansen uitgewerkt. Die uitwerking is duidelijk nog gebaseerd op de periode vóór MoMo. De ambitie van de gemeente met betrekking tot de aspecten ‘behoud van de cultuurhistorische waarden’ en ‘versterken van cultuurhistorische landschapselementen en patronen’ beperkte zich tot het aanwijzen van Batenburg en Leur als beschermd gezicht en meerdere gebouwen als beschermd object.

Erfgoedverordening (2010)

De gemeentelijke erfgoedverordening van Wijchen voorziet in de mogelijkheid om gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Met betrekking tot voorgenomen aanpassingen aan deze monumenten zijn sturende/richtinggevende regels en een vergunningplicht opgenomen. Ook zijn hierin regels ten behoeve van de instandhouding van archeologische terreinen opgenomen, waartoe tevens vrijstellingsgrenzen en dieptegrenzen voor de onderzoeksplicht behoren. De erfgoedverordening kent tevens de mogelijkheid tot het aanwijzen van een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Welstandsnota (2013)

Welstandsnota’s zijn doorgaans ingestoken vanuit een analyse van de bebouwingskarakteristiek zoals die zich historisch in een specifiek gebied heeft ontwikkeld. Daarmee gecombineerd of geconfronteerd worden eigentijdse wensen voor specifieke nieuwe functies. In algemene zin wordt in welstandsnota’s gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, waarin (cultuurhistorische) kenmerken een belangrijke rol spelen. Met name voor bebouwing uit de laatste decennia gaat cultuurhistorie langzaam over in meer algemene ruimtelijke kwaliteit.
In Wijchen is belangrijk dat de welstandstoets voor latere toevoegingen en bijgebouwen is verdwenen. Voor hoofdgebouwen, beschermde gezichten, monumenten, veldlinten en dijklinten en gebieden met een beeldkwaliteitsplan blijft die toets wel bestaan. Hier blijkt al uit dat men voor beschermde en ten dele ook niet-beschermde cultuurhistorische waarden een uitzondering maakt. Verder gaat ook deze nota uit van gebiedstypen met historisch gegroeide karakteristieken waar specifieke toetsingscriteria uit voortkomen.

Coalitieakkoord (2014)

Cultuurhistorie komt niet expliciet voor in het coalitieakkoord van Wijchen. De enige verwijzing ernaar is dat men stelt: “*Karakteristieke panden dragen sterk bij aan de uitstraling van het straatbeeld en het landschap. Dit willen we graag zo houden*.”

B1.3.4 Heumen

Welstandsnota (2004)

Welstandsnota's zijn doorgaans ingestoken vanuit een analyse van de bebouwingskarakteristiek zoals die zich historisch in een specifiek gebied heeft ontwikkeld. Daarmee gecombineerd of geconfronteerd worden eigentijdse wensen voor specifieke nieuwe functies. In algemene zin wordt in welstandsnota's gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, waarin (cultuurhistorische) kenmerken een belangrijke rol spelen. Met name voor bebouwing uit de laatste decennia gaat cultuurhistorie langzaam over in meer algemene ruimtelijke kwaliteit.
De historische insteek klinkt onder meer door in de verschillende gebieden binnen de categorie 'historisch gegroeide gebieden', namelijk de historische dorpsgebieden en historische dorpse bebouwingslinten. Woongebieden zijn vanuit hun oorspronkelijke karakteristiek beschreven, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen bijvoorbeeld woonwijken uit de wederopbouw, de woonerven en de projectmatige woningbouw. Ook het buitengebied is sterk vanuit de historische karakteristiek ingestoken: *De oorspronkelijke karakteristiek van de erven staat hierdoor eveneens onder druk.* Uiteindelijk is de hele gemeente in welstandsniveau's ingedeeld, variërend van zware toetsing tot welstandsvrij. Deze beide extremen ontbreken; gekozen is voor de reguliere toetsing (buitengebied, historische dorpsgebieden, historische dorpse linten en enkele categorieën van recentere ontwikkelingen) en de soepele toetsing (planmatige naoorlogse wijken).

Groenstructuurplan (2007)

Heumen heeft een visie ontwikkeld op de gewenste groenstructuur in de gemeente, in de eerste plaats in de kernen. Cultuurhistorie komt hierin als onderdeel terug, zij het dat wordt geconstateerd dat buiten enkele individuele bomen het merendeel van het groen van na 1960 dateert. Er wordt in het stuk aangegeven dat de cultuurhistorisch waardevolle bomen nog geïnventariseerd dienen te worden.
Daar staat tegenover dat een deel van het groen weliswaar niet oud is, maar als structuur wél een historische dimensie kent. Zo wordt ingegaan op de bomenrij langs de Rijksweg, een historisch gegeven dat nu nauwelijks nog te herkennen is.

Waterplan (2008)

RPS/BCC heeft in opdracht van de Gemeente Heumen en het Waterschap Rivierenland in 2008 een waterplan voor de kernen opgesteld. De cultuurhistorisch-landschappelijke inleiding is beperkt en algemeen. Cultuurhistorie is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld ecologie, geen expliciet onderdeel van het plan.

Erfgoedverordening (2011)

De erfgoedverordening van Heumen is vergelijkbaar met die van Beuningen. De mogelijkheid tot het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en de vergunningplicht ten aanzien van wijzigin-

gen zijn opgenomen, evenals verplichtingen ten aanzien van het archeologisch bodemarchief. In tegenstelling tot in Wijchen kennen Heumen en Beuningen geen mogelijkheden voor een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Toetsingskader Ruimte voor ruimteregeling (2011)

Dit toetsingskader is opgesteld naar aanleiding van het Bestemmingsplan Buitengebied (2009) en vooruitlopend op de structuurvisie en beoogt een beleidslijn weer te geven voor de ruimte-voor-ruimteregeling. Cultuurhistorie komt zijdelings aan de orde, bijvoorbeeld door te stellen dat de bouw van woningen in plaats van te slopen agrarische bebouwing mogelijk is, maar dat dat niet mogelijk is als het gaat om monumentale, karakteristieke of cultuurhistorisch waardevolle panden. Ook moet de woningbouw landschappelijk worden ingepast en vindt er verevening plaats door de aanleg van landschappelijke beplanting en/of wordt er een bijdrage geleverd aan het realiseren van een deel van de Ecologische Hoofdstructuur. Voor het referentiekader van de landschappelijke inpassing wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan Gelderland 2011. Ook dienen er onderzoeken plaats te vinden bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid, maar daar is geen sprake van cultuurhistorisch onderzoek (wel van archeologisch onderzoek). Tenslotte dient er een beeldkwaliteitsplan te worden overlegd.

Gebiedsuitvoeringsprogramma (2012)

Heumen heeft samen met Beuningen, Druten, Wijchen (de drie LOP-gemeenten) en West Maas en Waal een gebiedsuitvoeringsprogramma opgesteld. Hierin waren ook de groenblauwe diensten, één van de projecten van het LOP, opgenomen. Particuliere grondeigenaren konden tegen marktconforme vergoedingen afspraken maken over landschapsherstel en –beheer. In het voorjaar van 2012 heeft een provinciale beleidswijziging plaatsgevonden en is het realiseren van landschapsdoelen door gemeenten in samenwerking met andere gebiedspartijen de insteek. Landschapsbeheer Gelderland heeft hiervoor de nulmeting verricht. Voorzien is om het GUP voorjaar 2014 vast te stellen. Het GUP bevat in de eerste plaats uitvoeringsprojecten op het vlak van landschappelijk herstel, waarbij met enige regelmaat wordt verwezen naar cultuurhistorische kwaliteiten. Herstel van landschapselementen en toeristisch-recreatief ontsluiten van belangrijke cultuurhistorische kenmerken zijn voorname doelstellingen van het GUP.

Beleidsnota Vrijetijdseconomie 2013-2016 (2013)

In deze beknopte nota komt cultuurhistorie terug. Daarbij wordt een relatie gelegd met het bezoekerscentrum Land van de Heerlijkheden in Leur, waar het middeleeuws erfgoed centraal staat. Meteen wordt daarmee ook de regionale samenwerking gezocht. Binnen de verbetering van het aanbod is het beleefbaar maken van het verleden één van de twee aandachtspunten. Daarbij worden het belevenisnetwerk ‘Spannende Geschiedenis’ en het Kroonwerk De Coehoorn als voorbeelden genoemd. Daarbij wordt van belang geacht om bestaande projecten voortdurend te benutten. In de uitvoeringsparagraaf zijn het project Land van Walrick 2012-2014, het eventuele vervolg van het project Kroonwerk De Coehoorn en het toerisme rond de rivieren opgenomen.

Structuurvisie Heumen 2025 (2014)

Cultuurhistorie in expliciete zin wordt alleen in algemene termen aangeduid. De gemeente staat op het standpunt dat cultuurhistorie als kwaliteit beter zichtbaar gemaakt en benut moet worden voor zowel de bewoners als voor toeristen en recreanten.

Als we verder lezen blijkt toch dat cultuurhistorie nog wel op meer plaatsen in de structuurvisie wordt aangehaald. In de ambities wordt cultuurhistorie samen met landschappelijke variatie als kwaliteit genoemd die vorm en inhoud geeft aan de identiteit van de gemeente Heumen. Deze maken volgens de structuurvisie bovendien het wonen, leven en recreëren in de gemeente Heumen aantrekkelijk. Ook is men van zins om cultuurhistorisch erfgoed concreet aan te duiden en te visualiseren op een kaart die zal behoren bij een wijziging van de welstandsnota.

Dat landschap ook een cultuurhistorische kwaliteit is, wordt in de paragraaf ‘landschap’ bevestigd: *Het landschap van de gemeente Heumen wordt versterkt op basis van de historisch landschappelijke structuren waarmee de oorspronkelijke cultuurlandschappen herkenbaar zijn*. Als inzet voor de toekomst wordt behoud en waar mogelijk versterking genoemd. Voor de verschillende landschapstypen worden karakteristieken beschreven.

Zowel voor enkele afzonderlijke deelgebieden als voor de landschapstypen zijn in de structuurvisie ruimtelijke visies opgenomen. De ambities in de projectgebieden Lierdal, de Landschapszone Malden-Noord en de Teersche Sluispolder evenals de Maasuiterwaarden leveren een bijdrage ‘aan het behouden en versterken van de cultuurhistorische waarden in de gemeente’. Bij de oeverwallen, het Neder- en Overasseltsche Broek, de natuurgebieden (Overasseltsche Vennen, Heumensbos, Elshof, Erpewaai, Heumensoord en Maldens Vlak) wordt deze conclusie niet getrokken, alhoewel in de beschrijvingen wel de cultuurhistorische waarden worden benadrukt en in de ruimtelijke visies wel bijvoorbeeld welstandstoetsen van belang worden geacht en ‘het historische cultuurlandschap met historische bebouwing’ tot de belangrijkste waarden wordt gerekend. Op deelaspecten wordt dus cultuurhistorie (impliciet) wel relevant geacht. Elders worden (historische) landschapswaarden nadrukkelijk niet benoemd, zoals in het Broek (landbouw als belangrijkste waarde) en de natuurgebieden (natuurwaarden en recreatieve gebruik als belangrijkste elementen).

In de dorpen worden cultuurhistorische waarden nergens heel nadrukkelijk vermeld. Ruimtelijke kwaliteit en de verweving met het buitengebied spelen echter vooral in Heumen, Overasselt en Nederasselt wel een rol. Voor Malden wordt de constatering dat men aan de grenzen van de groei zit door omliggende waardevolle landschappen genoemd. Daardoor worden overal (historisch-)landschappelijke kwaliteiten toch nog indirect als wegingsfactor benoemd. Die kwaliteiten worden ook in specifieke zones, zoals de Rijksweg en de dorpsranden, van belang geacht.

Coalitieakkoord Heumen (2014)

Heumen is de enige van de 4 gemeenten waar cultuurhistorie expliciet in het coalitieakkoord voorkomt: *Voor alle dorpen geldt dat een goede fysieke woonomgeving een positieve invloed*

heeft op de leefbaarheid. De coalitie beschouwt investeren in de fysieke woonomgeving ook als investeringen in mensen. Daarbij wil de coalitie in alle dorpen de cultuurhistorie versterken.
Dat wil zij nadrukkelijk in samenwerking met de inwoners en het Erfgoedplatform doen. Hiervoor zijn enige middelen vrijgemaakt. Bij Nederasselt wil men verder de zichtbaarheid van het verdedigingswerk Coehoorn versterken. Bij de herinrichting van de Kuilseweg als fietspad wil de coalitie rekening houden met het cultuurhistorische karakter van de vroegere Romeinse weg.

B1.3.5 Druten

Landschapsontwikkelingsplan (2006)

Voor details met betrekking tot het landschapsontwikkelingsplan verwijzen we naar § 3.3.1 (Beuningen).

Nota Leefbaarheid kleine kernen gemeente Druten 2007 (2007)

Om de kleine dorpen leefbaar te houden heeft de gemeente Druten een visie opgesteld waarin thema's met betrekking tot leefbaarheid aan de orde komen. Cultuurhistorie, landschap of aanverwante aspecten komen in de nota niet voor.

Waterplan (2007)

In 2007 werd door Arcadis in opdracht van de gemeente Druten en het Waterschap Rivierenland een waterbeleidsplan voor Druten opgesteld. Het is in de eerste plaats gericht op de stedelijke gebieden en de overgangsgebieden naar het buitengebied. Als kernwoord van het huidige waterbeleid wordt 'water inzetten voor recreatie, natuur en cultuur' wordt genoemd. In de visie wordt dit verder uitgewerkt; cultuurhistorische elementen zijn in de visie duidelijk herkenbaar in het landschap. Onder de noemer 'ruimtelijke kwaliteit' komt het daarnaast nog impliciet voor. Cultuurhistorie is in het waterplan echter geen doel op zich.

Cultuurbeleid (2009-2012)

In de kadernota cultuurbeleid geeft de gemeente Druten aan welk beleid zij wil voeren op het gebied van cultuur. Cultuurhistorie is een nadrukkelijk onderdeel en is in één van de hoofdstukken uitgewerkt. Uit het hoofdstuk komen drie beleidsvoornemens voort:

1. het stimuleren van het ontsluiten van cultuurhistorische waarden voor een breder publiek
2. het betrekken van de verenigingen die zich bezig houden met cultureel erfgoed bij het cultuurbeleid, via deelname aan het cultureel netwerk
3. Voortzetten financiële ondersteuning bovengenoemde verenigingen die actief zijn op het gebied van het immateriële cultuurhistorische erfgoed

In het hoofdstuk wordt tevens een nadrukkelijke koppeling gelegd met de Beleidsnota Monumentenzorg 2007-2011. Zowel voor die nota als de nota cultuurbeleid geldt dat zij een beperkte looptijd hadden die momenteel verstreken is.

Erfgoedverordening 2010 (2009)

De erfgoedverordening van Druten is vergelijkbaar met die van Beuningen en Heumen. De mogelijkheid tot het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en de vergunningplicht ten aanzien van wijzigingen zijn opgenomen, evenals verplichtingen ten aanzien van het archeologisch bodemarchief. In tegenstelling tot in Wijchen kennen Druten, Heumen en Beuningen geen mogelijkheden voor een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Woonvisie 2012 (2012)

De gemeente heeft de woonvisie opgesteld om het prettige woonklimaat te behouden en te versterken. Cultuurhistorische waarden hebben in de afwegingen geen rol gespeeld.

Structuurvisie (2012)

De structuurvisie van de gemeente Druten bevat inventarisaties en analyses van cultuurhistorie & archeologie, van natuur en van landschap. Deze aspecten zijn uitgewerkt. In de structuurvisie wordt de nauwe verbondenheid van cultuurhistorie en landschap aangestipt, en tegelijk wordt vooral de nadruk gelegd op enkele facetten, zoals de landgoederen en de historische kernen. Behoud, versterking en gebruik in routes worden als belangrijke kansen van erfgoed gezien. Ook wordt als kans het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart aangegeven, hetgeen inmiddels is uitgevoerd. In de analyse van natuurwaarden wordt de verbondenheid met cultuurhistorie overigens niet aangestipt. Dat gebeurt wel weer in de landschappelijke paragraaf, waar cultuurhistorie als één van de waarden van landschap wordt aangegeven, naast aardkunde, archeologie, ecologie en ‘landschap’. Per hoofdlandschapstype worden ontwikkelingskansen aangegeven, die in de eerste plaats – zonder het expliciet aan te geven – op de historische kwaliteiten zijn geënt. Belangrijk zijn de koppeling met het LOP en het waardevol landschap ‘Rivierduin Wijchen Bergharen’ uit het Streekplan. In de paragraaf Recreatie en toerisme komt gebruik van het historisch cultuurlandschap aan bod, alhoewel cultuurhistorie in die paragraaf nergens expliciet wordt genoemd.
Het visiegedeelte richt zich wat betreft cultuurhistorie en archeologie op de eerder genoemde drie kansen: behoud, versterking en gebruik van monumenten in routes. Onder ‘behoud’ wordt aangegeven dat behoudenswaardige objecten en bijzondere waarden een plek krijgen in bestemmingsplannen. Het versterken van cultuurhistorische landschapselementen wordt door de gemeente ondersteund (de vorm waarin wordt niet genoemd). Cultuurtoerisme wordt vooral als regionale kans aangestipt. Voor landschap wordt in het visiedeel niet expliciet naar cultuurhistorie verwezen; wel wordt het LOP opnieuw aangestipt. Onder ‘Recreatie en toerisme’ komt cultuurtoerisme als belangrijke pijler terug, evenals het toegankelijk en beleefbaar maken van het landschap. Druten heeft expliciet ingezet op toeristische ontwikkeling binnen het bredere kader van het Land van Maas en Waal.

Welstandsnota

(Cultuur)historische overwegingen spelen een belangrijke rol in de welstandsnota van de gemeente Druten. De nota wordt ondersteund door een stevige historische analyse, terwijl de ge-

biedsdifferentiatie deels op basis van historische gronden heeft plaatsgevonden. Zo vormen de historische dorps- en lintbebouwing één van de gebieden. In het buitengebied is de historische structuur leidend, waarbij onderscheid wordt gemaakt in de 'uiterwaarden en natuurgebieden', het 'agrarisch landschap' en 'De Tuinen van Appeltern'. Op de term 'uiterwaarden' na is deze onderverdeling van het buitengebied dus vooral functioneel. Wanneer we kijken naar de beoordelingscriteria, blijken ook die gerelateerd te zijn aan bebouwingskenmerken van de verschillende gebieden zoals die door de geschiedenis heen zijn overgeleverd.

Groenbeleidsplan

Het Groenbeleidsplan van Druten bestaat uit een aantal bouwstenen en is in 2004 opgesteld door Oranjewoud in samenwerking met de gemeente Druten. Cultuurhistorie komt in het document regelmatig aan de orde, vooral in de beleidsanalyse (bouwsteen 1) die overigens grotendeels over beleid gaat dat al vóór 2004 werd opgesteld en nu door nieuwe documenten is vervangen. In het groenbeleidsplan wordt een onderscheid gemaakt tussen cultuurlijk groen, halfcultuurlijk groen, half-natuurlijk groen en natuurlijk groen. Vooral in de eerste twee categorieën valt groen met een cultuurhistorische betekenis. Voor het cultuurlandschap als totaal spelen de laatste twee categorieën echter ook een rol. Alle categorieën worden gekoppeld aan een beheerzonering. In bouwsteen 2 is de landschappelijke hoofdstructuur uitgewerkt, die in de eerste plaats op historische karakteristieken is gebaseerd. Ook in de analyse van de kernen (bouwsteen 3) komt cultuurhistorie als onderdeel terug, bijvoorbeeld bij de aanduiding van de structuur van de kernen als geheel, bij beschrijving van kasteelterreinen en het verleden van de steenindustrie. Cultuurhistorie is in het groenbeleidsplan derhalve uitgebreid verankerd.

Dorpsontwikkelingsplannen Horssen, Deest en Afferden

Voor Deest (2008) en Horssen (2010) zijn dorpsontwikkelingsvisies opgesteld, voor Afferden (2009) een woonvisie.

De dorpsontwikkelingsvisie van Deest start met een historische schets, alhoewel die vooral landschapsarchitectonisch en niet zozeer historisch of historisch-geografische ingestoken is. Het vormt evenwel een verantwoorde basis voor de visie daarna.
De visie van Horssen kent eveneens zo'n historische inleiding, alhoewel zeer beperkt van karakter en zeer op hoofdlijnen. Ondanks die magere aftrap komt de historische basis van Horssen daarna wel zeer geregeld aan de orde als vertrekpunt voor ontwikkelingen.
De historische inleiding van de woonvisie van Afferden en de daaraan gekoppelde structuuranalyse is uitgebreider dan die in de beide dorpsontwikkelingsvisies. Deze historische basis komt in de verdere uitwerking ook regelmatig terug.

Hoofdlijnen van beleid (2014)

Cultuurhistorie komt eenmaal expliciet voor in het coalitieakkoord van Druten. Voor het beleidsterrein economie en toerisme neemt men zich voor markante historische punten te voorzien van informatieborden. Van andere toeristisch-recreatieve voornemens wordt niet duidelijk gesteld welke rol cultuurhistorie hierin speelt.

Bijlage 2 - Beschrijving planologische borging per gemeente

2.1 Beuningen

De gemeente Beuningen kiest ervoor geen paraplubestemmingsplan vast te laten stellen. Redenen daarvoor zijn de verwachte extra last voor de inwoners en de constatering dat de meeste initiatiefnemers uit zichzelf al zorgvuldig omgaan met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Daarnaast is de gemeente voornemens om in aanloop naar de omgevingsvisie en het omgevingsplan het bestaande beleid, dus ook op het vlak van cultuurhistorie, te evalueren en uiteindelijk voor te leggen aan de gemeenteraad.
Bij nieuwe ontwikkelingen zal de gemeente Beuningen cultuurhistorische belangen wel afwegen, zoals wettelijk verplicht.
Op de beleidskaart zijn daarnaast de meest waardevolle karakteristieke of beeldbepalende panden opgenomen. Aandacht daarvoor vindt het college van belang. De groenelementen binnen de gemeente worden reeds voldoende beschermd door het groenbeleidsplan en het kapvergunningstelsel in de APV.

2.2 Druten

De gemeente Druten wil de gebieden met een hoge en zeer hoge cultuurhistorische waarde beschermen. Voor de bescherming van de geïnventariseerde cultuurhistorische waarden wordt geen apart paraplubestemmingsplan opgesteld. De geïnventariseerde waarden zullen worden in de meegenomen in op te stellen nieuwe bestemmings- en periodieke plannen. De bescherming van de cultuurhistorische waarden geschiedt door middel van een dubbelbestemming.

Deze dubbelbestemming heeft voornamelijk tot doel om cultuurhistorie een rol te laten spelen bij de besluitvorming omtrent ruimtelijke ontwikkelingen in de betreffende gebieden. Dit gebeurt door:

- een nadere eisenregeling op grond waarvan het college van burgemeester en wethouders bij een aanvraag om vergunning voor de activiteit bouwen, nadere eisen kunnen stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bouwwerken indien dit noodzakelijk wordt geacht ter voorkoming van een onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden in het gebied;
- een vergunningplicht voor werken en werkzaamheden waarbij de cultuurhistorische waarde van het gebied als belang bij de vergunningverlening wordt meegewogen;
- een regeling waarmee de wijzigingsbevoegdheden en afwijkingsbevoegdheden in de geldende bestemmingsplannen worden aangevuld met de bepaling dat beoordeeld dient te worden in hoeverre het wijzigingsplan of de vergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan een onevenredige afbreuk van de cultuurhistorische waarden in het gebied tot gevolg heeft.

De dubbelbestemming brengt beperkte extra regeldruk met zich mee maar sluit optimaal aan bij de regelingen zoals die reeds in de geldende bestemmingsplannen zijn opgenomen. Alleen voor die gebieden waar thans geen vergunningplicht voor werken en werkzaamheden is opgenomen, maar die wel gewaardeerd zijn als gebieden met een hoge of zeer hoge cultuurhistorische waarde, wordt een vergunningplicht voor werken en werkzaamheden geïntroduceerd waarbij beoordeeld dient te worden of de werken en/of werkzaamheden een onevenredige [18] afbreuk aan de cultuurhistorische waarden van het gebied doen. Deze 'extra regeldruk' wordt echter gerechtvaardigd doordat deze alleen geldt in de vanuit een cultuurhistorisch oogpunt bezien hoogst gewaardeerde gebieden.

2.3 Heumen

De gemeente Heumen kiest ervoor geen paraplubestemmingsplan cultuurhistorie vast te laten stellen, maar samen met de bewoners van Heumen een nieuw traject te starten. Er zal in dat kader een werkgroep 'karakteristieke panden' worden samengesteld en nagegaan worden of er aanleiding is een dergelijk bestemmingsplan vast te stellen.
De groenelementen die cultuurhistorisch waardevol worden geacht worden in eerste instantie beschermd door middel van een vergunningplicht die in de bestemming Agrarisch met Waarden (en aanverwante bestemmingen) van het bestemmingsplan buitengebied zit.[19] [20]
Daarnaast zullen, net als in Beuningen, bij nieuwe ontwikkelingen cultuurhistorische belangen worden meegewogen.

De bomen met beeldbepalende waarde worden beschermd door het kapvergunningenstelsel in de APV en de daarop gebaseerde Nota Beeldbepalende bomen van maart 2013. Alle beeldbepalende bomen die in deze nota zijn opgenomen mogen niet zonder vergunning van het college worden gekapt.

2.4 Wijchen

Voor de gemeente Wijchen geldt dat de gebieden met een middelhoge, hoge en zeer hoge waarde een dubbelbestemming Waarde – Cultuurhistorie krijgen [21] en dat de beeldbepalende gebouwen op de beleidskaart die niet als (gemeentelijk) monument zijn aangewezen de aanduiding 'karakteristiek' met bijbehorende sloopvergunningplicht, krijgen.

[18] Het woord 'onevenredig' geeft aan dat er ruimte is voor een belangenafweging waarbij het belang dat achter de uitvoering van het werk en/of de werkzaamheden zit (bijvoorbeeld bedrijfseconomisch), kan worden afgewogen tegen de mate waarin afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt gedaan.

[19] Aan deze vergunningplicht wordt door middel van het parapluplan wel een beoordeling op cultuurhistorische gronden toegevoegd.

[20] Omdat deze vergunningplicht niet geldt voor de gronden die in het bestemmingsplan buitengebied de bestemming Agrarisch hebben gekregen, zullen cultuurhistorisch waardevolle groenelementen die in deze bestemming vallen wel worden aangeduid.

[21] Zie hiervoor de toelichting onder Druten.

De groenelementen binnen de gemeente worden reeds voldoende beschermd door het groenbeleidsplan en de kapvergunningplicht in de APV van de gemeente.

Bijlage 3 - Cultuurhistorische analyse

Onderstaande opzet geeft een algemene richtlijn, namelijk presentatie van de plannen, cultuurhistorische analyse en waardestelling, confrontatie van ontwikkeling vs. cultuurhistorische waarde met daaruit een conclusie en aanbevelingen. Per casus kan de opzet op onderdelen natuurlijk verschillen.

0 Voorblad
1 Titelblad: gegevens: datum, auteur, opdrachtgever, opdrachtnemer, titel.
2 Inhoudsopgave;
3 Kaart van de betreffende gemeente met het plangebied ingetekend;
4 Samenvatting: waardering en aanbeveling;
- Samenvatting van de geschiedenis;
- Samenvatting van de beschrijving;
- Samenvatting van de waardenstelling;
- Samenvatting van de aanbevelingen.

5 Inleiding;
- Aanleiding voor het onderzoek: wat is het belang van de ruimtelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld bedrijfseconomisch?);
- Doel van het rapport;
- Onderzoeksmethode;
- Leeswijzer.

6 Analyse;
- Ontwikkelingsgeschiedenis van het gebied / deelgebieden in samenhang met de omgeving;
  1. Ontwikkelingsgeschiedenis regio;
  2. Geschiedenis van het betreffende gebied / deelgebieden wat betreft de historische geografie, historische bouwkunst en archeologie.
- Beschrijving van de bestaande situatie;
  1. Historische geografie (structuren, waterlopen, wegen, verkaveling, etc.)
  2. Historische bebouwing;

7 Waardestelling;
- Opsomming met korte toelichting / beschrijving en kartering van juridisch beschermde monumenten en dorpsgezichten;
- Waardering (in woord en kaart) van de cultuurlandschappelijke en historisch-stedenbouwkundige waarden van het gebied / deelgebieden;
  1. Historische geografie en landschap;
  2. Historische bouwkunst;

8 Confrontatie;
- Confrontatie van waarden en ontwikkelingen / conclusie: is er sprake van onevenredige aantasting van cultuurhistorische waarden? Op welke wijze zijn de cultuurhistorische waarden betrokken bij de aanvraag?

9 Aanbevelingen;
- Aanbevelingen voor beheer en versterking van de cultuurlandschappelijke / stedenbouwkundige beeldwaarden in het gebied (objecten, structuren en deelgebieden) ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen en / of het bestemmingsplan, gebaseerd op de waardestelling (duidelijk visualiseren);
- Kan de ruimtelijke ontwikkeling op een andere wijze worden uitgevoerd, zodat er geen of minder afbreuk aan de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt gedaan (zijn er minder belastende alternatieven)?

10 Bijlagen;

11 Bronnen;

12 Achterblad: aan de binnenkant van het achterblad eventueel een insteekmogelijkheid voor grote kaarten (voor de cultuurhistorische waardenkaart en aanbevelingskaarten gaat de voorkeur uit naar groot formaat) of voor een CD met GIS-bestanden.

Bijlage 4 - Toelichting op de waarderings-kaarten

4.1 Inleiding

In het kader van het opstellen van de inventarisatiekaarten zijn voor Wijchen en Heumen ook waarderingen uitgevoerd. Voor Druten en Beuningen was dat nog niet het geval. Een toelichting op die nieuwe waarderingskaarten alsmede op de herziene waarderingskaarten van Wijchen en Heumen is in deze bijlage opgenomen. Deze herziening voor Wijchen en Heumen houdt in dat de waarderingskaarten van Heumen en Wijchen zijn aangevuld met een hoge waardering voor de oude linten / verbindingswegen vanwege de historisch-infrastructurele betekenis en de voorkomende historische bebouwing langs een deel van deze wegen. Daarnaast zijn de legenda's voor zover mogelijk gelijkgeschakeld.

4.2 Waardering van het Drutense cultuurlandschap

4.2.1 Methodiek

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [22] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 1 en 2); voor de laatste op basis van *expert judgement* van ondergetekende als historisch-geograaf zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd

[22] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 1. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	**toelichting**
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 2. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 3).

gemiddelde score	**waardering**
1	niet gewaardeerd
1,5-2,4	laag
2,5-3,4	gemiddeld
3,5-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 3. Scores en klassen van de gebiedswaardering.

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

4.2.2 Resultaten

De weergegeven waardering van het Drutense cultuurlandschap is een verfijning van het algemene beeld zoals dat in de oplegnotitie bij de cultuurhistorische waardenkaart is geschetst.

De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en

evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Het meest gave stukje cultuurlandschap (‘zeer hoge waarde’) vinden we ten noordwesten van Horssen, en betreft het landgoed met die naam en de directe omgeving. Het kent een hoge concentratie aan waardevolle structuren, zoals het huis met park, de eendenkooi en het aangrenzende cultuurlandschap in de richting van het dorp. Tussen Deest en de dijk ligt nog een bijzonder stukje dijklandschap met doorbraakkolk dat door zijn situering bovendien kwetsbaar is.

Een deel van de gemeente heeft het predikaat ‘hoge waarde’ gekregen. De aard van de gebieden is heel divers. In het komgebied rond Horssen is enerzijds de verkaveling in hoofdlijnen en de openheid als geheel grotendeels intact. Bijzonder zijn de ruilverkavelingsboerderijen, die in het kader van de eerste grootschalige ruilverkaveling ‘Maas en Waal West’ werden gebouwd. Deels gebeurde dat binnen beperkt herverkavelde en daardoor hoog gewaardeerde komontginningen. In de uiterwaarden is de geschiedenis van de steenindustrie nog af te lezen, en rond de aangrenzende dijk is de strijd tegen het water in de vorm van doorbraakkolken nog te vinden. Alleen nabij Afferden is nog een stukje hoog gewaardeerd stroomruglandschap te vinden.

De middelhoog gewaardeerde landschappen zijn eveneens sterk gevarieerd. Hieronder vinden we voornamelijk landschappen die door hun sterke veranderingen in de laatste 60 jaar aan waarde hebben verloren. Daartoe rekenen we bijvoorbeeld het gebied ten zuidoosten van Horssen, dat weliswaar een onderdeel vormde van de an sich waardevolle ruilverkaveling Maas en Waal West, maar waar het landschap weinig van de ruilverkaveling heeft geprofiteerd. Het verschil tussen het oude besloten landschap en het open landschap van de kommen is hier grotendeels verdwenen. Enkele deelgebieden hebben we lager gewaardeerd omdat hier later – in de jaren zeventig? – nieuwbouw van agrarische bedrijven bij is gekomen.
Ook de omgeving van de bewoonde zones op de stroomrug en bij Molenhoek hebben we onder deze waarde gevat, voornamelijk door de intensivering van het landgebruik. De kleinschaligheid is hierbij gedeeltelijk verloren gegaan. De komgebieden ten zuiden van Druten en Afferden hebben evenmin geprofiteerd van bouw van nieuwe bedrijven in de laatste decennia. Globaal kunnen we stellen dat waarden in dit gebied meer verspreid voorkomen en dat het om dynamische gebieden gaat.

Het aantal gebieden in de categorie laag is beperkt. Het betreft de N322 (Maas en Waalweg), enkele afgravingen, de sportvelden tegen de kommen van Druten en Horssen en een komgebied nabij de N322 waar centraal een modern agrarisch bedrijf is geplaatst.

De Waal en de bebouwde kommen zijn niet gewaardeerd.

4.3 Waardering van het Beuningse cultuurlandschap

4.3.1 Methodiek

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [23] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 4 en 5); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	**toelichting**
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 4. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	**toelichting**
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 5. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 6).

[23] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

gemiddelde score	waardering
1	niet gewaardeerd
1,5-2,4	laag
2,5-3,4	gemiddeld
3,5-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 6. Scores en klassen van de gebiedswaardering.

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

4.3.2 Resultaten

De cultuurhistorische waarden in de gemeente Beuningen werden eerder wel geïnventariseerd, maar niet op gebiedsniveau gewaardeerd. Dit document wil in deze lacune voorzien. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Een zeer hoge waardering is toegekend aan de landschappen die in de afgelopen één tot anderhalve eeuw nauwelijks veranderd zijn. Het betreft dan de buitenplaats Doddendael met de aangrenzende dijkzone met doorbraakkolken alsmede de Duivelswaai met het aangrenzende gehucht.

Daaromheen strekt zich een uitgebreid gebied uit dat een hoge waarde toegekend heeft gekregen. Het gebied is weliswaar dynamisch geweest, maar die dynamiek heeft voldoende van de oude hoofdstructuur herkenbaar gelaten op de stroomruggen of heeft nieuwe waardevolle lagen toegevoegd, zoals de steenindustrie in de uiterwaarden.

Kleinere delen van de stroomruggen alsmede het uitgestrekte komgebied in de gemeente Beuningen hebben we een middelmatige waarde gegeven. De oude landschappelijke structuur is weliswaar nog herkenbaar, maar het landschap is wel ingrijpend aangepast, voornamelijk aan de moderne vormen van agrarische bedrijfsvoering. Beplanting op de stroomruggen is verdwenen en de komgebieden zijn tijdens een cultuurhistorisch niet relevante ruilverkaveling voorzien van nieuwe, weinig interessante bebouwing en een wegenpatroon. Een bijzonder gebied binnen deze

categorie is het uiterwaardengebied ten noorden van de Waaldijk bij Winssen. De recente natuurontwikkeling heeft hier een dusdanig sterk stempel op het landschap achtergelaten dat de cultuurhistorische facetten naar de achtergrond zijn gedrukt.

Kleine delen van de gemeente Beuningen zijn zo sterk veranderd dat er het predikaat 'lage cultuurhistorische waarde' aan kan worden gegeven. Het gaat om het assenkruis van autosnelwegen en N322, om de grootschalige zandwinningsputten en om een klein deel van het komgebied ten zuidwesten van knooppunt Ewijk.

De bebouwde kommen en de Waal zijn in dit kader niet nader gewaardeerd.

4.4 Waardering van het Heumense cultuurlandschap

4.4.1 Methodiek

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [24] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 7 en 8); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 7. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd

[24] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 8. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 9).

gemiddelde score	**waardering**
0	niet gewaardeerd
1,0-1,9	zeer laag
2,0-2,6	laag
2,7-3,6	middelhoog
3,7-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 9. Scores en klassen van de gebiedswaardering.

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Behalve de waardering op basis van historisch-landschappelijke eenheden hebben we in overleg met het Erfgoedplatform van de gemeente Heumen ook ‘ensembles’ benoemd, waar bijzondere cultuurhistorische kwaliteiten samenkomen. Deze zijn met een blauwe stippellijn op de waardenkaart opgenomen.

4.4.2 Resultaten

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

De hoogste waarden (hoog en zeer hoog) zijn toegekend aan het gebied van de Hatertse en Overasseltse Vennen, de omgeving van de dorpen Nederasselt en Overasselt en de buurtschap Worsum, de uiterwaarden van de Maas met zijn Maasheggen, de stuwwalflank ten noorden van Malden en enkele terreinen in het bosgebied op de stuwwal. Met uitzondering van het eerste gebied is de belangrijkste verklaring dat de genoemde gebieden nog in hoge mate het historisch landschap uit de 19e eeuw representeren. Vooral in de uiterwaarden is het voorkomen van vele goed onderhouden hagen een bijzonderheid in de huidige tijd. De hoge waarde van het gebied van de Hatertse en Overasseltse Vennen behoeft enige toelichting, vooral in het licht van de lagere waardering van het aangrenzende Wijchense gebied. Door de sterke bebossingsgraad van het gebied is het landschap veel geslotener dan in de referentieperiode. Toch hebben we gemeend aan dit gebied een zeer hoge waarde toe te moeten kennen. Het karakter van het gebied, met zijn vele vennen, overvleugelt ons inziens de omstandigheid dat het gebied niet meer zo open is als voorheen. Vanwege het belang van die vennen, waarvan het gecontinueerde bestaand in Nederland relatief zeldzaam is, hebben we het gebied toch in de hoogste waardecategorie geplaatst. Een hoge waarde is verder toegekend aan de directe omgeving van een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad. De Broekkampen, het Neder- en Overasseltse Broek, de Teersche Sluispolder en grote delen van Heumensoord en Maldens Vlak zijn hiervan goede voorbeelden.

Enkele kleine deelgebieden zijn zo sterk veranderd, dat we hieraan de classificatie ‘lage waarde’ hebben toegekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor een gebiedje in het Nederasseltse Broek en kleine gebieden ten zuiden en zuidoosten van Worsum.

Niet gewaardeerd zijn de verstedelijkte kernen, omdat deze puur vanuit een cultuurlandschappelijk perspectief zijn bekeken en een historisch-stedenbouwkundige waardering niet heeft plaatsgevonden. Alleen aan de linten is integraal een hoge waardering toegekend vanwege hun historische en verbindende rol.

Daarnaast hebben we op de waarderingskaart 21 waardevolle ensembles opgenomen, variërend van landschappen tot erven met hun directe omgeving.

4.5 Waardering van het Wijchense cultuurlandschap en de Wijchense stedenbouw

4.5.1 Methodiek

Ten geleide

Anders dan bij de drie andere gemeenten is in Wijchen gekozen voor een waardering van het cultuurlandschap en van de gebouwde omgeving, het laatste vanuit een historisch-stedenbouwkundig perspectief. Omdat de waardering van beide aspecten methodisch uiteenloopt, geven we die hier ook afzonderlijk weer.

Cultuurlandschap

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door het gemeentelijk grondgebied op drie criteria te beoordelen en op basis van waarderingsverschillen in deelgebieden te verdelen [25] :

- de gaafheid van de topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. type grondgebruik, verkaveling, etc.;
- de gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850, d.w.z. de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;
- de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering zou moeten krijgen dan het op basis van de andere twee criteria zou krijgen.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 bepaald. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (zie de tabellen 10 en 11); voor de laatste op basis van *expert judgement* zonder hard vastgelegde criteria.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik gewijzigd
4	hoofdstructuur verkaveling intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling intact, grondgebruik intact

Tabel 10. Waarderingstabel voor gaafheid van de topografie.

score	toelichting
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd

[25] Hierbij is de landschappelijke kartering van Histland Gelderland als vertrekpunt gehanteerd. Gaandeweg de waardering is de zonering sterk aangepast.

4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 11. Waarderingstabel voor gaafheid van de fysiognomie.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Voor een gewogen gemiddelde werden geen argumenten gevonden. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in vijf categorieën verdeeld (zie tabel 12).

gemiddelde score	**waardering**
0 -0,4	niet gewaardeerd
0,5-1,4	zeer laag
1,5-2,4	laag
2,5-3,0	middelhoog
3,1-3,7	hoog
3,8 -5,0	zeer hoog

Tabel 12. Scores en klassen van de gebiedswaardering.[26]

Voor de waardering zijn de grotere gebieden slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Daarnaast hebben we ten behoeve van de beleidsvorming aan de categorie ‘hoge waarde’ de oude bebouwingslinten én de belangrijkste grote doorgaande wegen en waterlopen toegevoegd. Een zone van 60 meter aan weerszijden is daarbij ook opgenomen. Deze zone is alleen vervallen op lokaties waar duidelijk langs een weg geen waarden meer aanwezig zijn, zoals bij afgravingen.

Stedenbouw

De vraag welke stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden in de bebouwde kommen – in meer of mindere mate – cultuurhistorische waarde hebben, is beantwoord met een quickscan, waarbij archief- en literatuuronderzoek achterwege bleven. De werkzaamheden bestonden achtereenvolgens uit het maken van een logische gebiedsindeling, het bekijken van de wijken/buurten in het veld, het beredeneren van een waardering, het maken van een waardenkaart en het schrijven van een korte toelichting. De indeling van de bebouwde kommen in stedenbouwkundig samenhangende deelgebieden is gemaakt op basis van kaartanalyse (actuele kaart, luchtfoto, welstandskaart) en verfijnd in het veld. Het veldwerk betrof een check van de kaartanalyse en een beoordeling op hoofdlijnen van de ruimtelijke kwaliteiten ter plaatse. Hiervoor zijn de bebouwde kommen vrijwel straat voor straat bekeken. Bij de waardering is onderscheid gemaakt

[26] De benaming van de verschillende waarderingsklassen is ten opzichte van RAAP-rapport 2403 gewijzigd i.v.m. een afstemming op de methodiek van de waardering van de drie andere gemeenten.

in drie gradaties met elk een eigen kleur. Op de waarderingskaart hebben alle samenhangende deelgebieden een kleur. Zo ontstaat een vlekkenkaart met een attentiewaarde; in één oogopslag wordt duidelijk waar de – vanuit cultuurhistorisch perspectief – stedenbouwkundig meest waardevolle deelgebieden zich bevinden. De ingekleurde kwalificatie zegt iets over de waardering, maar nog niet over de ruimtelijke karakteristiek en het waarom van de waardering. Ter aanvulling zijn daarom op kaartbijlage 3 van RAAP-rapport 2403 per deelgebied de belangrijkste structuurdragers ingetekend. Dat laat – hoe summier ook – iets zien van het ruimtelijk handschrift en de grotere samenhang. Voor deze inhoudelijke informatie dient derhalve te worden terug gegrepen op het rapport met de inventarisatie en de (voorlopige) waardering. De waardering is nadien nog aangescherpt voor het buitengebied en in definitieve versie bij deze beleidsnota gevoegd.

Bij de waardering is vooral gelet op:
- de ruimtelijke kwaliteit van de wijken/buurten als ontwerpeenheid: structuur en verkaveling, en het ruimtebeeld van bebouwing en openbare ruimte;
- de ruimtelijke relatie met de hoofdstructuren: water, historische linten, spoorweg en ‘stedelijk’ netwerk;
- de mate waarin een gebied tegen de veranderingen in de tijd bestand is gebleken of aan slijtage onderhavig is geweest en de mate waarin toevoegingen en vervanging een nieuwe waarde aan het ruimtelijk geheel hebben toegevoegd.

4.5.2 Resultaten

Cultuurlandschap

De waardering volgens de hiervoor besproken methode is gevisualiseerd op de waarderingskaart. De weergegeven waarde zegt iets over de waardering van een gebied als geheel. Een relatief lage score wil niet zeggen dat er geen interessante bebouwing of erven kunnen voorkomen, en evenmin zijn alle bebouwing en landschapselementen in een hoog gewaardeerd gebied interessant. Grenzen zijn op basis van logische topografische eenheden ingetekend.

Hoe verder we vanuit de bebouwde kom van Wijchen naar het westen en zuidoosten gaan, hoe waardevoller het cultuurlandschap blijkt te zijn. Naast de vele kastelen en buitenplaatsen, waartoe ook kasteel Wijchen gerekend kan worden, vinden we landschappen van de hoogste categorieën ten noorden van Bergharen en bij Woezik, Leur, Balgoij en Niftrik. Hier zijn de 19e-eeuwse structuur en kleinschaligheid goed bewaard gebleven. Ook de komontginning tussen Bergharen en Batenburg is relatief gaaf bewaard gebleven. In de zuidoosthoek geldt dat voor de omgeving van het Wijchens Ven en de Boskant / Heiveld, waar we zelfs een gebied met zeer hoge waarde tegenkomen. Een hoge waarde is verder toegekend aan (de directe omgeving van) een groot aantal historische linten en verbindingen.

Veel van het gemeentelijk grondgebied bevindt zich qua waardering in de middenmoot: de structuur van het landschap is op hoofdlijnen bewaard gebleven, maar de vaak geleidelijke veranderingen in de 20e eeuw hebben toch wel belangrijke consequenties gehad.

Een lage waardering geldt in de eerste plaats voor landschappen die nog wel als agrarisch gebied bewaard zijn gebleven, maar waar de landschappelijke structuur sterk is veranderd ten opzichte van de historische situatie. Dat geldt bijvoorbeeld voor het landschap ten zuidoosten van Wijchen en de omgeving van het infrastructureel knooppunt ten westen van de kom.

In grote lijnen zien we dat een zeer lage waardering toegekend is aan gebieden rondom de randen van de huidige bebouwde kom van Wijchen. Het gaat hier om terreinen die in de laatste decennia door met name afgraving en/of de aanleg van grootschalige infrastructuur veranderd zijn.

Uiteraard, dat zeiden we eerder ook al, komen uitschieters naar beide kanten, zowel individuele pareltjes als landschappelijke missers, in alle gebieden voor. Deze kaart geeft echter wel een goede indruk van hoe het op hoofdlijnen met het Wijchense landschap staat.

Stedenbouw

Bij de stedenbouwkundige waardering hebben we onderscheid gemaakt tussen gebieden met een hoge, een gemiddelde en een lage waarde.

In een gebied van hoge stedenbouwkundige waarde bestaan intieme geborgenheid, grote maat en stevige stedenbouwkundige dan wel landschappelijke structuur altijd ‘naast’ elkaar. Hiërarchie in de ruimtelijke opbouw zorgt voor verbindingen tussen het kleine en het grote schaalniveau. Het zijn gebieden met bovengemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of een hechte relatie met de historische en landschappelijke groenstructuren. Onder deze categorie rekenen we het oude deel van Batenburg, het zuidelijke deel van Bergharen, de omgeving van het kasteel van Hernen, geheel Leur, een groot deel van Balgoij en kleine delen van Niftrik. Ook delen van Alverna hebben een hoge waarde. In de kern Wijchen gaat het om de kern en het verspreide deel van Woezik, het noordelijke deel van Wijchen Noord, het westelijke deel van de Heilige Stoel, de omgeving van het kasteel en kleine stukken van het centrum, de Valendries, de omgeving van het Wijchens Maasje en de zuidelijke rand, tegen de afgesneden Maasarm van Balgoij. Ook het groen rond de Flier, Lingert en Diemewei heeft een hoge waarde.

In een gebied van middelhoge stedenbouwkundige waarde is dat verband in potentie aanwezig of nog herkenbaar maar aangetast. Het zijn gebieden met een gemiddelde cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of enige relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Een middelhoge waarde kennen een groot deel van het oude lint van Bergharen, de kern van Hernen, vrijwel geheel Niftrik en verspreide delen van Balgoij. In Alverna heeft het noordelijke deel een middelhoge waarde. In de kern Wijchen geldt dit voor de bedrijventerreinen Nieuweweg, Zesweg en het zuidelijk deel van Bijsterhuizen, de Saltshof, Kraaijenberg, Homberg en Heilige Stoel, grote delen

van Wijchen Noord, de Uilenboom, Aalsburg en een deel van het centrum, het noordelijk deel van Huurlingsedam, de Meren, de Gamert, Diemewei, de Lingert en de Flier.

In een gebied van lage stedenbouwkundige waarde was die samenhang bij aanvang afwezig of is die later verloren gegaan. Het zijn gebieden met onvoldoende cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit in de samenhang tussen bebouwing, openbare ruimte en beplanting, en/of zonder een relatie met de historische en landschappelijke hoofdstructuren. Laag gewaardeerd zijn het westelijk en oostelijk deel van Bergharen, de zuidelijke toegangsweg tot Hernen, de uitbreidingswijk van Batenburg, de uitbreidingswijk van Balgoij, het westelijk en oostelijk deel van Alverna met de doorgaande weg en delen van Wijchen. Dat betreft een deel van Bijsterhuizen, de Veenhof, de Hofsedam, het oostelijk deel van de Uilenboom, een deel van Wijchen Noord, de omgeving Tienakker, het oostelijk deel van het centrum, de Blauwe Hof, Lambrasse en de vele wijkjes ten zuiden van het Wijchens Maasje voor zover hiervoor niet bij de middelhoge waardering genoemd.

Bijlage 5

Zie excel-bestanden.

Bijlage 6 - Maatschappelijke initiatieven

6.1 Inleiding

Erfgoed in de gemeenten Wijchen, Heumen, Beuningen en Druten staat niet op zichzelf en is ook zeker niet onontgonnen. In de afgelopen jaren zijn er tal van provinciale, nationale en zelfs internationale initiatieven genomen om erfgoed grensoverschrijdend te ontsluiten en beleefbaar te maken.

We vinden het van belang om hier waar mogelijk bij aan te sluiten, op die manier versplintering en dubbeling tegen te gaan en tegelijkertijd bestaande initiatieven vanuit het maatschappelijk speelveld te versterken. Daar kan het gebeuren mogelijk niet alle onderstaande projecten een dynamisch karakter blijven dragen en actieve deelname dus mogelijk is.

6.2 Erfgoedplatforms en digitale media

6.2.1 Liberation Route

De Stichting Liberation Route Europe heeft tot doel het pad van de geallieerden in de laatste fase van de Tweede Wereldoorlog beleefbaar te maken door middel van het opzetten van routes. Daarmee wil men laten zien dat er een prijs werd betaald voor een vrij Europa. Er wordt gebruik gemaakt van moderne communicatiemiddelen en duidelijke herkenningsobjecten in het landschap. Het Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem-Nijmegen was de initiatiefnemer voor de Liberation Route in de regio Arnhem-Nijmegen. Partners, zoals de provincie Gelderland en gemeenten, zijn aangehaakt. Later is het project uitgerold over de rest van Gelderland en zelfs naar Europees niveau getild. Om de route uit te breiden buiten de stadsregio heeft het RBT KAN de Stichting Liberation Route Europe opgericht.

Op relevante locaties zijn en worden ‘luisterplekken’ gemaakt: grote veldkeien op plekken die een rol speelden in de bevrijdingsjaren. Via smartphones kan het bijbehorende verhaal worden beluisterd. In de gemeenten Wijchen, Heumen en Beuningen zijn luisterkeien te vinden. Op 6 juni 2014, 70 jaar na D-Day werd de internationale Liberation Route Europe (in de vorm van een website) geopend op de stranden van Normandië. Meer dan andere initiatieven is dit initiatief op de buitenlandse toerist gericht.

6.2.2 Spannende Geschiedenis

In 2010 en 2011 is rondom Arnhem en Nijmegen het historisch belevenisnetwerk uitgezet door het RBT KAN. Toeristen en recreanten maken via audio en video kennis met de historie van deze regio. Op www.spannendegeschiedenis.nl en de mobiele website www.spgs.nl is uitgebreide informatie te vinden over ruim 80 historische plekken uit drie tijdslijnen. Spannende Geschiedenis trekt grote belangstelling bij consumenten. Dankzij subsidie van de provincie Gelderland, diverse fondsen en tal van gemeenten zijn in 2013 en 2014 nieuwe tijdslijnen en points of interest (POI's) uit heel Gelderland toegevoegd. Acht tijdslijnen en 120 nieuwe locaties laten dan de

historie van héél Gelderland beleven. Spannende Geschiedenis Gelderland is een gezamenlijk initiatief van Gelders Erfgoed, Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland, Veluws Bureau voor Toerisme en RBT KAN. RBT KAN is projectleider voor dit bijzondere project.

De website Spannende Geschiedenis geeft, ingedeeld naar periode of 'tijdlijnen', informatie over bijzondere historische plekken. Deze 200 historische locaties zijn in het veld gemarkeerd en voorzien van een verwijzing naar de (mobiele) website, zodat ter plekke de bijbehorende informatie, ook gesproken of verbeeld, kan worden opgeroepen. Er is op de website tevens een link gelegd met arrangementen en evenementen en uitgezette routes. Ook bestaan er koppelingen met de informatieve website MijnGelderland.nl (zie § 5.3.4). Er zijn locaties te vinden in de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten.

B2.2.3 Coöperatie Erfgoed Gelderland

De Coöperatie Erfgoed Gelderland is een samenwerkingsverband van ongeveer 130 erfgoedorganisaties [27] die zich samen tot missie hebben gesteld het historische verhaal van Gelderland uit te dragen. De doelen van de coöperatie zijn onderlinge samenwerking, promotie van het erfgoed van Gelderland in zijn totaliteit, de belangen behartigen van de leden, uitwisseling van kennis en de bedrijfsvoering van de leden versterken. Concrete acties van het netwerk zijn:

- MijnGelderland.nl, een online erfgoedplatform met verhalen, routes, pronkstukken en interviews – gekoppeld met een magazine en een webwinkel;
- Collectie Gelderland, een database van meer dan 110.000 museale objecten;
- Gemaakt in Gelderland, een erfgoedfestival met tentoonstellingen, open dagen, muziek, film, theater, wandel- en fietsroutes, lezingen en debatten;
- Gelderse Museum-dag;
- Collectiewacht, een service die aan musea wordt aangeboden om de collectie op peil te houden.

6.2.4 Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

De online-encyclopedie 'Huis van de Nijmeegse Geschiedenis' biedt, in lijn met tal van andere lokale initiatieven in Nederland, de mogelijkheid de lokale geschiedenis in een Wikipedia-achtige omgeving op te nemen. Daarin hebben ook onderwerpen over een ruime kring rond Nijmegen een plek gekregen.

6.2.5 Regionaal Bureau voor Toerisme

RBT KAN, , hiervoor al genoemd, stimuleert ook andere initiatieven in de 4 gemeenten die betrekking hebben op het bevorderen van het cultuurhistorisch toerisme . Zo zijn in Wijchen en Heumen toeristische bewegwijzering in de vorm van bruin-witte borden met pictogram aangebracht (die aansluit bij Europese richtlijnen) die ook verwijzen naar cultuurhistorische beziens-

[27] Het betreft 77 musea, 29 historische verenigingen, 5 archieven, 7 monumentenorganisaties, 2 bibliotheken, 2 organisaties voor archeologie, 2 erfgoedplatforms en 1 ondersteuningsorganisatie. Binnen onze regio zijn hierbij de Stichting Jac. Maris Museum (Heumen), Museum De Lage Hof (Overasselt), Museum Kasteel Wijchen en de Historische Vereniging Tweestromenland (beide Wijchen) bij aangesloten.

waardigheden. Druten en Beuningen hebben de borden al wat langer. Ook de buurgemeenten Groesbeek en Overbetuwe hebben zich hierbij aangesloten. Daarnaast wordt de campagne 'Gelderland levert je mooie streken' gevoerd op internet en de traditionele media, waarin ook Gelders erfgoed wordt gepromoot.

Voor het Rijk van Nijmegen – waaronder ook het Duitse Kranenburg en het Limburgse Mook en Middelaar vallen – heeft het RBT KAN een onderzoek uitgevoerd dat heeft geleid tot een rapport met aanbevelingen betreffende de toeristische herpositionering Rijk van Nijmegen (najaar 2013). Een van de benoemde speerpunten is de rijke cultuurhistorie. Want wat maakt de toeristische regio Rijk van Nijmegen zo uniek? Het is de combinatie van natuur en cultuur en dan met name de cultuurhistorie. De Romeinen waren niet op de Waddeneilanden, het Hertogdom Gelre bevond zich niet in Zeeland en "Operation Market Garden" vond niet plaats in Groningen. Het zijn stuk voor stuk gebeurtenissen uit het verleden die de regio gevormd hebben. Gebeurtenissen die, zo blijkt, zich prima lenen voor toeristische en cultuurhistorische thema's. Thema's die mensen beroeren en in beweging brengen. Thema's die in het Rijk van Nijmegen herbeleefd kunnen worden. De nadruk voor het cultuurhistorisch toerisme wordt gelegd op:

- Spannende Geschiedenis (Romeinen, Hertogdom Gelre)
- WOII – Battlefield Toerisme (Liberation Route/Operation Market Garden/Bevrijdingsmuseum Nijmegen)
- Via Romana en Limes

6.3 Lokale initiatieven

Naast bovenstaande recente en gemeentegrensoverschrijdende projecten zijn er ook vele initiatieven op erfgoedgebied op een middelgrote tot kleine schaal. Daarbij doelen we bijvoorbeeld op initiatieven van het RBT KAN, die cultuurhistorische routes langs relevante locaties heeft uitgezet. Voorbeeld zijn ook initiatieven van gemeenten zoals een fietsroute in Wijchen langs monumenten uit de wederopbouwperiode en het QR-project van de 5 gemeenten in het Land van Maas en Waal waarbij 100 historische objecten (monumenten en landschapselementen) worden voorzien van een QR code voor informatie over die objecten die geplaatst worden op Mijngelderland.nl

6.3.1 Musea en bezoekerscentra

Er is een aantal belangrijke trekpleisters op cultuurhistorisch vlak, te weten:

- Museum Kasteel Wijchen; hier wordt de archeologische collectie van de gemeente Wijchen gepresenteerd alsmede de bewoningsgeschiedenis van het Land van Maas en Waal uit de doeken gedaan met een vaste presentatie en wisseltentoonstellingen.
- het bezoekerscentrum 'Land van de Heerlijkheden' in Leur; hier ontsluit Geldersch Landschap & Kasteelen haar terreinen en kastelen in het Land van Maas en Waal met informatie en uitgezette (fiets)routes. In het Bezoekerscentrum is het Erfgoedoverleg Land van Maas en Waal gevestigd waar 10 historische verenigingen en heemkundekringen zijn aangesloten die

gezamenlijk informatie vergaren over en onderzoek doen naar de cultuurhistorie in het Land van Maas en Waal.
- Kasteel Hernen van GLK is te bezoeken. GLK organiseert bovendien regelmatig evenementen rond haar bezittingen.
- Het Maas & Waals Museum 1939-1945 biedt een expositie over het Land van Maas en Waal in de Tweede Wereldoorlog.
- In Overasselt bevindt zich het Agrarisch Museum De Lage Hof, waar het agrarisch leven van de laatste eeuwen te bekijken is.
- Streekhistorisch Museum Tweestromenland bevindt zich in Beneden-Leeuwen, maar is van belang voor de gehele regio en wordt daarom door drie van de vier gemeenten financieel ondersteund.
- Cultuurhistorisch relevant, maar meer op beeldende kunst gericht, is het Ateliermuseum Jac. Maris in Heumen.

Alle genoemde musea en bezoekerscentra zijn zelfstandige organisaties.

6.3.2 Erfgoedorganisaties

Een belangrijke rol binnen de gemeenten spelen ook de verschillende historische verenigingen en stichtingen: de Historische Vereniging Tweestromenland, de Stichting Batenburgs Erfgoed, de Stichting Wighene, de Heemkundegroep Pagus Balgoye, de Jan van Gelderstichting, de Stichting Historisch Besef Beuningen, de Stichting Baet en Borgh, het Erfgoedstudiehuis Land van de Heerlijkheden, de Stichting Heemkunde Malden, de Werkgroep Historie Worsum, de Stichting Maasheggen Balgoy en het Erfgoedplatform gemeente Heumen. Enkele van deze organisaties hebben vrij toegankelijke documentatiecentra en/of publiceren eigen tijdschriften. Wij beschouwen ze als onmisbaar vanwege de aandacht die zij genereren voor het lokale erfgoed en als partners in de erfgoedzorg. De aandacht voor erfgoed van onderaf wordt een warm hart toegedragen. Waar mogelijk zal de gemeente hun wensen aanhoren en hun belangen meenemen in ruimtelijke afwegingen die gemaakt moeten worden.
Samenwerking tussen de diverse verenigingen komt tot uitdrukking in het Erfgoedoverleg Land van Maas en Waal, dat door de gemeenten wordt omarmd. Op een landelijk / provinciaal vlak werkt onafhankelijk van andere partijen de Bond Heemschut.

6.3.3 Maas en Waal Cultuur Express

Vijfentwintig erfgoedorganisaties in het Land van Maas en Waal, waaronder veel van de bovenstaande, hebben hun krachten gebundeld en het digitale platform Maas en Waal Cultuur Express opgericht. Hierin komen activiteiten en verhalen samen.

6.3.4 Kleine initiatieven

Naast al deze min of meer georganiseerde initiatieven bestaan er tal van particuliere initiatieven, zoals de websites drutenonline.nl, oudbeuningen.nl en https://www.facebook.com/OudWijchen, die eveneens bijdragen aan de beleefbaarheid van het erfgoed op lokale schaal. Hun zichtbaarheid is te diffuus en hun aantal te groot om ze allemaal op te sommen. Het betreft ook amateur-

historici die bijvoorbeeld op basis van eigen onderzoek regelmatig in historische tijdschriften of lokale/regionale kranten publiceren en daarmee de aandacht voor een onderwerp weten te vergroten.

Bijlage 7 – Cultuurhistorische trends in de maatschappij

7.1 Intensivering

Het publiek heeft behoefte aan beleving, aan historische sensatie. Daarbij horen bijvoorbeeld de ‘re-enactments’, de opvoering van historische gebeurtenissen, zoals 70 jaar Market Garden in 2014. Kennis en authenticiteit zijn belangrijke kernbegrippen om deze beleving en sensatie mogelijk te maken. Burgers lopen niet meer automatisch warm voor een fototentoonstelling in het lokale dorpshuis. Er is een zekere vorm van ‘sensatie’ nodig om grotere doelgroepen te bereiken. Dat kan al heel eenvoudig door de historische beelden niet op een fotowand, maar in het veld – op de plek waar ze gemaakt zijn – te presenteren. Dat prikkelt reeds de zintuigen. De ‘sensatiebenadering’ kan uitmonden in re-enactments van veldslagen in het verleden, een realistische verbeelding van het boerenleven van vroeger of in Dickensfestijn [28] -achtige evenementen in historische settings. Batenburg zou zich bijvoorbeeld voor een soortgelijk evenement uitstekend lenen – de potentie van dit stadje wordt op dit moment nog beperkt benut. Bij intensieve beleving moeten we niet alleen denken aan prikkeling door middel van beeld, maar ook door geluid, geur en tast. Een voorbeeld is ook de permanente verbeelding van belangrijke plekken in het landschap op een eigentijdse manier, wel transpositie genoemd: *cultuurhistorie herkenbaar vertalen naar eigentijdse functies, vormen, materialisaties en sferen.* Dat hierbij een belangrijke verbinding bestaat met de positie van erfgoed en cultuurlandschap bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moge duidelijk zijn. Kunstenaars, stedenbouwkundigen, architecten, landschapsarchitecten en tuin- en parkarchitecten spelen een belangrijke rol bij deze vertaling van erfgoed naar het heden. Daarom wordt veel waarde gehecht aan de kwaliteit van het ontwerp.

7.2 Informalisering

‘De democratisering van kennis’: de expert is feilbaar en is niet de enige partij met inhoudelijke kennis. Informatie wordt door een breed publiek ook toegankelijk gemaakt, bijvoorbeeld via (inter)nationale en lokale Wikipedia-achtige projecten. Oral history, het vertellen van verhalen, is een belangrijke kennisbron geworden. Een leidende rol voor erfgoedzorg is lang niet meer alleen voorbehouden aan experts. Weliswaar hebben zij nog altijd een rol binnen het geheel, maar de positie van burgers is de laatste jaren steeds groter geworden en wordt door de 4 gemeenten omarmd. Deze positie past ook binnen het principe van een terugtredende overheid waarin aan het maatschappelijk speelveld (een deel van) de initiatieven wordt overgelaten. Met name kennisverbreiding is een erfgoedbenadering die zich (mede) leent voor uitvoering door particuliere initiatieven. Kennisverwerving, bijvoorbeeld via gespecialiseerde technieken, is daarentegen een

[28] Tijdens een Dickensfestijn komen, meestal tijdens de winterdagen, de personages van Charles Dickens’ A Christmas Carol in een historische setting tot leven. Voorbeelden vinden we in Deventer, Wintelre en Bronkhorst. In Deventer lag het initiatief in handen van buurtbewoners en ondernemers.

onderdeel waar professionals vaker een rol in zullen moeten vervullen. In specifieke gevallen, zoals bij grotere overzichtspublicaties, kan juist de samenwerking tussen professionals en burgers een belangrijke meerwaarde opleveren.

7.3 Individualisering

Erfgoed is vooral populair als het te koppelen is aan het belangstellende individu. Daarbij kan gedacht worden aan erfgoed waar eigen voorouders hebben gewoond (gebouwen) of gebruik van hebben gemaakt (objecten). Het betreft bovendien een verschuiving van verhalen over objecten naar verhalen over mensen. Binnen het publiek heb je “gravers” (sterk geïnteresseerden in één onderwerp) en “grazers” (breed, maar oppervlakkig geïnteresseerden). Erfgoed gaat niet alleen over het verleden van ridders en jonkvrouwen, maar ook over dat van de gewone mens. De inwoners van onze gemeenten herkennen zich in het erfgoed als zij iets horen of lezen over hun achtertuin, hun dorpsplein of de buurtschap waar hun grootouders woonden. De geschiedenis komt daardoor dichtbij: het verleden wordt als het ware ‘van ons’ gemaakt. De persoonlijke banden van onze inwoners met het verleden van hun woonomgeving en met een regionale of lokale identiteit groeien. We streven er dan ook naar om evenwicht te vinden in de aandacht voor ‘erfgoed van elite en soldaten’ en het erfgoed van boeren en timmerlieden. Zo zijn tentoonstellingen over het leven van alledag niet minder waardevol dan een grote manifestatie over oorlog en bevrijding. Bij voorkeur laten initiatieven altijd het grote én het kleine plaatje zien.

7.4 Internationalisering

Door de toegenomen reismogelijkheden kijkt het publiek als toerist naar erfgoed, waarbij hij buitenlandse referenties gebruikt. Tegelijk is er een tegenbeweging te zien, de regionalisering. De aandacht voor het streekeigene is sterk toegenomen. De vier gemeenten hechten eraan de internationale relaties vanuit het verleden te koesteren of te doen herleven. Dat geldt zowel voor verspreide locaties in een (ver) buitenland waar historische banden mee bestaan als voor het aangrenzende Duitsland, waar het Rijk van Nijmegen zoveel historische banden mee heeft. Per thema of onderwerp zal verschillen om welke buitenlandse locaties het gaat. Binnen het thema Romeinen is het Limes-verband uiteraard interessant, maar kan ook gedacht worden aan een verband van plaatsen met Romeinse resten direct achter de Limes. Met betrekking tot de kerstening zijn de plaatsen interessant waar de middeleeuwse kerk vanouds een band mee heeft vanwege zijn patroonheilige.[29] Bij de kastelen kan gedacht worden aan een rol voor nazaten van vroegere (buitenlandse) bezitters.

7.5 Informatisering

Een tendens die voor alle voorstaande trends geldt is de toenemende informatisering. Kennis wordt breed toegankelijk (gemaakt) voor en door het publiek. Daarnaast ontstaan technische mogelijkheden om erfgoed zichtbaar te maken, zoals ‘layar’-applicaties voor de smartphone.

[29] We denken aan Keulen vanwege de HH. Ewalden (Druten) en Saint-Valéry-sur-Somme (Overasselt).

Kennis kan in toenemende mate via digitale media worden overgebracht. Op Gelders niveau zijn al meerdere initiatieven op dit vlak genomen waaraan de 4 gemeenten ook deelnemen. Aansluiting daarbij verdient de voorkeur. Dit kan door typisch Heumens-Wijchens-Beunings-Drutense voorbeelden aan deze initiatieven toe te voegen en/of na te gaan of de initiatieven uitgebreid kunnen worden. Op dit moment zijn bijvoorbeeld alleen Heumense en Wijchense organisaties bij de Coöperatie Erfgoed Gelderland aangesloten, terwijl zich er meer organisaties voor lenen. Tegelijkertijd beschikken de gemeenten met hun cultuurhistorische waardenkaarten over grote kennisbronnen, die publiek toegankelijk gemaakt kunnen worden.

Bijlage 8

Zie afzonderlijk word-bestand.

De gebruikte categorieën staan voor de volgende bedrijfsactiviteiten:

- Categorie 1: Activiteiten, die door hun aard nodig en/of toelaatbaar zijn tussen of onmiddellijk naast woningen
- Categorie 2: Activiteiten die door hun aard slechts toelaatbaar zijn tussen of onmiddellijk naast woningen, indien geconcentreerd in een wijk of buurtcentrum;

Gebruikte afkortingen:

n.e.g.: niet elders genoemd
B: Bodemverontreiniging
C: Continue
D: Divers
L: Luchtverontreiniging
Z: Zonering
n.e.g.: niet eerder genoemd

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN A
(Bedrijventerrein Hofsedam – middengebied en woonzijde)

SBI-code	Soort bedrijfstypen	Opmerkingen	Grootste afstand	Categorie
0141.1	Hoveniersbedrijven		10	1
182	Vervaardiging van kleding en –toebehoren (excl. van leer)		30	2
205	Vervaardiging van artikelen van hout, kurkwaren, riet- en vlechtwerk		30	2
221	Uitgeverijen (kantoor)		10	1
2222.6	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	B	30	2
2223	Grafische afwerking		10	1
2223	Binderijen		30	2
2224	Grafische reproductie en zetten	B	30	2
2225	Overige grafische activiteiten	B, D	30	2
223	Reproductiebedrijven opgenomen media		10	1
2442	Vervaardiging van verbandmiddelen		30	2
33	Vervaardiging van medische en optische apparaten en instrumenten e.d.		30	2
362	Vervaardiging van munten en sieraden e.d.	B	30	2
363	Vervaardiging van muziekinstrumenten		30	2
452,453,454	Klussenbedrijven, bouwinstallatiebedrijven, afwerken van gebouwen			

511	Handelsbemiddeling (kantoren)		10	1
514	Grth in consumentenartikelen		30	2
5156	Grth in intermediaire goederen		30	2
5162	Grth in machines en apparaten	D	30	2
527	Reparatie t.b.v. particulieren (excl. Auto's en motorfietsen)		10	1
5552	Cateringbedrijven		30	2
6022	Taxibedrijven		30	2
6412	Locale post- en koeriersdiensten	C	30	2
642	Telecommunicatiebedrijven	C	10	1
711	Personenautoverhuurbedrijven		30	2
714	Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	D	30	2
72	Computerservice en informatietechnologiebureaus e.d.		10	1
731	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk		30	2
732	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek		10	1
7412	Overige zakelijke dienstverlening (kantoren)		10	1
742	Architecten-, ingenieurs- en overige technische ontwerp-, teken- en adviesbureaus			
743	Keuring en controle (geen auto's)			
744	Reclamebureaus			
748	Foto- en ontwikkelcentrales	B, C	30	2
9111	Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)		30	2
921,922	Studio's (film, TV, radio, geluid, ondersteunende activiteiten)	C	30	2

STAAT VAN BEDRIJFSACTIVITEITEN B
(BEDRIJVENTERREIN HOFSDAM – SPOORZIJDE)

SBI-code	Soort bedrijfstypen	Opmerkingen	Grootste afstand	Categorie
014	Dienstverlening t.b.v. de landbouw	D	50	3
0141.1	Hoveniersbedrijven		10	1
1585	Deegwarenfabrieken		50	3
1593	Vervaardiging van wijn, cider e.d.	C	30	2
174, 175	Vervaardiging van textielwaren		50	3
176, 177	Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen		50	3
181	Vervaardiging kleding van leer		50	3
182	Vervaardiging van kleding en –toebehoren (excl. van leer)		30	2
192	Lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)	D	50	3
193	Schoenenfabrieken		50	3
203, 204	Timmerwerkfabrieken		100	3
205	Kurkwaren, riet- en vlechtwerkfabrieken		30	2
221	Uitgeverijen (kantoren)		10	1
2222.6	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	B	30	2
2223	Grafische afwerking		10	1
2223	Binderijen		30	2
2224	Grafische reproductie en zetten	B	30	2
2225	Overige grafische activiteiten	B, D	30	2
223	Reproductiebedrijven opgenomen media		10	1
2615	Glasbewerkingsbedrijven		50	3
2681	Slijp- en polijstmiddelenfabrieken	D	50	3
30	Kantoormachines en computerfabrieken		50	3
316	Elektrotechnische industrie n.e.g.		50	3
321-323	Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur	B, D	50	3
3210	Fabrieken voor gedrukte bedrading	B	50	3
33	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d.		30	2
362	Fabricage van munten, sieraden e.d.	B	30	2
363	Muziekinstrumentenfabrieken		30	2
364	Sportartikelenfabrieken		50	3
365	Speelgoedartikelenfabrieken		50	3
366	Vervaardiging van overige goederen n.e.g.	D	50	3
45	Bouwbedrijven en aannemersbedrijven met werkplaats	D	50	3
501, 502, 504	Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven		30	2

5020.4	Autobeklederijen		10	1
511	Handelsbemiddeling (kantoren)		10	1
514	Grth in overige consumentenartikelen		30	2
5153	Grth in hout- en bouwmaterialen		50	3
5154	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur		50	3
5156	Grth in overige intermediaire goederen		30	2
5162	Grth in machines en apparaten	D	30	2
517	Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.)		30	2
6022	Taxibedrijven, taxistandplaatsen	C	30	2
61, 62	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)		10	1
641	Post- en koeriersbedrijven	C	30	2
642	Telecommunicatiebedrijven	C	10	1
711	Personenautoverhuurbedrijven		30	2
712	Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	D	50	3
713	Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	D	50	3
714	Verhuurbedrijven voor roerende goederen	D	30	2
72	Computerservice- en informatietechnologiebureaus e.d.		10	1
731	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk		30	2
732	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek		10	1
74	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren		10	1
747	Reinigingsbedrijven voor gebouwen	B, D	50	3
7481.3	Foto- en filmontwikkelcentrales	B, C	30	2

Staat van bedrijfsactiviteiten bij bestemming ‘Bedrijventerrein - 2’ van het bestemmingsplan ‘Stedelijk Gebied Wijchen’

Deze staat bestaat uit:

- Lijst 1: Bedrijven t/m categorie 2
- Lijst 2: Bedrijven categorie 3.1 en 3.2

Lijst 1: Bedrijven t/m categorie 2

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW	
014	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:	
014	1	- algemeen (o.a. loonbedrijven), b.o < 500 m^2	**2**
014	3	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven, b.o. < 500 m^2	**2**
15	-		
15	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
1581	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen, v.c. < 2500 kg meel/week	**2**
18	-		
18	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT	
182		vervaardigen van kleding en - toebehoren (excl. Leer)	**2**
20	-		

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
20	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.	
205		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	**2**
22	-		
22	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
2222.6		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	**2**
2223	A	Grafische afwerking	**1**
2223	B	Binderijen	**2**
2224		Grafische reproduktie en zetten	**2**
2225		Overige grafische aktiviteiten	**2**
223		Reproduktiebedrijven opgenomen media	**1**
31	-		
31	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKT. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGH.	
316	A	Electrotechnische industrie n.e.g.	**2**
33	-		
33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN	
33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d.	**2**
36	-		
36	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.	
361	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m2	**1**
362		Fabricage van munten, sieraden e.d.	**2**

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
363		Muziekinstrumentenfabrieken	**2**
45			
45	-	BOUWNIJVERHEID	
45	3	Aannemersbedrijven met werkplaats, b.o. < 1000 m^2	**2**
50	-		
50	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS	
501,502,504		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	**2**
5020.4	B	Autobeklederijen	**1**
5020.5		Autowasserijen	**2**
52	-		
52	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN	
527		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	**1**
60	-		
60	-	VERVOER OVER LAND	
6022		Taxibedrijven	**2**
71	-		
71	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
711		Personenautoverhuurbedrijven	**2**
714		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	**2**
92	-		

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
92	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE	
9262	F	Sportscholen, gymnastiekzalen	**2**

Lijst 2: Bedrijven categorie 3.1 en 3.2

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW	
014	0	Dienstverlening t.b.v. de landbouw:	
014	1	- algemeen (o.a. loonbedrijven), b.o. > 500 m^2	**3.1**
014	3	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven, b.o. > 500 m^2	**3.1**
15	-		
15	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
151	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:	
151	4	-loonslachterijen	**3.1**
1581	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen, v.c. > 2500 kg meel/week	**3.2**
1582		Banket, biscuit- en koekfabrieken	**3.2**
17	-		
17	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL	

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
174, 175		Vervaardiging van textielwaren	**3.1**
176, 177		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	**3.1**
18	-		
18	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT	
181		Vervaardiging kleding van leer	**3.1**
183		bereiden en verven van bont: vervaardiging van artikelen van bont	**3.1**
20	-		
20	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.	
203, 204, 205	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	**3.1**
203, 204, 205		Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	**3.2**
22	-		
22	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
2222	A	Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	**3.2**
28	-		
28	-	VERVAARD. VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)	
281	1a	- gesloten gebouw	**3.2**
281		- gesloten gebouw, p.o. <200 m2	**3.1**
284	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	**3.1**

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
284		Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.	**3.2**
2852		Overige metaalbewerkende industrie	**3.2**
2852	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	**3.1**
287	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	**3.1**
287		Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.	**3.2**
36	-		
36	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.	
361	2	Meubelfabrieken	**3.2**
45	-		
45	-	BOUWNIJVERHEID	
45	3	Bouwbedrijven algemeen:b.o. >2000m2	**3.2**
45		Bouwbedrijven algemeen:b.o. <2000m2	**3.1**
45		Aannemersbedrijven met werkplaats:b.o.>1000m2	**3.1**
50	-		
50	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS	
5020.4		Autoplaatwerkerijen	**3.2**
5020.4	B	autospuitinrichtingen	**3.1**
51	-		
51	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING	
5121		Grth in akkerbouwprodukten en veevoeders	**3.1**
5162	2	Grth in machines en apparaten:	

SBI-CODE	NUMMER	OMSCHRIJVING	CATEGORIE
		-machines voor de bouwnijverheid	**3.2**
		-overige	**3.1**
60	-		
60	-	VERVOER OVER LAND	
6024	0	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks), b.o. < 1.000 m^2	**3.1**
6024		Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks), b.o. >1.000 m^2	**3.2**
71	-		
71	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
712		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	**3.1**
713		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	**3.1**
74		OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
747		Reinigingsbedrijven voor gebouwen	**3.1**
90			
90		MILIEUDIENSTVERLENING	
9002.1		gemeentewerven (afval-inzameldepots)	**3.1**

Het belang van de geschiedenis voor hoe we nu en in de toekomst zullen leven, wordt algemeen erkend. Van die geschiedenis zijn er in onze omgeving nog tal van tastbare resten te zien en te beleven. Overal om ons heen vinden we gebouwen of gebieden die elementen van vroeger laten zien of in zich herbergen. Voor eigenaren en overheden betekent dat een opgave: hoe houden we bij het veranderen of het beheren van een gebouw, complex van gebouwen of een gebied zo goed mogelijk rekening met de bouwkundige of landschappelijke geschiedenis? Om hierin een verantwoorde keuze te maken, kan men het beste een analyse van de bouw- en gebruiksgeschiedenis en een waardestelling laten maken. Een uitgelezen manier daarvoor is bouwhistorisch onderzoek. In sommige gevallen vereist de overheid een dergelijk onderzoek om het plan in verband met een vergunning of subsidie op de juiste waarde te kunnen toetsen.

Deze Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek zijn bedoeld voor eigenaren, gebruikers en beheerders van gebouwen, complexen en gebieden. Tevens bieden zij een handreiking aan overheden, architecten en adviseurs, aan projectmanagers en aan bouwhistorici zelf. Vanzelfsprekend vormen de richtlijnen lesstof in opleidingen op het gebied van historie en bouwkunde.

De Richtlijnen kwamen tot stand onder verantwoordelijkheid van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Bouwhistorie Nederland, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Atelier Rijksbouwmeester en de Rijksgebouwendienst.
Voor vragen naar aanleiding van deze publicatie kunt u zich tot deze instanties wenden. Bij gemeenten is bovendien de *Brochure bouwhistorisch onderzoek* verkrijgbaar; deze bevat een korte samenvatting van het hoe en waarom van bouwhistorisch onderzoek.

ISBN/EAN: 978-90-9024049-7
Den Haag, april 2009

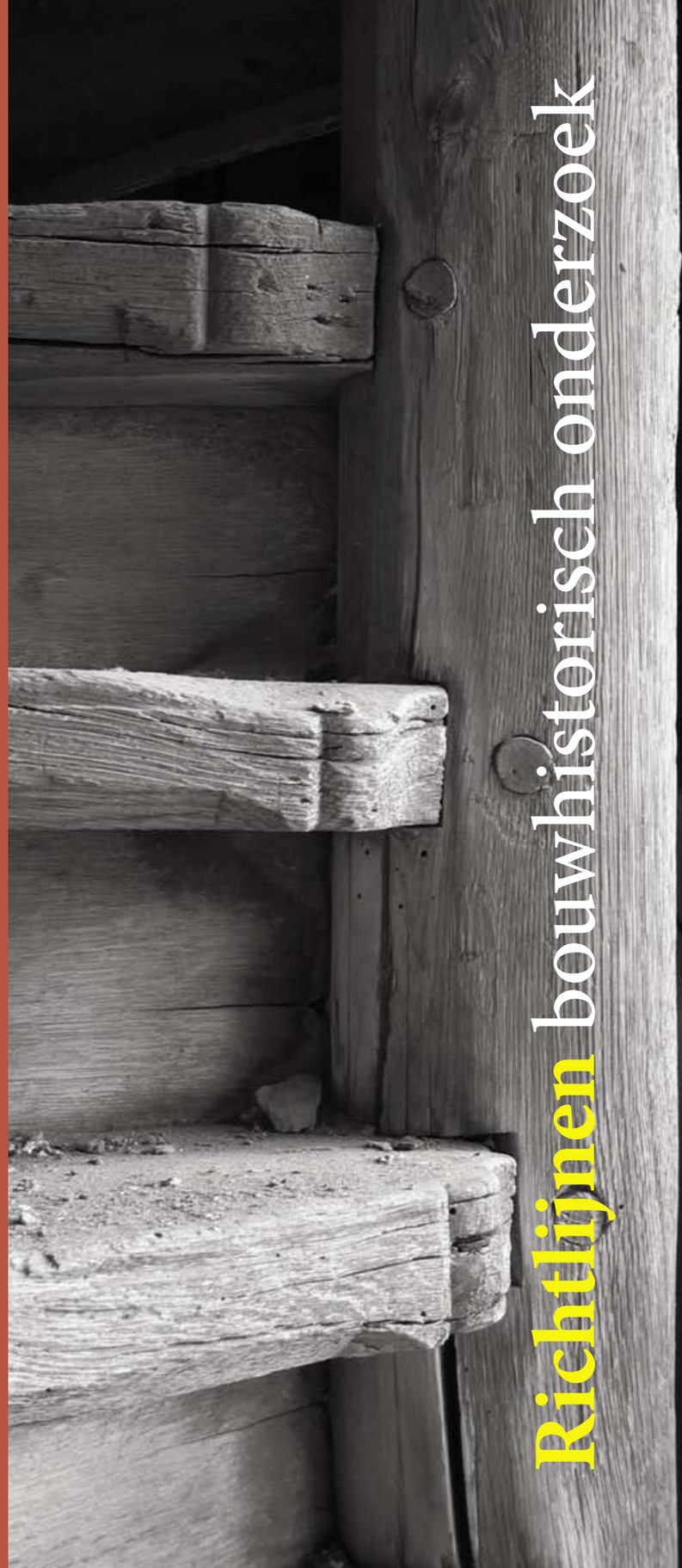

Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek

Lezen en analyseren van cultuurhistorisch erfgoed

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Stichting Bouwhistorie Nederland
Vereniging Nederlandse Gemeenten
Atelier Rijksbouwmeester
Rijksgebouwendienst

Inhoud

1 Inleiding

2 Bouwhistorisch onderzoek

2.1 Vraagstelling en Plan van Onderzoek

2.2 Vormen van bouwhistorisch onderzoek

3 Inbedding van bouwhistorisch onderzoek in het bouwproces

4 Systematisch bouwhistorisch onderzoek

4.1 Uitvoering

4.2 Methodologie

4.3 Waardestelling

4.4 Rapportage

4.5 Presentatie

4.6 Toegankelijkheid van resultaten

5 Gebruikte termen en illustraties

1 - Inleiding

Het verleden vinden we terug in geschriften en boeken, op tekeningen en foto's, maar ook in de structuur van landschappen, in de plattegronden van steden en dorpen en in vormen en constructies van gebouwen. Het zijn allemaal belangrijke bronnen voor het onderzoek naar de geschiedenis van onze cultuur.
Elke verandering in de omgeving of bebouwing heeft gevolgen voor de mate waarin we de cultuurhistorie daar nog aan kunnen aflezen. Nieuwe ingrepen kunnen die 'leesbaarheid' van de cultuurhistorie vergroten door historische aspecten opnieuw zichtbaar te maken, of verrijken door er nieuwe elementen aan toe te voegen (historische gelaagdheid).
In de afgelopen decennia is de interesse voor cultuurhistorie enorm toegenomen: bij historici, bij bewoners en bezoekers (toeristen) en bij de overheid. Wie een ingreep aan een gebouw of gebied wil doen, moet steeds vaker verantwoorden in welke mate die ingreep de leesbaarheid van de cultuurhistorie schaadt. In de cultuurhistorie onderscheiden we in de fysieke omgeving:
- het bodemarchief;
- het cultuurlandschap;
- het bouwkundig erfgoed (gebouwen en structuren).

Om cultuurhistorische aspecten volwaardig mee te kunnen wegen bij besluiten tot bouwkundige of planologische ingrepen, moet er eerst specialistisch onderzoek naar zijn gedaan. Eén van de belangrijke vormen daarvan is bouwhistorisch onderzoek. In principe zijn het opdrachtgevers die dergelijk onderzoek initiëren; eigenaars, projectontwikkelaars, overheden of andere initiatiefnemers en belanghebbenden van bouw- en herinrichtingsplannen.

De cultuurhistorie in de ondergrond is het onderwerp van de archeologie. Zij legt de oude bewonings- en bebouwingssporen bloot. Bovengronds bestuderen onder meer historisch-geografen, cultuur-, architectuur- en bouwhistorici onze cultuurgeschiedenis.

Bouwhistorici analyseren gebouwen of complexen van gebouwen bij uitstek aan de hand van de onderlinge samenhang, de vorm, de constructies, de gebruikte bouwmaterialen en de afwerking. Zij kijken dus naar de 'oorspronkelijke' of primair gerealiseerde situatie én naar de veranderingen in de loop der tijd (de bouw- en gebruiksfasen). Zelfs bij gebrek aan schriftelijke gegevens of oude afbeeldingen, kunnen bouwhistorici de bouw-, verbouwings- en gebruiksgeschiedenis in kaart brengen. Het gebouw, het gebouwencomplex, het landschapselement – het object van onderzoek – is dan zelf de belangrijkste 'gegevensbron' voor zijn eigen geschiedenis.

Om hun onderzoek zoveel mogelijk diepgang te geven, doen bouwhistorici vaak een beroep op andere vakdisciplines. Andersom leveren bouwhistorici vanuit hun kennis en analyse van individuele gebouwen of gebouwencomplexen vaak een bijdrage aan onderzoek naar grotere ruimtelijke eenheden (stads- en dorpskernen, bouwblokken, gebieden en landschappen) of naar het werk van individuele architecten, architectuurstromingen en institutionele opdrachtgevers.

Men kan bouwhistorisch onderzoek voor verschillende doelen inzetten. Het meest gebruikelijk is het onderzoek naar individuele gebouwen. Eigenaars en architecten nemen de onderzoeksresultaten en de daaruit voortkomende 'waardestellingen' dan als uitgangspunt voor verbouwingen. Overheidsdiensten kunnen ze gebruiken als toetsingskader voor de monumenten- en/of bouwvergunning.
Met bouwhistorisch onderzoek kan men ook een bijdrage leveren aan waarden- en verwachtingskaarten van gebieden, of selecties opstellen ten behoeve van monumentenlijsten.

Ten behoeve van verdergaand historisch onderzoek is het nuttig om te beschikken over een nauwgezette documentatie van historische gebouwen, waardoor meer inzicht ontstaat in bouwactiviteiten en -processen in het verleden en in het veranderende gebruik van gebouwen en complexen.

2 - Bouwhistorisch onderzoek

2.1 - Vraagstelling en Plan van Onderzoek

Bouwhistorisch onderzoek is steeds maatwerk. Het doel, de omvang en de diepgang van het onderzoek zijn afhankelijk van de plannen en wensen van de opdrachtgever, van de aard van het onderzoeksobject en van eventuele eisen van gemeenten of andere overheidsinstellingen. De logische gang van zaken is dat men eerst de *uitgangspunten van het onderzoek* vastlegt in een Plan van Onderzoek (PvO), zodat het voor iedereen duidelijk is waar het onderzoek voor bedoeld is en wat het kan opleveren. Op basis van het PvO kan men een *werkomschrijving, begroting* en *offerte* opstellen en de *opdracht* verlenen.

Bij het opstellen van een PvO speelt de opdrachtgever of initiatiefnemer van een verbouwing natuurlijk een cruciale rol, omdat die weet hoe omvangrijk zijn plannen zijn. Maar als de overheid voor een monumenten- of bouwvergunning een bouwhistorisch onderzoek verplicht heeft gesteld, is het raadzaam om met die overheid overeenstemming te bereiken over de criteria waaraan het bouwhistorisch onderzoek moet voldoen. Die criteria staan niet altijd op papier.

Een PvO kan heel uitgebreid en gedetailleerd zijn, of juist bestaan uit een korte omschrijving, een standaardomschrijving of een aanvinklijst. Bijvoorbeeld bij kleine ingrepen en weinig gecompliceerde objecten kan een beperkt PvO volstaan als onderlegger voor een offerte en een opdrachtbevestiging. Een beperkt PvO kunt u zelfs laten maken door dezelfde bouwhistoricus die later het onderzoek zal uitvoeren.
Bij grotere onderzoeksobjecten en gebiedsgericht onderzoek is een gedetailleerd PvO gewenst, zeker als er meerdere disciplines aan het onderzoek deelnemen. In dit geval kunt u het gedetailleerde PvO beter laten opstellen door een onafhankelijke partij die het uiteindelijke onderzoek niet zelf zal uitvoeren.

Als een onderzoek in *concurrentie* wordt aanbesteed dienen de bureaus hetzelfde PvO te krijgen, zodat de uitgebrachte offertes goed met elkaar vergeleken kunnen worden. Voor een goede vergelijking is het bovendien van belang dat de bouwhistorici hun interpretatie van het PvO geven in de vorm van een goede werkomschrijving. Op basis van hun eigen ervaringen en kennis van het vakgebied kunnen zij ook aanpassingen van het PvO voorstellen. De aanbestedingsprocedure moet voldoende soepel zijn om op zulke voorstellen in te kunnen spelen.

Vaak wordt bouwhistorisch onderzoek in verschillende fasen uitgevoerd, bijvoorbeeld voorafgaand aan het ontwerp, bij het begin van de uitvoering van de werkzaamheden (ontmanteling) en tijdens de werkzaamheden. Deze fasering kan worden vastgelegd in het PvO. Ook kan men ervoor kiezen om voor eventuele vervolgfasen één of meer nieuwe, aanvullende PvO's te maken.

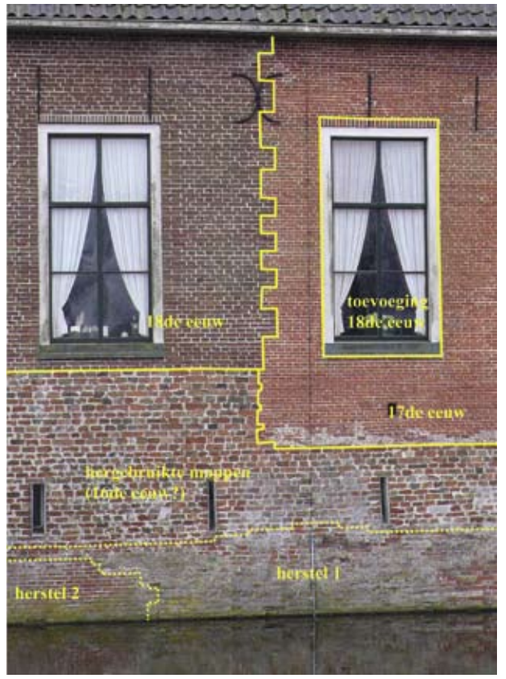

A Administratieve gegevens ten behoeve van het onderzoek

- ☐ Welke positie heeft de opdrachtgever in het proces (eigenaar, initiatiefnemer van een verbouwing, architect, gemeente)?
- ☐ Wat is de achtergrond van de vraag (beheer, restauratie, verbouwing, toetsing van bouwplan)?
- ☐ Waar bevindt het gebouw of gebied zich, welke functie heeft het, hoe groot is het, wat is er bijzonder aan, hoe ingewikkeld is het?
- ☐ Wat is de formele status van het object (beschermd monument, onderdeel van een beschermd stads- of dorpsgezicht)?
- ☐ Hoe is de toegankelijkheid van het object of het gebied geregeld?
- ☐ Welke eerdere (onderzoeks)rapporten, publicaties en tekeningen zijn beschikbaar?
- ☐ Hoe wordt het onderzoek gefaseerd en wanneer moet het af zijn?
- ☐ Wie begeleidt en toetst het onderzoek?
- ☐ Mag het onderzoek openbaar worden gemaakt of gepubliceerd worden (geheimhouding)?
- ☐ Moet de onderzoeker zijn resultaten rechtstreeks aan overheidsinstanties verstrekken of doet de opdrachtgever dat?
- ☐ Mag het rapport worden verstrekt aan archiefinstellingen (bijvoorbeeld de bibliotheek van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Koninklijke Bibliotheek)?
- ☐ Wie heeft de publicatierechten van het rapport?

Het Plan van Onderzoek (PvO) omvat twee delen. Het eerste deel (A) bestaat uit een aantal administratieve gegevens, het tweede deel (B) vormt een specificatie van de onderzoeksvraag.

2 - Bouwhistorisch onderzoek

B Specificatie en definiëring van de onderzoeksvraag

- ☐ Wat is het doel van het onderzoek? Staat het onderzoek ten dienste van de planvorming en de aanvraag van een vergunning?
- ☐ Wat is de gewenste diepgang van het bouwhistorisch onderzoek, afgestemd op de onderzoeksvraag (ensemble, gebouw, cluster, ruimte, element of component) en op de eisen van overheidsinstanties? Kan een bepaalde onderzoeksvraag los van de context worden beantwoord of niet? Voor een detailvraag kan het soms noodzakelijk zijn om toch het gehele object te onderzoeken.
- ☐ Is een waardestelling wenselijk? Zo ja, dan moet men van tevoren het beschouwingsniveau en de diepgang helder vaststellen.
- ☐ Zijn er andere disciplines bij het onderzoek nodig: architectuur- en/of kunsthistorici, dendrochronologen, interieurhistorici, kleuronderzoekers, onderzoekers van stedenbouwgeschiedenis, historisch-geografen, tuinhistorici? Is er specialistisch onderzoek nodig naar de (oorspronkelijke) functie van het object en naar de achtergronden of omstandigheden van voormalige eigenaars en bewoners?
- ☐ Welke bronnen moeten onderzocht worden: omgeving, terrein, gebouw, literatuur, archieven? Of oral history door interviews met oud-bewoners, beheerders en eerder betrokken architecten of aannemers?
- ☐ Moeten er opmetingen en/of documentatietekeningen worden gemaakt? Zo ja, welke schaal moet worden gehanteerd?
- ☐ Hoe moeten de resultaten van het onderzoek worden vastgelegd en aangeleverd?
- ☐ Welke afbeeldingen zijn minimaal noodzakelijk of wenselijk; foto's van de bestaande toestand, historische foto's en tekeningen (houdt rekening met levertijden van archieven), bouwtekeningen, recente opmetings-tekeningen? Moeten er faserings- en/of reconstructietekeningen worden gemaakt?
- ☐ Wordt het onderzoek in één of meerdere fasen uitgevoerd? Moeten er op verschillende momenten rapporten of conceptrapporten worden aangeleverd?
- ☐ Welke mogelijkheden zijn er voor nader onderzoek op verzoek van de vergunningverlenende instantie, indien er naar aanleiding van de ingediende plannen gedetailleerde vragen opgeroepen worden? Wordt dit een stelpost in het huidige PvO, of komt daar een aanvullend PvO voor?
- ☐ Is er tijdens de uitvoering van herstel- of wijzigingswerkzaamheden gelegenheid om nog nader onderzoek of documentatie te verrichten? Zo ja, voor wiens rekening?
- ☐ Moet het onderzoek worden uitgewerkt tot een wetenschappelijke publicatie? Welke eisen worden aan de wetenschappelijke publicatie gesteld en waar moet deze gepubliceerd worden? Wie draagt de kosten voor een publicatie in die vorm?

2.2 - Vormen van bouwhistorisch onderzoek

Er zijn drie vormen van bouwhistorisch onderzoek: bouwhistorische *inventarisatie,* bouwhistorische *opname* en bouwhistorische *ontleding*. Het Plan van Onderzoek (PvO) geeft voor elke vorm de mate van diepgang, breedte en uitwerking aan.

Bouwhistorische inventarisatie
Bij een bouwhistorische inventarisatie classificeert de bouwhistoricus de structuren en de bebouwing van een gebied of beheerportefeuille (een verzameling gebouwen op meerdere locaties, van één of meer eigenaars) aan de hand van geconstateerde of vermoedelijke monumentwaarden. Gewoonlijk beperkt een bouwhistorische inventarisatie zich tot een beoordeling van de objecten vanaf de buitenzijde. De onderzoeker kan dan een uitspraak doen in termen van mogelijke, vermoede of zekere monumentwaarden. Indien hij de objecten ook van binnen kan bezoeken, krijgt de bouwhistorische inventarisatie de vorm van een aantal lichte bouwhistorische opnames.
De resultaten van een bouwhistorische inventarisatie zijn bruikbaar voor het opstellen van (bouw- of cultuurhistorische) waarden- of verwachtingenkaarten, voor het ontwikkelen van ruimtelijk beleid of bestemmingsplannen, of voor het opstellen of herzien van een monumentenlijst.
Bouwhistorische inventarisaties maken vaak deel uit van een breder opgezet en multidisciplinair onderzoek naar de ruimtelijke opbouw van een gebied, waarbij men bijvoorbeeld ook de archeologische en landschappelijke waarden in beeld brengt.

Bouwhistorische opname
Bij een bouwhistorische opname onderzoekt de bouwhistoricus de bouw- en gebruiksgeschiedenis van een object (de gebouwde structuur) en brengt hij in kaart welke elementen uit de verschillende bouwfasen het object nu nog bevat. Op basis hiervan bepaalt hij een waardestelling, die weer kan dienen als uitgangspunt en toetsingskader voor restauratie, verbouwing of herbestemming. Bouwhistorische opnames kunnen ook een hulpmiddel zijn om een object (cultuurhistorisch) verantwoord te beheren. De diepgang van een bouwhistorische opname hangt af van de wensen en eisen van de opdrachtgever en de overheid, zoals die in het PvO zijn geformuleerd. Een bouwhistorische opname op hoofdlijnen wordt ook wel een 'bouwhistorische verkenning' of 'quick scan' genoemd.

Bouwhistorische ontleding
Bij een bouwhistorische ontleding levert de bouwhistoricus een gedetailleerde documentatie van een bouwwerk of object. Om dit te kunnen doen, moet de bouwhistoricus vaak later aangebrachte interieurafwerkingen (gedeeltelijk) verwijderen: voorzetwanden, pleisterlagen of verlaagde plafonds. Het is een standaardprocedure om bij deze ontmanteling eerst een waardestelling te maken van de interieurafwerkingen die moeten worden verwijderd.
Essentiële onderdelen van een bouwhistorische ontleding zijn gedetailleerde opmetingen, fotodocumentatie, faseringstekeningen en reconstructietekeningen per bouwfase. Bij de meeste bouwhistorische ontledingen komen ook specialistische onderzoekingen aan de orde: dendrochronologisch onderzoek, materiaaltechnisch onderzoek, interieurhistorisch onderzoek en kleuronderzoek.
Een bouwhistorische ontleding kan leiden tot gedetailleerde waardestellingen ten behoeve van een restauratie of verbouwing. Een bouwhistorische ontleding kan van toepassing zijn op volledige bouwwerken, maar ook op kleinere eenheden, zoals één wand of plafond. We spreken dan meestal van een 'deelontleding'.

3 - Inbedding van bouwhistorisch onderzoek in het bouwproces

Bij het veranderen van een gebouw of complex van gebouwen is het van belang om zorgvuldig rekening te houden met cultuurhistorische waarden, zowel vanuit het perspectief van de eigenaar als de overheid. Ook bij dagelijks beheer en onderhoud is het van belang om de cultuurhistorische waarden te kennen. Deze kunnen dan samen met andere waarden, zoals vastgoedeconomische- en gebruiksoverwegingen, leiden tot afgewogen en integrale besluitvorming.

Hoe valt de cultuurhistorische waarde van een willekeurig gebouw of complex van gebouwen te bepalen? Wat moet een individuele eigenaar doen om dat te weten te komen?

Men moet daarvoor kennis hebben van de bouw-, verbouwings- en gebruiksgeschiedenis. Aan de hand daarvan is te begrijpen hoe het gebouw of complex van gebouwen tot stand is gekomen, en kan tevens vastgesteld worden welke cultuurhistorische waarden daarin aanwezig zijn. Bij beschermde monumenten is weliswaar van overheidswege al vastgesteld dat ze cultuurhistorische waarden hebben, echter dat betekent meestal niet dat alle waarden ook in beeld zijn.
Ook bij beschermde monumenten zal er bij veranderingen, en liefst ook bij dagelijks beheer en onderhoud, aangetoond moeten worden dat er zorgvuldig met monumentwaarden wordt omgegaan.

Gebruik en Beheer › BOUW- of GEBIEDSONTWIKKELINGSPROJECT › Gebruik en Beheer

	INITIATIEF	DEFINITIE	ONTWERP	UITWERKING	UITVOERING	NAZORG
Opdrachtgever	Inventarisatie vraag, bepaling scope, Plan van Onderzoek (PvO), aanvraag offerte, aanbesteding, opdrachtverlening.	Resultaten worden gebruikt bij programma van eisen (voor het gebied of voor de bouw).	Verdere inbedding van resultaten in ontwerpproces en vooroverleg toezichthouder(s).	Aanvraag vergunning en vergunnings-procedures.	Aandacht voor vondsten tijdens de uitvoering.	Beschikbaar stellen van resultaten van het onderzoek en informatie over de besluitvorming tijdens het proces (kennisoverdracht).
Uitvoerder van (bouw)historisch onderzoek	Offerte op basis van het PvO en plan van aanpak van het onderzoek. Uitvoering van het onderzoek.	Presentatie van de onderzoeks-resultaten (overdrachts-protocol).	Advisering.		Documentatie tijdens uitvoering, en eventueel aangepaste waardestelling n.a.v. nieuwe vondsten.	Evaluatie van de nieuwe situatie, aanbevelingen voor beheer, publicatie.

Bouwhistorisch onderzoek zal daarom altijd in een zo vroeg mogelijk stadium plaats moeten vinden, voordat er sprake is van het ontwikkelen van plannen. In het schema op pagina 9 is aangegeven hoe bouwhistorisch onderzoek ingebed kan worden in een proces van beheer, onderhoud en verandering.

Sommige gemeenten eisen een bouwhistorisch onderzoek bij een aanvraag voor wijziging van een beschermd monument (monumentenvergunning) en soms ook bij bouwaanvragen in een beschermd stads- of dorpsgezicht. Het rapport van het bouwhistorisch onderzoek dient dan als toetsingskader voor de beoordeling van het plan door de welstands- en/of monumentencommissie, de gemeente, de Provincie en/of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
Voor een goede afstemming is contact met de gemeente in een vroegtijdig stadium van het onderzoek essentieel.

Bouwhistorisch onderzoek dient afgestemd te worden op de fasering van het bouw- of gebiedsontwikkelingsproject. Als er voor het object van onderzoek een bouw- of restauratieplan in voorbereiding is, moet een eerste bouwhistorisch onderzoek altijd zo vroeg mogelijk plaatsvinden. Dan kunnen de onderzoeksresultaten en de waardestelling een rol spelen als referentiepunt en inspiratiebron bij de planontwikkeling. Als men op die wijze de resultaten van het onderzoek goed in het ontwerp verwerkt, zullen er meestal geen bijstellingen van het plan nodig zijn.

Voor de uitvoering van bouwhistorisch onderzoek kan men een beroep doen op gespecialiseerde onderzoekers of bureaus. Zij moeten de opdracht onafhankelijk en objectief kunnen uitvoeren en mogen dus geen rol hebben in de totstandkoming of toetsing van het ontwerp voor een beoogde verbouwing of wijziging. Voor een goede opdrachtomschrijving en offerteaanvraag maakt de opdrachtgever een Plan van Onderzoek (PvO), waarin het doel, de betrokken disciplines, de omvang en de diepgang zijn vastgelegd (zie hoofdstuk 2.1). Het PvO kan een korte werk- of productomschrijving zijn, of een uitvoerige notitie. Indien de gemeente geen uitgeschreven criteria voor een bouwhistorisch onderzoek hanteert kan het nuttig zijn om het PvO eerst nog voor te leggen aan de beoordelingsinstanties. Nadat het PvO is vastgesteld, de offerte is aangevraagd en de opdracht is verleend, begint het eigenlijke bouwhistorische onderzoek: de uitvoering en de rapportage. Dit wordt nader omschreven in hoofdstuk 4.
Als de monumentwaarden eenmaal voldoende bekend zijn, kan een ontwerpplan worden gemaakt en, indien noodzakelijk, een monumenten- en/of een bouwvergunning worden aangevraagd.

Vervolgens wordt het plan getoetst door de eerder genoemde overheidsinstanties, waarbij het onderzoek en de waardestelling als toetsingskader wordt gebruikt. Het is daarom van wezenlijk belang dat het bouwhistorisch rapport en de waardestelling objectief, verifieerbaar en toetsbaar zijn. Bij twijfel aan de kwaliteit kan de gemeente het rapport afwijzen en een nieuw onderzoek eisen. Als het rapport aan alle eisen voldoet en als het ontwerp goed is afgestemd op de resultaten van het bouwhistorisch onderzoek, zal de planbeoordeling over het algemeen vlot verlopen, wat veel tijdwinst oplevert. Veel gemeenten accepteren een schetsontwerp om een bouw- of restauratieplan al vroegtijdig te toetsen.

Als er in die fase wordt vastgesteld dat het ontwerp op gespannen voet staat met de monumentwaarden die in de waardestelling zijn aangegeven, kan nader onderzoek gevraagd worden. Dat is bijvoorbeeld het geval als een nieuwe trap gepland staat en daarom de oorspronkelijke balklaag doorsneden moet worden. Dan kan nader onderzoek nodig zijn. In het voorbeeld van deze trap moet men misschien kijkgaten in verlaagde plafonds maken. Pas dan kan de onderzoeker vastleggen hoe gaaf en compleet de betreffende balklaag is, en kan hij zien of er nog decoratieve beschilderingen of andere bijzondere afwerkingen aanwezig zijn. De omvang van dit soort onderzoek is moeilijk van tevoren in te schatten.

Gewoonlijk verstrekt men dan een aanvullende opdracht voor een uitbreiding van het bouwhistorisch onderzoek. Op basis van de resultaten hiervan kan de vergunningverlenende instantie een nadere afweging maken tussen de eigenaarsbelangen (het maken van een trap) en de monumentwaarden (de betekenis van de balklaag).
Eventueel kan de bouwhistoricus na voltooiing van zijn onderzoek ook advies over het ontwerp geven en meedenken over alternatieve oplossingen. Zulke adviezen maken géén deel uit van het eigenlijke bouwhistorisch onderzoek maar zijn onderdeel van een overdrachtsprotocol.

Tijdens een verbouwing of bij restauratiewerkzaamheden worden vaak recente voorzetwanden en verlaagde plafonds in hun geheel verwijderd. Dan komen nog meer gegevens vrij over de bouw- en gebruiksgeschiedenis. In die fase kan de bouwhistoricus alle bouwsporen in het muurwerk traceren, de balklagen en kapconstructies opmeten en uittekenen en resten van oude interieurafwerkingen nader analyseren.
Als er 'nieuwe' waarden worden ontdekt, kan de bouwhistoricus aan de bouwdirectie aanbevelingen doen over de precieze uitvoering van de werkzaamheden of over eventuele planwijzigingen. Direct en regelmatig contact tussen de opdrachtgever, de architect en de bouwhistoricus is in deze fase van wezenlijk belang.
De bouwhistoricus heeft hier nog een andere belangrijke taak. Als er door de werkzaamheden materiaal met historische waarden vrijkomt, is het van belang om dit veilig te stellen, te archiveren en er materiaalmonsters van te nemen voor nader, specialistisch onderzoek. De bouwhistoricus doet het onderzoek en de documentatie in deze fase vaak in opdracht van de overheid. Soms is dit ook als voorwaarde gesteld bij de verstrekking van (restauratie) subsidies. Steeds meer particuliere opdrachtgevers vinden onderzoek in deze fase ook belangrijk, niet alleen uit historische interesse maar ook om bij de uitvoering van de werkzaamheden van alle beschikbare gegevens gebruik te kunnen maken.

Na de afronding van een verbouwing of herinrichting volgt de fase van nazorg. Deze fase kan in het oorspronkelijke PvO zijn voorzien of er wordt een apart PvO voor opgesteld. De bouwhistoricus kan dan adviezen geven om de monumentwaarden in het gebouw zo goed mogelijk te beheren. Eventueel doet hij daarbij een beroep op andere specialisten.
Verder ligt het voor de hand om een nieuwe waardestelling te maken, omdat de eerdere waardestelling na de werkzaamheden niet meer actueel hoeft te zijn (evaluatie).

4 - Systematisch bouwhistorisch onderzoek

4.1 - Uitvoering

Voor bouwhistorisch onderzoek is het gebouw of het complex van gebouwen – met bijbehorende context – de primaire bron van gegevens. Dit noemen we de *eerste pijler*. De onderzoeker legt die gegevens zo goed mogelijk vast in woord en beeld. De nadruk ligt daarbij op bouwvorm (bouwmassa), gevels, indeling, constructies en interieurafwerking. Afhankelijk van de onderzoeksvraag kan de onderzoeker afwerkingen of elementen verwijderen om onderliggende onderdelen te kunnen bestuderen en documenteren (natuurlijk zonder cultuurhistorische waarden aan te tasten). De onderzoeker let op onregelmatigheden, sporen van wijzigingen (bouwsporen), hij let op details van het materiaalgebruik en op sporen van bewerkingen op materialen.
Op dezelfde manier neemt hij de context onder de loep. Ook hier let hij op onregelmatigheden, onder andere in parcellering, verkaveling en aanleg.
De *tweede pijler* van bouwhistorisch onderzoek is doelgericht archief- en literatuuronderzoek, dat afhankelijk van het PvO verkennend tot diepgravend kan zijn. De onderzoeker verzamelt het relevante (historisch) kaartmateriaal, oude bouw- en verbouwingstekeningen, foto's en afbeeldingen. Ook zijn bestekken, rekeningen en correspondenties dankbare gegevensbronnen. Van de meeste oude gebouwen, complexen en gebieden is weinig archiefmateriaal meer voorhanden. Uitzonderingen hierop zijn kastelen, landhuizen, grote patriciërswoningen en (semi)overheidsgebouwen.
Uit de 19de en vooral 20ste eeuw zijn veel archieven bewaard gebleven, zodat archiefonderzoek voor die periode vaak meer resultaten oplevert. Archiefonderzoek neemt daarom een belangrijker plaats in naarmate het object van onderzoek jonger is. Ook als een gebouw, complex of gebied nog niet zo lang geleden gerestaureerd of verbouwd is, zijn er meestal archieven aanwezig.

Uit vergelijking van bevindingen aan het object zelf met uitkomsten van het archiefonderzoek blijkt in welke mate die met elkaar overeenstemmen of verschillen. Dit kan interessante constateringen opleveren over wat er werkelijk gebeurd is en wat men erover heeft vastgelegd.

Een *derde pijler* van het object van onderzoek bestaat uit het maken van vergelijkingen met soortgelijke gebouwen, complexen of gebieden. Dit kan bijvoorbeeld ruimtelijke, functionele of bouwkundige aspecten betreffen, maar ook eigendomssituaties of maatschappelijke omstandigheden.

Zonder rapportage is een goede overdracht van bouwhistorische onderzoeksresultaten onmogelijk en gaan gegevens onherroepelijk verloren. In hoofdstuk 4.4 van deze Richtlijnen komen de opzet en structuur van het rapport nog nader aan de orde. De belangrijkste onderdelen zijn:
- een overzicht van de bouw- en gebruiksgeschiedenis;
- beschrijvingen van de bestaande situatie;
- de waardestelling.

4.2 - Methodologie

De bruikbaarheid van een bouwhistorisch rapport is ten eerste afhankelijk van de kwaliteit van het onderzoek, en daarnaast van een goede en herkenbare opbouw van het rapport. Feitelijke gegevens, interpretaties en waardestellingen dienen in woord en beeld scherp van elkaar onderscheiden te worden. Dan kunnen anderen het onderzoek verifiëren, toetsen en eventueel nog eens overdoen (reproduceren).
De inleiding van een rapport van een bouwhistorisch onderzoek bevat de belangrijkste uitgangspunten uit het PvO: de feitelijke gegevens van het onderzoeksobject, de namen van de opdrachtgever en de uitvoerende onderzoekers, het doel van het onderzoek, de betrokken onderzoeksdisciplines en de diepgang. Ook de beperkingen waar de onderzoeker op is gestuit moeten worden vermeld, zoals ontoegankelijke ruimten en niet-ontsloten archieven.

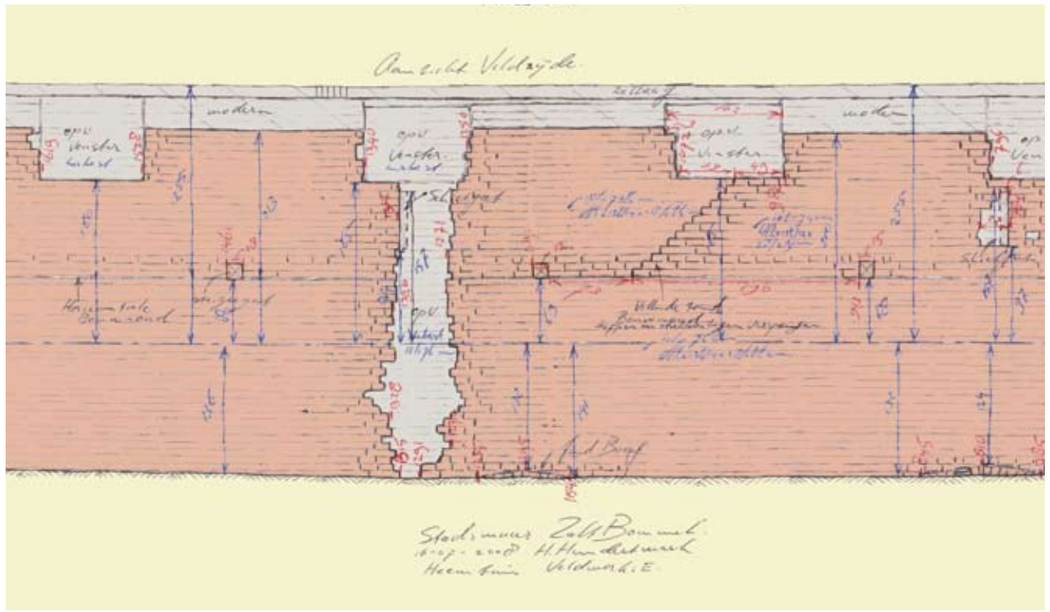

Elk bouwhistorisch onderzoek begint met een presentatie van de feitelijke gegevens. Een belangrijk deel van deze gegevens zijn waarnemingen in het object van onderzoek zelf. Andere gegevens bestaan uit kaartmateriaal, (bouw)tekeningen, oude foto's, prenten, beschrijvingen en correspondentie. De laatstgenoemde gegevens zijn niet per definitie betrouwbaar: plannen kunnen nog zijn veranderd, beschrijvingen dienden wellicht een ander doel en foto's kunnen ingekleurd of bijgewerkt zijn. Alle gegevens worden verwerkt tot geïllustreerde beschrijvingen.
Door gegevens uit verschillende bronnen met elkaar te vergelijken kan een bouwhistoricus conclusies trekken over de bouw- en gebruiksgeschiedenis en hiervan een interpretatie geven. Bij complexe gebouwen is het vaak heel lastig om goed inzicht te geven in de bouwgeschiedenis. Goede hulpmiddelen daarbij zijn faseringsplattegronden en (opengewerkte) massaschetsen.

Interpretaties krijgen meer gewicht naarmate de onderzoeker meer informatie uit eerder of ander onderzoek gebruikt – denk aan typologisch onderzoek en onderzoek van soortgelijke objecten in dezelfde context of regio. Interpretaties moeten zo duidelijk mogelijk gebaseerd zijn op gegevens, zodat anderen de gedachtegang kunnen volgen.

Uit het overzicht van de bouwgeschiedenis en de wijzigingen per periode valt af te leiden welke onderdelen en aspecten uit verschillende bouwfasen in het object van onderzoek bewaard zijn gebleven. Dan is in principe ook de relatieve betekenis van deze onderdelen voor het historisch karakter van het totale gebouw vast te stellen. Dit werkt door in de waardestelling.

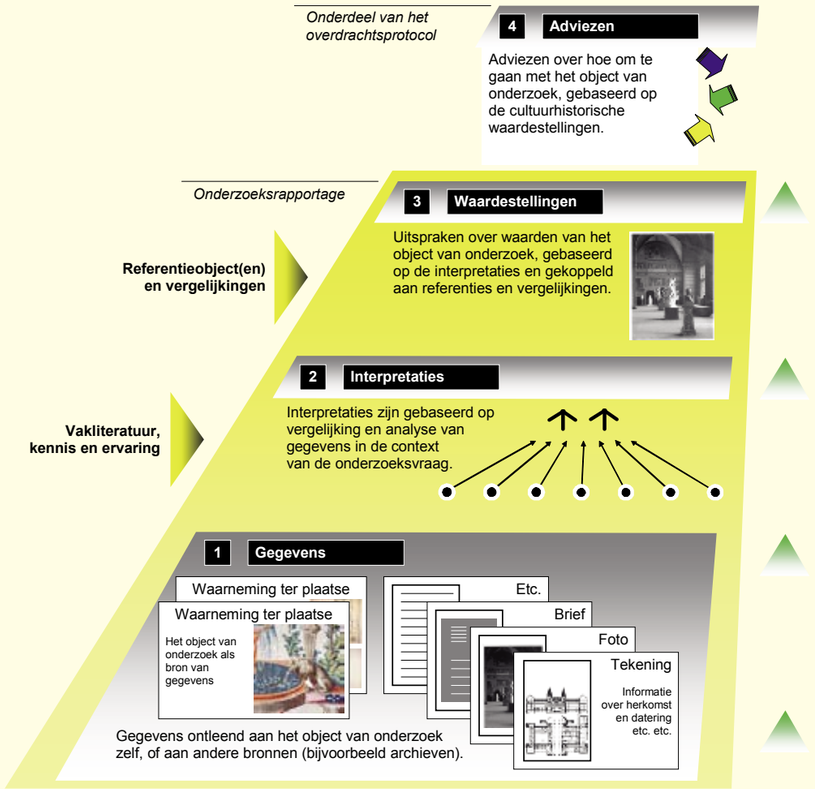

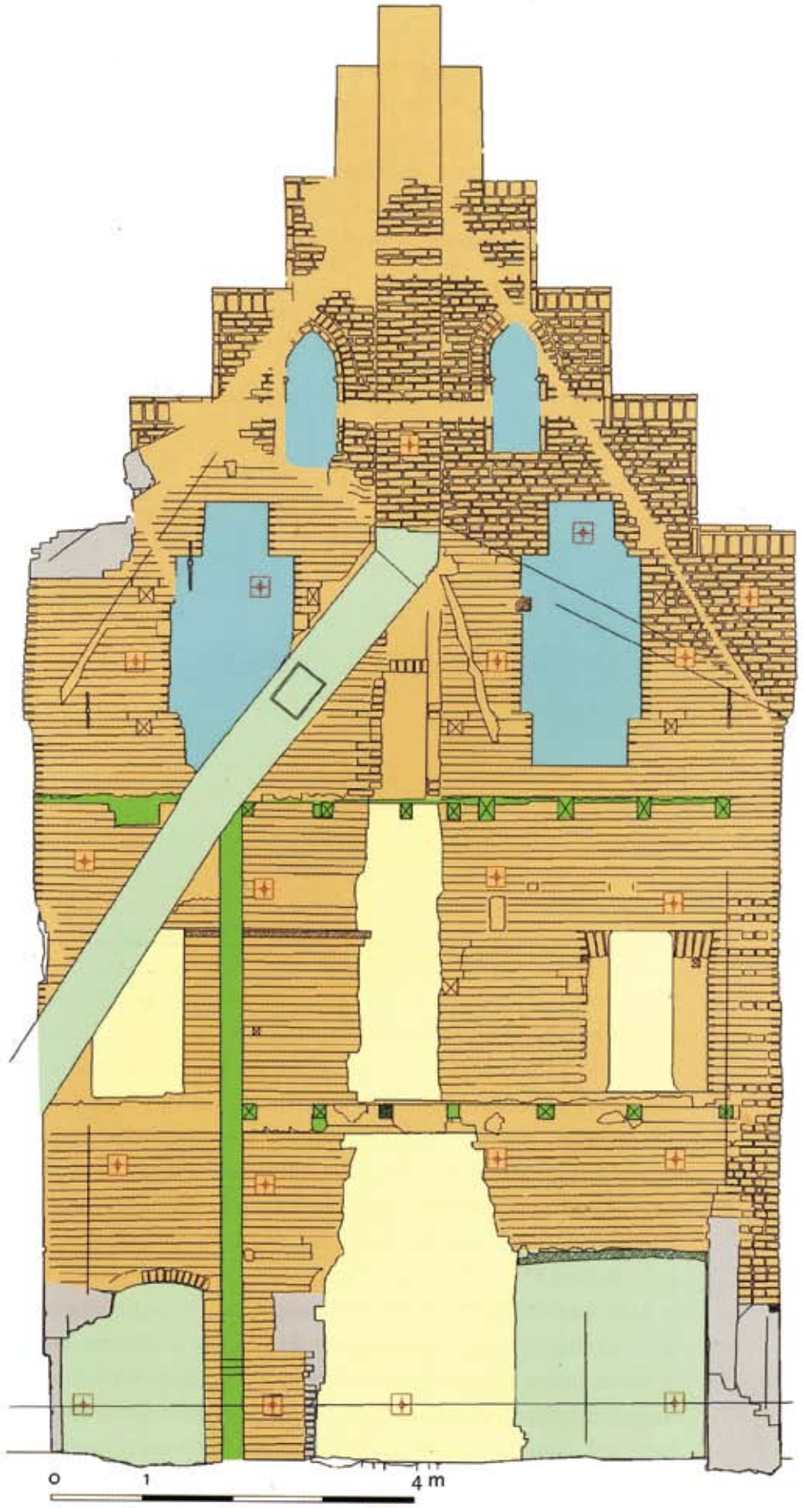

Bewaarde onderdelen en aspecten uit bouwfasen in het verleden worden in het algemeen geclassificeerd als hoge, positieve of indifferente monumentwaarden (de waardestelling). Het is niet altijd zo dat geldt: hoe ouder de onderdelen en aspecten, hoe hoger de monumentwaarden.

De waardestelling is mede afhankelijk van de gaafheid (authenticiteit) en de zeldzaamheid, gerelateerd aan andere objecten met dezelfde of soortgelijke waarden. Ook op die punten moet de waardestelling geverifieerd kunnen worden. Er moeten daarom definities opgenomen zijn van:
- de referentiebasis: contextueel of alleen binnen het gebouw (intern);
- de gezichtspunten en de beschouwingsniveaus: van globaal tot gedetailleerd;
- de vergelijkingsniveaus: algemene historie, ensemble, architectuurhistorie, bouwhistorie, gebruikshistorie, enzovoort.

De waardestelling is in het rapport een apart hoofdstuk. De tekst van de waardestelling maakt op een duidelijke manier gebruik van de interpretaties en de gegevens.

Bij een gebouw dat nog in gebruik is, heeft de bouwhistoricus misschien niet alles uitputtend kunnen onderzoeken. Dan kan hij in het rapport of in een aanvullend overdrachtsprotocol aanbevelingen doen voor nader onderzoek. Het overdrachtsprotocol kan ook adviezen bevatten over de beste inbedding van monumentwaarden in een verbouwings- of restauratieplan.

4.3 - Waardestelling

Het is van wezenlijk belang dat de waardestelling onafhankelijk en objectief is, dus toetsbaar, verifieerbaar en reproduceerbaar. ‘Onafhankelijk’ wil in dit verband zeggen dat de bouwhistoricus zijn waardestelling alleen op de cultuurhistorische waarden baseert, los van de bouwtechnische toestand, gebruikersbelangen, eventuele ontwerpoverwegingen en financiële aspecten. Deze afweging van belangen dient door anderen gedaan te worden. De bouwhistoricus doet daarover in zijn rapport geen uitspraak.

Een waardestelling heeft een beperkte geldigheidsduur. Immers, vergelijkingen met referentieobjecten, vergelijkingen met resultaten uit eerder onderzoek, en maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden de waardestelling. Hoe meer bouwhistorische onderzoeken worden gepubliceerd, des te meer referentieobjecten er zijn en des te meer vergelijkingen er gemaakt kunnen worden. Daarnaast vindt er ook ontwikkeling plaats binnen het vakgebied, waardoor eerder toegekende waarden soms anders gewogen worden. Dat zien we bijvoorbeeld in de toegenomen interesse voor de stedenbouw en de bebouwing uit de Wederopbouw (1945-1965). Als een bouwhistoricus waardestellingen uit eerder onderzoek bij zijn onderzoek betrekt, moet hij daarom kritisch controleren of de gebruikte referenties en vergelijkingen nog relevant zijn. De bouwhistoricus kan zijn waardestelling alleen maar baseren op de bestaande situatie. De waarde van verdwenen onderdelen of verdwenen gebouwen kan namelijk op geen enkele wijze getoetst of geverifieerd worden.

Referentiebasis
Men kan de referenties voor een waardestelling buiten het object of gebied zoeken (we noemen dat de ‘contextuele waardestelling’), of alleen binnen het object of gebied (de ‘interne waardestelling’). Deze keuze moet vastliggen in het PvO en in de opdracht.

Bij een *contextuele waardestelling* vergelijkt de bouwhistoricus de cultuurhistorische waarden van een bouwwerk of structuur met soortgelijke gebouwen op landelijk, regionaal of plaatselijk niveau. Zo zal hij een schoolgebouw uit het Interbellum (1918-1940) vergelijken met andere schoolgebouwen uit dezelfde periode, uiteraard rekening houdend met de lokale context en de omstandigheden. Voor beschermde monumenten heeft al een contextuele waardestelling

plaatsgevonden. De objecten danken immers hun plaats op de lijsten van beschermde monumenten aan eerder verrichte inventarisaties, eventueel nader onderzoek, een selectie (weging van de waarden) en een plaatsingsbesluit (redengevende omschrijving). Bij deze beschermde monumenten is een verificatie van de contextuele waardestelling mogelijk. Let wel, de uitkomst van de waardestelling verandert de juridische status van bescherming niet.

Bij een *interne waardestelling* bepaalt de bouwhistoricus het relatieve belang van onderdelen en aspecten van een bouwwerk of structuur door ze te benoemen als hoge, positieve of indifferente monumentwaarden. Hij vergelijkt deze dan vooral binnen de context van het object van onderzoek.

Belangrijke aspecten van een interne waardestelling:
- de context: de stedenbouwkundige, of landschappelijke situering;
- het exterieur: de bouwmassa, de kapvormen en de gevels;
- de constructies;
- het interieur per bouwlaag: de indeling, de bouwkundige elementen (trappen, schouwen, deuren etc.) en de interieurafwerking;
- andere historische aspecten.

Beschouwingsniveau
Bij elk onderzoek moet men in het PvO en de opdracht goed vastleggen op welk beschouwingsniveau de waardestelling moet worden uitgevoerd:
- het gebied (en de context);
- het ensemble van gebouwen, het gebouw, het cluster (samenhangende reeks ruimten);
- de ruimten zelf;
- de elementen (onderdelen van constructie);
- de componenten (details).

Gezichtspunten en vergelijkingsniveaus
Meestal vindt bouwhistorisch onderzoek in een breder kader plaats waarin men ook cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectuurhistorische aspecten beschouwt. In theorie kan men vanuit elke historische discipline een zelfstandige waardestelling geven. In de praktijk levert dat geen bruikbaar resultaat op, want deze waarden zijn soms complementair en soms staan ze zelfs haaks op elkaar. De bronnen van de waardestellingen zijn namelijk ook uiteenlopend: voor de bouwhistoricus is het in de eerste plaats de fysieke verschijning, voor de historicus zit de waarde vaak in een historische gebeurtenis die zich op die plaats heeft voltrokken, of in de specifieke bewonings- of gebruiksgeschiedenis.

Er dient daarom één samenhangende waardestelling vastgesteld te worden, een overkoepelende 'cultuurhistorische waardestelling'. Dit is de resultante van meerdere 'deelwaardestellingen', die afhankelijk van de aard van het onderzoeksobject en de onderzoeksvraag per stuk meer of minder gewicht krijgen.
De meest gebruikte 'deelwaarden' zijn:
- algemene historische waarden;
- ensemblewaarden of stedenbouwkundige waarden;
- architectuurhistorische waarden;
- bouwhistorische waarden;
- waarden vanuit de gebruikshistorie.

Elk van deze deelwaarden wordt getoetst aan de hand van de criteria gaafheid (authenticiteit) en zeldzaamheid.

Status van de waardestelling
Een (cultuurhistorische) waardestelling is geen dictaat. Naarmate cultuurhistorische waarden hoger zijn, zal men wél met meer kracht van argument – mede vanuit andere overwegingen – moeten verdedigen dat men ze wil aantasten.

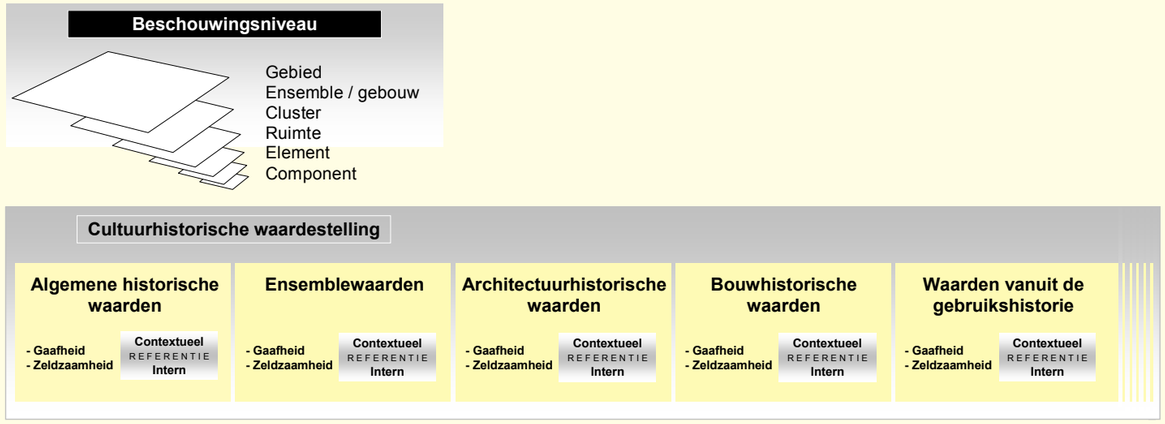

Voor een vijftal deelwaardestellingen zijn de belangrijkste aandachtspunten in onderstaande tabel nader uitgewerkt tot een praktisch handvat:

Algemene historische waarden (gerelateerd aan maatschappelijke ontwikkelingen)

- Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische en/of geestelijke ontwikkeling(en);
- Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling(en);
- Belang van het object/complex als uitdrukking van (een) technische en/of typologische ontwikkeling(en);
- Belang van het object/complex wegens innovatieve waarde of pionierskarakter.

Ensemblewaarden (samenhang) en stedenbouwkundige waarden

- Belang van het object/complex als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van (inter)nationale betekenis is;
- Belang van het object/complex wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling/uitbreiding van een streek, stad of wijk;
- Belang van het object/complex wegens de wijze van verkaveling/inrichting/voorzieningen;
- Belang van het object/complex voor het aanzien van een streek, stad, dorp of wijk;
- Belang van het object/complex wegens de hoge kwaliteit van de bebouwing en de historisch- ruimtelijke relatie met groenvoorzieningen, wegen, wateren en/of de bodemgesteldheid.

Architectuurhistorische waarden

- Belang van het object/complex voor de geschiedenis van de architectuur;
- Belang van het object/complex voor het oeuvre van een bouwmeester of architect;
- Belang van het object/complex wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- Belang van het object/complex wegens de ornamentiek;
- Belang van het object/complex wegens de interieurafwerking (in samenhang met het exterieur).

Bouwhistorische waarden

- Belang van het object/complex voor de geschiedenis van de bouwtechniek;
- Belang van het object/complex vanwege de afleesbaarheid van de bouwgeschiedenis (historische gelaagdheid);
- Belang van het object/complex wegens het materiaalgebruik.

Waarden vanuit de gebruikshistorie (gerelateerd aan het object van onderzoek)

- Belang vanwege de ordening, samenhang of inrichting van gebouwen of ruimten, passend bij een (historische) functie, gebruik of productie in het object/complex;
- Belang vanwege een (historische) functie, gebruik of productie in het object/complex;
- Belang van het object/complex als herinnering aan een historische gebeurtenis of prominente bewoner/gebruiker/opdrachtgever.

Elk van deze deelwaarden wordt getoetst aan de hand van de criteria gaafheid (authenticiteit) en zeldzaamheid.

Waardestellingsrepresentatietekeningen
Omdat alleen de tekst van een waardestelling vaak onvoldoende handvatten geeft om concrete bouw- en restauratieplannen te beoordelen, geeft de bouwhistoricus de waarden van de ruimtelijke structuur, de gevels, constructies en indeling met kleur aan op recente (opmetings)plattegronden of schetsen.

- *blauw: hoge monumentwaarden*, deze zijn van cruciaal belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied.
- *groen: positieve monumentwaarden*, deze zijn van belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied.
- *geel: indifferente monumentwaarden,* deze zijn van relatief weinig belang voor de structuur en/of de betekenis van het object of gebied.

Desgewenst kan men met symbolen ook nog de waarde van de interieurafwerking en de eventuele relaties tussen ruimten aangeven. Het lastigst is het om op de tekening de 'immateriële waarden' of herinneringswaarden aan te geven. Mede daarom moeten de waardestellingsrepresentatietekeningen en hun legenda's steeds naar de tekst verwijzen.

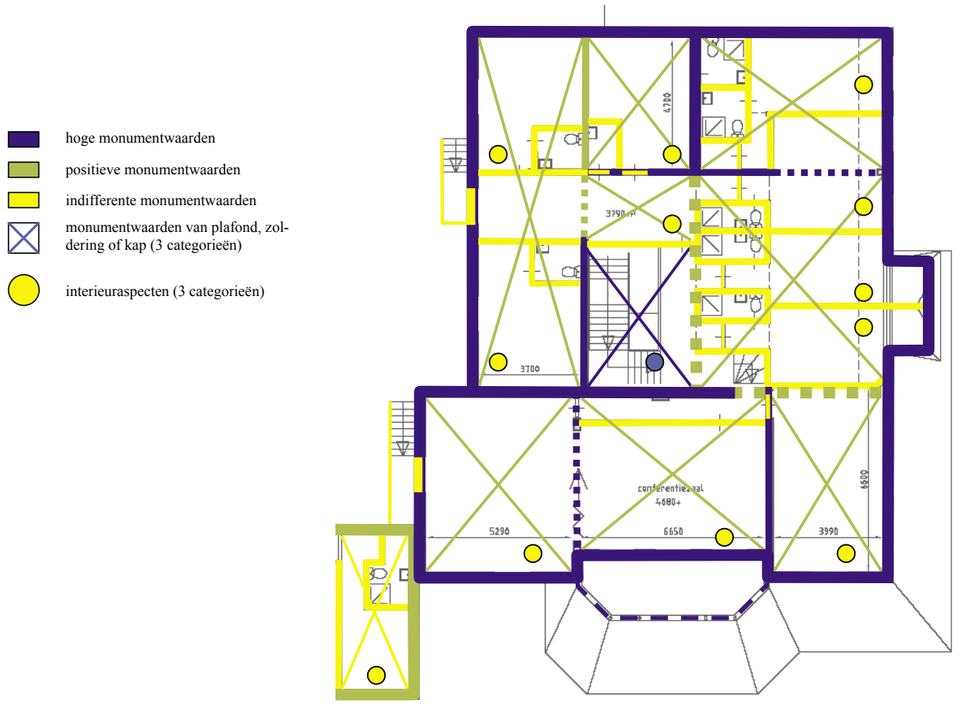

4.4 - Rapportage

Het rapport van een bouwhistorisch onderzoek bevat tenminste tekst, één of meer plattegronden, schetsen en foto's. Daarnaast kan de bouwhistoricus kaarten tekenen (zeker bij bouwhistorische inventarisaties) en opmetings- en reconstructietekeningen maken (bij bouwhistorische ontledingen). Steeds moet er helder onderscheid zijn tussen gegevens, interpretaties en waardestellingen. De omvang, de opzet en de precieze uitvoering van het rapport zijn sterk afhankelijk van de onderzoeksvraag, zoals geformuleerd in het Plan van Onderzoek (PvO).

4.5 - Presentatie

Meestal is het rapport de afronding van het bouwhistorisch onderzoek. Om ervoor te zorgen dat de cultuurhistorische waarden van het object zo goed mogelijk worden meegewogen bij het voorgenomen restauratie- of verbouwingsplan, valt aan te raden om de resultaten van het onderzoek en de waardestelling aan de opdrachtgever te presenteren. Daarbij kan het nuttig zijn om ook andere partijen bij zo'n presentatie uit te nodigen, zoals vertegenwoordigers van de overheden die de plannen moeten beoordelen.

Ook kan een overdrachtsprotocol worden gemaakt. Dat is een apart document, los van het rapport, waarin adviezen, aanbevelingen en aandachtspunten staan. Deze kunnen betrekking hebben op de integratie van cultuurhistorische waarden in het ontwerp, nader onderzoek tijdens uitvoering, of zorgvuldig beheer en onderhoud van karakteristieke historische elementen.

4.6 - Toegankelijkheid van resultaten

Bouwhistorisch onderzoek kan verricht worden naar allerlei soorten gebouwen, dus ook gevangenissen, musea of overheidsgebouwen. Om redenen van veiligheid of privacy kan de opdrachtgever de verspreiding van het rapport beperken tot enkele instanties en personen. Eventueel kan men dan het rapport onder voorwaarden aan een archief of bibliotheek verstrekken.

Het is wenselijk dat men bouwhistorische rapporten via openbare archieven, bibliotheken of internet kan raadplegen. Dit voorkomt dubbel onderzoek en het waarborgt dat toekomstige eigenaars en/of beheerders er gebruik van kunnen maken. Bovendien kunnen de resultaten dan een rol spelen bij onderzoeken door anderen. Het wetenschappelijke belang en de eventuele nadere verspreiding van bevindingen zijn het beste gediend als de bouwhistoricus zijn rapport tot een publicatie uitwerkt.

Uit welke componenten bestaat een bouwhistorisch rapport? Als voorbeeld volgt hier een beredeneerde inhoudsopgave van een rapport van een objectgerichte bouwhistorische opname:

- ☐ Een inleiding met aanduiding van de betrokken partijen (opdrachtgever, onderzoekers en, indien relevant, de gemeente, de subsidiegever en anderen), de aanleiding en het doel van het onderzoek, een omschrijving van het type onderzoek en de beperkingen van het betreffende onderzoek.
- ☐ Het adres van het onderzochte object of structuur, de kadastrale aanduiding en eventuele andere aanduidingen. De situering moet duidelijk blijken uit een kaart of deelkaart van recente datum.
- ☐ Samenvattingen van de bouw- en gebruiksgeschiedenis en de waardestelling.
- ☐ Een beschrijving van de bouw- en gebruiksgeschiedenis, gebaseerd op het verrichtte (interdisciplinaire) onderzoek. Voorzover mogelijk en relevant vindt de lezer hier ook de gegevens over de locatie (de vestigingsomstandigheden, de situering en de samenhang met andere objecten), de maatschappelijke context en de achtergronden van de opdrachtgevers, de eigenaren en de architecten.
  Afbeeldingen van historisch kaartmateriaal (waaronder historische kadastrale kaarten), verbouwings- en opmetingstekeningen, faseringsplattegronden en oude foto's zijn hier essentieel.
- ☐ Een overzichtelijke beschrijving van de belangrijkste onderdelen van een bouwwerk of structuur: de context of situering, de bouwmassa, de structuur, de constructie, het exterieur (gevels en daken) en het interieur (plattegronden, ruimten en interieurafwerking).
  Bij deze beschrijvingen horen de nodige illustraties: foto's, opmetingstekeningen, en/of -schetsen.
- ☐ Een cultuurhistorische waardestelling van het bouwwerk of de structuur als geheel en de (voornaamste) onderdelen ervan, waarin de uitgangspunten voor de waardestelling en de resultaten van het onderzoek zijn verwerkt. Hier moet de formele status van het pand vermeld worden: redengevende omschrijving van het monument, situering in een beschermd stadsgezicht, etc. Deze waardestelling wordt weergeven op de ingekleurde 'waardestellingsrepresentatie-tekeningen'.
- ☐ Adviezen voor nader onderzoek. Na een bouwhistorische opname kunnen er bijvoorbeeld nog bouwhistorische ontledingen plaatsvinden (na verwijdering van voorzetwanden en verlaagde plafonds), of nader archiefonderzoek, kleuronderzoek, interieuronderzoek, dendrochronologisch onderzoek of archeologisch onderzoek.

5 - Gebruikte termen en illustraties

Bouwhistorie
(1) Wetenschappelijke discipline waarvan de beoefenaars de geschiedenis van gebouwen, de praktijk van het bouwen in het verleden en de ontwikkeling van materialen en constructies onderzoeken.
(2) Chronologisch overzicht van de stichting, bouw en verbouwingen van een gebouw of complex van gebouwen. Daarbij is het gebouw of complex van gebouwen – het object van onderzoek – doorgaans de belangrijkste gegevensbron.

Bouwhistorisch onderzoek
Onderzoek naar de bouw, verbouwings- en gebruiksgeschiedenis van gebouwen, complexen van gebouwen, of gebieden, in hun ruimtelijke samenhang, aan de hand van de vorm, de constructies, de gebruikte materialen en de afwerking.
Het onderzoek brengt – onder andere aan de hand van bouwsporen – in kaart hoe de oorspronkelijke situatie was, welke veranderingen er in de loop der tijd zijn aangebracht, en het beschrijft de bestaande situatie als uitkomst van die eerdere processen.

Cultureel erfgoed
Relicten uit het verleden die nu nog zichtbaar en tastbaar zijn, inclusief de daaraan verbonden gebruiken, verhalen en gewoonten.

Cultuurhistorie
Het verhaal van alle fenomenen die met de beschavingsgeschiedenis van de mens te maken hebben en niet op natuurlijke wijze zijn ontstaan. In de praktijk wordt vaak een smallere definitie van cultuurhistorie gehanteerd met de focus op het onroerende deel van het erfgoed, waarin archeologie (bodemarchief), historische geografie (cultuurlandschap), architectuurgeschiedenis, bouwhistorie en interieurhistorie (gebouwen en complexen) worden betrokken.

Cultuurhistorische waardestelling
Overkoepelende waardestelling van een gebouw, een complex van gebouwen of een gebied, op een gewogen wijze samengesteld uit meerdere deelwaardestellingen.

Gebruiksgeschiedenis
Onderzoek naar de chronologie van het gebruik of de bewoning van een gebouw, complex van gebouwen of gebied, gekoppeld aan de bouwhistorische ontwikkeling.

Illustratieverantwoording

cover	Haarlem, spiltrap in de kap van de Grote of St.-Bavokerk
pagina 1	Eindhoven, fabrieksterrein Strijp S: 'Hoge Rug' (vanaf 1927)
pagina 2	Utrecht, luchtfoto van Domtoren en Oudegracht op 9 juli 1958
pagina 4	Utrecht, Parijs' behang (ca. 1785), gevonden in een woonhuis
pagina 5	Leens, detail van de gevel van de borg Verhildersum met aanduiding van fasering
pagina 9	Donkerbroek, woningwetwoningen uit 1913/1914
pagina 10	Den Haag, nieuwbouwvleugel van het landhuis Ockenburgh uit 1974
pagina 12	Amsterdam, woonhuis na sloop van de zijgevel
pagina 13	Deventer, ruïne van de Mariakerk (15de eeuw) waarin woningen (17de eeuw)
pagina 14	Zaltbommel, bouwhistorische documentatie van de stadsmuur (veldwerk)
pagina 16	Deventer, Deken Doyshuis (1306), fotogrammetrische opname
pagina 18	Utrecht, faseringsplattegrond van de kelder van het stadhuis
pagina 21	Den Haag, waardestellingsrepresentatietekening van landhuis Ockenburgh
pagina 22	Steenwijk, schuur op landgoed de Eese uit 1925
pagina 23	Utrecht, polder Rijnenburg
pagina 24	Tongeren, kleuronderzoek in de St.-Jan de Doperkerk
pagina 25 l	Eindhoven, 17de-eeuwse kapconstructie
pagina 25 m	Deventer, Lange Bisschopstraat
pagina 25 r	Blokzijl, linksdekkende Oudhollandse pannen
pagina 26	Utrecht, Haverstraat
binnen	Utrecht, 17de-eeuwse beschildering op de zijkant van een balk
flap	Maastricht, tegel in een schouw (ca. 1920), zwarte overschildering verwijderd

Fotostrip achterzijde (van boven naar beneden):
Voorschoten, landgoed Duivenvoorde
Eindhoven, fabrieksterrein Strijp S, ansicht ca. 1928
Utrecht, Loeff Berchmakerstraat
Franeker, haardsteen
Den Haag, nieuwbouwvleugel van het landhuis Ockenburgh uit 1974
Utrecht, trap uit 1793

Herkomst illustraties:
KLM Aerocarto (pagina 2)
Hinder en ontklontering, Rotterdam 2003 (pagina 10)
Herkomst onbekend (pagina 12)
H.Hundertmark (pagina 14 en 18)
BAAC, 's-Hertogenbosch, (pagina 16)
Overige illustraties van de auteurs

Tekst en eindredactie:
Leo Hendriks en Jan van der Hoeve

Tekstadvies: Vandelaar Tekstbewerking
Vormgeving: Coks Prins
Drukwerk: Mart.Spruijt bv

Deze Richtlijnen zijn een ingrijpend geactualiseerde en uitgebreide vorm van een eerdere versie uit 2000. Er zijn nieuwe inzichten verwerkt op het gebied van methodologie, waardestelling en procesmatige inbedding van bouwhistorisch onderzoek in het bouwproces. De totstandkoming hiervan is te danken aan een discussiekerngroep waaraan vertegenwoordigers van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Stichting Bouwhistorie Nederland, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Atelier Rijksbouwmeester en de Rijksgebouwendienst deel hebben genomen. Verder zijn concepten van de tekst tweemaal voorgelegd aan een grote groep van deskundigen.

Meer informatie over de uitvoering van bouwhistorisch onderzoek en het gebouw als gegevensbron valt te lezen in het boek 'R. Stenvert en G. van Tussenbroek (red.), *Inleiding in de bouwhistorie; opmeten en onderzoeken van oude gebouwen,* Utrecht 2009 (2de druk).

Discussiekerngroep:

J.W. (Wijnand) Bloemink, ing. A.J. (Bert) van Bommel,

A.H.M. (Ronald) Glaudemans, dr. J.B.H. (Johan) de Haan,

ir. L.W.J.L. (Leo) Hendriks, ir. D.B.M. (Taco) Hermans,

ir. J.A. (Jan) van der Hoeve, ir. J. (Jan) Kamphuis,

drs. C.J. (Corjan) van der Peet, ing. B.J. (Bart) van Rijn,

dr. ing. R. (Ronald) Stenvert, prof. dr. ing. D.J. (Dirk) de Vries.

Advies:

drs. J.F. (Jan) Dröge, drs. K. (Karel) Emmens,

ir. C.J. (Joris) van Haaften, dr. E.F. (Eloy) Koldeweij,

dr. G. (Gabri) van Tussenbroek.

Meerdere exemplaren van deze Richtlijnen zijn op aanvraag te verkrijgen bij:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
InfoDesk, e-mail: info@cultureelerfgoed.nl
Telefoon 033 - 42 17 456
www.cultureelerfgoed.nl

Rijksgebouwendienst
Rgd-Infofoon, e-mail: info.infofoon@minvrom.nl
Telefoon 0800 - 899 1103
www.rijksgebouwendienst.nl

Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek

Overheid.nl
Lokale wet- en regelgeving

Beleidsregels Parkeernormen Wijchen

Geldend van 24-07-2024 t/m heden

Intitulé

Beleidsregels Parkeernormen Wijchen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen:

Gelet op:

- Artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Artikel 3.1.2, tweede lid, onder a van het Besluit ruimtelijke ordening en het bepaalde in de geldende bestemmingsplannen en beheers verordeningen;

Overwegende dat:

- Wijchen een ‘Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen’ heeft;
- De gemeenteraad de ‘Parkeervisie Wijchen’ heeft vastgesteld;
- de Nota Parkeernormen een leidraad is voor de verkeerskundige toetsing van nieuwe bouwplannen en als doel heeft het totale gemeentelijke parkeerareaal in evenwicht te houden;
- deze beleidsregels een uitkomst kan bieden indien een bouwplan onvoldoende parkeerruimte op eigen terrein heeft;

Besluit de volgende beleidsregels vast te stellen:

Beleidsregels Parkeernormen Wijchen

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

In het huidig mobiliteitsbeleid en het parkeerbeleid van de gemeente Wijchen is opgenomen dat de gemeentelijke parkeernormen worden geactualiseerd. Bij een actualisatie van parkeernormen is het doel om deze zo vast te stellen dat ze recht doen aan de huidige en toekomstige situatie ter plaatse. Dit betekent dat binnen een gemeente voor dezelfde functie verschillende parkeernormen kunnen gelden.

De toepassing van parkeernormen kent meerdere aanvliegroutes. Een stedenbouwkundige wil in een ruimtelijk ontwerp doorgaans niet al te veel parkeerplaatsen (op maaiveld) realiseren vanwege het ruimtebeslag en om kwaliteit in de openbare ruimte te bieden. De verkeerskundige wil vanuit het oogpunt van bereikbaarheid juist voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd zien. De planoloog en plantoetser willen duidelijke en werkbare parkeernormen die transparant toe te passen zijn.

De parkeernormensystematiek is kortom éénduidig, transparant en toetsbaar. De hoogte van de parkeernormen sluiten aan op de specifieke situatie in de gemeente Wijchen en is tegelijkertijd toekomstbestendig.

1.2 Grondslag

Bestemmingsplannen moeten sinds 1 juli 2018 beschikken over een planregeling waarin parkeernomen zijn vastgelegd die aan de desbetreffende voorziene ruimtelijke ontwikkeling zijn gekoppeld. Dit met het doel te zorgen dat de parkeerbehoefte van de beoogde ontwikkeling op eigen terrein wordt opgelost. Dit is ook mogelijk door in een planregeling een expliciete verwijzing naar gemeentelijke parkeerbeleidsregels op te nemen. Parkeernormen kunnen sinds 1 januari 2024 ook als dynamische beleidsregel aan een omgevingsplan worden gekoppeld.

In 2020 is het ‘Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen’ door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn parkeernormen voor verschillende functies opgenomen. Echter, er is geen paraplu-bestemmingsplan opgesteld om de parkeernormen van toepassing te verklaren. Daarom gelden nog steeds de parkeernormen zoals vastgelegd in de diverse bestemmingsplannen. Dit wordt nu gecorrigeerd door middel van een omgevingsplan met een dynamische verwijzing naar deze beleidsregels.

De gemeente Wijchen bestaat uit de kernen Bergharen, Hernen, Batenburg, Leur, Wijchen, Niftrik, Alverna en Balgoij. Daar waar Wijchen staat vermeld betreft dit de Gemeente Wijchen, tenzij specifiek wordt vermeld dat het de kern Wijchen betreft

1.3 Inwerkingtreding

1. De Beleidsregels Parkeernormen Wijchen treden in werking op de eerste dag na bekendmaking.
2. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning, die is ingediend vóór de inwerkingtreding van de beleidsregels, wordt afgedaan op grond van de tot de inwerkingtreding van dit besluit geldende regels. Dit tenzij toepassing van de nieuwe beleidsregels gunstiger is voor de aanvrager van de omgevingsvergunning. In dat geval zijn onderhavige beleidsregels van toepassing.
3. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 15-07-2024 de beleidsregels vastgesteld en heeft gelijktijdig het parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen van d.d. 11-04-2020 ingetrokken.

2. Uitvoering parkeerverplichting

2.1 Werkwijze Wijchen

Een ontwikkeling, een bouwactiviteit en/of een wijziging van gebruik, kan tot gevolg hebben dat er (meer) ruimte nodig is voor het parkeren van auto's. De aanvrager moet ervoor zorgen dat er in voldoende mate wordt voorzien in ruimte voor het parkeren van personenauto's. Op basis van de CROW parkeerkencijfers (publicatie 381) zijn passende parkeernormen opgesteld. Daarbij is rekening gehouden met de verstedelijkingsgraad en het gemiddeld autobezit in de gemeente.

Bij ontwikkelingen worden parkeerplaatsen en laad-los voorzieningen in principe op eigen terrein aangelegd. Bij ontwikkelingen waar ook de openbare ruimte wordt mee ontwikkeld, kan het plangebied tijdelijk als eigen terrein worden beschouwd. Naast het aantal te realiseren parkeerplaatsen wordt de inrichting van parkeervoorzieningen door een verkeerskundige beoordeeld op bruikbaarheid en veiligheid. De benodigde ruimte voor het parkeren van auto's dient te zijn afgestemd op de gangbare personenauto's. In deze beleidsregels zijn hiervoor de minimale eisen opgenomen (zie tabel 2). In het uitwegenbeleid van de gemeente is vastgelegd dat voor de eerste uitweg bij een woning of bedrijfsperceel er maximaal één openbare parkeerplaats op straat mag vervallen. (Zie Beleidsregels uitwegen gemeente Wijchen)

Onderstaand is beschreven welke stappen moeten worden doorlopen in de beoordeling en mogelijke ontheffing van de parkeerverplichting. Dit stappenplan is in bijlage 3 vertaald in een beslisboom:

1 Hoofddoel is dat de aanvrager van een omgevingsvergunning er alles aan doet om te voldoen aan de gemeentelijke parkeerverplichting (zie paragraaf 2.3 en 2.4). Uitgangspunt is dat de parkeerverplichting op eigen terrein wordt gerealiseerd.

2 Indien realisatie van de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein niet mogelijk is, wordt beoordeeld of een aanpassing van het bouwplan kan leiden tot het wel voldoen aan de gemeentelijke parkeerverplichting.

3 Als stap 1 en 2 niet mogelijk zijn, dan kan de aanvrager van een omgevingsvergunning een schriftelijk verzoek indienen bij het college van B&W voor een ontheffing van de gemeentelijke parkeerverplichting. Het verzoek van de aanvrager moet gegronde redenen bevatten die aantonen dat de realisatie van de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein niet mogelijk is. En dat de parkeerbehoefte middels een privaatrechtelijke overeenkomst niet in de nabije omgeving van de ontwikkeling kan worden gecompenseerd.

4 Bij behandeling van de ontheffingsaanvraag wordt afgewogen of het tekort aan benodigde parkeerplaatsen in de nabijheid van de ontwikkeling kan worden opgevangen in de openbare ruimte (zie paragraaf 2.5). Dit moet door de initiatiefnemer/aanvrager met een parkeeronderzoek worden aangetoond. De aanvrager stemt vooraf met de gemeente de werkwijze en het onderzoeksgebied voor het parkeeronderzoek af. Deze mogelijkheid geldt niet voor het centrumgebied van de kern Wijchen zoals opgenomen in bijlage 4.

5 Het college van B&W kan in specifieke uitzonderingsgevallen gehele of gedeeltelijke ontheffing van de parkeerverplichting verlenen (zie paragraaf 2.6). Dit kan alleen wanneer het college van B&W de realisatie van het initiatief belangrijker acht dan de (tijdelijke) nadelige gevolgen op het gebied van bereikbaarheid. En wanneer naar het oordeel van het college van B&W het belang van realisatie van het bouwplan binnen de gemeente Wijchen zwaarder weegt dan het realiseren van de parkeerplaatsverplichting.

2.2 Totstandkoming parkeernormen Wijchen

2.2.1. Gebiedstypologie gemeente Wijchen

Welke parkeernormen er voor een gebied gelden is onder andere afhankelijk van de stedelijkheidsgraad. De stedelijkheidsgraad wordt bepaald op basis van de omgevingsadressendichtheid (aantal adressen per km²), kortweg OAD van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In een gebied met een hoge OAD is het aanbod – en de kwaliteit – van andere vervoerswijzen over het algemeen groter dan in een gebied met een lage OAD. Daarom worden in een gebied met een hoge stedelijkheidsgraad lagere parkeernormen toegepast.

De gemeente Wijchen valt qua stedelijkheidsgraad -in zijn geheel- in de categorie 'weinig stedelijk'. Niet elk gebied heeft echter deze stedelijkheidsgraad (OAD).

- de bebouwde kom van Wijchen en Batenburg valt onder 'matig stedelijk';
- de bebouwde kom van Bergharen, Hernen en Balgoij valt onder 'weinig stedelijk';
- de bebouwde kom van Niftrik valt onder 'niet stedelijk'
- het buitengebied van de gemeente Wijchen valt onder 'niet stedelijk'.

Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen de stedelijke zones (centrum, schil, rest bebouwde kom en buitengebied) van de kernen in de gemeente. Hoe dichter bij het centrum, des te beter normaliter de kwaliteit en het aanbod van overige vervoerswijzen en des te lager dus de parkeernorm kan zijn.

Wijchen is op basis hiervan onderverdeeld in een aantal stedelijke zones. Dit zijn gebieden die qua geografische ligging, ruimtelijke kenmerken en stedelijke dichtheid zorgen voor een bepaald mobiliteitspatroon en bijbehorende parkeervraag.

Het begrenzing van het centrumgebied Wijchen is weergegeven in bijlage 4. De overige gebieden binnen de bebouwde kom vallen onder de zone 'rest bebouwde kom'. Alles buiten de planologische bebouwde komgrenzen valt onder 'buitengebied'. In onderstaande tabel is dit samengevat weergegeven.

Tabel 1 Overzicht stedelijkheidsgraad en stedelijke zones

Gebied	Stedelijkheid	Stedelijke zone
Centrum kern Wijchen	Matig stedelijk	Centrum
Bebouwde kom van Wijchen en Batenburg	Matig stedelijk	Rest bebouwde kom

Bebouwde kom van Bergharen, Hernen en Balgoij	Weinig Stedelijk	Rest bebouwde kom
Bebouwde kom van Niftrik	Niet stedelijk	Rest bebouwde kom
Buitengebied	Niet stedelijk	Buitengebied

Voor de ontwikkeling ‘Tussen Kasteel en Wijchens Meer’ zijn specifieke parkeernormen vastgelegd in het bestemmingsplan. Deze parkeernormen blijven onverminderd hetgeen gesteld in deze beleidsregels van kracht.

2.2.2 Toepassing parkeernormen

De gemeente Wijchen is een weinig stedelijk gebied. Dit uit zich in het autobezit. Dit is in onze gemeente iets hoger dan het Nederlands gemiddelde: respectievelijk 1,2 versus 1,1 particuliere personenauto’s per huishouden (2023).

Op basis van publicatie 381 van het CROW (Toekomstbestendig Parkeren) is een lijst met passende parkeernormen opgesteld. De gemeente werkt met ‘vaste parkeernormen’. Dit biedt duidelijkheid voor alle betrokkenen. De basis voor de parkeernormen ligt per functie tussen het minimum en het gemiddelde van de CROW-bandbreedte. Dit komt voort uit het huidige autobezit, onze ambitie om bij ruimtelijke ontwikkelingen duurzame mobiliteitsvormen (lopen, fietsen en openbaar vervoer) te stimuleren en om efficiënt om te gaan met de beschikbare (openbare) ruimte.

Bij de realisatie van nieuwe functies is het belangrijk om te voorzien in voldoende parkeerplaatsen. In deze beleidsregels zijn alleen de relevante en meest voorkomende functies opgenomen (zie tabellen in bijlage 1). De parkeerplaatsverplichting is inclusief het benodigd aantal laadpunten voor elektrische auto’s (zie CROW publicatie 381).

BELEIDSREGEL 1: Bij het bepalen van de parkeerverplichting wordt gebruik gemaakt van de zone-indeling zoals weergegeven in tabel 1.

BELEIDSREGEL 2: Bij het bepalen van de parkeerverplichting wordt voor de functies wonen, werken en onderwijs gebruik gemaakt van de parkeernormen zoals opgenomen in bijlage 1 (parkeernormen auto). Voor functies die niet zijn opgenomen dient gebruik te worden gemaakt van de kencijfers zoals beschreven in publicatie 381 van het CROW, waarbij moet worden uitgegaan van het midden tussen het minimum en het gemiddelde van de bandbreedte.

BELEIDSREGEL 3: De in bijlage 1 opgenomen parkeernormen zijn opgebouwd uit een gebruikers- en een bezoekersdeel. Het bezoekersdeel is relevant als de parkeervoorziening van een functie op eigen terrein wordt gerealiseerd en niet openbaar toegankelijk is. Het bezoekersdeel dient namelijk altijd openbaar toegankelijk te zijn.

2.3 Voldoen aan parkeerverplichting

2.3.1 Aantonen parkeercapaciteit op eigen terrein

Een initiatiefnemer van een plan is verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende parkeerruimte. Voor iedere nieuwe ontwikkeling geldt dat het geen parkeerprobleem (hogere parkeerdruk) mag veroorzaken in de omgeving. Dit betekent dat de initiatiefnemer zorgdraagt dat er voldoende parkeerruimte ten behoeve van de ontwikkeling wordt gerealiseerd. Dit dient op eigen terrein te worden opgelost.

Met het begrip “parkeren op eigen terrein” wordt bedoeld: “ruimte voor parkeren of stallen van auto’s in, op of onder het gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw hoort, passend binnen het vigerende bestemmingsplan en de vigerende bestemming.” De op eigen terrein te realiseren parkeervoorzieningen dienen te voldoen aan de maatvoering zoals beschreven in tabel 2.

Als er in een initiatief maximaal één extra parkeerplaats moet worden gerealiseerd, dan hoeft men geen parkeerplaats te realiseren. Op deze wijze wordt bereikt dat voor bouwplannen met een kleine verkeersaantrekkende werking geen ontheffing hoeft te worden verleend. De grenswaarde is 1,0 parkeerplaatsen. Bij meer dan 1,0 parkeerplaats is geen vrijstelling mogelijk. Dit geldt alleen voor niet-woonfuncties.

Ook bij een wijziging van gebruik wordt op basis van de parkeernormen een parkeerverplichting berekend. Hierbij geldt dat de berekende parkeerverplichting op basis van de nieuwe functie, wordt verminderd met de parkeerverplichting (conform parkeernormen bijlage 1) van de functie die in de laatst verleende bouwvergunning is vastgelegd. De huidige situatie is dus de nul-situatie. Ook bij de sloop van bestaande panden wordt de parkeerverplichting voor deze panden berekend en verrekend met de nieuwe parkeerverplichting. Het gevolg van deze werkwijze is dat historisch gegroeide en bestaande parkeerproblemen niet worden aangepakt. Hiermee wordt wel voorkomen dat de parkeerdruk door de nieuwe ontwikkeling groter wordt.

2.3.2. Reductiefactor parkeerplaatsen op eigen terrein

In de praktijk blijkt vaak dat bij woningen een garage niet wordt gebruikt voor het stallen van de auto, maar als bergruimte in gebruik is. Indien daar bij het vaststellen van de parkeerverplichting geen rekening mee wordt gehouden, kan parkeeroverlast ontstaan. Naast de instandhouding van de parkeerplaatsen is ook het gebruik van parkeerplaatsen op eigen terrein lager. Immers, als de eigenaar van een woning niet thuis is, kan een ander deze parkeerplaats niet gebruiken. De bezetting van parkeerplaatsen op eigen terrein is hierdoor lager dan de bezetting van openbare parkeerplaatsen. Om dit te compenseren worden parkeerplaatsen op eigen terrein van woningen niet volledig meegerekend.

De berekenwijze van parkeerplaatsen op eigen terrein bij woningen zijn opgenomen in onderstaande tabel. De situering moet hierbij zodanig zijn dat het veilig in- en uitrijden is gewaarborgd en het eigen terrein toegankelijk is voor bijvoorbeeld fietsers. Wanneer de voordeur of de garage/berging achter of naast de parkeerplaatsen is gesitueerd, dan moet er minimaal één meter tussen de parkeerplaatsen en de erfgrens zitten.

Tabel 2 Parkeren op eigen terrein (Bron CROW)

Parkeervoorziening	Theoretisch aantal	Berekend aantal	Afmeting
Enkele oprit zonder garage	1	0,8	oprit min. 5,0 m diep en 2,5 m breed
Lange oprit zonder garage of carport	2	1,0	oprit min. 10,0 m diep en 2,5 m breed
Dubbele oprit zonder garage	2	1,7	oprit min. 5,0 m diep en 4,5 m breed
Garage zonder oprit (bij woning)	1	0,4	garage min. 5,0 m diep en 2,8 m breed
Garagebox (niet bij woning)	1	0,5	garage min. 5,0 m diep en 2,8 m breed
Garage met enkele oprit	2	1,0	oprit min 5,0 m diep en 2,5 m breed
Garage met lange oprit	3	1,3	oprit min. 10,0 m diep en 2,5 m breed
Garage met dubbele oprit	3	1,8	oprit min 5,0 m diep en 4,5 m breed

2.3.3 Toepassing aanwezigheidspercentages dubbelgebruik

Als binnen een gebied verschillende functies worden gerealiseerd, dan kan bij de parkeerverplichting rekening worden gehouden met dubbelgebruik van parkeerplaatsen. Bij meerdere functies (dus niet alleen wonen) kan er namelijk sprake zijn van een verschillend patroon van tijden waarop gebruikers (inwoners, bezoekers, werknemers) aanwezig zijn.

Zo is de parkeerdruk bij woningen bijvoorbeeld vooral ‘s avonds en ’s nachts hoog. Overdag ligt de aanwezigheid lager, omdat een deel van de inwoners met de auto naar het werk gaat. Dit biedt mogelijkheden om andere functies (bijvoorbeeld een kantoor) deze ruimte te laten benutten. Zo kan dubbelgebruik van parkeerplaatsen plaatsvinden. Door dubbelgebruik kan de parkeerverplichting naar beneden worden bijgesteld. Voorwaarde is dat de initiatiefnemer dit onderbouwt middels een parkeerbalans.

Het berekenen van de mate van dubbelgebruik geschiedt op basis van onderstaande aanwezigheidspercentages voor maatgevende momenten. Voor functies die niet vermeld staan in onderstaande tabel dient een zo goed mogelijke inschatting te worden gemaakt op basis van een vergelijkbare functie of er moet worden uitgegaan van (door de initiatiefnemer aan te leveren) ervaringscijfers van een vergelijkbaar project elders in het land.

Tabel 3 Aanwezigheidspercentage t.b.v. berekening dubbelgebruik (bron CROW Publicatie 381

	Werkdag ochtend	Werkdag middag	Werkdag avond	nacht	Koop-avond	Zaterdag middag	Zaterdag avond	Zondag middag
woningen bewoners	50%	50%	90%	100%	80%	60%	80%	70%
woningen bezoekers	10%	20%	80%	0%	70%	60%	100%	70%
kantoor/bedrijven	100%	100%	5%	0%	5%	0%	0%	0%
commerciële dienstverlening	100%	100%	5%	0%	75%	0%	0%	0%
detailhandel	30%	60%	10%	0%	75%	100%	0%	0% **
grootschalige detailhandel	30%	60%	70%	0%	80%	100%	0%	0% **
supermarkt	30%	60%	40%	0%	80%	100%	40%	0% **

sportfuncties binnen	50%	50%	100%	0%	100%	100%	100%	75%
sportfunctie buiten	25%	25%	50%	0%	50%	100%	25%	100%
bioscoop/theater/podium	5%	25%	90%	0%	90%	40%	100%	40%
sociaal medisch	100%	75%	10%	0%	10%	10%	10%	10%
verpleeghuis	100%	100%	50%	25%	50%	100%	100%	100%
ziekenhuis patiënten/bezoekers	60%	100%	60%	5%	60%	60%	60%	60%
ziekenhuismedewerkers	75%	100%	40%	25%	40%	40%	40%	40%
dagonderwijs	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
avondonderwijs	0%	0%	100%	0%	100%	0%	0%	0%

*** bij koopzondag moet uit worden gegaan van 100%*

BELEIDSREGEL 4: Het realiseren van parkeerplaatsen bij ontwikkelingen moet op eigen terrein plaatsvinden, tenzij de aanvrager aantoont dat dit ruimtelijk, bouw- of verkeerstechnisch of financieel niet haalbaar is.

BELEIDSREGEL 5: Bij een bouwactiviteit hoeft alleen te worden voorzien in de extra parkeerbehoefte als gevolg van de ontwikkeling. Het benodigde aantal parkeerplaatsen wordt altijd naar boven afgerond tot een volledige parkeerplaats.

BELEIDSREGEL 6: Bij het bepalen van de parkeerverplichting van meerdere functies wordt gebruik gemaakt van de aanwezigheidspercentages zoals opgenomen in tabel 3.

2.4 Mogelijkheden verlagen parkeerverplichting

Bij nieuwe ontwikkelingen kan de parkeereis worden beïnvloed door het bieden en/of stimuleren van alternatieve vervoerswijzen. Het bieden van duurzame alternatieven zorgt immers voor minder autobezit en een andere mobiliteitsbehoefte. Dit is mogelijk bij (grootschalige) gebiedsontwikkelingen en lokale initiatieven met 20 of meer woningen / appartementen, niet voor kleine particuliere initiatieven en grondgebonden woningen.

Het verlagen van de parkeerverplichting kan door in de ontwikkeling onderstaande vormen van mobiliteit mee te nemen:

- Fietsparkeren: als een ontwikkeling (alleen geldig bij appartementen) voorziet in extra (boven de eisen van het bouwbesluit) en/of kwalitatief toegankelijke fietsparkeervoorzieningen, dan kan het aantal te realiseren autoparkeerplaatsen met maximaal 5% worden verlaagd – in verhouding is dat vijf extra fietsparkeerplaatsen in plaats van één autoparkeerplaats. Deze extra fietsparkeerplaatsen moeten worden gerealiseerd op eigen terrein en zijn bedoeld voor langparkeerders (bewoners, werknemers, studenten).
- Deelauto's: als bij een woningontwikkeling structureel, dat wil zeggen voor minimaal 10 jaar, commercieel aangeboden deelauto's op eigen terrein ter beschikking worden gesteld, dan kan het aantal te realiseren autoparkeerplaatsen tot maximaal 10% worden verlaagd. Hierbij hanteren we de verhouding van één autodeelparkeerplaats in plaats van vier gewone autoparkeerplaatsen. Een parkeerplaats voor een deelauto vervangt dus vier reguliere autoparkeerplaatsen (= saldo -3 plaatsen).

De mogelijkheden om de parkeerplaatsverplichting te verlangen mogen niet bij elkaar worden opgeteld. Dit omdat de acceptatie van deelmobiliteit in onze gemeente nog beperkt is en we niet willen dat we door hoge reductiepercentages in de omgeving van de ontwikkeling een parkeerprobleem creëren. De reductie geldt niet voor het bezoekersdeel van de parkeernorm van woningen (zie CROW-publicatie 381 voor aandeel bezoek) en voor niet-woonfuncties.

Belangrijk bij het toepassen van reductiefactoren is dan ook dat zolang er in het betreffende gebied geen vorm van parkeerregulering is ingevoerd, de maximaal te verkrijgen korting afhankelijk is van de onderbouwing van de ontwikkelaar. Deze moet het gebruik van alternatieven voor de privéauto onderbouwen aan de hand van onder andere de locatie van de ontwikkeling (nabijheid voorzieningen en OV), de doelgroep (jongeren/gezinnen/ouderen) en welke vormen van deelmobiliteit worden toegepast. Afhankelijk van de kwaliteit van het plan kan door de gemeente een korting worden gegeven van maximaal 10%. Hierbij is belangrijk dat de ruimte die wordt bespaard op het parkeren wordt gebruikt om extra kwaliteit toe te voegen aan de woonomgeving. De korting kan door ontwikkelaars dus niet standaard worden toegepast bij ruimtelijke plannen.

Rekenvoorbeeld: als het aantal te realiseren autoparkeerplaatsen voor bewoners (dus niet bezoekersdeel) 200 parkeerplaatsen bedraagt, dan kan deze middels bovenstaande mogelijkheden maximaal worden gereduceerd tot 180

parkeerplaatsen (maximaal -10%). Dit betekent een reductie van 20 parkeerplaatsen. Hiervoor moeten 5 deelauto's worden geplaatst. Dit betekent dat het totaal aantal te realiseren parkeerplaatsen 185 stuks bedraagt.

2.5 Compensatie verplichting in omgeving

Een initiatiefnemer van een plan is, zoals eerder vermeld, verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende parkeerplaatsen. Bij het niet kunnen voldoen aan de parkeerplaatsverplichting op eigen terrein (ruimtelijk, bouw- of verkeerstechnisch, financieel) dient de initiatiefnemer dit bij de aanvraag van de omgevingsvergunning aan te tonen. Deze inspanningsverplichting betekent het moeten aantonen dat het fysiek aanleggen van parkeerplaatsen in geen enkele vorm mogelijk is. En dat de parkeerbehoefte middels een privaatrechtelijke overeenkomst niet in de nabije omgeving van de ontwikkeling kan worden gecompenseerd.

Een aanvrager van een omgevingsvergunning kan met deze onderbouwing een schriftelijk verzoek bij het college van B&W indienen voor een ontheffing van de gemeentelijke parkeerverplichting. Dit betreft stap 3 zoals beschreven in paragraaf 2.1.

Met een parkeeronderzoek moet vervolgens worden aangetoond dat het tekort aan benodigde parkeerplaatsen in de nabijheid van de ontwikkeling kan worden opgevangen in de openbare ruimte. De aanvrager stemt vooraf de werkwijze met de gemeente af. Hierbij worden afspraken gemaakt over minimaal:

a. het onderzoeksgebied gerelateerd aan de loopafstanden zoals geformuleerd in tabel 4;

b. de wijze waarop de parkeercapaciteit wordt bepaald,

c. de onderzoeksperiode en de onderzoeksmomenten (gekoppeld aan de maatgevende periode van het betreffende initiatief).

De gemeente beoordeelt op basis van het parkeeronderzoek of het tekort aan benodigde parkeerplaatsen als gevolg van initiatief in de nabijheid van de ontwikkeling kan worden opgevangen in de openbare ruimte. Hierbij wordt meegenomen of de gemeente de betreffende ruimte niet als reserve wil houden voor het opvangen van al bestaande parkeertekorten of andere doeleinden.

Deze mogelijkheid geldt niet voor het centrumgebied van de kern Wijchen zoals opgenomen in bijlage 4.

Tabel 4 Richtlijn loopafstanden (op basis van het CROW Publicatie 381 m.u.v. wonen)

Van	**Acceptabele loopafstanden**
Wonen	Ca. 200 meter (conform parkeervisie) Voor bezoekers: ca. 250 meter
Winkelen	Ca. 400 meter
Werken	Ca. 500 meter
Sport, cultuur, ontspanning	Ca. 400 meter
Horeca en recreatie	Ca. 400 meter
Gezondheidszorg	Ca. 100 meter
Onderwijs (docenten)	Ca. 500 meter
Onderwijs (leerlingen)	Ca. 100 meter

2.6 Afwijken parkeerverplichting auto

Als een aanvraag voor een omgevingsvergunning voorziet in voldoende parkeercapaciteit, dan wordt een positief advies afgegeven. Er wordt een negatief parkeeradvies voor de aanvraag van een omgevingsvergunning afgegeven op basis van het niet kunnen voldoen aan de parkeerplaatsverplichting als:

- er geen fysieke mogelijkheden zijn om de parkeerverplichting op eigen terrein te realiseren,
- de parkeerverplichting in de openbare ruimte op te vangen,
- extra parkeercapaciteit in de openbare ruimte te realiseren conform de gestelde ontwerpeisen.

De aanvraag van een omgevingsvergunning wordt op deze grond in principe afgewezen.

Het college van B&W heeft de mogelijkheid om in specifieke uitzonderingsgevallen gehele of gedeeltelijke ontheffing van de parkeerverplichting te verlenen. Deze ontheffing kan alleen worden verleend wanneer het college van B&W de realisatie van het initiatief belangrijker acht dan de (tijdelijke) nadelige gevolgen op het gebied van bereikbaarheid. En wanneer naar het oordeel van het college van B&W het belang van realisatie van het bouwplan binnen de gemeente Wijchen zwaarder weegt dan het realiseren van de parkeerplaatsverplichting.

Terughoudend gebruik van deze bevoegdheid is uiteraard geboden. Er dient altijd een zorgvuldige motivatie te worden opgesteld, waarin de aantoonbare bijzondere omstandigheden en overwegende bezwaren uiteen worden gezet en waarom de afwijkingsbevoegdheid dan wordt toegepast.

2.7 Parkeernormen fiets niet-woonfuncties

Naast de noodzaak om bij ruimtelijke voorzieningen op eigen terrein te voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor auto´s, is het belangrijk om ook te voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor fietsen; zowel voor bewoners als voor bezoekers.

Het Bouwbesluit (artikel 4.31) verplicht bij nieuwbouwwoningen een afsluitbare bergruimte om fietsen of scootmobielen op te bergen. Hierbij geldt dat een stallingsruimte voor fietsen vanaf de openbare weg rechtstreeks bereikbaar moet zijn via het aansluitende terrein (artikel 4.64).

Voor niet-woonfuncties is geen verplichting opgenomen in het Bouwbesluit. Omwille van de eenduidigheid is bij het opstellen van de fietsparkeernormen voor niet-woonfuncties zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de systematiek rond de parkeernormen voor de auto. Voor het bepalen van de hoogte van de fietsparkeernormen zijn de Fietsparkeerkencijfers van het CROW (Leidraad Fietsparkeren 2023, 24-11-2023) als basis aangehouden, waarbij is uitgegaan van het gemiddelde van de bandbreedte. De fietsparkeernormen zijn opgenomen in bijlage 2.

BELEIDSREGEL 7: Bij het bepalen van de fietsparkeerverplichting van niet-woonfuncties wordt gebruik gemaakt van de fietsparkeernormen zoals opgenomen bijlage 2.

2.7.1 Bepalen van de fietsparkeerverplichting

De fietsparkeernorm wordt gebruikt om het aantal te realiseren fietsparkeerplaatsen te berekenen bij nieuwe ontwikkelingen, (de fietsparkeerverplichting). Hiervoor wordt de omvang van de functie vermenigvuldigd met de fietsparkeernorm. De uitkomst hiervan wordt naar boven afgerond. Bij de fietsparkeernormen is, in tegenstelling tot parkeernormen voor auto’s, geen apart deel voor bezoekers opgenomen.

Bij nieuwbouwplannen wordt enkel naar de behoefte van de nieuwe functie gekeken op basis van het programma en de ligging in de gemeente. Bij verbouwplannen worden de nieuwe en oude fietsparkeerverplichting gesaldeerd. De fietsparkeerverplichting van de oude functie wordt hierbij afgetrokken van de fietsparkeerverplichting van de nieuwe functie.

De normen opgenomen in de tabellen gelden voor functies waarvan het te verwachtte fietsgebruik groot is en daarmee een duidelijke impact heeft op de openbare ruimte. Het is mogelijk dat voor een bepaalde functie geen specifieke norm is vastgesteld. Voor deze functies gelden dan ook geen fietsparkeernormen. Dit laat onverlet dat een aanvrager wel zorg moet dragen voor het realiseren van voldoende fietsparkeerplaatsen.

2.7.2 Dubbelgebruik

Net als bij de autoparkeernormen, mag rekening gehouden worden met dubbelgebruik van de fietsparkeerplaatsen als binnen de ontwikkeling verschillende functies worden gerealiseerd. Daarbij geldt de voorwaarde dat de fietsparkeerplaatsen redelijkerwijs door alle gebruikers van het plan kunnen worden gebruikt (qua openbaarheid en ligging). De percentages voor dubbelgebruik voor de auto (zie tabel 3) kunnen ook gebruikt worden voor de fiets.

2.7.3 Kwaliteit fietsvoorziening

Als fietsparkeerplaatsen op straat worden gerealiseerd, bijvoorbeeld rondom winkels, dan dient het uiterlijk en uitvoeringsvorm van de fietsvoorziening gelijk te aan de gebruikte fietsvoorzieningen in de directe omgeving.

Fietsparkeervoorzieningen op eigen terrein dienen te voldoen aan de kwaliteitseisen van Fietsparkeur.nl en de vigerende CROW-richtlijnen. Verder geldt dat fietsenstallingen logisch en overzichtelijk moet zijn ingedeeld, er binnen en vanuit de fietsenstalling naar de bijbehorende bestemming een logische, snelle en eenvoudige routing is (bij voorkeur binnendoor) en de sociaal veiligheid is gewaarborgd door een goede indeling en verlichting (bij voorkeur daglichttoetreding).

Daarnaast dienen fietsparkeervoorzieningen zichtbaar en herkenbaar te zijn aan de aanvoerroute en zoveel mogelijk aan te sluiten bij het ‘natuurlijke’ gedrag van de fietser om de fiets zo dicht mogelijk bij de bestemming te kunnen stallen. Om los parkeren van fietsen op straat te voorkomen heeft een gelijkvloerse (centrale) fietsvoorziening de voorkeur boven een ongelijkvloerse fietsvoorziening.

2.7.4 Elektrische fiets, buitenmaatse fietsen en brommers/scooters

Het gebruik van de elektrische fiets, buitenmaatse fietsen (waaronder de bakfiets), (elektrische) scooters en scootmobielen neemt toe. We stellen echter geen specifieke normen voor het aantal voorzieningen dat hiervoor bij een ontwikkeling moet worden gerealiseerd. Het is aan de ontwikkelende partij om een inschatting te maken van het aantal fietsparkeervoorzieningen dat geschikt moet zijn voor bijvoorbeeld elektrische fietsen, bakfietsen en brommers/scooters.

Bij functies waarbij men voor de bedrijfsvoering afhankelijk is van scooters, brommers en andere vervoersmiddelen (afhalen en bezorgen) moet hiervoor wel een deel worden gereserveerd.

Ondertekening

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Wijchen op 15-7-2024.

Burgemeester

R.D. Helmer-Engelbert

Secretaris

J.M. Hendrix

Bijlage 1 – Parkeernormen auto

Wonen

Voor wonen wordt uitgegaan van onderstaande typen woningen. Er is hierbij gekozen om aan te sluiten op de type woningen en de kengetallen zoals gehanteerd door het CROW. Onderstaande parkeernormen zijn inclusief de veronderstelde benodigde parkeerruimte voor bezoekers.

Tabel 1 Parkeernormen woningen (per woning / appartement)

	Centrum Wijchen	Rest Wijchen + Batenburg	Overige kernen	Buiten gebied	bezoek
Koop, vrijstaand	1,6	2,0	2,1	2,1	0,3 pp woning
Koop, 2-onder-een-kap	1,5	1,9	2,0	2,0	0,3 pp woning
Koop, rij (tussen / hoek)	1,3	1,7	1.8	1,8	0,3 pp woning
Koop, appartement duur	1,4	1,8	1,9	1,9	0,3 pp woning
Koop, appartement betaalbaar	1,2	1,6	1,7	1,7	0,3 pp woning
Koop, appartement goedkoop	1,1	1,4	1,4	1,4	0,3 pp woning
Huur, huis, (middel)duur / vrije sector	1,3	1,7	1,8	1,8	0,3 pp woning
Huur, huis, sociale huur	1,1	1,4	1,4	1,4	0,3 pp woning
Huur appartement, (middel)duur	1,2	1,6	1,7	1,7	0,3 pp woning
Huur, appartement, sociale huur	0,9	1,2	1,2	1,2	0,3 pp woning
Kleine eenkamerwoning	0,5	0,7	0,7	0,7	0,2 pp woning
Zorgwonen	0,9	1,0	1,1	1,1	0,3 pp woning

Aandachtspunten en definities:

	categorie	grenzen	Prijspeil 2024
Huur	sociaal	t/m liberalisatiegrens	≤ €879,66
	middenhuur	Liberalisatiegrens t/m grens Wet Betaalbare huur (186 punten woningwaardelingsstelsel)	€879,67 - €1.123,13
	duur	vanaf grens Wet betaalbare huur	> €1.123,13
Koop	Goedkoop	t/m grens goedkope koop1	≤ €250.000

	Betaalbaar	Tot landelijke betaalbaarheidsgrens	€250.001 - €390.000
	Duur	Vanaf landelijke betaalbaarheidsgrens	> €390.000

* grens goedkope koop volgt uit Woonvisie gemeente Wijchen 2024-2028

De parkeernormen zijn inclusief de veronderstelde benodigde parkeerruimte voor bezoekers. Uit onderzoek blijkt dat de maximale parkeerbehoefte voor bezoekers uit 0,3 parkeerplaats per woning bedraagt (voor studentenkamers is dit minder). De parkeerplaatsen voor zover deze voorzien in de parkeerbehoefte van bezoekers (het aandeel bezoekers in bovenstaande tabel) moeten altijd toegankelijk en beschikbaar zijn voor bezoekers. Het is dus niet noodzakelijk dat de parkeercapaciteit voor bezoekers altijd op gemeentelijk terrein moet worden gerealiseerd. Dit kan ook op eigen terrein mits toegankelijk voor bezoek.

Begripsbepalingen:

- Appartement: een appartement is een woning in een groter gebouw (zoals een flat) of een woning met één woonlaag die is ontstaan na een woningsplitsing.
- Kleine eenkamerwoning: een zelfstandige (koop- of huur-) woning (een studio of tiny house) met een eigen adres en een vloeroppervlak van maximaal 36m2 gebruiksoppervlakte (GBO). (Referentie: studio small van het Young People Living project in Wijchen)

Uitzondering beroep of praktijk aan huis

Voor een beroep of praktijk aan huis (zoals tekstschrijver, schoonheidsspecialist, hondentrimmer etc.) is het veelal niet mogelijk om de benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein te realiseren. Hiervoor kan een ontheffing aangevraagd worden. Voor het in behandeling nemen van de ontheffingsaanvraag worden altijd leges in rekening gebracht.

Voorwaarde hierbij is dat er sprake is van een kleinschalige ontwikkeling, waarbij de parkeerbehoefte op basis van de parkeerverplichting niet meer dan drie extra parkeerplaatsen bedraagt. Ook moet aangetoond worden dat de parkeerverplichting redelijkerwijs (geheel of gedeeltelijk) niet op eigen terrein gerealiseerd kan worden. En dat het gaat om een beroep of praktijk waar de hoofdbewoner een éénpersoonszaak runt als zelfstandige zonder personeel(zzp).

Deze uitzondering wordt gemaakt omdat de gemeente Wijchen het klimaat voor het beginnen van een kleinschalig bedrijf aan huis niet wil ontmoedigen. Er mag daarbij geen sprake zijn van intensieve bezoekersfuncties zoals detailhandel, onderwijs of groepsopvang.

Werken

	Eenheid	Centrum Wijchen	Rest Wijchen + Batenburg	Overige kernen	Buiten gebied	Bezoek
Kantoor zonder baliefunctie	100m2 BVO	1,4	1,9	2,4	2,4	5%
Commerciële dienstverlening	100m2 BVO	1,9	2,7	3,4	3,4	20%
Bedrijf arbeidsintensief / bezoekersextensief	100m2 BVO	1,4	2,2	2,2	2,2	5%
Bedrijf arbeidsextensief / bezoekersextensief	100m2 BVO	0,5	0,9	0,9	0,9	5%
Bedrijfsverzamelgebouw	100m2 BVO	1,1	1,7	1,8	1,8	5%

Voorbeelden per functie:

- Kantoor zonder baliefunctie: bijvoorbeeld administratief en zakelijk.
- Commerciële dienstverlening: bijvoorbeeld kantoren met een baliefunctie
- Bedrijf arbeidsintensief/bezoekersextensief: bijvoorbeeld industrie, laboratorium of een werkplaats (relatief veel werknemers en relatief weinig bezoekers).
- Bedrijf arbeidsextensief/bezoekersextensief: bijvoorbeeld loods, opslag of transportbedrijf (relatief weinig werknemers en relatief weinig bezoekers).
- Bedrijfsverzamelgebouw: een gebouw dat dient om verschillende bedrijven en kantoren in te huisvesten.

Onderwijsvoorzieningen

De beleidsregels beperken zich tot het parkeervraagstuk en niet die van de verkeersveiligheid (bijvoorbeeld oversteeksituaties of schoolroutes). Voor onderwijsinstelling gelden onderstaande parkeernormen.

	Eenheid	Centrum Wijchen	Rest Wijchen + Batenburg	Overige kernen	Buiten gebied	Bezoek
Kinderdagverblijf (crèche)	100 m2 BVO	1,0	1,4	1,4	1,5	0%
Peuterspeelzaal	100 m2 BVO	1,0	1,4	1,4	1,5	0%
Basisonderwijs	Leslokaal	0,6	0,6	0,6	0,6	Exclusief K&R
Middelbare school (vmbo, havo; vwo)	per 100 leerlingen	3,2	4,4	4,4	4,4	11%
Avondonderwijs of vrijetijdsonderwijs	per 10 studenten	4,0	6,3	6,3	10,0	95%

De parkeerdruk is het hoogst tijdens het halen en brengen van kinderen op de basisscholen (2 of 4x per dag). In bovenstaande parkeernormen voor onderwijsvoorzieningen is het halen en brengen van kinderen echter niet opgenomen. Hiervoor wordt uitgegaan van de volgende formule:

'parkeerbehoefte per leerling = het aantal leerlingen x het % leerlingen dat met de auto wordt gebracht x reductiefactor voor de parkeerduur (dubbelgebruik van parkeerplaatsen) x reductiefactor voor het aantal kinderen per auto.'

Dit komt in de praktijk neer op hetgeen beschreven in onderstaande tabel. Hierbij is voor het '% halen en brengen met de auto' uitgegaan van het gemiddelde van de CROW bandbreedte.

	% halen en brengen met de auto	*Reductiefactor parkeerduur*	*Reductiefactor aantal kinderen per auto*	Aantal parkeerplaatsen per kind
Groep 1 t/m 3	*45%* *(30-60%)*	*0,5*	*0,75*	0,169
Groep 4 t/m 8	*23%* *(5-40%)*	*0,25*	*0,85*	0,048
Kinderdagverblijf / BSO	*65%* *(50-80%)*	*0,25*	*0,75*	0,122
Gastouder opvang	*50%*	*0,50*	*0,75*	0,188

Bijlage 2 - parkeernormen fiets

Tabel 1 Fietsparkeernorm woningen en appartementen.

	Locatie	Norm	Eenheid	Opmerking
Huis (vrijstaand/twee-onder-een-kap/tussen/hoek)	n.v.t.	5,5	woning	Bij voorkeur plus 1
Appartement (met fietsenberging)	n.v.t.	2,5	Woning	Minimaal 2 plekken
Appartement (zonder fietsenberging)	n.v.t.	0,75	Woning	

Studentenhuis	n.v.t.	1,0	Kamer	

Deze tabel betreft alleen fietsparkeervoorzieningen voor bewoners. Houd in de openbare ruimte daarnaast rekening met fietsparkeervoorzieningen voor bezoekers (0,5 – 1 per woning).

Tabel 2 Fietsparkeernorm Kantoren

	Locatie	**Norm**	**Eenheid**	**Opmerking**
Kantoor (personeel)	Centrum Wijchen	2,4	100 m2 BVO	
	Bebouwde Kom	1,8		
	Buitengebied	0,9		
	NS-station	1,2		
Kantoor (bezoekers)	Alle gebieden	5,5	Balie	Minimaal 6

Tabel 3 Fietsparkeernorm Scholen

	Aantal leerlingen	**Norm**	**Eenheid**	**Opmerking**
Basisschoolleerlingen	<250	10,0	leslokaal	
	250-500	11,7		
	>500	14,4		
Basisschool medewerkers		0,5	10 leerlingen	
Middelbare school leerlingen	Alle gebieden	11	100 m2 BVO	Grote aantallen
Middelbare school medewerkers	Centrum Wijchen	0,8	100 m2 BVO	
	Bebouwde Kom	0,5		
ROC-leerlingen		12	100 m2 BVO	Op ov-locaties lager
ROC-medewerkers		0,8	100 m2 BVO	

Tabel 4 Fietsparkeernorm Winkelen en boodschappen

	Locatie	**Norm**	**Eenheid**	**Opmerking**
Winkelcentrum	Binnen de bebouwde kom	2,75	100 m2 BVO	
Supermarkt	Binnen de bebouwde kom	2,90	100 m2 BVO	
Bouwmarkt	Binnen de bebouwde kom	0,25	100 m2 BVO	

Tuincentrum		0,25	100 m2 BVO	Vaak voldoende ruimte voor fietsparkeer-plekken en evt. uitbreidingen

Tabel 5 Fietsparkeernorm Horeca

	Locatie	Norm	Eenheid	Opmerking
Fastfoodrestaurant	Centrum Wijchen	21,5	100 m2 BVO	Terras meetellen
	Rest bebouwde kom	6,5		
	Buitengebied	3,5		
Restaurant (eenvoudig)		11,5	100 m2 BVO	Bijvoorbeeld pannenkoekenhuis Terras meetellen
Restaurant (luxe)		2,5	100 m2 BVO	
Café		6,5	100m2 BVO	

Tabel 6 Fietsparkeernorm Gezondheidszorg en maatschappelijke voorzieningen

	Locatie	Norm	Eenheid	Opmerking
Apotheek (bezoekers)		7	Locatie	Kleine aantallen
Apotheek (medewerkers)		4,5	Locatie	Kleine aantallen
Begraafplaats / crematorium		5,5	100 zitplaatsen	Kleine aantallen
Gezondheidscentrum, inclusief huisarts, fysio, tandarts e.d. (bezoek)		2,0	100 m2	
Gezondheidscentrum, inclusief huisarts, fysio, tandarts e.d. (pers.)		0,5	100 m2	
Religiegebouw zoals kerk of moskee		41	100 zitplaatsen	Protestanten meer dan katholieken, moslims het minst
Ziekenhuis (bezoekers)		0,4	100 m2 BVO	Grote aantallen
Ziekenhuis (personeel)		0,6	100 m2 BVO	Grote aantallen

Tabel 7 Fietsparkeernorm Sport, cultuur en ontspanning

	Locatie	Norm	Eenheid	Opmerking

Bibliotheek		3,5	100 m2 BVO	
Bioscoop	Centrum Wijchen	8,0	100 m2 BVO	Grote aantallen
	Rest bebouwde Kom	1,5		
Fitness en dansstudio	Centrum Wijchen	6,0	100 m2 BVO	
	Rest bebouwde Kom	2,0		
Museum		0,9	100 m2 BVO	
Sporthal*		2,7	100 m2 BVO	
Sportveld		58	Ha netto terrein	
Sportzaal		4,2	100 m2 BVO	
Stadion		9,5	100 zitplaatsen	Grote aantallen
Stedelijke evenement		34	100 bezoekers	Grote aantallen
Theater	Centrum Wijchen	25,5	100 zitplaatsen	Grote aantallen
	Rest bebouwde Kom	19		
Zwembad (openlucht)		29	100 m2 bassin	Grote aantallen
Zwembad (overdekt)		21,5	100 m2 bassin	Grote aantallen

** een sporthal is een locatie waar toernooien en (opeenvolgende) wedstrijden plaatsvinden, bij een sportzaal is dat niet het geval en gaat het bijvoorbeeld om een gymzaal zonder tribunes.*

Tabel 8 Fietsparkeernorm Overstappen

	Locatie	**Norm**	**Eenheid**	**Opmerking**
Busstation		42	Halterende buslijn	
Carpoolplaats	Rand bebouwde kom	0,9	Auto-parkeerplaats	

Bijlage 3 – stroomschema beoordeling aanvraag

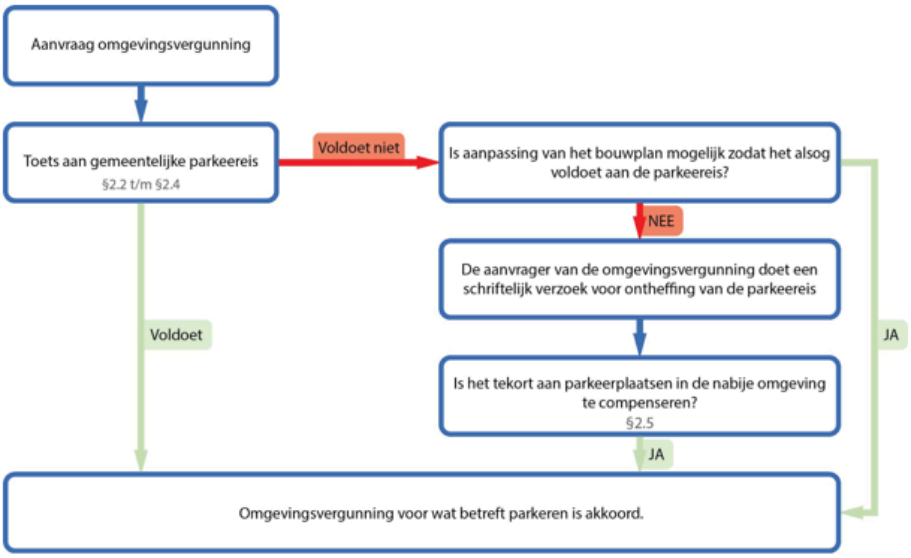

Bijlage 4 – Overzichtskaart centrumgebied Kern Wijchen

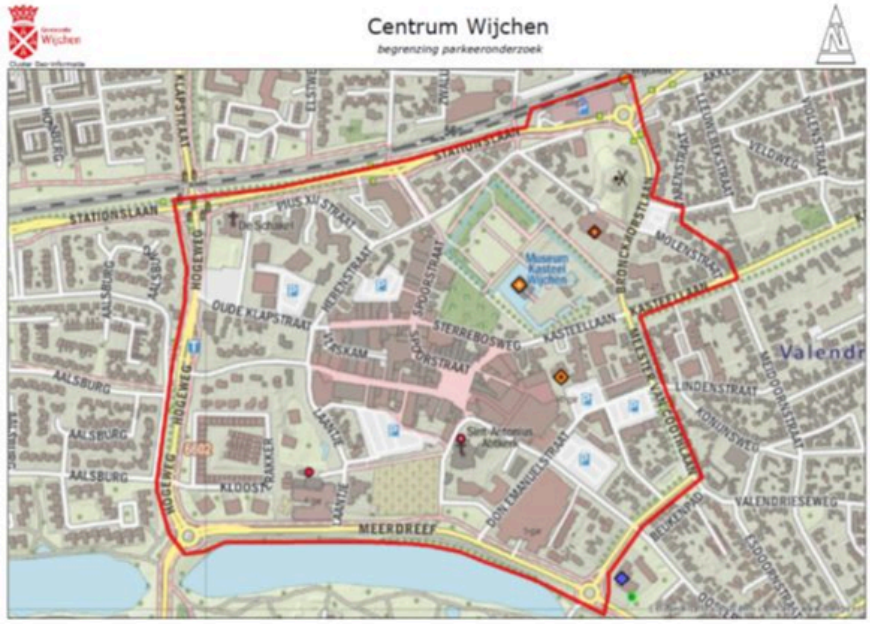

Bijlage 5 – definities

- Acceptabele loopafstand: de kortste looproute over de openbare weg van ingang van het pand tot aan de parkeerplaats of ingang van de parkeervoorzieningen.
- Parkeerplaats: de minimaal benodigde ruimte om een auto te parkeren conform NEN 2443 (parkeergarages en parkeerterreinen).
- Bestaande functie: de laatst (legaal) vergunde situatie
- BVO / bruto vloeroppervlakte: de oppervlakte van één of meerdere ruimten van een vastgoedobject gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek overeenkomstig NEN 2580.
- CROW: onafhankelijk kennisinstituut op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en vervoer. CROW ontwikkelt onder andere kencijfers op het gebied van verkeersgeneratie en fietsparkeren.
- Dubbelgebruik: bij dubbelgebruik wordt dezelfde autoparkeerplaats gebruikt voor verschillende functies. De autoparkeerplaats moet dan altijd vrij toegankelijk zijn voor de gebruikers van deze functies. Volledig dubbelgebruik is alleen mogelijk als het maatgevende moment waarop de parkeerbehoefte het grootst is, niet samenvalt voor de verschillende functies.
- Eigen terrein: het bouwoppervlak waarop de ontwikkeling wordt gerealiseerd, daaronder begrepen het daarbij behorende terrein dat als parkeerterrein is bestemd.
- Maatgevende moment: het moment waarop de parkeerbehoefte van verschillende functies binnen een ontwikkeling het hoogst is.
- Parkeerkencijfer: een op de praktijk gebaseerd cijfer van de verwachte parkeerbehoefte.
- Parkeernorm: het aantal parkeerplaatsen dat voor een functie gerealiseerd moet worden, uitgedrukt in een aantal per eenheid, bijvoorbeeld een oppervlakte-eenheid.

- Parkeerplaatsverplichting: het aantal na saldering te realiseren autoparkeerplaatsen ten behoeve van een ontwikkeling.
- Salderen: het berekenen van de parkeerverplichting op basis van het verschil tussen de parkeervraag in de nieuwe situatie en de parkeervraag in de oude situatie (voor en na het realiseren van een ontwikkeling, rekening houdend met aanwezigheidspercentages van de oude en nieuwe functie.
- Sociale huur: woningen waar bij het aangaan van de huurovereenkomst de huur niet hoger is dan de liberalisatiegrens. In 2024 ligt deze grens op €879,66 per maand.

Ziet u een fout in deze regeling?
Bent u van mening dat de inhoud niet juist is? Neem dan contact op met de organisatie die de regelgeving heeft gepubliceerd. Deze organisatie is namelijk zelf verantwoordelijk voor de inhoud van de regelgeving. De naam van de organisatie ziet u bovenaan de regelgeving. De contactgegevens van de organisatie kunt u hier opzoeken: organisaties.overheid.nl.

Werkt de website of een link niet goed? Stuur dan een e-mail naar regelgeving@overheid.nl

Bestemmingsplan

- Toelichting -

Stedelijk Gebied Wijchen

Gemeente Wijchen

pouderoyentonnaer.nl

BESTEMMINGSPLAN

- Toelichting -

Stedelijk Gebied Wijchen

Gemeente Wijchen

IDN-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-VG01

Status: vastgesteld

Datum: 2 december 2024

Locatie Nijmegen
Wijchenseweg 102
6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen
Berlicumseweg 6D
5248 NT Rosmalen

024 - 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
www.pouderoyentonnaer.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding 5

1.1 Aanleiding en doelstelling 5
1.2 Ligging 5
1.3 Vigerende bestemmingsplannen 6
1.4 Leeswijzer 8

Hoofdstuk 2 Plangebied 9

2.1 Locaties binnen het plangebied 9
2.2 Ruimtelijke en functionele structuur 9

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving 13

Hoofdstuk 4 Beleidskaders 15

4.1 Nationaal beleid 15
4.2 Provinciaal beleid 17
4.3 Gemeentelijk en regionaal beleid 18

Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten 23

5.1 Milieuzonering 23
5.2 Bodem 23
5.3 Geluid 23
5.4 Luchtkwaliteit 24
5.5 Geur 24
5.6 Externe veiligheid 24
5.7 Waterhuishouding 25
5.8 Natuur 25
5.9 Archeologie 26
5.10 Cultuurhistorie 28
5.11 Leidingen 29
5.12 Verkeer en parkeren 29

Hoofdstuk 6 Juridische beschrijving 31

6.1 Algemeen 31
6.2 Algemene plansystematiek 31
6.3 Regels 31
6.4 Verbeelding 32
6.5 De bestemmingen 32

Hoofdstuk 7 Maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid 39

7.1 Maatschappelijke aanvaardbaarheid 39

7.2 Economische uitvoerbaarheid 39

Hoofdstuk 8 Procedure 41

8.1 Zienswijzen en vaststelling 41

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Zienswijzenota

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

De gemeente Wijchen actualiseert met dit bestemmingsplan, als voorbereiding op de Omgevingswet, de bestemmingsplannen voor het stedelijk gebied. Deze actualisatie van de bestemmingsplannen is een beleidsneutrale onderhoudsslag.

In de vigerende bestemmingsplannen zijn niet altijd voor dezelfde situaties dezelfde regels opgenomen. Ook zijn diverse veegplannen en parapluplannen vastgesteld. Dit betekent dat binnen dorpen en wijken meerdere bestemmingsplannen vigerend zijn. Daarnaast is in de (oudere) bestemmingsplannen niet aangesloten op de deels ruimere mogelijkheden voor het vergunningsvrij bouwen zoals opgenomen in Bijlage II van het Besluit Omgevingsrecht (Bor). Ook zijn enkele plannen niet gedigitaliseerd en in overeenstemming met de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP2012).

Voorliggend bestemmingsplan heeft primair een beheersfunctie, dat wil zeggen het vastleggen en behouden van de bestaande ruimtelijke, functionele en verkeerskundige situatie. Nieuwe ontwikkelingen zijn van ondergeschikte aard en beperken zich voornamelijk tot reeds bestaande realisatiemogelijkheden van enkele gebouwen (conform vastgestelde bestemmingsplannen) en het bieden van uitbreidingsmogelijkheden voor de bestaande bebouwing. Teneinde een goed en gestandaardiseerd bestemmingsplan te kunnen vaststellen, heeft er een harmonisatieslag plaatsgevonden.

1.2 Ligging

Het bestemmingsplan heeft betrekking op alle kernen van de kerkdorpen binnen de gemeente Wijchen en de verschillende wijken in de kern Wijchen. Deze worden gezamenlijk opgenomen in voorliggend plan, dat kan worden gezien als het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen. Hieronder is een afbeelding opgenomen van de diverse plangebieden die in voorliggend bestemmingsplan zijn opgenomen.

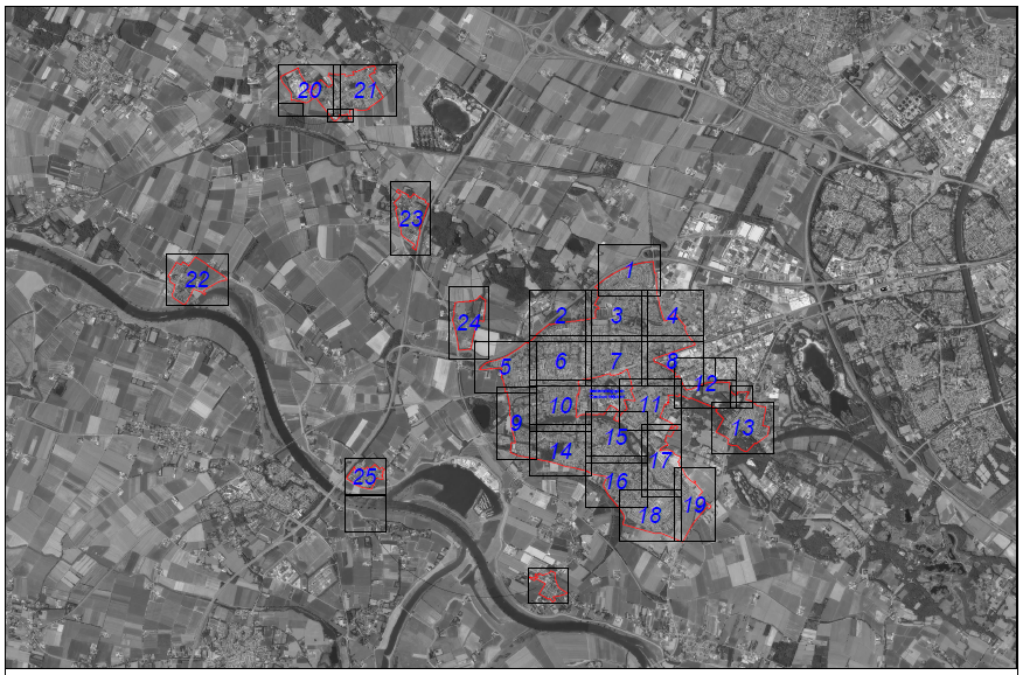

Afbeelding: Plangebied

Het buitengebied, de bedrijventerreinen en het centrum van Wijchen vallen niet binnen het plangebied. Ook zijn er enkele projectlocaties uitgezonderd. Het betreft:

- Huurlingsedam;
- Lambrasse;
- Tussen Kasteel en Wijchens Meer;
- Kraanvogelterrein (Kraanvogelstraat).

Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer is gelegen in het centrum, dat niet is opgenomen in voorliggend bestemmingplan. Voor de volledigheid is 'Tussen Kasteel en Wijchens meer' wel in deze paragraaf genoemd.

1.3 Vigerende bestemmingsplannen

Voorliggend plan is een consoliderend bestemmingsplan, waarin geen nieuwe ontwikkelingen zijn opgenomen of worden mogelijk gemaakt. De volgende geldende bestemmingsplannen, wijzigingsplannen, projectbesluiten en omgevingsvergunningen zijn opgenomen in dit bestemmingsplan:

1. Alverna
2. Alverna, Graafseweg 592
3. Alverna, Veenseweg 17
4. Balgoij
5. Bergharen, Stompendijk ong.
6. Bedrijfswoningen Gagelvenseweg ong
7. Bestemmingsplan Batenburg
8. Bestemmingsplan Bergharen
9. Bestemmingsplan Hernen
10. Bestemmingsplan Klapstraat
11. Bestemmingsplan Niftrik
12. Bestemmingsplan Leur
13. Bestemmingsplan Wijchen Noord
14. Bestemmingsplan Wijchen West
15. Bestemmingsplan Wijchen - Zuid, Woordsesteeg
16. De Gamert-West
17. De Meren-noord
18. De Steenoven
19. Everardusplein
20. Grootestraat 12 - Willibrordersstraat 1, Batenburg
21. Het Hoge Rot 2e fase, Hernen
22. Hoeveweg 13 Balgoij
23. Kasteellaan 118
24. Leemweg 134 Alverna
25. Leurseweg 8 Leur
26. MFA Batenburg
27. Niftrik, Kerkstraat 4 en 6
28. Noord-Wijchen, aanvulling 2012
29. Noord-Wijchen, herziening Beuningsesteeg
30. Noord-Wijchen, Zesweg 9a (projectbesluit)
31. Omgevingsvergunning Hoeveweg 8 Balgoij
32. Omgevingsvergunning, Rotonde Schoenaker-Woeziksestraat en tijdelijke ontsluiting
33. Oost-Wijchen
34. Oost-Wijchen, uitbreiding Mozaïek
35. Oost-Wijchen, Valendrieseweg 82
36. Oosterweg 172

37. Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen
38. Stationsgebied Wijchen
39. Tuin van Woezik
40. Tuin van Woezik Veld A
41. Uitwerkingsplan omg. Ploegstraat-Sikkelstraat, Bergharen
42. Wegverlegging Dorpsstraat 73 Bergharen
43. Wijchen Zuid
44. Woeziksestraat 11 (projectbesluit)
45. Woordsesteeg naast 9, Wijchen
46. VAB St. Jorispad Alverna
47. Zesweg naast 10, Wijchen
48. Zesweg ongenummerd

Al deze bestemmingsplannen komen inhoudelijk grotendeels met elkaar overeen, maar kennen soms wat nuanceverschillen. Middels voorliggend bestemmingsplan worden alle regelingen geüniformeerd.

1.4 Leeswijzer

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen is als volgt ingedeeld.

- Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied.
- In hoofdstuk 3 is het plan beschreven.
- Hoofdstuk 4 bevat de toetsing van het bestemmingsplan aan het rijks-, provinciaal en lokale beleid.
- De gevolgen voor milieu en omgeving zijn beschreven in hoofdstuk 5.
- In hoofdstuk 6 is de juridische beschrijving opgenomen en zijn de regels van het bestemmingsplan uitgelegd.
- Hoofdstuk 7 besteedt aandacht aan de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid van het plan.
- De procedure van het bestemmingsplan is in hoofdstuk 8 beschreven.
- Het laatste onderdeel van deze toelichting zijn de bijlagen die bij deze toelichting horen.

Hoofdstuk 2 Plangebied

2.1 Locaties binnen het plangebied

Het plangebied bestaat uit het hele grondgebied van de gemeente Wijchen, met uitzondering van het centrum van Wijchen, het buitengebied en de bedrijventerreinen. Ook zijn er enkele projectlocaties niet opgenomen in dit bestemmingsplan. Met uitzondering van de hiervoor genoemde gebieden, bestaat het plangebied uit:

1. De kern Alverna;
2. De kern Balgoij;
3. De kern Batenburg;
4. De kern Bergharen;
5. De kern Hernen;
6. De kern Leur;
7. De kern Niftrik;
8. De woonwijken van Wijchen.

2.2 Ruimtelijke en functionele structuur

De gemeente Wijchen bestaat uit de hoofdkern Wijchen en de kerkdorpen Alverna, Balgoij, Batenburg, Bergharen, Hernen, Leur en Niftrik. Onderstaand zijn alle kernen kort beschreven.

Alverna

Alverna is een kerkdorp, gelegen tussen Grave en Nijmegen, aan de oostzijde van Wijchen. Het dorp is vernoemd naar het in 1887 daar gestichte klooster Alverna, dat op zijn beurt is vernoemd naar La Verna, de berg in Toscane, waar Franciscus van Assisi op 17 september 1224 de stigmata ontvangen zou hebben.

Alverna heeft voornamelijk een woonfunctie, maar kent ook bedrijvigheid waaronder enkele horecavoorzieningen, zoals bijvoorbeeld De Markies, een zalencentrum, restaurant en cafetaria. De kern wordt ontsloten door de Provincialeweg N324, die Grave met Nijmegen verbindt. De molen Schoonoord vormt een blikvanger in de kern en is naast de N324 gesitueerd.

Balgoij

Tot 1 mei 1923 vormde Balgoij samen met de buurtschap Keent de gemeente Balgoij. Na een referendum sprak in 1977 een meerderheid van het dorp zich uit voor aansluiting bij de gemeente Wijchen wat in 1980 ook gebeurde. Balgoij is de meest zuidelijke kern in de gemeente Wijchen

Aan de rand van het dorp staat een laatmiddeleeuwse toren, het restant van de in 1914 gesloopte kerk. In dat jaar kwam aan het andere eind van het dorp de huidige Sint-Johannes de Doperkerk gereed, een ontwerp van de Tilburgse architect Jan van der Valk.

Balgoij heeft voornamelijk een woonfunctie, maar er zijn ook diverse (agrarische) bedrijven gevestigd. Het is een kleine landelijke kern, gelegen aan de Maas.

Batenburg

Batenburg ligt westelijk van Wijchen aan de Maas. Batenburg heeft een verleden als stad, zelfs een van de oudste van Gelderland. Het historische Batenburg met zijn kasteelruïne is een beschermd stadsgezicht.

Behalve de ruïne zijn er in Batenburg veel historische, veelal witgepleisterde boerderijen te zien, en een oude protestantse dorpskerk, die na verwoesting in de Tachtigjarige Oorlog gedeeltelijk werd herbouwd. Deze dorpskerk is, evenals de veel grotere neogotische Rooms-katholieke kerk ernaast, oorspronkelijk gewijd aan Sint Victor, de patroon van de korenmolenaars.

Functioneel bestaat Batenburg voornamelijk uit woonbebouwing en enkele kleine bedrijven.

Bergharen

Bergharen is gelegen bij een rivierduin, dat zich van Heumen tot Horssen uitstrekt en grotendeels met bos begroeid is. Op 1 januari 1984 werd Bergharen bij de gemeente Wijchen gevoegd en vormt deze de meest noordelijk gelegen kern in de gemeente.

Het dorp Bergharen heeft twee kerken, een protestantse uit de 15de eeuw en een katholieke uit 1894. Nabij de beltmolen De Verrekijker bevindt zich een kapel met daarin een beeltenis van Onze Lieve-Vrouw ter Nood Gods. Het is een officieel bedevaartsoord.

Bergharen heeft voornamelijk een woonfunctie, maar ten westen van de kern is een bedrijventerrein gesitueerd. Naast enkele voorzieningen zoals een café is er ook een commerciële visvijver (forellen) in het dorp gevestigd.

Hernen

Hernen heeft een bosrijke omgeving en is gelegen naast het Hernense Bos, tussen Wijchen en Bergharen. Aan de rand van de kern ligt het kasteel Hernen. De aanleg van de A50 heeft in de jaren zestig aan de oostkant van het dorp een groot stuk van het Hernense Bos afgesneden. Dit deel van de Heerlijkheid Hernen kwam daardoor los te liggen van Kasteel Hernen.

Het dorp ligt op een uitloper van een stuifzandrug, echter niet direct aan de tegenwoordige bedding van de Maas. Ook het kasteel ligt op zo'n zandrug. Tussen de ruggen liggen stroomdalen; het Hernense Meer is een stroomdalven. Binnen de dorpskern zijn enkele oude boerderijen gelegen, zoals De Templet en De Brouwerij.

Hernen heeft voornamelijk een woonfunctie, maar kent ook diverse kleine bedrijven.

Leur

Leur is gelegen ten noordwesten van Wijchen tussen de A326 en de A50 in. Het is een buurtschap met een oude dorpskerk, die deels romaans en deels gotisch is qua bouwstijl. Leur bestaat uit enkele boerderijen, waarvan sommige een nieuwe functie hebben zoals bijvoorbeeld Bed & Breakfast.

Niftrik

Niftrik is gelegen aan de Maas, ten westen van Wijchen. Zowel de snelweg A50 als de spoorlijn Den Bosch - Nijmegen komen langs het dorp. Het dorp heeft echter geen op- en afritten of station.

Niftrik heeft voornamelijk een woonfunctie, met enkele kleinschalige bedrijven. Een blikvanger in het dorp is de H. Damianus kerk, die aan de zuidzijde van kern is gesitueerd. De start van de bouw van de kerk was in 1941.

Wijchen

Wijchen is de hoofdkern van de gemeente en heeft een centrumfunctie voor de omliggende kerkdorpen. Wijchen heeft een treinstation en is gelegen aan de spoorweg Nijmegen - Den Bosch. Ook is Wijchen gelegen nabij diverse snelwegen, waaronder de A73 en de A50.

Van oorsprong was Wijchen een agrarisch dorpje waar al bewoning bestond in de steentijd, blijkens enkele archeologische vondsten. Later ontstonden er woonplaatsen van met name rijke Romeinen. Wijchen kent enkele markante gebouwen, zoals bijvoorbeeld het Kasteel van Wijchen, de Oude Molen en de Antonius Abtkerk.

Wijchen bestaat uit een (historische) dorpskern met een marktplein en diverse uitbreidingswijken die gerealiseerd zijn tussen de 1970 en het heden. De bedrijventerreinen van Wijchen zijn voornamelijk aan de oost- en noordzijde van de kern gesitueerd. Het bedrijventerrein Bijsterhuizen is deels gelegen in de gemeente Wijchen en deels in de gemeente Nijmegen. De kern is nog steeds in ontwikkeling en groeit richting het zuiden en westen (woonwijken) en het noorden en oosten (bedrijvigheid).

De dorpskern van Wijchen heeft een regionale verzorgingsfunctie voor de omliggende dorpen. Ook is er de enige middelbare school van de gemeente gevestigd.

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

Voorliggend bestemmingsplan maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. De actualisatie van de bestemmingsplannen is een beleidsneutrale omzetting.

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen heeft primair een beheersfunctie Dit betekent dat de bestaande ruimtelijke, functionele en verkeerskundige situatie zijn vastgelegd en worden behouden.

Nieuwe ontwikkelingen zijn van ondergeschikte aard en beperken zich voornamelijk tot reeds bestaande realisatiemogelijkheden van enkele gebouwen (conform vastgestelde bestemmingsplannen) en het bieden van uitbreidingsmogelijkheden voor de bestaande bebouwing. Ook worden de mogelijkheden voor nevenactiviteiten binnen de woonbestemming uitgebreid.

Een beschrijving van de juridische regels die gelden voor de bestemmingen zijn opgenomen in Hoofdstuk 6: Juridische beschrijving.

Hoofdstuk 4 Beleidskaders

4.1 Nationaal beleid

4.1.1 Nationale omgevingsvisie

De nationale omgevingsvisie (NOVI) is op 11 september 2020 vastgesteld. Deze visie is door het rijk opgesteld in het kader van de nieuwe omgevingswet, die naar verwachting per 1 juli 2023 in werking treedt. Aan de hand van een toekomstperspectief is hierin de langetermijnvisie in beeld gebracht. Op nationale belangen wil het Rijk (net als nu) sturen en richting geven. Hiervoor worden de volgende vier prioriteiten onderscheiden:

1. Ruimte voor klimaat adaptatie.
2. Duurzaam economisch groeipotentieel.
3. Sterke en gezonde steden en regio's.
4. Toekomstigbestendige ontwikkelingen van het landelijk gebied.

Om invulling te kunnen geven aan deze vier prioriteiten hanteert het rijk de volgende drie afwegingsprincipes:

1. Combinaties van functies gaat voor enkelvoudige functies.
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal.
3. Afwentelen wordt voorkomen.

In 2050 wonen meer mensen dan nu in de steden en stedelijke regio's, die steeds belangrijker zijn geworden voor onze economie. Ook in meer landelijke regio's woont en werkt nog steeds een substantieel deel van de bevolking. De kracht van Nederland ligt in zijn polycentrische netwerkstructuur van stedelijke en landelijke regio's van verschillende schaal en dynamiek die door de kwaliteit van het transport- en mobiliteitsnetwerk complementair als één systeem functioneren. Het kloppend hart van land en economie is het Stedelijk Netwerk Nederland. Kern daarvan is het brede midden van Nederland, grofweg Randstad (Amsterdam, Utrecht, Rotterdam-Den Haag), Amersfoort, Zwolle, Arnhem-Nijmegen, Brabantse stedenrij). Daar woont en werkt het merendeel van de bevolking. Maar ook uitlopers buiten het brede midden (Groningen, Twente, Maastricht, Leeuwarden en Middelburg) behoren tot het Stedelijk Netwerk Nederland. Vergeleken met veel buitenlandse metropolen zijn onze grootste steden relatief klein. Daarom zijn de verbindingen, wegen en spoorwegen, tussen en binnen deze regio's voor ons land zo belangrijk. Die maken dat Stedelijk Netwerk Nederland richting 2050 steeds meer als één geheel kan functioneren.

De verdere verstedelijking is gepaard gegaan met de verduurzaming van Nederland en een goede kwaliteit van leven. Ook in de toekomst koesteren we de kleinschaligheid en diversiteit die onze steden en dorpen kenmerken. Stedelijke groei is voor een belangrijk deel binnen de bestaande bebouwde gebieden gefaciliteerd, maar ook op zorgvuldig gekozen en ingerichte locaties daarbuiten. Er is gebouwd daar waar de vraag is en naar de behoefte van verschillende doelgroepen, waaronder starters. Er zijn veel daar waar de vraag is en naar de behoefte van verschillende doelgroepen, waaronder starters. Er zijn veel woningen voor de groeiende groep ouderen gerealiseerd en ook de inrichting van steden en dorpen en de organisatie van openbaar vervoer, zorg en detailhandel is daarop aangepast. We bieden iedereen de mogelijkheid om naar wens en betaalbaar te wonen, waarbij we de kwaliteit, leefbaarheid en identiteit van onze steden verder versterken. Met nieuwe stedenbouwkundige concepten hebben we veelvormige woonmilieus en nieuwe vormen van mobiliteit gecreëerd die voor alle leeftijdsgroepen prettig zijn om in te leven. Nieuwe ontwikkelingen hebben op goed bereikbare locaties plaatsgevonden.

Gevolg planvoornemen

Het voorliggend bestemmingsplan ligt binnen het bestaand stedelijk gebied. Het bestemmingsplan maakt echter geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, behalve een beperkte wijziging in het kader van harmonisatie en modernisering van de regelgeving. Er zijn geen nationale belangen in het geding.

4.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De wetgever heeft in de Wro, ter waarborging van de nationale of provinciale belangen, de besluitmogelijkheden van lagere overheden begrensd. Indien provinciale of nationale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken, kunnen bij of krachtens provinciale verordening respectievelijk bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen.

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), beter bekend als de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Ruimte, zijn 13 nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen. Het Barro is gericht op doorwerking van de nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen en is deels opgebouwd uit hoofdstukken afkomstig van de 'oude' ontwerp AMvB Ruimte die in 2009 al aan inspraak is onderworpen, en deels uit nieuwe onderwerpen.

Gevolg planvoornemen

In het plangebied zijn geen nationale belangen in het geding. Het Barro heeft daarom geen consequenties voor voorliggend plan.

4.1.3 Bro: ladder voor duurzame verstedelijking

Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is per 1 oktober 2012 op onderdelen gewijzigd. In artikel 3.1.6 van het Bro is de 'ladder voor duurzame verstedelijking' opgenomen. Deze ladder stelt eisen aan de onderbouwing in bestemmingsplannen die nieuwe stedelijke ontwikkelingen mogelijk maken. Met de Ladder wordt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij ruimtelijke besluiten nagestreefd. Het instrument schrijft niet voor wanneer en waar wel of niet gebouwd mag worden, maar vraagt om een goede afweging van belangen, onder andere om te voorkomen dat er voor de leegstand wordt gebouwd.

Per 1 juli 2017 zijn een aantal wijzigingen op de eerdere ladder van kracht geworden. Op basis van deze gewijzigde tekst geldt in het geval dat het bestemmingsplan een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dat de toelichting een beschrijving dient te bevatten van de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling.

Indien de nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient de toelichting, aanvullend op de beschrijving van de behoefte tevens een motivering te bevatten waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in de behoefte kan worden voorzien. Daarbij kunnen de beschikbaarheid en geschiktheid van de ontwikkelingsmogelijkheden in bestaand stedelijk gebied een rol spelen.

Gevolg planvoornemen

Het voorliggend bestemmingsplan ligt binnen het bestaand stedelijk gebied. Het bestemmingsplan maakt echter geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, behalve een beperkte wijziging in het kader van harmonisatie en modernisering van de regelgeving. Derhalve hoeft er geen laddertoets opgesteld te worden. Bij toekomstige ontwikkelingen zal worden afgewogen of er een laddertoets benodigd is.

4.1.4 Nationaal Waterplan

Het Nationaal Water Programma 2022-2027 is vastgesteld op 18 maart 2022. In het Nationaal Water Programma (NWP) 2022-2027 beschrijft de Rijksoverheid de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en de uitvoering ervan in de rijkswateren en -vaarwegen.

Nederland heeft te maken met grote wateropgaven die bovendien in de toekomst steeds groter en complexer worden. Dit komt door een aantal samenhangende uitdagingen: klimaatverandering, bodemdaling,

milieuverontreiniging en ruimtedruk. In de uitvoering ligt bovendien een grote opgave om verouderde infrastructuur zoals bruggen en sluizen in stand te houden en waar nodig te vervangen of te renoveren.

De wateropgaven waar Nederland op dit moment voor staat, de uitdagingen richting de toekomst en de noodzaak van een integrale aanpak vormen de basis voor 3 hoofdambities van dit NWP:

- Een veilige en klimaatbestendige delta.
- Een concurrerende, duurzame en circulaire delta.
- Een schone en gezonde delta met hoogwaardige natuur.

De 3 hoofdambities voor het waterbeleid worden in het NWP uitgewerkt voor verschillende thema's – klimaatadaptatie, waterveiligheid, zoetwaterverdeling en droogte, waterkwaliteit, grondwater, scheepvaart – en voor de bijbehorende beheer- en uitvoeringstaken van Rijkswaterstaat. Ook de samenhang van het waterbeleid met andere onderwerpen komt aan bod: natuur, landbouw, bodem en ondergrond, landschap, verstedelijking, energietransitie en industrie. Hierna worden per hoofdambitie de belangrijkste beleidsdoelen en -keuzes en de beheer- en uitvoeringstaken van Rijkswaterstaat voor de planperiode van dit NWP samengevat.

4.2 Provinciaal beleid

4.2.1 Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Op 19 december 2018 is de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland in werking getreden. Dit is een structuurplan van de provincie Gelderland. De provincie zet een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal.

1. Gezond en veilig. Dat is een gezonde leefomgeving, schone en frisse lucht, een schoon milieu, een niet vervuilde bodem, voldoende schoon en veilig (drink)water, bescherming van onze flora en fauna. Dat is ook voorbereid zijn op klimaatverandering, zoals hitte, droogte, bosbranden en overstromingen. En, dat is aandacht hebben voor verkeersveiligheid en veilige bedrijvigheid.
2. Schoon en welvarend. Dat is een dynamisch, duurzaam en aantrekkelijk woon-, werk- en ondernemersklimaat, goed bereikbaar en met een goed functionerende arbeidsmarkt en dito kennis- en onderwijsinstellingen. Maar dat betekent ook het tegengaan van schadelijke uitstoot, afval en uitputting van grondstoffen. En het investeren in nieuwe, alternatieve vormen van energie.

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, behalve een beperkte verruiming van de regeling voor nevenactiviteiten binnen de woonbestemming. Dit betekent dat er geen provinciale belangen of beleidsdoelen in het geding zijn. Op basis van het voorgaande is het bestemmingsplan in overeenstemming met het provinciale beleid zoals opgenomen in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.

4.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De Omgevingsverordening Gelderland is door Provinciale Staten op 24 september 2014 vastgesteld en is op 18 oktober 2014 in werking getreden. De verordening is daarna nog diverse keren geactualiseerd, het meest recentelijk 21 december 2022.

De provincie beschikt over een palet van instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De Omgevingsverordening is er een van. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te

geven aan wettelijke verplichtingen. De Omgevingsverordening richt zich, net zo breed als de Omgevingsvisie, op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer, energie en bodem.

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Dit betekent dat er geen provinciale belangen of beleidsdoelen in het geding zijn.

Bij toekomstige ontwikkelingen wordt er getoetst aan het provinciale beleid zoals opgenomen in de Omgevingsverordening.

4.3 Gemeentelijk en regionaal beleid

4.3.1 Structuurvisie Wijchen 2009

Op 9 juli 2009 heeft de gemeente Wijchen de Structuurvisie Wijchen 2009 vastgesteld. De structuurvisie geeft een integraal beeld van de ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Wijchen op basis van de strategische visie, bestuurlijke uitspraken en vastgesteld sectoraal beleid.

De structuurvisie is opgebouwd volgens de lagen- en thema benadering. Dit betekent dat aan de hand van de lagen "Ondergrond - Occupatie - Infrastructuur" diverse thema's zoals bodem, water, natuur, landschap, bedrijvigheid, recreatie, wonen en andere in beeld zijn gebracht. Vervolgens zijn op de structuurvisiekaart de ruimtelijke ontwikkelingen ingevuld aan de hand van de strategische visie, bestuurlijke uitspraken en het sectorale beleid. Bij uitwerking van ruimtelijke ontwikkelingen of een specifiek project kunnen deze lagen over elkaar gelegd worden en met elkaar verbonden worden, waardoor kansen en belemmeringen in beeld worden gebracht.

Hieronder is de kaart van de Structuurvisie Wijchen 2009.

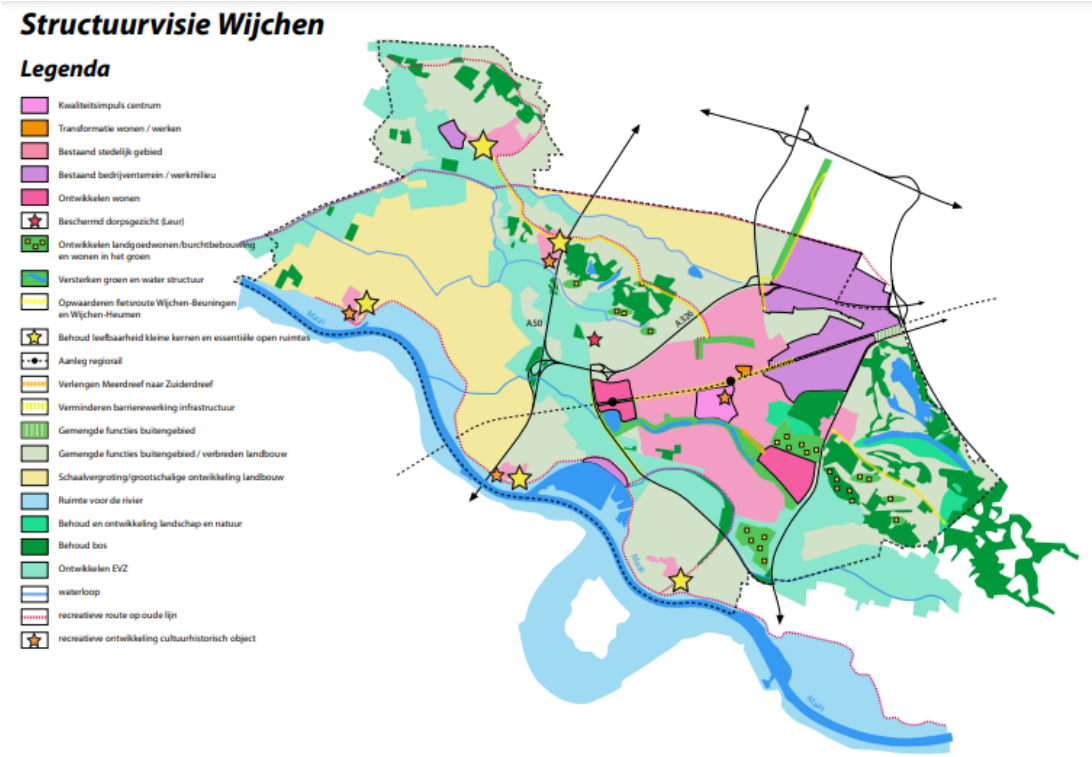

Afbeelding: Kaart Structuurvisie Wijchen 2009

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Dit betekent dat er geen strijdigheid is met het beleid zoals opgenomen in de Structuurvisie Wijchen 2009.

4.3.2 Strategisch kompas: Wijchen 2035 'De kracht van Wijchen'

Met het Strategisch kompas maakt de gemeente Wijchen belangrijke keuzes voor het jaar 2035 en de toekomst. Doordat opgaven groot, en de fysieke ruimte, tijd en middelen beperkt zijn, is het van belang om duidelijke doelen te bepalen. De gemeente Wijchen is hierom het gesprek aangegaan met haar inwoners, ondernemers en partners.

In de Rode draden notitie van januari 2022 zijn zes speerpunten geformuleerd op basis van het eerste deel van het interactieve proces. Deze speerpunten zijn in de hoofdlijnen vastgehouden en verder ingekleurd en aangevuld. Aan de hand van deze speerpunten is in de Strategische kompas vervolgens de visie en koers voor 2035 vastgelegd.

Op grond van alle inbreng beschrijft het kompas zes speerpunten, die de komende jaren richting en focus geven aan het beleid:

1. Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase;
2. Aantrekkelijke groene wijken en kernen met goede voorzieningen en bereikbaarheid;
3. Iedereen aan het werk. Bij het vestigen van bedrijven geldt kwaliteit boven kwantiteit;
4. Een sterke, gezonde en sociale samenleving met oog voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis;
5. Energieneutrale en fossielvrije toekomst;
6. Krachtige samenwerking tussen gemeente(n), inwoners, ondernemers en partners.

Gevolg planvoornemen

Bij het voorliggende bestemmingsplan 'Stedelijke Gebied' staat uniformiteit en heldere regelgeving centraal.

De gemeente Wijchen geeft een impuls aan meer integraal en opgavengericht werken. Niet het systeem of domein is leidend maar de vraag van de inwoner. Dit vraagt om flexibiliteit, creativiteit en verbinding. De uitvoering moet dus eenvoudiger.

De gemeente wil benoemen waar het echt om draait, zowel voor de inwoner als de wijk. Hierbij is het belangrijk om prioriteiten te stellen en daarin te investeren. Dit is een belangrijk punt om een meer evenwichtige samenleving te creëren.

Doordat het planvoornemen stuurt op meer uniformiteit en heldere regelgeving binnen de gemeente Wijchen is het plan in lijn met het Strategisch kompas 2035.

4.3.3 Nota Ruimtelijke Kwaliteit

Op 15 juni 2015 heeft de gemeente Wijchen de Nota Ruimtelijke Kwaliteit vastgesteld. De nota is bedoeld om mensen enthousiast te maken voor de kwaliteit van hun omgeving bij het maken van hun plannen. Voor ieder adres in Wijchen is in de nota beschreven wat de kenmerken van de omgeving zijn. En welke inspiratie voor ontwerp daaruit te halen valt. Voor een aantal gewaardeerde gebieden in Wijchen zijn daarnaast ook duidelijke criteria opgesteld waarmee nieuwe plannen beoordeeld worden.

Om het doel van deze nota en daar waar deze voor staat nog beter te bereiken, is door de gemeente een dorpsbouwmeester aangesteld. Het samenspel tussen deze nota en dorpsbouwmeester maakt het weer een stap eenvoudiger, mooie ontwerpen te maken.

Een vergunningaanvraag wordt onder andere getoetst aan het bestemmingsplan en indien van toepassing ook aan de criteria in de nota ruimtelijke kwaliteit. De nota biedt voor waardevolle en karakteristieke gebieden, zoals het centrum en buitengebied, een beoordelingskader. In de nota staan criteria die gericht zijn op de bijdrage van toekomstige bebouwing aan de omgeving.

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Dit betekent dat er geen strijdigheid is met hetgeen is opgenomen in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit en de geldende beeldkwaliteitsplannen.

4.3.4 MobiliteitsvisieDruten en Wijchen

De gemeenten Druten en Wijchen hebben gezamenlijk een mobiliteitsvisie opgesteld. Voordat er beleid gemaakt kan worden is er een visie nodig. De gemeenten Druten en Wijchen hebben een visie gemaakt voor toekomstig verkeersbeleid. In deze visie is rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen zoals zelfrijdende auto's en de gevolgen van woningbouw. De mobiliteitsvisie "Duurzaam onderweg tussen Maas en Waal" is vastgesteld door het college van burgemeesters en wethouders op 24 november 2020 en op 21 januari 2021 door de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. De mobiliteitsvisie heeft vijf belangrijke punten:

- Leefbaarheid in de gemeente
- Bereikbaarheid tussen de kernen
- Verbonden met de regio
- Duurzaam verplaatsen tussen Maas en Waal
- Verkeersveiligheid

Allereerst is dat leefbaarheid in de gemeente. Binnen de kern Wijchen wordt ingezet op de fietser en voetganger, waarbij ervoor gezorgd wordt dat voorzieningen goed met de auto bereikbaar blijven. De bereikbaarheid tussen alle kernen in Wijchen is van groot belang. Elke verkeersdeelnemer moet tussen de kernen kunnen reizen. De gemeente Wijchen wil verbonden blijven met de regio. Het openbaar vervoer en de fiets zijn in 2030 een realistisch alternatief voor de auto voor reizen van en naar de belangrijkste bestemmingen in de omliggende regio's. Ook wordt er ingezet op duurzaam verplaatsen. Dat wil zeggen dat in 2030 voor iedereen een duurzame manier van vervoer beschikbaar is. En natuurlijk is verkeersveiligheid een overkoepelend en belangrijk punt.

In het mobiliteitsplan is een hele lijst aan maatregelen opgenomen. Deze lopen uiteen van het actualiseren van het parkeerbeleid tot het veiliger maken van bepaalde wegen. En van het verstevigen van bermen tot het stimuleren van duurzame mobiliteit.

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen is een conserverend plan en maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Dit betekent dat er geen strijdigheid is met hetgeen is opgenomen in de Mobiliteitsvisie.

4.3.5 Parkeerbeleidsplan

De gemeente Wijchen heeft het Parkeerbeleidsplan vastgesteld op 10 mei 2016 en vervolgens aangevuld en opnieuw vastgesteld op 11 april 2020. Het primaire gemeentelijke uitgangspunt luidt dat elk gebied, voorziening, complex, bedrijf of instelling in de eigen parkeerbehoefte dient te voorzien. Daarbij is het belasten van omliggende gebieden met parkeerdruk door een plaatselijk tekort ongewenst. Het parkeerbeleid gaat in op diverse gebieden en gebruikers. Zo wordt het centrum apart belicht, komen gehandicaptenparkeerplaatsen aan bod, wordt ingegaan op grote voertuigen en krijgt het parkeren van fietsen speciale aandacht. Als laatste komen nog andere gebieden en gebruikers zoals de schoolomgeving en carpoolmogelijkheden in beeld.

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, Dit betekent dat er geen strijdigheid is met hetgeen is opgenomen in het Parkeerbeleidsplan. Wel wordt in de regeling voor parkeren verwezen naar het nieuwe parkeerbeleid, waardoor dit beleid toetsingskader wordt bij binnenplanse bouw- en gebruiksveranderingen.

4.3.6 Beleidsregels bed and breakfast

De gemeente Wijchen heeft in januari 2007 beleidsregels ten aanzien Bed & Breakfast vastgesteld. Er is sprake van een Bed & Breakfast accommodatie (hierna B&B) indien er overnachtingsmogelijkheden worden geboden aan maximaal acht gasten verspreid over maximaal vier kamers voor de duur van maximaal zeven aaneengesloten overnachtingen. Op één kamer mogen maximaal twee slaapplaatsen aanwezig zijn.

Ter bevordering van het verblijfsrecreatief aanbod in de gemeente Wijchen wordt bij B&B geen specifieke bestemming als horeca- of overnachtingsinrichting verplicht gesteld. Om in aanmerking te komen voor een B&B moet er sprake zijn van een hoofdbestemming: “wonen” of “agrarisch”. In geval van een agrarische bestemming moet er op het bewuste perceel wel een (bedrijfs)woning aanwezig zijn.

Binnen de bebouwde kom moet B&B gesitueerd zijn in de woning. Buiten de bebouwde kom mag een B&B ook gesitueerd worden in vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen. Het is zowel binnen als buiten de bebouwde kom niet toegestaan om B&B te situeren in een bijgebouw bij een woning. Voorts moet de exploitant van een B&B accommodatie zelf op het betreffende perceel zijn of haar hoofdverblijf hebben.

In de beleidsregels wordt verwezen naar andere, relevante vergunningen, wetten en regels die gelden voor Bed & Breakfast. Dit zijn:

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
- Drank- en horecavergunning, gebruiksvergunning;
- Nachtregister;
- Reclame-uitingen;
- Wet milieubeheer;
- Toeristenbelasting;
- Brandveiligheidseisen;
- Parkeren.

Gevolg planvoornemen

De relevante onderdelen van het beleid zijn vertaald in voorliggend bestemmingsplan.

4.3.7 Beleidsregels zorg-voor-elkaar-woninggemeente Wijchen

De gemeente Wijchen heeft op 4 april 2023 de beleidsregels zorg-voor-elkaar-woning vastgesteld. De beleidsregels bevatten de voorwaarden waaronder een aanvraag voor een zorg-voor-elkaar-woning kan worden toegestaan, vooralsnog door middel van een buitenplans verlenen van een omgevingsvergunning mogelijk.

Er zijn drie situatie waarin een Zorg-voor-elkaar-woning mogelijk wordt:

- er is sprake van een leeftijd van 60 jaar of ouder, er hoeft geen mantelzorgbehoefte aangetoond te worden;
- er is sprake van een progressieve aandoening waarbij aantoonbaar binnen 10 jaar een mantel-zorgbehoefte ontstaat. Deze behoefte dient te worden aangetoond door middel van een verklaring van een onafhankelijke deskundige;
- er bestaat een aantoonbare behoefte aan mantelzorg.

Gevolg planvoornemen

De regeling heeft doorvertaling gevonden in dit bestemmingsplan. In de begripsbepaling van dit bestemmingsplan is het begrip 'zorg-voor-elkaar-woning' gedefinieerd. En er is in de algemene regels een algemene afwijkingsregel opgenomen, dat overeenkomt met de afwijkingsmogelijkheid binnen de genoemde beleidsregels.

4.3.8 Waterbeheerprogramma 2022-2027

Het waterbeheerprogramma (WBP) beschrijft wat het Waterschap Rivierenland in de planperiode (2022-2027) wil bereiken, met wie, en hoe ze dat willen doen en waarom. In het WBP zijn voor het waterbeheer in het beheergebied de kaders gegeven en de opgaven gedefinieerd. Ook is aangegeven hoe het waterschap deze opgaven samen met anderen wil oppakken en inspelen op initiatieven van derden. In het WBP is geen nieuw beleid gemaakt, maar is de uitvoering van bestaand beleid of het voornemen om voor een thema nieuw beleid te gaan maken beschreven. Het WBP vormt het beleidshart van het waterschap.

In de Watervisie 2050 heeft het Waterschap het gewenste toekomstbeeld beschreven; een toekomstbestendig rivierengebied. De principes uit de watervisie heeft het Waterschap geholpen om belangen af te wegen, opgaven te prioriteren en heldere beleidskeuzes te maken richting 2050. De principes zijn als volgt:

1. De natuurlijke kenmerken van de ondergrond vormen het uitgangspunt voor ons werk.
2. Water is bepalend voor de inrichting van het gebied.
3. We zijn zuinig op water en grondstoffen.
4. Bescherming van het gebied tegen overstromingen is onze focus.
5. We pakken uitdagingen op binnen deze generatie en wentelen niet af.
6. Waterbeheer van de toekomst: we maken maatschappelijk verantwoorde keuzes.
7. Met elkaar zorgen we voor een toekomstbestendig rivierengebied.

Gevolg planvoornemen

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Dit betekent dat er geen strijdigheid is met hetgeen is opgenomen in het Waterbeheerprogramma. De relevante onderdelen van het beleid zijn vertaald in voorliggend bestemmingsplan.

Hoofdstuk 5 Milieu- en omgevingsaspecten

5.1 Milieuzonering

Milieuzonering zorgt ervoor dat milieubelastende functies en gevoelige functies op een verantwoorde afstand van elkaar gesitueerd worden. Dit dient twee doelen:

1. het reeds in het ruimtelijke spoor voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar voor woningen;
2. het tegelijk daarmee aan de bedrijven voldoende zekerheid bieden dat zij hun activiteiten duurzaam binnen aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Bij de planontwikkeling dient derhalve rekening te worden gehouden met milieuzoneringen van bestaande en toekomstige bedrijven, om de kwaliteit van het leefmilieu te garanderen en te bevorderen. Bij de milieuzonering wordt gebruik gemaakt van de door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) opgestelde handreiking Bedrijven en milieuzonering. Hierin wordt per bedrijf aangegeven wat de milieu-invloed op de omgeving is en welke indicatieve afstand hierbij minimaal in acht moet worden genomen. Van deze indicatieve afstand kan worden afgeweken indien op basis van een onderzoek de daadwerkelijke afstand kan worden bepaald. Daarnaast geldt voor inrichtingen waar dieren worden gehuisvest geurspecifieke regelgeving, waarin milieuafstanden zijn bepaald.

Toetsing

In voorliggend plan worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een verandering in de situatie van gevoelige functies en bedrijven waarvoor richtafstanden gelden. Derhalve vormt milieuzonering geen belemmering voor het bestemmingsplan.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat er wordt voldaan aan de richtafstanden.

5.2 Bodem

Indien sprake is van een planologische functiewijziging, dient te worden bezien of de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse geschikt is voor het voorgenomen gebruik.

Toetsing

In dit bestemmingsplan worden geen planologische functiewijzigingen mogelijk gemaakt. Derhalve vormt het aspect bodem geen belemmering.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem ter plaatse geschikt is voor het voorgenomen gebruik.

5.3 Geluid

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient op basis van de Wet geluidhinder te worden onderzocht of sprake is van geluidsoverlast, in het bijzonder in verband met verkeer, spoor of bedrijven. In de Wet geluidhinder is bepaald dat ten aanzien van zogenaamde 'geluidgevoelige objecten' wettelijke eisen gelden ten aanzien van de maximale belasting.

Toetsing

In dit bestemmingsplan worden geen nieuwe geluidgevoelige functies of functies die geluid produceren mogelijk gemaakt. Derhalve vormt het aspect geluid geen belemmering.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat er aan de Wet geluidhinder wordt voldaan.

5.4 Luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit in werking getreden, waarmee de hoofdlijnen voor regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen zijn beschreven in de Wet milieubeheer (Wm, hoofdstuk 5). Hiermee is het Besluit luchtkwaliteit 2005 vervallen. Artikel 5.16 Wm (lid 1) geeft weer, onder welke voorwaarden bestuursorganen bepaalde bevoegdheden (uit lid 2) mogen uitoefenen. Als aan minimaal één van de volgende voorwaarden wordt voldaan, vormen luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- een project draagt 'niet in betekenende mate' (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging;
- een project past binnen het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Toetsing

In dit bestemmingsplan worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Dit betekent dat er geen verslechtering van de luchtkwaliteit plaats vindt door dit plan. Derhalve vormt het aspect luchtkwaliteit geen belemmering.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat er aan de Wet milieubeheer wordt voldaan.

5.5 Geur

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is het beoordelingskader voor geur bij milieuvergunningen, bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Het gaat uitdrukkelijk om agrarische geur van landbouwhuisdieren uit dierstallen. De wet maakt onderscheid tussen geurnormen voor intensieve en extensieve veehouderijen. De geurbelasting van intensieve veehouderijen wordt berekend en uitgedrukt in de vorm van een geurcontour. De geurbelasting van extensieve veehouderijen wordt uitgedrukt in vaste afstanden.

Toetsing

In dit bestemmingsplan worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Dit betekent dat er geen nieuwe geurgevoelige objecten worden gerealiseerd of nieuwe ontwikkelingen worden toegestaan die geurhinder kunnen veroorzaken. Daardoor vormt het aspect geur geen belemmering voor het bestemmingsplan.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat de geurbelasting aan de normen voldoet.

5.6 Externe veiligheid

Bij de ruimtelijke planvorming moet rekening worden gehouden met het aspect externe veiligheid. Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het voorkomen en beheersen van risicovolle bedrijfsactiviteiten en risicovol transport. Daarbij gaat het enerzijds om de risico's verbonden aan 'risicovolle inrichtingen', waar gevaarlijke stoffen worden geproduceerd, opgeslagen of gebruikt en anderzijds om het 'vervoer van gevaarlijke stoffen' via wegen, spoorwegen, waterwegen en buisleidingen. Het uitgangspunt van wet- en regelgeving en beleid ten aanzien van externe veiligheid is scheiding van kwetsbare functies en risicobronnen, waarmee men het volgende wil bereiken:

- bescherming van personen die zich bevinden in de nabijheid van een risicobron tegen de kans op overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen of ten gevolge van een ongeval met een vliegtuig op of nabij een luchthaven;
- bescherming van de samenleving tegen het ontwrichtende effect van een dergelijk ongeval met een groot aantal slachtoffers.

Toetsing

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe kwetsbare of risicovolle inrichtingen mogelijk. Daardoor vormt het aspect externe veiligheid geen belemmering voor het bestemmingsplan.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat er geen risico's zijn vanuit het aspect externe veiligheid.

5.7 Waterhuishouding

5.7.1 Algemeen

Water vormt een steeds belangrijker aspect bij ontwikkelingen. Belangrijke thema's zijn: het vasthouden in plaats van direct afvoeren van hemelwater, het hergebruik van water, het zuinig omgaan met drinkwater en het beperken van de onttrekking van grondwater. Het is dan ook verplicht om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de toelichting aan te geven op welke wijze rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. Deze verantwoording wordt ook wel de waterparagraaf genoemd. Deze paragraaf kan als waterparagraaf worden beschouwd.

5.7.2 Plangebied

In het plangebied zijn A-watergangen, B-watergangen, waterkeringen en andere waterstaatkundige voorzieningen aanwezig. Deze zijn vastgelegd op de legger van het Waterschap Rivierenland. Dit betreft onder andere het Wijchens Meer (A-watergang) en een groot aantal A- en B-watergangen die in de diverse kernen aanwezig zijn.

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen voorziet niet in nieuwe ontwikkelingen. Derhalve zijn er geen gevolgen voor de waterhuishouding.

Waterhuishoudkundige voorzieningen en water in het plangebied zijn positief bestemd binnen de volgende regelingen in het bestemmingsplan:

- Enkelbestemming "Water"
- Dubbelbestemming "Waterstaat - Waterkering"
- Gebiedsaanduiding "vrijwaringszone - dijk 1"
- Gebiedsaanduiding "vrijwaringszone - dijk 2"

Toetsing

Water wordt positief bestemd. Binnen de genoemde onderdelen van de bestemmingsplanregels zijn beschermende regels opgenomen voor de waterstaatkundige functie van de gronden.

5.8 Natuur

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voor de planologische procedure dient te worden vastgelegd dat de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar is binnen de geldende natuurwetgeving. In de wetgeving op het gebied van natuurbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden en beschermde soorten.

Soortenbescherming

Wat betreft soortenbescherming is vanaf 1 januari 2017 de Wet Natuurbescherming (Wnb) van toepassing. De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde dierensoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Tevens geldt onder de Wet Natuurbescherming dat bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden moet worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet Natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Gebiedsbescherming

Op basis van de Wet natuurbescherming, maar ook de Wet ruimtelijke ordening (Wro), dient er aannemelijk te worden gemaakt dat het plan geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van Europees beschermde Natura2000-gebieden en het Natuur Netwerk Nederland (NNN), waaronder het provinciaal natuurnetwerk (Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone).

De Wet ruimtelijke ordening zorgt voor de bescherming van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Het NNN is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden, met bijbehorende Ecologische Verbindingszones (EVZ) die planologisch zijn begrensd. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar verbinden om (genetische) uitwisseling van soorten mogelijk te maken.

Naast de Wet natuurbescherming en de Wet ruimtelijke ordening kan ook de Algemene Plaatselijke Verordening en het Provinciale natuurbeschermingsregime van toepassing zijn, bijvoorbeeld in geval van bomenkap. Op bomenkap kan ook nog een vergunningplicht voor werken en werkzaamheden op grond van het bestemmingsplan van toepassing zijn.

Voordat ruimte aan ontwikkelingen kan worden geboden, moet worden aangetoond dat in het kader van de huidige natuurwet- en regelgeving van een negatief effect geen sprake is, dan wel dat daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing kan worden verkregen.

Toetsing

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Hierdoor is er geen effect op de flora en fauna binnen het plangebied. Ook heeft het bestemmingsplan geen directe gevolgen voor de beschermde gebieden, waaronder de in de omgeving gelegen Natura2000 - gebieden.

5.9 Archeologie

Algemeen

Als wettelijk toetsingskader in Europees verband is het zogenaamde 'Verdrag van Malta' tot stand gekomen. Uitgangspunt van dit verdrag is het archeologisch erfgoed zo veel mogelijk te behouden. Waar dit niet mogelijk is, dient het bodemarchief met zorg ontsloten te worden. Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het archeologisch belang vanaf het begin meewegen in de besluitvorming.

Op 1 september 2007 is de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse uitwerking van het Verdrag van Malta uit 1992. In de Wamz is vastgelegd dat Rijk, provincies en gemeenten in ruimtelijke plannen rekening houden met het aspect 'archeologie'. De wet beoogt het archeologische erfgoed in hoofdzaak in situ te beschermen.

Gemeenten zijn met de inwerkingtreding van de Wamz in grote mate verantwoordelijk voor hun eigen bodemarchief. De gemeente Wijchen heeft in 2009 een archeologische beleidskaart vastgesteld. Deze kaart vormt de onderlegger voor het Wijchens archeologiebeleid en is het gemeentelijk toetsingsinstrument voor archeologie bij ruimtelijke ontwikkelingen, bouwplannen en andere bodemverstoringen. Op basis van deze kaart zijn dan ook de dubbelbestemming archeologie binnen de gemeente Wijchen vormgegeven.

Op de archeologische beleidskaart (RAAP-rapport 1828, kaartbijlage 2; 2009) is aangegeven op welke gronden archeologische resten zijn te verwachten. Op de onderstaande afbeelding is een uitsnede weergegeven van de archeologische beleidskaart.

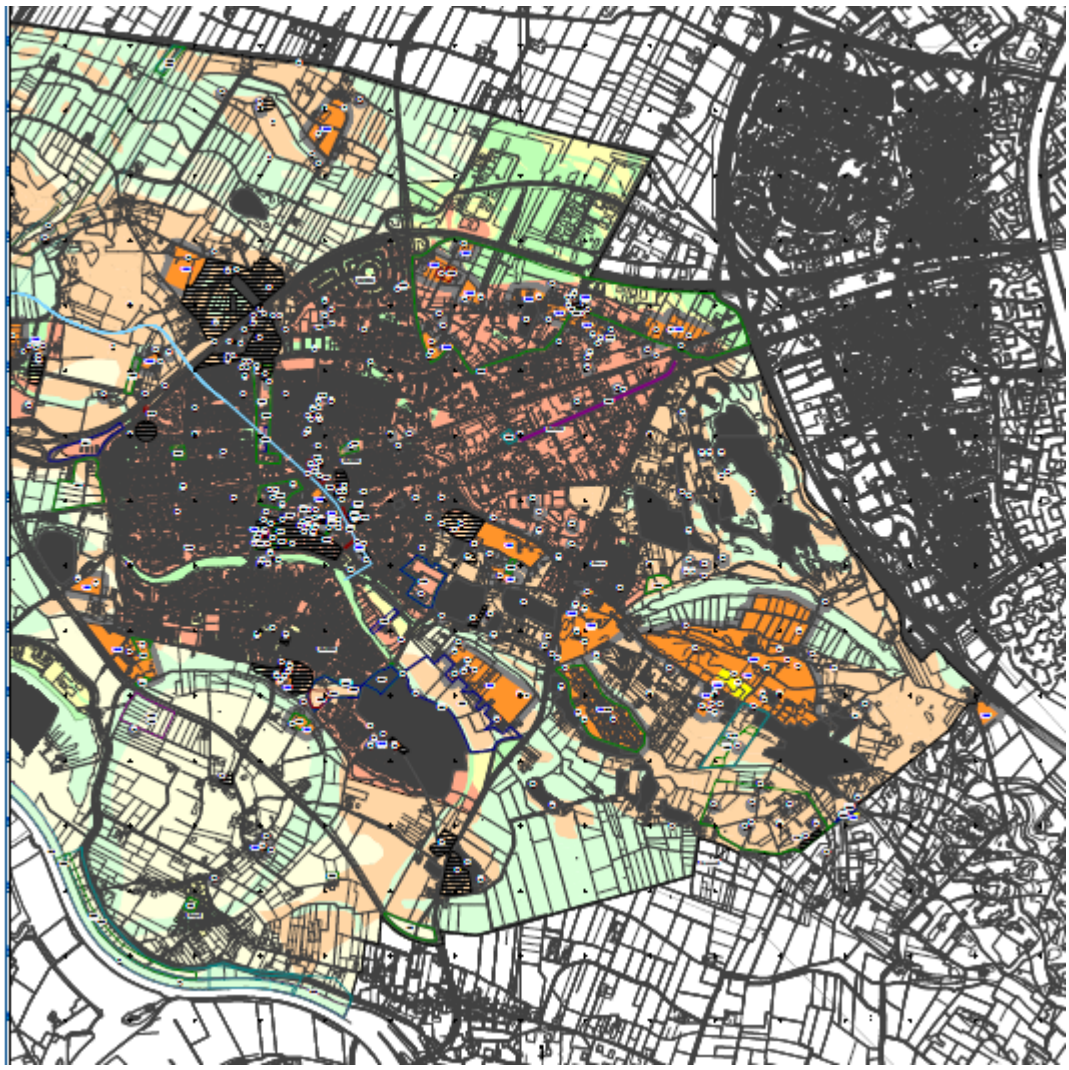

Afbeelding: Archeologische beleidskaart gemeente Wijchen

Plangebied

Binnen het plangebied zijn archeologisch waardevolle gebieden aanwezig. Deze worden bestemd met de dubbelbestemmingen "Waarde - Archeologie 1", Waarde - Archeologie 2" en "Waarde - Archeologie 3". Deze artikelen bepalen dat bij ingrepen van een bepaalde omvang of diepte een onderzoeksplicht geldt. Het

bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Hierdoor is er geen direct effect op de archeologische waarden binnen het plangebied.

Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat er geen gevolgen zijn voor eventuele archeologische waarden, conform de regels in de dubbelbestemmingen "Waarde - Archeologie 1", Waarde - Archeologie 2" en "Waarde - Archeologie 3".

5.10 Cultuurhistorie

Vanaf 1 januari 2012 dient in ruimtelijke plannen rekening te worden gehouden met cultuurhistorie. Dit is een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening en maakt onderdeel uit van de modernisering van de monumentenzorg.

Het ruimtelijk planologische beleid ten aanzien van cultuurhistorie is opgenomen in het bestemmingsplan "Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen" zoals vastgesteld op 3 mei 2017 door de gemeenteraad. In dit plan zijn regels opgenomen voor de cultuurhistorisch waardevolle gebieden in de gemeente. Onderstaande kaart verbeeld voor welke gebieden de regels gelden.

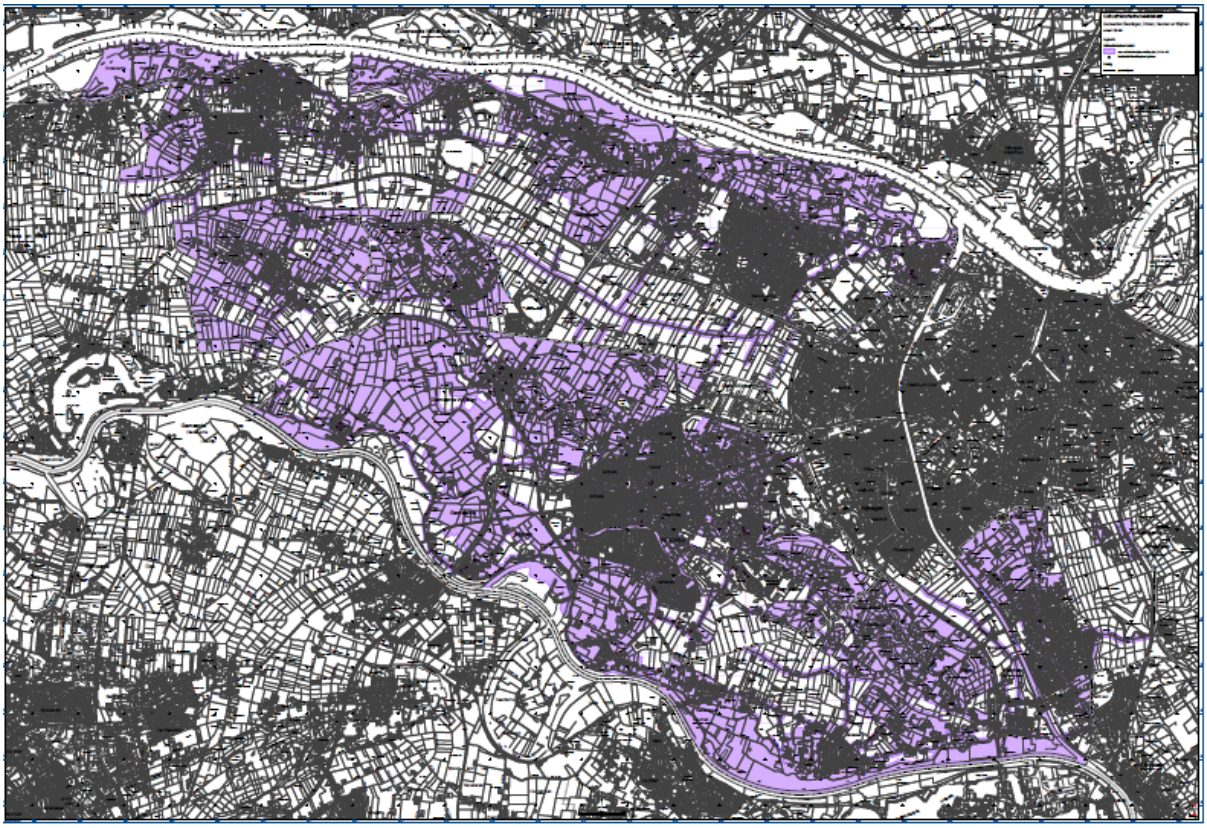

Afbeelding: Cultuurhistorische beleidskaart gemeente Wijchen (behorende tot Parapluplan Cultuurhistorie)

Het Parapluplan is vertaald in het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen. De regels ten aanzien van cultuurhistorie zijn opgenomen in de volgende dubbelbestemmingen, gebiedsaanduidingen en specifieke bouwaanduidingen:

Dubbelbestemmingen

Waarde - beschermd dorpsgezicht (Leur)

Waarde - beschermd stadsgezicht (Batenburg)

Waarde - waardevolle boom (algemeen)

Gebiedsaanduidingen

overige zone - karakterbepalend erf (Leur)

overige zone - karakteristieke groenstructuur (Leur)

overige zone - muur (Batenburg)

overige zone - onverharde weg

Specifieke bouwaanduidingen

specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument

specifieke bouwaanduiding - rijksmonument

Rijks- en gemeentelijke monumenten worden aangeduid op de kaart met een specifieke bouwaanduiding.

Toetsing

Voorliggend bestemmingsplan maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Derhalve heeft het plan geen invloed op de bestaande cultuurhistorische waarden in het plangebied. Bestaande cultuurhistorische waarden worden beschermd middels verschillende regelingen in het bestemmingsplan.

5.11 Leidingen

Binnen het plangebied zijn verschillende (pers-)leidingen gesitueerd die moeten worden beschermd middels een dubbelbestemming. De binnen het plangebied als 'Leiding' aangewezen gronden zijn bestemd voor de volgende leidingen:

- ondergrondse gasleidingen;
- bovengrondse hoogspanningsverbindingen;
- ondergrondse rioolpersleidingen;
- ondergrondse waterleidingen.

Naast de leidingen die bestemd zijn middels een dubbelbestemming, zijn binnen het plangebied de noodzakelijke nutsleidingen, zoals stroom-, gas, water- en telecommunicatieleidingen aanwezig. Deze zijn toegestaan binnen de enkelbestemmingen.

Waar nodig wordt ook een veiligheidszone opgenomen voor de nutsvoorzieningen, middels een gebiedsaanduiding. Dit geldt voor het gasdrukmeet- en regelstation gelegen aan de Graafseweg 527 in Alverna.

Toetsing

De relevante onderdelen voor het aspect leidingen zijn vertaald in voorliggend bestemmingsplan en bijbehorende regels. Bij toekomstige ontwikkelingen zal moeten worden aangetoond dat er geen risico's zijn vanuit de aanwezige leidingen.

5.12 Verkeer en parkeren

Bij vaststelling van een nieuw bestemmingsplan moet aandacht worden besteed aan de aspecten verkeer en parkeren. Er moet worden gemotiveerd dat er voldoende parkeerruimte is en dat de infrastructuur de toename aan verkeersbewegingen kan verwerken.

Het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Dit betekent dat de parkeer- en verkeerssituatie binnen het plangebied niet veranderen.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het plangebied wordt aangesloten bij het beleid zoals opgenomen in de Mobiliteitsvisie en het Parkeerbeleidsplan van de gemeente Wijchen.

Hoofdstuk 6 Juridische beschrijving

6.1 Algemeen

Met onderhavig bestemmingsplan worden de vele kleinere bestemmingsplannen die te vinden waren binnen het plangebied samengevoegd tot één nieuw integraal bestemmingsplan. Het gaat in dit geval om de woonkernen, Alverna, Balgoij, Batenbrug, Bergharen, Hernen, Leur, Niftrik en de woonwijken van Wijchen.

Vanaf 1 juli 2013 zijn de RO-standaarden 2012 verplicht geworden. Concreet betekent dit dat de nieuwe bestemmingsplannen vanaf die datum volgens deze nieuwe standaard opgesteld en gepubliceerd moeten worden. Een deel van de in voorliggend bestemmingsplan opgenomen plannen dateert van voor deze nieuwe standaarden. Het voorliggende plan is overeenkomstig deze nieuwe vereisten opgesteld. Inhoudelijk heeft dit geen noemenswaardige wijziging tot gevolg in vergelijking met de nu geldende plannen binnen het plangebied.

Het voorliggende bestemmingsplan is zoveel mogelijk een conserverend bestemmingsplan. Voor alle voorgenoemde kernen zijn een aantal jaren geleden bestemmingsplannen vastgesteld. De bestemmingsplannen voor de verschillende woonkernen zijn destijds onderdeel geweest van één grote integrale actualiseringsslag binnen de gemeente Wijchen. Dit betekent dat de bestemmingsplannen inhoudelijk en qua opzet grote gelijkenissen vertonen en vaak identiek zijn aan elkaar. Het nu voorliggende bestemmingsplan heeft inhoudelijk zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de geldende bestemmingsplannen. Waar nodig is de vorm van de plannen gemoderniseerd zonder hierbij inhoudelijk van de bestaande plannen af te wijken. Het voorliggende bestemmingsplan maakt geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk en conserveert hetgeen aanwezig is binnen het plangebied.

Hoewel de bestaande bestemmingsplannen onderdeel zijn geweest van een integrale actualisatie zitten er toch nog enkele inhoudelijke verschillen tussen de plannen. Waar mogelijk zijn de plannen geïntegreerd zonder wijzigingen met grote gevolgen voor de onderliggende bestemmingen door te voeren. De woonbestemming kende echter significante verschillen tussen de verschillende vigerende plannen. Om deze reden is er voor gekozen om met een uniforme set regels voor de bestemming "wonen" te komen. Hierbij zijn alle bestaande bestemmingen zoveel mogelijk samengevoegd. Hierin is er gekozen voor flexibiliteit. Deze flexibiliteit biedt de mogelijkheid om de woonbestemming op een dusdanige manier individueel vorm te geven dat bestaande rechten niet worden gekort maar dat rechten ook niet onnodig te veel worden verruimd. Het eindresultaat is een nieuw vormgegeven woonbestemming met een conserverend effect.

6.2 Algemene plansystematiek

Het voorliggende bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en regels tezamen vormen het juridisch bindende deel van het plan. De toelichting bevat een motivatie en verantwoording van de keuzes die gemaakt zijn. Het plan voldoet aan de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP 2012). Hiermee is het plan digitaal uitwisselbaar conform de laatste standaarden.

6.3 Regels

De regels zijn opgedeeld in vier hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 bevat Inleidende regels in dit hoofdstuk zijn de onderdelen Begrippen en Wijze van meten opgenomen. Deze regels zijn van belang voor de toepassingen en interpretatie van de regels in de overige hoofdstukken.

Hoofdstuk 2 bevat Bestemmingsregels waarin diverse bestemmingen zijn opgenomen. De artikelen met de bestemmingen hebben een vaste opbouw.

Hoofdstuk 3 bevat Algemene regels welke van belang zijn voor het gehele plan. Waaronder een aantal algemene en aanvullende regels, waaronder algemene gebruiksregels een anti-dubbeltelbepaling en procedureregels.

Hoofdstuk 4 bevat tenslotte de Overgangs- en slotregels.

6.4 Verbeelding

Op de verbeelding zijn aangegeven:

- de grens van het plangebied;
- de enkelbestemmingen;
- de dubbelbestemmingen;
- de gebiedsaanduidingen;
- de functieaanduidingen;
- bouwvlakken, aanduidingen voor aantallen woningen en maximale bouwhoogten.

Op de verbeelding is de begrenzing van het plangebied vastgelegd, evenals de van toepassing zijnde bestemming(en) hierbinnen. De verbeelding is getekend op een digitale kadastrale ondergrond, schaal 1:1000. Naast dat er bij het tekenen van de verbeelding de uitgangspunten uit de SVBP2012 zijn gehanteerd, is er ook aangesloten op de systematiek die de gemeente Wijchen hanteert voor de bestemmingen, zoals opgenomen in het plangebied. Het voorliggende bestemmingsplan zal alle onderliggende bestemmingplannen vervangen.

6.5 De bestemmingen

In het bestemmingsplan zijn de bestemmingen in alfabetische volgorde geplaatst. Hieronder worden de specifiek aan de gronden in het plan toegekende bestemmingen artikelsgewijs behandeld.

- ***Enkelbestemmingen***-

Artikel 3 Agrarisch met waarden – Landschapswaarden

De enkelbestemming 'Agrarisch met waarden – Landschapswaarden' komt in drie kernen binnen het plangebied voor. De bestemming komt op meerdere plekken in Batenburg en Bergharen voor. Hiernaast komt de bestemming op één perceel in Niftrik voor.

Deze bestemming komt voor op enkele nog bewaard gebleven agrarische percelen binnen het stedelijk gebied. De bestemming is overgenomen uit de vigerende plannen. De gronden mogen agrarisch worden gebruikt en zijn daarnaast bestemd voor de instandhouding en ontwikkeling van landschapswaarden. Het bouwen van gebouwen binnen deze bestemming is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Voor enkele binnen de bestemming omschreven activiteiten is in de bestemming een aanlegvergunning voorgeschreven.

Artikel 4 Agrarisch met waarden - Landschaps- en natuurwaarden

De enkelbestemming 'Agrarisch met waarden – Landschaps- en natuurwaarden' komt in vier kernen binnen het plangebied voor. De meerderheid van de gronden binnen de kern Leur kent deze bestemming. Hiernaast komt de bestemming ook voor in Wijchen, Balgoij en in Hernen.

De gronden mogen agrarisch worden gebruikt en zijn daarnaast bestemd voor de instandhouding en ontwikkeling van landschaps- en natuurwaarden, waaronder begrepen ecologische verbindingszones en aardkundige waarden. Het bouwen van gebouwen binnen deze bestemming is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Voor enkele binnen de bestemming omschreven activiteiten is in de bestemming een aanlegvergunning voorgeschreven.

Artikel 5 Bedrijf

De enkelbestemming 'Bedrijf' komt binnen elke kern in het plangebied voor. Deze bestemming is met name

gelegd op solitaire bedrijven die niet op een bedrijventerrein zijn gelegen. Middels aanduidingen is het type bedrijf dat op een locatie is toegestaan aangegeven. Indien dit op de verbeelding is aangegeven is bij deze bestemming een bedrijfswoning toegestaan. Voor deze bestemming zijn de in de verschillende bestemmingsplan voorkomende bedrijfsbestemmingen samengevoegd.

Het bouwen van gebouwen binnen deze bestemming is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Bij het bouwvlak staat de maximaal toegestane maatvoering van het gebouw aangegeven. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde zijn ook buiten het bouwvlak toegestaan.

Middels een omgevingsvergunning kan afgeweken worden van de voorgeschreven bedrijfstypen uit de bestemmingsomschrijving. Hiervoor is het nodig dat nieuw te vestigen bedrijf voorkomt op de bedrijvenlijst in milieucategorie 1 danwel 2 of een uitstraling heeft die hieraan gelijkwaardig is.

Artikel 6 Bedrijventerrein – 1

De enkelbestemming 'Bedrijventerrein – 1' komt enkel voor binnen de kern Wijchen. Deze bestemming is overgenomen uit het bestemmingsplan 'Wijchen Noord' en het bestemmingsplan 'Bedrijfswoningen Gagelvenseweg ong.'. Inhoudelijk sluiten deze plannen op elkaar aan.

Middels een aanduiding is aangegeven welke bedrijven waar zijn toegestaan. De indeling van deze bedrijven vindt plaats aan de hand van de milieucategorie van het betreffende bedrijf. Grote lawaaimakers zijn hierbij uitgesloten. Detailhandel is enkel middels een omgevingsvergunning toegestaan.

Het bouwen van gebouwen is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Bij de bedrijven is, binnen het bouwvlak, tevens een bedrijfswoning toegestaan. Tenslotte bevat deze bestemming specifieke regels met betrekking tot het plaatse van reclame uitingen. Tevens bevat deze regel een afwijkingsmogelijkheid om het plaatsen van meer reclame uitingen middels een omgevingsvergunning mogelijk te maken.

Artikel 7 Bedrijventerrein – 2

De enkelbestemming 'Bedrijventerrein – 2' komt enkel voor binnen de kern Bergharen en is gelegen op het bedrijventerrein van Bergharen. Er is voor gekozen om voor dit bedrijventerrein een aparte bestemming te behouden aangezien deze bestemming inhoudelijk te veel afwijkt van de hierboven beschreven bedrijventerrein bestemming.

Op dit bedrijventerrein zijn, afhankelijk van de aanduiding, bedrijven tot en met categorie 4 toegestaan. Bedrijfswoningen zijn enkel op de aangewezen plekken toegestaan. Detailhandel is niet toegestaan maar middels een omgevingsvergunning kan van deze bepaling worden afgeweken.

Bouwen is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Net als in bovenstaande bestemming bevat het bestemmingsplan regels over het plaatsen van reclame-uitingen. Ook bevat deze bestemming een vergunningsmogelijkheid voor dit onderwerp.

Artikel 8 Centrum

De enkelbestemming 'Centrum' komt op enkele specifieke locaties binnen de kern Wijchen voor. Binnen deze aanduiding zijn verschillende functies toegestaan. Bij de meeste locaties is wonen in de vorm van een bovenwoning toegestaan door de aangebrachte aanduiding 'specifieke vorm van wonen – bovenwoning'. De toegestane functies binnen deze bestemming zijn allen functies die zich goed laten mengen met een woonfunctie.

Het bouwen van gebouwen is enkel toegestaan binnen het bouwvlak.

Artikel 9 Detailhandel

De enkelbestemming 'detailhandel' komt met name voor binnen de Kernen Wijchen en Bergharen. Hiernaast komt deze bestemming voor op een locatie binnen de kern Hernen. Deze bestemming is primair bestemd voor detailhandel. Hiernaast is bij de aanduiding 'specifieke vorm van wonen – bovenwoning' en 'bedrijfswoning' wonen toegestaan in de vorm van een bovenwoning danwel een bedrijfswoning. Gebruik ten behoeve van

detailhandel is in alle gevallen slechts toegestaan op de begane grond.

Het bouwen van gebouwen is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, ook buiten het bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 10 Gemengd

De enkelbestemming 'gemengd' komt op twee locaties binnen het plangebied voor. Namelijk één locatie in Wijchen Noord en één locatie binnen de kern Batenburg.

Het doel van deze bestemming voorzover het de locatie in Wijchen Noord betreft, is om de dienstverlening, kantoren en wonen gemengd te laten bestaan. Hierbij zijn kantoren en dienstverlening enkel toegestaan op de begane grond. Binnen deze bestemming is ter plaatse van de aanduiding 'parkeergarage' tevens een parkeergarage toegestaan.

De locatie in Batenburg heeft betrekking op het multifunctioneel centrum.

Het bouwen van gebouwen is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, ook buiten het bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 11 Groen

De enkelbestemming 'Groen' komt, met uitzondering van de kern Leur' voor binnen alle kernen van het plangebied. Nu de veel vigerende bestemmingsplannen deze bestemming kennen is deze bestemming een samenvoeging van alle bestaande groenbestemmingen. Hierbij is, net als in het hele bestemmingsplan, het uitgangspunt geweest dat de bestemming beleidsneutraal is omgezet. Dit houdt in dat hetgeen eerder op een locatie was toegestaan dat nu nog steeds is. De bestemming kent verschillende aanduidingen om dit te bewerkstelligen.

Het bouwen van gebouwen is slechts beperkt mogelijk binnen deze bestemming en wordt verder beperkt door een aantal aanduidingen waarbinnen bouwen is uitgesloten. Daar waar bouwen is toegestaan mag dit zonder bouwvlak maar met beperkende bouwregels of in overeenstemming met een specifieke aanduiding.

De bestemming kent een afwijkingsbevoegdheid voor het toestaan van Jongeren ontmoetingsplaatsen en speeltoestellen buiten de hiervoor, middels aanduidingen, aangewezen locaties.

Artikel 12 Horeca

De enkelbestemming 'Horeca' komt verspreid over de kern en de dorpen voor. Met een aanduiding is per locatie aangegeven welk type horeca ter plekke is toegestaan. Hiervoor zijn er 4 horecacategorieën aangewezen. Bedrijfswoningen zijn toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' en een bovenwoning ter plekke van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen – bovenwoning'. Hiernaast zijn zelfstandige kantoren toegestaan ter plekke van de hiervoor bestemde aanduidingen.

Net als de gebruiksregels zijn de bouwregels overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen. Dit houdt in dat gebouwen zijn toegestaan binnen het bouwvlak en, in het geval van bijgebouwen, tevens binnen de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen'. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, ook buiten het bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 13 Kantoor

De enkelbestemming 'Kantoor' komt voor op een aantal locaties in de kern Wijchen en de kern Bergharen. Ter plaatse van de hiervoor bestemde aanduidingen zijn er, naast kantoren, tevens maatschappelijke doeleinden, dienstverlening en een bovenwoning toegestaan.

Net als de gebruiksregels zijn de bouwregels overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen. Dit houdt in dat gebouwen zijn toegestaan binnen het bouwvlak. Voor het bouwen van bouwwerken binnen de aanduiding 'dienstverlening' zijn afwijkende bouwregels opgenomen. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, ook buiten het bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 14 Maatschappelijk

De enkelbestemming 'maatschappelijk' komt binnen alle kernen van het plangebied voor. Nu de veel vigerende bestemmingsplannen deze bestemming kennen is deze bestemming een samenvoeging van alle bestaande maatschappelijk bestemmingen. Hierbij is, net als in het hele bestemmingsplan, het uitgangspunt geweest dat de bestemming beleidsneutraal is omgezet. Dit houdt in dat hetgeen eerder op een locatie was toegestaan dat nu nog steeds is. De bestemming kent verschillende aanduidingen om dit te bewerkstelligen.

Net als de gebruiksregels zijn de bouwregels overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen. Dit houdt in dat gebouwen zijn toegestaan binnen het bouwvlak. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, ook buiten het bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 15 Recreatie – Visvijvers

De enkelbestemming 'Recreatie – Visvijvers' komt voor aan de noordzijde van de kern Bergharen. De bestemming is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. De gebruiks- en bouwmogelijkheden van deze gronden zijn gelijk gebleven aan de vigerende situatie.

Artikel 16 Recreatie – Volkstuin

De enkelbestemming 'Recreatie – Volkstuin' komt voor op drie locaties binnen de kern Wijchen. De gronden binnen deze bestemming zijn bestemd voor een volkstuinencomplex.

Het bouwen van bouwwerken binnen deze bestemming is niet toegestaan. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, buiten een bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 17 Sport

De enkelbestemming 'Sport' komt voor op verschillende locaties binnen de kernen Wijchen, Batenbrug en Balgoij. De sportbestemming is een samenvoeging van de drie bestemming uit de drie bestemmingsplannen waarin deze bestemming voorkomt. Middels het aanbrengen van aanduidingen zijn de verschillen tussen deze plannen te ondervangen.

Het bouwen van gebouwen is toegestaan binnen het bouwvlak. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen, binnen de gegeven regels, buiten een bouwvlak worden gebouwd.

Artikel 18 Verkeer – Garagebox

De enkelbestemming 'Verkeer – Garagebox' komt voor op verschillende locaties binnen de kern Wijchen en op twee locaties binnen de kern Bergharen. De gronden binnen deze bestemming zijn voor het stallen van motorvoertuigen en ten behoeve van bergruimte bij een woonfunctie.

De mogelijkheden met betrekking tot het gebruik van de gronden en de bouwmogelijkheden zijn overgenomen van de vigerende plannen.

Artikel 19 Verkeer – Railverkeer

De enkelbestemming 'Verkeer – Railverkeer' komt enkel voor binnen de kern Wijchen. Binnen deze bestemming zijn de spoorweg en de bij de spoorweg behorende voorzieningen - waaronder het station inbegrepen - gelegen.

De mogelijkheden met betrekking tot het gebruik van de gronden en de bouwmogelijkheden zijn overgenomen van de vigerende plannen.

Artikel 20 Verkeer – Verblijfsgebied

De enkelbestemming 'Verkeer – Verblijfsgebied' komt binnen alle kernen in het plangebied voor. Nu veel vigerende bestemmingsplannen deze bestemming kennen is deze bestemming een samenvoeging van alle bestaande bestemmingen. Hierbij is, net als in het hele bestemmingsplan, het uitgangspunt geweest dat de bestemming beleidsneutraal is omgezet. Dit houdt in dat hetgeen eerder op een locatie was toegestaan dat nu

nog steeds is.

Het bouwen van gebouwen is slechts beperkt mogelijk binnen deze bestemming en wordt verder beperkt door een aantal aanduidingen waarbinnen bouwen is uitgesloten. Daar waar bouwen is toegestaan mag dit zonder bouwvlak maar met beperkende bouwregels of in overeenstemming met een specifieke aanduiding.

Artikel 21 Water

De enkelbestemming 'Water' komt binnen alle kernen in het plangebied voor. Nu de veel vigerende bestemmingsplannen deze bestemming kennen is deze bestemming een samenvoeging van alle bestaande bestemmingen. Hierbij is, net als in het hele bestemmingsplan, het uitgangspunt geweest dat de bestemming beleidsneutraal is omgezet. Dit houdt in dat hetgeen eerder op een locatie was toegestaan dat nu nog steeds is.

Het bouwen van gebouwen binnen deze bestemming is niet toegestaan. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde bedraagt maximaal 4 meter.

Artikel 22 Wonen, Artikel 23 Wonen - Beeldbepalend 1 en Artikel 24 Wonen - Beeldbepalend 2

De enkelbestemmingen 'Wonen', 'Wonen – Beeldbepalend 1' en 'Wonen – Beeldbepalend 2' zijn structureel herzien ten opzichte van de woonbestemmingen in de onderliggende plannen. Het doel van deze herziening is om voor het hele stedelijk gebied van de gemeente Wijchen (zoveel mogelijk) inhoudelijk één woonbestemming te hanteren. Naast de reguliere woonbestemming zijn twee beeldbepalende woonbestemmingen toegevoegd. Deze zijn voor het beschermde stadsgezicht van Batenburg ('Wonen – Beeldbepalend 1') en het beschermde dorpsgezicht van Leur ('Wonen – Beeldbepalend 2'). Inhoudelijk sluiten deze woonbestemmingen zoveel mogelijk bij elkaar aan. Op enkele plekken wijken de regels van de beeldbepalende woonbestemmingen echter af om zo recht te kunnen doen aan het unieke karakter van Leur en Batenburg.

Binnen deze bestemming is gebruik ten behoeve van wonen, beroep aan huis, gastouderschap en internetwinkel toegestaan. Verder bevat deze bestemming een aantal specifieke aanduidingen die een specifiek gebruik mogelijk maken.

Het bouwen van woningen is enkel toegestaan binnen het bouwvlak. Het voorliggende bestemmingsplan maakt de bouw van nieuwe woningen niet mogelijk. Bij het bouwen van een gebouw dient voldaan te worden aan de regels welke voortvloeien uit de bij het bouwvlak aangebrachte aanduidingen. Deze aanduidingen kunnen - onder andere - regels bevatten over het bebouwingstype, bouwhoogte, bebouwingspercentage en dakhelling. De bestemming kent een afwijkingsmogelijkheid voor het afwijken van de voorgeschreven dakhelling.

Hiernaast bevat dit artikel specifieke regels met betrekking tot het bouwen van bijgebouwen. Afhankelijk van of het bijgebouw zich voor of achter de voorgeven bevindt zijn andere regels van toepassing. Ten slotte bevat deze bestemming ook specifieke bouwregels voor het bouwen van bouwwerken geen gebouwen zijnde.

Voor alle woningen is er een nieuwe mogelijkheid opgenomen om met een omgevingsvergunning voor afwijken van de bouwregels, een - hogere - entreeportaal te kunnen toestaan.

Met een omgevingsvergunning kan het bevoegd gezag afwijken van de gebruiksregels teneinde beroep en/of bedrijf aan huis en Bed & Breakfast.

Artikel 25 Wonen – Zorgwoning

De enkelbestemming 'Wonen – Zorgwoning' komt voor op één locatie in Wijchen Noord. De vigerende bestemming is overgenomen in voorliggend bestemmingsplan.

- ***- Dubbelbestemmingen-***

Artikel 26 Leiding

De dubbelbestemming 'Leiding' is opgenomen ter bescherming van bij de dubbelbestemming gelegen leidingen. Afhankelijk van de aanduiding kan het gaan om een gasleiding, rioolleiding, waterleiding, of hoogspanningsverbinding. Om een gelijkblijvend beschermingsniveau te waarborgen zijn de vigerende bestemmingen samengevoegd zonder deze inhoudelijk te wijzigen.

Artikel 27 Waarde - Archeologie 1, Artikel 28 Waarde - Archeologie 2 en Waarde - Archeologie 3

De dubbelbestemmingen met betrekking tot archeologie zijn overgenomen uit de vigerende bestemmingsplannen. Om een gelijkblijvend beschermingsniveau te waarborgen zijn de vigerende bestemmingen samengevoegd zonder deze inhoudelijk te wijzigen. Het beschermingsniveau van de te beschermen archeologische waarden blijft hiermee gelijk ten opzichte van de vigerende bestemmingsplannen.

Artikel 30 Waarde - Beschermd dorpsgezicht

De dubbelbestemming 'Waarde – Beschermd dorpsgezicht' is gelegen in de kern Leur en in een stuk van de kern Wijchen. Deze dubbelbestemming is bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden binnen het aangewezen gebied. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen.

Het deel van de dubbelbestemming gelegen binnen de kern van Wijchen is nieuw en komt in het vigerende bestemmingsplan niet voor. Na vaststelling van het vigerende plan is dit deel van de kern van Wijchen aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Voor dit deel van de dubbelbestemming zijn de regels van de Erfgoedverordening Wijchen door vertaald in de dubbel bestemming. Door het toevoegen van deze gronden aan deze dubbelbestemming is de bescherming van dit deel van de kern Wijchen vastgelegd.

Artikel 31 Waarde - Beschermd stadsgezicht

De dubbelbestemming 'Waarde – Beschermd stadsgezicht' is gelegen binnen het als beschermd stadsgezicht aangewezen deel van Batenburg. Deze dubbelbestemming is bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden binnen het aangewezen gebied. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen.

Artikel 32 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

De dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' is opgenomen ter bescherming van cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen.

Artikel 33 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand

De dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand' is opgenomen ter bescherming van cultuurhistorisch waardevolle panden. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen.

Artikel 34 Waarde - Waardevolle boom

De dubbelbestemming 'Waarde – Waardevolle boom' is opgenomen ter bescherming en instandhouding van waardevolle bomen. Deze dubbelbestemming komt in alle kernen binnen het plangebied voor. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen.

Artikel 35 Waterstaat – Waterkering

De dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering' is opgenomen voor de aanleg, instandhouding en/of bescherming van de waterkering alsmede voor de versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van de dijk. Deze dubbelbestemming is opgenomen voor de delen van Niftrik en Batenburg die direct aan de Maasdijk grenzen. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende

bestemmingsplannen.

Artikel 36 Waterstaat – Waterlopen

De dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterlopen' is opgenomen voor het beheer en het onderhoud van de ter plekke aanwezige watergangen en/of retentievoorzieningen met de bijbehorende voorzieningen. Deze dubbelbestemming komt, op Hernen na, voor in alle kernen binnen dit plangebied. Inhoudelijk is deze bestemming overgenomen van de vigerende bestemmingsplannen.

Hoofdstuk 7 Maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid

7.1 Maatschappelijke aanvaardbaarheid

Voorliggend bestemmingsplan is een conserverend bestemmingsplan. De maatschappelijke aanvaardbaarheid is derhalve niet in het geding.

7.2 Economische uitvoerbaarheid

Op grond van afdeling 6.4 van de Wet ruimtelijke ordening rust op de gemeente de verplichting tot het verhaal van kosten die tot de grondexploitatie behoren op basis van een exploitatieplan. De gemeente kan hiervan afzien in bij algemene maatregel van bestuur aangegeven gevallen, of indien:

1. het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het plan begrepen gronden anderszins verzekerd is;
2. het bepalen van een tijdvak waarbinnen de exploitatie van de gronden zal plaatsvinden of een fasering van de uitvoering van werken, werkzaamheden, maatregelen en bouwplannen, en zo nodig koppelingen hiertussen niet noodzakelijk is, en
3. het stellen van eisen, regels of een uitwerking van regels over respectievelijk:
   a. werken en werkzaamheden voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied, de aanleg van nutsvoorzieningen en het inrichten van de openbare ruimte in het exploitatiegebied,
   b. regels omtrent het uitvoeren van de onder a bedoelde werken en werkzaamheden,
4. een uitwerking van de regels omtrent de uitvoerbaarheid voor de woningbouwcategorieën niet noodzakelijk is.

Er worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen. Dit heeft als gevolg dat er geen financiële gevolgen verbonden zijn aan voorliggend bestemmingsplan, die moeten worden vastgelegd in een exploitatieplan.

De kosten voor deze ruimtelijke procedure komen voor rekening van de gemeente Wijchen.

Hoofdstuk 8 Procedure

8.1 Zienswijzen en vaststelling

Het ontwerpbestemmingsplan ‘Stedelijk Gebied’ heeft ingevolge het bepaalde in artikel 3.8 en verder van de Wet ruimtelijke ordening gedurende 6 weken ter visie gelegen. Naar aanleiding van deze terinzagelegging zijn er zeven zienswijzen ontvangen. Deze zienswijzen hebben geleid tot enkele aanpassingen van het plan. Hiernaast zijn er naar aanleiding van de terinzagelegging van het plan enkele ambtshalve wijzigingen in het plan doorgevoerd.

De zienswijzen en de (ambtshalve) wijzigingen staan omschreven in de als Bijlage 1 Zienswijzenota aan deze toelichting toegevoegde zienswijzenota.

Op DATUM is het bestemmingsplan ‘Stedelijk gebied’ vastgesteld.

POUDEROYEN TONNAER

pouderoyentonnaer.nl

Bouwvlakken

bouwvlak

Bouwaanduidingen

[aeg] aaneengebouwd

[gs] gestapeld

[ka] karakteristiek

[ond] onderdoorgang

[sba-cp] specifieke bouwaanduiding - carports

[sba-dg] specifieke bouwaanduiding - dove gevel

[sba-gm] specifieke bouwaanduiding - gemeentelijk monument

[sba-schak] specifieke bouwaanduiding - geschakeld

[sba-mv] specifieke bouwaanduiding - meervoudige woningen

[sba-ond] specifieke bouwaanduiding - ondergronds bouwen

[sba-6m] specifieke bouwaanduiding - 6 meter

[sba-9m] specifieke bouwaanduiding - 9 meter

[sba-ovb] specifieke bouwaanduiding - overbouwing

[sba-ovk] specifieke bouwaanduiding - overkapping

[sba-patio] specifieke bouwaanduiding - patiowoning

[sba-rm] specifieke bouwaanduiding - rijksmonument

[sba-vil] specifieke bouwaanduiding - villa's

[sba-1] specifieke bouwaanduiding - 1

[sba-2] specifieke bouwaanduiding - 2

[sba-v6m] specifieke bouwaanduiding - voorzieningen 6 m

[sba-vrt] specifieke bouwaanduiding - vrijstaand/twee-aaneen

[sba-aub] specifieke bouwaanduiding - zone aan- en/of uitbouwen alsmede bijgebouwen

[tae] twee-aaneen

[vrij] vrijstaand

Maatvoeringen

1 maximum aantal wooneenheden

70% maximum bebouwingspercentage (%)

7 maximum bouwhoogte (m)

6 maximum goothoogte (m)
6 maximum bouwhoogte (m)

3 | 6 maximum goothoogte (m)
maximum bouwhoogte (m)
75 % maximum bebouwingspercentage (%)

6,5 minimum bouwhoogte (m)

5 -11 minimum en maximum bouwhoogte (m)
80 % maximum bebouwingspercentage (%)

Figuren

hartlijn leiding - gas

hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding

hartlijn leiding - riool

hartlijn leiding - water

relatie

Functieaanduidingen

(bah) bedrijf aan huis

(b≤2) bedrijf tot en met categorie 2

(bw) bedrijfswoning

(bp) begraafplaats

(bo) bos

(dh) detailhandel

(dv) dienstverlening

(dip) dierenpension

(gw) geluidwal

(gz) gezondheidszorg

(h) horeca

(h≤2) horeca tot en met categorie 2

(h≤3) horeca tot en met categorie 3

(h≤4) horeca tot en met categorie 4

(hot) hotel

(jop) jongeren ontmoetingsplek

(k) kantoor

(m) maatschappelijk

(nw) natuurwaarden

(nv) nutsvoorziening

(os) ontsluiting

(oph) openheid

(pd) pad

(pg) parkeergarage

(p) parkeerterrein

(prr) praktijkruimte

(sb-auto) specifieke vorm van bedrijf - automobielberdijf

(sb-bilj) specifieke vorm van bedrijf - biljarthandel

(sb-garb) specifieke vorm van bedrijf - garagebedrijf

(sb-hgd) specifieke vorm van bedrijf - handel in gebruiksgoederen

(sb-iop) specifieke vorm van bedrijf - inpandige opslag

(sb-keuk) specifieke vorm van bedrijf - keukencentrum

(sb-kled) specifieke vorm van bedrijf - kledingsorteerbedrijf

(sb-kzov) specifieke vorm van bedrijf - leverancier kozijnen en overkappingen

(sb-mach) specifieke vorm van bedrijf - machinehandel

(sb-muzh) specifieke vorm van bedrijf - muziekhandel

(sb-opb) specifieke vorm van bedrijf - opslag bedrijfsgoederen

(sb-opv) specifieke vorm van bedrijf - opslag voor vereniging

(sb-poel) specifieke vorm van bedrijf - poelier/slagerij

(sb-riet) specifieke vorm van bedrijf - rietdekkersbedrijf

(sb-staal) specifieke vorm van bedrijf - staalconstructiebedrijf (categorie 4)

(sb-taxi) specifieke vorm van bedrijf - taxibedrijf

(sb-trans) specifieke vorm van bedrijf - transportbedrijf

(sbt-ah) specifieke vorm van bedrijventerrein - autohandel

(sbt-hom) specifieke vorm van bedrijventerrein - handel in oude metalen

(sco-dw) specifieke vorm van cultuur en ontspanning - dierenweide

(sco-muzk) specifieke vorm van cultuur en ontspanning - muziekkiosk

(sdh-kunst) specifieke vorm van detailhandel - kunst en antiek

(sdh-muzk) specifieke vorm van detailhandel - muziekkiosk

(sdh-stand) specifieke vorm van detailhandel - standplaats

(sdv-kap) specifieke vorm van dienstverlening - kapsalon

(sgd-mfa) specifieke vorm van gemengd - MFA

(sg-bast) specifieke vorm van groen - bastion

(sg-hond) specifieke vorm van groen - hondenuitlaatplaats

(sk-kpr) specifieke vorm van kantoor - kantoor en praktijkruimte

(sm-aptk) specifieke vorm van maatschappelijk - apotheek

(sm-jeu) specifieke vorm van maatschappelijk - jeu de boules

(sm-kast) specifieke vorm van maatschappelijk - kasteel

(sm-ko) specifieke vorm van maatschappelijk - kinderopvang

(sr-trek) specifieke vorm van recreatie - trekkershut

(sv-tpg) specifieke vorm van verkeer - toegang parkeergarage

(sw-bvw) specifieke vorm van wonen - bovenwoning

(sw-gzh) specifieke vorm van wonen - gezinshuis

(sw-lic) specifieke vorm van wonen - landgoedinformatiecentrum

(sw-wdl) specifieke vorm van wonen - woning delen

(sz) speelvoorziening

(s) sport

(vmb) verkooppunt motorbrandstoffen

(vml) verkooppunt motorbrandstoffen met lpg

(vu) vulpunt lpg

(wb) waterberging

(zo) zend-/ontvangstinstallatie

(zbo) zorgboerderij

Plangebied

Stedelijk Gebied Wijchen

Enkelbestemmingen

AW-LNW Agrarisch met waarden - Landschaps- en natuurwaarden

AW-LW Agrarisch met waarden - Landschapswaarden

B Bedrijf

BT-1 Bedrijventerrein - 1

BT-2 Bedrijventerrein - 2

C Centrum

DH Detailhandel

GD Gemengd

G Groen

H Horeca

K Kantoor

M Maatschappelijk

R-VIS Recreatie - Visvijvers

R-VT Recreatie - Volkstuin

S Sport

V-GAB Verkeer - Garagebox

V-RV Verkeer - Railverkeer

V-VB Verkeer - Verblijfsgebied

WA Water

W Wonen

W-BLD1 Wonen - Beeldbepalend 1

W-BLD2 Wonen - Beeldbepalend 2

W-ZW Wonen - Zorgwoning

Dubbelbestemmingen

L Leiding

L-HV Leiding - Hoogspanningsverbinding

WR-A1 Waarde - Archeologie 1 (aparte kaartbladen: blad 25 en 26)

WR-A2 Waarde - Archeologie 2 (aparte kaartbladen: blad 25 en 26)

WR-A3 Waarde - Archeologie 3 (aparte kaartbladen: blad 25 en 26)

WR-DORP Waarde - Beschermd dorpsgezicht

WR-STAD Waarde - Beschermd stadsgezicht

WR-CWG Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied (aparte kaartbladen: blad 27 en 28)

WR-CWP Waarde - Cultuurhistorisch waardevol pand (aparte kaartbladen: blad 27 en 28)

WR-WM Waarde - Waardevolle boom

WS-STR Waterstaat - Stroomvoerend rivierbed

WS-WK Waterstaat - Waterkering

WS-WL Waterstaat - Waterlopen

Gebiedsaanduidingen

overige zone - karakterbepalend erf

overige zone - karakteristieke groenstructuur

overige zone - muur

overige zone - onverharde weg

veiligheidszone - lpg

veiligheidszone - nutsvoorziening

vrijwaringszone - dijk 1

vrijwaringszone - dijk 2

vrijwaringszone - molenbiotoop

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding Blad 0 (Renvooi)

status: t.b.v. vaststelling
datum: November 2023

schaal: 1:1000
getekend: J-H
nummer: P204606
bladformaat: A1
idn-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102
6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D
5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

N

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 1 (Wijchen - Noord)

status: t.b.v. vaststelling
datum: November 2023

schaal: 1:1000
getekend: J-H
nummer: P20N006
bladformaat: A0

idn-nummer:
NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen:
Wijchenseweg 102
6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen:
Berlicumseweg 6D
5246 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Wijchen	status: t.b.v. vaststelling datum: November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal: 1:1000 getekend: J-H nummer: P204606 bladformaat: A0
Verbeelding Blad 2 (Wijchen - West)	idn-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

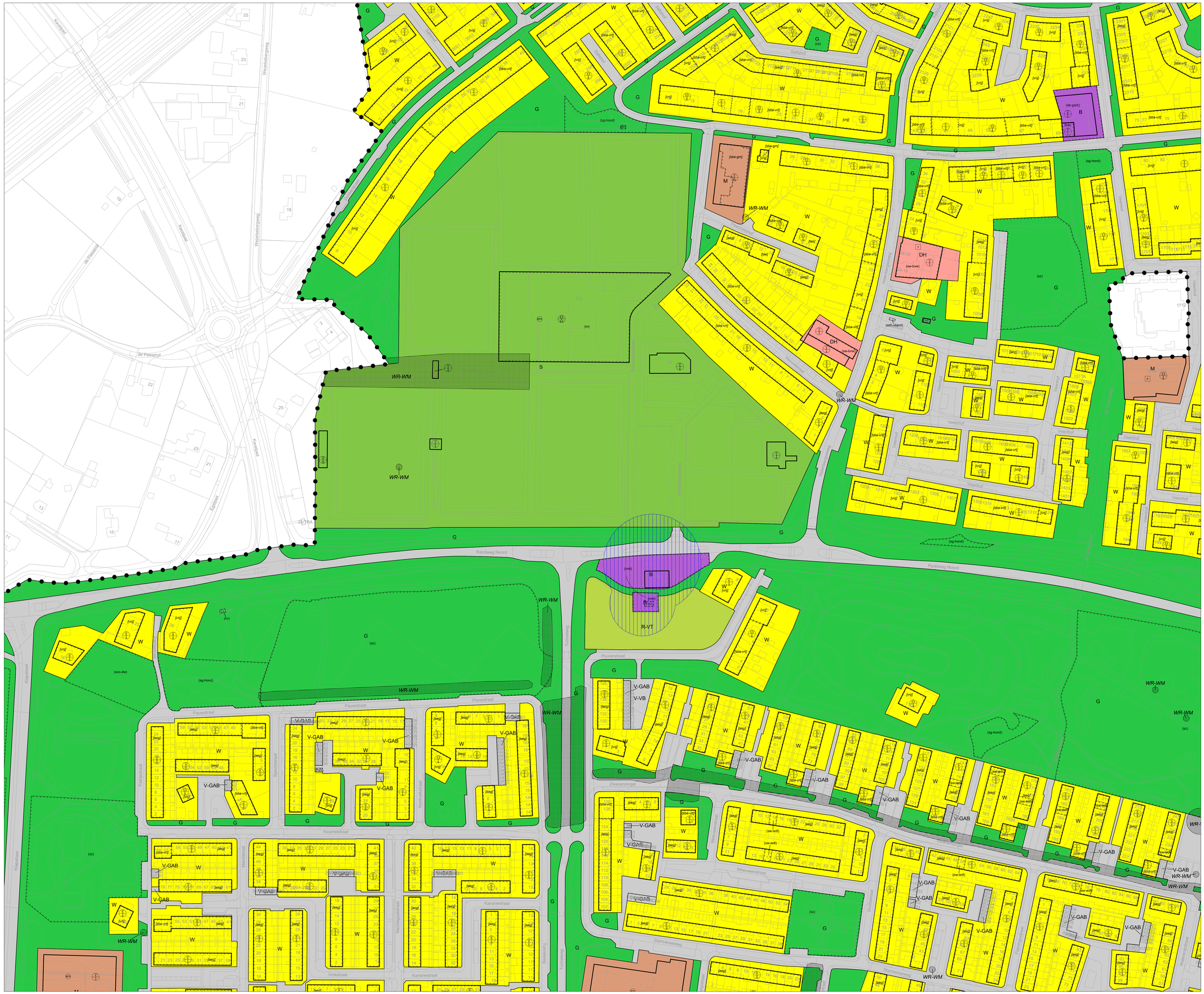
WR-WM
WR-WM
WR-WM

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 4 (Wijchen - Noord)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	J-H
nummer:	P204606
bladformaat:	A0
nen-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Bericumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Wijchen	status: t.b.v. vaststelling datum: November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal: 1:1000 getekend: J-H nummer: P204606 bladformaat: A0
Verbeelding — Blad 5 (Wijchen - West)	idn-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 6 (Wijchen - West)

status: t.b.v. vaststelling
datum: November 2023

schaal: 1:1000
getekend: J-H
nummer: P204606
bladformaat: A0
nen-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen
Locatie Rosmalen: Bericumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Wijchen	status: t.b.v. vaststelling datum: November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal: 1:1000 getekend: J-H nummer: P204606 bladformaat: A0
Verbeelding — Blad 7 (Wijchen - Noord)	dih-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Wijchen	status: t.b.v. vaststelling datum: November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal: 1:1000 getekend: J-H nummer: P204606 bladformaat: A0
Verbeelding Blad 8 (Wijchen - Noord en Oost)	nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:
Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen
Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen
Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

WA
WS-WL
G
W
V-VB
V-GAB
Blauwe Hof
Rivierenlaan
Zevenbroek
Zesakkers
Sluiskamp
Weidebroek
Vermaasdijkweg
WR-WM
S
(sg-hond)
(sz)
(ov)
(wg)
(ww)
[vrij]
[bba-vrij]
[bba-ovb]
[bba-wg]
[bba-ww]
[bba-cp]
[bba-patio]
[bba-ri]
[bba-ri]
[bba-ov]
[bba-ov]
[bba-ov

Stationslaan
Kraaienberg
Hornberg
Aalsburg
Emsweg
Bleiswijkse Hof
Blauwe Hof
Oude Klapstraat
Oud-Ravensteinseweg
Kloosterakker
Tiemakker
Meerdreef
Hogeweg
Zuiderlaan
Dieprvoorde
de Weertes
Piusstraat
Piusstraat
Piusstraat

Gemeente Wijchen	status:	t.b.v. vaststelling
	datum:	November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal:	1:1000
	getekend:	J-H
	nummer:	P204606
	bladformaat:	A0
	nb-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP
Verbeelding Blad 11 (Wijchen - Oost)		

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Bertiumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

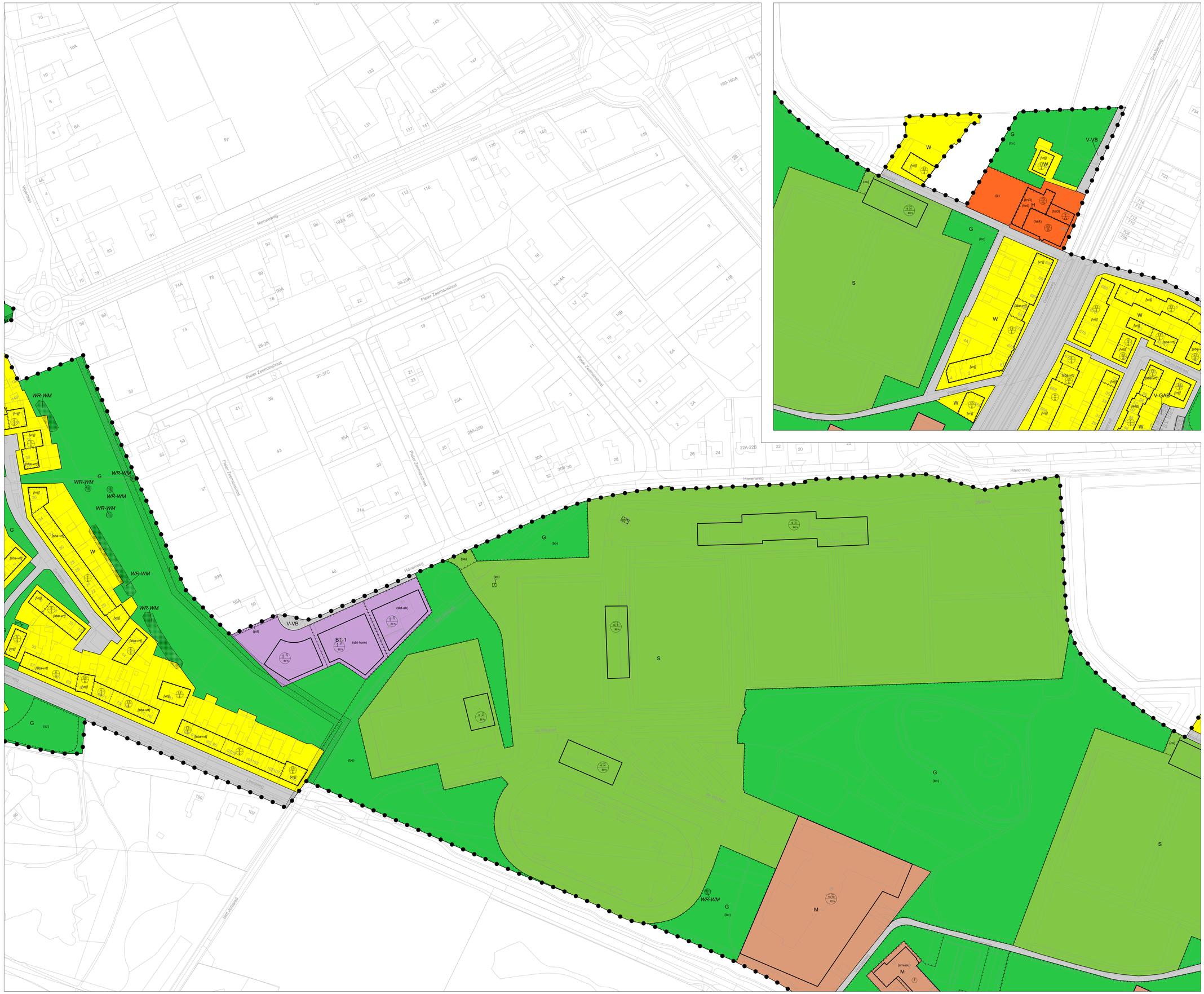

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 12 (Wijchen - Oost en Aleverna)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	J-H
nummer:	P204606
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen
Locatie Rosmalen: Bericumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 13 (Alverna)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	J-H
nummer:	P20N606
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

WA
G
W
V-VB
WR-WM
M
(sz)
(bo)
(sg-hond)
(sg-hovt)
(sk-kpr)
(sv)
(wv)
(zr)
de Weertjes
de Gripen
Weerterweg
Kronenland
Diepvoorde
Abersland
Oudelaan
Zwaluwlaan
Sluiskamp
Zwaluwlaan
Zuiderdreef
Burgemeester Bahlmanlaan
Zwaluwlaan
Zwaluwlaan
Zwaluw

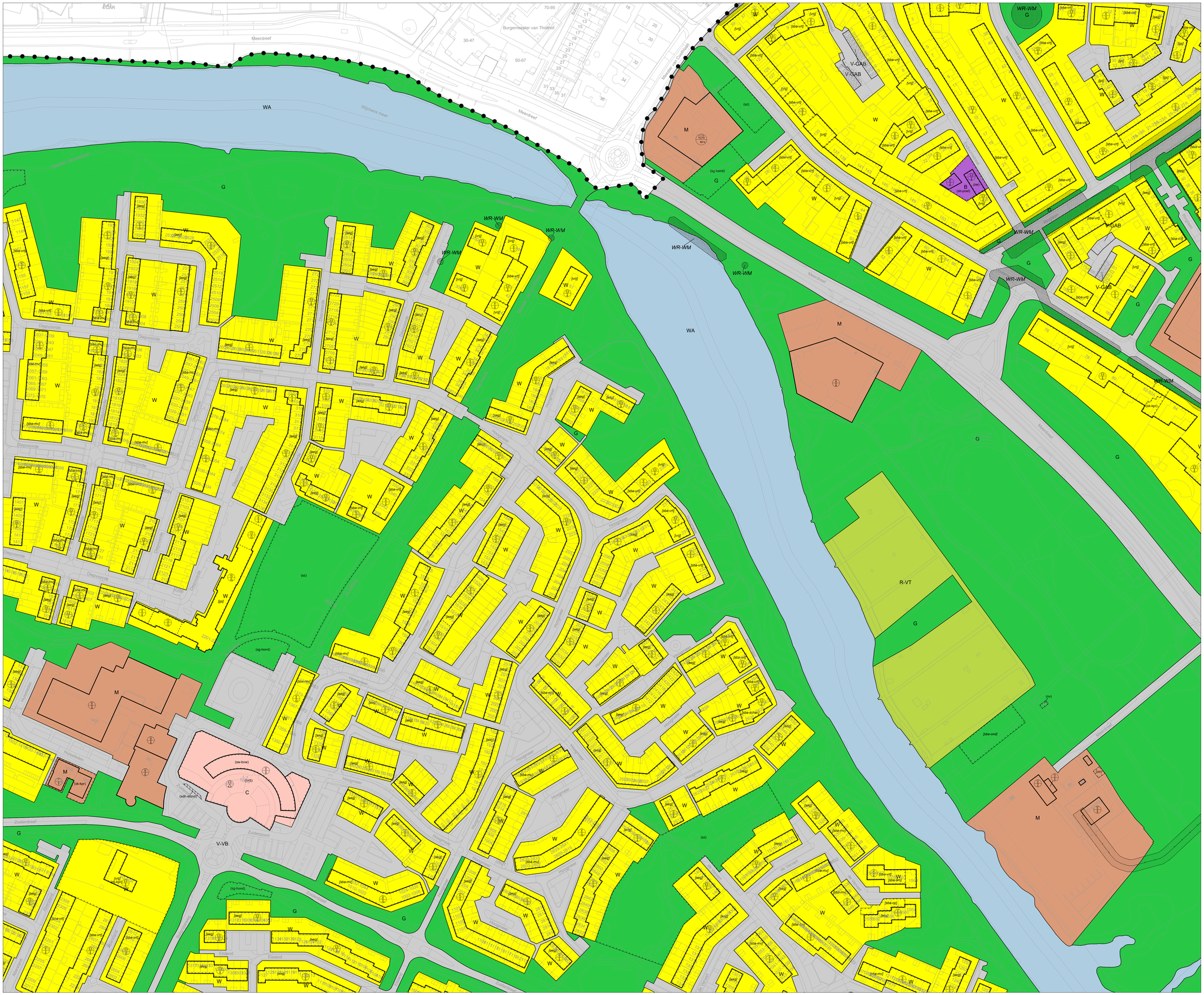
WA
G
M
W
V-GAB
R-VT
V-VB
C
WR-WM
Meerdreef
Dispvoorde
Hoogmeer
Zuiderdreef
Zuiderpoort
Elsland
Burgemeester van Thienenlaan
Wijchens meer
Meester Jansenlaan
Meester Cornetlaan
Stadion
Rijksweg
Hoogmeerlaan
Hoogmeerpark
Hoogmeerplein
Hoogmeerstraat
Hoogmeerwal
Hoogmeerwijk
Hoogmeerzoom
Hoogmeerzijde
Hoogmeerzuid
Hoogmeerzwaan
Hoogmeerzwin
Hoogmeerzwinger
Hoogmeerzwinglaan
Hoogmeerzwinglaan
Hoogmeerzwinglaan

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 16 (Wijchen - Zuid)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	J-H
nummer:	P20N606
bladformaat:	A0

idn-nummer:
NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

Bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen
Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

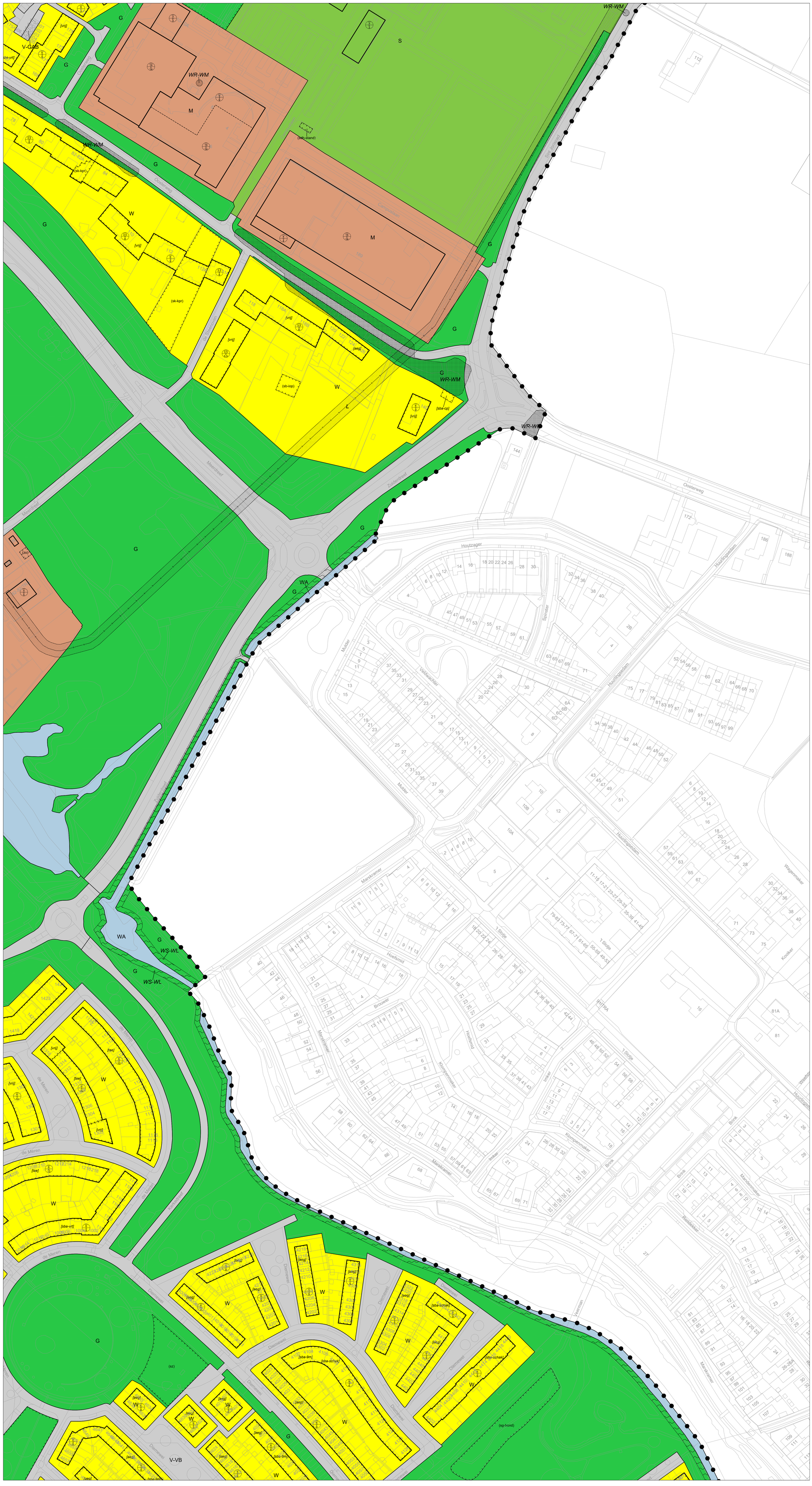
WR-WM
S
M
G
W
V-GAB
WA
WS-WL
V-VB
(sz)
(zo)
(sg-hond)
(sb-iop)
(sbu-9m)
(sba-cp)
(sba-vrt)
(sba-schak)
(sba-9m)
(sk-kpr)
(stil-stand)
[vrij]
[aeg]
[tae]
Oosterweg
Meerdreef
Zuiderdreef
de Meren
Diemerweg
Houtzager
Oosterweg
Hurlingsedam
Mulder
Veldwachter
Spinster
Hoefsmid
Marskramer
Brouwer
Klompenmaker
Imker
't Slotje
Maskenmaker
Brink
Wagenmaker
Kooiker
Rietdekker
Veerman
Westerhuisweg
Gemeente Wijchen
Bestemmingsplan
Stedelijk gebied
Verbeelding
Blad 17 (Wijchen - Zuid)
status: t.b.v. vaststelling
datum: November 2023
schaal: 1:1000
getekend: J-H
nummer: P204606
bladformaat: A0
idn-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP
POUDEROYEN TONNAER
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep
bezoekadressen en contactgegevens:
Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen
Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen
Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

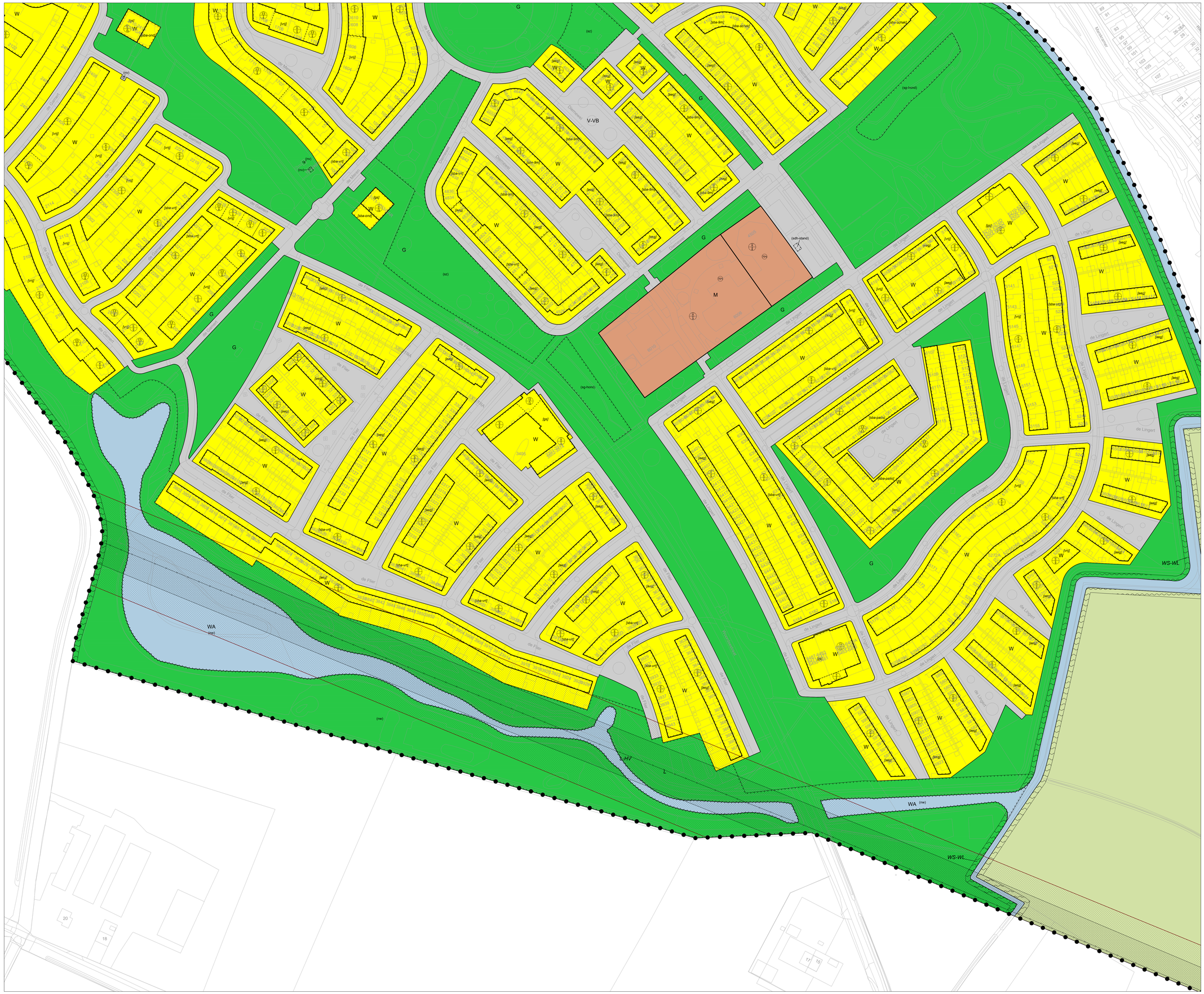
W
G
V-VB
M
WA
WS-WL
L
L-HV
(sw-hond)
(sw-hond)
(sw-hond)
(sw)
(nw)
(nw)
(nw)
(nv)
(nv)
(nv)
(nv)
(sdh-stand)
(gs)
(gs)
(gs

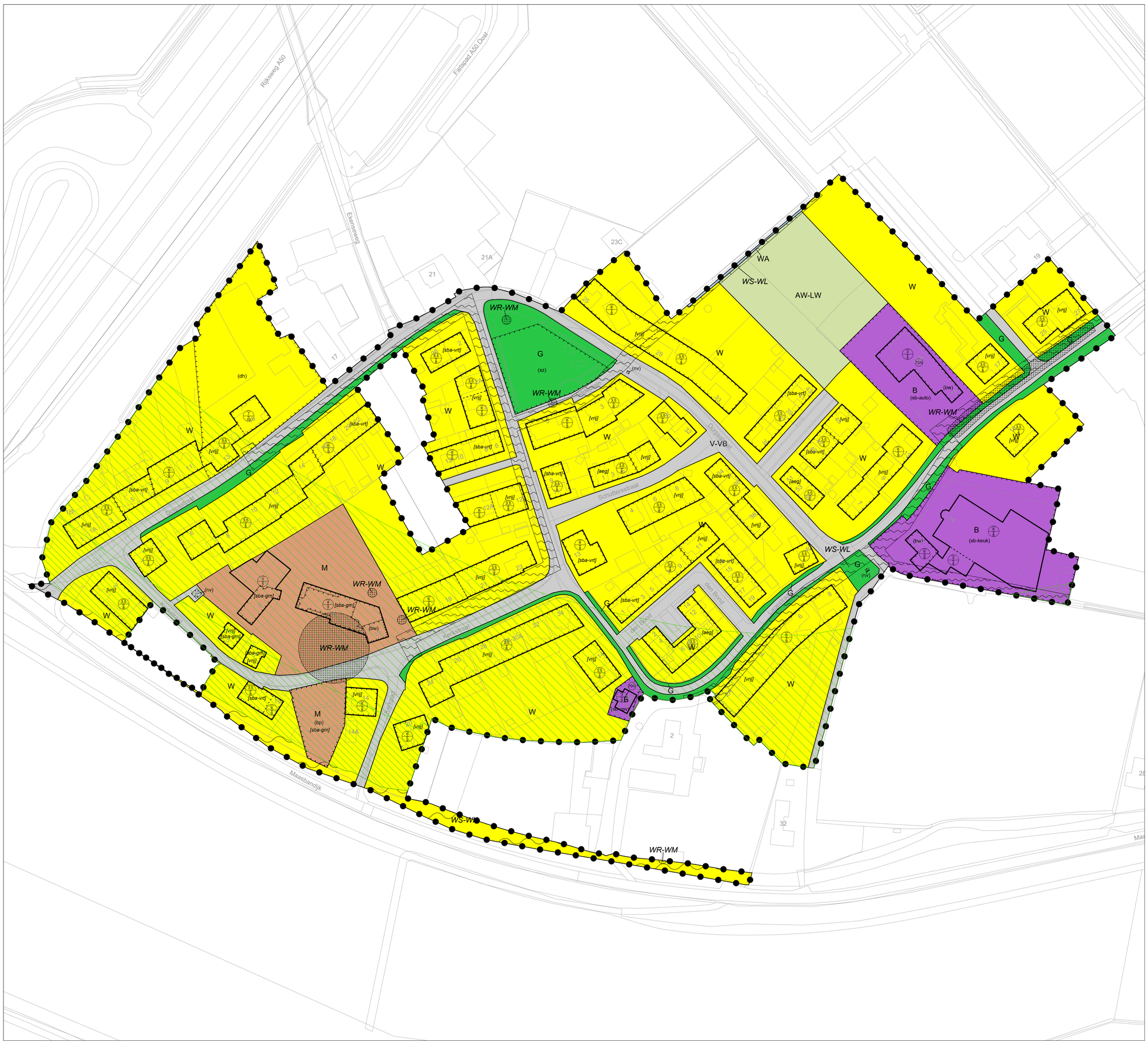

Gemeente Wijchen	status: t.b.v. vaststelling datum: November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal: 1:1000 getekend: J-H nummer: P204606 bladformaat: A0
Verbeelding Blad 19 (Niftrik en Balgoij)	idn-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

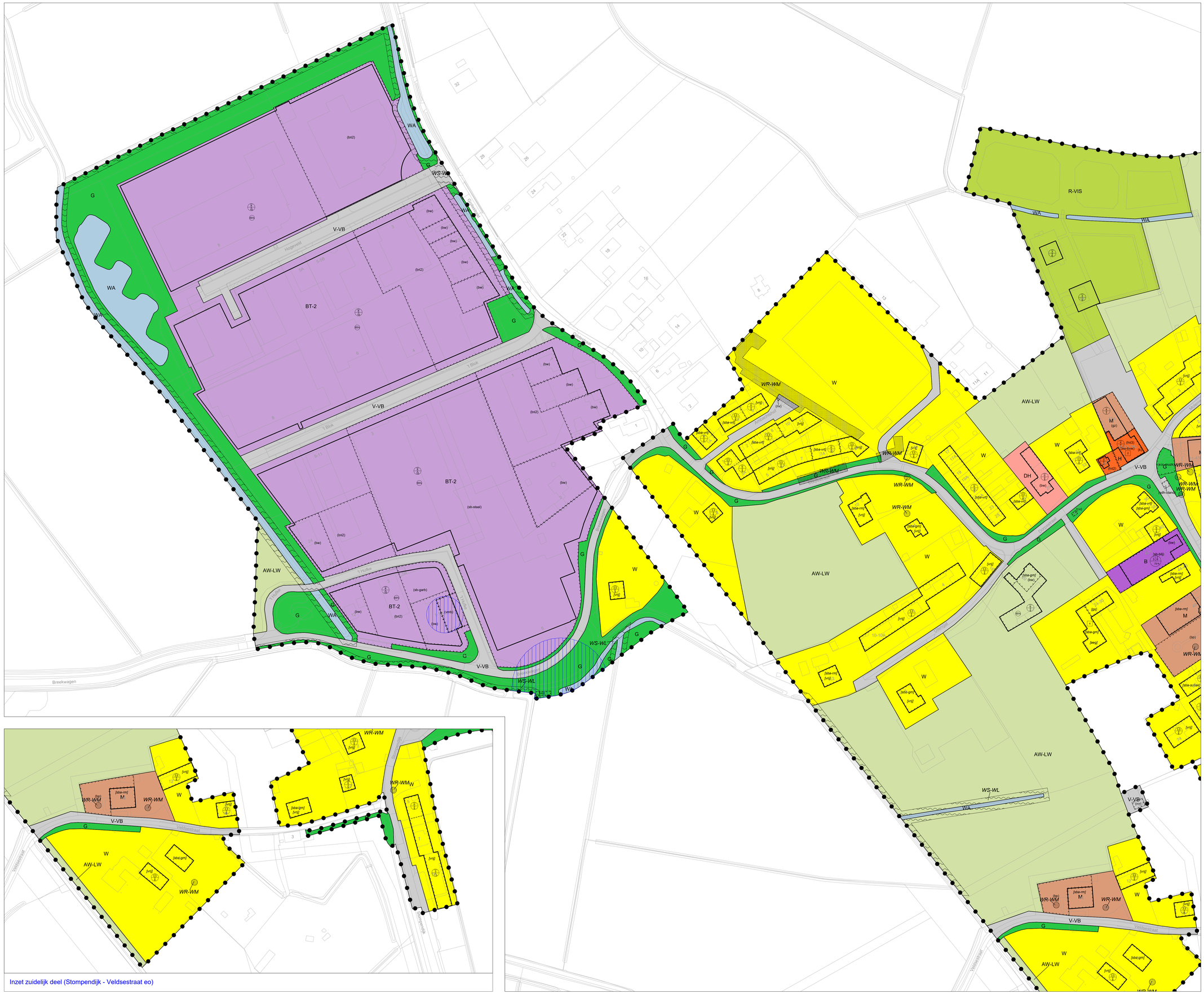
G
WA
WS-WL
V-VB
BT-2
(bt2)
(bw)
(bv)
(vss)
(sb-staal)
(sb-garb)
AW-LW
W
WR-WM
R-VIS
DH
M
(tpz)
(tm3)
(tw-bw)
LH
(tm2)
(vrij)
(bba-vrij)
(bba-gmj)
(bba-gmj)
(bba-gmj

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 21 (Bergharen oost)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	JHI
nummer:	P20W006
bladformaat:	A0

idn-nummer:
NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

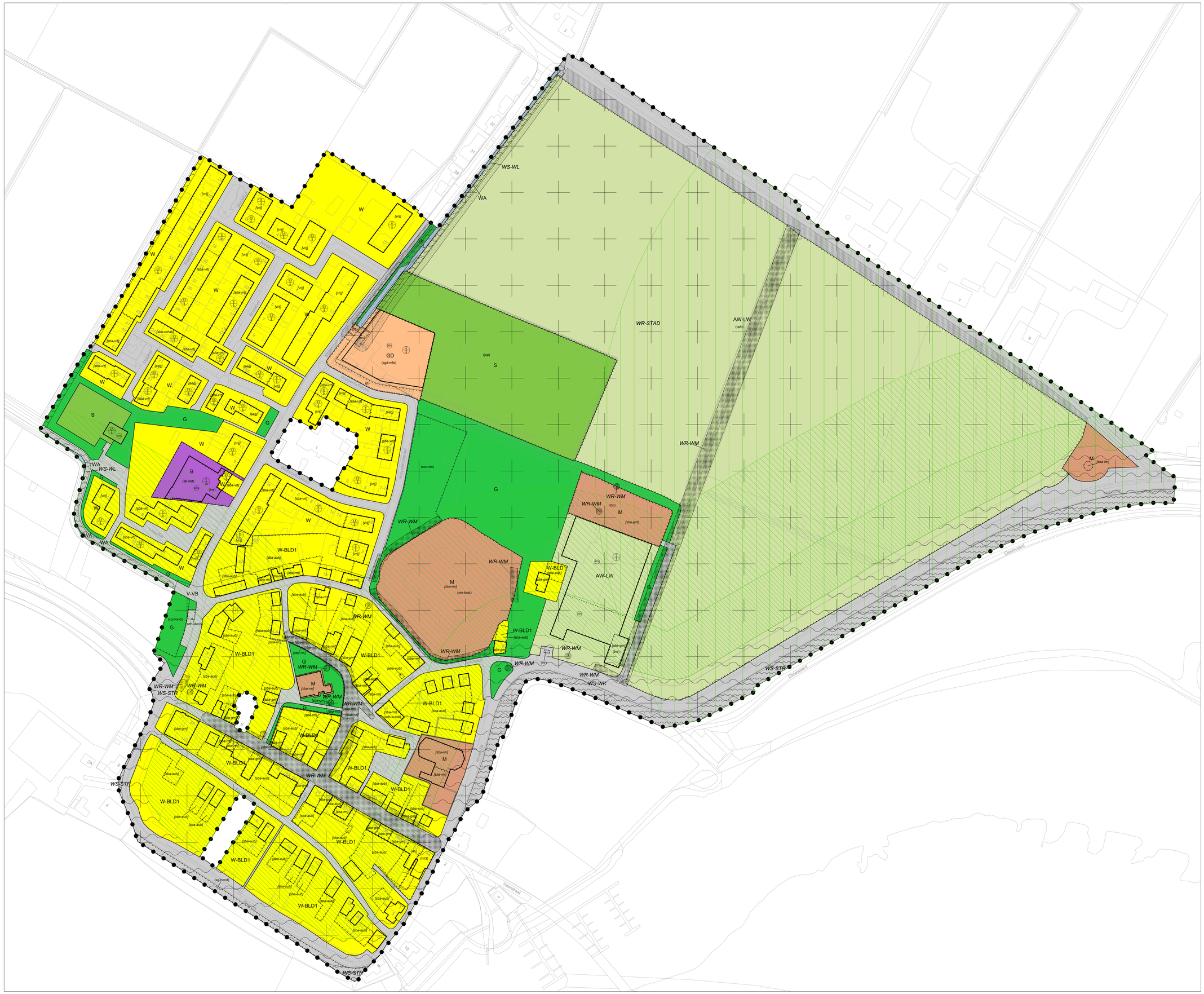

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 22 (Batenburg)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	JHI
nummer:	P20W006
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

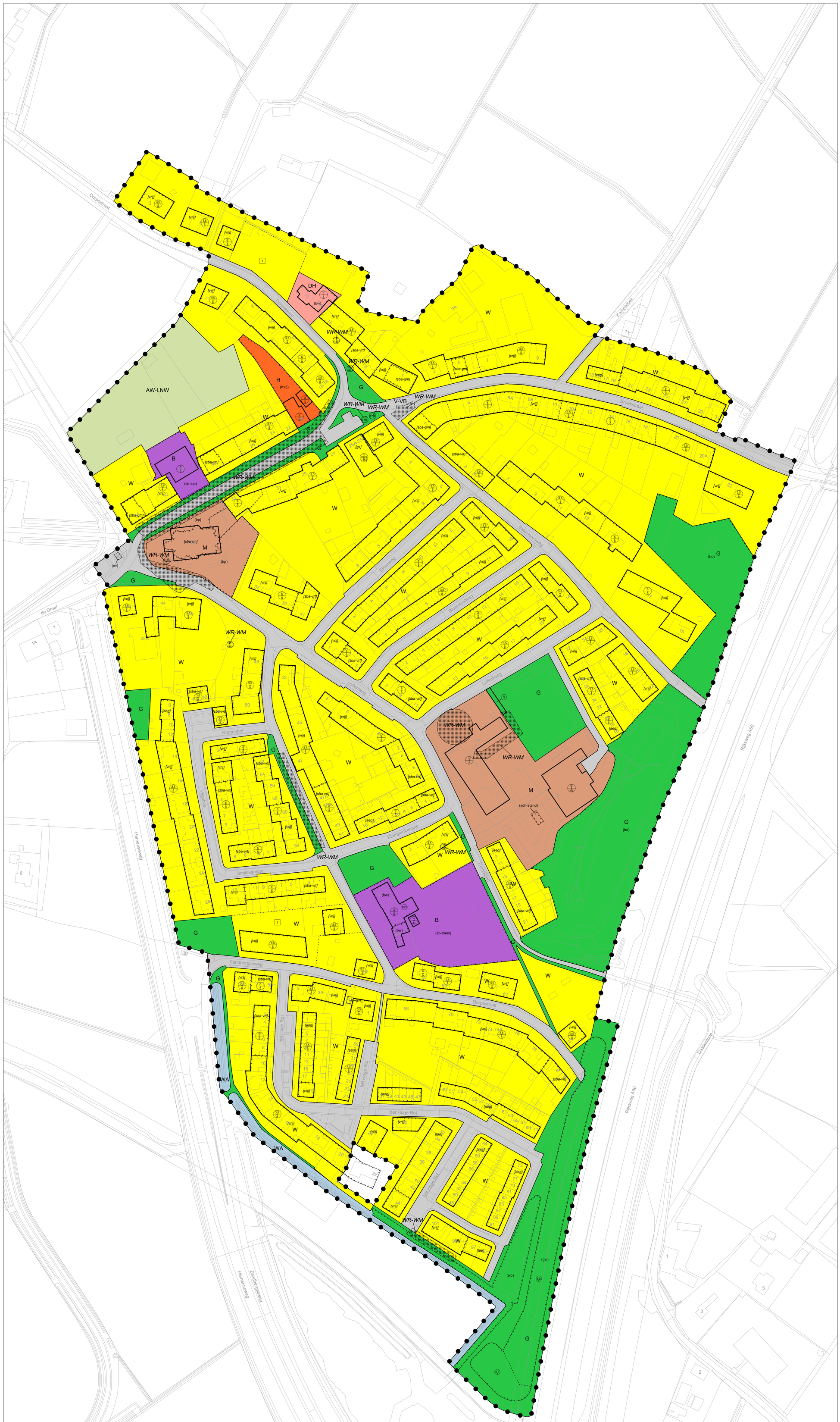

Gemeente Wijchen	status: t.b.v. vaststelling datum: November 2023
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	schaal: 1:1000 getekend: J-H nummer: P204606 bladformaat: A0
Verbeelding Blad 23 (Hernen)	idn-nummer: NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

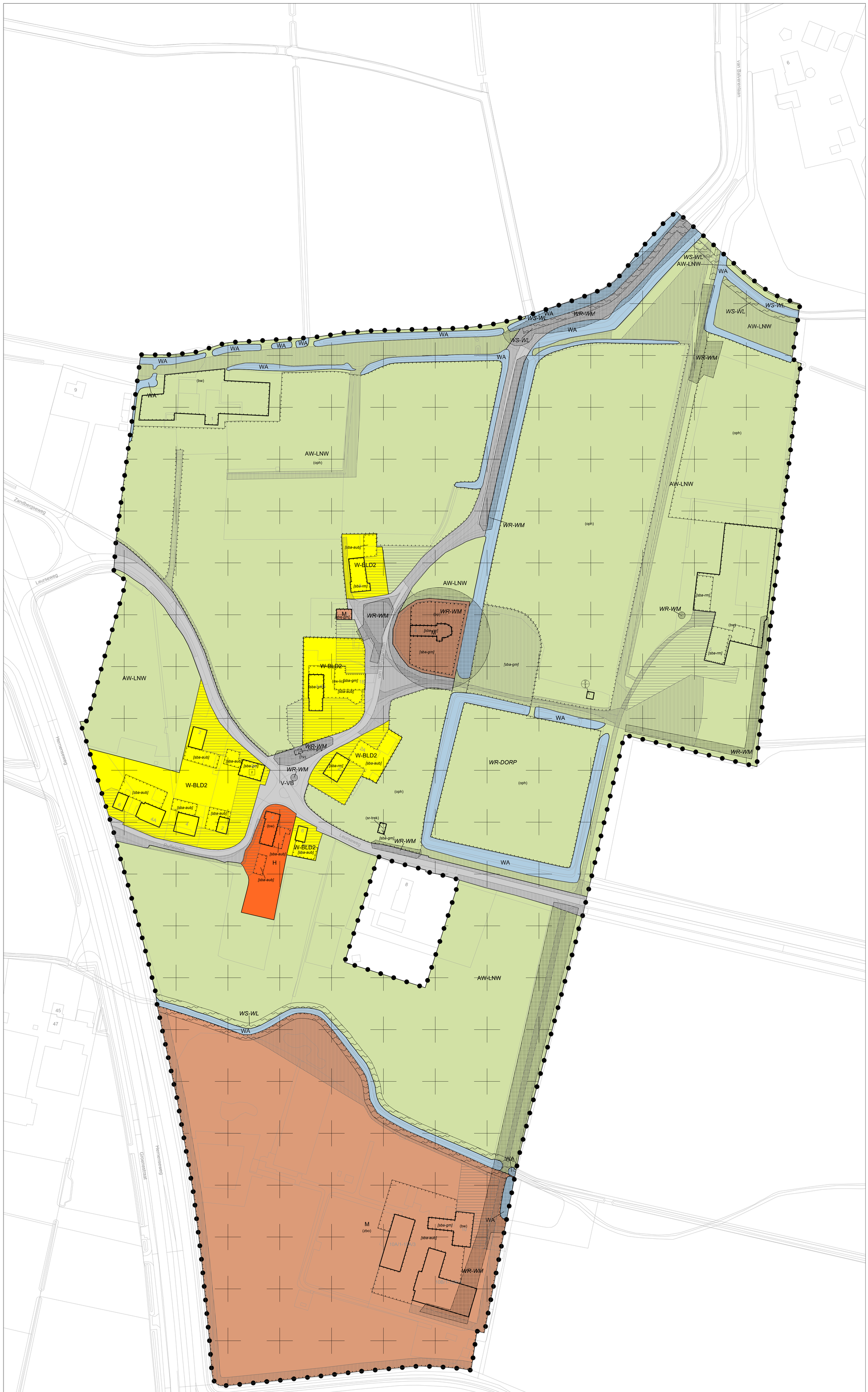

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 24 (Leur)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:1000
getekend:	J-H
nummer:	P204606
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding Blad 25 (Archeologie: Wijchen en Leur)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:6000
getekend:	J-H
nummer:	P204606
bladformaat:	A0

dth-nummer:
NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102
6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Bericumseweg 6D
5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

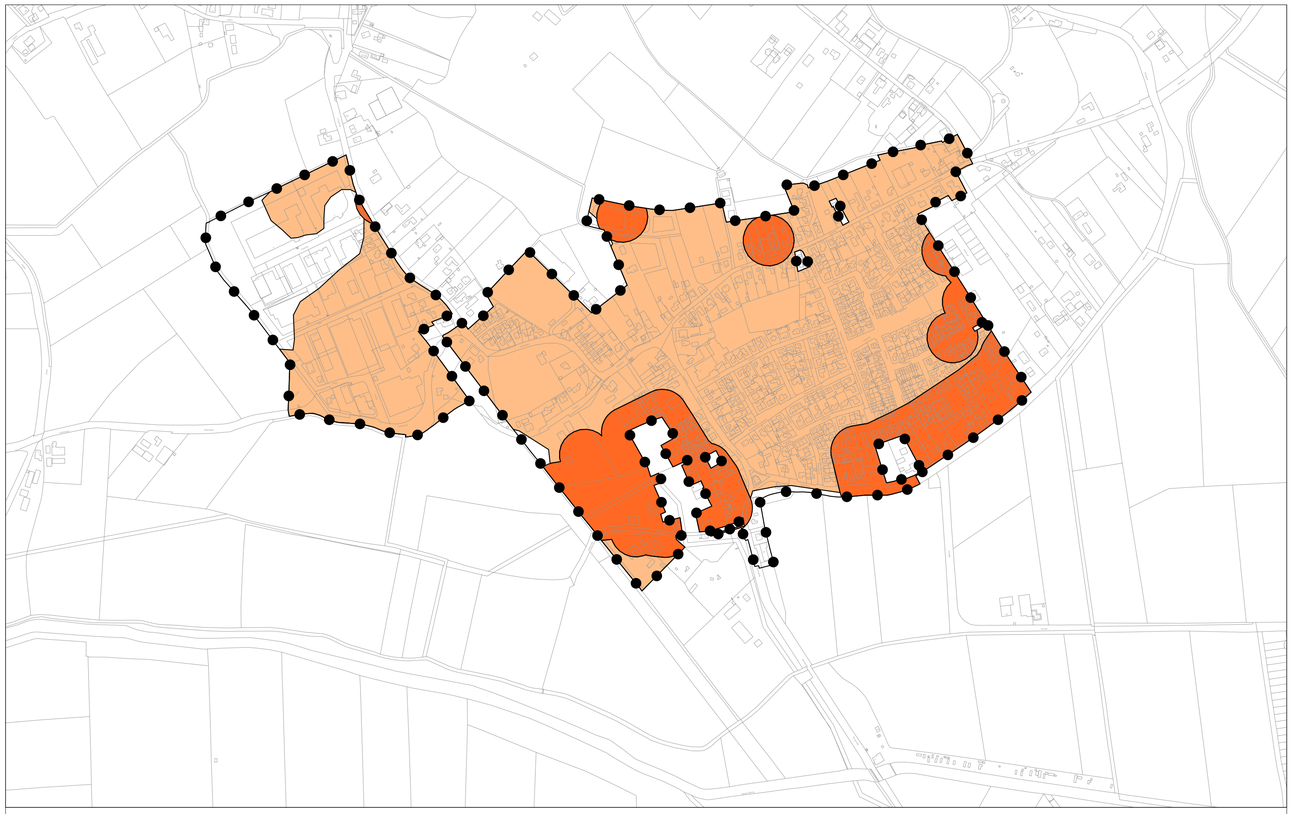

Kern Bergharen

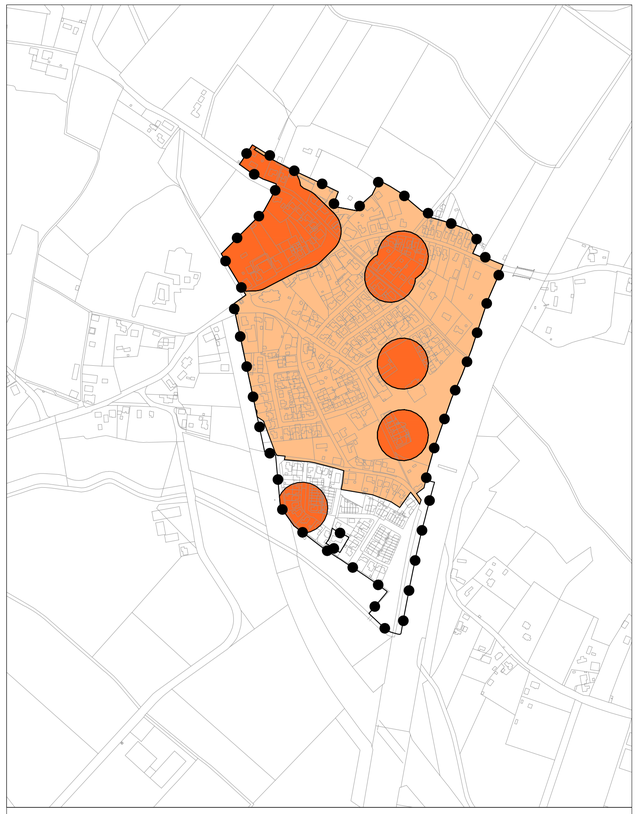

Kern Hernen

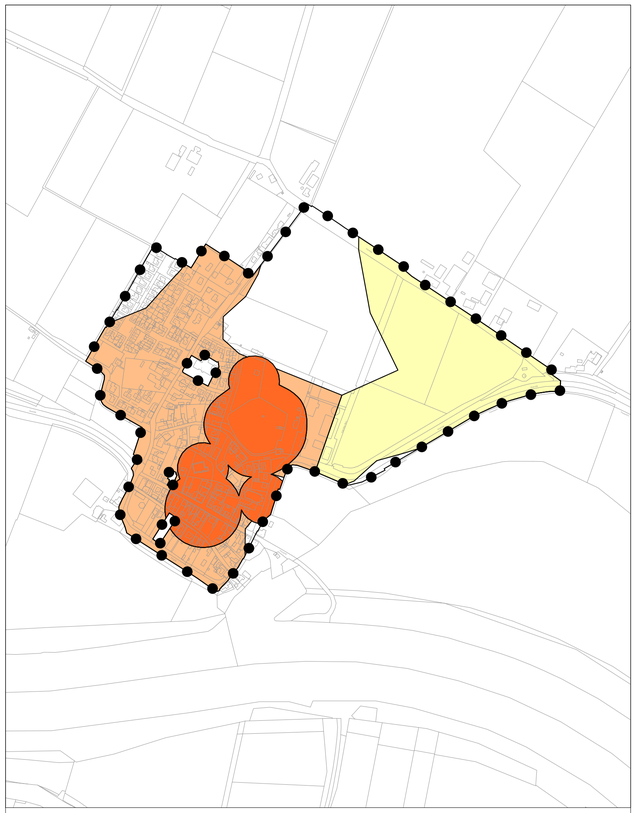

Kern Batenburg

Kern Niftrik

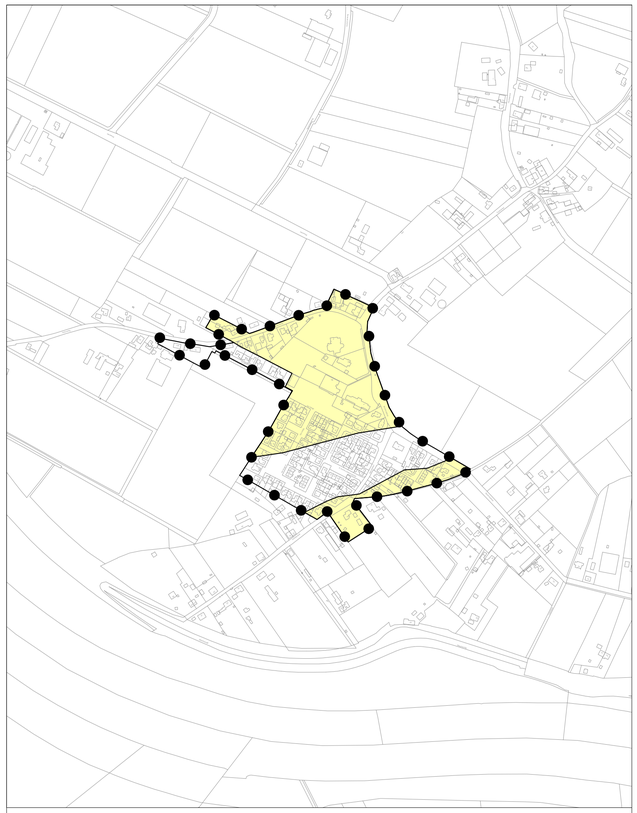

Kern Balgoij

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding Blad 26 (Archeologie: overige kernen)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:6000
getekend:	J-H
nummer:	P204606
bladformaat:	A1
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102
6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D
5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

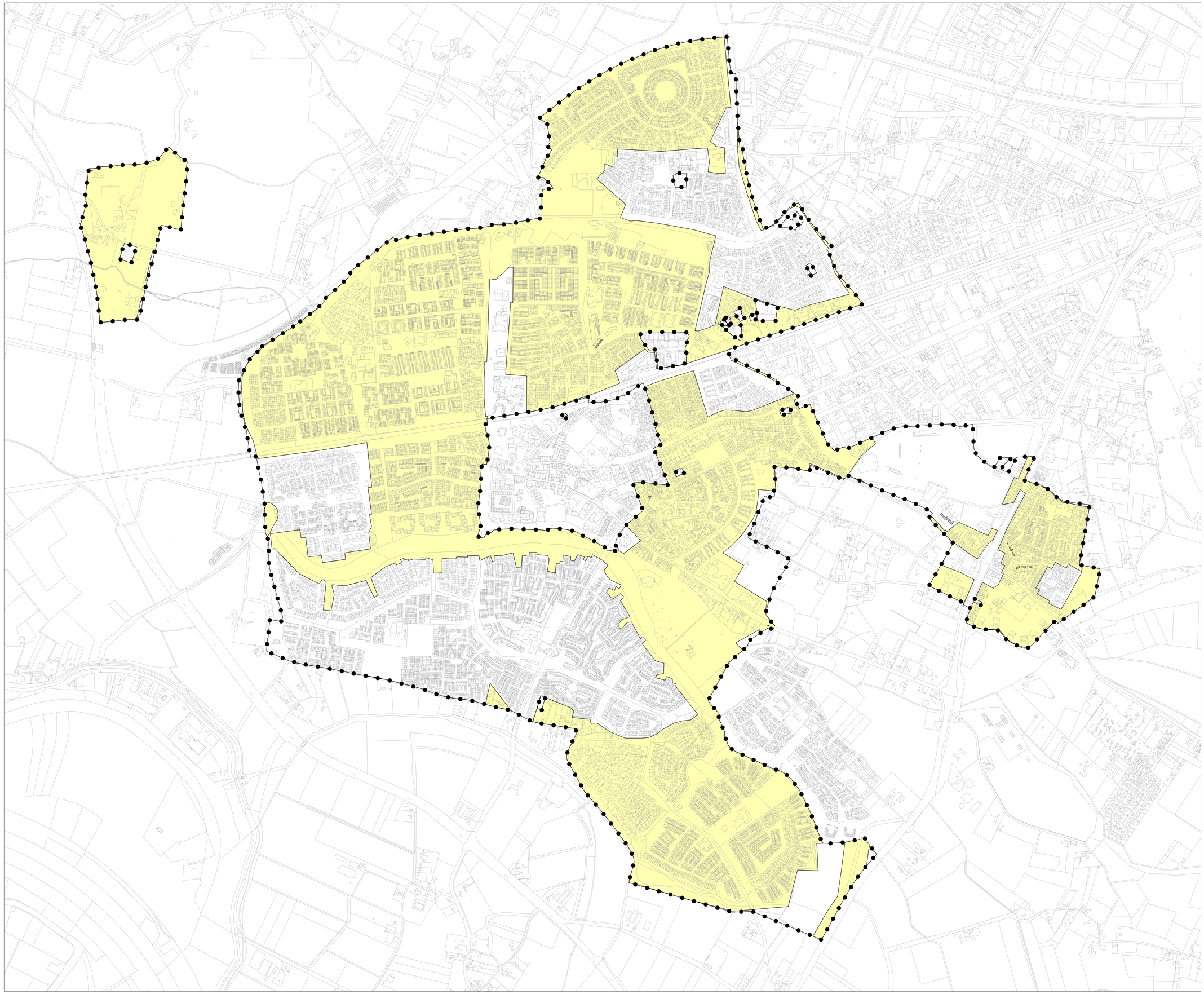

Gemeente Wijchen	
Bestemmingsplan Stedelijk gebied	
Verbeelding	Blad 27 (CHW: Wijchen en Leur)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:6000
getekend:	J-H
nummer:	P2046/06
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Roermalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Roermalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

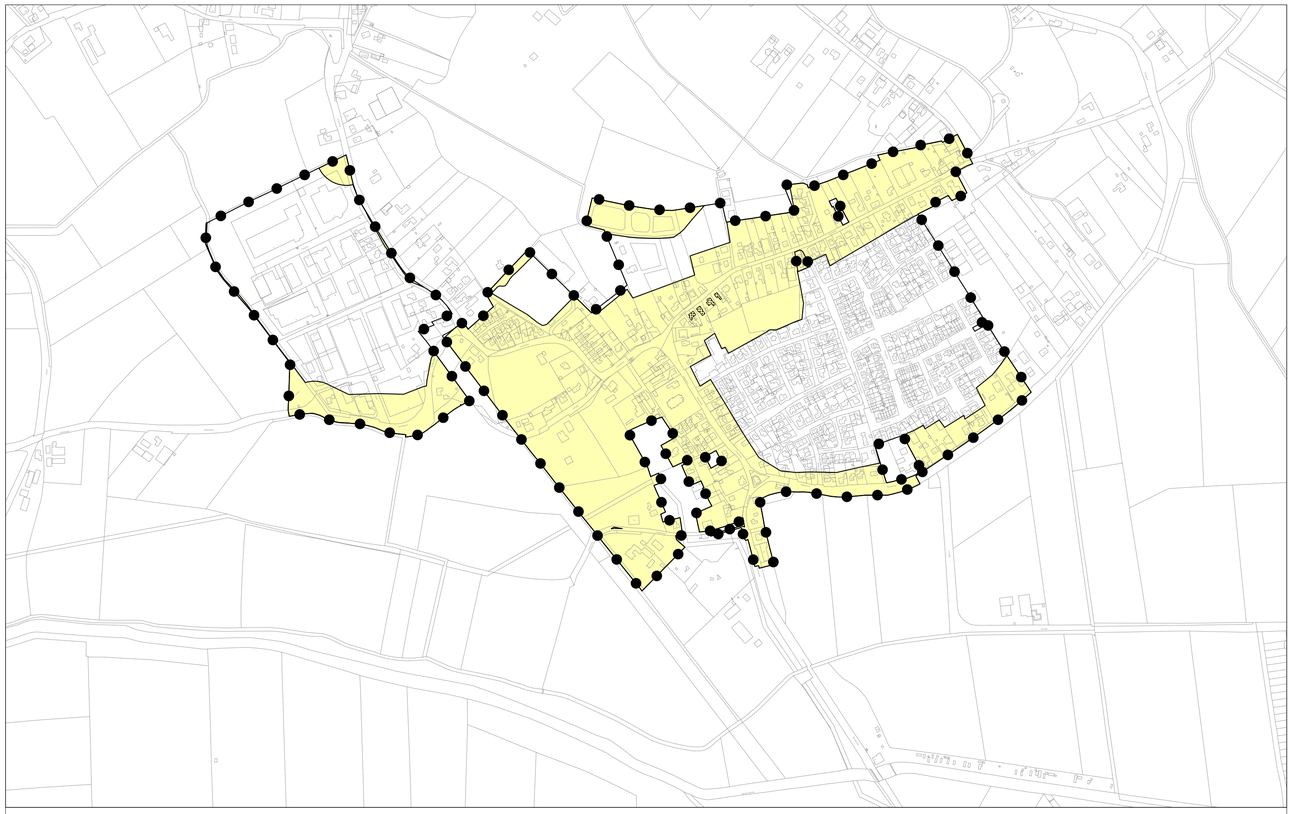

Kern Bergharen

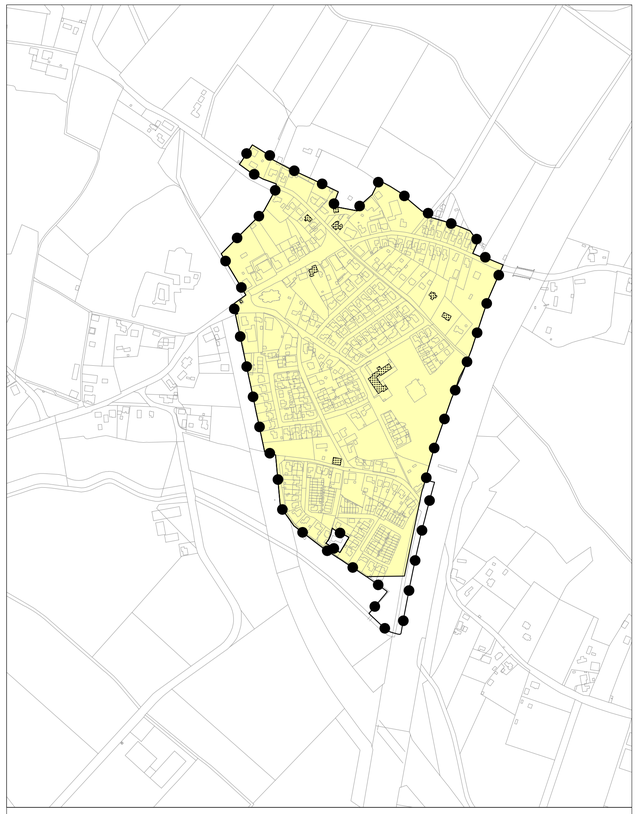

Kern Hernen

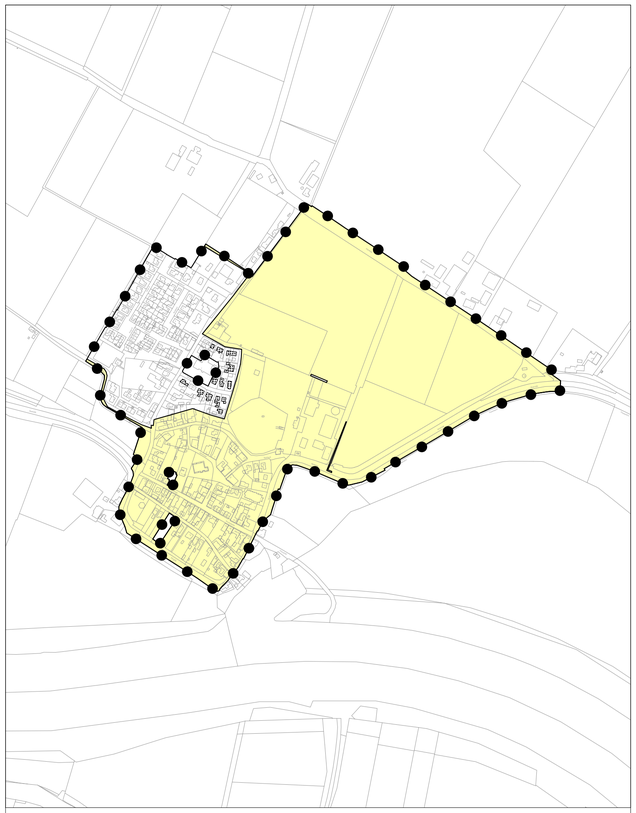

Kern Batenburg

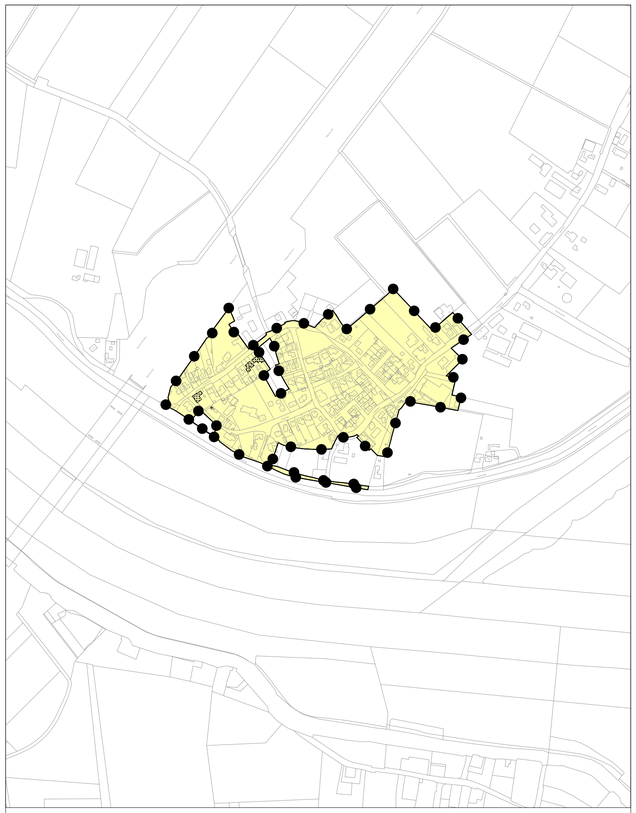

Kern Niftrik

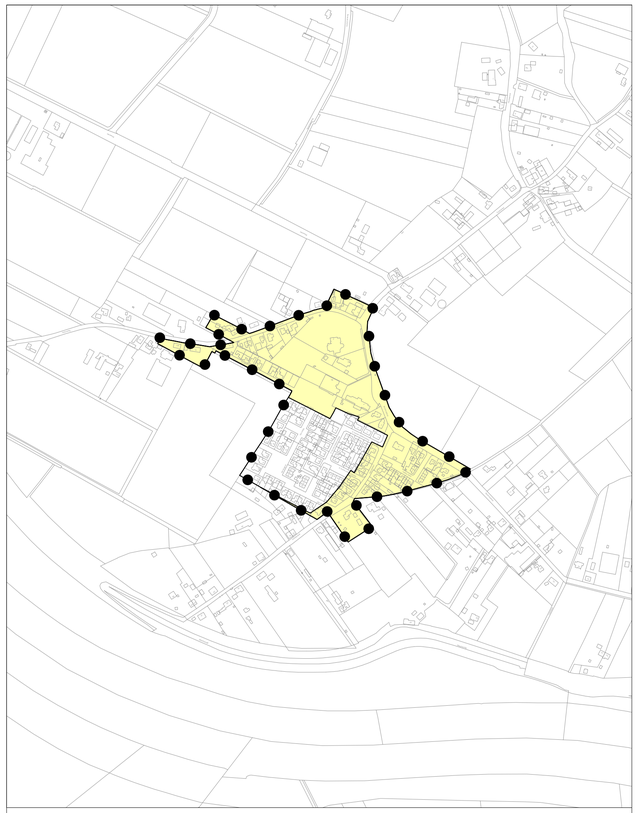

Kern Balgoij

Gemeente Wijchen

Bestemmingsplan
Stedelijk gebied

Verbeelding — Blad 28 (CHW: overige kernen)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	November 2023
schaal:	1:6000
getekend:	J-H
nummer:	P204606
bladformaat:	A1
idn-nummer:	NL.IMRO.0296.stedgebwijchen-DFBP

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: Wijchenseweg 102, 6538 SX Nijmegen

Locatie Rosmalen: Berlicumseweg 6D, 5248 NT Rosmalen

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www.pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

20
21
23
22
24
1
2
3
4
5
6
7
8
12
10
11
13
9
14
15
17
16
18
9
19
bestemmingsplan
'Centrum Wijchen'

Stedellijk Gebied Wijchen

Bladindeling (formaat A0 - schaal 1:1000)

College BenW publicatie Wijchen

Dossiernummer	6312
Extern Zaak ID	Z/24/263424
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 december 2024
Agendapunt	6.17
Titel	Budget Weet Wat Je Achterlaat 2025
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Aanwezigen

Twan Bronkhorst, van, Martijn Derks, Geert Gerrits, Janne Hendrix en Bea Schouten

Bijlagen
informatienota geen budget Weet Wat Je Achterlaat

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW publicatie Wijchen	**10 december 2024**
College BenW openbaar Wijchen	10 december 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/263424

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: geen budget aanvraag Weet Wat Je Achterlaat 2025

Collegedatum: 10 december 2024

Kernboodschap
De campagne Weet Wat Je Achterlaat wordt begin 2025 afgerond.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
08-07-2021	**Met de perspectiefnota 2021 is ingestemd met budget 2021 t/m2024 (Z/21/061958)**
06-07-2023	**Met de perspectiefnota 2023 is ingestemd met het budget voor 2023 en 2024 (Z/23/126986)**
28-02-2024	**Kennisgenomen van informatienota stand van zaken campagne Weet Wat Je Achterlaat (Z/24/238062)**

Toelichting
Tijdens de raadsinfomatieavond op 7 maart 2024 is aangegeven dat er enkel nog budget tot en met eind 2024 beschikbaar is voor de communicatiecampagne Weet Wat Je Achterlaat. Tijdens deze avond is ook aangegeven dat de intentie was later in het jaar te komen met een budget aanvraag voor 2025. Bij de beantwoording van vragen rondom de begroting 2025 is aangegeven dat verwacht werd deze besluitvorming in december voorgelegd zou worden.
Ondanks deze eerdere toezeggingen hebben wij als college besloten geen beslisnota voor het vervolg van de campagne aan u de raad voor te leggen. Als college zijn wij tot de conclusie gekomen dat we de jaarlijkse campagnekosten te hoog vinden. Gezien de grote financiële uitdagingen waar wij de komende jaren voor staan vinden wij uitgaven als deze niet langer gepast.

Gevolgen
Door geen budget voor 2025 beschikbaar te stellen beëindigen we de campagne. Deze wordt nu afgebouwd en beëindigd na het winterseizoen. We hechten belang aan het zorgvuldig afronden van de campagne. Hiervoor is nog een klein budget nodig. Grootste gedeelte van deze kosten kunnen nog gedekt worden met beschikbaar budget uit 2024. Waar nodig zullen kosten gedekt worden uit de voorziening tot een maximum van €4.500,-.

Communicatie
In de resterende tijd wordt de campagne afgebouwd waarbij de focus ligt op het bedanken van de partners en het stimuleren van het voortzetten van het goede scheidingsgedrag. Hiervoor worden de campagne specifieke kanalen gebruikt.

Uitvoering of Vervolgstappen
n.v.t.

Geheimhouding:
n.v.t.